Györgyi Dénes

Szerepelt a magy. építés sch
kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

N. U. 930. IX. 7.

György Dénes

Részt vett a nemzetközi tervkiállításon a Műcsarnokban

M. 93ə. IX. 6.

Györgyi Lénes

A bíráló bizottság megvette tervét a műnaki emlékmű-pályázaton.

M. 1933. XII. 12.

György Dénes
épitész

Klebelsberg emlékkiállitás - Mücsarnokban - épitési tervével szerepel.

a debreceni Déry muzeum és egyetem tervei.

Pesti Hirlap
1933.II.12.

György Dénes

épitész

A Mücsarnok téli kiállitásának épitészeti diját nyerte.

Magyarság
1934.I.28

Györgyi Dénes

Szerezte Pásztor János, az V. ker. Kossuth téren felállított II. Rákóczi Ferenc szobrának építészeti rajzát.

Gerlóczy E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 441.

Györgyi Dénes

tervezte Sidló Ferenc „Donaidák kútja" c. művének talapzatát.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 45 l.

Györgyi Dénes épitész

Tervei szerint alakitották át a Műcsarnok termei
it, a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.
kiállitására.

M.O.934.XII.8.

György Dénes

építész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építési terveivel szerepel.
Igen finom a pittsburgi tudományegyetem magyar termének készitett pályaterve.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Györgyi Dénes
műépitész

A Műcsarnok téli kiállitott művek díjainak biráló bizottsága a Képzőművészeti Társulat épitészeti díját kiállitott műveinek itélte

Budapesti Hirlap

1934.I.28.

György Dénes
műépitész

kiállitásán

A Műcsarnok téli kiállitott művek ~~xxxxxxx~~ biráló bizottsága a Képzőmivészeti Társulat épitészeti dijét kiállitott műveinek itélte

Nemzeti Ujság
1934.I.28.

Györgyi
építőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építési tervével szerepel.

Emlékszerü épitmények terve.

Magyarság
1934.I.14.

Györgyi Dénes építőművész

Aranyérmet nyert, a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-án.

N.U.934.XII.22.

György Dénes

építőművész

A Magyar Képzőművészek Egyesületének közgyülése a dr Neuschloss-Emüli Kornél emlékére alapitott aranyéremmel tüntette ki.
Az aranyérem-nyertes müvészek nevében György Dénes mondott köszönetet

Nemzeti Ujság
1935.VI.22.

György Dénes

Munkásságának bemutatása szerepel a magyar képzőművészek egyesületének jubiláris kiáll.-án.

M.934.XII.8.

György Dénes

építőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - építészeti tervével szerepel

Magyar Hirlap
1934.I.14.

György Dénes

építőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - építészeti tervével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

György Dénes
müépitész

A Mücsarnok téli kiállitott müvek kiállításán biráló bizottsága a Képzőmüvészeti Társulat épitészeti dijját kiállitott müveinek itélte

Pesti Hirlap
1934.I.28.

György Dénes
müépitész

A Mücsarnok téli kiállitott müvek bíráló bizottsága a Képzőművészeti Társulat épitészeti dijját kiállitott müveinek itélte

Függetlenség

1934.I.28.

Györgyi Dénes műépitész

Az Iparművészeti Muzeumban a "Györgyi Kálmán Emlékkiállitás"-t rendezte és tervezte.

N.U.934.VI.3.

Györgyi Dénes

A jan. 26 án alakult Stroll
alapos emlékbizottság tagja

Magyarság 1927 I. 28

Gyöngyi Dénes

Iparművészeti Főiskola jubileumi kiállításán az Iparművészeti Múzeum udvarát átépítette a kiállításra.

MO.930.XI.16

Gyórgyi Dénes

Iparművészeti Iskola jubiláris kiállításán növendékeivel az építészeti tervezésben a legmodernebb stílusokat mutatják be.

UN. 930. XI. 16.

Györgyi Dénes épitőművész

Művészi alkotásával aranyérmet nyert, a Mű-
csarnok kiáll.-án.

P.H.934.XII.22.

Györgyi Dénes

Iparművészeti Iskola jubilaris kiállítását ő szervezte meg.

Újság 930. XI. 15.

György Dénes MDK

Debreceni városháza.I.dijat nyert és kivitelre elfogádott pályaterve, ceruzarajz

Műcsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

György Dénes

A bruxellesi világkiáll.magyar pavillonjának főbejárata

Iparművészeti kiáll.központi csarnoka , részlete

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Györgyi Dénes MDK

A Ferenc József jubileumi templom tervpályázatának tanulmányterve

Főhomlokzat,

Metszet

A Néprajzi Muzeum tervpályázatának tanulmányterve 1923.

Mücsarnok 1933.Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

György Dénes

MDK

A rákospalotai áll.népiskola és óvoda főbejárata

Műcsarnok 1933.Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

György Dénes MDK

épitész
A Székesfővárosi Elektromos Müvek bérházának kapuzata
A Székesfővárosi Elektromos Müvek bérházs és kiállitási épülete
Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

György Dénes MDK

épitész
A debreceni városháza első dijjal kitüntetett pályaterve

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

György Dénes

Az Erzsébet emlékmü épitészeti terve, gipsz

Mücsarnok 1920/21. Téli kiállitás

György Dénes MDK

épitész
A barcellonai világkiállitás magyar pavillonjának lépcsőháza

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

György Dénes MDK

épitész
A barcellonai világkiállitás magyar pavillonjának kapuzata

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Györgyi Dénes

M. Iparmüvészet 1934. 129 l.

Györgyi Dénes MDK

Tanulmány a Ferenc József jubileumi templomhoz

Debrecen székházának terve I.dij.

Magyar kiállitási épület bejárója /Barcelona 1929/

Elektromos központ terve, 1932.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

György Dénes

MDK

A Ferenc József jubileumi templom tervének metszete

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

M.D.K.

Györgyi Dénes

tervei szerint készült Magyar Pavillont a barcelonai világkiállításon erős bírálatban részesíti Kelemen Móric, aki szerint az „egy internacionális, semmit mondó stílusban készült... az egész reprezentációs pavillonban hiányzik az egységes művészeti és gardasági felfogás... valami sivár unalom üli meg az egészet..."

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. E. évf.

aug. 28. sz. 5. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés

és Menyhér hiklós közös
tervei alapján fog megépülni
a barcelónai világkiállítás
magyar pavillonja.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

márc. 28. sz. 8. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés

és Münnich Aladár
tervei szerint épült deb-
receni Déri-Muzeum
homlokzati képét hozli
a lap egy jényképpel

Vállalkozók Lapja. Bp. 1929. L. évf.

máj. 25. sz. I. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

barcellonai kiállítási pavillonjának tervével, cegiskola és Wararle-telepi lakóház tervével szerepel a XII. Nemzetközi Építészkongresszus alkalmából a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításon.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1930. LI. évf.

szept. 6. sz. 1. old.

György Dénes és Pogány Móric a máj.első napjaiban Amsterdamban rendezett építészeti kiállításon és a kongresszus alkalmából bemutatták a magyar építészek munkáit.
Pogány vetített képekkel kisért előadást is tartott német nyelven a modern magyar építészetről.

Személyi hirek.

Magyar Iparművészet 1935. 138.l.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

és Pásztor János közös művét 700 pengőért megvásárolták a Műszaki Emlékműre kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp.1933. LIV. évf.

dec. 14. sz. 5. old.

M.D.K.

Vállalkozók Lapja, Bp.1933. LIV. évf.

sz. old.

Györgyi Dénes

Jubileumi művészeti kiállításon neve szerepelt.

PH.932.IX.18.

Györgyi Dénes

Nemzeti Szalon jubiláris tár-
latán terveivel szerepelt.

PH. 1932. X. 16.

Györgyi Dénes

Nemzeti Szalonban az Eötvös József reáliskola kiállításán neve szerepelt.

NU. 932. X. 18.

Györgyi Dénes építész.

Az Eötvös József reáliskola kiállításán gyűjteménnyel szerepelt.

BH. 932. X. 16.

Gyöngyi Dénes

Eötvös reáliskola

Nemzeti Szalon kiállításán

pályaterveivel szerepelt.

M. 932. X. 16.

György Dénes

Tervrajzai, a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

P.M.932.IV.24.

Oyarzi Dimas

Györgyi Dénes

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

M.H. 932. IV. 24.

Györgyi Dénes

Alkotása, a Múcsarnok tav.tárlatán.

M.H.952.IV.24.

GYÖRGYI DÉNES

Építész. Münnich Aladárral közösen tervezte a debreceni Déri-Múzeumot.

Márkus Béla: Negyvenéves a Déri Múzeum.

Hajdu-Bihari Napló, 1970. dec. 13

MDK

György Dénes

a debreceni Tisza István Tud.Egyetem tanári lakóépülete: Egyik tipus ház,Épületcsoport,

Tipus ház,

Mecsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

György Dénes MDK

A debreceni Tisza István Tud. Egyetem ifjusági sporttelepének terve,

Uj internátusának terve

Mücsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

MDK

György Dénes

Az 1937.évi párizsi világkiállitás magyar pavillonjának részlete I-II.

Az 1937.évi párizsi világkiállitás magyar pavillonja

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Az 1937. évi párizsi világkiállítás magyar pavillon-
jának részletes I-II.

Az 1937. évi párizsi világkiállítás magyar pavillon-ja

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész-tanár

első díjat nyert a debreceni városháza pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.
jún. 17. sz. 3. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés-tanár

és Román Ernő közös tervei szerint épül meg az Elektromos Művek Szent-endrei-uti (az agrémcumi muzeum melletti) transzformátorháza.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

ápr. 15. sz. 2, old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész-tanár

nyert megbírást a városok kulturális szövetsége részéről a Debrecenben épinedő internátusuk terveinek elkészítésére

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. ~~XXX~~ LII. évf.

febr. 18. sz. 6. old.

Verzeichnis der Literatur

MDK

György Dénes

A debreceni Déry Muzeum főbejárata

A debreceni Muzeum főhomlokzata

Műcsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

Györgyi Dénes MDK

A Balatoni Muzeum és Kulturpalota terve

Mücsarnok 1933 Klebelsberg Kuno emlékkiáll.

MDK

Györgyi Dénes, müépitész

A berc. vil.kiáll. magyar pavillonját közösen tervezte Menyhért Miklós, ip.m.-épitésszel.

Schäfer Herenc: A barcelonai világkiállitás Magyar pavillonja. -Magyar Iparmüvészet. 1929. 95-96.l.

MDK

György Dénes tanár

Tormay G: A m. kiáll. Párisban. M. Iparművészet, 1937. 150. l.

MDK

György Dénes építészmérnök

III.dij.

Tervpályázati eredm. M.Építőművészet, 1941.
430 l.

Gyöngyi Dénes

A. debreceni egyetem tándi lakásait tervezte 1929-ben /nobarok/

A képzőművészetek Debrecenben 1961. Debrecen 44.C

Györgyi Dénes

A bp.-i Markó és Honvéd utcai saroképületet alkotta; számos nemzetközi kiállítás magyar pavilonját tervezte.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

Györgyi Dénes

1929-ben a barcelonai, 1935-ben a brüsszeli és 1937-ben a párizsi nemzetközi kiállítások magyar pavilonjainak megtervezése fűződik nevéhez.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

731

Györgyi Dénes

művészete az Iparművészeti Iskolán

Gabriel Frigyes.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Gyula-

pest, 1970

131

Györgyi Dénes

és Román Ernő tervezték a Markó és Honvéd utcai sarok bérházat 1930.

140. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867–1967 Budapest, 1970.

731

Györgyi Dénes

Alkotásaival szerepelt a XII.Nemzetk.Épitészkongresszus alkalmából rendezett épitészeti tervkiállitáson.

N.U.930.IX.7.

MDK

Györgyi D.-Münnich A. építészek

Déri múzeum. Címlapon. Illusztr.
Részletek a Déri-múzeumból. 138.l. Illusztr.

A magyar képtárterem. 130.l. Illusztr.
A kupolás szobortérem. 131.l. "

A Debreceni Déri-muzeum.-Képzomüv.1930.3.sz. jun.
131-4.l.

Gyönyi Dénes

Az I. világháború után a bp-i Közraktár utcai volt Hungya "pékházát építette, Münich Gladiátorral fejezte a debreceni Déry múzeum épületét.

Mezényi Ferenc: A magyar építészek 1867–1967. Budapest 1970.

721

MDK

Györgyi Dénes, müép.

A főbejárat "aranykapuja" közös műve
Mennyért Miklós ip.müv.-épitésszel.

A barcelonai világkiállitás magyar pavillonja.-
"Uj Idők",1929. 34.sz. 238.l. képek.

Györgyi Dénes

nővendéke az Iparművészeti iskolán

Juhász László.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-

építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

1.90

Györgyi Dénes

és Menyhért Miklós tervezték a barcelonai világkiállítás magyar pavilonjának előcsarnokát 1929. 113. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970. 731

Györgyi Dénes

építész

Az Architecteur d' Aujordhui folyóirat rendezésében meg nyilt Párisban a II.modern nemzetközi építészeti kiállitás.Általános elismerést és tetszést arattak a magyar kiállitók,akiknek csoportjában külön-külön,vagy pedig együttes tervekkel szerepelt.-

Nemzeti Ujság
1934.IV.4.

György Dénes

Alkotásai, a XII. Nemzetk. Építészkongresszus alkalmából rendezett építészeti kiáll.-on.

N.U.930.IX.7.

Györgyi Dénes

Gábriel Frigyes egyik mestere volt az Iparművészeti Iskolában.

Ennyet olvas: Gábriel Frigyes; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 27. l.

Györgyi Dénes

növendéke az Iparművészeti Iskolán

Kovács Zsuzsa.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépítész pakosztályának kiállítása,

Budapest, 1970

231

MDK

György Dénes, Tőry Emil, Pogány Móric

I. dij

A turini kiáll. magyar pavillonjának tervpályázata ... Magyar Épitőmüvészet 1910. 5. sz. 32 l.

MDK

György Dénes épitész

A turini kiáll. magyar pavillonja. Magyar Épitőművészet 1910. 6. sz.

A székesfővárosi árubódék tervpályázata.

Magy. Építőművészet 1912. 5-6.sz.

GYÖRGYI Dénes

NAGY Klemér: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1967.

26.p.

A Steindl Céh koktélt ad a finn müvészek etiszteletére 1908-ban. Itt jelen van Kós Károly is, aki levelében 1968-ban visszaemlékszik Kallelával történt találkozására. Leirja, hogy az itt jelenlevő Györgyi magával hozta a Magyar Iparmüvészetben megjelent Atiláról szóló ének kéziratos-rajzos ballada/Kós/ fakszimiléjét s Kóssal dedikáltatta Saarinennek.

MDK

György Dénes, tanár

a belsö architektura szakán is tanitott /nemcsak a butortervezés vonalán/. A tervezéssel kapcsolatos szerkezeteket kisebb épitészeti feladatok megoldásait ismertette.

Iparmüvészeti Iskola Értesitöje. 1911-1912.
II elentés az 1911-12-iki iskolai évről. 9-12.l.

GYÖRGYI Dénes

NAGY Elemér: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1983/7. 26.p.

Részt vett az Országos Kaszinó épületében 1908 május 7-én nyilt vacsorán a finn müvészek tiszteletére.

Györgyi Dénes, építész

L. Dévényi Tomás

– Beszélgetés a hamincas évek –

2–3

Magyar Építőművészet Bn. 1983

83/2

Györgyi Dénes, építén

L. Kozma Lajos

-: A. hamincas ével építénelnel kronológiai Táblázata 6-8

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

Györgyi Dénes, építész

L: Borsos József

Rácz zoltán. Debrecen építészek a harmincas években. 25-28

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/2

Györgyi Dénes, építész (1886–1961)

Kós Károly 1883. dec. 16-án született Kolozsvárott. Jelentős munkája volt 1910-ben – Györgyi Dénessel társulva – Budán a Városmajor utcai iskola. (említve).

Balogh Péter: Kós Károly centenáriumára.
Műszaki Élet, 1983. dec. 22.

Gyöngyi Deines építész

L: Tersz Frigyes

Morovánszky A.: Nemzeti és népies törekvések... 20-22

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

Gyöngyi Dénes, építész

L. Csaba Rezső

Z. Csaba László: Az Építő ~~művészet~~ munka 6-7

Magyar

Építőművészet, BP. 1983 83/6

Györgyi Dénesi építész

L. Alpár Ignác

Pusztai L. A magyar építészeti múzeum 35

Magyar
Építőművészet. Bp. 1983 83/2

Györgyi Dénes építén

L: Csaba-Rezső

Z. Csaba László. A „Hajlék" amű folyóiratról 62.

Magyar
Építőművészet, Bp. 1983 83/5

György Dénes

Az épitészeti tanszék tanárai az Iparmüvészeti Iskolában:
György Dénes
Weichinger Károly
Szablya Ferenc, akikről A.V. sign.-val közölt beszámoló, "Az Iparmüvészeti Iskola kiállitása" cimmel ugy emlékezik meg, mint kiváló eredményeket elért professzorokról. Ezután megemliti még Lux Elek müvésztanárt, aki a kisplasztikát tanitja.
Arról nem szól a kritika, hogy közelebbről kinek és milyen müveit mutatták be a tárlaton. A tantestület valamennyi müvésztagjának nevét lásd: Simay Imre nevénél.

ÉLET, Bp. 1925. nov. 7. XVI. évf. 23. sz.

Györgyi Dénes

építész, tanár 1909-től az Iparművészeti Főiskolán. Számos mű tervezője, a Városmajori iskolát Kós Károllyal tervezte.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

4051

GYÖRGYI DÉNES, épitész, egy, tanar

Károlyi Antal épitész tanitvanya votl Györgyinek És Wäldder Gyula egy. tanarnak. E két mestere a fővaros kiemelkedő jelentőségü uj épületeinek tervezésében is részt vettek, de alkotasaik megtalalhatók vidéki városainkban is, Szombathelyen, Debrecenben, Keszthelyen, stb. 175. old

SZENTLÉLEKY TIHAMÉR: In memoriam... Károlyi Antal
175. old

VASI SZEMLE, XXIV. évf. 1970. 2. szám, Szombathely

Györgyi Dénes

népi stílusú épületeket és interieuröket

tervezett 1900-10 között.

Krep Mária: Ruskin, Crane, Morris and the discovery of peasant art in Hungary. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974.

53. sz.

2011

György Dénes

Akseli Gallén Kallela, finn nemzeti festészet képviselője tudta hogyan lehet egyeztetni a népi hagyományt és a modenr kifejezési formát./Az épitészetben nem állt volna ilyen magányosan ,Kós Károly, Árkay Aladár-gondoljunk a finni ihletésü Gorkij fasorbeli református templomára-György Dénes, Kozma Lajos neve talán elég emlékeztetőnek.

Koczogh Ákos:A modenr művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 64.old.

Györgyi

A XX. század első évtizedeiben a nyugati utkereső nagymesterek alkotó tevékenysége és tanulságai nyomán ill. a magyar épitőhagyományok és a nép sajátos épitőszemlélete alapján indult el a korszerü magyar épitészet keresése./Pogá ny,Málnai,Medgyaszay,Lajta, Wigand ill. Jánszky,Zrumeczky,Györgyi,Mende,Kozma, Kós/.

Koczogh Ákos:A modenr müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 55.old.

Györgyi Dénes

Az 1930-as jubileumi kiállítás kapcsán a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerésében részesült.

Az O. M. kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934, Budapest 1934, 15. l.

Györgyi Dénes

Növendékeinek munkájából:

Építészeti tanulmány.

Az O.M.K. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930-34; 29.l.

Györgyi Dénes

Az Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításának egyik rendezője. Szakosztályának munkái szerepeltek a kiállításon.

Az O.M.Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; Bpest 1934, 12.l.

Györgyfi Dénes

Megkapta a Képzőművészeti Társulat Nagydíját, a Képzőművészek Egyesületének Művészeti Nagy Aranyérmét, a Lechner Ödön Társaság 1934. évi Építészeti Díját és a Magyar Építőművészek Szövetségének Műcsarnoki Mesterdíját (1936).

Az OMK. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyvei 1934-36; 18. l.

Györgyi Dénes

1933-ban képitette a „Donaidák hütjá"-nak talapzatát és medencéjét.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

2341

Györgyi Dénes

módosítoba a zebegényi katolikus templom épületrészét.

Cseke László: Dunakanyar, Budapest, 1973. 1391

1151

Gyöngyi Dénes

Az építészeti tervezés és a családi házak tervezésének tanítása.

Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–34; 43. l.

GYÖRGYI DÉNES, épitész,egy.tanar

Karolyi Antal 1928-ban épitészeti tanulmanyainak befejezése utan épitészmérnöki gyakorlat ot Györgyi Dénes és Wälder Gyula professzorok mellett szerzett.Mindkettő ten koruk legkivalóbb budapesti épitészei voltak.
175.old.

SZENTLÉLEKY TIHAMÉR: In memoriam...Karolyi Antal
175.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 1970. 2.szam, Szombathely

Györgyi Dénes

építésze az V. Kossuth L. téren felállított Rákóczi szobor talapzatának. /1937/

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351 9781

György Dénes müépitész

Az 1937 évi párizsi világkiállitásra tervezett magyar pavillonját az épület főbejáratával bemutatja a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1937. ápr. 3. XI. évf. 14. sz. 18. lap.

György Dénes és Holló Barnabás

Első dijat kapott a két müvész pályamunkája, melyről Tövis: "A Rákóczi-siremlék" cimmel ir a Müvészet c. rovatban.
Holló Barnabás szobrász és György Dénes épitész együttes munkájáról bővebben nem tájékoztat a beszámoló.
A siremlék a kassai székeegyház részére készül.

A HÉT, BP. 1909. nov. 7. XX. évf.
45. sz. 746-747, lap.

Györgyi Dénes

A "Hősök Emlékét Megörökitő Országos Bizottság" hadiemlékek, katona-sirok emléktáblái és emléklapok elkészitésére kérte fel az itt felsorolt művészeket: Györgyi Dénes, Almási Balogh Lóránt, Hikisch Rezső, Reichl Kálmán, Spiegel Imre, Horváth Béla, H. Pintér Gyula, Tóth Gyula, Vágó László, Spiegel Frigyes, Jónás Zsigmond, Sváb Gyula, Brassován Szilárd, Hoepfner Guido, Kertész K. Róbert, Tscheuke Herman, Janszky Béla, Vágó József, Bethlen Gyula, Kónya Zoltán, Thein János, Vass Viktor, Kallós Ede, Kovács Erzsébet, Braun Arnold, Moiret Ödön, Pongrácz Siegfried, Dankó Ödön, Fekete Oszkár, Szege Sándor, Haranghy Jenő terveit "Magyar Müvészek Hadiemlék Tervei" cimmel bemutatja Györgyi Kálmán szerkesztésében készült katalógus.

A HÉT, Bp. 1917. jan. 28. XXVIII. évf.
4. sz. 63. lap.

Györgyi Dénes

A magyar építéstet
új stiluskeresői.

(Akadémia 74)

~~Dr~~ Mendöl: Málnai B. 8. old.

MDK

Kozma Lajos, és Györgyi Dénes ép.-k.

is tagjai voltak ama csoportnak, kik 10-12 évvel s
elött kikerülve a müegyetemről, célul tüzték ki
a hazai épitészet megmagyarositását. Vezetőjük
Kós Károly volt.
Azóta már lehiggadtak, tisztelettreméltó törekvé-
süket szelidebb formában fejezik ki.

Epitészet.
Magyar Iparmüvészet. 1921. 58.1.

GYÖRGYI Dénes építész [Bp.,1886.IV.25.-Balatonalmádi, 1961.XI.21.]

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **58-60.p. és ill.**

62.p.

Györgyi Dénes, építész

Kubiczky Mihály írta meg
élettörténetét, pályáját.

f. R.: Könyvremle

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 28.

Gyöngyi Deius

Méltatás

Roczogh Ákos: Ház a fellegiár oldalában

Művészet, 1978. augusztus – 8 lap.

György Dénes, épitész

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanarsegé dei/segédtanarai/,-György Dénes,-1907-1944,-Épitészeti tervezések,épitő iparmüv.szakosztály vezetője 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/oktatási endszere és forrasi 37.old
forrasai

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

György Dénes, iparművész

György Dénes egy-egy nagyobbszabasu feladat megoldasához a növendéki team-munka megszervezését tervezte. Programmja szerényebb méretekben a két világhaboru közötti időszakban is irányadó maradt. 47.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Írt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Gyöngyi Dénes, építész

L: Aba Novák Vilmos

-: Rózsa Gy.: Hová tegyük Aba Novákot? 9.

Népszabadság,

Bp. 1977 szept. 11.

Györgyi Dénes építész

A gödöllőiek külön érdeme a népmű-
vészet felfedezésén túl az a gyűjtőmunka,
melyet a néprajztudomány szolgálatá-
ban végeztek. Kriesch Aladáron és Nagy
Sándoron kívül egy fiatal építész-cso-
port is kutatómunkát végzett, gyakran
jártak Körösfőre. E csoportnak tagja
volt az építész.

B. Kiss Éva: A gödöllői iskola iparművészeti
törekvései.
Vigilia, Budapest, 1973. nov. 743 old.

Györgyi Dénes, építész

MÚZEUM

SZERKESZTI: ÉRI ISTVAN

A korszerűsített Déri Múzeum

1902-ben Debrecen egyik polgára, *Löfkovics* Arthur felajánlotta a városnak 2500 darabból álló nagyértékű régiség-, fegyver-, pénz-, érem- és ásványgyűjteményét. Ezzel vette kezdetét a múzeum szervezése. A gyűjtemény gyorsan szaporodott. Nemsokára a város közönsége által megvásárolt Csokonai-féle házban kapott otthont, ahol a nagy költő halálának 100. évfordulóján, 1905. május 15-én nyitotta meg kapuit.

Az épület azonban rövidesen szűknek bizonyult. Egyre sürgetőbbé vált egy új múzeumi épület létesítése, különösen azt követően, hogy 1920-ban *Déri Frigyes* (1851—1924) selyemgyáros, műgyűjtő „hazája iránti igaz szeretetből, egyszersmind a magyar ifjúság művelési eszközéül" szintén a városnak ajándékozta nagyértékű magángyűjteményét. Így 1925-ben egy korszerű közművelődési palota felépítésére adott megbízást a város *Györgyi Dénes* és *Münnich Aladár* építőművészeknek. A leendő múzeum helyéül a város központjában a feltöltött *Pap-tava* helyén levő *Füvészkertet* jelölték ki. Ezzel kezdődött a műemléki védettséget élvező Kálvin tér szomszédságában egy hasonló jellegű tér kialakítása. Az 1928-ra felépült és 1930-ra berendezett Déri Múzeum vidéki viszonylatban az ország egyik legkorszerűbb múzeuma lett. A neoklasszicista stílusú épület harmonikus egységet alkotott a klasszicizáló stílusú, nagy hírű Református Kollégiummal és a történelmi jelentőségű Nagytemplommal.

A fél évszázados múzeum a gyűjtemények gyarapodása következtében újból szűknek bizonyult, s 1972-ben sor került korszerűsítésére. A hároméves felújítás eredményeként jelentősen megnövekedtek a kiállító területek, és ősztől új állandó kiállítással várják a közönséget.

Cs. Tábori Hajnalka

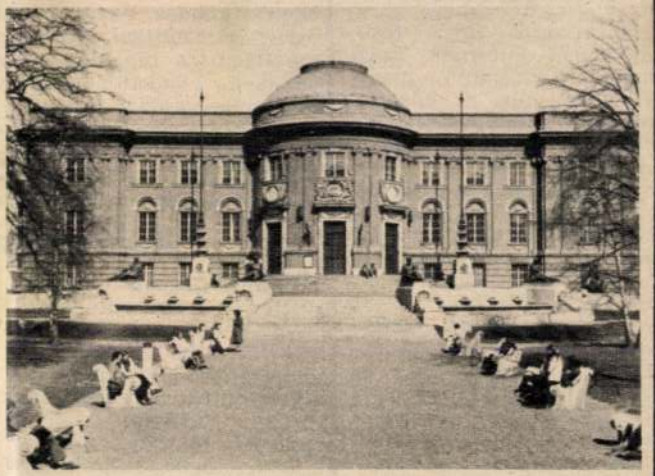

Cs. Tábori H.

Élet és

A TUDO

Mangánkutatás a tengerfenéken

Világszerte egyre fokozottabban kutatnak hasznosítható ásványi nyersanyagok után a tengerfenéken. Becslések szerint a *mangán* ércei fordulnak ott elő a legnagyobb mennyiségben. A *Valdivia* nevű nyugatnémet kutatóhajó Hawaiitól délre 500 km hosszú és 200 km széles területet tárt fel, amely négyzetméterenként 12—15 kg *mangánércdús iszapot* tartalmaz. Ugyanott átlagban 2,5—2,8 %-os *réz-* és *nikkelelőfordulást* is mértek az iszapban. Az érctelepeket víz alatti sztereofilmkamerákkal pontosan feltérképezték.

A cu
okozó *h*
hetne *h*
megfele
hérje, é
Fehérjé
marhák
savtarta
mányke

Bajor
rűsítette
zatát. A
irányú
től eltérően nincsenek egymáson átfűzve. *Szabadon* vannak kifeszítve egyik lyuktól a másikig, hosszanti irányban *kettesével* úgy, hogy az egyik szál a kevényesül az új ütő pörgető hatása az erősen túlhúzott (topspin) és a nyesett (slice) labdákon. Az új ütőt szabadalmazták. Most

ban 30 % feletti. Ettől még nem érdemelne ilyen nagy figyelmet, ám *fehérjetartalma* igen *nagy*, 25 % körüli, anélkül, hogy nemesítették volna. A legtöbb

Györgyi Dénes

Revai XX. 334. l.

Györgyi Dénes

lásd

Réval XXI. 406. l.

Györgyi Dénes

épitész

ipod

Révai lex.

IX. k. 224.

Pázmány Péter II. 36.

Érkezett 1904. november 10.

869/1904. Ü. (Szeged, 1904. november 7-én 36264. Ü. a.)

Szeged város tanácsa megküldi Zoak J. Adolf folyamodásához utólag beérkezett okirati mellékleteket. (A utólag küldött bizonyítványok Zoak folyamodásához csatoltattak (804/1904.) 1904. XI. 12.)

Gyorgy Dénes

Rerrich Béla: A Ferenc József-emléktemplom tervpályázata.
Magyar Építőművészet
1927. 10-12. sz

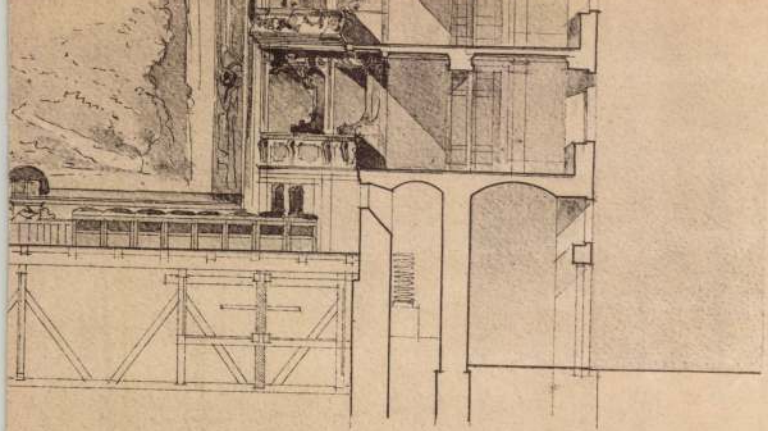

tmetszet.

5 6 7 8 9 10 m.

Györgyi Dénes.
építész

vod
i

Pípics Zoltándr

Igy nézd a népet!
Bp. é. n. 141. l.

Kályhacserepek, besztercebányai III. 217

— fiókok, besztercebányai III. 217

Györgyi Dénes

1937. párisi világkiállításon Magyarország pavillonjának és belső kiképzésének 2 Grand Prix

Pesti Napló

1938. aug. 26.

Györgyi Dénes

— **Uj kormányfőtanácsos.** A kormányzó *Györgyi* Dénes okl. műépítészmérnöknek, az Országos Magyar Iparművészeti Iskola rendes tanárának a magyar építőművészet terén szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Pesti Napló
1938. máj. 7.

Györgyi Dénes

— **Györgyi Dénes nyerte az Építőművészek Szövetségének mesterdíját.** A Magyar Építőművészek Szövetségének 1936. évi mesterdíját a kiküldött bíráló bizottság *Györgyi Dénes műépítésznek ítélte oda* a brüsszeli kiállítás magyar pavillónjának építéséért és rendezéséért.

Pesti Napló

1936. ápr. 9

Kisfaludy Sándor emlékének születése
századik évfordulójára 1872. —
K.S. egykori háza és emlék —
czobra Sümegen, siremléke
a Sümegi Temetőben, higlijet
és Czobánc látképe és K.S. portré-
ja. — Színes könyvm. fol.

Lantos X. A. 611.

Györgyi Dénes

— **Elismerés a párizsi világkiállítás magyar pavillonja munkásainak.** A párizsi világkiállítás magyar kormánybiztossága ünnepély keretében fejezte ki elismerését a Nemzeti Munkaközpont munkásainak, akik a párizsi világkiállítás magyar pavillonját dicséretes gyorsasággal és technikai pontossággal készítették el. *Tormay Géza* kormánybiztos beszédében kiemelte, hogy a *magyar munkások kiváló munkájára az egész kulturvilág felfigyelt. Györgyi Dénes* építésztanár átnyujtotta a kormánybiztosság elismerő leveleit, amelyekért vitéz *Marton Béla*, a Nemzeti Munkaközpont országos elnöke, mondott köszönetet. Végül kiosztották a munkásoknak szánt jutalmakat.

Roosevelt birtokára utazott Washingtonból

PESTI HIRLAP

1937. augusztus 8., vasárnap.

Mohl Adol
őrkanon

Szentiványi tit
vizsgálatára pe
~~utarik~~ érke
M

Feladó: Mu
IX. J

Györgyi Dénes

M. Képzőművészek Egyesülete-
nek aranyérme.

Pesti Napló 1934. dec. 22.
(Kitüntetések a Műcsar-
nok kiállításán.)

Magyar

mann M.

Györgyi Dénes

Képzőművészeti társulat
téli kiállítás építészeti
díja.

Pesti Napló 1934.
jan. 28.

Györgyi Dénes

U. 3280

a debreceni városház
terepálkázatán I. díjat
nyert.

Ivod

Pesti Napló. (Népszerű
Tudományos és Techni-
kai Napló)
1933
Jan. 11.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
502 1943 szám.
Ér. 1943 év jul. hó 29. n.

(Furcsa ellentét
a bírálati jegyzőkönyv
és a — díj odaítélése
közök. Milyen alapon kapott
Gy. I. díjat és megbízást Debrecen-
ben? Képpel.)

FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI MÚZEUM
KASSA
BÁTHORI ISTVÁN-TÉR

79/1943

Méltóságos Eln

Méltóságod id
gőt méltóztatott utólagos
imhez kiútalni a kassai dó
nek légvédelmi munkálatair
Idáig három r
pengőről már elszámoltam é
ként felküldöttem a Műemlé
Ez alkalommal
ezer pengőről van szerencs
multkoriakhoz hasonlóan, e

Debrecen, Városház 3.500.000 P
Keszthely, Balatoni Múzeum
160.000 P.
Barcelona, Kiállítási pavillon.

Közlekedésügyi Közmunkák.
Népszerű Tudományos és Technikai Napló. (Pesti Napló
melléklete.) 1932 aug. 3.

U. 3171.

Györgyi Dénes

iparművészeti iskolai tanár
Művei:

Budapest Wekerletelepi bérház
156.000 P

Budapest, Markó u. Elektromos
művek állomása 600000 P.

Budapest, Markó u. Elektromos
Művek bérháza 1,300.000 P.

Budapest, Szentendrei úti Elektromos Művek transzformátor
épülete 380.000 P

Debrecen, Déri Múzeum 548.000 P

Debrecen, egyetemi tanárok
lakóháza 880.000 P.

Debrecen, Városi Takarékpénztár
székháza — — ?

Debrecen, Tudományegyetem
hátralévő épitkezései 2,000.000 P

fordits

Györgyi Dénes

a debreceni Déri-muzeum
tervezője
emlitve

A magyar épitészet problémái és a vasbeton.
Pesti Napló 1931 jan. 8.

U. 3069

Nagys.

Szentiványi Gyula dr.

a Szépművészeti Muzeum titkára urnak

I.Lenke-tér 7.IV.4. BUDAPEST

G y ö r g y i D é n e s

építész

Pesti Napló. 1917.jul.6. (Döntés az Erzsébet-emlékmü ügyében.)

G y ö r g y i D é n e s
építész

Pesti Napló. 1920.okt.31. (Öt királyné az Erzsébet-pályázat eredménye.)

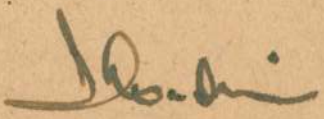

PN 1936 dec. 23 (Pesti Napló melléklete)

térre, ahol megmutatják a »Bata-sport-repülőgépeket«, amelyek a párizsi repülőkiállításon nagy sikert arattak. Egy ilyen repülőgép 29.000 koronába, tehát alig 6000 pengőbe kerül. Kétüléses, csinos gép, állítólag megbízható is.

Ebéd következik. Délután elmegyek az üvegépülethez, ahol látható az a repülőgép, amellyel Bata Tamás és a pilótája lezuhant. Elvisznek a Bata Tamás múzeumba is, ahol megtalálhatók a nagy fejlődés különböző szakaszai.

Elvisznek a városka modern mozijába, ahol délelőtt 1, délután 2, este pedig 3 korona az egységár, ami magyar pénzben körülbelül 20—40 fillérnek felel meg. Minden második nap új film kerül bemutatásra ugyanakkor, amikor a nagyvárosokban.

Külön említést érdemel a tízemeletes kereskedőházuk, ahol az élelmiszerektől s a cipőfűzőtől kezdve a repülőgépig minden kapható.

Esteledik. Mindenütt kigyulladnak a lámpák s a neonfények, most a város világítja az eget, önmagát egy láthatatlan, benső izzás hevít át mindent; a munka pihen.

Újra az állomásra visz a gépkocsi. Néhány perc multán már Brünn felé halad a vonat. Az egész nap minden élményével úgy tűnik fel, mintha Amerikát álmodtam volna Közép-Európába, a morva-szlovák határra, egy jelentéktelen városkába.

Kelen István

Közlekedési csoda Amerikában

Az amerikai közlekedéskutató intézet kiszámította, hogy ha egy 64 kilométeres hosszú útvonalon mindkét irányban óránként állandóan 1000 személyautó közlekedne, akkor minden órában kb. egymillió járműtalálkozás történne. Ha az összes úthálózatra hasonló számításokat végeznének, úgy valószínűleg csillagászati számokhoz jutnánk. A 6 méter széles útakon gyakran megtörténik, hogy a járművek alig 60 cm-es távolságban egymástól előzik meg egymást olyan gyorsasággal, hogy összeütközés esetén feltétlenül halottak és sebesültek maradnának a helyszínen. A szerencsétlenségek lehetőségeinek irtózatos nagyságú szamadatánál, melyek egyedül az egymást előző járműveknél adódhatnak, tulajdonképpen nagyon nagy csoda, hogy sok ember akad, aki ezt a veszélyt elkerüli. A csodát természetesen nem szabad elegendő mértékűnek tartani ahhoz, hogy az egyedül megakadályozhassa a sok lehetőséget, mely balesethez vezet, hanem a jövő útépítéseinél feltétlenül szükséges és sürgősen követelendő az, hogy az útirányokat egymástól megfelelő és célravezető választszerkezetek különítsék el. Elsősorban is cserjesornak az utakon való ültetésére gondolnak.

Párizsi világkiállítás — magyar pavillon

A monoton esőtől szürke decemberi délelőttön e'even színfolt villámlik: magyar zászló himbálózik derűsen a Trocadero előtti széles térségen egy kis deszkákból összetákolt építményen. Ma még csak deszkából tákolt kis kalyiba, de alig néhány hónap és egy nagyszerűen megkonstruált pavillonban gyönyörködhetik majd a messze világból idetóduló közönség mindabban, amit magyar föld, magyar művészet, magyar energia teremni tud.

Erről a magyar művészetről, magyar energiáról beszélt a minap az az alapkőletétel ünnepén meglepően színesen, elcsodálkoztató melegséggel Monsieur *Labbé*, az 1937. Világkiállítás főbiztosa, Bastid francia kereskedelmi miniszter jelenlétében.

Messzi évszámmal kezdi: 1885. Magyar Világkiállítás Budapesten. Egy írókból, művészekből álló kis csoport — voltak vagy negyvenen — háborúutáni első béke hírnökök, látogat el hozzánk, többek között *Francois Coppée, Massenet, Jules Verne, Pailleron, akiket egy csapás a meghódít, amit nálunk látnak.* Coppée útinaplója csupa meghatódás, csupa köszönet azért a meleg barátságért, rokonszenvért, »amit ezen a tündérmesékbe illő álomszép úton a magyar néptől kapunk«. De ez a rokonszenv nem egyoldalú. A magyar teremtő zseni legnagyobbjai: *Liszt Ferenc, Munkácsy, Zichy Mihály, Paál László* a sok többi között, zarándokoltak és fognak még elzarándokolni francia földre, hogy tudásban, művészetben gazdagodjanak, elmélyedjenek. *Gróf Khuen-Héderváry* követnek könnyű dolga akadt — ilyen baráti hangú Adj Isten-re öröm válaszolni.

Igy az üdvözlő szavak. És a tett! Egész kivételesen kitüntető. *A magyar pavillon a kiállítás legszebb pontján, a Trocaderotól az Eiffel-toronyig levezető tankas út közepén, a gyönyörűnek ígérkező Világító Szökőkút közvetlen közelében kapott helyet.* És hogy még halmozzák az előzékenységet: az egész körzetben csak ezen az egy épületen szabad tornyot építeni. Ez a torony külön látványosságnak ígérkezik, szinte megelevenedik előttünk, o'y lelkesedéssel írja le Györgyi Dénes építész-tanár. Magassága: 35 méter. Legfelső befejezés: üvegkompozició a színesen megvilágított magyar címerrel, amely messzire láthatóan ragyog.

A kétemeletes épület különböző termeiben a magyar iparművészet, festés, szobrászat — meginl valami 11 méteres üvegcsodával, amely Stehlo Lily műve — idegenforgalom, vadászat, halászat, Budapest fürdővárca dokumentálása ad izelítőt abból, amit tudunk.

Az első teremben Szent István szobra emlékeztet a 937-es ezeréves évfordulóra. Falait *Aba-Novák Vilmos* freskói díszítik, felerészben a magyar multról, felerészben a jelenről mesélve. A földmüvelés és népművészetünk az alagsorban kap otthont, itt lesz a borkóstoló is, ahol nemcsak tüzes tokajit, de tüzes-paprikás magyar ételeket is fognak felszolgálni. Hogy az eleven színekkel tarkított falu kis vendégfogadóból nem hiányozhat a jó otthoni, hamisítatlan cigányzene sem, az csak természetes.

Ugy a franciák, mint a magyarok — Györgyi építészen kívül Teleki gróf, Tormai államtitkár, főbiztos, párizsi helyettese elsősorban — megtesznek mindent, hogy ne csak szégyent ne valljunk, de sikerünk itt se legyen kisebb, mint a berlini olimpiászon volt.

Oroszlány Margit

Orvosi segélynyujtás ejtőernyővel

A Norvégiában levő *Vörös Kereszt Egylet* kötelékéhez tartozó orvosoknak sok gondot okoz az a körülmény, hogy megközelíthetetlen hegyvidéken lakó betegeiket miként részesíthessék gyógykezelésben. Ennek a hiányosságnak kiküszöbölése érdekében már a közelmultban egy repülőgépet szereztek be s az első segélyt nyujtó orvos légi járművel siet a beteghez, ellenben számtalanszor előfordul, hogy a repülőgép nem talál alkalmas terepet a leszállásra.

Ezen az akadályon a *Norvég Vörös Kereszt Egylet* most úgy segít, hogy öt orvost és ápolónőt képez ki ejtőernyővel való ugrásra s úgy tervezik, hogy a jövőben, amennyiben első segélyt kell nyujtani s a repülőgép nem talál alkalmas terepet a leszállásra, úgy ejtőernyővel felszerelt orvosok fogják felkeresni a segélyre szoruló betegeket.

⊙ **Gyapjúbéke Ausztrália és Japán között.** A tokiói »*Jigishimpo*« nevű szaklap arról számol be, hogy a japán—ausztráliai kereskedelmi tárgyalások árukicserélés alapján megegyezésre vezettek. Eszerint Japán kötelezte volna magát két gyapjúév leforgása alatt Ausztráliától 800.000 bála gyapjú átvételére, melynek kelte 1936 július 1-től számítódik. Ausztrália viszont évenként 102 millió yard fagyapot- és selyemárut vásárol Japántól. Ha a hír igaznak bizonyul, akkor a nemzetközi gyapjúpiacon eddig észlelt áringadozás hamarosan véget ér.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

Látogatás a középeurópai Amerikában

Egy nap a morvaországi Zlinben, ahol 250.000 pár cipőt gyártanak — naponta

Zlin, december.

Bata, a morva cipészmester, a városalapító, aki a semmiből egy új ipari dinasztia őse lett, 1876-ban Zlinben született és ott is végezte életét. Ez a morva-szlovák határon fekvő városka a mult század elején még az istenhátamögötti, eldugott fészek volt, azzal az álmos, tengődő hangulattal, amely az ilyen helységeket jellemzi. Itt élt Jan Bata, a cipészmester is. Csak úgy, mint a többiek, kereste a mindennapi kenyerét és a jövőjét talán még maga sem sejtette. Arról álmodott és elbeszélte mindenkinek, hogy ipari úton nem az egyesek, hanem a tömeg számára kell cipőt készíteni. Kinevették. Abban az időben ugyan már megindult a kisiparosok és a gyárak harca, de az előbbiek még tartották magukat s nevetségessé tették azt, aki különbözni akart tőlük, noha közülük való volt. Vagy, ha mégis sikert ért el, akkor gyülölték és minden rendelkezésükre álló módon igyekeztek lehetetlenné tenni. Bata azonban nem törődött ellenségei gúnyolódásával, de még barátai intelmeivel sem. Műhelyt alapított, s a cipőket olyan olcsón adta, ahogyan csak tudta. Jó reklámmal dolgozott. A kísérlet bevált. A zliniek már mind »Bata-cipőt« hordtak s akkor elkezdett terjeszkedni tovább, más városokba, országrészekbe. Az üzemét bővítette. Vagyona gyarapodott és minden fölösleges pénzéért földet vásárolt: az értéktelen zlini földet. A műhelye kis gyárrá fejlődött. Brünnben, Prágában berendezte első üzleteit. A háború konjunktúráját is ügyesen hasznosította, de az igazi nagy fellendülés csak az államfordulat után következett be.

Megindította tudatos harcát a kisiparosok ellen, akik tehetségükhöz mérten igyekeztek megküzdeni egyre hatalmasabb ellenfelükkel. Sikertelenül.

Bata tönkretette őket, de megadta számukra egy további élet lehetőségét: a gyárában alkalmazta a kapitulálókat. De nem elégedett meg azzal, hogy cipőket gyártson. Elhatározta, hogy harisnyákat, játékszereket és repülőgépeket is elő fog állítani. Hatalma tetőpontján halálos szerencsétlenség érte: Zlinből indult repülőgépén, amely valami motorhiba következtében lezuhant és úgy őt, mint a pilótáját megüszkösödött testté, a halál értelmetlen tényével házták ki a roncsok alól.

Ezzel azonban nem ért véget Zlin és a Baták hatalma. Helyét egyszerűen a család foglalta el. Most a fia, a sógora s a felesége vezetik Európa legnagyobb cipőgyárát.

Zlin

A városka, amelyet inkább nevezhetünk hatalmas gyártelepnek; terjeszkedik. Apró házai, gyárpalotái minden tavasszal a zöld mezők felé haladnak, eltakarják a földet, hogy helyet adjanak az emberi életnek.

A harmincezer főnyi lakosság között nem találunk munkanélkülit. Itt mindenkinek megvan a maga foglalkozása: vagy a gyárak valamelyikében dolgozik, vagy pedig a munkásokból él.

Az apró házak, s a lapos, messzire terjedő gyárépületek tarka sokaságából szinte kiugrik a »Spole enski Dum«, amelyet másként Bata-háznak is neveznek, ez a tizenegyemeletes felhőkarcoló, Európa egyik legmodernebb szállodája. Az épület magassága 78, szélessége pedig 24 méter, 350 vendégszobát tartalmaz, két pompásan berendezett étterme, télikertje, tornaterme, ahol a sport minden ágát űzhetik a vendégek, azonkívül a legkülönbözőbb helyiségei vannak. A vendégszobák mindegyike fürdőszobába nyílik, amiből azonban nincs sok öröme a látogatónak, mert például amikor fürödni akartam s megeresztettem a csapot, elhülve láttam, hogy a víz, ami folyik, barnás, egészen megbízhatatlan színü. Később azután megtudtam, hogy Zlin egyetlen hibája a vízhiány. Egy ilyen szoba magyar pénzben mindössze négy pengőbe kerül, amiért reggel nemcsak az ember cipőjét, hanem a ruháját is kitisztítják, átvasalják amerikai rendszerű gépeiken.

A munkásházakban, amelyek egytől-négyszobás épületek, aszerint, hogy a gazdájuk családos ember-e vagy sem, ugyancsak minden kényelem megtalálható. Egy négyszobás házért a bérlő hetenként magyar pénzben mintegy hat pengőt fizet.

Az egész városnak megvan a maga külön élete. Nemcsak Csehszlovákiában, hanem egész Európában aligha találunk ehhez hasonlót.

Hajnalban érkeztem. Az előkelő kávéházban ülök. Az emberek itt úgylátszik korán kelnek, mert helyet is csak nehezen tudtam kapni. Bábeli nyelvzavar tölti be a termet; főként magyarul, angolul, németül beszélnek. De akadnak indusok is, akik az anyanyelvükön társalognak. Háromnegyed hétre jár az idő. A szirénák sivítanak. Ez az első figyelmeztetés, így ébresztik az egész várost. Vezetőmtől megtudom, hogy a második jelzésre már mindenkinek a helyén kell lennie. Kinézek az ablakon. Az előbb még néptelen uccán most embertömegek feketéllenek s mint szót sem, de vidámarcú katonák menetelnek az alsó városrészbe, ahol a gyárak és az irodaépületek vannak. A kávéház kiürül. Az idő telik. Magam is az uccára lépek a vezetővel, akit értem küldtek. A tiszta téli nap megvilágítja az egész várost, amely szinte visszatükrözi a nap valószínütlen ragyogását. A levegő szokatlanul üde. Vezetőm felvilágosít arról, hogy a kéményekben hatalmas füstszürők működnek s azonkívül egy 24.000 lóerős készülék tisztítja állandóan a levegőt.

Megindulunk a gyárépületek felé.

A fiatalok élete

A gyárépületektől jobbra fekszenek a csinos családi házak s mögöttük emeletes, architektikailag is kellemes benyomást keltő épületek terülnek el. Kérdő pillantásomra érdekes magyarázattal szolgálnak. Azok, akik ebben a városban születnek, szinte életük végéig gondtalan emberek. Itt az állás, ha csak nem jön közbe valami rettenetes válság, öröklődik apáról fiúra, anyáról leányra. Ugylátszik, hogy a munka trónörökösei ebben a városban laknak. A vállalat maga gondoskodik a gyermekek kiképzéséről. A fiatalok tizennégyesztendős korukig otthon élnek, majd elveszik őket a szüleiktől, idekerülnek, a tehetségvizsgáló intézet megállapítja, hogy milyen hivatásra a legalkalmasabbak s aztán azt tanulják, de azonkívül elsajátítanak mindent, amire az életben esetleg szükségük lehet. Nincs pénzre szükségük, ellenkezőleg, mert a tanulás egyúttal hasznos munkát is jelent s akkor, amikor elhagyják az iskolát, már megtakarított pénzzel is rendelkeznek.

A gyár, amely 250.000 cipőt termel — naponta

A bejáratnál igazoltatják az embert. Megmutatom az irásbeli engedélyt. Lenyügöző az, amit látok. Az óriási kiterjedésü telepnek 63 gyárépülete, összesen 208 műhelye van. Anélkül, hogy kérdezném, azt a felvilágosítást kapom; ez még nem minden. Innen mintegy tíz percnyire van az üzem másik telepe, a nyersanyagfeldolgozó, amely 53 épületből áll. A kész cipőnél kezdik mutatni a gyártási folyamatot. Igy hát nincs meg az örömöm, hogy lássam az anyag fejlődését, formálását. Az üzemszalagot követjük, ellenkező irányban, ezt a többezer méter hosszú mozgó utat, amely a feldolgozott nyersbőrt továbbítja egyik épületből a másikba és fürge munkáskezek, különösalakú gépek alakítják az anyagot addig, amíg cipő lesz belőle. Huzamosabb ideig sehol nem állhatok. Valószínüleg attól tartanak, hogy a gyártási titkot ellesem és másutt hasznositom. Később megtudtam, hogy minden látogatóra ipari detektívek vigyáznak.

A gyártelep uccáin villamosok és autobuszok közlekednek.

A reklámosztályra vezetnek. Itt huszonhat nyelven, azonkívül különböző tájszólásokban hirdetik a Bata-cipők minőségét és olcsóságát.

Ezen a helyen állott Bata első cipőgyára, amely 1894-ben 50 pár cipőt állított elő. A mai teljesítmény: 250.000 pár cipő. Aztán megmutatják az üzemeket, ahol harisnyákat, játékszereket gyártanak. Elvezetnek a most épülő 22 emeletes felhőkarcoló acélállványaihoz. De sehol nem maradhatok sokáig. Megyünk tovább. Még annyi a látnivaló. Gépkocsi visz ki az otrokovici repülő-

Györgyi Dénes

— **Uj kormányfőtanácsos.** A kormányzó **Györgyi Dénes** okl. műépitészmérnöknek, az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola rendes tanárának a magyar épitőművészet terén szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi cimet adományozta.

Pesti Hirlap

1938. máj. 7.

Atlantis-Heimatbücher

Berlin

Berichte u. Bilder von Martin Hürlimann. 512 Seiten mit 128 Tiefdruckbildern. In Ganzleinen geb. RM. 3,75

„Es ist ein wunderbares Buch, auf das Berlin stolz sein kann und für das jeder, der sich um das Begreifen des Wesens der Reichshauptstadt bemüht, dankbar sein muß." (Börsen-Zeitung)

Potsdam

Von P. O. Rave und Martin Hürlimann. Mit über 100 Tiefdruckbildern. In Ganzleinen gebunden RM. 3,75

„Ein würdiges Denkmal der schönen Stadt, ihrer Landschaft, ihrer Menschen, ihrer mannigfachen Geschichte." (Neue Literatur)

Mark Brandenburg

(Gekürzte

Pesti Hirlap Képes Vasárnapja 1937. III. 28. 27 kiperrel

Magyarország a párizsi világkiállitáson

Május elején nyilik meg Párizsban a világkiállitás, amely a nevének megfelelően az egész világot fogja egyetlen óriási kiállitás kereteiben bemutatni. A kiállitás rendkivüli jelentőségét bizonyitja, hogy 50 nemzet vonul fel legszebb, legjellegzetesebb és legjobb produktumaival és értékeivel. A kiállitás méretei is ennek megfelelőek: a Szajna két partján három és fél kilométer hosszuságban terül el a kiállitás, tehát akkora területen, mintha nálunk a Margitszigettől a Ferenc József hidig vonulna végig egy kiállitás.

A kiállitás középpontja ma is ugyanaz, mint az 1900. évi világkiállitáson volt, az *Eiffel*-torony és a lebontott *Trocadero* közötti rész, a Szajna-részlettel együtt. Ezen a részen helyezték el a kiállitó nemzetek reprezentativ pavillonjait. Magyarország a kiállitás egyik legszebb helyén, a Trocadero előtti lejtős parkban kapott helyet és már ez is biztositja a magyar kiállitás sulyát és jelentőségét. A magyar kiállitás előkészületeit *Tormay Géza* államtitkár, a kiállitás ügyeinek kormánybiztosa végzi, a magyar pavillon terveit pedig *Györgyi Dénes* műépitész tanár készitette és ő vezeti az épitkezés munkáit is. A pavillon már külső megjelenésében is megragadja a figyelmet, mert 38 méter magas tornya remekül kiválik a környezetből.

A pavillon előtti kertben a magyar dekorativ szobrászművészet legszebb alkotásai kapnak helyet, a belső részekben pedig nemcsak a kiállitott anyag, hanem maga a kiképzés, a falfestmények, a diszitések és a termek elrendezése is a magyar művészek és iparművészek remekbe készült munkája és minden tekintetben méltó kerete annak a válogatott anyagnak, amit Magyarország ezen a világkiállitáson felvonultat.

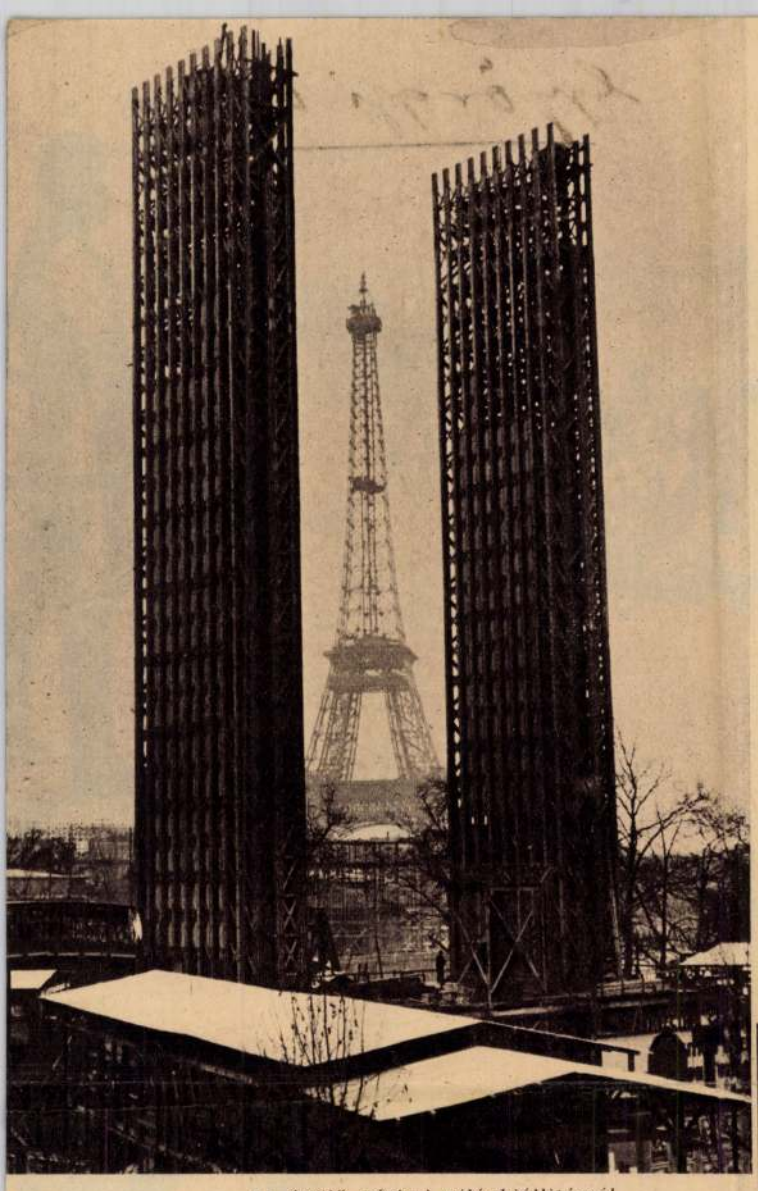

Az épülő párizsi világkiállitásról.
Alsó kép: a világkiállitás magyar pavillonja. Tervezte Györgyi Dénes műépitész tanár. Jobboldali kép: a magyar pavillon egyházművészeti terme.

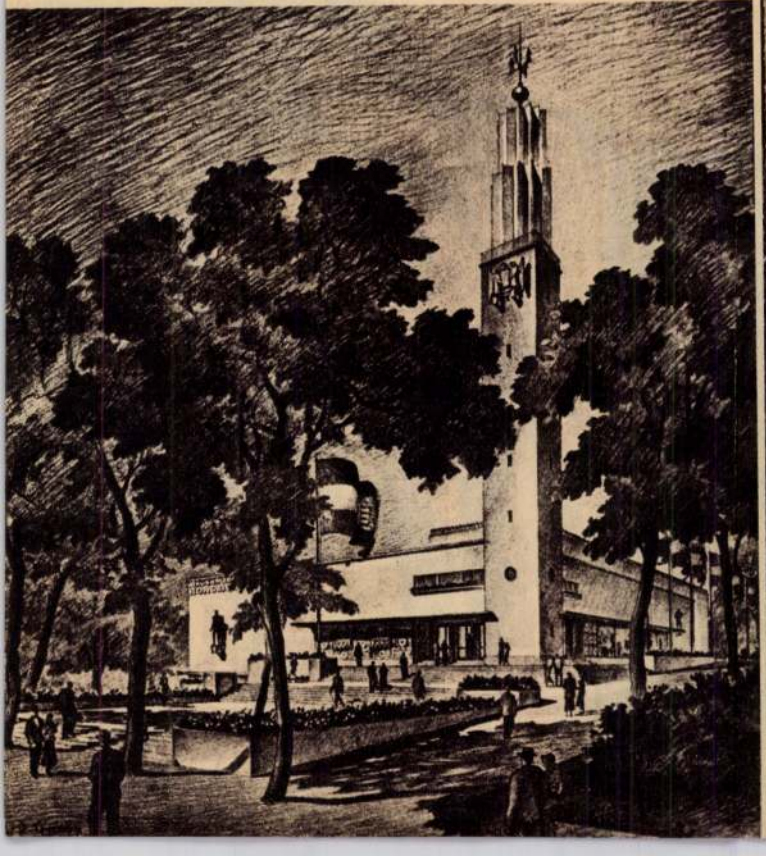

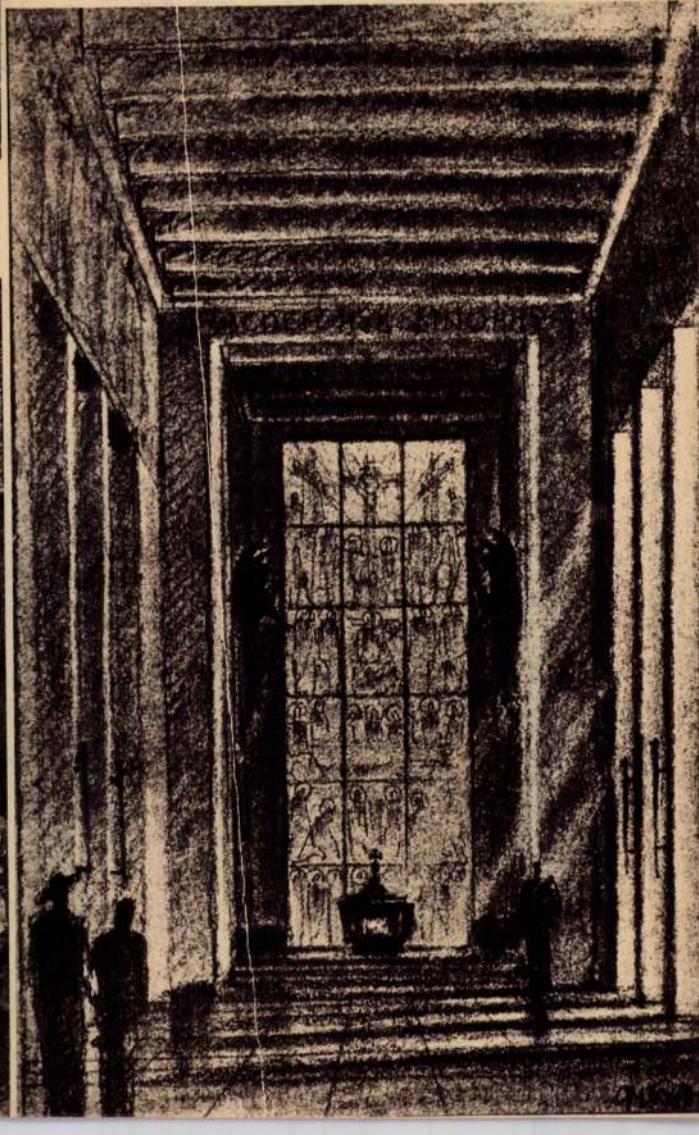

Gyórgi Dénes

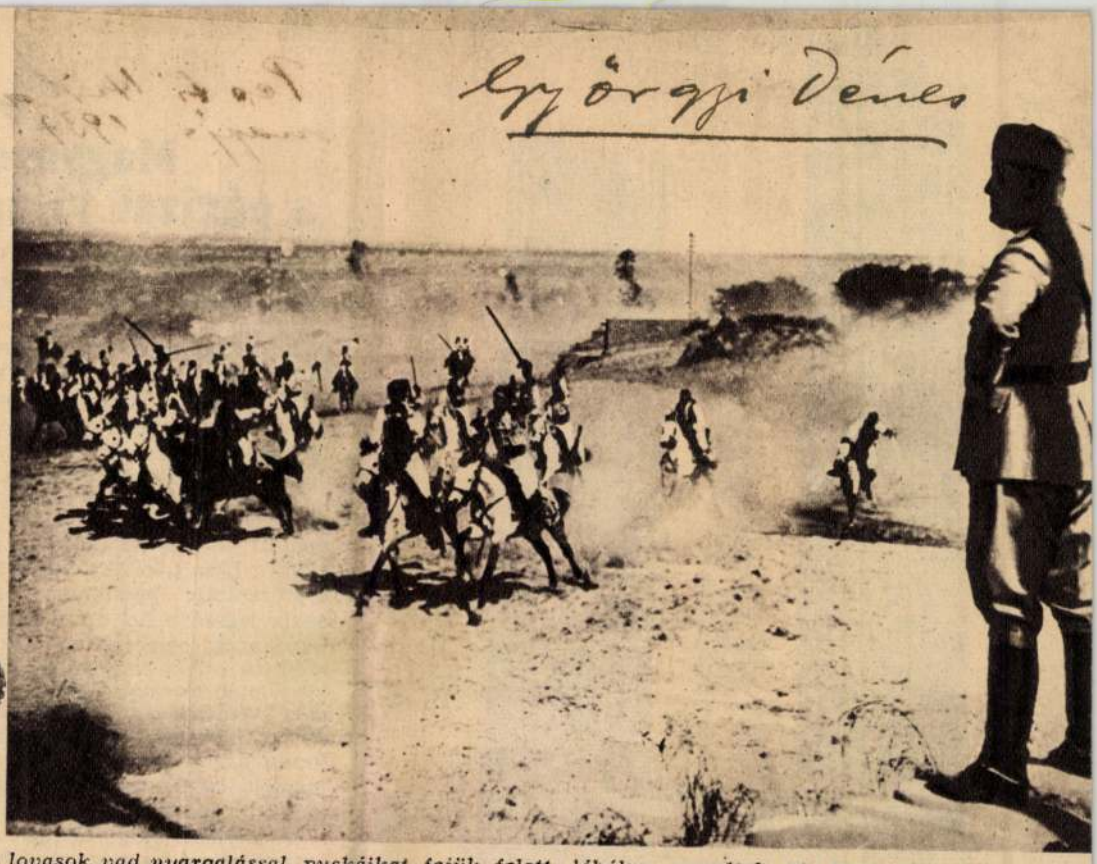

Az arab lovasok vad nyargalással, puskáikat fejük felett lóbálva vonultak el Mussolini előtt a tripoli seregszemlén. Alsó kép: Karamandi Szulejmán herceg Libia összes mohamedánjai nevében átnyujtja Mussolininak az izlám szent kardját. Baloldali kép: az izlám szent kardja. A markolata és a hüvely díszitése vertarany, a pengéje pedig a legkiválóbb arab fegyverkovács-munka.

AZ IZLÁM SZENT KARDJA MUSSOLINI KEZÉBEN

A Duce libiai szemleútja több volt, mint egyszerű katonai parádé. Komoly világpolitikai jelentőségét bizonyitja az, hogy a külföld sajtója a legélénkebben tárgyalta a libiai út részleteit. A legnagyobb jelentőségü esemény azonban kétségkivül az volt, amikor Libia fővárosában, Tripoli főterén *Karamandi Szulejmán* herceg, a libiai mohamedán törzsfőnökök vezére átnyujtotta Mussolininak az izlám szent kardját, annak jelképéül, hogy a libiai mohamedánok a Duce védelme alá helyezkednek.

Mussolini az egybegyült kabil, arab és más benszülött törzsek vezetőinek és katonáinak ujjongó örömrivalgása közben magasra emelte a vertarany markolatu, remekbe készült sulyos kardot, megvillogtatta az arab művészettel készitett acél pengét és ünnepélyes igéretet tett, királya és maga nevében, hogy Olaszország biztositja Libia muzulmán lakossága számára a békét, nyugalmat és igazságot.

A brüsszeli világkiállítás magyar pavillonja. Tervezte: Györgyi Dénes okl. építész, tanár.

NÉHÁNY SZÓ A BRÜSSZELI VILÁGKIÁLLITÁSRÓL

Igen nagy művészi és technikai teljesítmény volt a brüszszeli világkiállításnak megvalósítása, amely méreteiben a legutóbbi években megrendezett londoni, párizsi, barcelonai és milánói kiállításokat jóval felülmúlja. Erre a kiállításra nagy erővel készült a belga nemzet, amelyet a belga gőzvasút 100. évfordulójának ünnepségére épített meg. Belgiumnak sikerült a kiállításra 30 külföldi nemzetnek részvételét biztosítani, amely nemzetek is nagy felkészültséggel jelentek meg a világversenyen.

A kiállításnak hatalmasméretű óriási főépülete a modern közlekedésügynek van szentelve, ahol a 100 évvel ezelőtt megindult első gőzvasútnak modellje mellett az egyes nemzeteknek legcsodálatosabb modern technikai alkotásai vannak kiállítva. Ez az egyik internacionális pavillon, ahol az egyes nemzetek szakma szerint és együttesen vesznek részt.

Ezen kívül a képzőművészetek számára épült fel internacionális pavillon, a L'Art modern pavillonja, ahol minden nemzet bemutatta a legmodernebb művészi kultúrájának legkiválóbb értékeit. Ez az épület két főrészre oszlik: egyikben a festőművészeti és szobrászművészeti alkotások vannak, a másik részben, de az előbbenivel szoros kapcsolatban épült fel a modern építőművészetnek nemzetközi kiállítása, amelynek épülete hatalmasméretű loggiás épület, középen nagyméretű nyitott udvarrésszel, amelyet az egyes nemzeteknek építőművészeti kiállításai öveznek körül. A magyar építőművészeti kiállítás Lengyelország és Ausztria kiállítása között van. Ugyancsak internacionális épületet kapott a L'Art Ancienne pavillonja, mely a harmadik nagy épület, ahol az egyes nemzeteknek kultúrája egymással veszi fel a versenyt. Ez épületben az egyes nemzetek 500 évre visszamenőleg állították ki legkiválóbb művészi alkotásaikat, mely épületben Magyarország is hivatalosan résztvesz, a Szépművészeti- és Iparművészeti múzeumoknak egy válogatott szép művészi gyüjteményével.

A többi szakmáknak nincsenek internacionális pavillonjai. Tehát a kiállításon szereplő iparművészeti művek, az ipari termelésnek számos ágazatai, a különböző ipari produktumok, technikai művek, mezőgazdaság, földművelés, idegenforgalmi propaganda, stb., stb. számára nem épültek fel internacionális pavillonok, hanem ezek számára minden állam megépítette a sajátmaga kiállítási épületét, ahol az illető állam a saját szempontjából legfontosabb produktumokat együttesen, egy épületben állította ki.

Perspektiva 1935. 6. szám képpel

A brüsszeli világkiállítás magyar pavillonjának főbejárata és alaprajza.
Jelmagyarázat:
1. Előcsarnok. 2. Salle d'Honneur. 3. Idegenforgalom terme. 4. Budapest gyógyfürdő propaganda terme. 5. Textil. 6. Textil. 7. Textil. 8. Bőripar. 9. Kerámika. 10. Gép- és vasipar. 11. Iparművészet, népművészet és háziipar. 12. Élelmezési export propaganda. 12/a. Vadász-szoba. 13. Mezőgazdaság. 14. Vegyipar. 15. Textil. 16. Buffet-konyha. 17. Buffet-raktár. 18. Női W. C. 19. Előtér. 20. Iroda. 21. Raktár. 22. Férfi W.C. 23. Előtér. 24. Kirakatok.

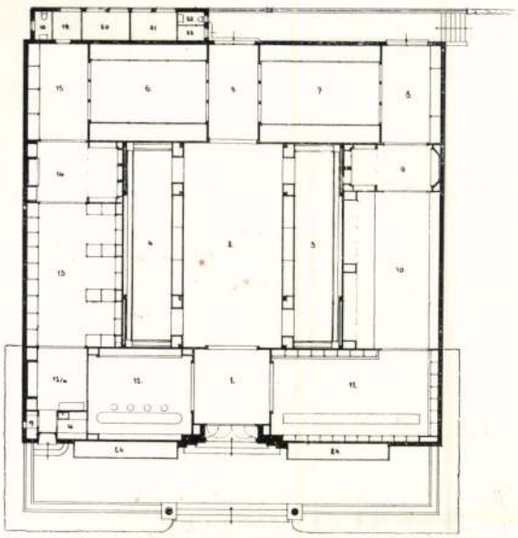

E nagy világversengésben négy kiváló nagyhatalom és a kisebb nemzeteknek egész sora állított ki teljes felkészültséggel.

Érdekes megfigyelni, hogy a kisebb nemzetek milyen elvek szerint valósították meg nemzeti kiállításuk épületeit, amelynek során Magyarország is résztvett.

Magyarország részvételét csak a legutolsó időben határozták el, mert az állam nem tudta biztosítani a magyar pavillon felépítéséhez szükséges összeget.

A Külkereskedelmi Hivatal Vezetőségének lelkes szervező munkájával mégis sikerült elérni azt, hogy a legnagyobb akadályok ellenére a magyar pavillon felépítésének költségeit az egyes kiállítók összeadták.

Ennek a szervezőmunkának köszönhető, hogy Magyarország a nehéz küzdelemben, ha szerény keretek között is, de mégis méltóképpen vesz részt a kiállításon. A külföldi szakkritika egyhangúan megállapítja, hogy a magyar pavillon a maga nemes egyszerűségével és finom művészi rendezése által a külföld előtt is általános sikert aratott, úgyhogy a szakkritika a világkiállítás legkomolyabb értékei közé számítja azt.

Ezt az elismerést azonban nagyon nehéz körülmények között kellett kivívni. A többi nemzet hatalmas szervezettséggel, gondos céltudatos előkészítő munkával készült hosszú időn keresztül a kiállításra s a nagy pénzáldozatoktól sem riadtak vissza, melyre elég példa Ausztriának hivatalos kiállítása, mely annak ellenére, hogy területére kb. egyezik a magyar kiállítással, mégis tízszer nagyobb költséggel valósult meg, mint a mi kiállításunk.

A körülmények utólag igazolták, hogy mily fontos volt, Magyarországnak részvétele.

Az egyes nemzetek pavillonjaiban nemcsak a nemzetek technikai, ipari, mezőgazdasági produktumai versengenek egymással, hanem az újjászületett nemzetek és a világháborúból keletkezett új országoknak népei is, amelyek beszámolnak arról a munkáról, amelyet a világháború utáni két évtizedben fejtettek ki.

A kiállításon így a győzedelmes Franciaország teljes felkészültségében áll előttünk, mely Angliával is felveszi a versenyt, Itália pedig nemcsak egy, hanem nyolc nagyméretű hatalmas kiállítási épületet épített, melynek főépületét márványból és üvegből alkotta meg. Ez az épület az olasz újjászületés, az olasz győzelemnek hatalmas szimfóniája.

Magyarország ünnepi csarnokában a magyar dekoratív művészet és iparművészet legkiválóbb művei vannak kiállítva, hogy művészi kultúránkkal igazoljuk nemzetünk nagyságát. A művészetünk által óhajtottuk a világ elismerését kivívni, amelyet a külföldi szakkritika révén sikerült is teljes mértékben biztosítani.

A magyar élniakarást, a jobb jövőbe vetett hitünket a művészi lélek fantáziáján keresztül állítjuk Magyarország pavillonja elé. A magyar kiállítási épület baloldalán áll egy allegórikus szobor, mely az élet világosságának múzsáját állítja elénk. Ez Pásztor János szobrászművésznek kiváló alkotása. Jobboldalt pedig a Szabadság-téren felállítandó „Magyar Feltámadásnak" szobrát állítottam oda, mely Dózsa Farkas fiatal szobrász-

A magyar pavillon interieur-je.

művésznek nagysikerű műve. Ez a szobor hirdeti most a brüsszeli világkiállítás magyar pavillonja előtt a magyar feltámadásnak, a magyar jövőnek nagy hitét, amely előtt a külföldet járó magyarok áhítattal állnak, de amelyet a külföldiek is oly nagy érdeklődéssel szemlélnek.

A magyar kiállításnak főrészét a magyar iparművészetnek kiállítása alkotja, ezenkívül 16 kisebb-nagyobb teremben ki van állítva még a magyar textiliipar, gazdasági keramika gyáripari termékei, a magyar vas- és gépiparnak nagyszabású produktumai, a magyar háziipar, továbbmenőleg pedig Magyarországnak világhírű mezőgazdasági termékei, élelmezési exportja, vegyipara stb. Sokat lehetne szólni a brüsszeli kiállítás tanulságairól. Jelen cikk keretében azonban csakis egy momentumot óhajtok megragadni és ez az egyes nemzetek kiállítási épületeire és a kiállítás megrendezési módjára vonatkozik.

Külön kiemelten hangsúlyozni óhajtom, hogy az egyes nemzetek nem a kiállítás nagyságával, vagy pedig az épületek dimenzióival értek el hatást, hanem kizárólag a művészi beállítással, tehát az illető nemzet építőművészeti és iparművészeti kultúrájával. Ez okból a kisebb nemzetek is méltóképpen tudnak versenyezni a nagyhatalmak kiállításaival.

Ime, példa erre Finnországnak a pavillonja, amely mindössze két teremből áll. Egy centrális ünnepi csarnokból, amelyikben Finnország idegenforgalmi propagandája van kiállítva és e mellett egy keskeny folyosószerű, de kirakatokkal ellátott mellékteremben pedig Finnországnak egy igen fínom kis iparművészeti gyüjteménye volt kiállítva. E két teremmel Finnország mégis igen nagy erkölcsi sikert aratott. Pedig az épület a lehető legegyszerűbb volt. És ha megfigyeljük a többi legkiválóbb s legnagyobb sikert elért pavillonokat, pl. Ausztriáét, Svédországét, Dániáét, úgy azt fogjuk látni, hogy ezek a kiállítási épületek a lehető legegyszerűbbek, mégis nagy sikert értek el. Miben állt a sikernek a titka? Az, hogy a tervezőépítészeknek volt megfelelő művészi érzékük és megadták a kiállítási épületeknek a speciális stílusát. Mert a kiállítási épületeknek van külön stílusuk, speciális karakterük, amit a tervező építészeknek szem előtt kell tartaniok. Ezeknek az épületeknek egész külön formaképzésük, egész speciális alaprajzuk van, mert azok speciális célnek és rendeltetésnek megfelelően készülnek. Az épületek csak rövid — néhány hónapnyi — időtartamra épülnek fel és a tulajdonképpeni mondanivalójuk nem az épületnek külső részén, hanem annak belső interieur-hatásában érvényesülnek.

Az épületeknek külső részén pedig mi a megoldandó feladat? A bejáratnak megfelelő megoldása, a nemzet színeinek, címerének és feliratának artisztikus megoldása, azonkívül a megvilágításnak a rendszere, kirakatok vagy nagy üvegablakoknak megfelelő megoldása. Ez a főfeladat.

Ha megfigyeljük a legutóbbi kiállításoknak legkiválóbb alkotásait, úgy mindenütt azt fogjuk látni, hogy az igazi nagysikerű épületek a lehető legegyszerűbbek.

A brüsszeli kiállításon is láttunk nagytornyos, cicomázott kiállítási épületeket is, de ezek csak negatív hatást tudtak kiváltani. A különböző nemzetek között a legszebb kiállítást a finnek, az osztrákok, a svájciak, dánok, svédek alkották.

A magyar pavillonnak is nagy sikere volt, mert a szakkritika értékelte az egyszerű eszközökkel megoldott kiállítási épületet, melynek megalkotásánál ugyanazok az eszmék és művészi alapelvek vezéreltek, mint a többi nagysikerű pavillonokat megépítő nemzetek építészeit. A magyar pavillon egyszerű, nyugodt vonalakkal megépült szerény épület volt, de a magyar kiállítási épület felépítésében s a kiállítás megrendezésében igyekeztem érvényrejuttatni azokat az elemi alapelveket, amelyeket minden jó kiállítási épületnek meg kell valósítani, amely végeredményben a kiállítási épület stílusát adja meg.

GYÖRGYI DÉNES
okl. építész, tanár.

Dánia pavillonja

Finnország pavillonja

Franciaország pavillonja

Anglia pavillonja

Svédország pavillonja

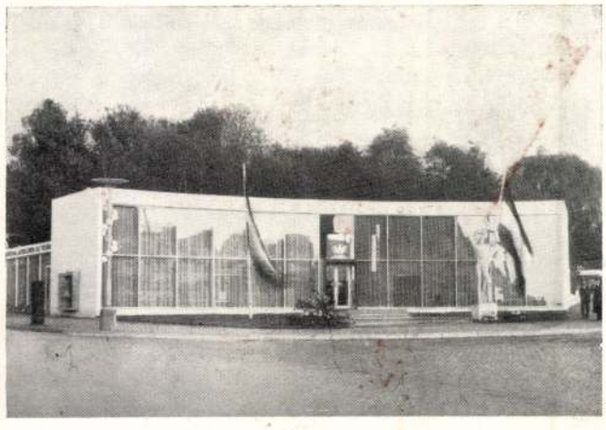

Ausztria pavillonja

A brüsszeli világkiállítás sikerültebb pavillonjainak egynémelyike. Az 1930-as stockholmi építészeti és iparművészeti világkiállítás óta, ahol a korszerű vas-, üveg-, vasbetonépítés először kapott egy kiállítás keretében méltó szerepet, a kiállítások „indiai pagoda"-szerűsége hovatovább eltűnik. Ráeszméltek arra, hogy a kiállítási pavillonok nem öncélú objektumok, hanem tömegcirkulációt jól szolgáló, a jó megvilágítású kiállítási termek határolása.

ö r g y D é n e s
építész

Nemzeti Ujság. 1932.ápr.17. (Erzsébet királyné szobrát szeptember 11-én leplezik le.)

Györgyi Dénes

épitész

l.

Nemesvári 49,

és 156. l.

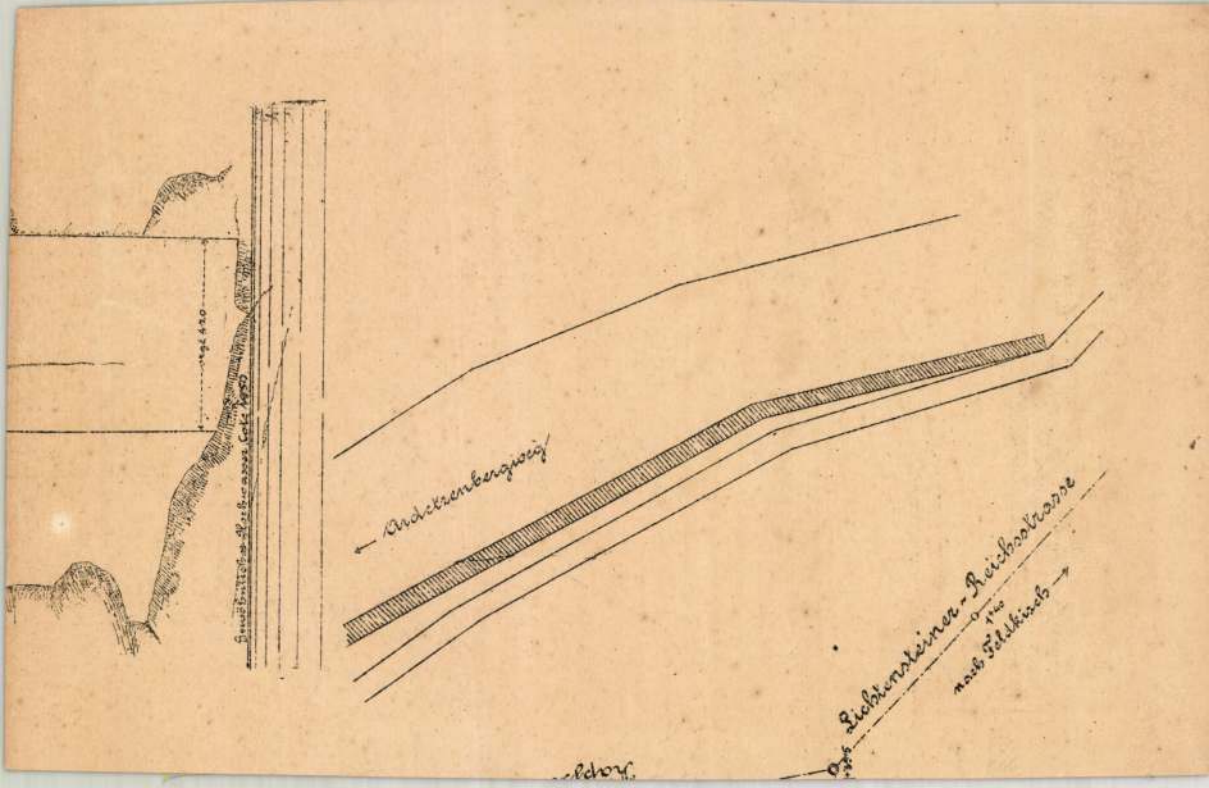
Ardetzenbergweg
Lichtensteiner-Reichsstrasse
nach Feldkirch

Györgyi Dénes

orvos

Nemzeti Újság

1937. márc. 28.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

festőművész – restaurátor

Budapest.

XI. Budafoki út 101

MDK

György Dénes

Az iparművészeti iskola tanitványainak munkái.
Magyar Iparművészet 1916. 20-21.

MDK

György Dénes épitész

Kassai iparm. kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1911.

311. l.

Gyöngyi Dénes épitész M.D.K.

Városmajor utcai isk ola

Társtervező: Kőós Károly

Preisich Gábor: Bp. városépitésnek története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964.

98.1.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész-hallgató

egyik második díjat nyert az építész-hallgatók részére kiírt Wellisch-Alfréd féle pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.
május 29. sz. 7. old.

MDK

György Dénes

Az Erzsébet királyné emlékszobor pályázaton az 5ooo koronával dijazott müvek második csoportjában 5ooo kr-t nyert Pongrátz Szigfriddel.

Müvészet, 1916, 80 l.

Az Erzsébet Királyné emlékszobor pályázaton az 5000 koronával díjazott művek második csoportjában 5000 K-s nyert tulajdonjogát megállapítjuk.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

az Egylet 1912. dec. 16-i ülésén „Nemzeti művészeti törekvések Oroszországban" címmel, nagy és lelkes elismeréssel fogadott és gazdag vetítőkép-anyaggal kísért előadást tartott, melyben kimutatta a népi hagyományokból nőtt nemzeti vonásokat és érdekes párhuzamba állította az ott tapasztalhatókat a finn és a magyar építészeti törekvésekkel.

A Magyar Mérnök és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1913. 47. köt. 19. old.

M.D.K.

György Dénes

és Münnich Aladár épitőművészek 1923-ban megbi -
zást kaptak Debrecen sz.kir.várostól muzeom épi-
tására, amelyben Déri Frigyes magyar származásu
és külföldön élt selyemgyáros értékes gyüjtemé-
nyét helyezik el, melyet a városra hagyományozot

A debreceni Déri muzeom.
Városok Lapja. 1930. XXV.évf. 11.szám. juni.1.238.old

Györgyi Dénes

építész

tervezte a salgótarjáni

ev. templomot

[illegible]

J: Az 1918 ölo [illegible]-on épült

Bier templomot

V. l. kérésre

1937 MOB

HELYSÉG

NAGYDISZNÓD.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Öt

KOR

1(
XV

ŐRZÉSI HELYISÉG

evang. egyház.

TULAJDONOS

MÉRET

m: 37

TÁRGY

Kehely.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Aranyozott ezüst, tré
karélyos, nodusa körte a
a kehely rendeltetésére volu

FÉNYKÉP, RAJZ

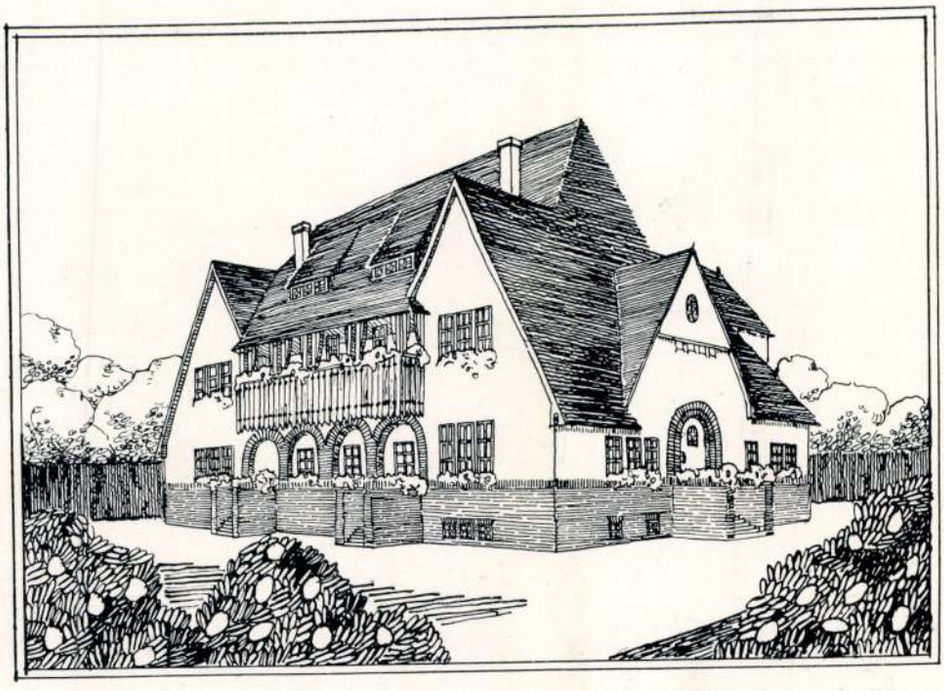

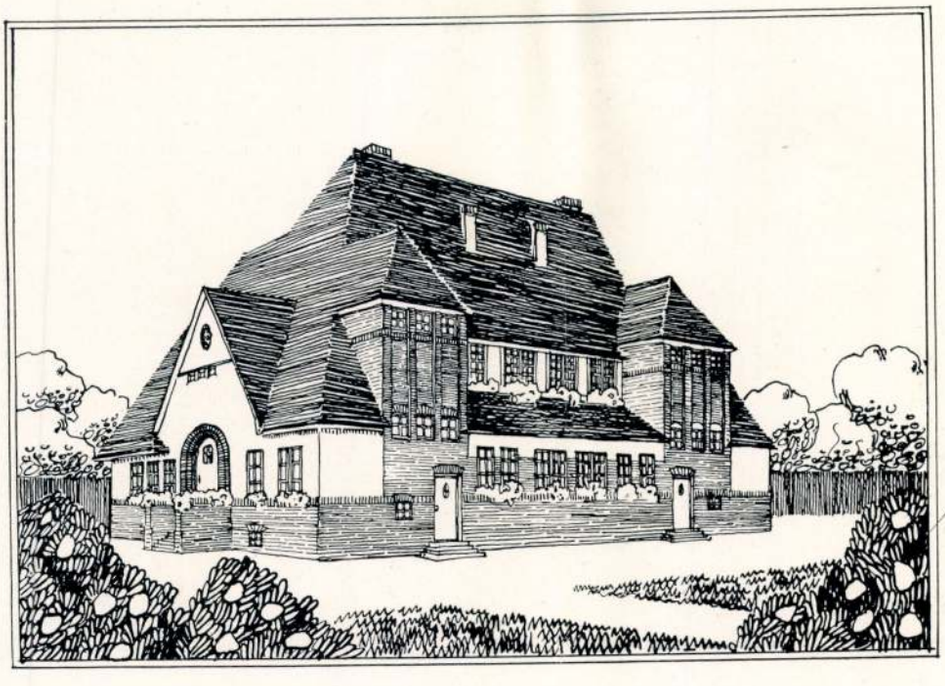

A KASSAI JELZÁLOGBANK TISZTVISELŐTELEPE. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

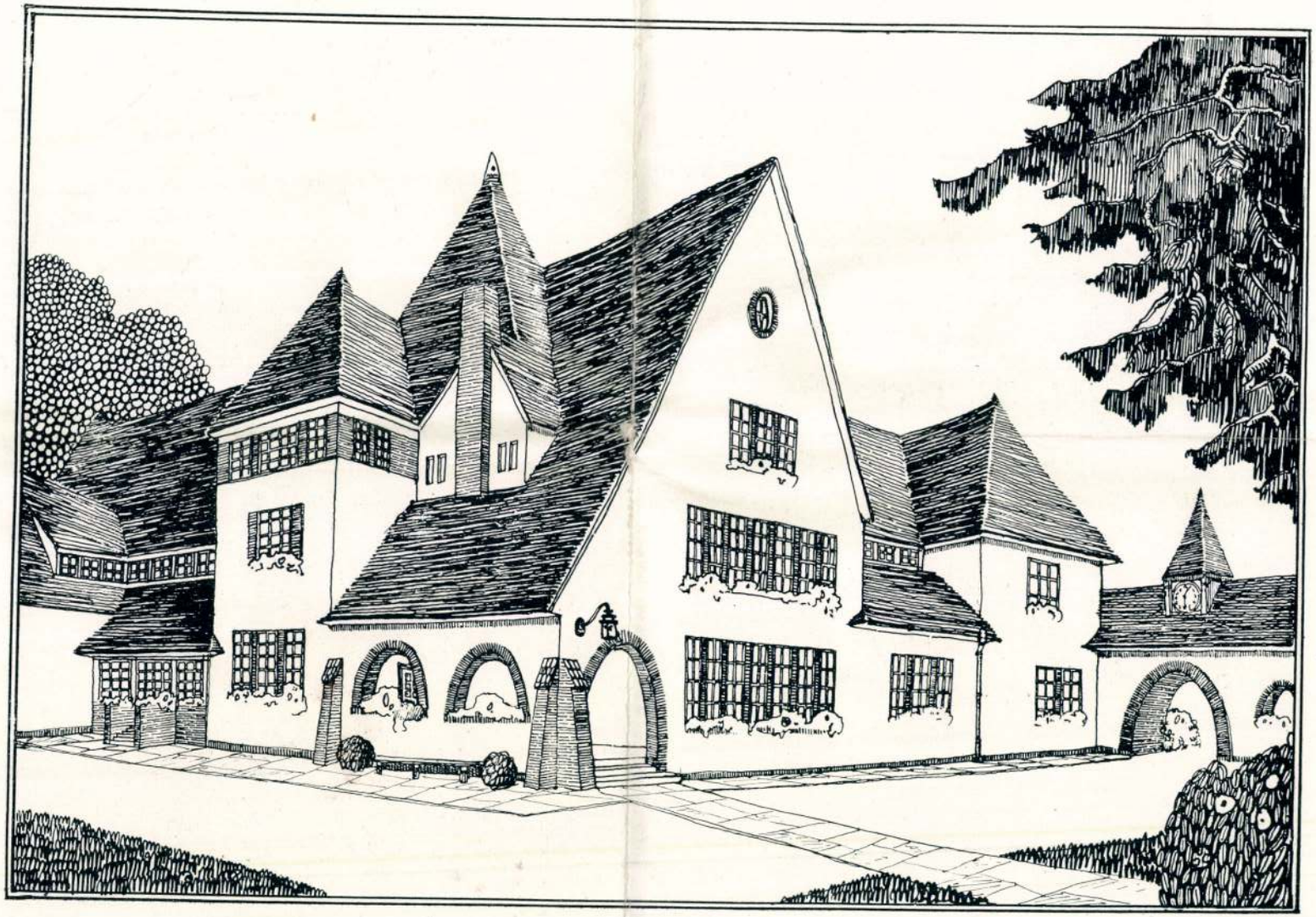

A BÁCSKERESZTURI ÁLL. ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

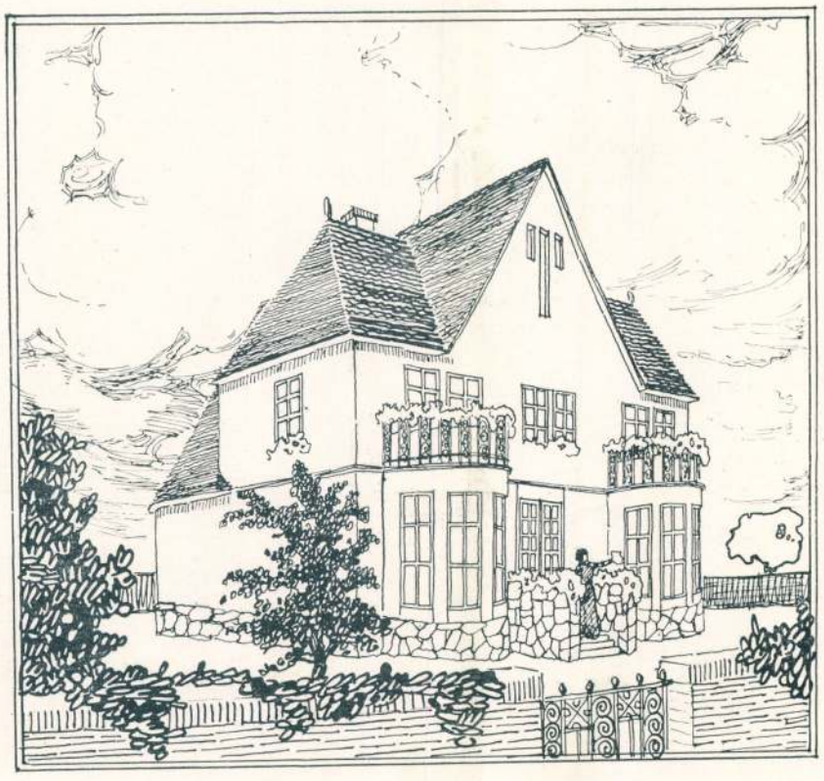

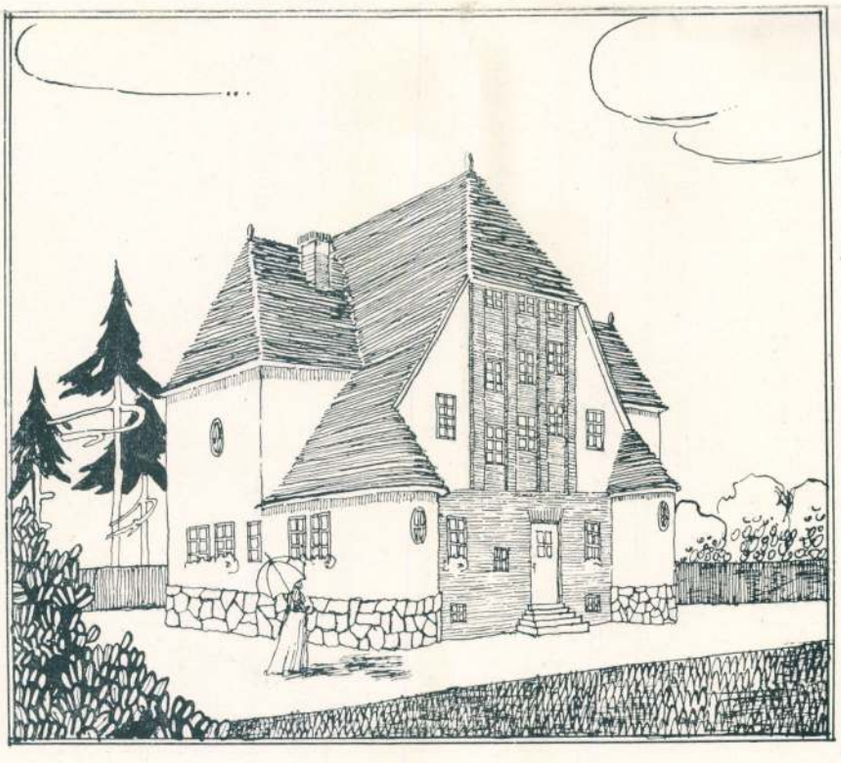

A KASSAI JELZÁLOGBANK TISZTVISELŐTELEPE. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

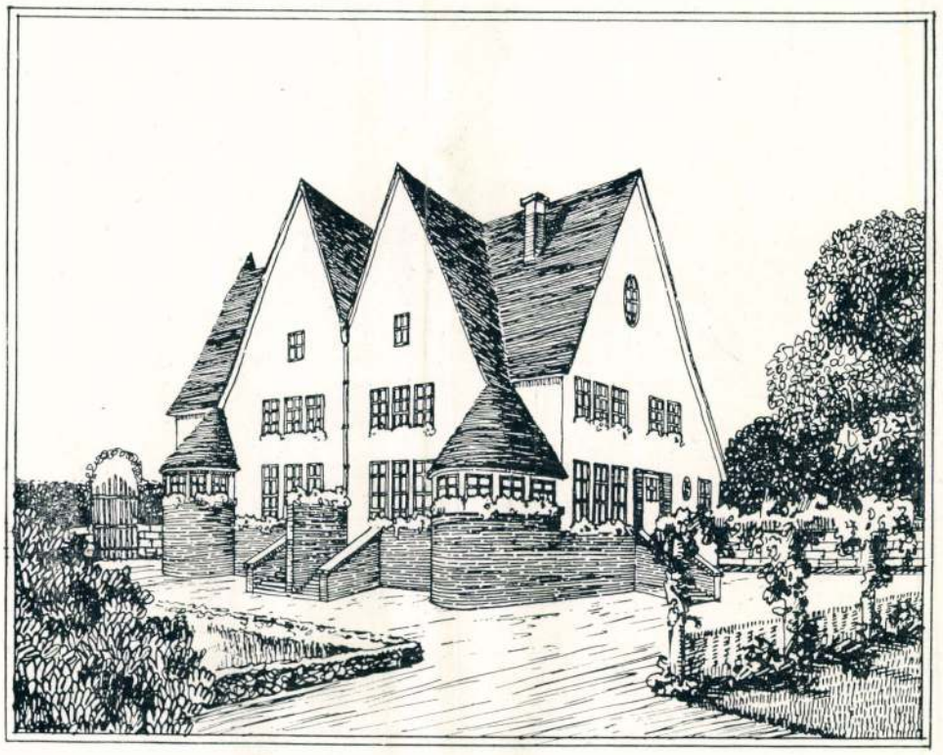

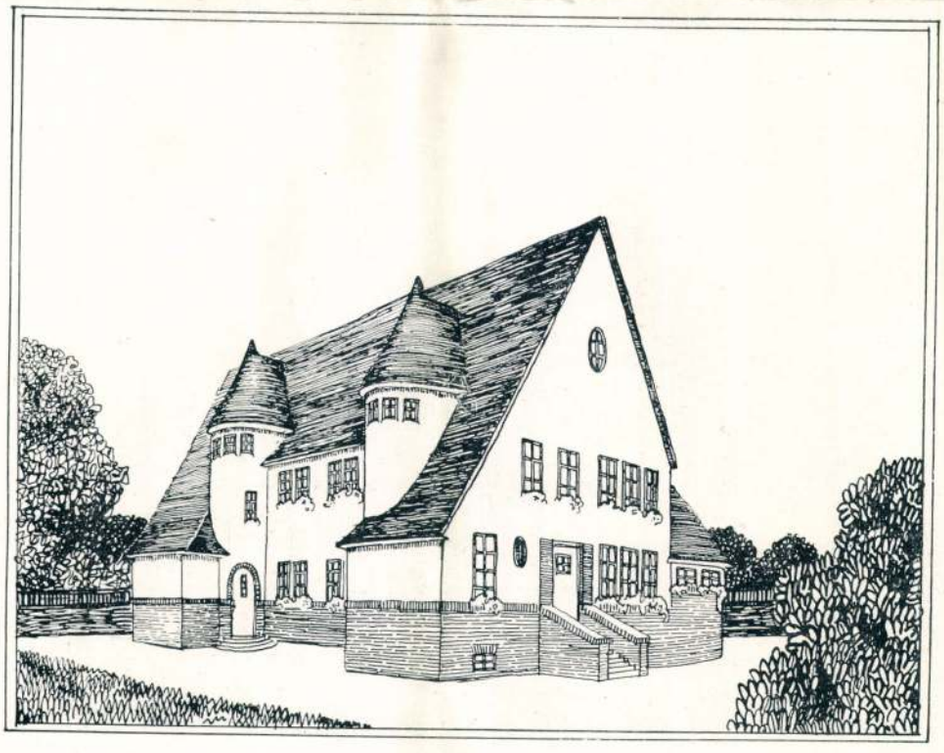

A KASSAI JELZÁLOGBANK TISZTVISELŐTELEPE. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

1

2

Iparművészeti Iskola pib. kiszt-
1–2. Építészeti tervezés és szak-
rajz. Tanár: Görgyi Dénes –

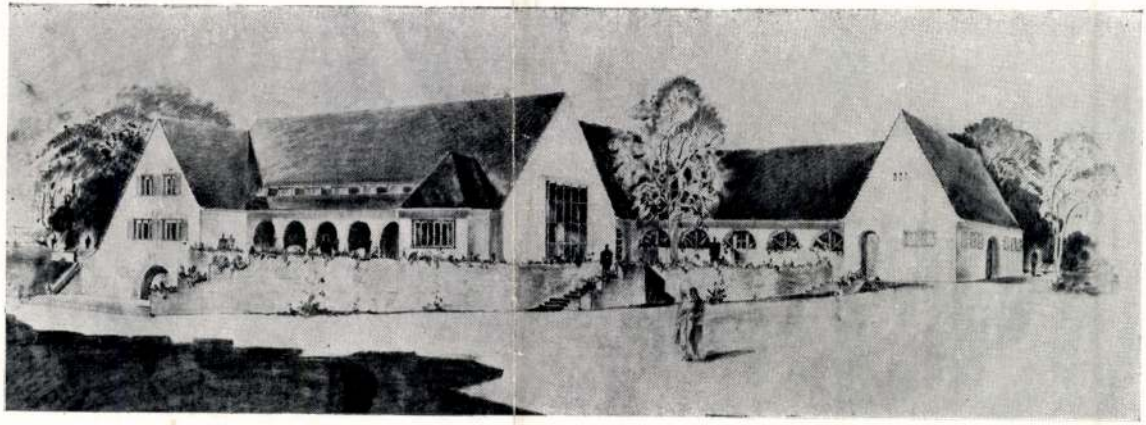

1

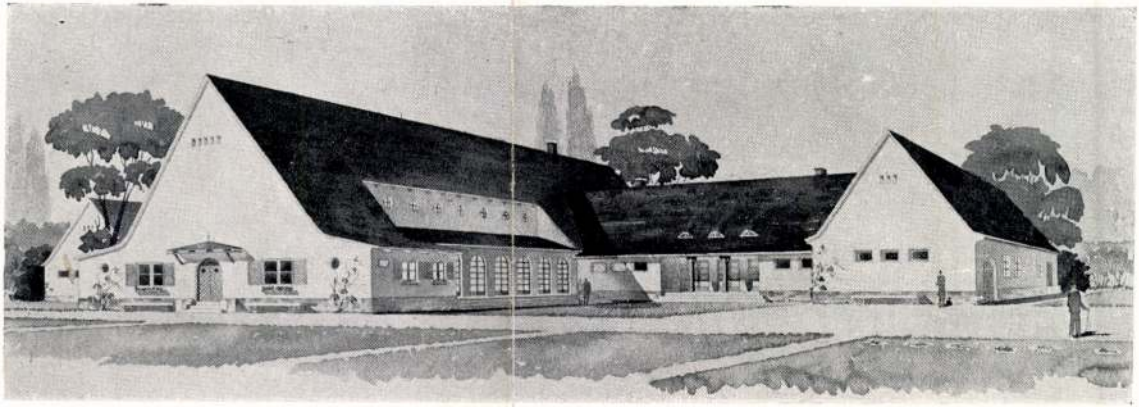

2

Lépművészet 1941. 9-ik.

Györgyi Dénes

1933 febr-márc

1. A debreceni Tisza István Tud. Egyetem tanári lakóépülete.
2. A debreceni Tisza István Tud. Egyetem ifjúsági sporttelepének terve.
3. A debreceni Tisza István Tud. Egyetem új internátusának terve.

Klobelsberg emlékkiállí Műcsarnok

Page left blank

MDK

Személyi változások

Györgyi Dénes

Iparművészeti Főisk.Évkönyve 1934-36.Bp.1936.
17-20.o.

MDK

György Dénes

Wellisch-pályázat III.dij.

A HÁZ, 1908. I. 2-3.sz. 75. l.
képpel

Györgyi Dénes és Mende Valér, ép.-k.

Vajda-Hunyad jeligéjü pályatervükkel II. dijat nyertek: Gyöngyösi Városháza. 4 képpel, XXXXXX tervrajzok.

Huscsarnok pályázatukkal II dijat nyertek.

Jelige: Vajda -Hunyad.

Magy. épitömüvészet. 1912. 2.sz. 10-15.l.

Györgyi Dénes

1933 febr márc

A Balaton. Mű-
vészet és Kultúrpa-
lota terve.

Klebelsberg Emlékkiáll Műcsarnok

György Dénes MDK

A debreceni városháza oldalhomlokzat. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Építőművészet 1931. 3-12.o.

Román Ernő,

~~Györgyi Dénes~~

Építész Műcsarnok

1932. tav. tárl. –

VI. t. a, b, c, d, e

1933. nemz. képzm.-kiáll.

222

(1) (Debreceni városháza.

I díjat nyert és kivi-

telre elfogadott pályá-

terve.)

223, 224, 224/a (Ro-

mán Ernővel közösen.)

(2)

Elektr. Művek Honvéd-u. bérhára

u. annak főbejárata

" " Markó-u.-i alállomása

" (Román Ernővel)

György Dénes MDK

müépitész

Ma avatják fel Brüsszelben a világkiállitás magyar pavillonját.
Pesti Napló 1935. máj. 29.

Györgyi Dénes MDK

Budapesti Szt. Imre templom, rajz
Kiállitási csarnok rajz.
Fürdőszálló terve, rajz

Műcsarnok, 1912. Tav. kiáll.

M.D.K.

Györgyi [Dénes]. építés

Kós Károllyal hőrösen tervezte a Városmajori iskolát.

Anna Zádor: Art Nouveau Architecture in Budapest

BUDAPEST, 1968. Bp. VI. évf. ápr. külön sz. 15-16. old.
aug. vy.

MDK

György Dénes

Elek Artur: Erzsébet királyné emlékének pályázata.
Az Ujság 1916. jul. 5.

MDK

György Dénes

A debreceni városháza főhomlokzat. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1931. 3-12.o.

MDK

György Dénes

A debreceni városháza alternativ pályaterve
Földszint. alaprajz. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1931. 3-12.o.

György Dénes

Déri Múzeum (szerzo)

A képzőművészetet Debrecenben
1961

51 kép

Györgyi Dénes és Kós Károly,ép.-MDK

Közös tervük: Székesfővárosi iskola
Budapest, városmajor,1910.
Fényk ép.

Kárpáti Aurél,Az uj épitömester.
Erdélyi Helikon. 1933.dec. 685-688.l.

Györgyi Dénes

KRON JENŐ.

536 Női fej II. Rézkarc. Eladó.

HOROVITZ ÁRMIN.

537 A zenész. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

538 Tanulmány. Rados Ernő kiadása, Budapest. Rézkarc. Eladó.

539 Diósgyőri vasgyári részlet II. Rézkarc. Eladó.

LAKATOS ARTUR.

540 St. Etienne du Mont, Paris. Rajz. Eladó.

KÓS KÁROLY.

541 Szüleim háza. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

542 Debreceni árúház (távlat). Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

543 Erdélyi udvarban. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

544 Nógrádi kastély. Rajz. Magánt.

545 Paplak. Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

546 Művészház belseje. Rajz. Magánt.

GYÖRGYI DÉNES.

547 Kiállítási csarnok (hátolsó homlokzat). Rajz. Magánt.

KÓS KÁROLY.

548 Varjú vár. Rajz. Magánt.

549 Templomterv. Rajz. Magánt.

SZENDE ANDOR.

550 Jégpalota pályaterve. I-ső díj. Hátsó homlokzat. Rajz. Magánt.

RERRICH BÉLA.

551 Kisvárosi polg. iskola. Rajz. Eladó.

KMT 1912. Tav. Kiáll.

Hesshaimer Lajos
Horovitz Ármin

KÁSZNÁR R. J.

520 Portraittanulmány. Olajf. Eladó.

CZENCZ JÁNOS.

521 Tanya. Olajf. Eladó.

KÁDÁR BÉLA.

522 Csendélet. Pastell. Eladó.

WOLFF KÁROLY.

523 A levél. Olajf. Eladó.

NAGEL JÓZSEF.

524 Csendélet ibolyával. Olajf. Eladó.

KNEBEL RIZA.

525 Varró öreg asszony. Olajf. Magánt.

HESSHAIMER LAJOS.

526 Kis római híd Mostárban. Rézkarc. Eladó.

PÁRIS ERZSI.

527 Chillon vára. Aquatinta. Eladó.

HESSHAIMER LAJOS.

528 Boszniai pékbódé. Rézkarc. Eladó.

529 Sirocco. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

530 Női fej (I.) Rados Ernő kiadása, Budapest. Mezzotinto rézkarc. Eladó.

531 Diósgyőri vasgyári részlet (I.) Rézkarc. Eladó.

HOROVITZ ÁRMIN.

532 A festő. Rézkarc. Eladó.

BENTHEIM ARTÚR.

533 Szélmalom. Rajz. Eladó.

HESSHAIMER LAJOS.

534 Akttanulmány. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

535 Dunaparton. Rajz. Eladó.

MDK

György Dénes

A Werbőczy utca torkolatának díszitése. repr.

Magyar Iparmüvészet 1917. 11-14.o.

MDK

György Dénes

A Szentháromság-tér ünnepi diszitése. repr.

Magyar Iparmüvészet 1917. 11-14.o.

TÁVLATI KÉP.

TOST LÁSZLÓ ÚR KASSAI BÉRHÁZA. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

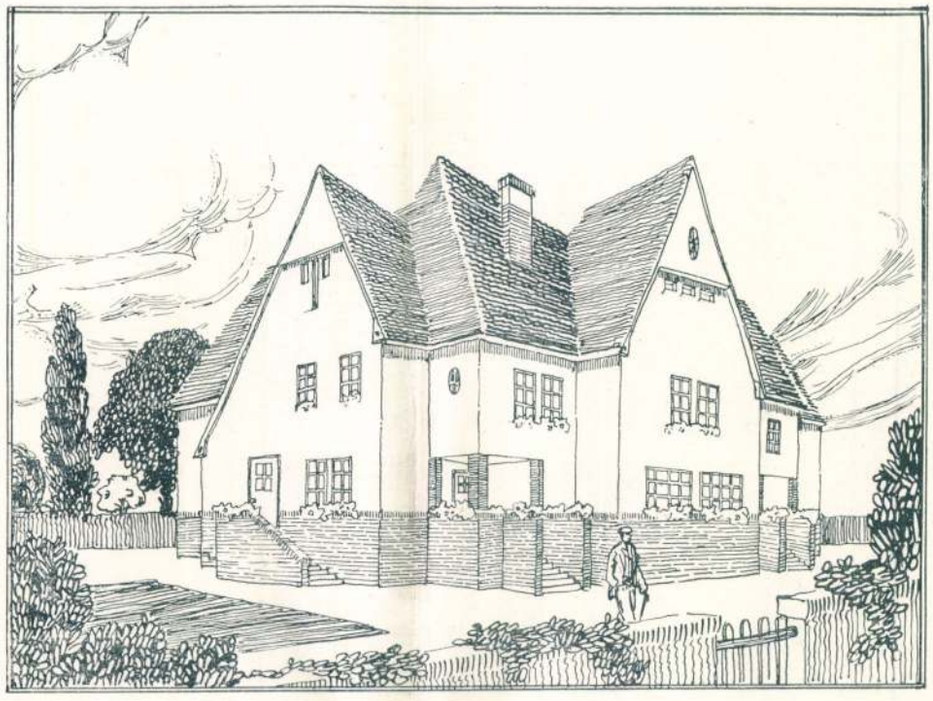

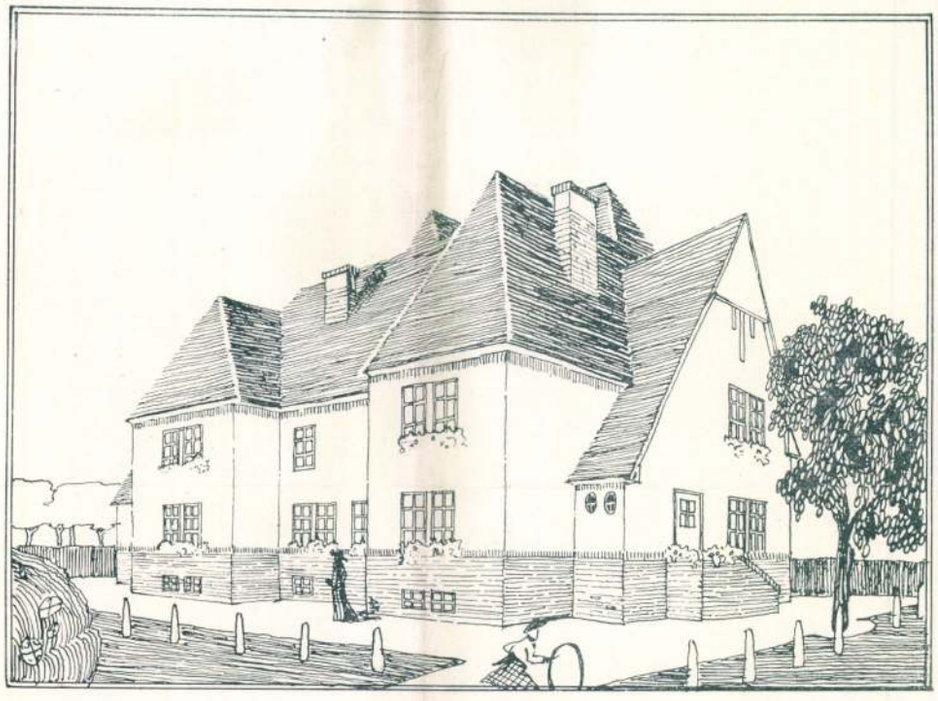

A KASSAI JELZÁLOGBANK TISZTVISELŐTELEPE. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

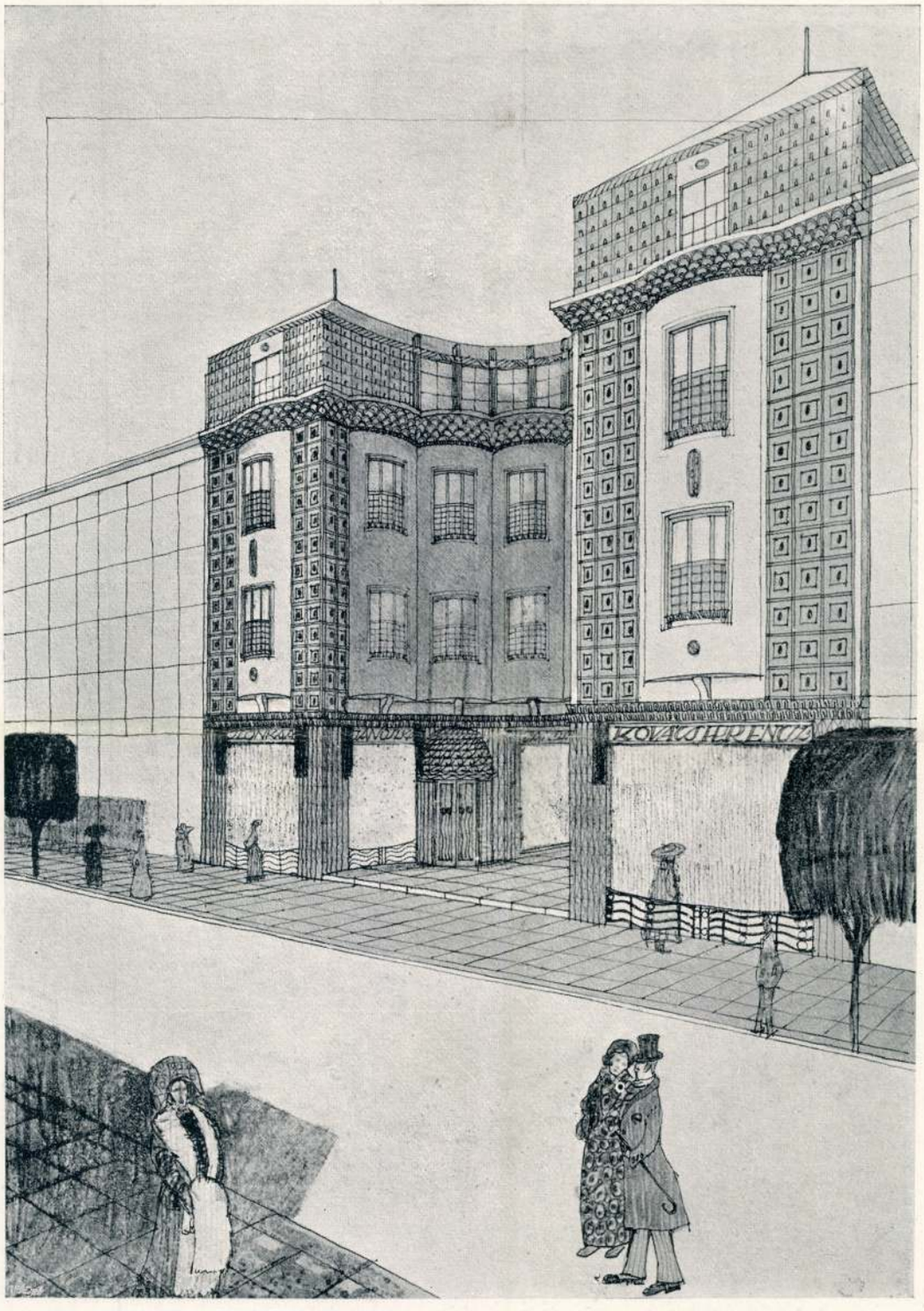

TÁVLATI KÉP.

GYARMATY N. ÚR DEBRECENI BÉRHÁZA. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

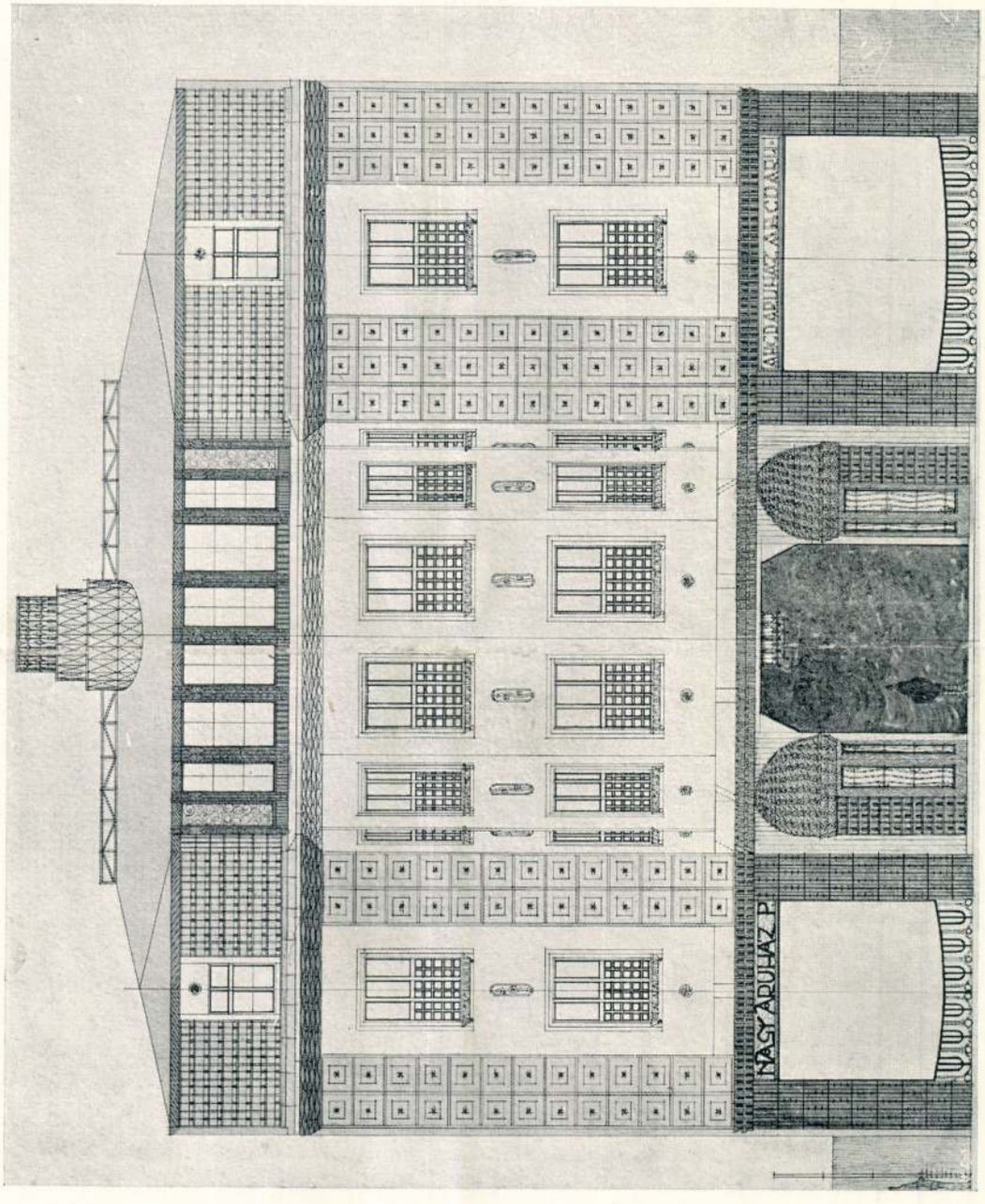

FŐHOMLOKZAT.

GYARMATY N. ÚR DEBRECENI BÉRHÁZA. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

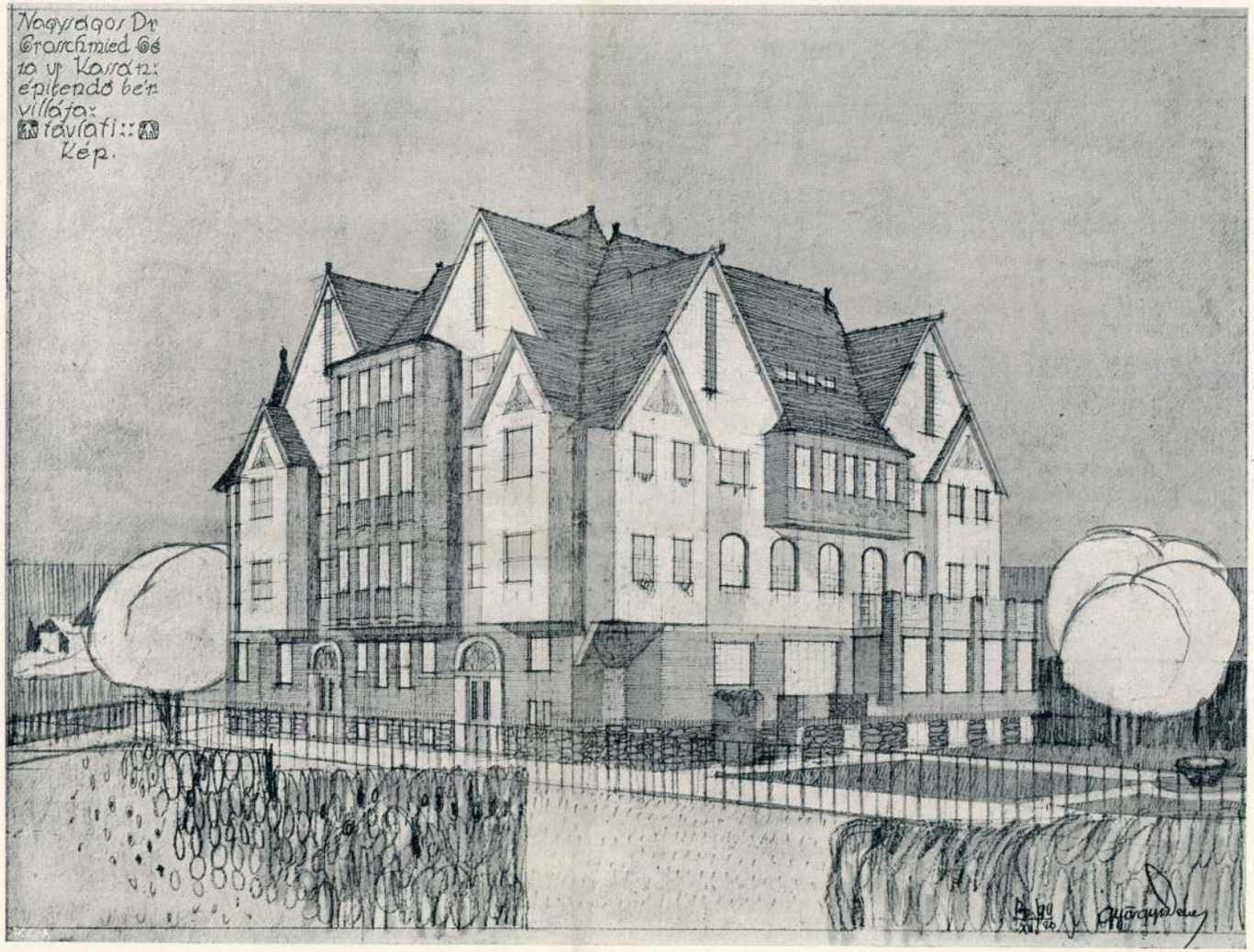

DR. GROSSCHMIED ÚR KASSAI BÉRVILLÁJA. TÁVLATI KÉP. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

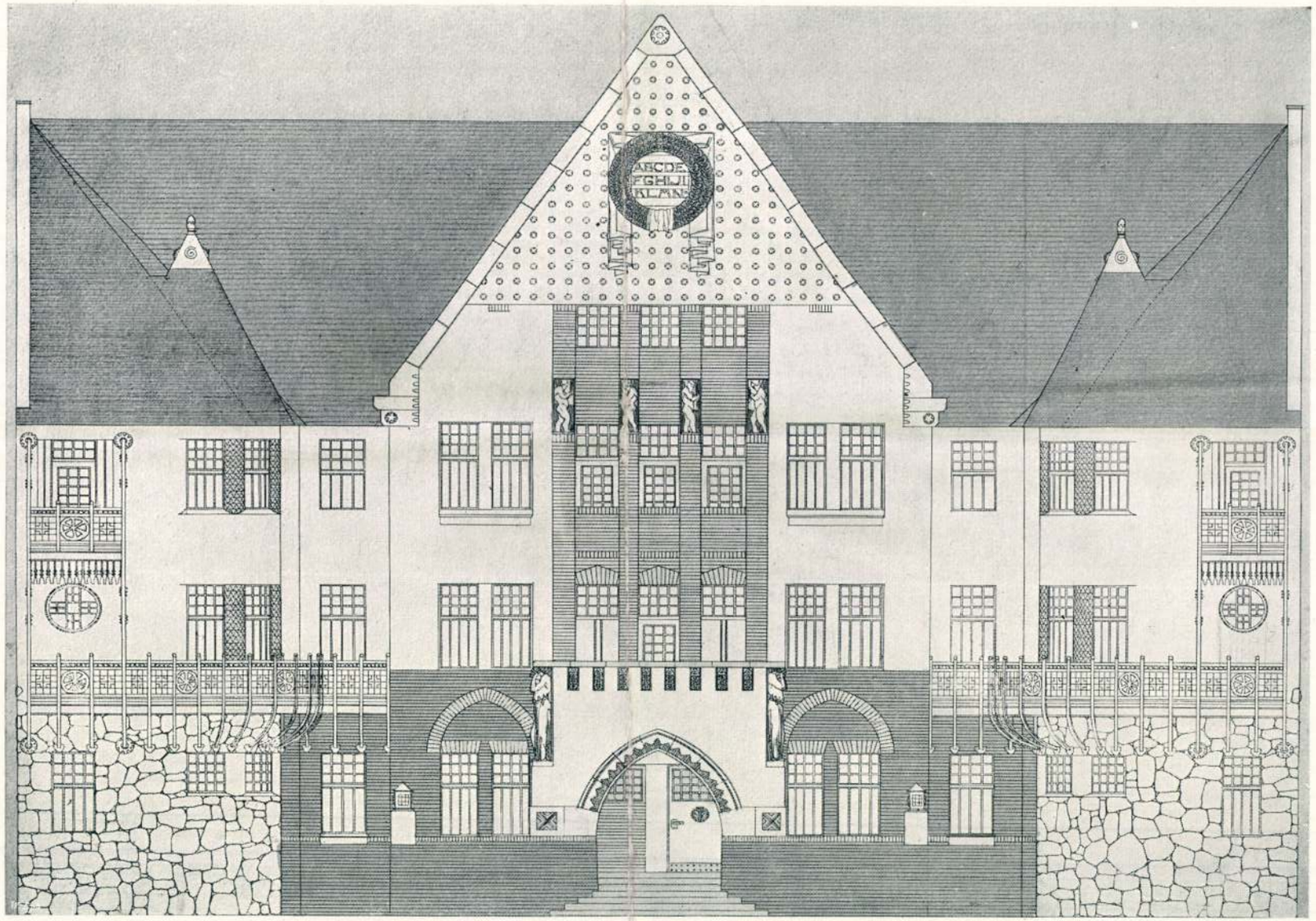

TOST LÁSZLÓ ÚR KASSAI BÉRHÁZA. FŐHOMLOKZAT. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

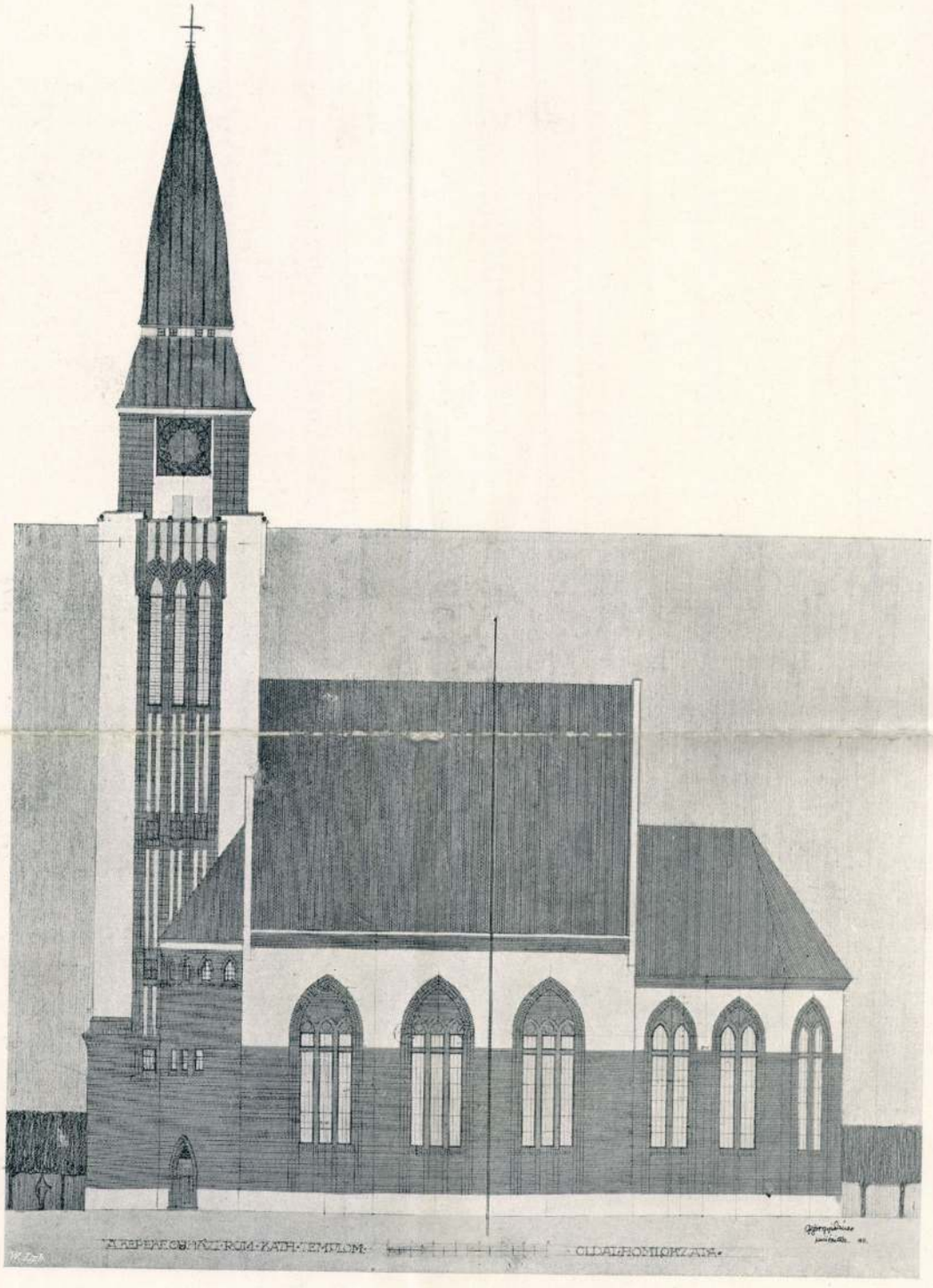

OLDALHOMLOKZAT.

A KEREKEGYHÁZI RÓM. KATH. TEMPLOM. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

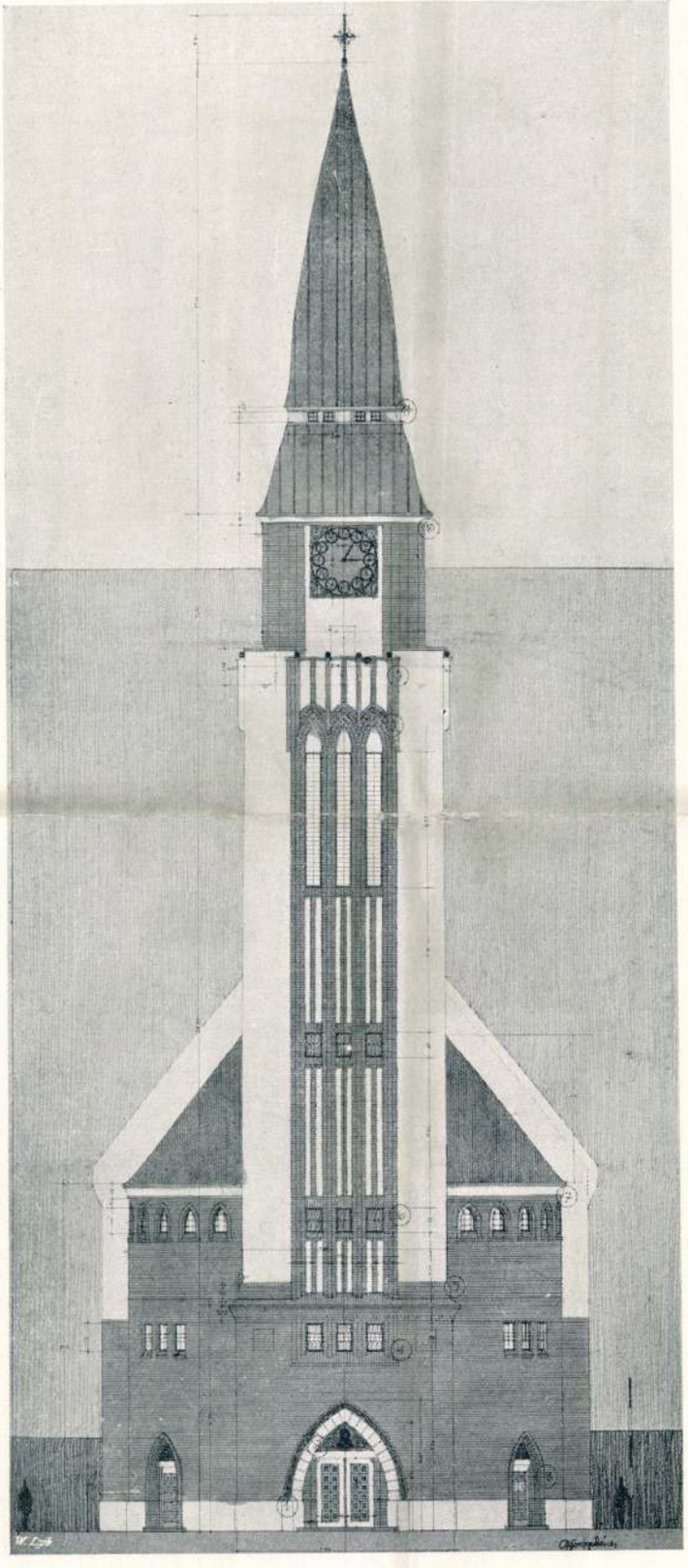

FŐHOMLOKZAT.

A KEREKEGYHÁZI RÓM. KATH. Ttemplom. TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

Magyar Építőművészet
1912. 1. szám. 15-27 lapok

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

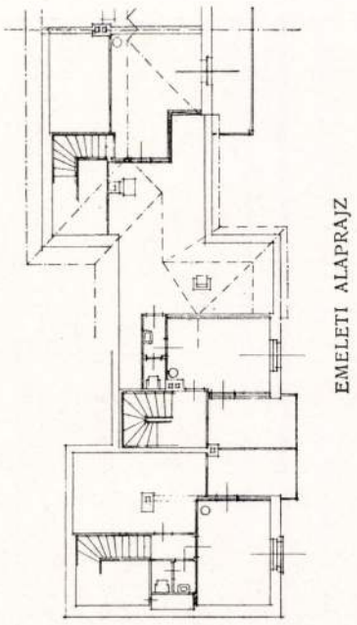

EMELETI ALAPRAJZ

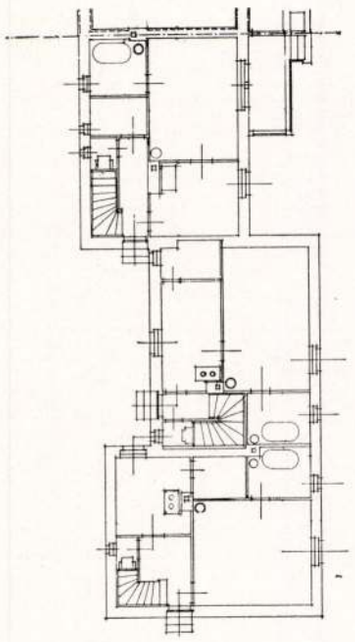

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

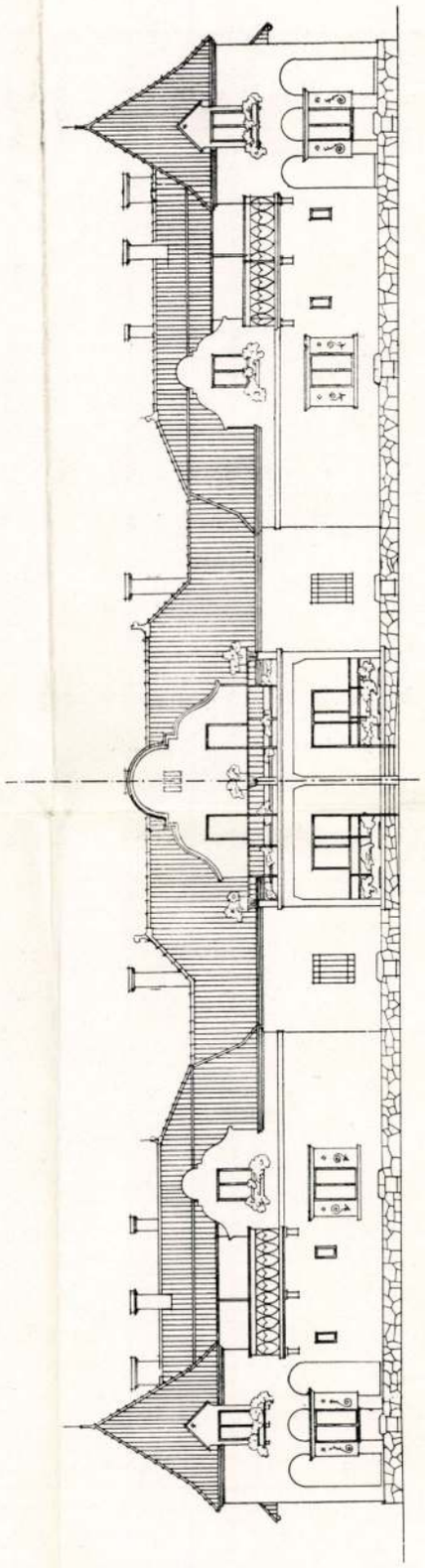

KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP TÖBBLAKÁSOS ÉPÜLET

TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

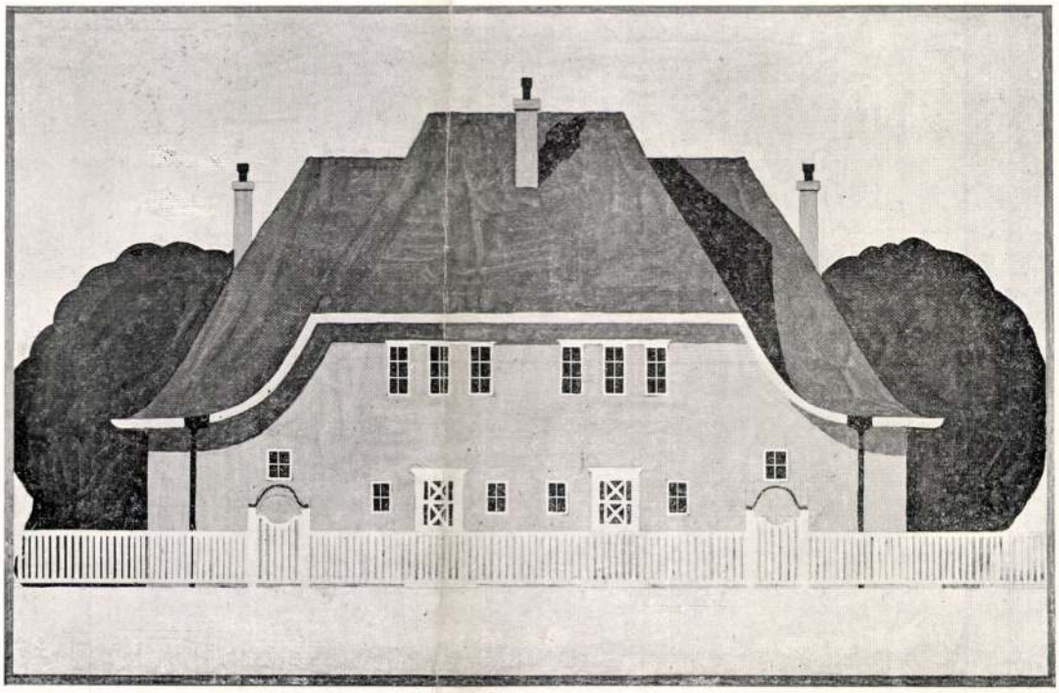

KETTŐS HÁZ. ÉSZAKI HOMLOKZAT

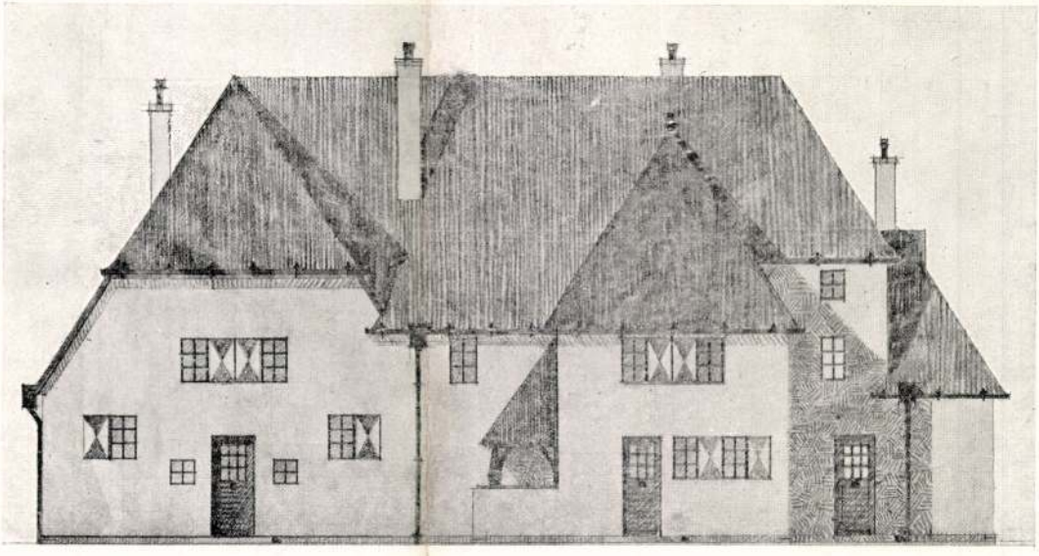

HÁRMAS HÁZ. ÉSZAKI HOMLOKZAT
A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP
TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

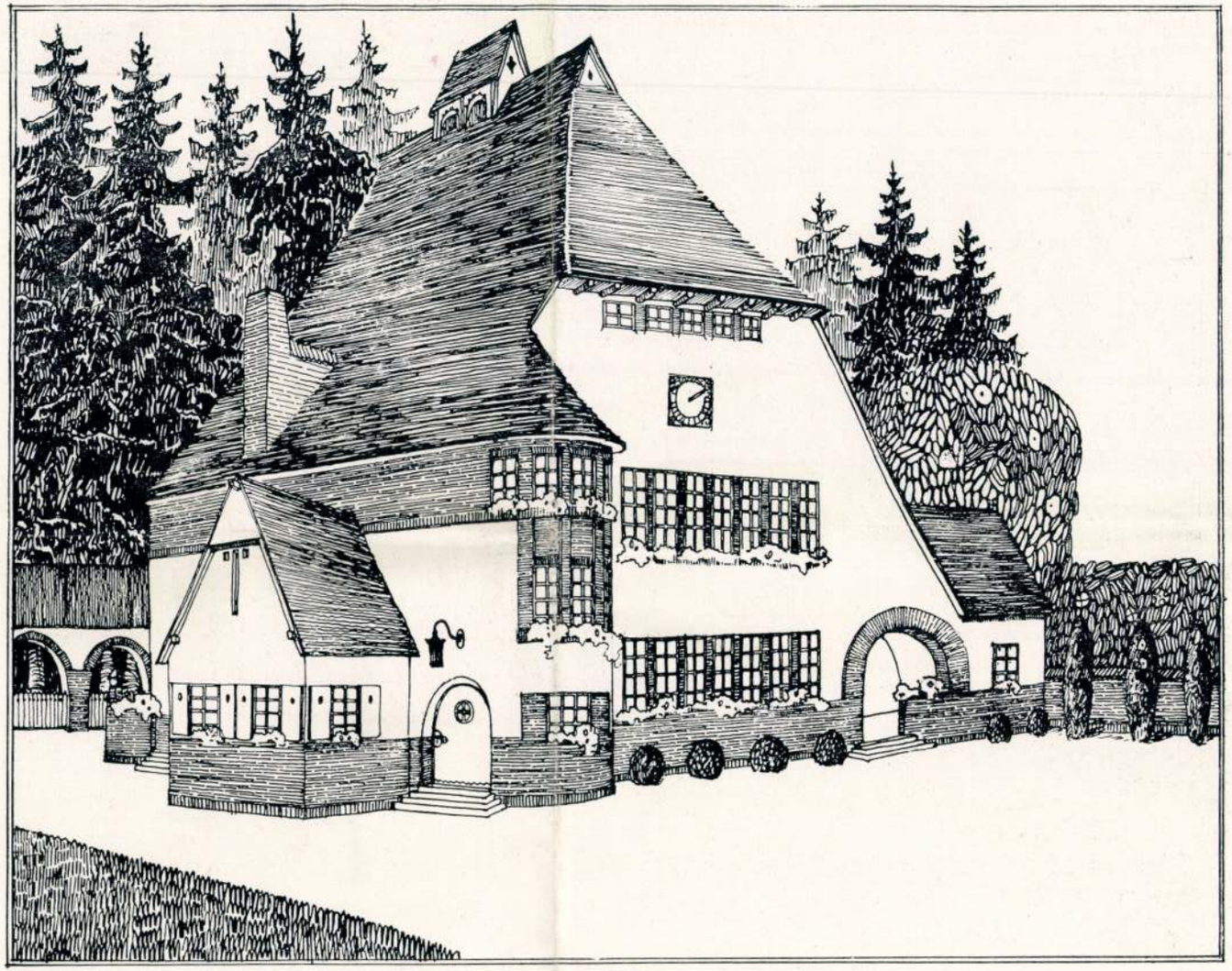

AZ OKOLICSNÓI ÁLLAMI ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES.

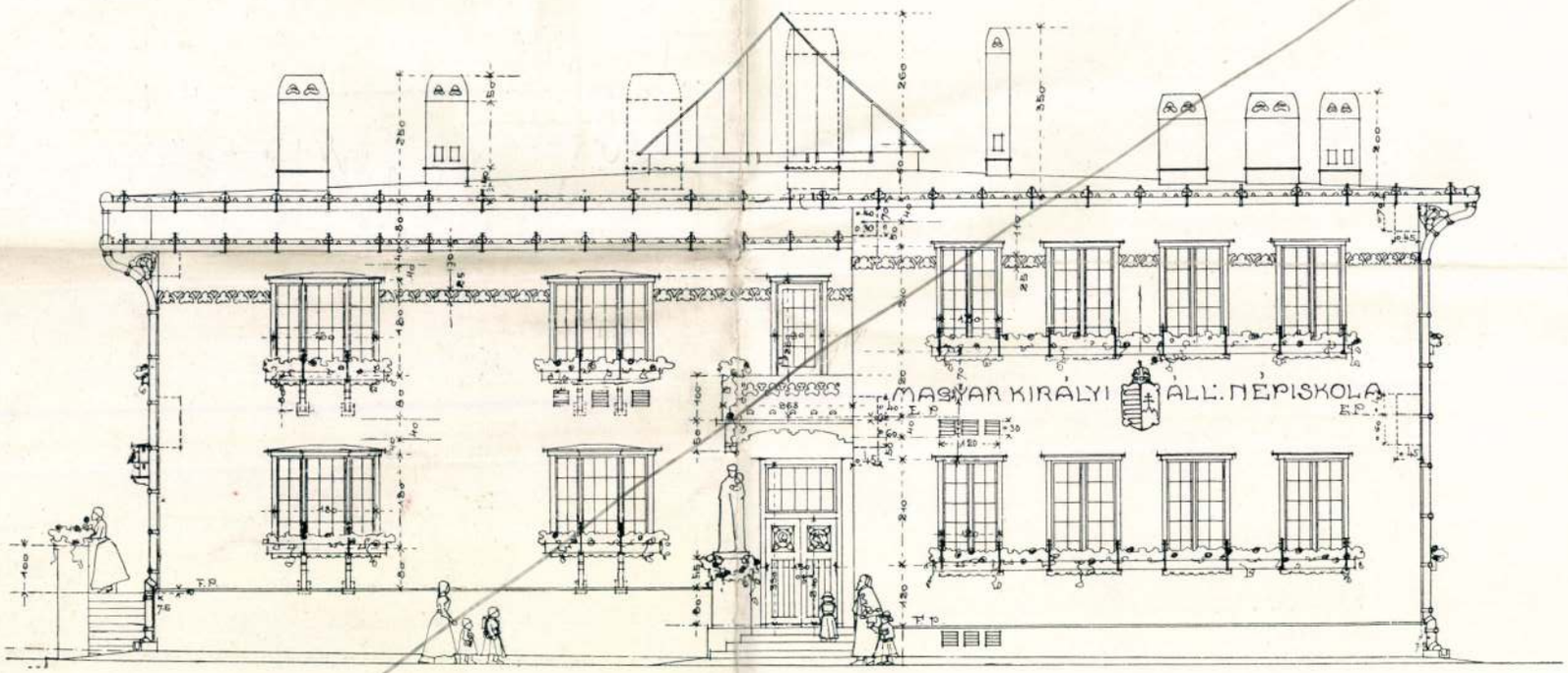

ÁLLAMI ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: MEDGYASZAY ISTVÁN.

3

3. A Werbőczy-utca torkolatának díszítése. Tervezte Györgyi Dénes. A lovasszobrokat mintázta Pongrácz Szigfrid.

3. Festschmuck an der Mündung der Werbőczygasse. Entwurf von D. Györgyi. Modelle der Reiterstatuen von S. Pongrácz.

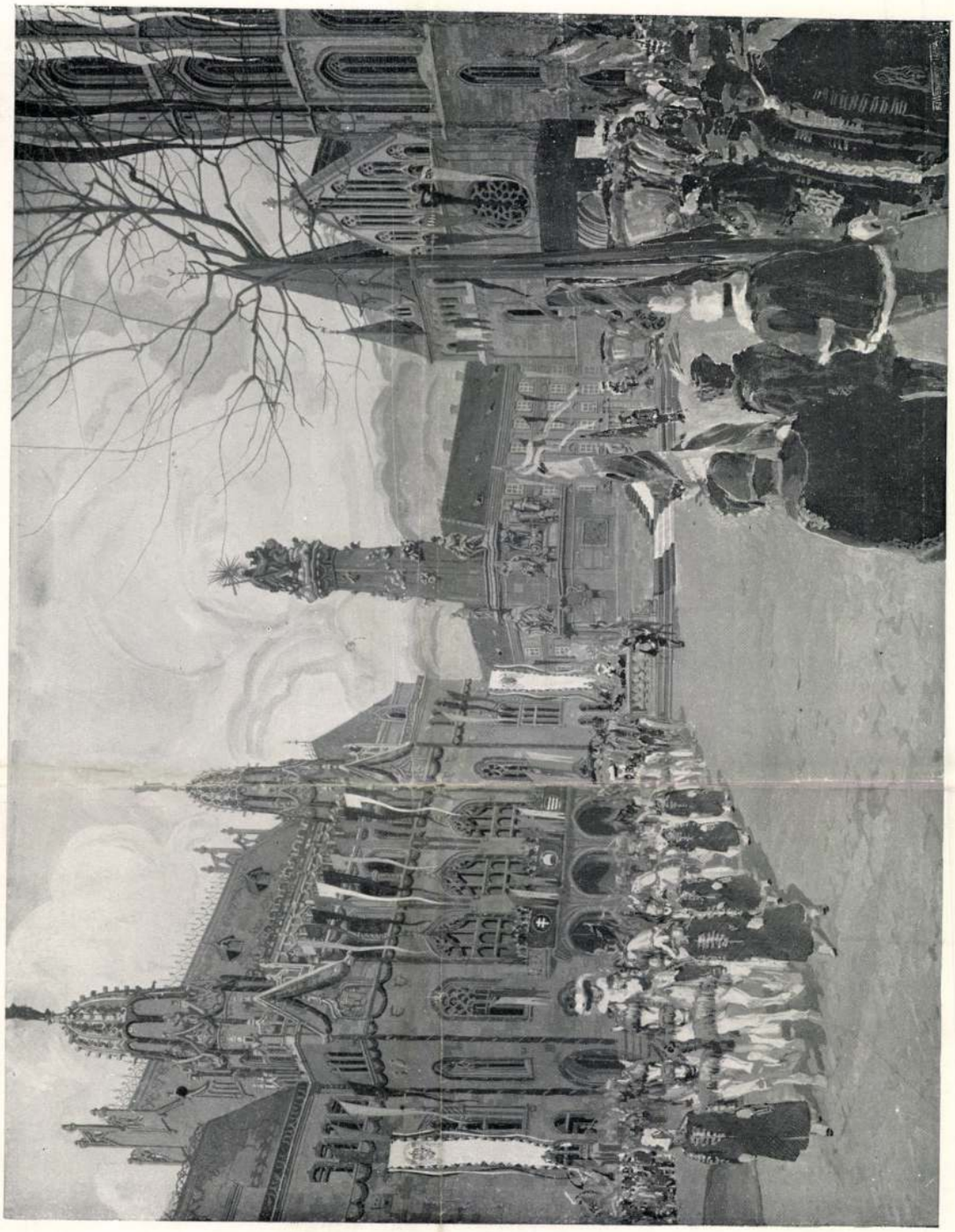

4

12 4. A Szentháromság-tér ünnepi díszítése. Tervezte Györgyi Dénes.

4. Festschmuck des Dreifaltigkeitsplatzes. Entwurf von D. Györgyi.

Magyar Iparmüészet
1917. 11–14. l képek
(koronázási útvonal díszítése)

Pongrácz Szigfried

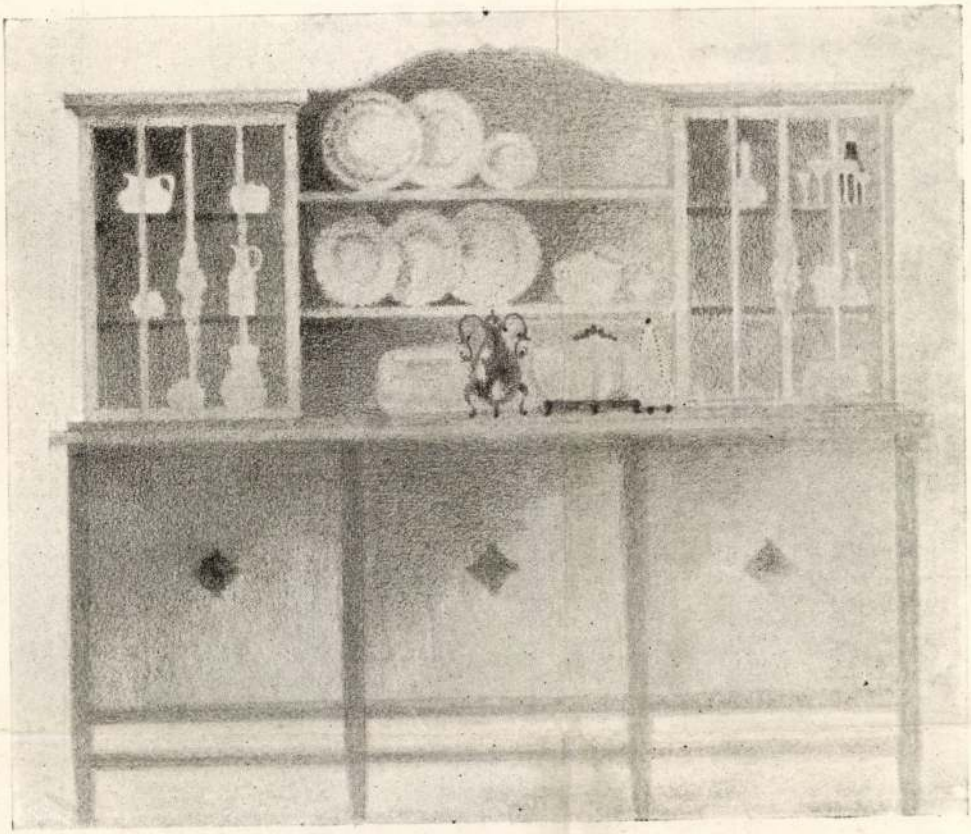

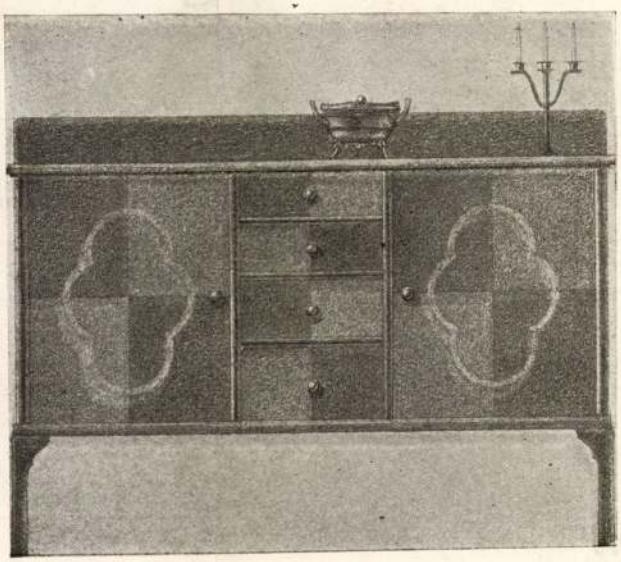

Polgári lakás butorai.
A pohárszék füstölt tölgyfából,
a pohárszék fényezett diófából.
Készült a belső építészeti szakosztály
II. évfolyamán.
Tanár: **Györgyi Dénes.**

Készült a belső építészeti szakosztály II. évfolyamán.
Tanár: **Györgyi Dénes** (1914—15).

Munkáslakás lakószobájának részlete.
Bútorok fenyőfából, kékesen mázolva, helyenként színezéssel.

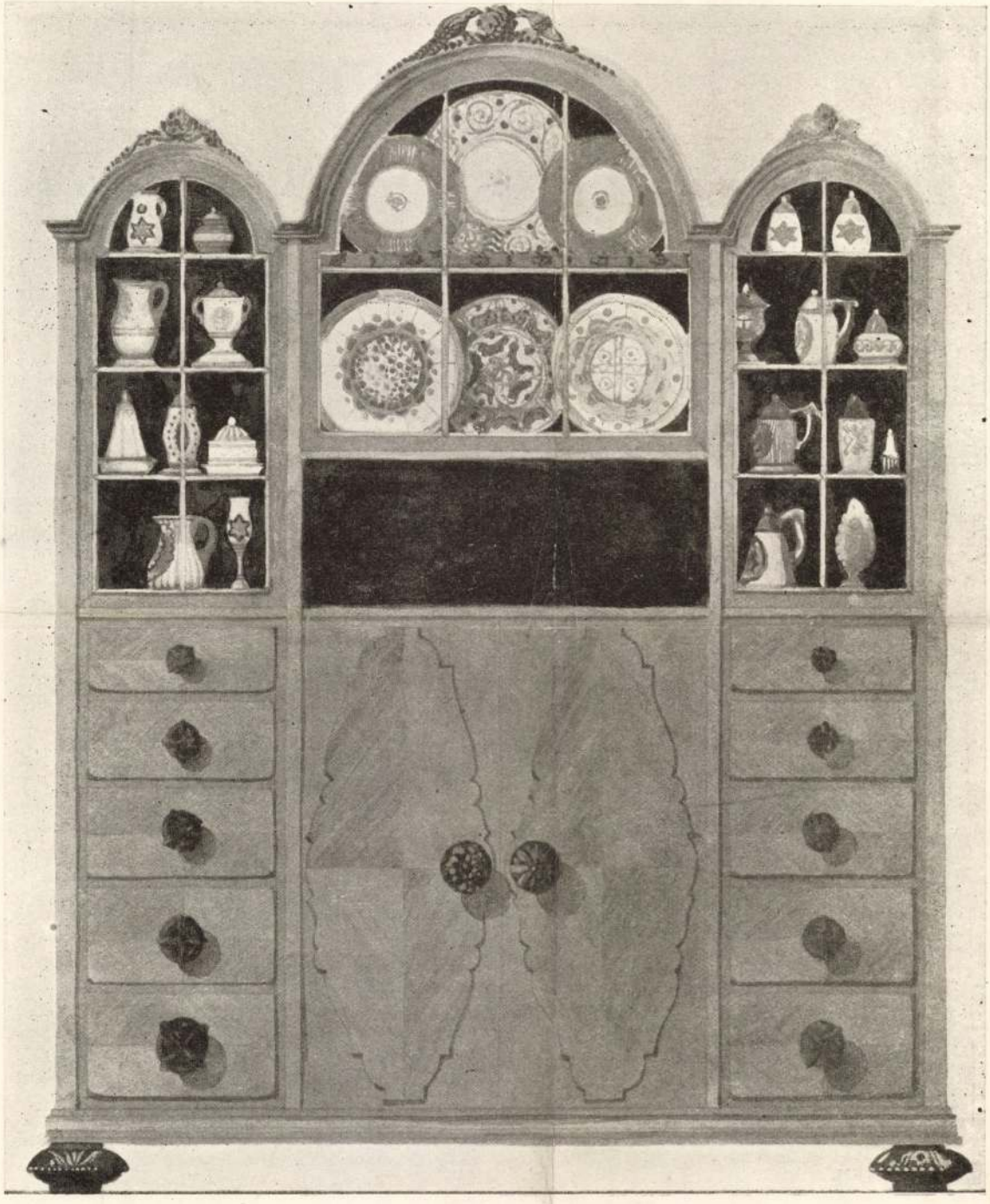

Szekrény vadászlak ebédlője számára. Cseresznyefából fényezve és faragással.

Készült a belső épitészeti szakosztály II. évfolyamán. Tanár: **GyőrgyiDénes.**

11 – 16. l

Éminisk 1914-15 – kefer

Polgári lakás ebédlő butorai. Diófából félfényezve.

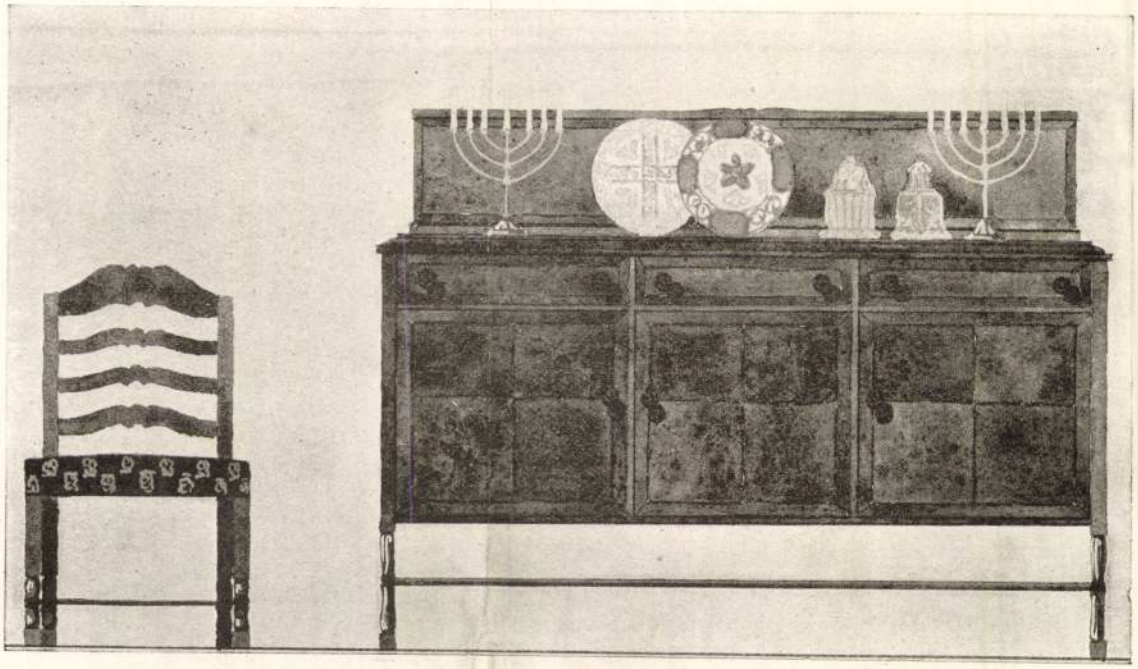

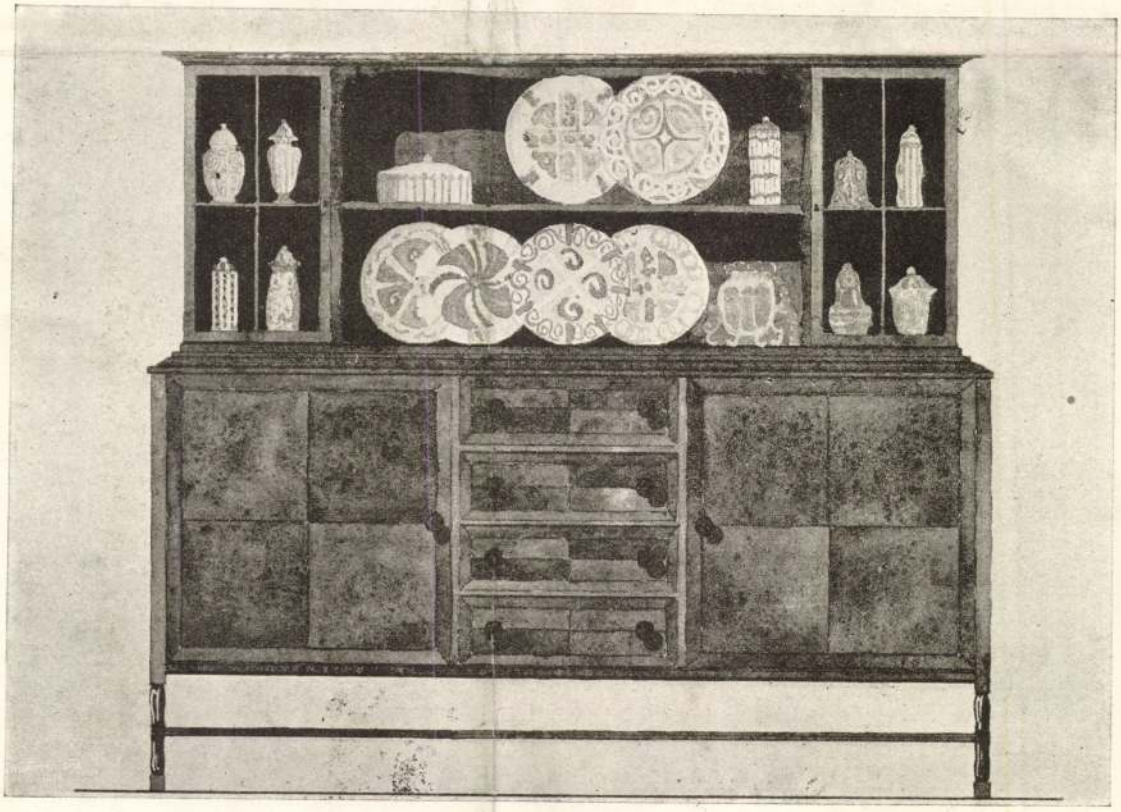

Készült a belső építészeti szakosztály II. évfolyamán. Tanár: **GyörgyiDénes.**

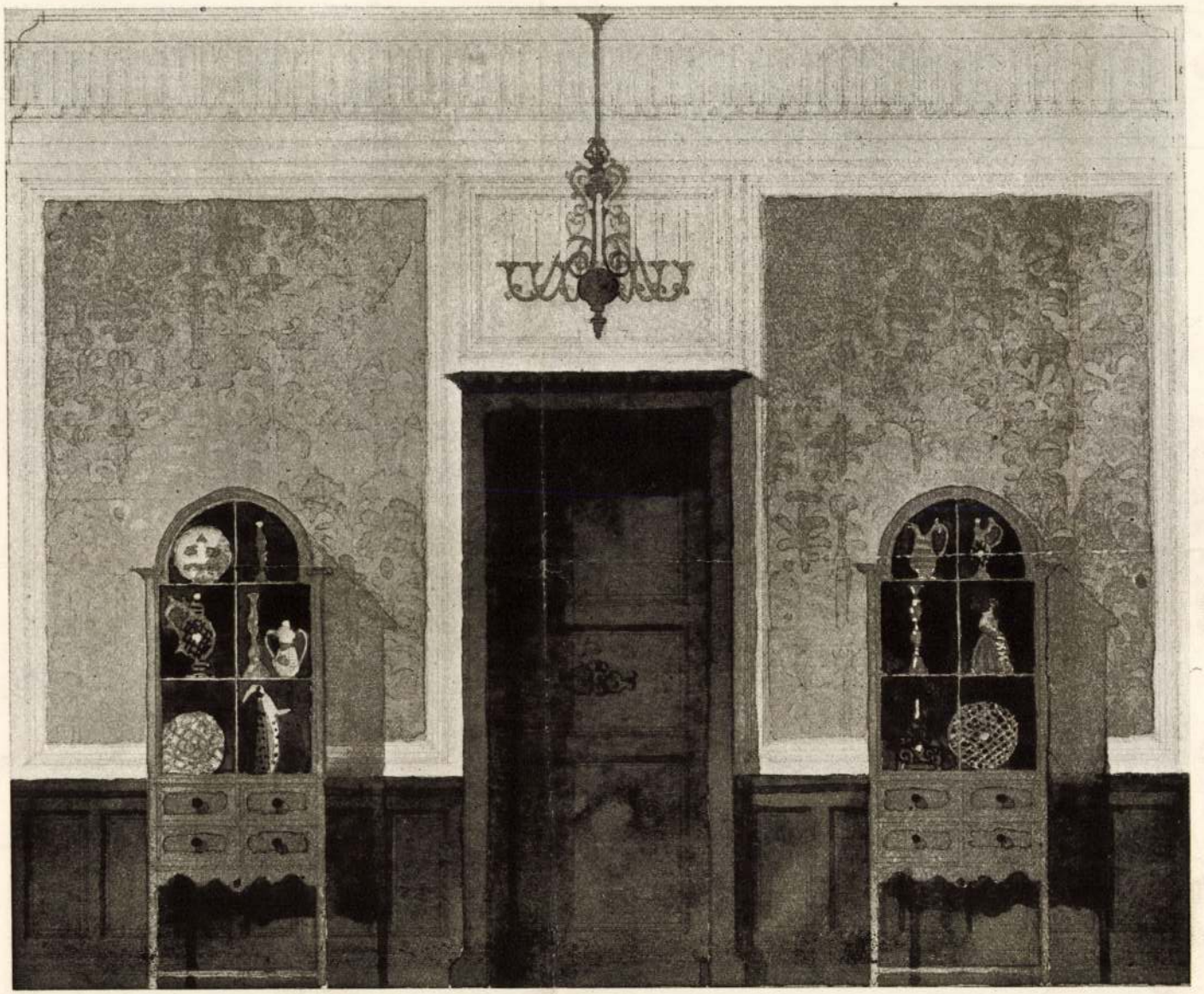

Készült a belső építészeti szakosztály III. évfolyamán.
Tanár: **Györgyi Dénes.**

Villa lakás. Fogadó részlet.
A fa anyaga fényezett dió, fal stucco szövetbevonással.

Győrgyi Dénes

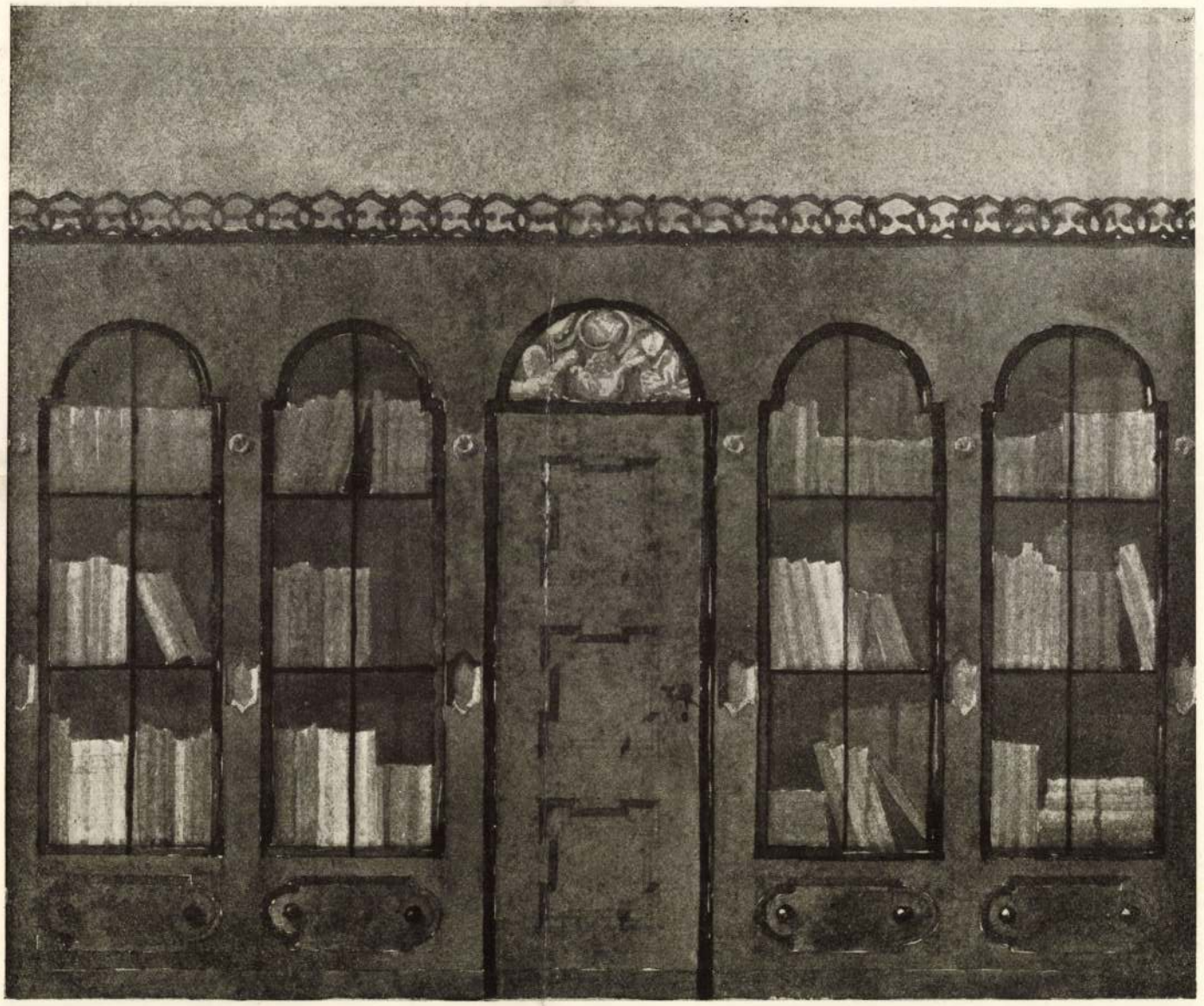

Készült a belső építészeti szakosztály III. évfolyamán.
Tanár: **Győrgyi Dénes.**

Villa lakás; uri szoba részlet beépített diófaszekrénnyel.
Középen ajtó a fogadóba.

György Dénes épitész
1886-

Déri Muzeum /repr./

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen **Képjegyzék** 51.

Györgyi Dénes. /Pályamü/

Tér és Forma. V. é. f. 1932. 33-34 l. 24 ábra

P. G: Bp. Szkfv. Elektromos Műveinek, Markó.
utcai épitkezései.

Egyházi ruházat, Hunyadi-
János két dalmatikája,
Bála,

Religio, 1889, II. 38. 304.-305.o

Knauz Tándor: a szent
erekleyék... etc.

Építészet - világi

Museum Terve - Györgyi Dénes

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420.o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Györgyi Dénes építész

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
237.
"Aradi második kat.templom pályázata"

Építészet - világi

a barcelonai kiállítás magyar háza

Györgyi Dénes

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-Y20.0.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák.

Építészet - világi

Hangya irodalház - Györgyi Dénes

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420. o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Gyöngyi Dénes építész

Budapesti Szemle, 1913

(CLO) 156 - 156 l. D. kiállításuk.

Kiállitás

Györgyi Dénes, Elektromos Müvek

Tér és Forma, 1934 VII. 133

Györgyi Dénes

építész

elektromos bérház

Tér és Forma, 1932 V.374

Györgyi Dénes

kiállitás, Páris

Tér és Forma, 1933 VI. 185

Györgyi Dénes építész

Pesti Hirlap. 1925. okt. 10. 12

Meghozdik a Déry-muzeum építését

Györgyi Dénes újabb művén

Tér és Forma, 1929

II. évf. 350-351.

B.V.: A magyar kiállítási paloták a barcelonai világkiállításon.

Györgyi Dénes építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 257-264.

Györgi Dénes: A debreceni Déri

Múzeum.

Györgyi Dénes építész

Tér és Forma, 1930. III. évf.

382-420. o.

A XII Nemzetközi Építész-
kongresszus alkalmával
bemutatott magyar munkák

Görgyi Dénes építén

Tér és Forma, 1932

V. évf. 33-34. o.

P. G.: Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek Markó utcai épitkezései.

Györgyi Dénes építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 183-190. o.
Weichinger károly: A debreceni városháza. Egy tervpályázat és annak tanulságai.

Győrgyi Dénes építész

Tér és Forma 1939. 221.

Könyv az 1936. évi milanói Tri-
ennaléról

Györgyi Dénes építés

Tér és Forma 1939. 67-68.

Párillonok a mezőgard. kiállítás-
son

Gyöngyi Géza építész.

Művészet.

VI. évf., 1907.

134.

Györgyi Dénes: Az O.M.K. iparművészeti iskola építészeti szakosztálása.

Tér és Forma. IV. é. f. 1931. 24-40 l. 33 áb.

Egyházi berendezés, garamszentbenedek, predella,

Religio, 1889. II. fo. 40. sz.
321.- 324. o.

Kuanz Sándor: A garamszentbenedeki ... etc.

Építénet - világi

Bérház és Transformátorépület (Bp. Markó-u.)

Terv: György Dénes és Román Ernő

Tér és Forma, 1932

V. évf. 33-44. o.

P. G.: Budapest hékes főváros Elektromos Müveinek Markó utcai épitkezései.

Építészet - világi

Déri Muzeum, Debrecen (1923/1930.)

Györgyi Dénes és Münnich aladár terv.

Tér és Forma, 1930

III. évf. 257-264.

Györgyi Dénes: A debreceni Déri muzeum.

MDK

György Dénes és Román Ernő

Az Elektromos Müv. Honvéd-u.-i házának főbejárata
" " " Markó-u.-i alállomása
" " " Honvéd-u.-i bérháza

fényképek

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

22 l.

MDK

Györgyi Dénes

Debreceni városháza I.dijat nyert és kiv.elf. pályaterve, cer.

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr. 21 l.

MDK

György Dénes műépitésztanár

György Dénes műépitésztanár tartott előadást a Bpesten járt 120 külföldi épitésznek.

Cikk: A külföldi épitészek fogadtatása a Műegyetemen.

Pesti Napló, 1935. szept.15. 20.1.

5

5. A koronázási útvonal díszítése. A tárnok-utca, hátterében a Szentháromság-tér. Tervezte Györgyi Dénes.

5. Teil einer festlich geschmückten Strasse der alten Festung durch die das königliche Paar und Gefolge zog.

6. A dísztér díszítései, tervezte Györgyi Dénes. A koronát tartó szoborcsoportot mintázta Pongrácz Szigfrid.

6. Der Festschmuck des Paradeplatzes. Entwurf von D. Györgyi. Modelle der Pilonenbekrönung von S. Pongrácz.

MDK

György Dénes épitőmüv. tanár

Pesti Napló, 1934. jun. 29. 16. o.

MDK

György Dénes

Iparm.kiáll. Kassán. Magy.Iparművészet, 1911.

286. l.

MDK

György Dénes, ép.

a párisi kiállitás magyar pavillonjának belsö részletei. Diszterem. Az ö mevét dicsérik.
2 repr. 41.1.

György uj magyép.II. 41.1.

Györgyi Dénes és Mende Valér, ép.-k.

jeligéjü /:Gyöngyösi Városháza.
Vajda-Hunyad pályatervükkel II. dijat nyertek.
4 képpel, ~~XXXXX~~ tervrajzok.
Huszcsarnok pályázatukkal II.dijat nyertek.
Jelige:Vajda -Hunyad.

Magy. épitömüvészet. 1912. 2.sz. 10-15.l.

GYÖRGYI DÉNES

Az Irodalmi és Művészeti Tanács kinevezett és hivatalos tagja.

Képzőművészet, 1934. 187. oldal

MDK

Györgyi Dénes, az OMK.Ip.M.
iskolatanára.

nem mindennapi tudással oldotta meg felelősségteljes munkáját, ő volt a z épitészeti rész művésze, és a művészeti vezetés is az ő feladata volt a párisi világkiállitáson 1937-ben.

Szablya János: A párisi világkiállitás iparművészeti jelentősége. -Magya Iparművészet.1937.17687 l.

MDK

György Dénes, müép.

"A párisi magyar kiállitás érdeme, hogy amiröl szól, és amit bemutat, azt egy nemzet kulturája nevében teszi, amelynek eredetiségét és kulturáját a külföldiek is megérezték és ezért van sikere".

Az épitészeti részt és müvészeti vezetését Gy.D. végezte.

György Dénes: Mit mond a párisi világkiállitás - és mir
Magyar Iparmüvészet. 1937. 178.l.
szól a magyar pavillon? 173 -176.l.
Magyar Iparmüvészet.1937.

MDK

György Dénes

Magyar Iparművészet, 1942. 1.sz. 1o. 1.

MDK

Györgyi Dénes

Tolnai Világlapja, 1917. 1.sz./?/ arcképpel

MDK

György Dénes

Czakó Elemér: Az O.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola Évkönyve 1913-14. Bp. 1914.

MDK

Az Iparmüvészeti Iskola reprezentativ kiállitása.

Györgyi Dénes

Pesti Hirlap 19356 jul.17.

le-D-K

GYÖRGYi Dénes életén

A népművészeti elemek egyik

felhasználása

ovács Zsuzsa: Népi iparművészet a lakásberendezésben

gyar Építőművészet 1961. 6.sz. 47.1.

GYÖRGYI Dénes épitész

Borsos Józseffel dolgozott együtt

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 38.p.

P.S.

GYÖRGYI Dénes építész E.D.K.

(1886 –

A XX. sz. első évtizedének fiatal építésze — a népi építészet tanulmányozói közé tartózott.

Debrecen. Déry Múzeum (1926)

Repr.

városmagór utca el. istola

Tarstervező: Kós K.

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 310. 317.

MDK

György Dénes

Ligeti Miklós és György D. ünneplése. B.H. 1934. jul. 29. 13.1.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

1911-1917. között épült több iskolája szerepelt a XII. nemzetközi építészkongresszus Nemzeti Szalon-beli tervkiállításán. 1930. aept. 8-15.

Magyar Vilmos: A XII. nemzetközi építészkongresszus tervkiállításának mérlege,

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1930. 64. köt. 381. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

barcellonai világkiállítás magyar pavillonjának képe és terve szerepelt a XII. nemzetközi építész-kongresszus műcsarnoki terv-kiállításán. 1930. szept. 8-15.

Magyar Vilmos: A XII. nemzetközi építészkongr. tervkiállításának mérlege

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1930. 64. köt. 380. old.

Györgyi Dénes, építész

M.D.K.

Tervei szerint épült bács-
keresztúri elemi iskola képét
közli:

Sváb Gyula: Újabb állami népiskolák

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1914. 48. kötet. 30. old. 57. á.

Györgyi Dénes MDK

Épitészhallgatók kiállitása.
Vállalkozók Közlönye, 19o7. dec. 25. 4.o.

MDK

György Dénes

Magyar Iparmüvészet 1923. 7o.o.

György Dénes KDK

A debreceni Tudományegyetem diákotthona
Emeleti alaprajz. repr.

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1931 3-12.o.

György Dénes MDK

A debreceni Tudományegyetem diákotthona. repr.

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1931 3-12.o.

MDK

Györgyi Dénes

épitész I.dij

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Épitőművészet 1931. 3-12.o.

György Dénes MDK

A debreceni Tudományegyetem diákotthona repr.

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Épitőmüvészet 1931 3-12.o.

György Dénes NDK

A debreceni Tudományegyetem diákotthona.
Földszinti alaprajz. repr.

A debreceni városháza tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1931 3-12.o.

Györgyi Dénes MDK

A keresztyén ifjusági egyesület debreceni székháza. repr.

A debreceni városháza tervpályázata. Magyar Épitőművészet 1931 3-12.o.

MDK

György Dénes építészmérnök

Halász közép 1941. 97 l.

MDK

György Dénes építész

Képzőművészet. 1955. 12.o. kép.

MDK

György Dénes építész

Építőmunka 1934. 1.sz. 18-2o.xx 1.
A magy. építőművészet utja, képekkel

MDK

György Dénes

Társasvacsora - 2 ünnepelttel. Magyar Iparművészet, 1934. 115. l.

MDK

Györgyi Dénes épitész

az egyesület aranyérmét nyerték

A M.Képzőm.Egyesülete kiosztotta dijait. Pesti Napló 1935.jun.22. 9.l.

MDK

György Dénes építésztanár

Pogány M: Vándoruton kiáll.ok és épületek között.
Pesti Napló 1935. jun.16. 39.l.

György Dénes építész

Pogány M: Vándoruton kiáll.ok és épületek között.
Pesti Napló 1935. jun.16. 39.l.

MDK

Györgyi Dénes,

30 sz. egész mü: 5000.-K. Közös mü: Pongráczczal.

A szobor maga nemes, hasonló, kellö összhangban az architekturával, bár zárt szentélyforma nem fejezi ki rendeltetését.

Hermann -Ohmann: A pályázat eldöntéde.Erzsébet-emlékmü. -Magyar Iparmüvészet. 1916. 258.-262.l.

MDK

György Dénes

épitész

Pályázat a kertészeti kiáll. épületére. Ujság 1938, márc. 27.

MDK

György Dénes

bútorterv

Debreceni iparmüv.kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1909, 145 l. kép.

György Dénes MDK

épitész
Iparmüvészeti kiállitás központi csarnoka
Iparmüvészeti kiállitás részlete

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

György Dénes MDK

épitész

A bruxellesi világkiállitás magyar pavillonjának főbejárata.

Műcsarnok 1936. jub.kiáll. máj-jun.

MDK

György Dénes

19o7- építészeti xxxxxxxxxxxxxxc tervezések

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45.l.

MDK

György Dénes müépitész

Ipm. Isk. személyzete.az 1936-7-1940-41.
Iparm. Isk. évk. 1880-1941. Bp. 1942. 27-30.l.

MDK

Györgyi Dénes tanár, épitész

a kiáll. épületét tervezte. I.dij.

Tormay G: A m.kiáll. Párisban. M.Iparmüvészet 1937. 149. l.

MDK

ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M.Iparmüvészet 1936. 1.sz. 4.1.

György Dénes MDK

A debreceni városháza alaprajza I. emelet. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Építőművészet 1931. 3-12.o.

György Dénes MDK

A debreceni városháza pályaterve. I.dij. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1931. 3-12.o.

György Dénes MDK

A debreceni városháza alaprajza földszint. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Építőművészet 1931. 3-12.o.

Györgyi Dénes I. d MDK

I. dijat kapta

a városháza pályázatán

Magyar Vilmos: Debrecen.
Épitő Ipar Épitő Müvészet 1931. jul.15.

György Dénes MDK

A debreceni városháza alternatív pályaterve
emelet, alaprajz. repr.

A debreceni városháza tervpályázata
Magyar Építőművészet 1931. 3-12.o.

Györgyi Dénes MDK

épitész

Magyar Épitőművészet 1910.6.sz.
A turini kiállitás magyar pavillonja.

MDK

György Dénes

Elektromos Müvek előadóterem világító mennyezete.
repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz.135-144.o.

MDK

György Dénes

Az Elektromos Müvek bemutató- és kiállitási helyiségeinek központi csarnoka. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz.135-144.o.

Györgyi Dénes MDK

Elektromos Müvek bérház és kiállitás épületének Markó utcai kirakatai. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz.135-144.o.

György Dénes MDK

Az elektromos müvek bérháza. repr.

Magyar Épitőmüvészet 1931.4-6. sz. 23-24.o.

György Dénes MDK

épitész

Az 1911. évi turini nemzetközi ipari és mezőgazdasági kiállitás
Müvészet 1910. 223.o.

MDK

György Dénes

Elektromos Müvek előadóterme repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz.135-144.o.

MDK

György Dénes

Elektromos Müvek bemutató kiállitásának csarnokrészlete. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz.135-144.o.

Györgyi Dénes MDK

Elektromos Müvek háztartási készülékek kiállitása. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz. 135-144.o.

MDK

György Dénes

Elektromos Müvek A bemutató kiállitás bejárata. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5.sz. 135-144.o.

Györgyi Dénes MDK

Bp. Székesfőv. Elektromos Müvei nyugdijintézeti
háza. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5. sz.133-134.o.

MDK

György Dénes

Bp. Székesfőv. Elektromos Művei bérház és kiállitásépülete. repr.

Tér és Forma 1934. 4-5. sz.133-134.o.

György Dénes MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Mücsarnokban.

Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

MDK

György Dénes, müépitész

A kiállitás épitészeti osztályának szervezője és irányitója.

Elektromos központok tervezője, többek közt.

Pipics Zoltán dr.: A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása. -Uj Magy. 1934 dec. 8. 21.l.
Mücsarnok.

M. D. K.

GYÖRGYI Dénes építész
(1821-63)!

Debrecen, Déri Múzeum épülete
(1926-27)
Münnich Aladárral

Müvészettörténeti Á B C Bp. 1961. 100, 549. l.

MDK

Györgyi Dénes, építész

Muzeum terve. Repr. 394.l.

A Hangya irodaháza. Repr. 394.l.

Tér és Forma. 1930. 9.sz.

MDK

György Dénes

Szablya Frischauf F. festőművész-tanár jub. Magyar Iparművészet 1933. 12o.1.

MDK

György Dénes

Szablyáné Lohwag E. temetése. Pesti Hirlap 1940. márc. 22.

György Dénes épitek

tervezte a debreceni Egyetem
tanári lakásait (1929-ben) s
a Dézy Múzeumot (1928-28)
empire stílusban.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961

44 oldal

MDK

György Dénes, műépitész

Magy.Kir. Iparmüvészeti Iskola Belső epitészeti osztályának tanára.

2 repr. a 153.oldalon.

Magyar Iparmüvészet. 1925. 153.l.

György Dénes építész M.D.K.

Iskolaépületek a fővárosban.

Társte vező: Zrumetzky Dezső

Kampis Antal: A képzőművészetek története 689.

A Kultura Világa Bp. 1963.

MDK

György Dénes

György Dénes: Kissvabhegyi Paul-villa.
Repr.

Magyar Epitőművészet, 1930. 9.sz. 28.l.

MDK

György Dénes

A Ferenc József jubileumi templom tervpályázatának tanulmányterve.
a/ Főhomlokzat.
b/ Metszet.
A magyar néprajzi múzeum tervpályázatának tanulmányterve. (1923)

Klebelsberg emlékkiáll.tárgym. 1933. 40.l.

György Dénes MDK

Tervezte a kiskunhalasi iskolat.

Cikk: Vámos Ferenc: A magyar építészet

Vállalkozók Lapja, 1929 márc. 13.

MDK

György Dénes

Az Elektromosművek Markó-utcai épületének tervezői György Dénes és Román Ernő, melynek épitéséért Budapest székesfőváros kapta az 1932.évi Lechner-érmet.

Cikk: Kik kapják a Lechenr Ödön-emlékérmet?

Pesti Hirlap, 1934.jun.17. 14.1.

Györgyi Dénes építész M.D.K.

Népi ihletésü építész

Gál István: Magyar-angol kapcsolatok az építőművészetben
Magyar Építőművészet 1963/4. 59.l.

MDK

György Dénes, ép.

a képzőművészeti kiállitással jubiláló Eötvös József reáliskola /Fennállás 75.éve./ egykori növendékei fényes névsorral sorakoznak fel.

Egy jubiláris kiállitás a Nemzeti Szalonban. Képzőművészet.1932. 206.l.

György Dénes épitész M.D.K.

Debrecen ,"éri Muzeum. /20-30-as évek fordulóján/

Koczogh Ákos:Debrecen

Magyar Épitőművészet 1963/2. 41.l.

MDK

György Dénes müépitész

Grand Prix-vel tüntették ki Magyarország pavillonjának tervezéseért és a pavillon belső kiképzéseért.

Magyar siker az 1937 évi párizsi világkiállitáson.
Pesti Napló 1938. aug. 26. 4.l.

MDK

György Dénes, ép.

Mi lehet a teendö a sok reklámtáblával szemben? A tábla legyen mindig az architekturába belekomponálva.- Sohase födhesse el a cégtábla, a hirdetés az épület tagozatát vagy diszét. Stb.

/ Jeles épitészünk, mint amilyen Lajta Béla volt s az ö Rákóczi-uti banküzlete. A halott müvész szépségvágyába legkönnyebb belegázolni./

György Dénes:
Az épületeunfitó reklámok. - Müvészi mozgalmak. Kö és Mükö/Architektura/. 1926. 3.sz. 9.l.

Györgyi Dénes. ép.

Mi lehet a teendő a sok reklámtáblával üzemben? A tábla legyen mindig az architekturába belekomponálva. - Sohase fődhesse el a cégtábla, a hirdetés az épület tagozatát vagy díszét. Stb.

/ Jeles építészünk, mint milyen Lajta Béla volt s az ő Rákóczi-uti bankúzlete. A halott művész szépségvágyába legkönnyebb belegázolni./

Györgyi Dénes:

Az épületcsufító reklámok. - Művészi mozgalmak. Kő és Mükő/Architektura/. 1926. 3.sz. 9.l.

MDK

Györgyi Dénes

Török Gy.: A turini világkiáll. Épitő Ipar 1912.~~12~~ ápr. 14. 148.l.

MDK

György Dénes

A debreceni Déri-Múzeum épületét György Dénes és Münnich Aladár tervezték.

Cikk: A debreceni Déri-Múzeum ...

Magy. Iparművészet, 1930. 131. lap

MDK

György Dénes

György Dénes és Münnich Aladár: A debreceni Déry Múzeum főbejárata.
A debreceni Múzeum főhomlokzata.

Klebelsberg emlékkiáll. tárgym. 1933. 11.lap.

MDK

György Dénes

A Balatoni Múzeum és Kultúrpalota terve.

Klebelsberg emlékkiáll.tárgym. 1933. 12.lap

Györgyi Dénes MDK

Az Erzsébet emlékmü épitészeti terve, gipsz

1:1oo

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

György Dénes

Társulati közlemények. Magyar Iparművészet 1934.
75.1.

MDK

György Dénes, épitész

bruxellesi kiállitási [illegible] pavillonjával megkisérelte, mint a többi magyar épitész, h. nem egy nyilvánvalóan folklorisztikus eredetü részletet a legtisztább és legszigoruabb modernizmus sikján igazoljon.
/Pica irása.../

Az 1936. évi B.N.V. épitészeti képe.
Tér és Forma. 1936.évi 7.sz. 207.l.

MDK

György Dénes

Közös terv Román Ernővel, Bpest szfőv. elektromos műveinek Markó-utcai épitkezései, képekkel.

P.G.: Budapest székesfőváros elektromos műveinek Markó-utcai épitkezései.

Tér és Forma. 1932. 33-44.l.

MDK

György Dénes

Magyar Iparművészet 1923. 72.l.

MDK

György Dénes

Magyar mérnök sikere Párisban. Esti Kurir
1939. aug. 6. 6.l.

MDK

György Dénes

Képzőművészet 1933. 58. sz. 59.l.

MDK

György Dénes építész

Munkájával részt vett az 1937-ben Párisban rendezett nemzetközi kiállításon. Az építészeti kiállítást a L'Architecture d'aujourd'hui c. francia építészeti f.rendezte.

Sz.: Magy.építészek kiáll.Párisban.

Tér és Forma, 1937. 6.sz. 183.l.

Györgyi Dénes MDK

A "Hangya" Szövetkezet székházának terve, ceruza

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

György Dénes és Münnich Aladár

Déry muzeum Debrecenben

Magyar V.: XII. Nemzetközi épitész kongresszusról.
Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jan. 15. 13.1.

DK

György Dénes és Román Ernő, építészek.

tervezték az Elektromos Művek Markó-uccai épületét. A Lechner Ödön -emlékérmet, az 1932. évit, Budapest Székesfővárosának ítélte oda az Lechner Ödön Társaság.

Az elmult hat év legszebb uj épületei

Lechner Ödön emlékérmet kaptak.
Pesti Napló. 1934. jun. 17. 11. l.

szesült. A soproni Move volt elnöke. Egész Európát bejárta, magántanulmányutakat tett. Nagy zenebarát volt és maga is mint kiváló zongorista ismert volt.

Gyeney László dr., sebész-fogorvos. Született a tolnamegyei Tamási községben, 1901-ben. Középiskoláit Pécsen, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és ott 1927-ben orvosdoktorrá avatták. Diplomájának elnyerése óta a budapesti Uj Szent János-közkórházban annak tuberkulotikai sebészeti osztályán mint sebész-fogorvos müködik. Fővárosi orvosi szaklapok hasábjain számos cikke jelent meg. A MONE tagja.

Gyertyánffy Jenő dr. *(bobdai)*, földbirtokos, főszolgabiró. Született Csávos községben, 1869-ben. Meghalt 1928-ban, Sopronban. Középiskoláit Debrecenben, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Jog- és államtudományi államvizsgájának letétele után Torontál vármegye szolgálatába lépett és itt 26 évig müködött. A megszálláskor Sopron vármegyében nyert beosztást és ekkor tb. főjegyzővé nevezték ki. Fia Gy. Jenő huszárfőhadnagy.

Gyomlay Gyula, egyetemi ny. r. tanár. Született Nagyváradon, 1861 julius 29-én. Középiskoláit és az egyetemet Budapesten végezte, ahol bölcsészetdoktori oklevelet nyert. 1883-tól a Budapesti Középiskolai Tanárképző Intézet gyak. főgimnáziumának, később 1902-től a báró Eötvös József Kollégiumnak szakvezető tanára is volt. 1918-ban az Erzsébet tudományegyetem bölcsészeti karán, a classica-philologiának ny. r. tanára lett. 1922-ben a kar dékánja, majd 1926-ban az egyetem rektor magnificusa volt. A Magyar Tudományos Akadémia levelezőtagja, a Pázmány Péter egyetemen a görög philológia magántanára. Főbb munkái: Bartal-Malmosi latin mondattan (átdolgozta és sajtó alá rendezte); Homeros Oddysseája (forditás); Platon és Aristoteles (szemelvények magy. forditásban); Platon válogatott müvei (II. kötet). Szemelvények P. Cornelius Tacitus nagyobb történelmi müveiből; Demosthenes beszédei; A görögök története a legujabb kutatások nyomán; A világhóditó (1920 évi Teleki-dij nyertese). Szigorubb értelemben vett tudományos munkái az Akadémiai Értekezésekben (Szt. István görög oklevéléről, a Homérosi kérdésről, Bölcs Leó taktikájáról), a Nyelvtudományi Közleményekben (Az igeidőkről), a Magyar Nyelvben és más folyóiratokban jelentek meg. Az akadémia classica-philológiai bizottság kiadványait 1907—1922-ben Gy. szerkesztette mint a bizottság előadója.

Győrbiró István *(léczfalvi)*, közgazdasági hirlapiró. Született a háromszékmegyei Felsőcsárnát községben, 1889-ben. Középiskoláit Fogarason végezte, majd Debrecenben, Kolozsváron és Budapesten folytatott jogi tanulmányokat. 1915. januárjában önként jelentkezett katonai szolgálatra és mint önkéntes a brassói 24. honvédgyalogezredhez nyert beosztást. Négyhónapi kiképzés után hadapródi rangban a déli frontra vezényelték, ahol résztvett a szerbiai és albániai harcokban. Közel háromévi folytatólagos frontszolgálata alatt mint géppuskás századparancsnok teljesitett szolgálatot. Tartalékos főhadnagyi rangban szerelt le. Katonai kitüntetései: Signum Laudis, bronz vitézségi érem, Károly-csapatkereszt. 1919-ben a Baross-Szövetség főtitkára lett és ebben a minőségben 1925-ig müködött. 1926-ban az egyik épitőipari testület, illetve szövetség titkári teendőinek ellátását vállalta el és azóta e munkája mellett a Kőmüvesmesterek Lapját is szerkeszti. Széleskörü munkásságot fejtett ki a „Pesti Napló", az „Ujság" és a „Vállalkozók Lapja" hasábjain. Gy. irta meg a budapesti épitőszakmák történetét és „Épitőipari Utmutató" cimen zsebkönyvet szerkesztett. 1931-ben többedmagával megalapitotta a Magyar Épitőiparosok Szövetkezetét, amelynek igazgatója lett. Az Ipartestületi Tisztviselők Országos Szövetsége ügyv. elnöke, a Kőmüvesmesterek Országos Szövetsége főtitkára és a Kőmüves és Kőfaragómesterek Ipartestületének főjegyzője.

Győrffy János, iskolai igazgató. Született Gyulafehérváron, 1859-ben. Atyja Iván, primási igazgató, tankönyviró. Tanitói oklevelét Esztergomban szerezte meg 1875-ben.

Tanitói müködését Sárváron kezdte meg, innen Nagyperkátára, majd Budapestre került. Hét évig a Hungária-uti, majd tiz éven át a Murányi-utcai iskolát igazgatta. 1921-ben nyugalomba vonult. 102 önálló munkája jelent meg, ebből 94 tankönyv, 8 más irányu. Tankönyvei több mint 4,000.000 példányban jelentek meg és ezeket az egész ország katolikus iskoláiban használták. Ő volt az, aki a földrajz tanitásánál bevezette a megyei térképeket. Az 1896-ban megalakult katolikus tanügyi tanácsnak első világi elnöke lett. Az Eötvös-alap választmányi tagja. Egyik alapitója volt a budapesti Lira Dalkörnek, amelynek 25 éven át elnöke volt, majd diszelnöke lett. A Budapesti Székesfővárosi Tanitók Egyesületének választmányi tagja. A budapesti egyházközség megszervezésében szintén tevékeny részt vett. A katolikus hitélet terén kifejtett áldásos müködéséért a Pro Ecclesia et Pontifice érdemrenddel tüntették ki.

Győrffy Miklós báró *(losádi)*, hordógyáros. Született Szilágysomlyón, 1879-ben. Régi főnemesi család leszármazottja, akik a bárói címet Mária Teréziától kapták. Szülővárosában és Aradon végezte iskolai tanulmányait, ezután pedig ipari pályára lépett. Huzamosabb ideig tartózkodott tanulmányuton Németországban, Horvát-Szlavóniában, majd Amerikában, ahonnan visszatérve, megalapitotta az „Első Debreceni Hordógyár"-at, melyet kiváló szaktudásával és szorgalmával naggyá fejlesztett. Gyártmányaival nemcsak Debrecent és vidékét, hanem Máramarossziget tól Kolozsvárig és az egész Dunántul szükségletét fedezte. Állandó szállitója volt a katonai kincstárnak, az államvasutaknak és az összes állami és városi intézménynek. Tagja volt az ipartestületnek és több más szakegyesületnek. Neje a ref. templomegyesületnek szakosztályi elnöknője és több jótékony nőegylet vezetőségi tagja. Atyja Losádi báró Győrffy Adolf 1867. évi csatában mint százados vett részt.

György Gábor dr. *(gyergyószárhegyi)*, a m. kir. posta volt országos ellenőrző igazgató-főorvosa. Született Kolozsváron, 1869-ben. Meghalt 1922-ben. Középiskoláit és orvostudományi tanulmányait Budapesten végezte, majd 1895-ben doktorrá avatták. 1904-ben pályázat utján elnyerte a szabadkai állami gyermekmenhely igazgató-főorvosi állását. 1907-ben Máv. pályaorvos lett. 1906-ban a m. kir. posta betegsegélyző intézetének ellenőrző igazgató-főorvosi állását foglalta el. Felesége Czikla Valéria irónő.

Györgyey Adolf dr., földbirtokos. Született Tápiógyörgyén, 1890-ben. Középiskoláit és jogi tanulmányait Budapesten végezte. 1915-ben az államtudományok doktorává avatták. Ezután hosszabb külföldi tanulmányuton járt. Hazatérése óta az atyjától örökölt birtokon gazdálkodik. Mezőgazdasági kiállitások és tenyészállatvásárok állandó résztvevője; számos dijat nyert.

Györgyey Lajos dr., földbirtokos. Született Budapesten, 1900-ban. Középiskoláit a fővárosban végezte, majd a bonni gazdasági főiskola hallgatója volt, ahol 1927-ben doktorátust nyert. Oklevelének megszerzése után hosszabb tanulmányutat tett Franciaországban. Hazatérése óta atyjától, Györgyey Illéstől örökölt birtokán gazdálkodik. Gazdaságát mintaszerüvé fejlesztette. 587 holdas szőlőbirtokán 200 holdon csemegeszőlőt termel és azt legnagyobbrészt exportálja. Szőlő- és borgazdasági téren vezető szerepet tölt be. Állattenyésztése külföldön is előkelő hirnévnek örvend.

Györgyi Dénes, müépitész. Az Országos Magyar Királyi Iparmüvészeti Főiskola rendes tanára. Budapesten született, 1886-ban. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti kir. József Műegyetemen épitészeti oklevelet nyert. 1907—1909-ig az Orsz. Magyar Technológiai Iparmuzeum iparoktatási tanfolyamának tanára volt, majd 1909-ben az Iparművészeti Főiskolához hivták meg, ahol ma is mint rendes tanár működik. 1910-ben a budapesti Szt. Imre templom tervpályázatán nyert I. dijat és Glattfelder Gyula püspöktől megbizást. Ebben az időben Esztergomban a primási udvar mellett müködött. 1911-ben Tőry—Pogány épitészekkel együtt a turini nemzetközi világkiállitás magyar pavillonjának tervpályázatán I. dijat és megbizatást nyert. A székesfőváros tanácsa megbizta a Városmajor-utcai elemi iskola épitésével, amit Kós Károllyal közösen végzett. Több vidéki iskolát épitett állami megbizásból. A kormány 1916-ban IV. Károly király koronázási ünnepségének munkálatainál őt bizta meg az utvonal müvészi kiképzésével. Az Erzsébet királyné emlékmü tervpályázatán I. dijat nyert. 1920-ban a Hangya Fogy. és Term. Szöv. épitkezéseit végezte és tervezte a Hangya budapesti hétemeletes palotáját. 1927-ben felépitette Festetich Tasziló hercegnek Keszthelyen a Balatoni Muzeum és Kulturpalota épületét. Debrecen város megbizásából Münnich Aladárral együtt a Déri Muzeum palotájának felépitésével lett megbizva, amit 1928-ban fejezett be. 1929-ben a kormány megbizta a barcelonai világkiállitás magyar pavillonjának megtervezésével és a magyar kiállitás megrendezésével; ezt a munkát Menyhért Miklóssal együtt olyan sikerrel végezte, hogy elismerést és több külföldi kitüntetést szerzett. Jelenleg a debreceni gróf Tisza István tudományegyetem hátralévő épitkezéseit, az Elektromos Müvek budapesti épitkezéseit, a nyugdijintézet székházát és bérházát tervezi. Müvészi munkásságát több hazai és külföldi szaklap ismertette és külföldi kiállitásokon több kitüntetésben részesült.

Győrki József, okl. vegyészmérnök. Született a somogymegyei Pusztakovácsin, 1891-ben. Atyja néhai János, gazdálkodó volt. Középiskoláit a budapesti Barcsay-utcai főgimnáziumában végezte, majd a kir. József müegyetemen 1913-ban vegyészmérnöki oklevelet nyert. Tanulmányainak befejezte után, egy éven át a magyar kir. pénzügyminiszté-

Rá lt. 572. l. ei képe

Gy. 2.

Gy. 2. *Dénes*, építész, Gy. 3. fia, * 1886, az iparművészeti iskola tanára. Több eredeti törekvésű középületet tervezett, így a zebegényi templomot s a „Hangya" Közraktár-utcai székházát. A torinói világkiállítás magyar házára hirdetett tervpályázaton Töry Emillel és Pogány Móriccal együtt I. díjat nyert.

R. Gy.-L. 731. l

Nyíregyházi múzeum

1911. évi ajándék V. 303.

Ez az archeológikus patina úgyis veszedelmesen szövi finom réteghálóját minden régi műtárgy fölé. Mert vannak örökértékű műtárgyak, de örökéletűek nincsenek. Az állítás kissé merész és veszedelmes, talán forradalmi is. Az a szakembereket is megdöbbentő gondolat rejlik benne, hogy a művészi alkotásokat csak saját koruk érti meg egészében; az utókor már csak megközelítőleg. Ez a megközelítés különböző emberekben különböző. Az irodalom és műtörténelem legzseniálisabb alkotásai is elvesztik idővel vonzóerejüket s nem használ semminemű galvanizálás, az érdeklődés elhidegül. Az irodalomban nyilvánvalóbb. Mennyit gyötörjük középiskoláink hallgatóságát a görög klasszikusokkal, Danteval, Shakespeare-rel s végül az életben senki kezébe nem veszi őket, Eposzt ma unalommal hallgat a világ vagy már félszázada és, úgy látszik, soha többé kelete nem lesz. Bármily remek legyen is a régi alkotás, kihült a világ, amelyből fakadt, s az új nem tud felmelegedni tőle bárhogy gyujtogassanak alá a multnak tudós rajongói. Rengeteg tanulmány kell, míg a régi szellemek életre kelnek és hozzánk szóló szavukat megértjük. A szakember évtizedes munkával jut be a titok szentélyébe s akkor is éreznie kell, hogy csak vendég és nem beavatott: a régi istenség megértője, de nem hívő odaadója. Tehát ő is csak részben érti, vagy ha egészében értené is, nem úgy érzi át, mint a régiek. Burchardték egész nemzedéke nem élvezte és élvezheti oly közvetlenséggel a Tizianok, Michelangelok, Raffaelok művészetét, mint a Gyulák, Leók, Chizik és Colonnák, bár talán többet tudnak felőlük. Ha teozofista, meszmerista, vagy mi a csoda lennék, azt mondanám, elhült, elpárolgott az ódon, a fluidum, ami életüket adta. Zola azt mondja, hogy csak azok a művek hatnak, amelyek a szív vérével irattak; de a vér kihül és a szív idővel megszűnik dobogni még a művészi alkotásokban is. Azért igen értékesek kultúra tekintetében, kiaknázhatatlan gyönyörűség forrásai az izzadtságos munka árán beavatottaknak, de a nagyközönség számára Sais fátyola borítja, amelyet ellebbenteni lehet, de levenni nem. Közvetlenül csak a korabeli alkotások hatnak, mert belőle sarjadnak ki. Szakköri tévedés szidni a publikumot, hogy csak az új után bomlik; így volt ez minden időben, mert pszichológiai alapja és így létjogosultsága van.

*

Cikkírásom közben reám sötétedik. Kandallóm vörös fénye csendesen viaskodik a villanylámpa ernyője vetette sárgás fény ködével. Karszékembe süppedve elmélázok, s lassan-lassan felzsongnak a mult emlékei; szobám lilaszínű, fátyolosan titokzatos félhomályában megelevenednek alakok: egy férfikéz, mely egykoron jó- és balsorsban erősen kapcsolódott az enyémbe; egy hang, mely sejtelmesen suttog elmult boldog órákról; egy lágy simogatás, mely vad tűztől lüktető homlokomon anyai gyengédséggel pihent; egy szelíd szempár, mely küzdelmeimben biztatóan sugárzott; egy jóságos ajk, amelyről az élet vizei áradtak. Imbolygó árnyak, délibábosan úszó ködképek, rezzenetre szétfoszló, ábrándos emlékek. De hol van a tűz, mely egykoron hevített, perzselt, emésztett, gyulasztott; hol a vérnek vadul zajgó árama; az érzésnek viharosan zúgó ereje; az idegeknek tettre újzolt készsége; a léleknek villamos feszültségű készenléte? Volt. Ma már csak kellemesen elandalító és bűvösen elringató visszaemlékezés; parfümös elaléltság; langy-meleg zsongás. Ilyen minden művészeti multnak élvezése a szakemberek erősködése ellenére. Mi csak a jelen művészetét élvezhetjük egész érzéssel, szinte mondhatnók, csak a jelen termékét szívhatjuk be egész tüdővel, tapadhatunk hozzá minden idegszálunkkal, habzsolhatjuk életetadó falánksággal. Minden mult csak szép emléken való éldelgés, igazi, vért buzogásba hozó erő nélkül. De emlékeiből él az ember, és emlékeink nélkül koldusok volnánk. A mult azonban csak arra való, hogy erőt szívjunk belőle a jelen számára. Ne legyünk inka-utódok, akik rongyokban gunnyasztanak őseik öröksége felett a mult nagy emlékein, búsongva, merengve, tétlenül, gyümölcstelenül a jelenben.

IPARMŰVÉSZETÜNK HÁBORÚS SZEREPE

RÉSZLETEK EGY FELTERJESZTÉSBŐL

A sajtóhadiszállás, mely újabban nemcsak az irodalom és a képzőművészet, hanem az iparművészet propagáló erejét is a történelmi és katonai tradiciók ápolására irányuló törekvések szolgálatába igyekszik állítani, arra gondol, hogy a jövő nemzedék hazafias érzéseit egyes ipari tárgyaknak, a képeskönyveknek és a gyermekjáték-iparnak háborús motivumokkal való gazdagításával fokozza. Ezért kívánja a sajtóhadiszállás, hogy iparművészeink tervezzenek és készítsenek olyan emléktárgyakat és gyermekjátékokat, rajzoljanak képeskönyvek részére olyan illusztrációkat, melyek katonáink önfeláldozó, dicső tetteit érzékeltenék vagy legalább is a háborúhoz kapcsolódó szimbolumokat tüntessenek fel.

Erre a kívánságra felel a Társulatnak az illetékes minisztériumokhoz intézett beadványa. Ez a beadvány részletesen elmondja, hogy minő művészi tervezésekkel, pályázatokkal, plasztikai és grafikai munkákkal szolgálta a Társulat a magyar katona dicsőítésének ügyét. Azután pedig elmondja az okokat, melyek miatt a mai béke után áhítozó korszakban aggodalmasnak tartja ily jeleneteknek a gyermeklélekbe való ültetését és leplezetlenül feltárja azt a helyesebb utat, mellyel tartós erkölcsi hatást lehetne az ifjúság szunnyadó érzéseiből kiváltani. A beadványnak ez a része így hangzik:

„A képeskönyv, a képívek, a társasjátékok és egyéb a gyermeknek szánt szórakoztató eszközök egyaránt fontos és hatásos eszközei a művészi érzék, a választékos ízlés és nemes érzések fejlesztésének; legyenek, maradjanak is ezek. Ápolhatják a hazaszeretetet s történelmünk nagyjai iránt való tiszteletet, anélkül hogy öldöklő harcok realisztikus képeit kellene szemléltetniök. A háborúval vonatkozásban álló földrajzi, népismei képek, úgyszintén az áldozatkészségből, emberszeretetből, részvétből és egyéb nemes érzésből fakadó, ide kapcsolódó cselekmények és jelenetek, szimbolumok bemutatása egyaránt szolgálhatják a sajtóhadiszállás, a pedagógia és ethika céljait. Ezért össze kellene egyeztetni a katonai felfogást a lélek nemesítésére irányuló nevelési elvekkel. Ily értelemben készséggel támogatjuk a rendelkezésünkre álló eszközökkel a sajtóhadiszállásnak a tanuló-ifjúságnak szánt kiadványok forgalombahozatalára irányuló törekvéseit.

Ami most a hadivonatkozású jeleneteknek, eszközöknek, szimbolumoknak és képmásaknak az iparban való alkalmazását illeti, meg kell állapítanunk, hogy azok a vaskeresztes, Hindenburg-arcképes, negyvenkettes gránátos és 30 és feles mozsaras, vagy ellenfeleinket gúnyoló motivumokat feltüntető iparcikkek és grafikus művek, amelyek egyes bazárok kirakataiban még láthatók, éppen nem alkalmasak a hazafias érzés fokozására. Sőt gyakran éppen profanizálják és akaratlanul is nevetségessé tesznek kimagasló, nagy férfiakat, komoly jelképeket, melyekhez nagy eszmék, cselekedetek és események fűződnek.

Még megállapíthatjuk azt a tényt is, hogy ezek a hadijelképes iparcikkek főképpen a háború első hónapjaiban voltak kelendők, amikor a szövetségi jelvények díszlettek a gomblyukakban és közönségünk lázas érdeklődéssel leste a harctéri híreket. Azt hisszük, hogy ma aligha számíthat eredményes üzletre az a vállalat, amely ilyenek gyártására rendezkednék be. A béke után való sóvárgás tölti be a lelkeket és mindenki áldani fogja azt a napot, amely — reméljük beláthatatlan időkre — elnémítja a gyilkos fegyverek zaját.

Illetékes bizottságunk újból foglalkozik majd a fennforgó kérdésekkel. Nevezetesen azzal, miként fejezhetjük ki az iparművészet és a grafika különféle eszközeivel a haza védelmében halhatatlan tetteket véghezvitt hadseregünk iránt tartozó csodálatunkat, hálánkat és tiszteletünket, az elesett hősök iránt tartozó kegyeletet, miként alkalmazhatunk egyes hadi szimbolumokat, ábrázolhatunk háborúval kapcsolatos jeleneteket, anélkül hogy vérontást és rombolást kelljen érzékeltetni. Azt hisszük, ily célzatú pályázat megfelelne Nagyméltóságod intencióinak is és nem kételkedünk abban, hogy iparművészeink jelesei készséggel és lelkesedéssel fognak síkraszállni, hogy művészi tudásukkal, ötleteikkel és eszméikkel szolgálják a hazafias és nemes célt. És közönségünk bizonyára szívesebben fogadja majd az ilyen iparcikkeket, mint az ízléstelen, szellemtelen, idegenből importált ú. n. hurragiccseket."

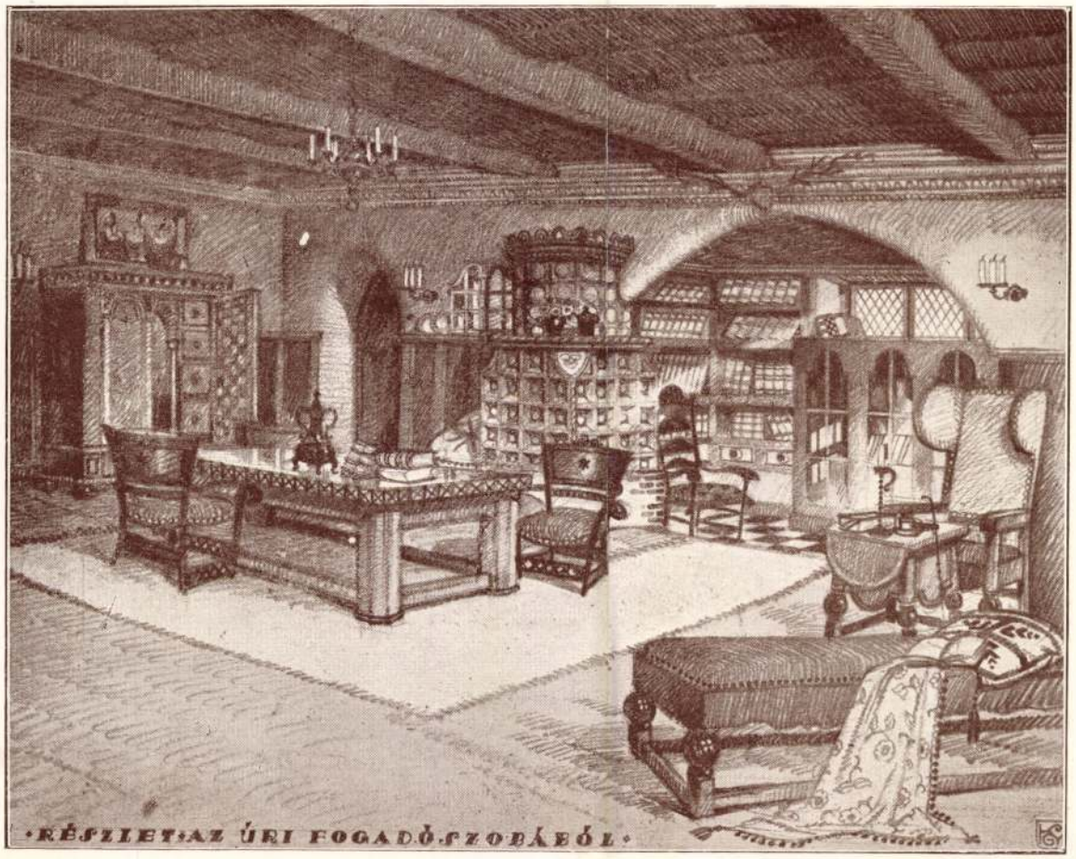

63

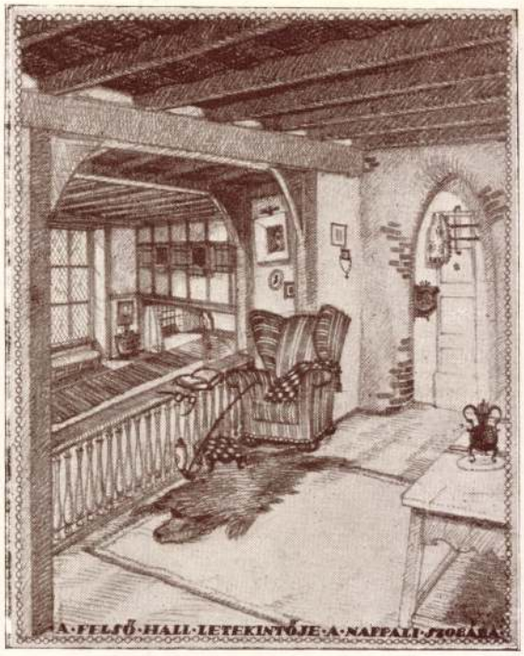

69

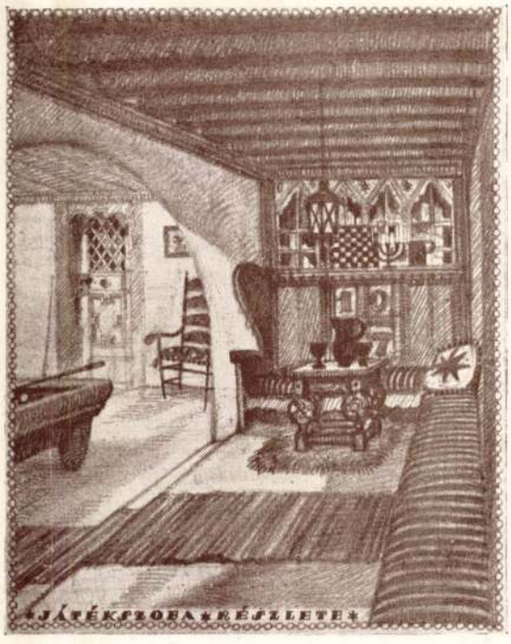

70

68. Uri fogadó. — 69. A felső hall letekintője. — 70. A manzard játékszobájának részlete.

68. Herrenzimmer. — 69. Dielenerker. — 70. Teil des Spielzimmers in der Mansarde.

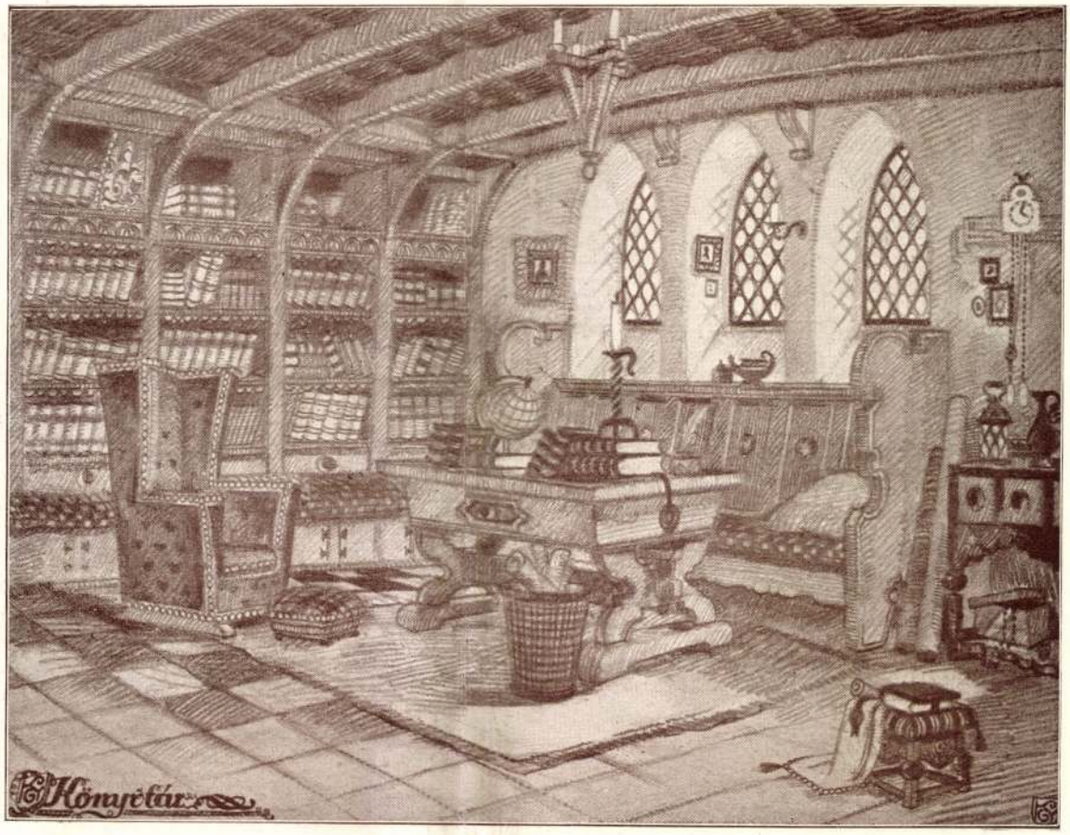

71

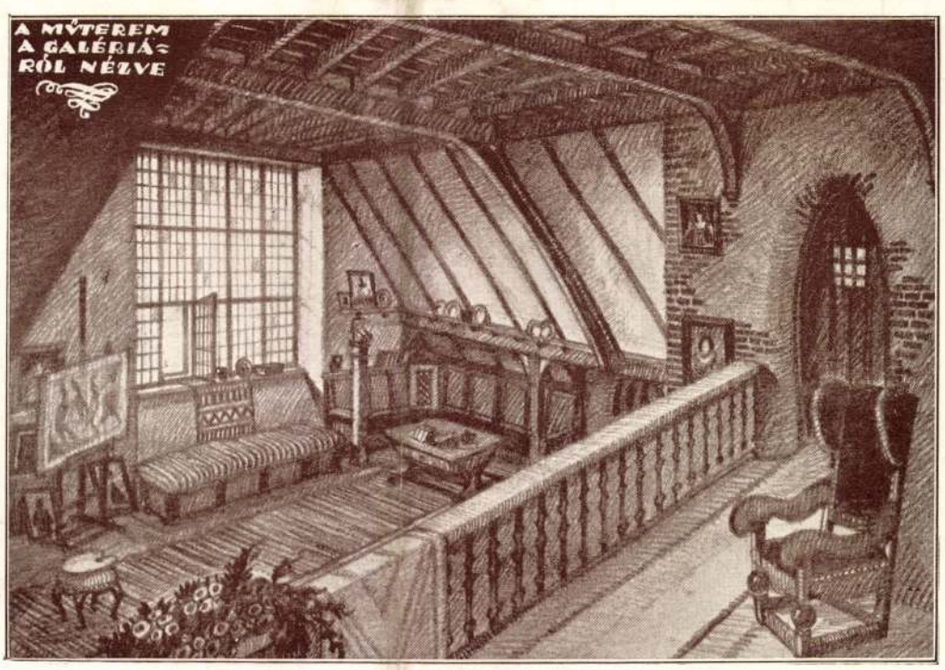

72

71. A műteremmel kapcsolatos könyvtárszoba. — 72. A műterem a karzatról nézve.

71. Bücherzimmer. — 72. Ansicht des Ateliers von der oberen Gallerie.

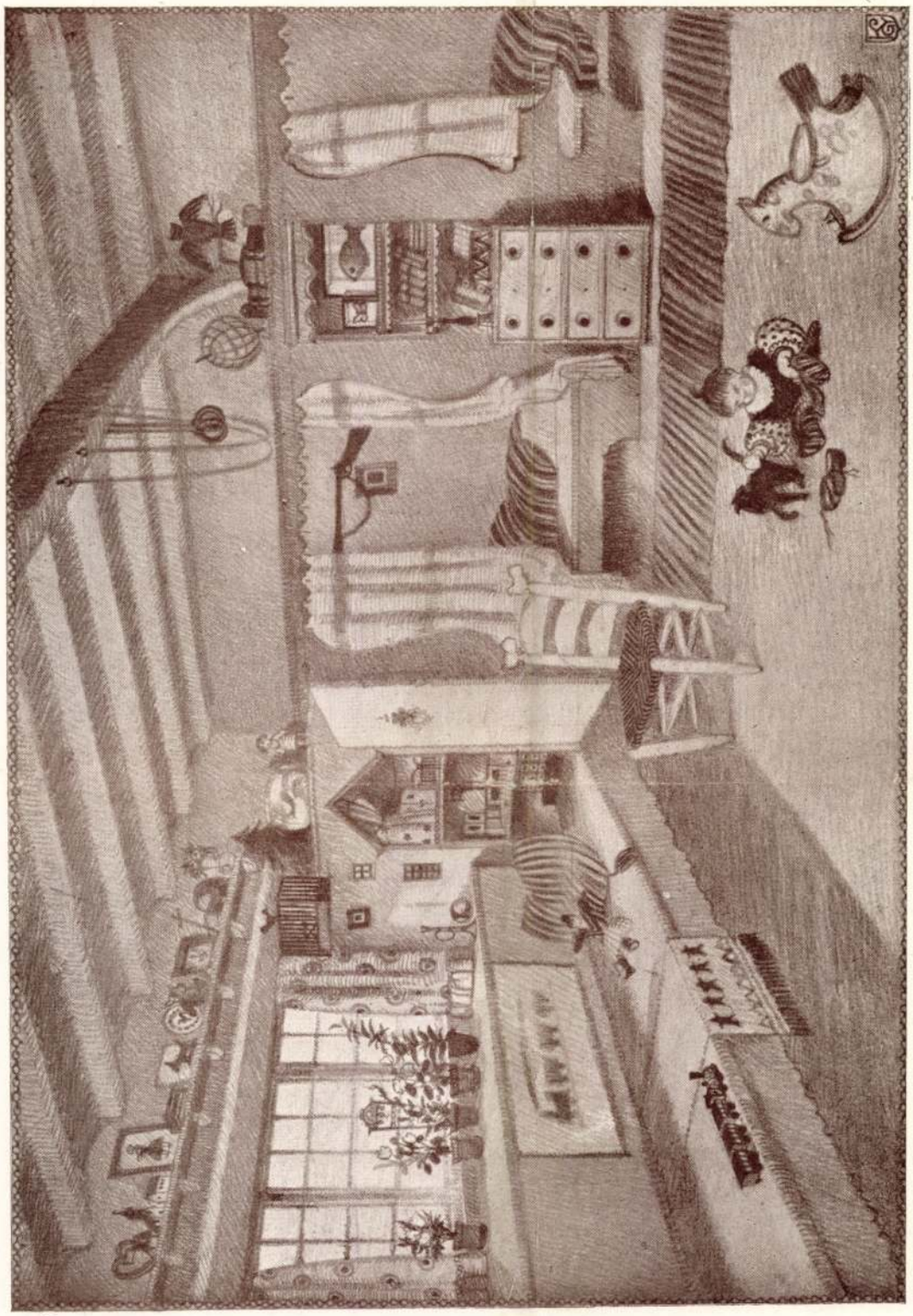

65

65. Gyermekszoba részlete.

65. Kinderzimmer.

66

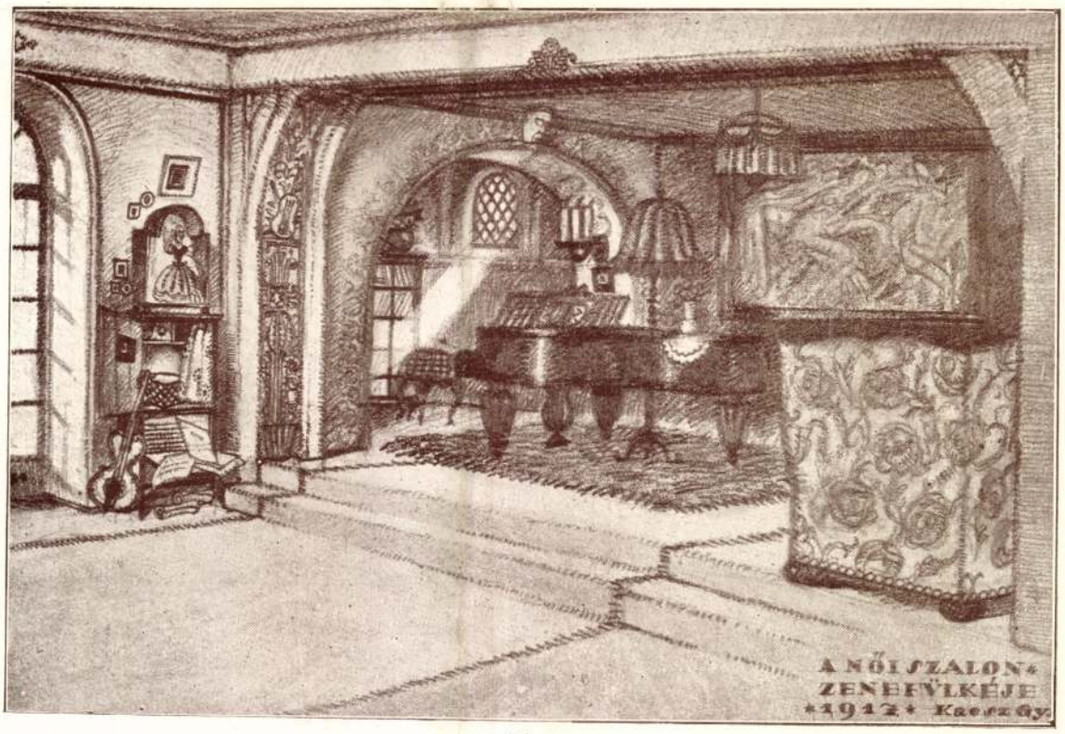

67

66. Nappali szoba kandallórészlete. — 67. Női fogadó zenefülkéje.

66. Wohnzimmer mit Kaminnische. — 67. Musikecke des Damenzimmers.

74

75

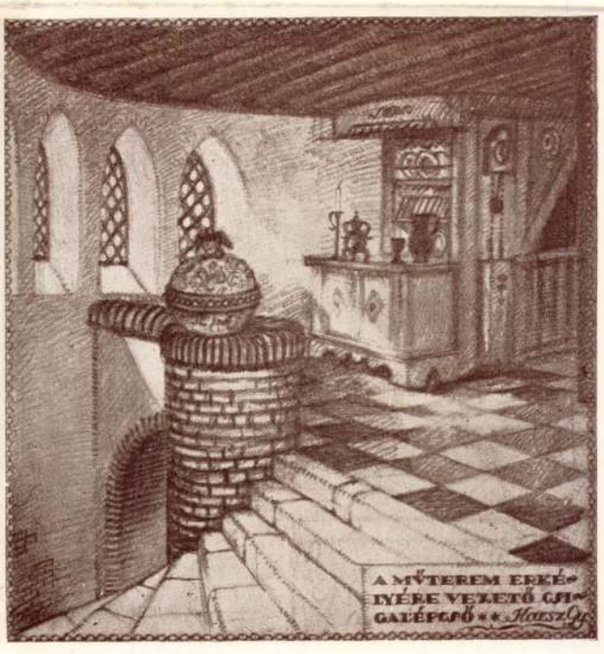

76

74. A vendégszobák előtere a manzardban. — 75. A műterem karzata. — 76. A műterem csigalépcsője.

74. Vorplatz des Gastzimmers in der Mansarde. — 75. Gallerie des Ateliers. — 76. Wendeltreppe des Ateliers.

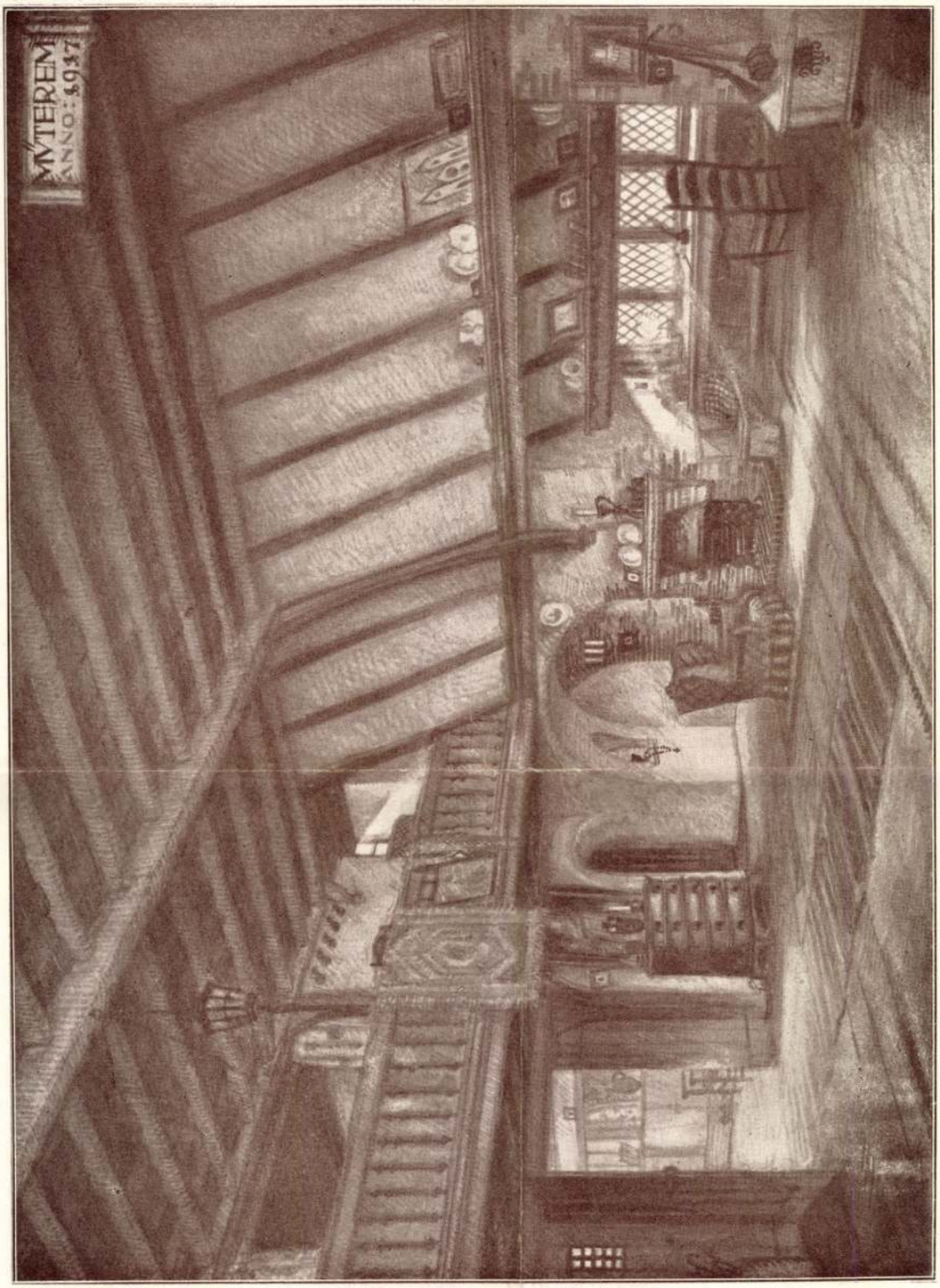

73

73. Műterem részlete.

73. Atelier.

62

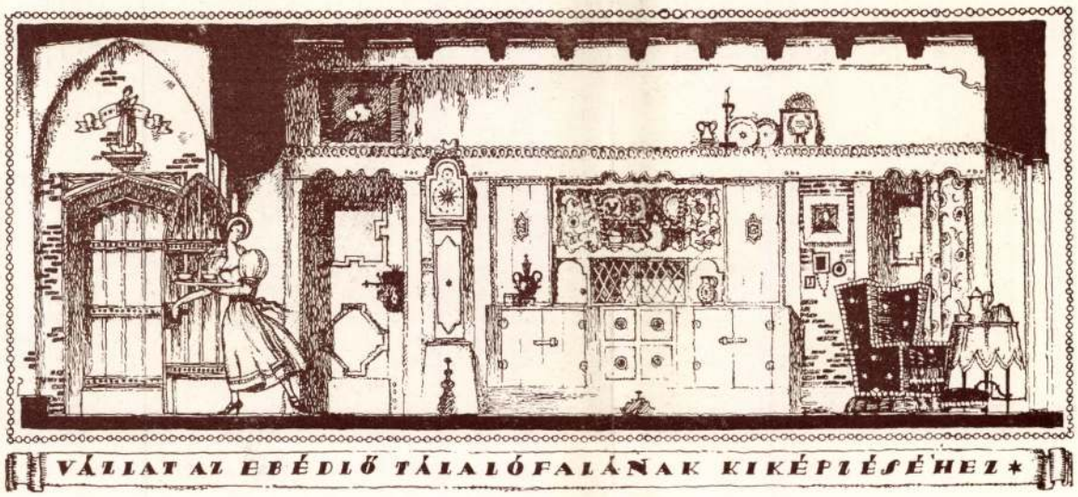

63

62. Hall részlete. — 63. Az ebédlő egyik falának terve.

62. Diele. — 63. Eine Wand des Speisezimmers.

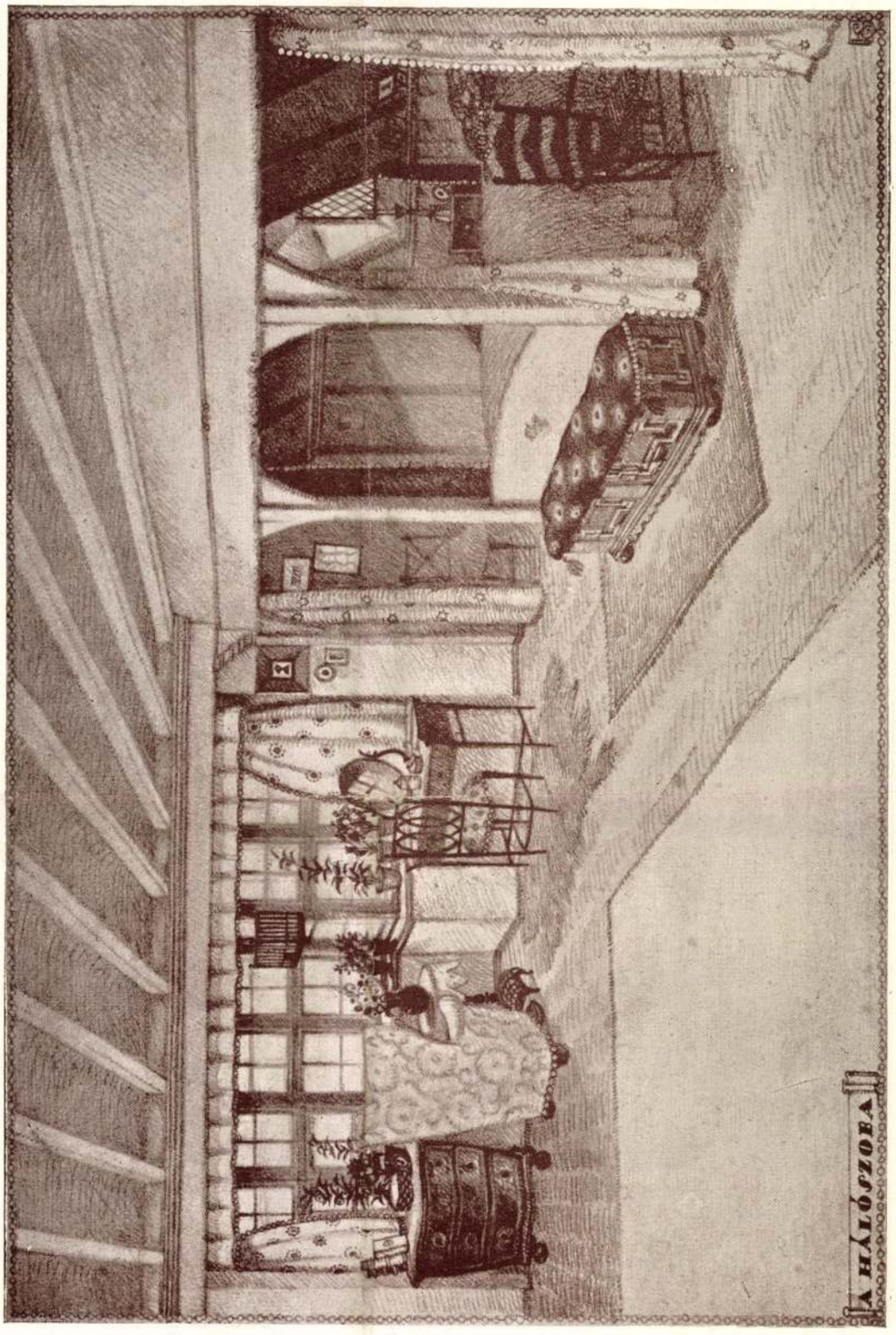

64

 64. A szülők hálószobája.

64. Schlafzimmer der Eltern.

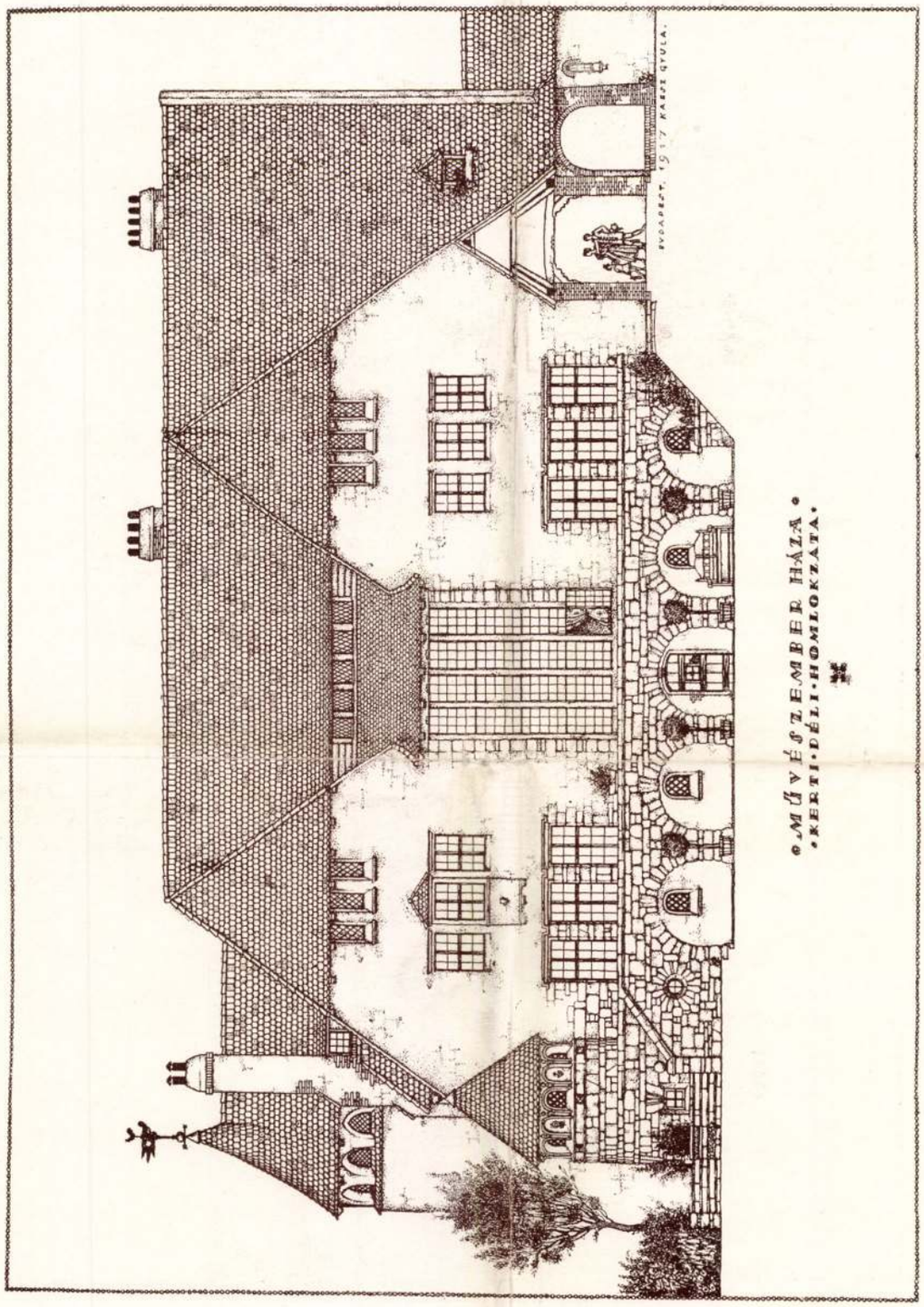

60. Művészember háza. Kerti, déli homlokzat.

60. Ein Künstlerheim. Südliche Gartenfaçade.

35 - 44

MI. 1917

61

61. Művészember háza. Utca felőli oldal.

61. Ein Künstlerheim. Strassenseite.

Gyöngyi-Dénes

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítási bizottsága ülésén, amelyen a Nemzetközi és Amerika több városában rendezendő reprezentatív jellegű magyar képző- és iparművészeti kiállítások ügyét tárgyalták, mint a tanács tagja részt vett.-

Magyarság
1938.I.9.

Györgyi

Művei szerepelnek a Nemzeti Szalónban a XII. nemzetk. építészeti kongresszus alkalmából rendezett kiáll.-ón.

N.U.930.IX.5.

György Dénes

MDK

Az 1937.évi párizsi világkiállitás magyar pavillonjának részletei

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Györgyi Dénes, építész-iparművész (1886-1961). 1.) Folytatás.
Zrinszky József: Györgyi Dénes a pedagógus.
Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 40-old.

1937 karácsonyán az Iparművészeti Iskolán készült csoportkép. Az ülő sorban a második Györgyi Dénes, középen Szablya Frischauf Ferenc, mellette (jobbra) Antal Dezső, Zrinszky József és Weichinger Károly

Györgyi Dénes, a pedagógus

Györgyi Dénes (1886—1961) fiatalon lett az Iparművészeti iskola tanára. 1907-et szokták megjelölni itteni tevékenysége első évének, de neve csak az 1908/9-es tanév értesítőjében bukkan föl, akkor sem a tanárok névsorában, hanem egy féléves szaktanfolyam oktatói között. A következő tanévben egyáltalán nem szerepel, csak 1910/11-ben mint a bútortervezési gyakorlatot tartó rendkívüli óraadó tanár.

1911/12-ben nevezik ki a belsőépítészet és a bútortervezés tanárává a Belsőépítészeti szakosztályra, melynek később vezetője lesz. 1913/14-ben segédtanár, a fa- és fémtervezés elemeinek és az építészeti szakrajznak oktatója. Kezdetben II. és IV—V. évesekkel foglalkozik, bútortervezést, illetve építészeti szakrajzot és tervezést tanít, de nemcsak belsőépítészetet, hanem (a végzősöknek) családi ház, kert, sőt kislakásos telep tervezését is. 1914/15-ben oktat először III. éveseket, akikkel a lakás egységes belső berendezését gyakoroltatja, az egyszerű polgáritól a luxuslakásokig. 1917/18-ból van adat heti óraszámáról, mely — feltehetően a háborús viszonyok miatt is — nagyon magas (34), és emellett esti tanfolyamot is vezet.

1924-ben lényeges átszervezés történt az iskola oktatási rendszerében, a képzési időt 6 évre emelték, a szakosztály nevének Építő-iparművészetire változtatása az eredeti, belsőépítészeti jelleg változását, kibővülését

Kétségtelen, hogy *Györgyi Dénes* századunk kiemelkedően nagytehetségű magyar építőművésze volt. Alkotó munkásságának ismertetését és értékelését majd elvégzik mások, a jelen sorokkal a kevésbé ismert, de ugyancsak nagy jelentőségű művészetpedagógiai tevékenységéről szeretnék írni. Tanítványa, majd tanársegéde, s az idők folyamán fiatal barátja is lettem Györgyi Dénesnek, végül pedig tanártársa. A mellette eltöltött kb. 20 esztendő alapján emlékeim eléggé autentikusnak mondhatók.

A szorosan vett szakmáján (építészet, belső tervezés) kívül roppant nagy érzékkel és tudással rendelkezett a társművészetek, a szobrászat, festészet, grafika stb. terén is. Az ilyen jellegű alkotásokat jó ízléssel applikálta az építészethez.

Helyesen ismerte fel azt, hogy a képzőművészeti alkotásoknak önálló élete van, s az építészet, mint keret, csak háttérül szolgál, s megjelenésüket nem elnyomni, hanem ellenkezőleg, kiemelni és érvényre juttatni kell. Hogy szaknyelven mondjam: mindig a nagy együttes, az „ensamble"-t látta, s nem a részleteket.

Egy-egy korrektúrája élményszámba ment a hallgató számára. A tervezés közben tépelődő építészt „hangosan gondolkodó" alakjában mutatta meg. A hallgató látta a feladat sokrétűségét, a különféle megoldási lehetőségek analízisét és ennélfogva saját töprengéseinek egy magasabb szintű megjelenését. Továbbá, hogy a tanár nem istenség, nem mentes a kereséstől Györgyi megérezte a vázlattervből, hogy monumentális akarással áll szemben.

— *Holnap reggel találkozunk a Kerepesi temetőben* — mondotta, miután végignézte a vázlatokat. Másnap reggel a temetőben a különböző méretű síremlékek között azt kérte a hallgatótól, hogy mutasson rá arra, amelynek a magaságával azonosnak véli az elképzelését. A hallgató némi keresgélés után rámutatott egyre.

— *Kérem, mérje meg a magasságát!* — A diák megmérte, és alig hitt a szemének. Az emlékmű magassága 7 méter felett volt! — *A levegő és a tér „megeszi" a méreteket, ezzel mindig számolni kell* — mondta Györgyi, és nem kellett több magyarázat.

Vagy: a hallgató tervezett egy családi házat. Az előtérből nyílt a WC, a kamra, a konyhai és a szobai bejáratok. De mégsem volt jó. Felesleges méret-többletek voltak, hogy a helyiségeket el lehessen érni. Györgyi rátett egy pauszpapírt a vázlattervre, s felvázolta a jobb, logikusabb lehetőséget ugyanazon alapterületen belül, a diák elgondolásának megtartása mellett. A hallgató elcsodálkozott. Györgyi újabb pauszpapírt kért, mondván vannak még más lehetőségek is, például . . . de ekkor hirtelen megállt, ceruzával a kezében.

— *Ezeket azonban ön fogja nekem holnap bemutatni!* — mondta, és ezzel a korrektúrának vége volt. A hallgató előtt bebizonyosodott, hogy a feladat több lehetőséget takar, csak rá

MDK

György Dénes épitész

Bozzay: Munkabemutató. Pesti Napló, 1935. jun. 2o. 2 l.

je, aztán pedig a Gent-i eg
fesszora lesz /1927-1940/. I
Brüsszel-Uccle, 1895; Foldwa
parmüvészeti Iskola, Weimar,
Paris, 1912-1913 /A.Perret-v
Köln, 1914. Jelentősebb köny
Vom neuen Stil. Der Laienpre
rodalom: J. van de Voort: Ge
H. Curjel: H. van de V. zum

MDK

Györgyi Dénes épitész

építő

Magy. stilustörekvések kiáll. N.Szel. 1930.szept.

MDK

György Dénes épitész

Nádai P: Iparmüvészetünk kiáll. Brüsszelben.
Magyar Iparmüvészet, 1935. 173-174 l.

MDK

Tamás E.: Séta a Tűrt. Arcképcsarnokban.
Kis Ujs. 1950. szept. 24. 6 l.

MDK

György Dénes müépitész

Váratlan bonyodalom a párizsi világkiáll. magy. pavillonjának épitése körül. Magyarország, 1937. jan. 21. 5 l.

MDK

György Dénes

Sós Aladár: A Néprajzi Muzeum tervei. Világ, 1923. nov. 15.

MDK

Györgyi Dénes iparm.

Leleplezték br.Wlassics Gyula siremlékét.
Pesti Hirlap, 1938. ápr. 1.

Györgyi Dénes építész M.D.K.

a népies törekvések egyik képviselője

Kampis, Magy. műv. Bp. 1960 478

Györgyi Dénes építén M.D.K.

eleinte Lechner követője

Kampis, hagy. mův. Bp 1960 477

Gyöngyi Dénes építén M.D.K.

Debrecen Déry huzeum

Kenthely Balatoni huzeum

Bp. Elektromos művek bérházai

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 552

MDK

György Dénes, II. éves

Ó-kori alaktan

Építészhallg. kiáll. Magyar Pályázatok, 1907.
V. évf. 1.sz.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés

ismertette a Mérnök egyletben a tervei szerint felépült magyar pavillon épületét a párisi világkiállításon, ahol a sarkon álló magas torony (egy fénykép) hívta fel magára a figyelmet.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

dec. 2. szl 3-4. old.

M.D.K.

MDK

György Dénes
Wellisch III.dij

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.
Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908.,jun. 3. 4 l.

MDK

György Dénes

Jakab Dezső: Die Gefolgschaft Edmund Lechners.
A Mügyüjtő, 193o. 245-47 l.

8-9 sor.

MDK

Györgyi Dénes müépitész-tanár

Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. eml.kiáll.a
Magyarság, 1934. máj. 19.

MDK

György Dénes tanár

Kampis A: Az Ipm. Isk. jub. kiáll.
Szépművészet, 1941. 9.sz. 225-26 l. képekkel

MDK

György Dénes építész

~~szobrász~~, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15 l.

Eötvös József gimn. 100 éves fennállása

MDK

György Dénes, tanár
müépitész

tervezte a párizsi világkiállitás magyar pavillonját.

Illusztr.

A magyar pavillon kert részletei. 158.1. fent.
Illusztr.

Magyar Iparművészet. 1937./9/ Illusztrációk. 157.1.
158.1.

A párizsi világkiállitás magyar pavillonja.

MDK

György Dénes, müépitész, tanár

159.l. részlet a magyar pavillonból,/Gy. terve/melynek falát Medveczky J. freskója disziti. /Jobboldali kép./

Illusztr.

Magyar Uparmüvészet. 1937. /?/. Illusztrációk. A párizsi világkiállitás magyar pavillonja.

MDK

György Dénes, épitész

résztvett a pályázaton.

Ezzey: Tanulmánytervek. A Néprajzi Muzeum pályatervei.
Vállalkozók Lapja. 1923. okt. 17.

MDK

György Dénes, épitész

pályaterve kemelendö méltó arra , hogy
a külfölddel is megismertessék.

Ép.Ipar/p.Müvészet. Dör.: A néprajzi Muzeum pályterveí
1923. okt. 25.

György Dénes MDK

épitész
Hősi emlékmü

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

nem díjazott tervét a Néprajzi Múzeum meghívásos pályázatán, mint a legjobbaz egyikét hosszan ismerteti Erzey.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1923. XLIV. évf.

okt. 17. sz. 2. old.

M.D.K.

Györgi Dénes, építész-tanár

tervezte Pásztor János Rákóczi szobrának talapzatát. Az emlékművet nagy ünnepélyességgel leplezték le máj. 2-án a Parlament előtti parkban.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

máj. 5. sz. 6. old.

M.D.K.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

sz. old.

MDK

György Dénes

rendezte az alábbi kiállitást

Iparmüvészeti kiállitás Debrecenben.
Magyar Iparmüvészet 1909. 109-110.l.

MDK

György Dénes

Iparmüvészeti kiállitás csarnokának terve
készitette Zrinszky József V. éves növendék.
Tanár: fenti

György D.: Az O.M. Iparmüvészeti Iskola épitészeti szakoktatása. Tér és Forma 1931. 1.sz.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

a közoktatásügyi miniszter
az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti
Iskola igazgatójává nevezte ki

Vállalkozók Lapja, Bp. 1923. XLIV. évf.
jan. 24. sz. 3. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építészt

a francia kormány
a becsületrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

jun. 27 sz. 3. old.

M.D.K.

György Dénes MDK

Felvidéki urilak terve, ceruzar.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

mint új név tűnik fel a hetedízben megsinételt Erzsébet-emlékmű pályázaton. Tervét a Várhegy oldalára szánja és a megoldásban antik felfogásból merített, mely Erzsy szerint, nem helyeselhető

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.

Jul. 19. sz. 3-4. old.

Györgyi Dénes

A századforduló után végzett, az Ipar-
művészeti Iskolán tanított.

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás –
belsőépítész hivatás.

Magyar Építőművészet, Bpest. 1971. 4. 58. old.

Györgyi Dénes

nevét, életművének egységét és építészeti szemléletének oszthatatlanságát emliti az építészet-belsőépitészet problémával kaposolatban, a mag yar belsőépitészet történetét áttekintve

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépitész kiállitás - belsőépitész hivatás. - Magyar Épitőművlszet, 1971.4.sz 58-63.1.

Györgyi Dénes

és Kós Károly tervei alapján épült fel a Vörösmajor utcai általános iskola.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2884

Györgyi Dénes

tervezte a belvárosi „Danaidák kút"-jának herek medencéjét és az alapzatot a vízkőpöhkel.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

303 P

Györgyi Dénes

és Kós Károly építették a Vörösmajor
utcai általános iskola épületét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970.

3731

Györgyi Dénes

nevét említi

Vámos Ferenc könyvismertetése /Beke László - Varga Zsuzsa: Kozma Lajos/. - Művtört.Ért. 1970.3.sz. 241-244. l.

243.l.

Györgyi Dénes
építén

~ - Münnich Aladár: Déri Múzeum
/ Debrecen /
Repr.

Rados: Magyar építészettört. 327.
Műszaki Kiadó 1971.

Györgyi Dénes
építész

/1886-1961/

v - Kós Károly: Vásármajor utcai elemi
iskola /1912/

Rados: Magyar építészettört. 321.
Műszaki Kiadó 1971.

Spörgyi Dénes

készítete a Danaidák kútja (Sütő n – Bázzi István n) talapzatát.

Császár Ottó: Budapesti diszkutak. –
Budapest, 197o. 9.sz. 48. 1.

Györgyi Dénes

Új magyar építőművészet c. írásáról írt Genthon István 1935-ben.

Kovács Éva: Genthon István megjelent műveinek jegyzéke - Művtört.Ért. 1970. 4.sz. 253-258. l.

255. l.

MDK

Gyöngyi Dénes, építész

Károlyi Antal Wälder Gyula és Gyöngyi Dénes mellett kezdte el működését. –

6. T.: Meghalt Károlyi Antal építész 8.

Népszabadság, B., 1970. jan. 11

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. Ingyen készítette a keszthelyi múz. terveit a Balatoni Társaság kérésére. 1921-ben a minisztériumtól 50000 koronás államsegélyt is kaptak. 21. old

Sági Károly: Hatvan éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. Múzeumterve Keszthely számára 1922-ből./homlokzat, tusrajz/. Fekete repr, 22.old

Ságí Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda.

Györgyi Dénes.épitész

Müegyetemi tanár.A keszthelyi múzeumhoz készitett terve 1922-ből.17.kép.Előcsarnokterv./ceruzarajz/,Fekete repr. 25.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém.1969.Alföldi Nyomda.

György Dénes, épitész

Müegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum számára készitett terve 1922-ből. Múzeumterv, homlokzat, szoborral. /ceruzarajz/. Fekete repr, 24.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda.

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum számára készitett terve 1922-ből. Múzeumterv, alaprajz. Fekete repr. 23.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda.

György Dénes, építész

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. 1922-ben a keszthelyi múzeum számára készült terve. Domlokzati megoldás./ceruzarajz/. Fekete repr. 23.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda.

Györgyi Dénes,épitész

Müegyetemi tanár.A keszthelyi múzeum tervezője.Túlkiadások vannak.1927-ben az utolsó épitési szakasz költségvetését még nem készitette el,csak államsegélyből lehet azt megoldani. 25.old. 277.jegyz

Ságí Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/ 1969. Veszprém.1969.Alföldi Nyomda.

Györgyi Dénes, építész

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum terveiből fennmaradt vázlatai szerint neobarokk zárt épületitömeg lett volna, féloszlopokkal az ablakközökben. De ezt az anyagiak miatt elvetették. 24. old. 267. jegyz.

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11. old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/ 1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda.

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum tervezője, és építője 1925-27. 14. kép. Diszterem kiképzési terve./ceruzarajz/. 26. old. Fekete repr.

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11. old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/ 1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

György Dénes, építész

Müegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum tervezője és építője. 15. kép. Kőtári zárt udvar terve./ceruzarajz/. Fekete repr. 27. old

Ságí Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11. old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/ 1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. A keszthelyi múzeum építője. 1931-ben 2793 pengőt kitevő építésvezetői járandóságának kifizetését kéri. 27.old.295.jegyz

Ségi Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/ 1969. Veszprém.1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

Györgyi Dénes, építész

Egyetemi tanár. A keszthelyi múzeum tervezője. Az építkezés ellen kifogások merültek fel és ezért Györgyi Az építőbizottság összehívását kérte. A vállalkozó több hibát követett el, ezeket orvosolni kell. 25.old 271. jegyz.

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

Györgyi Dénes,épitész

Müegyetemi tanár.1921-ben A Festetics hitbizomány által felajánlott versenyistálló anyagát is felhasználva ingyenes terveket készitett a keszthelyi múz.épitésére. Javasolta,hogy neobarokk stilusban épitsék fel. 21.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszpém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém.1969.Alföldi Nyomda.Debrecen

Györgyi Dénes,építész

Műegyetemi tanár.A keszthelyi múzeum tervezője.Szobrot tervezett a Balatoni Múzeum kis parkjába a főbejárat elé.Dr.Csák Árpád és dr.Lovassy Sándor alakja kívánkozna oda. 71.old

Sági Károly:Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprémmegyei Múzeumok Közleményei.8/1969.Veszprém.1969.Alföldi Nyomda.Debrecen.

Györgyi Dénes, építész

Műegyetemi tanár. 1922. jún. 7-én közli, hogy a keszthelyi múz. számára készített terveit be akarja mutatni. A minisztériumba küldték. A tervek egy része elkerülte a megsemmisülést. A park északkeleti sarkára tervezte a múzeumot és kultúrpalotát. 22.old

Sági Károly: Hetven éves a keszthelyi Balatoni Múzeum 11.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

MDK

György Dénes

Zsindelyné Tüdős Klára előadása. Magyar Iparművészet 1939, 62.l.

György Dénes
Tanulmány a Ferenc József jubileumi templomhoz
Debrecen székházának terve
Magyar kiállitási épület bejárója /Barcelona 1929/
Elektromos központ terve 1932
A Ferenc József jubileumi templom tervének metszete

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
18 l.

Györgyi Dénes

Bp. Szkfv. Kolozsvári úti bérkás

M.É.M. 1928. 3. y.

(Györgyi D. munkásságával e szalaszából)

(+) Bp. Szkfv. Tomcsányi úti iskola

Tér F. 1942. 238. o.

/GYÖRGYI Dénes/

A magyar kiállitási pavilon a barcelonai világkiállitáson, ~~T. és F.~~ Tér és Forma 1929. 35o.old.

MDK

György Dénes

A Debreceni Kereskedelmi Csarnok kaszinójából. Társalgóterem. Tervezte György Dénes. Repr.

Magyar Iparművészet, 1910. 1.sz. 30.lap

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

három tervvel vett részt a Magy. Mérnök és Építész-egylet felhívására rendezett hősi emlékmű kiállításon

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI. évf.

dec. 22. sz. 8. old.

M.D,K.

Gjörgji Dénes, építész

és Mende Valér körös

terve 1500 K-ás második

díjat nyert a gyöngyösi vázas-

ház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

febr. 14. sz. 12. old.

MDK

György Dénes

Budapesti Szt. Imre templom. Rajz

Kiállitási csarnok. Rajz.

Fürdőszálló terve. Rajz

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 71.l.

György Dénes, tanár, ép. MDK

201-202 szemelvény az O.M.Iparmüvészeti Iskola tanitványainak ezidei munkáiból.
Lakásberendezési szakosztály.

Magyar Ip.müvészet. 1916.191.1. Képek.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

terveri a Kassai Felzálog-bank Rt. által a Csermely-völgyben létesítendő telep egyes lakóhárait, s az egész telep elrendezését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

okt. 4. sz. 10. old.

MDK

György Dénes

Az Országos Magyar ~~Képz~~ Iparművészeti Iskola tanári karának 1919 márc. 12.-én tartott ülésén jelen volt és a jegyzőkönyvet hitelesitette.

78-80.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

MDK

György Dénes III.éves ép.hallgató és
Mende Valér, IV.éves ép.hallgató

A Wellisch pályázaton kettős müterem tervével
II.dijat nyertek. Repr.

Magyar Epitömüvészet. 1908.2.sz.

MDK

György Dénes

Dr.B.V.: A Liége-i nemzetk. építészeti terv-
kiáll. Tér és Forma 1930. 7.sz 302.l.

MDK

György Dénes

A turini kiáll. magyar pavillonjának tervpályázatán I. díj.

Magyar Építőművészet 1910. 6.sz.

MDK

György Dénes

a barcelonai világkiállitás kapuja. repr.

Karczag magy állam

M.D.K.

Győző Dénes. építész

nyert megbízást egy szűkebbkörű meghívásos pályázat alapján a ciszterciták Villányi úton építendő templom-, gymnázium- és rendházterveinek tüzetes kidolgozására.

Építőipar - Építőművészet. Bp.1914. 38.évf. 30. sz. 308. old.
A pályaterveket ismerteti:
Magyar Vilmos: u.o. 311-312. old.

MDK

György Dénes

Képzőművészet 1935. 8o. sz.

MDK

György Dénes

Az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitason kertművészet aranyérem kitüntetést nyert.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 178.l.

MDK

Györgyi Dénes műépitész-tanár

I. Grand Prix, Magyarország pavillonjának épitőművészeti megtervezéséért,
II. Grand Prix a magyar pavillon belső kiképzéseiért és a magyar kiállitás művészi megrendezéséért kapta az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy. pavillonja kivaló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 178.l.

MDK

György Dénes

Fábián G.dr.: Balaton körüli dolgok. Épitő Ipar - Épitő Müvészet. 1932. szept. 1. 67-68.l.

MDK

Györgyi Dénes

az alábbi tervpályázat biráló bizottságának tagja volt

Az Orsz. Magyar Iparm. Társ. tervpályázatának eredménye. Magyar Iparművészet 1939. 122.l.

MDK

György Dénes

az Iparmüvészeti Iskola tanári kara részéről beszédet mondott Szablyáné Lohwag Ernesztin temetésén

In memoriam. Szablyáné Lohwag Ernesztin. Magyar Iparmüvészet 1940. 42.l.

György Dénes MDK

épitész

A főváros művészeti szaktanácsot alakitott
Magyar Iparművészet 1932. 33.o.

György Dénes MDK

A koronázási utvonal diszitése. repr.

Magyar Iparmivészet 1917. 11-14.o.

György Dénes MDK

A Disztér diszitései. repr.

Magyar.Iparmüvészet 1917. 11-14.o.

Györgyi Dénes

MK

építész

Városmajor utcai iskola.

104.o.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. 1958. Bp.

MDK

Györgyi Dénes
építész

Az Erzsébet királyné emlékszobor kiviteli tanulmányterveinek elkészitésével megbizott művésztársaival együtt hátrálékos tiszteletdijuk kiutalását kérik a miniszterelnöktől. /1919 márc. 6/.

25-26.o.

Erzsébetszoborról lásd még. 23-32.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

György Dénes MDK

Az Iparmüvészeti Iskola reformifjusága és a tanári kar között folyó tárgyalásokban /a tanácsköztársaság idején/ ~~kanártársaimnak~~ néhány tanártársával a tanári kart képviselte.

79.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

György Dénes

Repr:

Kós Károly és György Dénes:

A Városmajor utcai iskola. 1910.

137. l. 96. kép.

D[4].Kismarty-Lechner Jenő:Lechner Ödön.Bp. 1961.

M.D.K.

György Dénes

Épitőmüvész tervezte a párisi világkiállitásr
ra a magyar pavillont.

Városok Lapja. 1937. XXXII.évf. 17.szám. 537.o.

Gecső Jenő:A párisi világkiállitás.

M.D.K.

György Dénes.

Épitőmüvész tervezte a magyar pavillon előkertjét a párisi világkiálliten. Illusztráció

Városok Lapja 1937. XXXII évf. 17.szám. 539. o.
Gecső Jenő: A párisi világkiállitás.

M.D.K.

György Dénes .

A párisi világkiállitásra tervezett magyar pavillon látképe a világitótoronnyal. Illusztráció

Városok Lapja 1937. XXXII. évf. 17.szám. 539.o

Gecső Jenő: A párisi világkiállitás.

Györgyi Dénes, építész

M.D.K.

a Kongresszus Végrehajtóbizottságának titkára

XII. Congrès International des Architectes Budapest, 1930. Compte-rendu. Bp. 1931. 18.old.

M.D.K.

György Dénes, épitész

a Kiállitási Bizottság tagja

XII. Congrès International des Architectes Budapest 1930. Compte-rendu. Bp.1931. 20.old.

. Györgyi Dénes MDK

Kós Károly Györgyi Dénessel 1911-ben tervezi a városmajori iskolaépületet.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.

137.1.

György Dénes MDK

1930 -ban Leehner Jenő és Györgyi Dénes kapott megbizást, hogy az Iparmüvészeti Muzeum restaurálására előterjesztést tegyenek. A restaurálást a Zsolnay gyár hajtotta végre az eredeti öntőminták felhasználásával.

Az épület 1956-ban is sulyos károkat szenvedett, a restaurálást Kismarty Leehner Loránt vezetésével a Zsolnay gyár végezte.

Dr. Kismarty-Leehner ~~Jenő~~ Jenő: Leehner Ödön.
Bp. 1961.

119-120.1.

le. D. R

GYÖRGYI Dénes építész

Balatonalmádi, iskola

Zolyomi Alfonz: Iskolaépítés a népi demokratikus Magyarországon
Magyar Építőművészet 1961. 3. sz. 3. l.

M. D. K.

GYÖRGYI Dénes építész

A mor építészetének vizsgálatánál nem hiányozhat értékelése

Kubinszky Mihály: A szecesszió értékelésékor

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 51. l

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

6

A zöld márvány kupola-
terem részlete

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 6.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

7

Az újabbkori magyar építészet története

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 7.old.
Kiny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

8

Györgyi Dénes, építész

A nagy képtartterem, a hát térben Munkácsy „Ecce homo" képével.

Györgyi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 8.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

9

A zöld márvány kupolaterem bejárója

Györgyi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 9.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

14 c. 16

Két kapurészlet a Múzeum belsejéből

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 14. és 16. old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgi Dénes, építész

10-11

Bejárati részletek és a magyar képtárterem

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum . Bp. 1930. 10-11. old.
Klny. a Tér és Forma 6. sz.-ból.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

15

A debreceni Déri Múzeum előadóterme.

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 15.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgi Dénes, építész

13

A kupolás szobarészem
képe szobrokkal.

György Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 13.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M. D. K

GYÖRGYI Dénes építési

Turini kiállítási pavilon

Kubinszky Mihály: Gondolatok a századelejei magyar építészetről

Magyar Építőművészet 1961. 1. 38. 44. l

M.D.K.

Györgyi Dénes. épitész

4-5

Részlet felvételek a debreceni
Déri Muzeum belsö jéből

Györgyi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 4-5.old.
Klny. a Tér és Forma 6.sz.-ból.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

1

A debreceni Déri Muzeum látképe

Györgyi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum. Bp. 1930. 1. old.
Klny. a Tér és Forma 6. sz.-ból.

M.D.K.

Györgi Dénes, építész

Münnich Aladárral együtt készi-
tett tervei alapján épült fel 1923-ban
a debreceni Déri Muzeum, melynek
magvát Déri Frigyes nagértékü és a ma-
gyar nemzetnek adományozott gyüjte-
ménye képezte.

Györgi Dénes - Zalkai Fekete Miklós:
A debreceni Déri Muzeum, Bp. 1930. 1. old
Kluy. Tér és Forma, 6. sz.-ból

MDK

Györgyi Dénes, müépitész

fejlett izlése és rendezö tehetsége nyilvánul meg e nagyszabásu, szakok szerint csoportositott modern kiállitáson, mely Györgyi Kálmán kiváló érdemeihez, haladó európai-magyar szelleméhez méltó.

K.A.: Az Iparmüvészeti Társulat Györgyi Kálmán emlékkiállitása.
Pesti Napló. 1934 máj.19. 8.1.

György Dénes, épitész

tervei szerint alakitották át a termeket. Egy kis részrehajlással pompás helyet csináltak az épitészek fotoanyagának.

A Magyar Képzömüvészek Egyesülete 4o éve áll fenn.

/m-i/: Jubileumi kiállitás a Mücsarnokban. Magyarország. 1934. dec.8. 8.1.

György i Dénes, épitész

szellemes és artisztikus tervei szerint át-
épitették a Mücsarnok hodályszerü termeit.

K.A.: A Képzőművészek Egyesületének jubiláris kiállitása.
Pesti Napló. 1934 dec.8. 12.1.

MDK

György Dénes, ép.

1. Az Országos Iparmüv. Iskola jubil. kiállit.-nak részlete
A rákospalotai állami népdskola és óvoda fö-
bejárata. 37.1.

2. Menyhárt Miklóssal közös terve:
A barcelonai világkiállitás magyar pavillonja:
a/ a magyar pavillon főtornya,
b/ a magyar pavillon lépcsöháza,
c/ diszlépcsö,
d/ eredeti tervrajz.
e/ az elöcsarnok belsö nézete,
f/ az arany fökapu. Homlokzati részlet. 38.1.

Klebelsberg emlékkiáll. Tárgym. 1933.

MDK

György Dénes, építész.

Debreceni Városháza. I.dijat nyert és kivitelre elfogadott pályaterve.

Román Ernővel közös tervei:
Az Elektromos Müvek Honvéd-utcai bérházának fö bejárata. Fénykép.
Az Elektromos Müvek Markó-utcai alállomása. Fénykép
Az Elektromos Müvek Honvéd-utcai bérháza. "

Bp.Mücs. -OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll. /Rend.M.Kir.Vall.é
és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 22.1.

K. D. K

GYÖRGYI Dénes építész

Debrecen Déri Múzeum

Bp. Közraktár u. Szövetkezeti Székház

Bp. V. Honvéd u. és II. Attila Zárut

Fő. Elektromos Művek bérházai

Gerő László: Építészeti stílusok

Bp. 1957. 134. e

M. D. K

GYÖRGYI Dénes építész

Bp. V. Honvéd u. Elektromos lüvek bérházak (1930)

Gerő László: Építészeti stilusok

Bp. 1957. 136. l.

MDK

György Dénes, müépitész

a belvárosi reáliskola kiváló növendékeinek munkáiból összeállitott kiállitáson munkáival ő is szerepel. /Nemz. Szalon. Rend. Farkasfalvy rajztanár/.

A belvárosi reáliskola kiváló növendékei.
Ep.lp.-Ep.Müv. 1932. 86.l.

MDK

Györgyi Dénes, épitész

Mende Valér-al közösen nyerte el a 15o k.-ás II.dijat,

A Wellisch-pályázat: egy falusi vidéken épülő
müteremház.

A Magyar Epitömüvészek Szövetségének közgyülése.
Vállalkozók Közlönye. Bp.1907 máj.29. 4.old.

Györgyi Dénes

irod
2

Arad és Vidéke.

1913. jul. 6.
(Ki épitse az uj
katholikus templo-
mot?)

769. sz.

Györgyi Dénes
ejutott
részt vett az
alábbi pályázaton

erőd
z

Aradi Közlöny
1913. jul. 6. A [z aradi
második kath.] temptom-
pályázat eredménye.)

767.

RÖVIDÍTÉ

B = első emelet.
aquar. = aquarell.
czerr. = czeruzarajz.
domb. = dombormű.
éprész. = épületrész.
fam. = fametszet.
festm. = festmény.
fényk. = fénykép.
fénykn. = fényképi negativ.
helyis. = helyiség.

Györgyi Dénes

Első dijjal jutalmazott pályamüvüket az Erzsébet szoborról a cimlapon bemutatja a lap.
Repr.
Telcs Ede szobrászmüvész, gr. Bánffy Miklós és Györgyi Dénes épitőmüvész alkotása a szobormü.

A HÉT, Bp. 1916. julius 2.
XXVII. évf. 27. sz. cimlap.

GYÖRGYI DÉNES

Magyar Iparművész

2003/4.

70. old.

1530

GYÖRGYI Dénes

Györgyi Dénes építész emlékezete

A koronázástól az újjáépítésig

Száz éve született, huszonöt éve hunyt el, közel ötven éven keresztül aktív építészként dolgozott: a tízes évek legelejétől az ötvenes évek derekáig egyike volt a legrangosabb, állandó megújulásra kész magyar építészeknek. Felhasználta az eklektikát, a bécsi ihletésű és a „népi" szecessziót, vezető képviselője volt a húszas évek neobarokk építészetének, hatott rá a Bauhaus szelleme, s részt vállalt a második világháború utáni újjáépítésben is. Elnyerte a francia Becsületrendet és a bolgár király tiszti keresztjét, a harmincas években díszmagyarban képviselte a hivatalos magyar építészetet különböző ünnepségeken, 1951-től pedig az Építésügyi Minisztérium megbízásából tanácsadóként dolgozott. Egyike volt azoknak, akik 1916-ban megtervezték *IV. Károly* koronázásának dekorációit, s 1945 után az ő tervei (és utánajárása) alapján épült meg az első iskolaépület, a *balatonalmádi általános iskola*. *Györgyi Dénes* sokat, sokfélét, sokféle korban tervezett — viharos korban élve igyekezett folyamatosan dolgozni.

S ez, valljuk be, némiképp mindig gyanús. Kvalitásait komolyan sohasem tagadta senki — egyszerűbbnek látszott elfelejteni, valamilyen poros címkével illetve besorolni a feledésre ítélt tervezők hosszú sorába. Még életében megjelent olyan építészettörténeti összefoglaló, melyben egyszerűen nem szerepelt a neve — s jól emlékszem, hogy a hetvenes évek elején ifjú építészek is legfeljebb mint a „neobarokk" ügyes kezű mesterét említették. Nem lett mártír, nem ragaszkodott élete végéig egyetlen stílusirányzat kizárólagosságához sem; minden korban az ízlést, a művészi minőséget igyekezett összhangba állítani az egyéni és társadalmi megrendeléssel. Mindez látszólag nem túl heroikus, de talán a legtöbb, amit a gyakorló építész tehet a változó világban.

Györgyi Dénes nevét nem írta zászlójára semmilyen teoretikus, semmilyen építészeti „új hullám" — a hosszú feledést is csak mostanában kezdi megtörni a tartalmi értékek iránt lassan fogékonyabbá váló építészeti köztudat. A hetvenes évek kisebb megemlékezései után most az *Országos Műemléki Felügyelőség Magyar Építészeti Múzeuma* — az imponáló elnevezés néhány lelkes szakember értékmentő vállalkozását jelenti — nagyszabású emlékkiállítással idézi fel Györgyi Dénes építész nagyszerű és sokoldalú életművét. A jövő év március közepéig nyitva tartó kiállítás jelszava egy szóval jellemezve alighanem a *szakszerűség* lehet — utólagos kommentár, rácsodálkozó vagy ironikus kiemelés nélkül idézi fel egy tiszteletre méltó életpálya tervrajzokban, épületfotókban, levelekben, amatőr fényképekben fellelhető dokumentumait. Györgyi Dénes öt, aktív munkával eltöltött évtizede persze egybeesett a közelmúlt történelmének talán legviharosabb fél évszázadával — s e kiállítás éppen szakszerűségével lehet egyben a korszak hű lenyomata is.

A pálya kezdetei a Monarchia utolsó éveinek lázas útkeresését tükrözik. A tiroli eredetű pesti művészcsaládból származó Györgyi Dénes felmenői és rokonai között festők, ötvösmesterek, építészek szerepelnek — nagybátyja, *Györgyi Géza* tervezte Tátralomnicon a *Palace* és a Csorbatónál a *Grand Hotel* épületét, távolabbi rokona, Giergl Kálmán pedig olyan művekkel járult hozzá Budapest vizuális összképéhez, mint a *Klotild-paloták*, a *Zeneakadémia*, vagy éppen a *New York (mai Hungária) kávéház* belsőépítészeti kiképzése. Felesége — egykori növendéke — *Grofcsik Emília* is építésznek tanult a tízes években, és építészhallgató volt egyetlen, korán elhunyt fiuk, *Györgyi Zsolt* is. A *Györgyi—Giergl család* szellemi örökségét folytatva Györgyi Dénes pályáján elválaszthatatlanul fonodott össze az építészet és az iparművészet — s bár nem volt nagy teoretikus, írásban is hitet tett amellett, hogy *„a modern építőművészeti mozgalomnak a legszorosabb kapcsolata van az iparművészettel"*.

Első tervei szinte szertelenül csapongóak — antik mintákat követő középület, finn hatást tükröző romantika, bécsi szecesszió, gótika „magyaros" kiegészítéssel, angol kertvárosi ihletésű villatelep. Az ő pályakezdése is jól bizonyítja, hogy az eklektika és a szecesszió — melyeket iskolás művészettörténészi ésszel tűznek-víznek tekintenek — a századforduló Magyarországán korántsem állt éles ellentétben egymással, a fiatal építészek számára még természetes volt az „átjárás" az egyikből a másikba. Györgyi fiatalkori tervei közül több épület szerencsére meg is valósult. *Kós Károllyal*, nagy kortársával együtt alkották meg 1911-ben a budapesti *Városmajor utcai iskolát*, mely nemcsak mozgalmasságával, izgalmas tetőmegoldásával, hanem a domborzatba való nagyszerű beillesztésével is igazi mestermunka. Egy évvel később épült meg szintén szép térélményt nyújtó *kiskunhalasi iskolája*, s ő tervezte a *Mezőgazdasági Múzeum* középkori hangulatú *berendezését* is. Egy „ódon" karosszék a mostani kiállításon eredetiben is felidézi ez utóbbi munkáját.

Bérház a Honvéd utca és a Markó utca sarkán (1930)

Izgalmas kordokumentum az a *dekorációs terv*, melyet IV. Károly koronázásához készített. Már javában tartott az első világháború, az összeomlás és a Monarchia felbomlása is sokak számára realitásnak látszott, amikor a „történelmi Magyarország" még egyszer utoljára megcsillantotta középkori pompáját, felvonultatta bandériumait, díszes előkelőségeit és ámuldozó népségét-katonaságát. Négy fiatal, „modern" művész kapott megbízást a Szentháromság tér és a koronázási útvonal dekorálásához: Györgyi Dénes mellett Kós Károly, *Pogány Móric* és *Lechner Jenő*. Különös elnézni ma középkori mesék illusztrációinak tűnő terveiket — s nekem még az is eszembe jutott, hogy az egyik első, ma is épen maradt magyar dokumentumfilm ugyancsak ezt a koronázást örökítette meg. Mintha a huszadik század pályakezdő művészei még egyszer utoljára látványosan elbúcsúztak volna attól a világtól, melynek közeli végét alighanem pontosan érezték.

A Tanácsköztársaság idején Györgyi Dénes az építész- és művészképzés reformjára vonatkozó tervet készített el, melyért utóbb szemrehányás is érte az ellenforradalmi korszakban. Pályája mégis a két világháború között jutott el igazi csúcsára, s ekkor vált az *Iparművészeti Iskola* vezetőjévé is. A dél-pesti városképben ma is hangsúlyos elemnek látjuk a *Hangya székház* 1920-ban elkészült épületét (ma ÁFOR), melynek függőleges tagolású homlokzata már túllépni látszik az eklektikán. A neobarokk „követelményeit" nagy művészi tehetséggel tágította két nagy vidéki középületén, a debreceni *Déri Múzeumon* (1926) és a keszthelyi *Balaton Múzeumon* (1928). Az előbbi eredeti lépcsőháza sok tekintetben már a következő évtized modern ízlését tükrözte. Ugyancsak Debrecenbe tervezte — pályázatra — a *Városháza* hangsúlyos torony-motívummal kiemelt épületét. A kiállításon látható tervek szerint leginkább a nevezetes skandináv városházákhoz — *Oslo*, *Stockholm* — hasonlított volna, izgalmasan ötvözve egymással az ekletika és a modern építészet leglátványosabb elemeit.

Bérház-terv a Rákóczi útra (1935)

A harmincas években ő is elfogadta a Bauhaus eszményeit, igaz, kissé „oldottabb" formában. A Honvéd utca és a Markó utca sarkán ma is ott láthatjuk azt a szép *bérházát* (1930-ban épült meg), amely funkcionális elrendezésével, zárterkélyeinek vertikális sorával sajátos harmóniát sugároz a belvárosi házrengetegben. Még modernebb lett volna az az 1935-ben tervezett Rákóczi úti bérház, melynek sima vonalú, impozáns tervei szintén ott láthatók a kiállításon. Kedvenc műfaja volt a világkiállítások *magyar pavilonja* (Brüsszel, Párizs, Barcelona.) E munkáiban külső és belső, nemzeti jelleg és visszafogott modernség összhangját egyéni ízléssel sikerült megteremtenie.

Egy jellegzetes kiállítási épület 1939-ből

1943-ban tervezte meg azt a budapesti, Tomcsányi úti általános iskolát, melynek tornaterme minden tekintetben modern, korszerű térérzést sugall. Mintegy előrevetítve legutolsó munkáját, az újjáépítés egyik jelképének számító *balatonalmádi iskolát* (1948), mely bizonyos értelemben mintájává is vált a felszabadulás utáni iskolaépítészetnek. A második világháború alatt családjával együtt éppen Balatonalmádiba húzódott vissza, több villát, lakóházat tervezett itt. Élete utolsó másfél évtizedéről a kiállítás is keveset tud mondani: noha 1955-ig szakértőként, tanácsadóként, műszaki ellenőrként tevékenykedett. Huszonöt éve halt meg — s igazából e kiállítással kerülhet vissza a szélesebb köztudatba.

HEGYI GYULA

Beszélgetés atomkori családtagunkról

Velünk van karácsonykor is

Az emberiség történetében először fordul elő, hogy a családoknak van egy állandó külső tagja. Egy velük élő, a hétköznapokra programot adó, döntéseiket — ha tudat alatt is — befolyásoló, hangulatukat temperáló, mindenképpen fontos tag: *a televízió*. Miközben hatalmát bámuljuk — berzenkedünk is ellene, hiszen végül is mégiscsak egy *tárgy*. Hogyan volt képes mégis elfoglalni mostani szerepét életünkben? Erről, vagyis *a televízióval való együttélésről* beszélgetünk *F. Várkonyi Zsuzsa* pszichológussal:

— A televízió az elmúlt harminc év alatt teljesen beépült az életünkbe. Antropomorfizálódott: személyt képvisel, mert ő is időnként megszólal, ő is időnként zavar, néha bosszantó, néha meg örömet adó. Ezek a tulajdonságok nagyon is alkalmassá teszik rá, hogy személynek tekintsük. Gyakran igazságot oszt, véleményt fogalmaz meg. Igaz, gyakran elvárnánk, hogy „többszólamú" legyen ez a véleményközvetítés. Sajnos általában egy dologról *egy vélemény* hangzik el, többnyire a „legsimább" — az, amely a vélt vagy valós többség számára a *legelfogadhatóbbnak* ítéltetik.

— *De nem mindenki ért egyet ezzel a véleménnyel.*

— Minden vélemény csak egy adott csoport, korosztály vagy réteg számára fogadható el, míg a többiek számára ugyanez „aránytalannak", „túlegyszerűsítettnek" vagy túlbonyolultnak tűnik. A televízió *életmód- vagy életfelfogás modelleket* mutat be — még a reklámokban is — és ezzel is véleményt közvetít. Nálunk a leggyakrabban célba vett közönségréteg a városiasodás és a fogyasztói társadalom felé elinduló, anyagilag és szellemileg középszintű ambíciókkal rendelkező család. Sok műsorban fordulnak hozzájuk, és alig-alig másokhoz. Nyolc millió magyar nézi például alázatos türelemmel, hogy a reklámokban elhangzó címek *eleve budapestiként* feltételezik a tévé-nézőt, és hogy a műsorhelyszínek java fővárosi. Ugyanígy kevés *idős ember*, kevés igazán *fiatal nő* szerepel — akár önmaga képviseletében, akár a fiktív történetekben. Ritkán látunk *paraszti* környezetet is.

— *Mi lehet ennek az oka?*

— A televíziónak — akár az operettnek hajdan — van egy olyan szerepe, hogy vágyteljesítő legyen. Azt az életcélt és életjelleget mutatja be, amely a legtöbb ember számára vágyott, vagy részben megvalósított, vagy még meg nem valósított, de reális célként kitűzhető. Ilyen cél egy lakótelepi lakás, egy autó, a gyerek középiskolába való beíratása. Az ennél magasabb szintű vágyak kielégítése már csak szűkebb réteg számára reális. Nem lenne tehát „okos" ezt a modellt hangsúlyozni hiszen ez csak a frusztrációt erősítené elérhetetlenségével. Mindez persze nem magyarázza meg azt a tényt, hogy miért szorulnak ki a kevésbé „energikus" csoportok.

— *Valóban ritkán látunk róluk műsorokat. Talán a jó operettszerzőkhöz hasonlóan a tévé is tudni véli, mi az a közeg, ahová a legtöbb ember szeretne „fel" kerülni, akikkel kapcsolatba szeretne jutni, ráadásul az operettszerzőknek nem kellett attól tartaniuk, hogy a közönségük „frusztrálódik", hiszen az arisztokrácia zárt világába nem is lehetett bekerülni.*

— Az operettekben szereplő gróf vagy grófnő azt a *vágyat* elégítette ki, hogy az ember a közelébe kerüljön egy kivételes sorsú figurának. Ez a vágy most is él, csak az arisztokraták helyett a *híres emberek* töltik be ezt a szerepet. Az operett világa egyébként a kisemberé, aki véletlenül kerül — népmeseszerűen — az elérhetetlennek hitt környezetbe, ahol kiderül, hogy ő is megfelel, neki is lehetnek sikerei. Vele azonosul a másik kisember, aki a nézőtéren ül, szépen felöltözve, kiszakadva hétköznapi körülményei közül, egy pillanatra át is élve a „minden lehetséges" érzését.

— *A televízió abban is különbözik az operettől, hogy a televízióműsorba tényleg be lehet kerülni. Jelentkezhet az ember valamelyik játékos vetélkedőbe, és máris ott terem a képernyőn, ahová vágyott.*

— A kisember-operetthősnek álruhát kellett öltenie ahhoz, hogy a csoda egyáltalán megeshessék, hogy bekerülhessen a „magas körökbe". Erre manapság már nincs szükség: sokkal demokratikusabb az emberi érintkezés.

— *Már a gépírólány-figura megjelenése is jelezte ezt a folyamatot: ő sokkal reálisabb esélyekkel indulhatott vágyott felemelkedése felé... A vezérigazgató elvileg tényleg beleszerethetett és elvehette feleségül.*

— Egyébként is érdekes az *irodának* mint munkahelynek a gyakori szerepeltetése. A kabarétréfák hetven-nyolcvan százaléka irodában játszódik. Az iroda sok nem irodában dolgozó ember vágya. Ezekben a jelenetekben egyébként mindig a kisember és a nagyember találkozásáról van szó, igazi társadalmi igényt tükröz, valós konfliktusokat próbál humoros formába ölteni.

*

— *Ilyenkor karácsonytájban erősödnek a televízió keltette indulatok. Valaki azért haragszik, mert elvonja az ünneptől az embereket, szétzilálja a hagyományos családi programokat. Mások azért indulatosak, mert szerintük túlságosan is aláveti magát a program a „szentes" igényeknek.*

— A Karácsonnyal szemben az az igényünk, hogy mindenkivel, aki fontos, *újra együtt lehessünk, biztosíthassuk szeretetünkről és érezzük a szeretetét.* A televízió nem csak Karácsonykor fordítja maga felé a figyelmet, hanem minden este. De „rosszallólag" csak Karácsonykor figyelünk fel erre. A televízió valóban képes izolálni még az egymás mellett ülőket is. És ez Karácsonykor nem öröm.

— *És ha nem lenne Karácsonykor adás? Családiasabb lenne attól az ünnep?*

— Azt hiszem ez *nagy hiba* lenne. Sokkal több ugyanis a *magányos ember*, mint ahogyan a családban élők gondolják. Sokaknak van olyan rokona, akihez ilyenkor el tudnak menni. De még így is nagy azoknak a száma, akiknek senkije sincs. Az ő számukra a televíziónak *igazi küldetése* van Karácsonykor, mert a tévé nemcsak a családtagok figyelmét képes elvonni, hanem az egyedülélők figyelmét is arról, hogy milyen magányosak. Ilyenkor a tévé pótolja a korábban többek által látogatott templomot is.

*

— *A televíziót számunkra természetesen emberek képviselik. Pontosan meghatározható jellegzetes „tévés" tulajdonságokkal, amelyek ráadásul nemzeti tévétársaságonként is változnak.*

— Minden nemzet a saját vélt és vágyott tipikus karakterét próbálja a televízióban képviseltetni; az átlagot. Erre még maguk az interjúalanyok is törekednek, nemcsak szóhasználatukkal, de akkor is, amikor felvétel előtt például frizurát csináltatnak és kiválasztják a ruhájukat. Kerülik a feltűnőt, az „eltérőt". Az a férfi, aki egyébként pulóverben, garbóban jár, ilyenkor öltönyt vesz és nyakkendőt. Ez a „középvonal" egyben semlegességet is képvisel, és így könnyebben elfogadhatóvá, kellemesebbé teszi a megjelenést. A hagyománytisztelet eltúlzása, vagy a fokozott elegancia ugyanúgy zavarhatja a többséget, mint az ápolatlanság, a rendetlen megjelenés. Elvonja a figyelmünket, olyasmire tereli, ami nem lényeges. A *mértéktartó* megjelenés a néző tiszteletét szolgálja.

— *Mégis vannak olyan népszerű műsorok, amelyben a televíziósok sportosan jelennek meg, és nem haragszik rájuk a közönség.*

— A műsor jellege szabja meg, hogy milyen embereket, milyen öltözékben kívánunk látni. Délutánra egészen mások az elvárásaink, mint estére.

— *Arra is nekünk, nézőknek van igényünk, hogy a bemondók mindig derűsnek, kiegyensúlyozottnak, optimistának tűnjenek?*

— Azt hiszem, igen. A személyes indulatoknak, „színfoltoknak" ugyanis *tolakodó* jellege van. Jogos igény — amit persze nem a néző fogalmaz meg, hanem a televízió illetékesei — hogy a bemondók kellemes, semleges légkört teremtsenek. Teljesen természetes gesztus, és enyhén szólva nem új „találmány", hogy azzal ajándékozzuk meg a „fogyasztót" — itt tehát a nézőt —, hogy tekintettel vagyunk rá.

— *Legalább a képernyőn. Ha már a boltokban, a közlekedésben és a mindennapi érintkezésben ez nem is működik olyan jól...*

— Hát igen, sajnos valamikor demokráciának gondoltuk, hogy nem vagyunk hajlandóak *egymást szolgálni*. Ma már tudjuk, hogy mindez egyenesen vezetett mindennapi kommunikációnk csődjéhez. A bemondó ellenpélda, és sajnos ma különleges esetnek számít, ahogyan a többi kislétszámú, nagy presztízsű, jól fizetett munkahelyeken dolgozóé is: egy repülőtársaság irodájában nemigen kiabálnak úgy rá az emberre, mint egy közértben vagy SZTK-ban. Ott pedig, ahol az alkalmazottakon eluralkodik a saját életükkel való elégedetlenség, a munkában meg nem lelt öröm, nincs kontroll alatt a viselkedés sem. A televízió fegyelmezettebb és kulturáltabb viselkedésmodelljében az a *demokratikus akarat is érvényesül, hogy megkíméljük egymást magánjellegű hangulatingadozásainktól és minden túlzottan személyestől.* Ez a kellemes, semleges modor, *minta lehetne* a hivatali viselkedés számára.

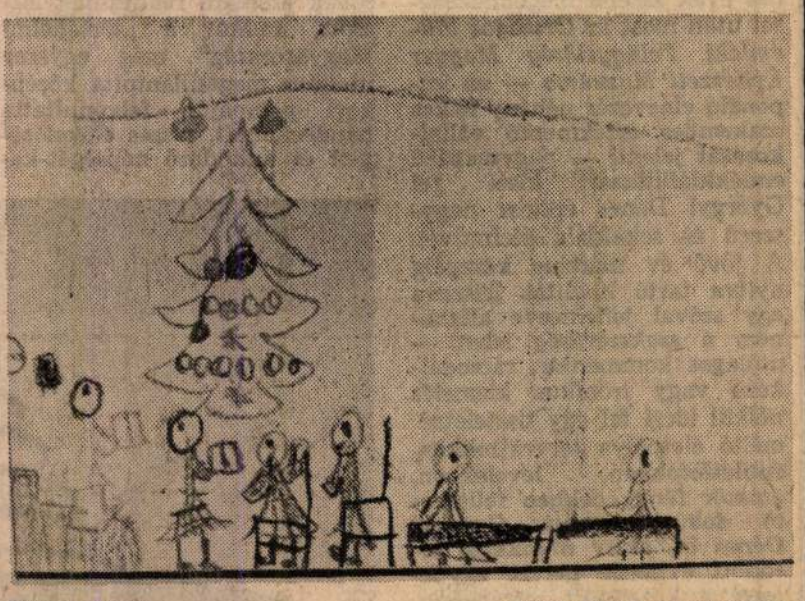

Gyermekrajz Habik Csaba reprodukciója

— *Ilyen jó lehet a véleményünk arról is, amit életmintaként nyújt számunkra a televízió?*

— Ebben a vonatkozásban az én véleményem alapvetően jó. A korábban említett uniformizáló törekvés a televízióban valóban erős. Ennek előnyeiről és hátrányairól is beszéltünk. Talán egy vonatkozásról nem esett még szó: arról, hogy totális érvényesülése már *intolarenciából* fakad. Ezért van az, hogy sem az életkorok, sem a foglalkozási rétegek, sem a nemek, sem a különböző földrajzi övezetek nem igazán demokratikusan osztoznak a lehetőségeken.

— *Jó lenne, ha a tévé intézménye toleránsabb lenne közreműködőinek kiválasztásában. De vajon mi magunk, a közönség toleránsak lennénk-e?*

— A közönség változik. Nevelődik. Az elmúlt harminc év során is nevelődött. Ha a televízióban gyakrabban jelennének meg az előbb felsorolt, alig képviselt rétegek, hamarosan ráállna az emberek szeme és gondolkodása is a velük való együttműködésre, meghallgatásukra.

VIRÁG F. ÉVA

M. D. K

GYÖRGYI Dénes építész

Kiskunhalas, Iskola Repr.

Kubínszky mihály: Gondolok a szá-
zadelői magyar építészetről
Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. ~~63~~. l.
43.

M.D.K.

GYÖRGYI Dénes építész

Lakóházak a tüdőbeteg-telephez
Körösi Csoma Sándor utcán :

Kubinszky Mihály: Gondolatok a
századelejei magyar építeszetről
Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 44. l.

M.D.K

GYÖRGYI Dénes építész

Ba. Városmajor utcai iskola

Társtervező: Kós Károly

Kubinszky Mihály: Gondolatok a századelepi magyar építészetről

Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 44. l.

M. D. A

GYÖRGYI Dénes énítész

Bp. Városmajor utcai iskola (Rep.)

Tarstervező: Kós Károly

Kathy Imre: Korszerűség. szecesszió, hagyomány

Magyar Épílőművészet 1960. 3. sz. 34-37. l.

M. D. K

GYÖRGYI Dénes építész

Kiemelkedő művésze a szecesszió
építéstudat

Vanics Ferenc: Szecessziótól szecesszióig
Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 54. l.

MDK

György Dénes, épitész

titkár lett.

A végrehajtó Bizottság tisztikarának kialakitása.

1929 ápr.22.-én.

Nemzetközi épitész kongresszus Budapesten. Magy. Kön

Ep.1929. máj.26. 135. 136.l.

MDK

György Dénes, épitész

a hazai viszonyokhoz alkalmazkodó és helyesen értelmezett modern épitészet szellemében maradandó értékü müveket alkotott.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata. Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 48.l.

MDK

György Dénes

II.dij.

Palóczi Antal: Az Erzsébet emlékmű.

Épitő Ipra - Epitő Művészet. 1916. 30-31.sz.

M.D.K.

György Dénes iparm.isk.tanár

Az iparművészeti iskola grafikai szakosztályának tanitómestereként úttörő munkát végzett.

Cikk: Az Iparművészeti Iskola grafikai szakosztályának kiállitása.

Magyar Iparművészet, 1909. 179.l.

mDK

2

Györgyi Dénes, és Hende Valér, műép.-k.

a pályázaton 1500 K.-ás második díjat nyertek.

/1908-ban még ép.hallgatók voltak./

A gyöngyösi városház tervpályázata. -Magy.ép.müv.1911. 12.sz. 30.l.

MDK

György Dénes

Az ipraművészeti iskola nyomdász osztalyán tanitómester.

Cikk: Az Ipraművészeti Iskola graf.oszt.kiáll.

Magyar Iparművészet 1909. 179.l.

MDK

György Dénes

loo koronás dijat kapott, III.

A M.É.Sz. Wellisch-pályázata.

Vállalkozók Közl. 1908. ápr. 22. 5 l.

Györgyi Dénes

Kós Károly és Jánszky Béla műveinél mutatkozott meg az 1908 és 1911 között érvényesült finn hatás.

Vámos F.: Béla Lajta: Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 1-2 p.

1791

MDK

Györgyi Dénes épitész, ~~xxkiá~~

a kiáll. helyiségének épitője.

Rácz L: Debreceni iparm.kiáll. Magy.Iparmüv.
19o9. 116

MD K

György Dénes, épitész

illusztrálya az általa tervezett Paplak
és a templomhoz vezetö összekötö folyosó.

Magyar Épitömüvészet. 1910. 12.sz. 31.l.

MDK

Györgyi Dénes

Városmajor-utcai iskola. Emeleti alaprajz.
Tervezték: Györgyi Dénes és Koós Károly.
Repr.

Magyar Építőművészet, 1911. 2.sz. 22.l.

György Dénes,

miniszteri megbizást nyert a butortervezés elemeinek oktatására.

A IV.és V. évesek az alakrajz pótlásaként ö általa mühelyrajzi tervezéssel foglalkoztak. A tervezetek közül az Iparmüvészeti Társulat tavaszi lakberendezö kiállitásán kivitelre került 2 konyha, 2 elöszoba, 1 ebédlö és 1 uriszoba.

Iparmüvészeti Iskola Értesitöje. 1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évröl. 9-17.l.

Magyar V.; Debrecen 1931. 126-27. l.

Azt is tudjuk, hogy a mai gazdasági helyzetben mit jelent az, hogy az első kölcsönt nem az épület előhaladásához képest, hanem a tető alá jutáskor folyósítják s hogy addig mily feltételek mellett nyert hitelek igénybevételével kell észnélkül hajtani a munkáját, hogy egy elvállalt, vagy pláne „saját" építkezés teljes anyagi romlását ne idézze elő.

Beteg gazdasági viszonyaink is egyaránt bűnösek itt!

A szerencsétlen építőmestert, — aki talán szerencsésebben jár, ha a kritikus időben az épületben benn van, — sajnálni tudom, menteni nagyon kevéssé.

Hogy az épületre nem volt még engedély, az nem eshet oly súlyosan a latba, mert még hatóságaink is kénytelenek elnézni ezt városszerte, mert az építési engedélyek kiadásának kacskaringós útjai, az ügyosztályok elégtelen, munkával agyonhalmozott műszaki személyzete kénytelen így eljárni, mert még a mai munkanélküli világban még ennyi munkaalkalom sem lenne.

A hatóságnak nem kötelessége ma az építkezéseket ellenőrizni, ezt csak magánszorgalomból teszik meg. Csak elismerést és nem hirlapi támadásokat érdemelnek. Mai rendelkezések szerint a kerületi műszaki hivatalok kötelessége ellenőrizni az építkezést, de ott nincs speciális statikus- és anyagszilárdságban bedolgozott mérnök. A III. ügyosztályban van egy, Kazinczy műszaki főtanácsos úr, — most tanítgat ki néhány mérnököt.

Ő bírálja el egyedül az egész főváros területén a szilárdsági részt, és szabad idejét feláldozva tekintgeti meg az építkezéseket és tart különböző műszaki egyesületekben felvilágosító előadásokat és folyóiratokban ad szakcikkeivel tanácsokat és végez értékes, önálló kutató munkát. Azonban egy ember nem lehet 100 ember.

Már 1927-ben, sőt azelőtt is az ügyosztály vezető embereivel tanácskoztunk és megjósoltam ily dolgok megtörténését, de a két műszaki ügyosztály e tárgyú javaslatát a főpolgármester úr pártolása dacára is „fedezet hiányában" elutasították és én a dolgot tovább nem firtattam.

De most kijelentem, hogy tovább nem lehet és nem mehet így és, ha még ily esetek előadódnának, nemcsak az építőmester és pallér teendő felelőssé!

Németországban egy, a főváros egyötödét kitevő városban 13 speciálista — a gyakorlatból bevont tapasztalt férfi — látja el azt a teendőt, amit a főváros egy mérnök nyakára zúdít.

Nem protekciók, pártszempontokból kiválasztott, családi vagy egyéb összeköttetésekkel rendelkező, laboratóriumokból ajánlott „szakemberek", hanem a gyakorlati életben, évtizedes gyakorlattal rendelkező, e speciális szakmában elismerést, nevet szerzett, nyiltszemű férfiak ellenőrzik a számítást, tervezést, kivitelt és nevelnek egy évtized alatt a mellé osztott fiatalabb kartársakból méltó utódokat és fedezetet találnak az építkezési engedélydíjakból a szükséges szakemberek dotációjára.

A szerencsétlenségeket megelőzni jobb, mint megtorolni és erre igyekezzünk közös erővel.

Most van büntetendő építőmester, pallér és sok más kisebb ember a napilapok szerint, de ki gondol a bajok alapokának eliminálására, de azt Fejbólintó Jánoskodással elintézni nem lehet.

Uraim, halált kiált a napisajtó majdnem az építőmesterre és a pallérra. Vétkesek, de tartsunk mértéket.

Azt mondják, a pallér kötelessége lett volna megtagadni az engedelmességet gazdájának.

Tudják önök, hogy a pallér mily iskolázottságú? Ismerik a mai helyzetet? Hogy egy napszámosi foglalkoztatáshoz, ha nem magasabb, de államtitkári ajánlólevelekkel jelentkeznek. És hogyan tudják elképzelni, hogy a pallér az engedelmességet megtagadva, munkanélkülivé tegye magát és éhezővé, nyomorgóvá, hajléktalanná családját.

Mérlegeljünk eliogulatlanul, bízzunk meg a vizsgálat eredményében, bíróságunk igazságos ítéletében, hol a terhelő és enyhítő körülmények is mérlegelve lesznek. Főként pedig intézkedjünk, hogy oly szervezet legyen, melynek segélyével ilyen és más balesetek elkerülhetők legyenek és intézkedjünk országosan!

E dolgokra is később visszatérünk, most csak annyit, hogy a szerencsétlen áldozatokat tekintsük a munka vértanuinak és igyekezzünk a hibákat kiküszöbölni.

Európa és Amerika modern templomai

A ma építészetének gyökérszálai, e század elejére nyúlnak vissza. Kimagasló művész-egyéniségek eltépik a Tradició bilincseit és apostoli hivatottsággal csinálják egyéni architekturáikat. Eliel Saarinnen, Alfred Messel, Otto Wagner, Lechner Ödön ezek a héroszok.

Mindenik más éghajlat alatt él, más országból indul el. Mint az egykori Mágusok, lelkük művészi ösztönétől hajtva, mennek egy tündöklő csillag fénye után, amely őket a közös cél, — a modern építészet — ígéretföldjére vezeti. Vetésük, sajnos, nem szökkent kalászba. Rügyfakasztó kikelet helyett, hosszantartó, kegyetlen tél borult a világra.

*

Az évekig tartó háború alaposan megforgatta a világ képét. Országok és trónok dültek össze. Gyávákból hősök, sőt győzők lettek Tartuffe-ök kerültek hatalomra. Nem csoda, ha az emberek érzés- és gondolatvilága megváltozott. Más lett a vágya, az igénye, az ideálja.

A szépnek és a jónak a fogalma sem maradt a régi.

Irodalom és zene hozza először az új szépet. Iró és muzsikus, a legkönnyebben talál utat a közönséghez, mert érzésének formálásához minden irányban korlátlanok a lehetőségek. Szobrászat és festészet, még a vál[illegible]z-út előtt állanak.

Az építészet már megtalálta az útirányát. A ma szerkezete, a ma anyaga mellett, rajta legyen a művész egyéniségének a bélyege, vagy hazájának a levegője.

Ez rövidre fogva, a modern építészet irányelve.

*

Az új építészet Hollandián és Németországon keresztül nyert polgárjogot Európában. A németek, technikai célokat szolgáló épületeiket, az anyagszerűség és a szerkezeti szükségesség szigorú szemmeltartásával, olyan „Sachlich" szépen oldották meg, hogy nyomban megnyerték a külföld rokonszenvét. A kevésbbé tehetségesek azonban csakhamar diszkreditálták ezt az architekturát azáltal, hogy lakóházakra és középületekre is ráhúzták ezt a minden díszt nélkülöző, kizárólag nyers szerkezetet feltüntető formákat. Igy lett ellenszenves a „Sachlich" architektura, amely pedig a maga helyén, eddig is sok szépet és művészit alkotott.

A modern szépség azonban nem merül ki a struktiv, szerkezeti szépben. Amennyire megkapó W. Gropius, — dessaui — acélból és üvegből készült műhelycsarnoka, annyira profán a svájci K. Moser St. Antal temploma Baselben.

A vakító világosságban fürdő üvegfalú műhelycsarnok, szép is, jó is, célszerű is. Ilyen épületnél a gyakorlati cél szabja meg elsősorban a szépség fogalmát. A templom, az más. Itt, az építésznek, kívül és belül kifejezésre kell juttatni, hogy ez a műve, a gyakorlati célokon messze túlmenő, magasztos, lelki célok szolgálatában áll. Itt a művészetnek nem szabad hiányozni. A templom Isten házának kőbe formált szellemi fogalma. Ha ennek is megfelel, csak akkor válik műalkotássá. Igy lesz csak emlékmű.

*

„Kosmos" könyvkiadó vállalatnál Amsterdamban egy pazar kiállítású könyv jelent meg. „Moderne Kerken in Europa en Amerika" címmel. E gyűjtemény száz temploma hű képet ad Nyugat-Európa mostanában épült *új*, de nem mindig *modern* templomairól.

Amerikának azonban semmi köze a könyvhöz. A közölt két, jelentéktelen templom, még ízelítőnek is kevés ahhoz, hogy az Óceánontúli világrész modern templomairól fogalmat nyerjünk.

A kiadó egyébként sem válogatta meg az anyagot. Minden, — az utóbbi esztendőkben épült — templommal megelégedett. Igen sok szép és valóban modern templom hiányzik a gyűjteményből és sok gyönge érdemtelenül került bele.

Ez a körülmény váltotta ki belőlem, a modern templomról szóló bevezetőt. Ezzel elárulom azt is, hogy minő szempontok irányítják tollamat a könyv ismertetésénél.

*

Itt vannak mindjárt *az északi országok*. Svédek, norvégek, finnek, dánok. Ezeknek templomain ma is a multak szelleme kísért. *Sigfrid Ericson*, egy tegnapelőtti romantikus, Masthuggskyrkan, Göteborg. Az előkelő *Ivar Tengbom*, még a tegnapi barokkot énekli. Högalidskyrkan, Stockholm. *Oiva Kallio*, a hagyományos finn népművészetet képviseli. Aurejärwen Kyrkan, Kuru.

A legnagyobb csalódás a hollandusoknál ér. Modern templomaik nélkülözik a templom jelleget. Dr. *H. P. Berlage* Christian Scientist kerk-je Hágában, irodával kapocsolatos gyárépületre, *Fred. B. Jantzen*, Jeruzalem kerk-je és *Harrij Elte* Synagoge-je Amsterdamban színházra, *Jan Kuyt* temploma Halfwegben inkább mozdonyszínre emlékeztet. *H. Korringa* temploma Haemstede-ben, szép uri lak. Azok a templomok, amelyeken van karakter, azok mind középkori hagyományos formákat mutatnak. Protestáns templom Hilversumban. Lourdi templom Scheweningen. Egyetlen szép, modern templom a hollandus csoportban: Julianakerk, Apeldoorn-ban.

A modern templom tipusát Közép-Európában kell keresnünk. *Franciaország* aránylag kevés templomot épít. Az újtemplomoknál, mint tipikusan francia szerkezet jelenik meg a vesbeton. *A. és G. Perret* Raincy-i és Montmagny-i emploma első csapásra is figyelemre méltó alkotások. *P. Tournon*, Elisabethville-ben épült vasbeton temploma még jobban sikerült. Egységes vonalvezetése, érdekes főhomlokzata, méltó módon örökíti meg a háborúban elesett francia és belga katonák emlékét.

Szépek a *német* modern templomok. Rengeteget építettek, a legtöbbjét gonddal és szeretettel. Itt érte el a modern templom a legszebb formákat. *O. Bartning* Stahlkirche-je feltétlen érdekes alkotás. Főhomlokzata karakteresen szép. A német templomok zöme, különösen a kisebbek, a festőiség és egyéniség bélyegét viselik. A hangsúly az egységes templomtéren van, ami szintén modern vonás. Németországnak ma már elismert templom-építői vannak. H. Herkommer. A. Bosslet. Cl. Holzmeister. M. Elsässer. D. Böhm.

*

Magyarország is helyet kapott a gyűjteményben, *Árkai Aladár* fasori ref. templomával. Sajnálom, hogy nem azok az újabb Árkai-templomok kerültek be, amelyek jobban jellemzik a művész magyaros egyéniségét. Eredeti ornamentikájának változatossága és szépsége, sok elismerést hozott volna a magyar építőművészetnek. Nagy kár, hogy Lechner Ödön kőbányai temploma nem került e könyvbe. Ehhez fogható szépség, nincs is az egész kollekcióban.

*

A modern templom még messze van a céltól. A francia vasbeton, a német acél- és üvegtemplom, első lépésnek is nagyszerű és biztató. Az a kor, amely megoldotta a repülést és megcsinálta a rádiót, meg fogja csinálni a modern templomot is. Amíg azonban a műszaki célokat szolgáló épületek Európaszerte a „Sachlich" kollektiv formái által jellegzetesen modernek és egyöntetűek, addig a templomok, — noha szintén egységes eszmét fejeznek ki, — építőművészi elgondolásban még megközelítőleg sem jognak egységes formát ölteni. Mert itt nem elég a technikai szépség, itt az Eszme szépségét is ki kell fejezni. Ez az a terület, amelyen belül azután az alkotó művész egyénisége a legteljesebb mértékben jut érvényre, és amely a művészet nagy szerencséjére, kizárja az egységes, kollektiv megnyilatkozást.

Magyar Vilmos

Debrecen

Válaszom Györgyi Dénesnek.

Mert megírtam az igazat, furkósbottal törné be a fejem. Igy neki gyürközve és ilyen hangon, ebben a lapban még nem védekeztek. Ez is az idők jele. Az emberek nem bírják meg a legenyhébb kritikát. Levelének minden sorából érezhető az anyagi érdekét féltő ember féktelen haragja.

A debreceni városháza I. díjas tervének gyöngéit ilyen „érzelmi" alapon nem lehet elintézni. Önnek különben nincs is jussa ehhez. Kritikám felett nem bíráskodhatik az, kinek a tervét szóvá tettem.

Megengedem, sőt meg is értem, hogy rosszul esett Önnek, amiért a bírálati jegyzőkönyvből éppen a lényegbe vágó, kardinális hibákat idéztem. Lehet, hogy a vendéglője jó. De vajjon kárpótlás-e egy *városházánál* a rossz közgyűlési teremért, egy jó vendéglő?

*

Önnek még az is nyomja a lelkét, hogy a lejárati határidő eltolását szóvá tettem. Nálam a hangsúly azon van, hogy Debrecen városa legrégibb testületünk, — a M. M. É. E. — tanácsa ellen cselekedett. Mondataim felcserélésével, kérdő- és felkiáltójelek feltevésével *nem én*, hanem Ön kérdi: „Kinek érdekében történt ez az eltolás?" Kiforgatta szavaim értelmét és azután engem vádol ferdítéssel. Ön cipeli a zsákmányt és kiabál, hogy fogjanak meg!

Arra is kíváncsi, hogyan merem megjósolni, hogy „*munkám* nem fog kivitelre kerülni." Lássa ez az idézete is hamis. Én nem *ezt* írtam. Hanem: „Az I. díjas *terv* nem alkalmas a kivitelre. Megjósolom, hogy nem is fog kivitelre kerülni." Építész kommentár nélkül is megérti, mi a különbség a két citátum között. Feltételeztem, hogy mielőtt újból nekilát a munkának, áttanulmányozza a díjazott terveket és készit egy új megoldást, amelyben a felsorolt hibák már nem lesznek.

És ezt Ön meg is fogja tenni, noha tudja, hogy ezzel nekem a legteljesebb elégtételt készíti elő.

*

Jellemző az Ön mentalitása ennek a pályázatnak művészi értékelésében. Biztos fölénnyel hivatkozik a „nagyszámú tekintélyes zsüri" ítéletére, de elhallgatja, hogy e többség, — az egyébként derék — debreceni polgárokból került ki. Az Ön etikája, amelyre olyan igen nagyon büszke, egészen természetesnek találja, hogy egy „kimondottan művészi kérdésben" a hozzánemértő többség az Ön tervét vigye döntésre a hozzáértő, művészekből álló kisebbséggel szemben.

Ön tehát, aki jól tudja, hogy ehhez a babérhoz a hozzánemértők szavazata révén jutott, kétségbe meri vonni, az én hozzáértésemet. Pedig Ön még iskolába járt, mikor én már I. díjakat kaptam. Igaz, előadói és különvélemény nélkül. A debreceni pályázatnak ez is egyik különlegessége. Fölötte érdekes, ahogyan Ön, a többségnek ezt a kivételesen „jellemző" ténykedését bekonferálja:

„Az első díjat nyert tervem bírálatánál jellemző az is, hogy a bírálati jegyzőkönyv szószerint közli a zsüri kisebbségének véleményét is, habár a zsüri nagyszámú többsége, a zsüri előadójának álláspontját foglalta el. A kisebbségi vélemény szószerinti jegyzőkönyvbe vétele is bizonyítja a zsürinek és a város vezetőségének mindenre kiterjedő, körültekintő, lelkiismeretes és pártatlan eljárását."

Nekem *más a véleményem*. A város vezetősége akkor járt volna el pártatlanul és lelkiismeretesen, ha a művészek ajánlotta tervet fogadja el kivitelre. Nekem szabad, sőt kötelességem szót emelni a zsüri építész tagjainak a felfogása mellett, mert ezt kívánja a köz jól felfogott érdeke. Nekem igenis a keresk. Minisztérium, a Képzőművészeti Tanács, a M. M. É. E., a Mérnöki Kamara és a M. N. Szövetségének a kiküldöttje a „tekintély". Önnek azonban *nem illik* beleszólni ebbe az ügybe, mert Önnek az a törvényhatósági tag a „tekintély", aki az Ön tervére szavazott. Ön tehát haza beszél. De „ferdit" is, mikor szememre veti, hogy „a nagyszámú tekintélyes zsürit fölényesen felülbírálom". Én az Ön „tekintélyes zsürijét" még szóra sem méltattam, annál kevésbbé kritizálhattam. Hiszen éppen efelett kesereg Ön hasábokon keresztül. Ezért citál, támad, mert csak a kisebbség véleményéből idéztem.

Bizonyos, hogy a „Debrecen" cikk, nem az Ön szájaíze szerint íródott. De annyi szent, hogy *igazat* írtam. Ön előtt az a bűnöm, hogy nem toltam a szekerét, hanem ellenkezőleg kiemeltem és helyeseltem a kisebbség véleményét. Ezért, kritikámnak „eme jellemző, egyéni módját, etikai érték szempontjából" mindenki ítélete alá bocsátja. *Én is!*

*

Az etikát illetőleg, külön számadásom van Önnel. Az én igazmondásom nagyon fájhat, azért is szisszent fel olyan élesen. Én a Deák Ferenc írói morálját követem: „Hazudni nem szabad!" Ön szerint azonban, a bátor szó, már „hitelrontás". Ez büntetendő. Ez, tisztelt uram, a vörösök morálja, akik a kritikát börtönnel sújtják. Miután pedig fanatikusa vagyok az igazságnak, ebbe is belekóstoltam. Pedig akkor, az igazmondás életembe kerülhetett volna. „Volt hadifoglyok közötti agitációért" négy havi börtönt kaptam a Szovjettől. 1920. „Érdemeim" további elismeréseül és magyarságomért, nyolc hónapig tűszkodtam is, a Tanácsköztársaság különböző börtöneiben. 1931. Ezalatt Ön, idehaza, szépen alkalmazkodott a váltakozó viszonyokhoz. Ön tehát, legalább nekem, ne beszéljen — etikáról.

*

E lapnak a szerkesztője a tanum, hogy csak azt írom, amit a meggyőződésem diktál. A debreceni pályázatot szóvá kellett tennem, mert a jobb tervekkel szemben, a kevésbbé jó került diadalra. Meg kellett ezt írnom azért is, mert középületről és közpénzről van szó. Emellett eltörpül előttem minden egyéni érdek. Az elkövetett szépséghibákat szőnyegre kellett hozni, mert egy meghívott művész-zsüri véleményének a visszautasítása, egy „kimondottan művészi kérdésben" *elvi* jelentőségű. Úgy tudom, hogy a művész-testületek ez esetből kifolyólag gondoskodni kívánnak arról, hogy ez, a jövőben meg ne ismétlődhessék.

Magyar Vilmos

(Miután a félreértések kölcsönösen tisztáztattak, a vitát berekesztjük. Szerk.)

A miniszterelnöki rendelet, amely a minisztériumok magasépítési és műszaki ügyeit a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe utalja,

Az egyes minisztereknek fenntartott hatáskör.

4. §.

A jövőben is az építtető szakminiszterek hatáskörébe tartozik:

a) annak megjelölése, hogy hol és mily célú építkezés foganatosíttassék;

b) az építési telek megszerzése a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium, vétel esetében az utóbbi és a m. kir. pénzügyminisztérium közreműködésével, az esetleg már meglevő kincstári telkek közül az építkezésre alkalmasnak kiválasztásához való hozzájárulás;

VIHARÁLLÓ A TETŐZETE?

Ellenáll-e hatalmas viharoknak, anélkül, hogy csak egyetlenegy lemez is meglazulna?

Az Eternit-tető megbizhatóan viharálló. — Minden lemez gondos megerősítése és bőséges átfedés révén áthatolhatatlan tetőpáncélt alkot.

Prospektussal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk

ETERNIT-MŰVEK

Budapest, VI., Andrássy-út 33. sz.

c) az építési programm megjelölése;

d) az építési bizottságba (8. §.) kiküldendő képviselőinek kijelölése;

e) a vázlatterveknek a szakszolgálat szempontjából való elbírálása;

f) az építkezéshez szükséges beruházási, helyreállítási és karbantartási hitelek kieszközlése;

g) a tervpályázat mellőzése esetében közreműködés a megbízandó tervező személyének kijelölésénél;

h) ugyanannak a tárcának több építkezési szükséglete esetében — amennyiben az egyéb építkezésekkel kapcsolatos gazdasági érdekekbe nem ütközik, — az építkezések sorrendjének megállapítása;

i) az esetleges tervmódosításokhoz való hozzájárulás;

j) az építési bizottságba kiküldött képviselő útján az építkezés végrehajtásának állandó figyelemmel kísérése;

k) az építési egységenkint 10.000 P kiviteli összköltséget meg nem haladó helyreállítási és karbantartási munkáknak közvetlenül az államépítészeti hivatalok közreműködésével való végrehajtása, a 3000 P kiviteli összköltséget meg nem haladó ily munkáknak pedig a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseihez képest a fennhatóságuk alá rendelt kincstári épületek vagy épületcsoportok gondnoksága, vezetősége vagy igazgatósága útján, a hivatalos utasításoknak megfelelően való végrehajtása és ezek költségeinek a rendelkezésre álló hitelek terhére való kiutalása iránti intézkedés.

Az érdekelt miniszterekkel közösen intézendő ügyek.

5. §.

A tervezéssel és kivitellel kapcsolatos mindazokban a nem szorosan igazgatási (adminisztrativ), hanem az építkezés állagát és formáját érintő kérdésekben (pl. az építési telek kiválasztása, méretek, építési szerkezetek, anyagok és könnyítések, stilus, kiképzés, stb.) valamint a végleges kiviteli tervek elfogadása és a szükséges költségek megállapítása kérdésében is az érdekelt miniszterek a 8. §. szerint megalakított építési bizottságba kiküldött képviselőik útján határoznak.

Ha az ily kérdésekben az érdekelt miniszterek képviselői között az építési bizottságban megegyezés nem jön létre, vagy ha az építtető miniszter ezt kívánja, az építtető szakminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve dönt, egyetértés hiányában pedig a döntés joga a minisztertanácsot illeti meg.

A kereskedelemügyi miniszternek a magasépítési és egyéb műszaki ügyekre vonatkozó hatásköre.

6. §.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörébe utalt építkezések és építési munkák lebonyolításával kapcsolatos minden műszaki és igazgatási kérdésben, úgymint a tervpályázatok kiírása és ennek alapján a tervezési és művezetési megbízások kiadása, a versenytárgyalások kiírása, az odaítélés és vállalatbaadás, valamint általában az építkezések kivitelének egész ügyintézése tekintetében, — ideértve a vállalkozók járandóságainak (keresetek, végjárandóságok, bánatpénzek, biztosítékok, felülvizsgálati részletek, stb.) kiadásait és elhatározott építkezések közösen megállapított költségei erejéig az építkezési hitelek felhasználásával való közvetlen rendelkezést is, — önálló hatáskörében kizárólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszter dönt és intézkedik.

7. §.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a 6. §-ban körülírt hatáskörében:

a) elkészítteti az építtető minisztériumok által minden év szeptember havának 15-éig megadott és a következő költségvetési évre előirányozni óhajtott építési szükséglet és programm alapján a tervbevett új építkezések, átalakítások és bővítések költségeinek előirányzásához szükséges előzetes terveket, kiszámítja és az építtető szakminiszterrel kellő időben közli a hozzávetőleges építési költségeket;

b) kiírja a tervpályázatokat, kiadja a tervezési és művezetési megbízásokat a rendszerint kiírt tervpályázat alapján, amennyiben pedig tervpályázat kiírását kivételesen mellőzték volna, az építtető szakminiszter meghallgatása után;

c) elkészítteti, felülbíráltatja és jóváhagyja a kiviteli, erőműtani terveket és számításokat, valamint a költségvetéseket;

d) kiírja és megtartja az építési munkák végrehajtásának vállalati úton való biztosítása céljából a már műszakilag felülbírált és jóváhagyott tervek, valamint az úgy műszakilag, mint számszakilag átvizsgált és az építész bizottság által elfogadott költségvetések alapján a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseinek megfelelő versenytárgyalást;

e) végérvényesen dönt a megtartott versenytárgyalás alapján előterjesztett odaítélési javaslatok felett;

f) megköti és jóváhagyja a vállalati szerződéseket;

g) saját szervei útján végrehajtja az építkezési (átalakítási, bővítési, helyreállítási és karbantartási) munkák műszaki ellenőrzésével, felülvizsgálatával és részletes leszámolásával, valamint a vállalkozók kiérdemelt járandóságainak (keresetek, végjárandóságok) és biztosítékainak megállapításával és kiutalványozásával, az építkezések utófelülvizsgálatával és végleges átvételével kapcsolatos összes műszaki, igazgatási és számvevőségi teendőket;

h) a pénzügyminisztériumtól havonkint közvetlenül igényli az ügykörébe utalt építési munkálatok költségeinek fedezésére megállapított összegeket, a munkák előhaladásához mért részletekben;

i) utalványozza a rendelkezésére bocsátott összegek terhére az elhatározott építkezések végrehajtása során felmerülő kiadásokat.

Építési bizottság.

8. §.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter hatáskörében végrehajtandó állami új építkezések gyors és gazdaságos lebonyolításának előmozdítására, közvetlen irányítására és felügyeletére a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium illetékes államtitkárának elnöklete alatt állandó építési bizottságot kell alakítani.

Az építési bizottság tagjai:

a) a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium magasépítési szak-, illetőleg ügyosztályának főnöke vagy ennek helyettese, valamint illetékes szakelőadói és a közszállítási szakosztályának kiküldöttje;

b) a m. kir. pénzügyminiszter kiküldöttje;

c) az építkezésben érdekelt szakminiszter kiküldöttje;

d) a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium magasépítési szakosztályai mellett működő számvevőségi csoport képviselője.

Az építési bizottságot minden felesleges kiadás elkerülése érdekében, már az építkezés tervbevétele után — a további intézkedéseket megelőzően — azonnal össze kell hívni.

Az építési bizottság üléseiről készített jegyzőkönyvet a kereskedelemügyi miniszter elé kell terjeszteni, egy-egy másolati példányt pedig az építkezésben érdekelt szakminiszternek, valamint a pénzügyminiszternek mindenkor meg kell küldeni.

Az építési bizottság végrehajtó szerve az építésvezetőség, mely áll:

a) az építési ellenőrből, különleges szakismereteket igénylő munkák esetében az építési ellenőrökből;

b) a tervező-művezető építészből, különleges szakismereteket igénylő munkák esetében a tervező-műépítészekből vagy mérnökökből.

Az építési ellenőr és a tervező-művezető építészek, illetőleg mérnökök és az építési bizottságban a szükséghez képest mint meghívott előadók, illetőleg szakértők vehetnek részt.

Az építkezések kivitele tekintetében az építésvezetőséget az intézkedés joga csakis a jóváhagyott tervek, költségvetések, szerződések és az építési feltételek keretén belül illeti meg, felügyel tehát arra, hogy a jóváhagyott eredeti művelet megállapításai pontosan megtartassanak.

Átmeneti, vegyes és végrehajtási rendelkezések.

9. §.

A középítkezések egyöntetű intézése és gazdaságosabb kivitelének biztosítása végett kötelesek az érdekelt minisztériumok:

1. a jelen rendelettel a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörébe utalt minden, már folyamatban levő építési ügyet végrehajtás végett haladéktalanul a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumhoz áttenni, a jövőben végrehajtandó építési szükségleteket és ezek programmját pedig a költségek előirányzásához szükséges előzetes tervek és költségvetések elkészíttetése végett legkésőbb az előző kötlségvetési év szeptember havának 15-éig a m. kir. kereskedelemügyi minisztériummal közölni, a már elhatározott ily építési munkák lebonyolítását pedig ennek átengedni;

2. a kormány vagyon- és főfelügyeleti jogának műszaki vonatkozásokban való gyakorlása során a m. kir. kereskedelemügyi miniszter közreműködését igénybe venni;

3. az építési ügyek gyors lebonyolítása érdekében az iratváltások lehető mellőzésével közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez fordulni, ennek megkereséseit mindenkor soronkívül elintézésben részesíteni és az alájuk rendelt hatóságokat és hivatalokat ugyanily eljárásra utasítani.

A már folyamatban levő, de nem a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörében megkezdett építkezések vállalkozói járandóságainak kifizetéséről — a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium által úgy műszaki, mint számszaki átvizsgálás után érvényesített kereseti kimutatások, végszámlák, illetőleg felülvizsgálati jegyzőkönyvek alapján — az építtető szakminisztérium gondoskodik.

(Folytatjuk.)

PALETTA

HORGAS ESZTER fuvolaművész és *Benkő Péter* színművész lép színpadra az Angyalföldi József Attila Művelődési Központ (XIII. kerület, József Attila tér 4.) Művészvilág klubjában ma délután négy órától.

ÉRTÉKEK A HARMADIK ÉVEZREDBEN címmel nyílik kortárs képzőművészeti kiállítás többek között *Gyurcsek Ferenc, Banga Ferenc, Szemethy Imre* munkáiból ma délután öt órakor a Pataky Galériában (X. kerület, Szent László tér 7–14.). A tárlat május 6-ig tekinthető meg.

BARTÓK BÉLA születésének 120. évfordulója alkalmából *Róbert György* (blockflöte) és *Déri András* (zongora) ad koncertet *Dóczi Péter* (vers) közreműködésével a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteményében (VIII., Ötpacsirta utca 4.). Műsoron Bartók magyar, román és szlovák népzenei feldolgozásai.

KORTÁRS MAGYAR ÍRÓK gyűjteményeiből összeállított, XX. századi művészet című tárlat látható a Kassák Múzeumban (III. kerület, Fő tér 1.). A kiállítás

június 4-ig látogatható. A képen Kassák Lajos Húsvét-szigeteki kőfejóriások című kollázsa látható, Juhász Ferenc gyűjteményéből.

KÉT KÖNYVBEMUTATÓT tartanak ma a Libri Könyvpalotában (VII. kerület, Rákóczi út 12.). A Széphalom Könyvműhely gondozásában megjelent Tomas Tranströmer 117 vers című kötetét ismerheti meg a közönség ma délután hátom órakor. A bemutatón jelen lesz a szerző és a fordító, Mervel Ferenc. Az Animus kiadó könyveit – Jaquelin Wilson: Kettős

Francia versek tolmács nélkül

Ha újra megszületek címmel francia költők verseiből készült színházi előadás látható ma este hét és tíz órakor a Bárka Színházban. A Kortárs Drámafesztiválra meghívott produkció rendezője *Jacques Nichet*, aki a hetvenes évek óta állítja színpadra kortárs drámaírók műveit .

Az előadás szövegét a rendező kizárólag versekből állította össze. Úgy érezte, ezek a művek egyes szám első személyben beszélnek. Nichet ezt így kommentálja: „Egy hang helyettem szól, kifejezetten belőlem. A versbéli »énné válok«, és ahogy elmondom a költő szavait, ismétlem őket, szinte már a sajátomként hangzanak el." Miután a rendező átrágta magát a huszadik század francia költészetén, megpróbálta összeállítani a szövegkönyvet; olyan kórust akart létrehozni, amely mindenkiben megszólaltatja a belső ént. Ahogy írja: „szerettem volna konzerválni ezt a felkavaró élményt".

A több mint hatvan költeményből összeállított műsort három színész – Helene Alexandridis, Claude Duparfait és Denis Lavant – adja elő. A hófehér színpadon nem eljátsszák, hanem minimális eszközöket használva egyszerűen elmondják a verseket.

Mivel a Bárkában nem lesz sem szinkrontolmácsolás, sem felirat, a budapesti Francia Intézet kiadja a versek magyar fordítását. A kötetekhez a nézők a jegyek megvásárlásakor juthatnak hozzá.

Cs. G.

Svájci táncosok fesztiválja a MU Színházban

Svájci Kortárs Tánc Fesztivált rendeznek április 27. és május 12. között a MU Színházban. A rendezvényen három, egymástól nagyon eltérő szemléletű és stílusú társulat produkciója lesz látható.

Már többször jártak a MU Színházban a Svájci Kortárs Tánc Fesztivál programsorozatát megnyitó Compagnie Drift nevű társulat meghatározó alkotói. Korábban fantázianév nélkül, egyszerűen „Jaccard, Schelling, Bertinelli" néven léptek fel. Most az új tagokkal bővített, új néven játszó együttes a változás ellenére megtartotta korábbi jellegzetességeit: produkciójukban meghatározó az atletikus, sokszor akrobatikus tánc. Mindemellett használják a teljes színházi kelléktárat: a látványos színpadkép mellett fontos elem a táncosok színészi játéka, kifejezőereje is. A Boldog élet című előadásukat Magyarországon kétszer, április 27-én és 28-án este nyolc órakor adják elő. A koreográfiát készítették és táncolnak: *Béatrice Jaccard, Peter Schelling, Massimo Bertinelli, Marisa Godoy és Michael Rüegg.*

A találkozó következő fellépője – május 8-án és 9-én este nyolc órakor – *Franz Frautschi*, műsorának címe: Tanzabend. Az egyszemélyes táncprodukció pillanatnyi hangulatok tánca, tizenkilenc etűdből áll.

A fesztivál legradikálisabb és legellentmondásosabb alkotója, *Foofwa d'Imobilité* – már bejárta a világot, és a New York-i maratont is lefutotta – két etűdjével zárul a programsorozat május 11–12-én. A két produkció – amelyek címe „luj godog", valamint Tersicorp & Marlabor – Foofwa hitvallását tükrözi. Ahogy a fesztivál szinopszisában is írja: harcolj a „globális globalizáció" ellen!, és „hagyd, hadd érvényesüljön a furcsa, az egyéni, a felfoghatatlan, a pillanatnyi!" Műsorában az improvizáción alapuló tánc mellett a szöveg, a videó és a zene egyenrangúan meghatározó elem.

Cs. G.

Utazik a Liget Színkör

A Magyarok Háza február óta újabb társaságnak ad otthont, az 1998-ban alakult Liget Színkörnek. Az alapító, Pusztaszeri László és néhány tagú társulata mintegy három éve próbálja betölteni az egykor volt Déryné Színházhoz hasonló szerepet a magyar kulturális életben.

– Nagy hiba volt a Déryné Színházat megszüntetni – mondja Pusztaszeri László. A darabok többsége színvonalas volt, nem beszélve arról, hogy elvitte az élő színházat olyan helyekre is, ahol az nem élt. Ezt a missziót vállalja a Liget Színkör oly módon, hogy a vidéki, esetleg határainkon túli fellépéseiért nem kér honoráriumot, csupán szállást és az útiköltséget.

Fellépéseik során azt tapasztalják, hogy a klasszikus hagyatékot bemutató irodalmi műsorokat szereti és igényli a közönség. Évek óta szerveznek és utaztatnak irodalmi pódiumműsorokat és irodalmi kabarét. Nagy sikerrel mutatták be tavaly az Isten veled Budapest és a Szerelmes XX. századom című irodalmi estet. Ezek idén is szerepelnek a társulat programjában. Hat bemutatót terveznek, az első április 27-én lesz: Pusztaszeri László Az életfához kötve című önálló estje. Majd Szombati Márta műsora következik, Tábori László színjátéka, a Drakula gróf furcsa éjszakája, Pusztaszeri László „igaztalan történelmi drámája", a Farkaskirályné, valamint egy horvát irodalmi est, az Adriai tengernek Syrenaja című.

Pusztaszeri nem most ismerkedik a színházzal. Gimnazista korában Rózsahegyi Kálmán színiiskolájába járt, és azóta él benne a színház iránti vonzalom. Az 1980-as évek elején főiskolai oktatóként hallgatókból, tanárokból amatőr társulatot szervezett, amelyet Latinovits Zoltánról neveztek el. Munkájukat Ruttkai Éva szakmailag és erkölcsileg is támogatta.

Pusztaszeri 1985-ös Görgey monográfiájából írt drámáját 1986-ban egy évig játszotta a Thália Színház. A mű 1995-től a szerző tolmácsolásában járja a világot, Nagyváradon, Pozsonyban; Szabadkán, Komáromban, Párizsban és több kanadai városban vendégeskedett. Tavaly megjelent könyvének, a Sissi monodrámának

Brutális katicabogár és vámpírtanoda

A L'art pour l'art Társulat Érden és a Bábszínházban lép fel

Lehet-e brutális egy katicabogár? A L'art pour l'art Társulat szerint minden további nélkül. Az angolszász abszurd humort Magyarországon meghonosító és képviselő csapat új produkciója április 27-én az Érdi Művelődési Központban, a fővárosban legközelebb ismét a Budapest Bábszínházban május 4-én

(*Szászi Móni*), akiről ugyan elmondható, hogy kedves és szép; a L'art pour l'art Társulat másik három tagja (*Dolák-Saly Róbert, Laár András, Pethő Zsolt*) szerint azonban a hasznossághoz ez korántsem elegendő. Sőt a katicabogárnő kifejezetten kártékony – szól az ének –, hiszen éppen őket a levéltetűférfiakat

rül valamelyik vádlóját gyomorszájon vágni vagy főbe kólintani. A femme fatale fő jellemzője ugyanis, hogy végzetasszony-mivoltáról mit sem tud (tartja a közvélekedés), így aki tényleg nem árt a férfinak, az csakis egy (tudat- és tudatalatti-mentes) rongybaba lehet. Fekszik is a bábu megadóan az ágyon, nem

GYÖRGYI DÉNES

A Városmajori Iskola kísérletező építésze

Györgyi Dénes a két világháború közötti korszak ünnepelt alkotója volt

125 éve, 1886. április 25-én született Budapesten, művészcsaládban Györgyi Dénes, a szecesszió fiatal építésztehetsége és a két háború közötti korszak ünnepelt alkotója. A dédpapa ezüstműves volt a biedermeier korban. A nagyapát Giergl Alajos néven, éppen március 15-én anyakönyvezték 1821-ben. Az egykor Bajorországból érkezett családnak ez az ága, a levert '48-as forradalom után, magyarsága bizonyságául 1859-ben Györgyire változtatta nevét. Alajos híres festő volt, legismertebb portréját, Deák Szidónia félalakos képét a Nemzeti Galéria őrzi. Elmondható, hogy Györgyi Dénes beleszületett a magyar művész-, iparművész, építészvilág legközepébe. 1903-ban íratkozott be a József Műegyetemre, amely akkor a Múzeum körúti universitas épületeinek egyikében működött. Az 1882-es idetelepüléskor – Kubinszky Mihály kutatásai szerint – a fakultásnak még alig negyven hallgatója volt, 1903-ban egy híján száz. A soha nem tapasztalt gazdasági fellendülés műszaki szakembereinek és építőművészeinek képzésére 1902 és 1909 között épült a lágymányosi új épület. Györgyi háttere sokat segített a rajta kívül Kós Károlyból, Toroczkai Wigand Edéből és Zrumeczky Dezsőből szerveződő iroda első pályatervének és munkáinak – elsősorban az Állatkertnek – avatott megismertetésében. Kós és Györgyi együtt kezdték tervezni a zebegényi templom remekművű ékszerdoboznak számító épületét is, amelyből Györgyi Dénes betegsége miatt végül kimaradt, és Kós a munkát Jánszky Bélával fejezte be. A díszítőfestést és a freskókat Körösfői-Kriesch Aladár irányításával az Iparművészeti Iskola hallgatói készítették. Ebben az időben Györgyi Dénes már az iskola tanára volt, és szoros barátság fűzte a gödöllői művésztelepiekhez.

Györgyi Dénes

Györgyi és Kós együtt építették meg a Városmajori Iskolát, amely a korszak számos világnagyságot pályára bocsátó oktatási koncepciójának iránymutató, mára emblematikus épületévé vált. Akkor a történelmi Magyarország sok városában erre a mintára emeltek szebbnél szebb és jobbnál jobb, ma is helytálló iskolaépületeket. Ahogyan máig érvényes a kispesti Wekerle-telep kertvárosi modellje is. Ennek a mai Kós Károly tér 12. és 13. alatti házait – még az első világháború előtt – Györgyi Dénes tervezte. A háromszintes, tornyos, sokteraszos, bontott tömegű épület ötvözi a falu és a város lakóformáit és az ősi „ház" ideáját. Alul üzletek, feljebb vegyesen: gangok és teraszok, gádoros zárterkélyek bontják az akkor kincsképző fogalmat is jelölő „sarokház" szigorú tömegét.

A kor leghaladóbb építészete angliai-amerikai, belga–francia és német–osztrák terepeken az iparművészet felől közeledett az architektúrához. Ez egy-egy ország hagyományaitól függően más és más új feladatokat jelenthetett. Györgyi Dénes családi hagyományként fogékony volt a designra, de saját kísérletező hajlama az új felé hajtotta, sokat pályázott. Még negyedévesen Mende Valérral a kettős műterem pályázatán is indult, majd ketten nyertek II. díjat a gyöngyösi városháza pályázatán. Györgyi a Wellisch-alapítvány mozgóképszínház-pályázatán III. díjas lett, majd Kós Károllyal elnyerték a Városmajori Iskola építését. Györgyi oktatói fixe mellett pályázott nagyobb munkákra. A torinói világkiállítás magyar pavilonjára 1910-ben kiírt pályázaton Györgyi a közös irodával rendelkező Tőry Emil és Pogány Móric építészekkel társult, és nyert. Pogány Egy építész álma címmel, Max Reinhardt szövegével adta ki „megvalósíthatatlan" építészeti fantáziarajzait, Györgyi az egyik korai pályázaton a Vajdahunyad jeligét használta, nehéz eldönteni, hogy az egyszerre koramodern és mégis Attila mitikus palotáját modellező soktornyú, romantikus épülettömeg melyikük fejében körvonalazódhatott inkább. Mindenesetre a házzal az építészek és Magyarország fantasztikus sikert arattak.

A világháború számos megindult projektjét törte derékba és magát a magyar nemzeti modernek, a szecesszió virágzó kísérletét is. Az 1917–20 között épült Közraktár utcai Hangya-székház (később Áfor központi irodaház) már az újeklektikus ízlést követte. Az újbarokk lokális, balatoni változatát képviselte a keszthelyi Balaton Múzeum épülete, a Debreceni Déri Múzeum pedig egy klasszicizáló eklektika anakronisztikus sikere. Utóbbi városban azonban nem sikerült megvalósítani az Asplund és Berlage városházáira emlékeztető 1931-es I. díjas pályázati tervet. 1933-ban viszont megépült a Lipótvárosi Transzformátorház, ahol a másik pályadíjassal, Román Ernővel közösen különös hangulatú, szépen tagolt art deco épületet emeltek. Az Orom utcai, Körtéri vagy a Nyári Pál utcai modern bérházak belesimulnak a kor modern építkezéseibe, de ez Györgyi esetében a fiatalos, kísérletező karakterből fakad, hiszen a harmincas évek végén már ötven felett járt. Ő valósította meg a brüsszeli és a párizsi világkiállítás modern arculatú magyar pavilonjait, amelyek itthon a modernek egy csata megnyerését jelentette, de a nemzetközi mezőnyben is sikerük volt. Ekkor épült Attila úti környezetben megvalósuló ipari épülete: ismét egy trafóállomás.

A második világháború elsodorta a több pályázati fordulóban érlelt debreceni kórház- és fürdőközpont építkezéseit. A háború alatt meghívásos pályázaton vett részt az ankarai Kemal Atatürk-emlékmű tervezésében. A Ruggyantaárugyár lakótelepét még megépítette, majd a háború után elkezdte a balatonalmádi iskola építését, de már nem fejezte be. Ide vonult vissza, azután, hogy 1945–46-ban az Iparművészeti Főiskola megbízott igazgatójaként a legnehezebb években biztosította a folyamatos oktatást. 1961-ben, elfeledve, Balatonalmádiban halt meg.

Szegő György

A hírnevet adó épület más városoknak is mintaként szolgált

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

MDK

Györgyi Dénes és Werner F/rigyes. ép.-k.

10.sz. közös tervüket megvették.

Tervüket a zsüri megvette XXXXXXXXXX 500 koron
náért.

A második kath. templom tervei.- A zsüri döntése
Arad, máj.17.
Aradi Közlöny. 1913. máj.18. 3.1.

MDK

György Dénes - Sidló Ferenc - Kőrösfői Kriesch Aladár

Erzsébet emlékmü pályaterve

Müvészet XII.évf. 1913 2o6-11 o. Illzsttr. 2o5-36 l.közt

csenek feltüntetve:

Résztvett-e a benyujtott pályamunk
stb./ pályázaton? Ha igen, melyike

A pályázó további gyüjtési /pályáz

Kelt: .....

Aláirás: .....

Lakáscim: .....

Esetleges szünidei

Györgyi Dénest

Ferdinand bolgár cár fentit IV. Károly Király koronázása alkalmából a bolgár L'Ordre National du Mérite Civil tiszti keresztjével tüntette ki -

Kímusk 1917/18.

5. l.

505. Temple János.

Sz. Littauban 1857 julius 7-én

~~505.~~ Lónyai Menyhért gróf.

Térdig, balra fordul (tan á
és leberetvált álla körüli szakálla
vegyült, szeme kékes szürke. Ingének
nyakkendőjét kettős csokorra kötötte
lóg, jobbról pedig, a zöld bársonyszék
szürke fal. Jelzése alol balra: Temple J. Budape

Vászon, méretei 140: ~~100~~ 100 c
Cserekép a m. tud. Akadémi

505

904: v. 3.

MDK

Györgyi Dénes

MMÉEKözl. 1914. III. 29.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

lett az Iparművészeti Iskola továbbképző mesteriskolájának építész tanára

Vállalkozók Lapja, Bp. 1918. XXXIX. évf.

aug. 28. sz. 3. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

1912-ben kiírt egyetemi pályázaton „előadói asztal"-tervével Ybl-díjat nyert.
Terve közölve:

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Évkönyve. Bp. 1913. XIII. évf. 30-31. old.

MDK

György Dénes

A koronázási főtemplom főhomlokzatának díszitései. A zászlódiszt György Dénes tervezte. Repr.

Magyar Iparművészet, 1917. 10.lap

MDK

Győrgyi Dénes

Az Iparművészeti Iskola 1914/15-iki tanévében a III.évesek Győrgyi Dénes vezetése mellett a lakás egységes megoldását gyakorolták.
Ugyancsak Győrgyi tanárnál a IV. és V. évesek épitészeti műhelyrajz és tervezéssel foglalkoztak.

Cikk: Az Iparművészeti Iskola oktatása.

Eimisk 1914-15. 3.l.

Gödöllői premontrei gimnázium.

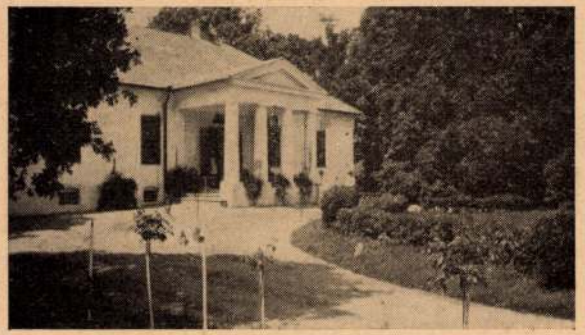

Gosztonyi Aladár kastélya.

Foerk Ernő:
A szegedi Fogadalmi templom oldalnézetben.

Foerk Ernő: A szegedi Fogadalmi templom
a Tiszapartról nézve.

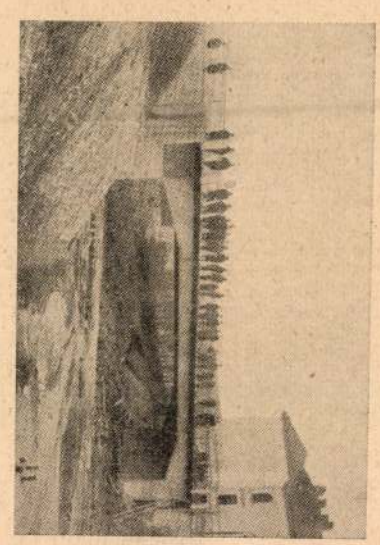

Gergely Jenő: Szentgotthárdi Rábahíd.

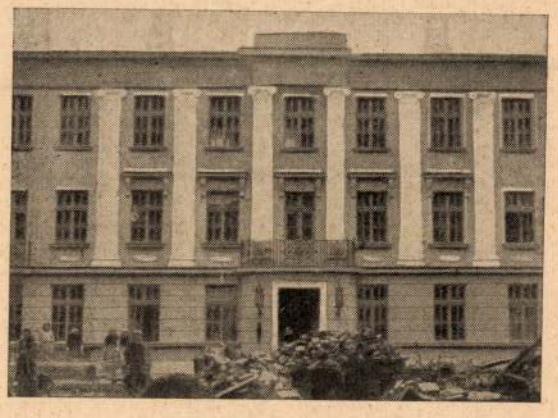

Gerlóczy Gedeon:
A Budapesti Rádió Studió épülete.

Györgyi Dénes és Münnich Aladár:
A debreceni Déri-Muzeum főhomlokzata.

Györgyi Dénes:
A Hangya Fogyasztási és Termelő Szövetkezet budapesti székháza.

Györgyi Dénes:
Magyar Néprajzi Muzeum pályaterve.

Valóságellenőrzés

Experimentális textil a Fészek Klubban, április 23 – május 6.

Gink Juditnak az utolsó év kiállításain bemutatott textiljei(?), képei(?), bútorkiegészítői(?) különleges átmeneti műfajként meggondolkodtatóak. „Prefab" műanyag-elemekből, nylonabroszból, művirágból, epeda drótjából applikált-szőtt, jancsiszöggel „csomózott", fotelre, „oltárra" terített és falra függesztett munkái számomra egy *design* és egy direkt *grand art* értelmezést is kínálnak. Egyszerre patetikusak és alpáriak. A magas művészethez tartozás talán természetes, hiszen Gink a '70-es '80-as évek experimentális textiles „nagy" generációjának tagja. Ezért is fordított a helyzet nála: a design-értelmezés újabb keletű, a két irány egykoron nagyon is elválasztódott. Elmondom mind a két a szüzsét, és kiderülhet, hogy ma a két sztori ugyanarról szól. Nagy emberek is segítenek ebben, mert mindenről mondanak valami fontosat. Churchill például azt is mondta, hogy *mi építjük házainkat, házaink pedig bennünket formálnak.* Egy design-magazin új számában meg azt olvasom: *Mutasd a kocsmádat és megmondom ki vagy.* Régi „nagy" színházrendező kollégámnak pedig a nagymamája adott zseniális útravalót unokájának. Meg rajta keresztül, nekünk: *Mindenki úgy kompenzál, ahogy tud.*

Első közelítés

Cégismertetőből idézek: *„Asztalrendszerek gyártása új szervezeti és térstruktúráknak megfelelő koncepció szerint: standard- és speciális munkahelyekre, pl. call centerekbe*

operatív- és főnöki irodákba

team- és projektmunka irodákba

munkahelyi étkezőkbe és regenerációs terekbe

exkluzív büfékbe és többfunkciós termekbe

Az innovatív termékkel és intelligens megoldásokkal a vevők igényeihez igazodunk. Termékeink budapesti bemutatótermeinkben megtekinthetők, örömmel álunk rendelkezésükre."

A szövegkörnyezetből továbbá az is kiderül, mindeme magas tétet nemcsak asztal és terítő, de lepedő, függöny vagy oltár és áldozat dolgában is tarják.

Tudtommal Gink Judit komplett berendező munkássága nem direkt módon a fenti cég ihletforrása. De nem tagadnám le, szerepe lehet ebben vagy számtalan másikban. Hisz tudják: a magas művészet varázsműhelyében kimunkált szakrális igazságok átcsorognak a profán térbe.

Második közelítés

Gink műveit másfelől tekintve, ezek nem termékek, nem csak a kézműves gond bizonyítékai, de a kreatív ihlet végeredményei, és mint ilyenek – függetlenül attól, hogy előbb-utóbb valamilyen összesítésben alighanem együtt szerepelnek a műanyagból öntött, sablonnal formátlanított „egy az egyben" gyári tömegtermékkel –: *igazi műtárgyak.* Látszatra analógiában állnak iparcikkekkel, használatra kínálkozó, polgári igényekre készült funkcionális vagy dísztárgy darabokkal. Ezen a tárlaton elengedhetetlen kellékek ugyan, de nem főszereplők. A főtéma a köztük és a „többi" között működő/nem működő viszony. És a vizsgálódás oka: *a valóság ellenőrzése. A tagolatlan beszédű természet az emberi beszédet is magában foglalja* – mondja Italo Calvino. Megfordítható-e az ige és okozata úgy, mint ahogyan Derridánál az architektúra és a logosz viszonya? Analógiában állnak-e a logosz és a design? Milyen módszerrel lehet megvizsgálni, mi is az, amiben élünk? Gink Judit a tárgyak csalhatatlan jelzéseihez fordul. Szembesíti a valóságost a virtuálissal, az anyagot a műanyaggal, majd megáll és nézi: mit szólnak egymáshoz. A tárgyak dialógusából kiszűri a tiszta hangokat, megállapítja az elcsúszó oktávok szélességét, a lehangolódások mértékét. Ha a színek különbsége kirívó, a textúrák durvasága szembetűnő, vagy ha a motívum mindkét világban problémamentesen megjelenhet, akkor a valóság nem a művészi értékek mellett való harsány voksolás, nem a „másik" eltávolítása és nem is az esztétikum hamis fölébe emelése a praktikumnak. Hanem a kettő kapcsolata. A létezésé és a létmódé. A művészet (az autentikus lét része) és a design tárgyai (fogyasztói vegetálás) tárgyai jó ideje elkezdtek megtévesztően hasonlítani egymásra. Ginknél ez pontosan tetten érhető, munkáiban tudatosan és erőteljesen átfedi az alkalmazott- és képzőművészet dolgait.

A korunkban benne élő számára úgy tűnik, egyre nagyobb hazugságok részesei vagyunk, a hír- és adatözön, a virtualitásban való otthonos mozgás – *csalás.* Már nehéz *csalhatatlanul tudni,* ki mit mond, csinál, állít vagy vél. Itt, ezen a kiállításon Gink Judit valóságellenőrzést tart. És a tárgyak valódisága, tegyük hozzá, elég szorosan függ a mi hitelességünktől.

Ha úgymond „nem autentikus" létezésünk kerete-közepe, akkor hárító kifejezésekkel szokás szidni a környezetet, kizökkent világról, romlott korról beszélni. Romlott korban nem a szó és az anyag felszínes igazsága/hamissága mutatja be-leplezi le a hazugságot, hanem a jelenségek közötti poszthumanista kapcsolat. Ennek kimutatása érdekében *szabad, sőt kell* jó nagyot csavarni a dolgokon. Gink Judit műanyag virágok „dekoraival" térbe csalt/csavart textilfalképei, kárpitjai, függönyei, terítői, díszpárna- és bútorhuzatai ilyen igazságkereső csavarások.

■ SZEGŐ GYÖRGY

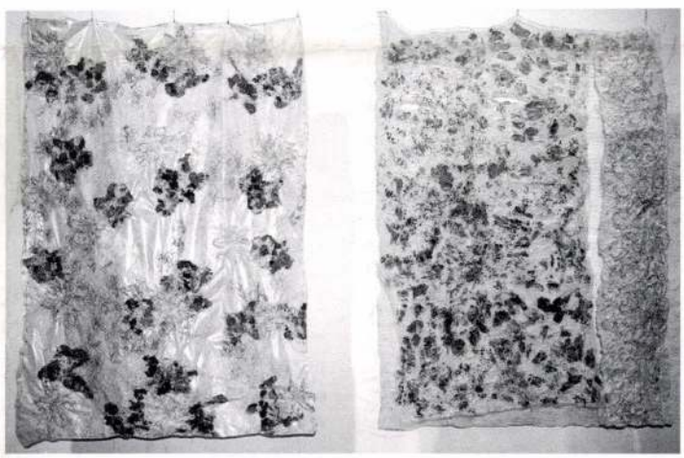

1. **Nylon abrosz és kötény, 2001** | Nylon tablewear and apron
2. **Stelázsipapír, 1995** | Kitchen-shelf paper

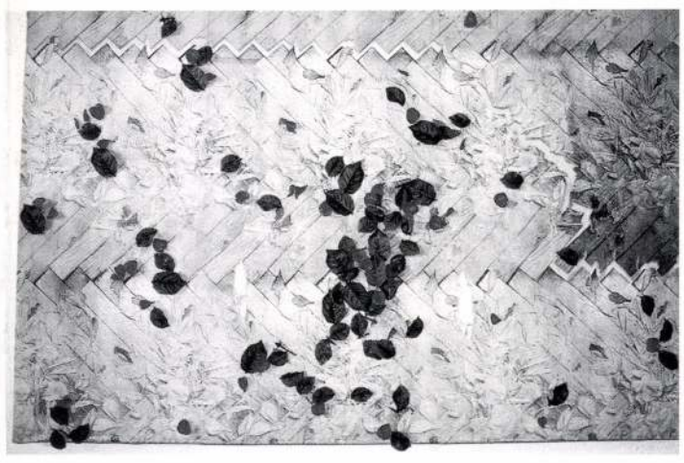

115 éve született Györgyi Dénes

GYÖRGYI DÉNES (Budapest, 1886 – 1961), Györgyi Kálmán művészeti író (az Iparművészeti Társulat igazgatója) fia

- 1907-től kiállításokat szervez Kós Károllyal az egyetemi hallgatók újabb szellemű munkáiból – ők voltak a népi romantika kezdeményezői, a Fiatalok csoportja első tagjai
- 1909-ben diplomát szerez a budapesti Műegyetemen
- 1910-től az Iparművészeti Iskolán tanít, ettől az időtől kezdve rövid ideig közös tervezőműhelyben dolgozik Kós Károllyal (zebegényi templom, városmajori elemi iskola tervei), szoros kapcsolatban áll a gödöllői művésztelepel
- 1945-ben kinevezik az Iparművészeti Iskola igazgatójának
- Főbb művei: a Torinói Nemzetközi Kiállítás magyar pavilonja (Tőry Emillel és Pogány Móriccal), 1911; Déri Múzeum, Debrecen, 1928; a barcelonai Világkiállítás magyar pavilonja, 1929; a debreceni egyetem tanári lakásai, 1929; az Elektromos Művek székháza, Budapest, 1930.

1.

Györgyi Dénes – terveihez viszonyítva – még a Fiatalok átlagánál is kevesebbet épített az első világháború előtt. Ennek ellenére ezek az épületek, ha folytatás nélkül maradtak volna is, már figyelemre méltó életművet állítanának elénk. A 3-4 éven belül megépült 10-12 ház önmagában is jelentős teljesítmény. Műfajilag is kijelöli Györgyi későbbi pályájának ívét, mert a két terület, amelyen igazán jelentőset alkotott, már az első munkák között dominál.

A torinói nemzetközi kiállítás magyar pavilonjának pályadíjnyertes tervét Pogány Móriccal és Tőry Emillel közösen készítették. A *Magyar Építőművészet*ben közölt tervanyagban az összefoglaló homlokzati képek Györgyi keze nyomát viselik, az azokon látható részletek is a Fiatalok romantikus megoldásait idézik. A homlokzati részletrajzok Pogány rajzstílusát őrzik, azokon az expresszionista, monumentalista felfogás uralkodik, még ha ugyanannak a pályatervnek különböző lapjairól is van szó. Györgyi kimaradt a kivitelezésből, és a megvalósult munkán Pogány stílusa érvényesült. A két világháború közötti világkiállítások magyar pavilonjait azonban javarészt Györgyi tervezte, akkor már messze távolodva a nemzeti romantikától és igen közel Pogány expresszionizmusának egy korszerű változatához.

Megvalósult, korai munkáinak több mint felét teszik ki az iskolák, a jól ismert Budapest, Városmajor utcai, Kós Károllyal közös és a kiskunhalasi munka mellett ott van a Kertész K. Róbert és Sváb Gyula által irányított kultuszminisztériumi iskolaépítési akció öt falusi elemi iskolája (Bácskában és a Felvidéken), amelyek a később iskolatervezőként kiemelkedő Györgyi ezidőbeli saját stílusának legtisztább példái. A magyar népi építészetet idéző romantikus részletformák teljesen eltűntek, az épületek egész megjelenése angol, német, holland és finn előképekre mutat. Ugyanakkor az előképek kezelése, a tömegkompozíció, az arányok, tetőformák a Fiatalok munkáinak körébe utalják a terveket. A gazdagon tagolt tömeg egyszerű elemekből áll össze, ami miatt a népi építészet ökonómája, a gazdagság és egyszerűség jól kiegyensúlyozott harmóniája jellemzi ezeket az iskolákat. Különös, hogy a Fiatalok tevékenységén belül egyedül itt jelenik meg a boglyaív, ami környezetükben azért nem számít unikumnak (Schoditsch ugyanebben az időben a Wekerle telepen, Hikisch egy fővárosi iskolán, Lajta és követői különféle funkciókra alkalmazzák), de az általuk tanulmányozott és példaként szolgáló népi építészetben csak meghatározott gazdasági építményeknél volt használatos. (A bácskeresztúri boglyaív ívelése finn, keretezése holland példákra vezethető vissza.) A másik különös forma az angol homlokzati elemként megjelenő kandallókémény motívuma, amely a népi építészetben megtalálható, de a Fiatalok formanyelvétől idegen, és ugyancsak meglepően, egyedi módon alkalmazott antropomorf formává válik Györgyinél az egyik mellékszárny hatalmas arcot mintázó oromfalán.

A harmadik különösség, amit a korai munkákból itt kiemelek, a gödöllői művésztelephez kötődik, amelyhez Györgyit – apja révén, aki a *Magyar Iparművészet* publikációi által a művésztelep fő művészeti pártfogóinak egyike és művészeivel szoros barátságot tartó személy volt, – közvetlen kapcsolat fűzte. A Hikisch és Zala tervezte 1932-es Eskü téri, egykori tempiettoig sok pályázati fordulót megélt Erzsébet királyné emlékmű változatos előtörténetében sajátos, egyedülálló javaslat Körösfői Kriesch Aladár, Györgyi Dénes és Sidló Ferenc közös, 1913-as pályaterve. Erzsébet figuráját függetlenítették a királyné konkrét személyétől és egész alakja, öltözete, arcmása a magyar népmesék jóságos és szépséges királykisasszonyának elvont ábrázolása inkább, mintsem az elhunyt királynéé. Ez a költői, romantikus megközelítés mindenesetre közös sajátja a most centenáriumát ünneplő művésztelep alkotóinak és a 115 éve született építésznek.

■ G.J.

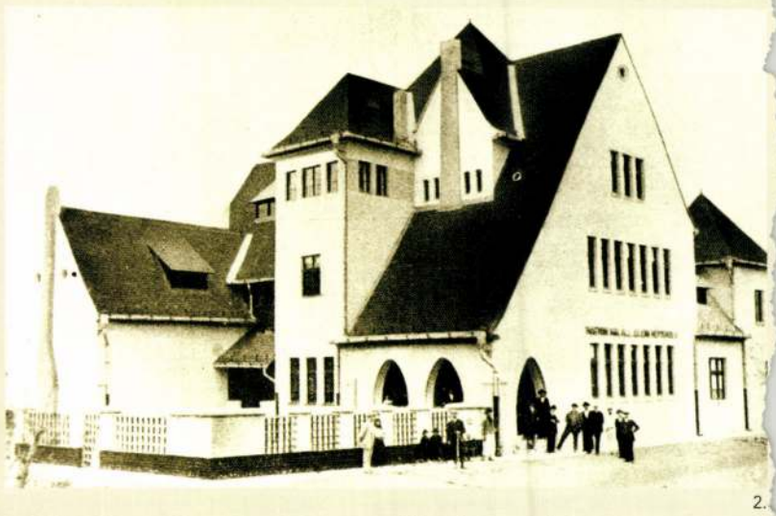

2.

1. **Györgyi Dénes arcképe az Eötvös Gimnázium tablójáról** ***(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyűjteménye, a képet Fodor Béla kutatásának jóvoltából mutathatom be)*** | Portrait of Dénes Györgyi from the portrait-board of Eötvös Secondary School
2. **Bácskeresztúr, elemi iskola, 1911, archív fotó az építés korából** | Elementary school, Bácskeresztúr, 1911, archive
3. **Györgyi Dénes terve az Erzsébet emlékmű pályázatra, 1913** | Györgyi's plan for Erzsébet Memorial
4. **Bácskeresztúr, az elemi iskola véghomlokzata, 1911.** | End facade of the elementary school, Bácskeresztúr

3.

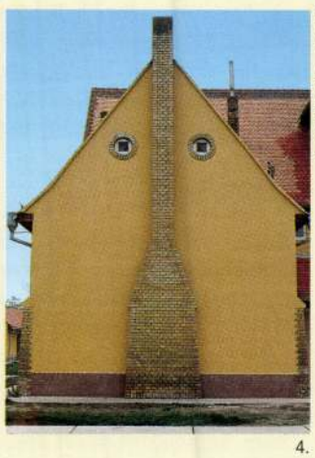

4.

Fotó: Gerle János

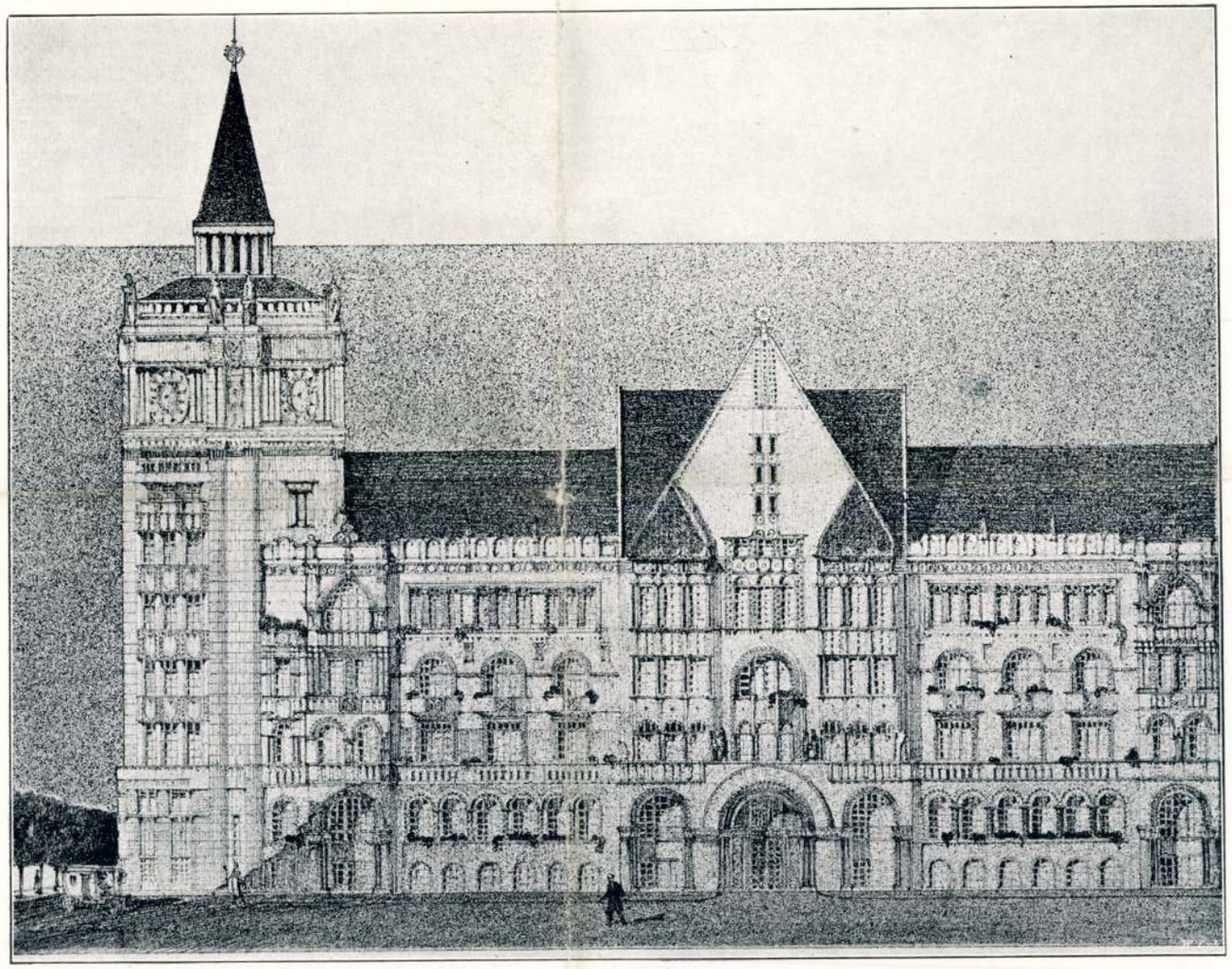

FŐHOMLOKZAT.

MEGOSZTOTT I. DÍJ. — JELIGE: KETTŐS KERESZT. GYÖRGYI DÉNES, BUDAPEST.

A debreceni ker. és iparkamara
bérházépületet kapcsolatos vékházá-
nak tervpályázata
Magyar Épitőművészet
1911. 7. sz. 10-13
L7 képek és alap.

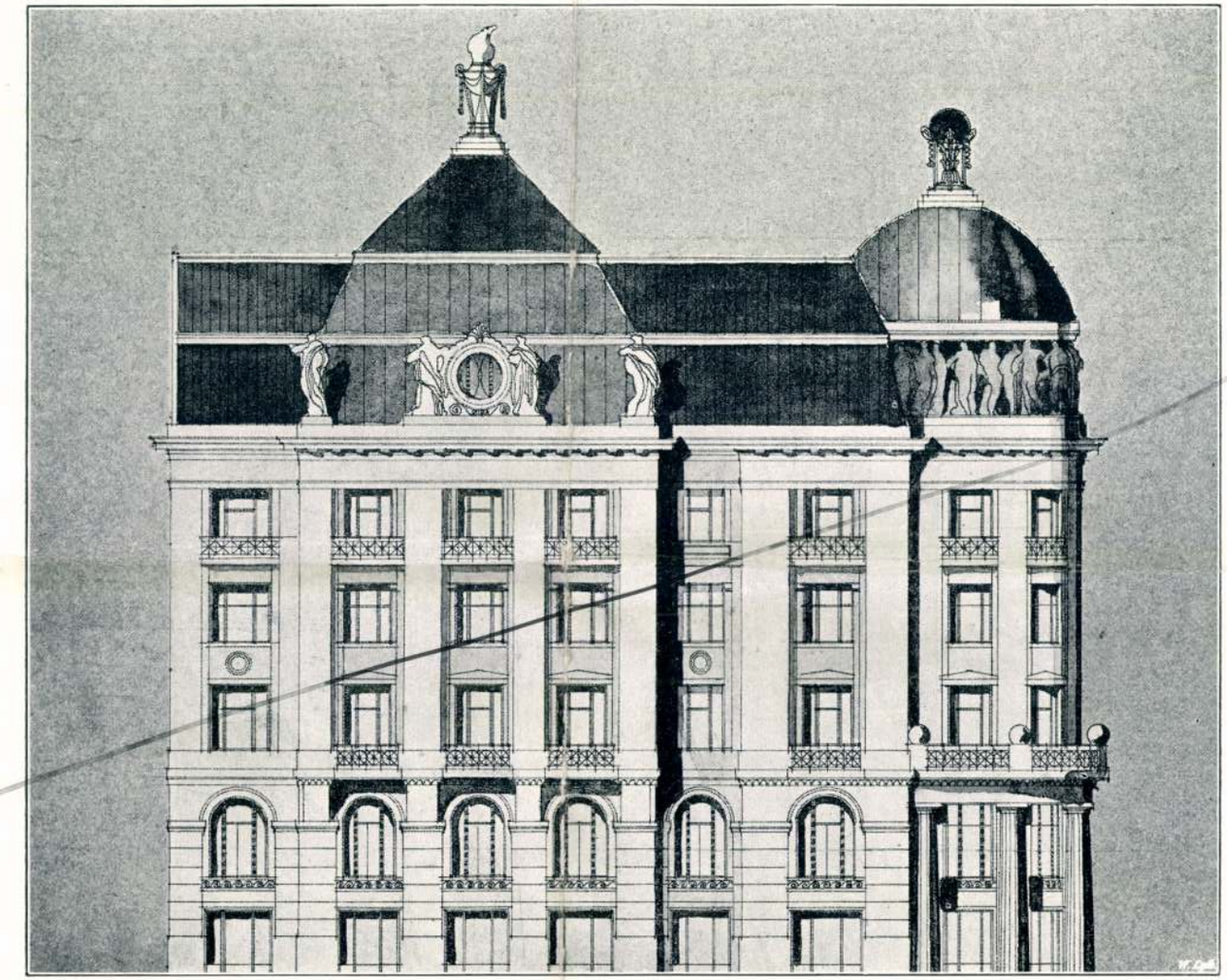

OLDALHOMLOKZAT.

MEGOSZTOTT I. DÍJ. — JELIGE: MERKUR.

SPIEGEL FRIGYES ÉS ~~IFJ. ENGLERTH~~ KÁROLY, BUDAPEST.

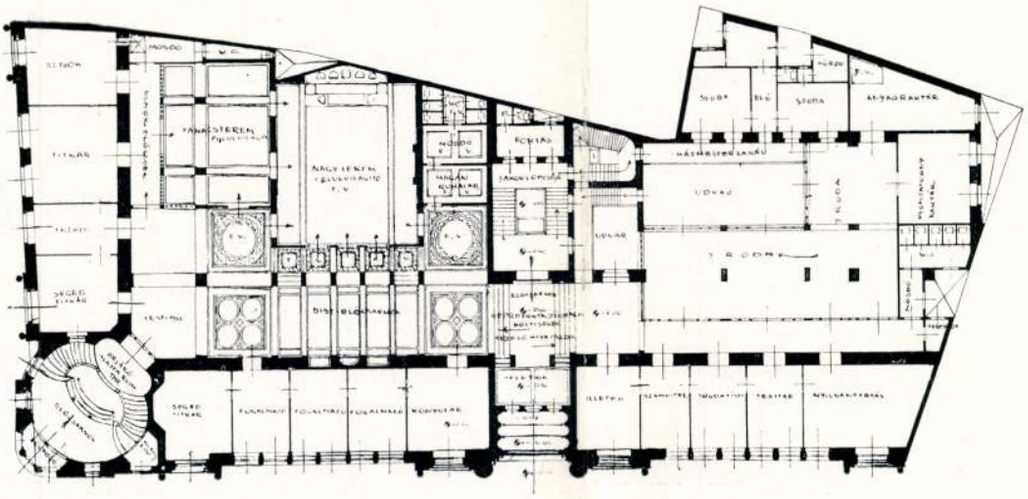

MAGAS FÖLDSZINT.

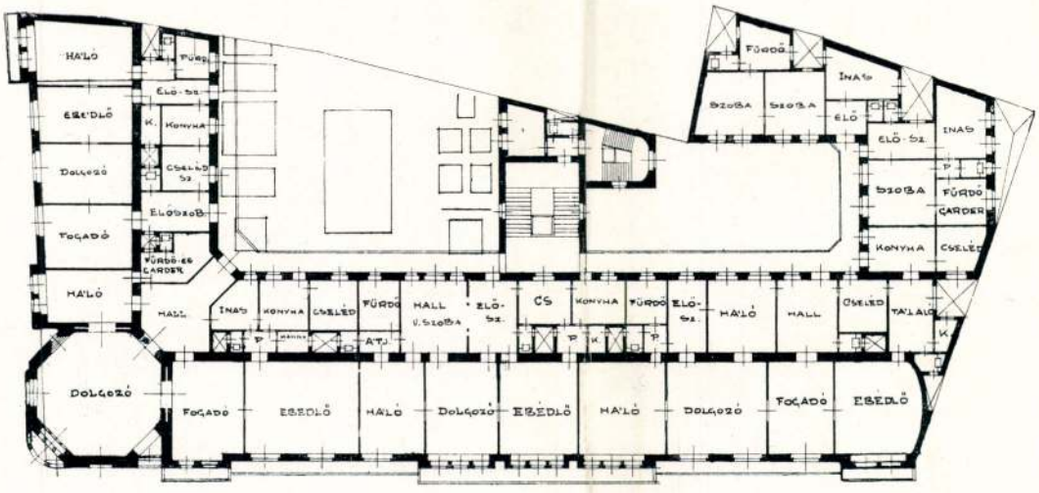

I. EM. ALAPRAJZ.

MEGOSZTOTT I. DÍJ. — JELIGE : KETTŐS KERESZT.

GYÖRGYI DÉNES, BUDAPEST.

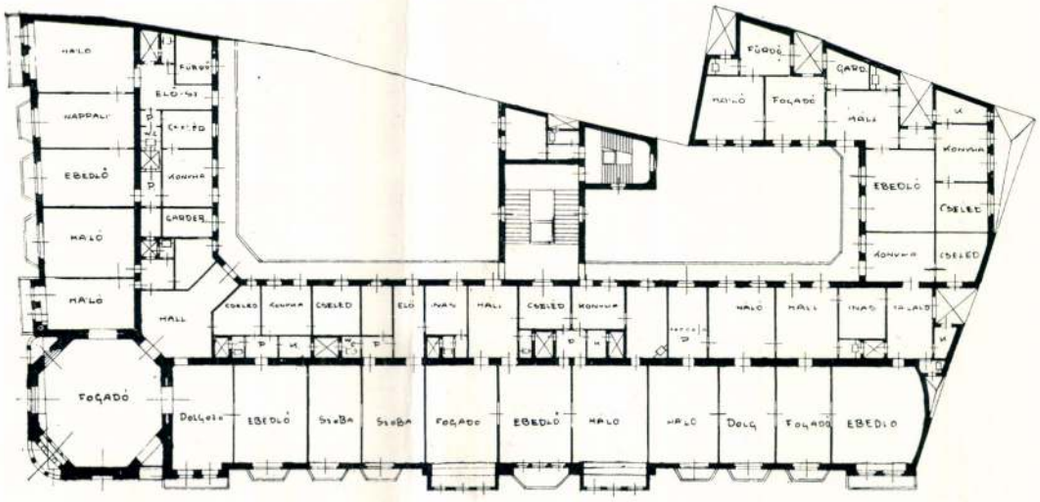

II. EM. ALAPRAJZ.

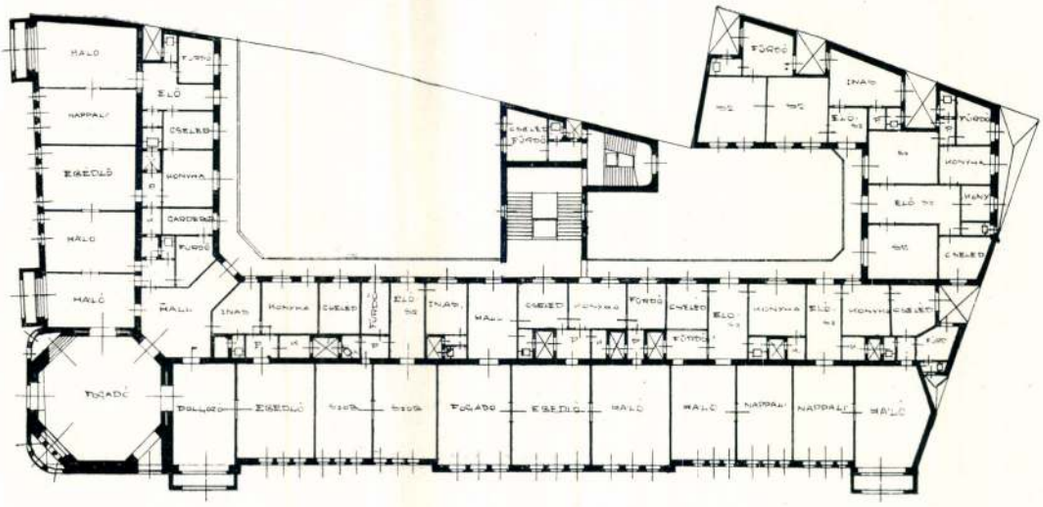

III. EM. ALAPRAJZ.

MEGOSZTOTT I. DÍJ. — JELIGE: KETTŐS KERESZT. GYÖRGYI DÉNES, BUDAPEST.

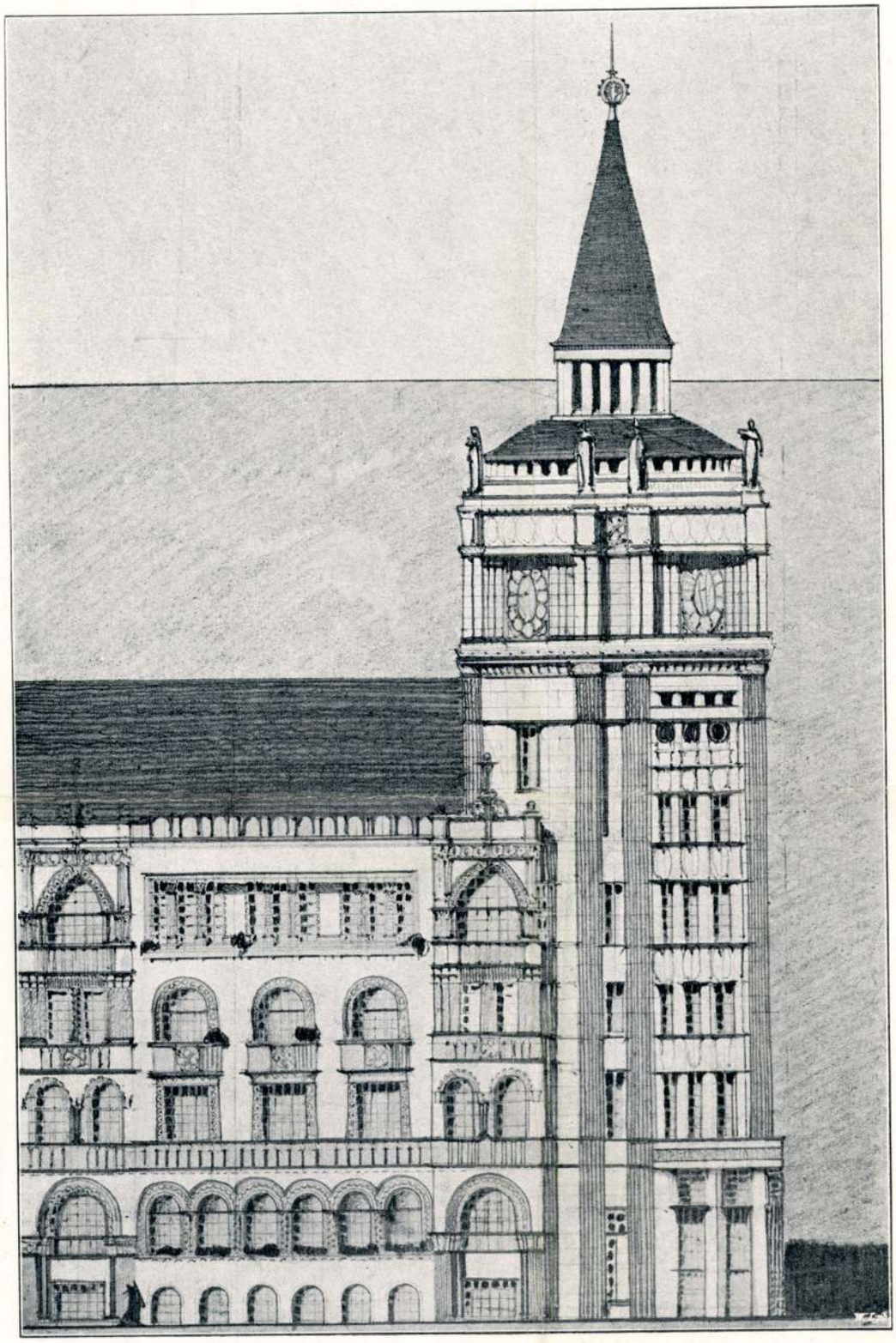

OLDALHOMLOKZAT.

MEGOSZTOTT I-SŐ DÍJ. — JELIGE: KETTŐS KERESZT. GYÖRGYI DÉNES, BUDAPEST.

van a bejárólépcső az előcsarnokban úgy behelyezve, hogy amellett a zavartalan közlekedés is lehetséges legyen. Nagyon sikerülten van a titkári lakás a Deák-Ferenc-utca felől elhelyezve úgy, hogy ahhoz a közvetlen bejárás az alagsortól induló lépcsőn át történik, de még egy kis folyosón át az irodákkal is össze van kapcsolva, miáltal megvan annak a lehetősége is, hogy a titkári lakás szükség esetén a hivatalhoz csatolható legyen.

A második alternativa szerint a kamara bejáróját a Deák-Ferenc-utcába teszi. Ezen megoldásnak vannak a helyhez kötött előnyei, a tervezés szempontjából pedig kiemelendő az, hogy az összes hivatali szobák minden megszakítás nélkül összekapcsolhatók. Építészeti szempontból megvolna ezen tervnek azon előnye is, hogy az előcsarnoknak távlati hatása lenne, ha az előcsarnok belső része jobb megvilágítást nyerne.

Az emeleti lakás beosztására szerző az I. emeleten három alternativát mutat be; kisebb és nagyobb lakásokat tervez, ügyes, célszerű s jövedelmezőség szempontjából előnyös beosztásban.

A lépcsők elhelyezése szerencsés, azonban az azok közt fekvő lakások csak a folyosóról közelíthetők meg.

Nagyon sajnos, hogy a sikerült és alapos alaprajzi megoldásokkal az épület külsője, illetve a választott architektura lépést nem tart, az kissé száraz és véleményünk szerint annál a saroknak jobb és szerencsésebb hangsúlyozása volna szükséges. Nem szerencsés az utolsó emeleten a homlokzatokon beillesztett arkádszerű visszaugrás sem, mivel ez nagyon is a szobák használhatásának rovására esik.

A 15. szám alatti terv, jeligéje: *Merkur A.*

Szerző a feladatot tisztán akadémikus szempontból fogta fel. A diszpozíciója szépen áttekinthető, a kamara folyosója világos, a hivatalok célszerűen vannak csoportosítva. Az akadémikus felfogás túlságos hangsúlyozása következtében szerző kitért a feladat nehézségei elől és több helyiséget nem helyezett el; nevezetesen hiányzik az iktató-kiadó-nyomtatványraktár és kevés számban tervezett klozetteket és a titkári lakást sem helyezte el a földszinten. A beépített területe így nagyon kicsi.

A lakások elrendezése sem teljesen kifogástalan, mert a hosszúra nyúlt háznak csak egy feljáró lépcsőt ad, amely a Deák-Ferenc-utca végén nem szerencsésen van elhelyezve. Hibája a tervezetnek, hogy a kamara folyosóját a bejárónál lemélyíti, ami — tekintettel a közgyűlési terem monumentálisabb kiképzésére — helyes, de a közlekedés szempontjából kifogás alá eshetik. Az architektura barokkos formákban tartva, művészi ügyességgel és könnyedséggel van ábrázolva.

A 20. szám alatti terv, jeligéje: *Sarokbejárat.*

A földszint elég világos diszpoziciójú. A kamara helyiségei elhelyezése jó, csak nincsen kihasználva eléggé a terület, mert a lakásbejárók nem célszerű elhelyezése miatt a titkári lakásra elég hely nem maradt, ahelyett néhány tartalékhelyiséget tervezett.

A lakásokhoz vezető lépcsőket az utcai traktusba teszi, így tehát semmiféle előcsarnok nincsen, ami egy jobb kiállítású bérháznál elengedhetetlen. A lépcsőknek utcárahelyezéséből a lakásokra nem is háramlik különösebb előny, azok beosztása szerencsésnek nem mondható.

Az architektura egyszerű monumentális formákban van tartva, az épületnek előkelő megjelenést biztosítana.

A 23. szám alatti terv, jeligéje: *rajzolt Merkur-fej.*

Alaprajzi diszpoziciójában egy rendkívül érdekes terv, mely ugyancsak azon alapszik, hogy a lakások bejárójait egy alacsonyföldszintre helyezi, hogy a magasföldszinten levő kamarai helyiségeket ketté ne szakítsa. Nagyon szépen van ez a két lakásbejáró a Werbőczy-utcában elhelyezve és azok jól megvilágított lépcsőkhöz vezetnek. A kamara hivatali helyiségei így az elég magas földszintet foglalják el és az azokhoz vezető bejáró szempontjából szerző két alaprajzi megoldást mutat be; az egyik szerint a bejárót a Werbőczy-utcára teszi. Az utcára helyezett vesztibülbe tervezett kétkarú lépcsőn a magasföldszint foyer-jára érünk. Ezen foyer építészetileg nagyon ügyesen van kiképezve. Annak megvilágítása három nagy felülvilágítón át történik, mely megvilágítás az ajtókba illesztett üveglapok segítségével még fokozható is volna.

Az így tervezett foyer-nak igen szép térhatása lenne. Csak az sajnos, hogy annak szellőzése csakis mesterséges úton volna lehetséges, ami költséges berendezést igényelne és hathatósságában a természetes szellőzéssel soha fel nem érne.

A kamarai helyiségek elrendezése és csoportosítása nagyon szép, aminthogy szerencsésnek mondható a kamarai titkári lakás elhelyezése is.

A második alternativa szerint a helyi viszonyoknak inkább megfelelően a kamara bejáróját a sarokra helyezi, mely megoldás a jelen esetben feltétlenül szerencsésebbnek mondható, mivel az összes hivatalhelyiségeknek egybekapcsolása is elérétett.

Rendkívül érdekes az emeleti alaprajzi megoldás, mert bár az összes számbavehető tervek közül a legtöbbet épít be, a lakásait mégis úgy tudja megtervezni, hogy nyitott folyosók elkerülésével azokhoz a szerencsésen elhelyezett két fő- és két mellék-lépcsőkből közvetlenül be tud menni. Szerző csupán a konyhák közötti közlekedés szempontjából tervez nyitott folyosókat, ami azzal az előnnyel is jár, hogy ezen folyosókon az ágyneműek és egyebek szellőzése is eszközölhető. Azonfelül nagy előnye

— **A Kúria teljes ülése.** A Kúria hétfőn dr. *Osvald* István elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen az elnök a budapesti ítélőtábla alelnökévé kinevezett dr. *Alföldy* Dezsőt búcsúztatta el. Ezután a Kúria nevében dr. *Alföldy* vett a nyugalomba lépett dr. *Gáll* Endre koronaügyésztől, továbbá dr. vitéz gicei *Diószeghy* Gábor, végül a váratlanul elhúnyt dr. *Botkay-Beck* Károly kúriai bírótól. A teljes ülés ezután a Hatásköri Bíróságba titkos szavazással dr. *Thébusz* Aladár, tanácsvezetés jogával felruházott kúriai bírót választotta meg.

— **Ujságírójubileum.** *Miskolcról* jelentik: Most ünnepelte 30 éves ujságírói jubileumát *Fehér* Ödön, a miskolci *Reggeli Hirlap* főszerkesztője. Szombaton 200 terítékes banketten *Lichtenstein* főispán, *Fekete* polgármesterhelyettes és *Márkus* Miksa méltatták a jubilánst.

— **Laval leányának eljegyzése.** *Párizsból* jelentik: *Laval* miniszterelnök leányát, Josét eljegyezte gróf René *Chambrun* newyorki ügyvéd, aki a Lafayette-családból származik, anyja pedig Roosevelt unokanővére. A római francia nagykövet a vőlegény nagybátyja.

— **A német vasutasok a Hortobágyon és búcsúestélyük a budapesti Vigadóban.** A Magyarországon tartózkodó négyszáz vasutas vasárnap a *Hortobágyot* és *Debrecent* látogatta meg. Vasárnap este a budapesti *Vigadóban* búcsúestét és hangversenyt rendezett a magyar vasutasság a német vendégek tiszteletére. Az ünnepély után a német vasutas zenekar adott hangversenyt.

— **A Tisza—Szamosközi Ármentesítő Társulat új miniszteri biztosa.** A földmüvelésügyi miniszter *Kövessy* Győző nyugalmazott miniszteri tanácsost a Tisza—Szamosközi Ármentesítő- és Belvízszabályozó Társulatnál viselt miniszteri biztosi állása alól felmentette és e társulat ügyeinek további vezetésére báró *Kaas* Albert egyetemi nyilvános rendes tanárt két esztendő tartamára miniszteri biztosul kiküldötte.

— **Arcadius Avellanus halála.** *Newyorkból* jelentik: 84 éves korában Philadelphiában meghalt dr. Arcadius *Avellanus* latin nyelvész. Avellanus, akinek igazi neve *Mogyoróssy* Árkád volt, fiatal korában vándorolt ki Amerikába. Szenvedélye volt a latin nyelv, lehetőleg csak latinul beszélt és levelezett, számos nyelvészeti munkát adott ki latin nyelven és a Robinson Crusoet lefordította latinra.

— **Angol úrvezető halálos gyermekgázolása a bécsi országúton.** *Győrből* jelentik: *Fane* Alfréd 25 éves londoni lakos feleségével *Budapesten* járt látogatóban. Vasárnap gépkocsijával *Budapestről Bécs* felé tartott. *Rajka* község határában elütötte *Gál* Lajos négyéves gyermeket, aki a helyszínen *meghalt*. A győri ügyészség a tanuvallomások alapján megállapította, hogy a kisfiú, aki édesanyjával és testvérével az útszéli fákról cseresznyét szedett, egy fa mögül *hirtelen átfutott az úton* édesanyjához. Az angol úrvezető minden erővel igyekezett fékezni, de a szerencsétlenséget elhárítani már nem tudta. Az ügyészség megállapította, hogy a gépkocsivezetőt semmi gondatlanság sem terheli, ezért *visszaadta Fane Alfrédnak útlevelét és megszüntette ellene az eljárást.*

— **A szovjetrepülők helyettes parancsnoka Angliában.** *Londonból* jelentik: *Khripine* tábornok, a szovjetlégihaderők helyettes főparancsnoka, *Angliába* érkezett, hogy résztvegyen az angol légiflotta *Londonban* évenként rendezett bemutatóján.

— **Halálozás.** Borosjenői *Zsindely* Ferenc c. kúriai bíró hétfőn Budapesten 75 éves korában hirtelen meghalt. Halálát neje, szül. Wünsch Mária és fiai: dr. Zsindely Ferenc országgyülési képviselő, dr. Zsindely László járásbíró, dr. Zsindely Endre külügyminisztériumi titkár és dr. Zsindely Sándor gégészfőorvos gyászolják.

Dr. *Solymossy* Dezső honvédezredorvos a székesfehérvári katonai kórházban elhúnyt. Temetése június 30-án volt a kerepesiúti temetőben.

Dömsödi *Hajós* Menyhért kormányfőtanácsos, felsőházi tag, a háborús emlékérem és a Vöröskereszt hadiékítményes II. oszt. díszjelvény tulajdonosa hétfőn délelőtt 11 órakor szadai birtokán 76. életévében váratlanul elhúnyt. Temetése 3-án, szerdán délután 6 órakor lesz a szadai családi sírkertből. Engesztelő szentmiseáldozat 6-án délelőtt 11 órakor Budapesten a ferencrendiek templomában lesz.

Dr. *Weisz* Bernátné volt békéscsabai közjegyző özvegye július 1-én elhúnyt. Temetése e hónap 3-án Békéscsabán lesz.

— **»Felmentettek a szolgálat alól egy rendőrtanácsost«** című hírünkkel kapcsolatban a következő nyilatkozat közzétételére kértek fel: Valótlan az az állítás, hogy a főkapitányság bejelentő hivatala a fővárosi választások ideje alatt nem állott volna hivatása magaslatán és az az állítás, hogy *Váray-Wölfel* rendőrfőtanácsos úr szolgálat alól való felmentése kapcsolatban van a bejelentő hivatal működésével. Való tény az, hogy Váray-Wölfel rendőrfőtanácsos úr szolgálati kötelezettségének teljes egészében eleget tett és ennek következtében július hó 1-ével nyugalomba vonult. *A nyugdíjaztatás és a szolgálat alól való felmentést a rendőrfőtanácsos úr maga kérte.*

Az idegek döntenek

Ma még inkább mint valaha **KOBONA** legyózi a kimerültséget és ideges gyengeséget, felkelti az életkedvet és önbizalmat. Gyógyszertárban kapható.

Egy világkiállítás tanulságai

Nemzetek versenye — Beszélgetés Brüsszelről Györgyi Dénessel

(Saját tudósítónktól.) — A brüsszeli világkiállítás — mondja *Györgyi* Dénes műépítész-tanár, a brüsszeli magyar pavillon tervezője, aki hosszú külföldi tartózkodás után most érkezett haza — nemcsak arra volt jó, hogy megmutassuk: semmiből is tudunk valamit, sőt sokat teremteni, hanem arra is, hogy megfigyeljük: milyen véleménnyel vannak odakünn rólunk s legfőként: milyen propagandával dolgoznak az egyes államok.

— A brüsszeli világkiállításra, amely méreteiben jóval felülmúlta a legutóbbi londoni, párizsi, milánói kiállításokat, a belgák óriási erővel készültek s harminc nemzet részvételét biztosították. Túl ennek a harminc nemzetnek versenyén, a legerősebb verseny *négy nagyhatalom között indult meg a hegemóniáért...* Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország között.

Egyenlő erővel, felkészültséggel indultak hareba mind a négyen, Németország kiállítási épülete azonban — bár a munkálatok német művészekkel, iparosokkal, munkásokkal teljes erővel folytak — mégsem jutott tető alá: félbenmaradt... Az ok: egyelőre ismeretlen, de hogy a német nemzeti önérzet szenvedett miatta, azt már a kiállítás idején tapasztaltam, mert rengeteg német panaszkodott, hogy ebből a világversenyből: Anglia, Francia- és Olaszország mellett, Németországnak semmi körülmények között sem lett volna szabad — lemaradnia.

— A mi részvételünk, sajnos, csak a határidő legvégén döntetett el. S mert az állam a pavillon építéséhez szükséges összeget nem tudta biztosítani, a Külkereskedelmi Hivatal Vezetőségének agilis munkája: a kiállítók révén hozta össze a szükre szabott összeget.

— S ennek ellenére is, a szakkritika s a külföldi lapok hasábos híradásai szerint, a magyar pavillon: a maga nemes egyszerűségével s a benne felhalmozott művészi és ipari produktumokkal a kiállítás legkomolyabb értékei között számít.

— A képzőművészetek számára nagy, internacionális pavillonok épültek a kiállítás területén, amelyben minden nemzet bemutathatta nemcsak modern festészetét, szobrászatát és építőművészetét, hanem *ötszz esztendőre visszamenőleg nemzeti kultúrájának legbecsesebb értékeit is...* Ebben a versenyben szintén méltóképpen biztosítottuk a minket megillető helyet.

— A kiállítás legnagyobb területét *Olaszország* foglalta el. Nyolc nagyméretű épületet épített s főépületének óriási kupoláját márványból és üvegből készítette. A kupola alatti kolosszális előcsarnok mélykékszínű festése, a kupolába épített üvegbetétekkel: mint csillagos ég szikrázott s minden szónál beszédesebben hirdette az olasz erőt és törhetetlen élnitudást. Kiállításuk minden épülete belülről nyolc méter nagyságú fényképekkel volt borítva, amelyek ujjongó, boldog, dolgozó tömegeket hoztak a bámuló, lenyügözött szemlélő elé. A trikolór pedig, amely többszáz méter magas acélvázú tornyon lengett s messze maga alatt hagyta — mintegy szimbolumképpen — az összes körülötte lévő magasságokat, éjjel szikrázóan volt megvilágítva.

— Ugyanígy, minden erejük és tehetségük megfeszítésével harcoltak a többi nemzetek is, mert ez a kiállítás nemcsak békés verseny, hanem a világháború alkotta nemzetek kíméletlen propagandája is volt, amelyet a mi pavillonunk melletti csehszlovák pavillon igazolt legszomorúbban... Ennek a pavillonnak csarnokát, szemben a főbejárattal, óriási vörös térkép foglalta el, melynek közepén — mint parányi fehér folt, amelyet elöntött az ár — terült el Magyarország. Ha nem is állott volna a térkép alatt félméteres betükkel: *»Európa békéjét egyedül a kisantantállamok együttműködése garantálhatja«*, akkor is mellbelökte volna a szemlélőt a térkép óriási méretével és ordító színeivel. Az oldalfalakat ugyancsak ebben a csarnokban szintén térképek töltötték meg. Ezek a térképek azt bizonyították, hogy *egész Ausztria és a hajdani Nagy-Magyarország: a Tátrától Fiuméig, Brassótól Nagyszebenig hány évtizedig volt a cseh királyság területe.*

— Sírnivalóan szomorú volt ez, mert míg a nagy térkép jövőnk sivárságát ordította, a többiek történelmi nagyságunkat, multunkat állították hamis világításban a világ elé.

— A pavillon építésének idején s a kiállítás alatt nagyon sok szép, megható jelenetet láttam Belgiumban élő magyaroktól. Egy öreg munkás — még gyerekkorában került ki — sírva csókolta meg a magyar zászló címerét, mielőtt a zászló felfutott a rúdra. Egy másik: mindennap a zászló alá ült le enni és pihenni, mert mint mondta: *»amíg itt ülök, legalább otthon vagyok«*. A magyar kolónia tagjainak fiatal lányai és gyermekei — vagy ötvenen — a kiállítás megnyitásának napján magyar ruhában álltak fel a bejárat két oldalára s a szinte teljes számban együttlévő kivándorlottakkal könnyes szemmel hallgatták a Himnuszt.

B. M.

— **Megszigorítják a diszpenzációk kiadását.** Az utóbbi időben nagyon megszaporodott azoknak a házasulóknak száma, akik a kihirdetés alól felmentést kérnek. *Szendy* polgármester most rendeletben utasította az anyakönyvvezetőségekhez beosztott tiszviselőket, hogy a jövőben a házasságok kihirdetése terén tegyenek eleget a törvényes intézkedéseknek. Hansúlyozza a polgármester, hogy a jövőben csak a legindokoltabb esetekben fog házassági diszpenzációkat adni.

LÉGZŐSZERVI BAJOKNÁL
kiváló gyógyeredményt nyujt
Dr. KOZMA SZANATÓRIUMA
BUDAKESZI, ERKEL UTCA 24
Komplett ellátás gyógykezeléssel már napi 5.— pengőtől. Felvilágosítás, prospektus: Dr. Kozma, V., Újpesti rakpart 8. Telefon: 13-6-93

— **Jugoszlávia új párizsi követe.** *Belgrádból* jelentik: *Purics* külügyminiszterhelyettest a nyugalomba vonuló *Spalajkovics* helyére párizsi jugoszláv követté nevezték ki.

— **A laibachi eukarisztikus kongresszus véget ért.** *Laibachból* jelentik: Az eukarisztikus kongresszus három napig tartott és hétfőn ért véget. Több mint 150.000 katolikus volt jelen Laibachban. A nagy misén, amelyet *Hlond* lengyel bíbornok, pápai küldött fényes segédlettel mondott, 100.000-nél több hívő vett részt, akik térdelve fogadták a pápai áldást. Dr. *Korosec* belügyminiszter, a szlovén katolikusok vezetője kijelentette, hogy a kongresszus csakis a katolicizmus seregszemléje volt és semmiféle politikai célt nem tartott szem előtt. Ugyanakkor tartották meg a katolikus hírlapírók, katolikus diákok és a katolikus egyesületek nagygyülését is. *(T.)*

— **Lezuhant egy utasszállító gép — senki sem sérült meg.** *Londonból* jelentik: Egy angol utasszállító repülőgép Blackpoolból jövet nagy viharba került és a Man szigetén levő Ronaldsway repülőtéren *lezuhant*. A repülőgép kigyulladt és *teljesen szétroncsolódott*. Az egyik utas lélekjelenlétének köszönhető, hogy *emberéletben nem esett kár*. Az utas ugyanis a szerencsétlenség pillanatában feltépte a repülőgép ajtaját és igy valamennyi utas elhagyhatta a repülőgépet anélkül, hogy valaki is megsebesült volna közülük.

— **Két autobusz összeütközött Milánóban — egy halott tizenhét sebesült.** *Milánóból* jelentik: Vasárnap a milánói Szent Julianna intézet 28 tanulóját és tanítónővérét szállító kirándulókocsiba teljes sebességgel *beleszaladt egy társas gépkocsi*. Az intézeti növendékek kocsija az útszéli árokba zuhant és valamennyi bennülő nagy ívben kirepült az úttestre. *Egy növendék azonnal meghalt*, az egyik tanítónővér súlyosan, egy másik könnyebben sebesült meg. 15 gyermek többé-kevésbé könnyű sérüléseket szenvedett.

— **A Kereskedelmi Iskolai Tanárok** Országos Egyesületének június 29-i 42. közgyülésén Balatonzamárdin dr. *Dengl* János professzor elnökölt. Hóman kultuszminiszter táviratban üdvözölte a gyülést. Az elnöki megnyitó után *Heinrich* János főtitkár ismertette az egyesület multévi munkáját.

— **»Vendégház« Boldogon.** Az Aszód közelében fekvő Boldog község »Vendégházá«-t vasárnap avatták fel. A község évszázados népmüvészetét, népviseletét mutatja be a kis múzeumban.

— **Az Amerikai Magyar Népszava kiadója II. osztályú magyar érdemkeresztet kapott.** A kormányzó II. oszt. magyar érdemkereszttel tüntette ki *Wegrzynek* M. Ferencet, a Newyorkban megjelenő Amerikai Magyar Népszava kiadóját és elnökét. A kitüntetést az amerikai magyar főkonzul nyujtotta át Wegrzyneknek, aki hosszabb beszédben mondott köszönetet a kitüntetésért.

— **Rendőrre támadt négy részeg fiatalember.** Hétfőn hajnalban a *Mester* uccában szolgálatot teljesítő rendőr arra lett figyelmes, hogy négy részeg fiatalember bottal döngeti az üzletek redőnyeit és kirakatait. *Igazolásra szólította fel őket, mire azok a rendőrnek támadtak, aki szorongatott helyzetében kénytelen volt kardját használni.* Erre a támadók közül hárman elmenekültek, míg negyedik társukat, *Gerencsér* József pincért a rendőr előállította a központi ügyeletre, ahol hatósági közeg elleni erőszak címén őrizetbe vették.

— **Budapesten megszületett a világ hatvanegyedik európai bölénye.** Az európai bölények kihalófélben lévő fajtájából már *csak hatvan példány él*, ezek is állatkertekben és vadaskertekben, a szabad természetben *európai bölény már nincsen*. Három és fél évvel ezelőtt a feloszlatott visegrádi bölénypark megmaradt három európai bölényét az állatkertbe vitték, ahol csodálatosképpen a tenyésztőtelep megszüntetése után fél évvel egy *üszőborjú született*. A hároméves bölénytehén most egy *egészséges, életrevaló üszőborjút hozott a világra.*

— **A csehszlovák követség** közli, hogy *Kobr* Milos csehszlovák követ a mai napon megkezdte szabadságát. Távollétében dr. Frantisek *Cerny* követségi tanácsos helyettesíti ügyvivői minőségben.

— **Együléses, ötágyús csodaszörny az angol repülőgyárosok nemzetközi bemutatóján:** *Londonból* jelentik: Az angol repülőgyárosok szövetsége 47 állam 3000 képviselőjének jelenlétében bemutatta a legújabb angol katonai és utasszállító repülőgépeket. A katonai repülőgépek között szerepelt a *»Fairey Fantome« elnevezésü együléses katonai repülőgép, amely öt gyorstüzelő ágyúval van fölszerelve és 400 kilométeres óránkénti sebességet tud elérni.* Bemutattak ezenkívül különböző nehéz bombavető és torpedóvető repülőgépeket, valamint a *legújabb rendszerü egyfedelü utasszállító repülőgépeket.*

— **Beküldött hirek.** *Kedd. Különfélék.* Az *Iparmüvészeti Múzeum könyvtára* szeptember 1-ig zárva marad. — A *Külügyi Társaság* szeptemberben kezdi meg Külügyi Szemináriumát (Országháza, XI. kapu). — A hatnapos miskolci szünidei tanítótovábbképzőre Borsod megye kir. tanfelügyelőjénél július 4-ig, a budapesti tanfolyamra az I. ker. áll. tanítóképző igazgatóságánál július 8-ig kell jelentkezni. — A *Pesti Izr. Nőegylet* csecsemő-, gyermekgondozó- és ápolónői tanfolyama szeptember 15-én kezdődik. Jelentkezés július 15-ig. — A *Képzőmüvészeti Egyesület* tisztujító gyülése Berán Lajost választotta elnökké. — A vámosmikolai főszolgabírói kirendeltség járási népmüvelési napot rendezett. — *A pesti izr. hitközség hivatalos órái* július 1-től augusztus 15-ig fél 8-tól délután 3-ig tartanak. Délutáni inspekció: 3—6 óráig.

TEST-ÁPOLÁSRA Hofer

— **Kozma főispán érdekes rendelete a deputációzás ellen.** *Szentesről* jelentik: Dr. leveldi *Kozma* György, Csongrád megye főispánja rendeletet adott ki, amelyben megállapítja, hogy mióta a csongrádi főispáni széket elfoglalta, a deputációjárásnak se vége, se hossza hivatalában és ezért felhívja az összes hatóságokat, *minden erejükkel hassanak oda, hogy legyen vége a deputációzásnak*, mert neki elhatározott szándéka, hogy *a jövőben nem fogad küldöttségeket.*

— **Névmagyarosítás.** Dr. *Preineszberger* Jenő, a debreceni törvényszék vizsgálóbírája családi nevét *Zsögödre* magyarosította.

— **Öten pályáznak a debreceni színház bérletére.** *Debrecenből* jelenti tudósítónk: A debreceni városházán hétfőn délben 1 órakor bontották fel a debreceni színház bérletére beérkezett öt pályázatot. *Müller* János pécsi ügyvéd és szerkesztő, valamint *Fazekas* Bertalan erdélyi színigazgató pályázatát, mint szabálytalant valószínűleg nem veszik figyelembe. A másik három pályázó: *Tolnai* Andor, *Kardos* Géza ,a színház eddigi igazgatója és *Horváth* Árpád, a Nemzeti Színház főrendezője, aki pályázatához *Hevesi* Sándor, *Bánffy* Miklós, *Voinovich* Géza, *Márkus* László és *Csathó* Kálmán szakvéleményét mellékelte a Nemzeti Színháznál és az ország más színházában végzett művészi tevékenységéről. A bérbeadásról pénteken dönt a közgyűlés.

LÓSPORT

A Batthyány-Emlékversenyt a bécsi Simplon nyerte

A Tátrai hendikep győztese: Nordland

Izgalmasabb finist alig látott a pesti pálya, mint a Batthyány-Emlékversenyét: három ló, az osztrák és cseh derbynyerő *Simplon*, nyergében Schejballal, mellette *Canada* és *Arsiero*, az utolsó száz méteren fej-fej mellett küzdenek, míg végül Schejbal vaskeze beveri Simplont, mely fejhosszal győz a *holtversenyt* futó két riválisa ellen. Különben is mind a két nap az izgalmak jegyében folyt le. Ritkán látott *óriás mezőnyök* követték egymást úgy Péter és Pál napján, mint vasárnap. Szombaton volt egy hatalmas befutó is 5:2008. De vasárnap is a hendikepekben a favoritok sorra lemaradtak.

Részletes eredmény szombaton:

I. *Balsors* (Szentgyörgyi) 1. Visegrád (Horváth) 2. Bakter (Gutai) 3. F. m.: Thank you, Senora, Livorno, Filkó. Fejh, ötnegyedh. 10:37, 15, 20, 14. 3, 5, 3. Befutó: 5:137.50.

II. *Why not* (Szabó L. II) 1. Mályva (Csaplár) és Napraforgó II (Csúta) 3. F. m.: Hozomány II, Fajankó, Bogyó, Sóház, Moulin Rouge. ¾ h. holtv. 10:33, 15, 21 Mályva, 31 Napraforgó II. 2½, 5 Mályva, 25 Napraforgó II. Befutó: Why not és Mályva 5:70, Why not és Napraforgó II 5:158.50.

III. *Africanus* (Simics) 1. Szomjas (Hála) 2. Reine Herodine (Kollár) 3. F. m.: Sok, Dénes, Vigasz, Pozőr, Gemma, Mesebeli. ¾ h, ¾ h. 10:76, 23, 14, 15. 5, 1½, 6. Befutó: 5:243.

IV. *Nordland* (Gutai) 1. Pockos (Keszthelyi) 2. Rajta (Csuta) 3. F. m.: Subcontra, Moran, Orpington, Puskapor, Toupie, Amadeo. Ötnegyedh, ¾ h. 10:31, 14, 16, 14. 2, 3, 5. Befutó: 5:53.

V. *Fiola* (Csömöri) 1. Megint (Weckermann) 2. Herta (Gosztonyi) 3. F. m.: Timoleon, Lilla, Bojtár, Penang, Tünde. 1½ h, nyakh. 10:343, 42, 25, 28. 50, 4, 20. Befutó: 5:2008.

VI. *Sempre* (Keszthelyi) 1. Csatártó (Esch Gy.) 2. Persze (Gosztonyi) 3. F. m.: Mumus, Idler, Na nu!, Gavallér, Dsingiz Khan, Citroenette, Cadeau, Bolivia, Passabel, Arató, Cserkész, Boccaccio, Palojta, Lurkó. Fejh, fejh. 10:36, 20, 52, 31. 2, 8, 8. Befutó: 5:361.

VII. *Pici* (Szentgyörgyi) 1. Karolinger (Szabó L. II) 2. Zuzmara (Gosztonyi) 3. F. m.: Mallorca, Bubos, Sunshine, Példás, Emese, Bon-Pas, Samaki, Siegfried, Allegra, Bellevue. 1½ h, 1 h. 10:33, 15, 27, 18. 2½, 8, 5. Befutó: 5:179.50.

Részletes eredmény vasárnapra:

I. *Pillanat* (Gutai) 1. Alight (Szabó L. II) 2. Fokos (Teltschik) 3. F. m.: Carthago, Caracalla, Szepes, Muskátli, Napszámos, Bácska. 1¾ h, fejh. 10:22, 12, 19, 13. Pari, 6, 2½. Befutó: 5:95.

II. *Gamma* (Esch Gy.) 1. Figaro (Gutai) 2. Dany (Szabó L. II) 3. F. m.: Sokrates, Sziget, Napos, Hali-Gani, Cadrina, Bomba, Mérgespuszta, Carmen, Ráró II. 1½ h, ¾ h. 10:172, 26, 13, 20. 12, °/₁₀ reá, 3. Befutó: 5:226.50.

III. *Mignonne* (Csaplár) 1. Divisor (Klimscha A.) 2. Életke (Schejbal) 3. F. m.: Addio, Aderno, Nem nem soha, Remek, Queenie. 1½ h, 1½ h, 10:38, 13, 12, 17. 3, 1½, 8. Befutó: 5:47.

IV. *Simplon* (Schejbal) 1. Canada (Esch Gy.) és Arsiero (Csaplár) holtv. 3. F. m.: Essex, Mulass, Léka. Fejh, holtv. 10:51, 14, 10 Canada, 19 Arsiero. 4, pari Canada, 12 Arsiero. Befutó: Simplon és Canada 5:25.50, Simplon és Arsiero 5:364.

V. *Dánia* (ifj. Bihari) 1. Hamlet (Kollár) 2. Honvéd (Gosztonyi) 3. F. m.: Mandarin, Bonaparte, Kiszombor, Kopó, Sorompó, Minek?, Pénz, Gyöngykaláris, Kláris, Cserebere, Szép Angyal, Virstli. Nyakh, fejh. 10:90, 27, 25, 20. 6, 6, 5. Befutó: 5:612.

VI. *Gandhi* (Esch Gy.) 1. Kékes II (Weissbach) 2. Baba (Teltschik) 3. F. m.: Bánom is én, Szarkaláb, Pitypang, Lulu, Gellért, Komédia. 2½ h, nyakh. 10:32, 13, 16, 17. 2½, 4, 4. Befutó: 5:74.50.

VII. *Vajk* (Keszthelyi) 1. Nyári nap (Gutai) 2. Amulet (Vrábel) 3. F. m.: Saturnus, Furcsa, Nagyasszony, Parázna, Zuzmara, Soubrette, Mulatság. Százszorszép, Arme Gredl, Sylva, Dalesz, Relache. Fejh, ötnegyedh. 10:84, 24, 16, 50. 6, 1½, 6. Befutó: 5:102.50.

Legközelebbi versenynap: Budapest, szombaton.

SZINHÁZ

Dénes György

beszél pályakezdéséről, arról, hogy miért könyvelték el nálunk operettszínésznek s hogy Budapesten nem tud méltó feladathoz jutni

Dénes György

Dénes György. Fiatal, karcsú, elegáns — az amerikai szerelmes filmszínész típusa. Kellemes hang, jó játék, kitűnő mozgás. Itthon néhány jelentős siker, majd külföldre megy, ahol egyik sikert a másik után aratja. Utolsó két esztendejének nagyrészét Pesten töltötte, sokat játszott, leginkább zenés játékokban, operettekben. *A jövő szezónra nincs szerződése.* Azon a szerepkörön, amelyet *Dénes* György mindig hibátlanul töltött be, alig van egy-két fiatal színész, aki Dénes György helyébe léphetne. És mégis... Beszéltünk vele:

— Érdekes ember... hirtelen, úgyszólván a semmiből pattant elő, szerette a közönség, szép szerepei voltak és egy napon eltűnt mindenki szeme elől... Hogyan kezdte? Hol volt, amikor nem volt Budapesten? Mit csinált? Miért nem helyezkedett el véglegesen még sehol sem?

— Nem gondoltam arra, hogy színész leszek, *sohasem jártam színiiskolába.* Elvégeztem a kereskedelmit és az *Angol-Magyar Bankhoz* kerültem. Hogy történt, ma sem tudom, egy szép napon elhatároztam, hogy *színész* leszek. Nappal a bankban dolgoztam, este statisztálni jártam a Nemzeti Színházba. Itt ismerkedtem meg *Pethes* Sándorral. A fizetésemet rendesen hazaadtam a bankból, még akkor is, amikor már nem voltam a bankban, hanem *filmen* statisztáltam. Minden reggel pontosan 8 órakor elmentem hazulról, hogy édesanyám azt higgye, hogy a bankba megyek. Kódorogtam a városban, délben hazamentem ebédelni és este vacsorázni. Egyszer az édesanyám meglátogatott a bankban. Akkor tudta meg, hogy nem vagyok ott... Azután a Vígszínház tagja lettem. *Molnár* Ferenc darabjában, a *Hattyúban* léptem fel először, azután az *Antoniában*, az *Ezüstlakodalomban*... Nem volt olyan darab akkoriban a Vígszínházban, amelyben ne játszottam volna. Azután *Faludi* Jenő átvitt a Magyar Színházba, ahol háromszor annyi fizetésem volt, mint a Vígszínházban. Egyik remek szerep a másik után: *Játék a kastélyban, Volpone, Irlandi vászon, Vetélytársak*... Utolsó prózai bemutatóm a Magyar Színházban *A gyenge nem* volt. Amikor ez a darab ment, Pesten volt *Reinhardt*, aki végighallgatta az egyik előadást és utána — szerződtetett. Magávalvitt Berlinbe, ahol szintén *A gyenge nemben* léptem fel a Kurfürstendamm Theaterben. Egy évig játszottam ezt a szerepet Berlinben és azután Bécsben, ahová Reinhardt átvitte a darabot. *A gyenge nem* után még három premierem volt Bécsben. Azóta felváltva játszottam német és magyar színpadokon, főképpen Bécsben, de beutaztam egész Svájcot, Hollandiát és mindenütt sikerrel léptem fel. *Alig van olyan nagy német színésznő, akinek ne lettem volna már a partnere.*

— Miért játszik olyan ritkán budapesti színpadon?

— Nem is játszom olyan ritkán. Elég gyakran lépek fel Budapesten, de mindig — *operettben.*

— Hogyan került az operetthez?

— Nem tudom... *Élni kell!*...

— Prózai szerepet miért nem játszik Budapesten?

— Három operettben játszottam, az egyikben kétszáznegyvenszer, a másodikban és harmadikban százszor. Mi volt a következmény? *Elkönyveltek, mint — operettszínészt!*

— Korábbi *prózai* sikerei nem számítottak semmit?

— Könnyen feledtenek azok Budapesten, akik színházakat vezetnek... Azt reméltem, hogy a mostani nagy *eltolódásoknál* ismét megtalálom korábbi szerepkörömet. Sajnálattal kell konstatálnom, hogy, úgylátszik, továbbra is meg kell maradnom az operettek »*kellemes és elegáns volt Dénes*«-ének. Valami vigaszt csak a *film* nyujt. Eddig négy magyar filmben játszottam vezető karakterszerepeket. Most újra megkínáltak egy filmszereppel. Elfogadtam. Augusztusban fogom játszani.

— Terve?

— Nincs tervem. A jószerencsére bízom magam!

— Szerencséről beszél ön, akinek ezen a pályán, úgylátszik, több tehetsége van, mint szerencséje?

— Csakugyan, szinte kísérteties, hogy milyen nagyszerűen indultam és mennyire megbecsült a külföld, ahol egy Alfred *Kerr*, vagy egy Felix *Salten* adott olyan ragyogó jelzőket alakításaimhoz, amelyek örökké feljthetetlenek maradnak számomra. Itthon?... *Nem tudok méltó feladathoz jutni!* Haragudjak ezért, elkeseredjek?... *Várok!*... Itthon is el kell jönni újra az én időmnek!

F. I.

BUDAI SZÍNKÖR

Minden este 8 órakor

PÉNTEKEN 25-SZÖR

Az utóbbi évtized kimagasló operettsikere

AKI MER-AZ NYER!

Honthy, Fejes, Törzs, Fenyvessy, Gárdonyi, Z. Molnár, Gaál Sándor, Pártos Gusztáv, Sugár

JEGYPÉNZTÁR-TELEFÓN: 514—50

Vincze Zsigmond meghalt

Vasárnap örök álomra húnyta le szemét *Vincze* Zsigmond, a kiváló magyar komponista és karmester. Hatvanegyéves volt. Hosszú esztendőkön keresztül egyik ünnepelt operettszerzője és karmestere Budapestnek, néhány év óta azonban már csak szenvedés és fájdalom jelezte azt az utat, amelyet a sikerek fényéből a sír széléig tett meg. Akik közel álltak hozzá, tudták, hogy legutolsó esztendeit a testi fájdalmon kívül azok a lelki fájdalmak is keserítették, amelyek megenyhítésére nem volt már mód és lehetőség. Képzett, kiváló zeneszerző volt, elsőrangú karmester, dalai élnek főkép a *magyarok ajkán.* Legszebb kompozíciója, a *Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország.* De a rengeteg értéket elsöprő változás őt is kilendítette arról a helyről, amelyen állt és amelyhez, úgylátszott, örök joga van. Hangos szóval sohasem panaszkodott, nem vádolt senkit, de mosolygó szemében is felcsillant néha a könny.

Az utolsó hónapokat betegágyban töltötte. Tudta, érezte, hogy közeledik a vég. Csöndben, szelíden búcsúzott feleségétől és gyermekeitől, akik közül az egyik, az idősebbik fiú, a *Hunnia Filmgyár* díszlettervezője, a kisebbik: karmester és zeneszerző.

Vincze Zsigmond a nagysikerű operettek hosszú sorát ajándékozta a magyar színpadnak. Különösen nagy sikere volt a *Tilos a csók, Limonádéezredes, A cigánygrófné, Annabál, Aranyhattyú* és *A hamburgi menyasszony* című operettekkel, amelyek igen sokszor kerültek színre a *Király-színház* és a *Városi Színház* színpadán. Egyfelvonásos *operát* is írt, amelynek *Az erősebb* volt a címe, az *Operaházban* került színre. Legutolsó színpadi műve *Az aranyszőrű bárány* volt, amelynek szövegét *Móra* Ferenc írta. Szegeden került bemutatóra ez a mesejáték, de budapesti színpadra *nem kerülhetett soha.*

Vincze Zsigmondot a főváros által adományozott díszsírhelyre temetik kedden délután ½5 órakor a kerepesiúti temető halottasházából.

(*) **Szép Heléna a margitszigeti szabadtéri színpadon, Karácsony Ilivel a címszerepben.** A margitszigeti szabadtéri színpadon vasárnap este zsúfolt nézőtér előtt mutatták be *Offenbach* örökszépségű *Szép Helénáját.* A címszerepet *Karácsony* Ili, az erdélyiek ismert primadonnája játszotta, aki nagy sikert aratott kultivált szép hangjával és a vígjátéki elemet is kihangsúlyozó játékával. Partnere *Szedő* Miklós volt, aki először énekelte Párizs nagy énektudást követelő szerepét. Menelaos szerepében *Páger* Antal aratott nagy sikert. A darabot dr. *Ferenczy* Frigyes rendezte.

(*) **A Fővárosi Operettszínháznak nincs még bérlője.** Dr. *Gellért* Áron, a Fővárosi Operettszínház jogtanácsosa mondja a következőket: Minden elterjedt hírrel szemben kijelenthetem, hogy a Fővárosi Operettszínháznak *még nincs új bérlője.* Azok a hírek, amelyek szerint a színházat egy közismert nagy lap tulajdonosa vette bérbe és az igazgatóság tagjai között foglal helyet egy kiváló pesti primadonna is, nem egyebek *rosszul sikerült nyári tréfánál.* Nem tagadhatjuk, hogy egészen más irányban folytatunk tárgyalásokat a színház bérbeadására nézve, ezek a tárgyalások azonban ma még nem haladtak annyira előre, hogy a nyilvánosság előtt beszámolhatnánk róluk.

A PESTI NAPLÓ e heti olcsó színházi előadásainak műsora:

Kedden, július 2-án

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER, AZ NYER (8).

Szerdán, július 3-án

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER, AZ NYER (8). — ÁLLATKERTI ELŐADÁS: SEVILLAI BORBÉLY (3).

Csütörtökön, július 4-én

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER, AZ NYER (8).

Pénteken, július 5-én

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER, AZ NYER (8). — ÁLLATKERTI ELŐADÁS: VIDÁM-EST (8).

Szombaton, július 6-án

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER, AZ NYER (8). — ÁLLATKERTI ELŐADÁS: JEDERMANN (3).

Vasárnap, július 7-én

KIRÁLY SZINHÁZ: SZÉPSÉGKIRÁLYNŐ (8). — BUDAI SZINKÖR: AKI MER AZ NYER (4 d. u. és 8 este).

Mindezekre az előadásokra AZ EST-lapok olvasói igen kedvezményes, leszállított helyárú jegyeket válthatnak a kiadóhivatal üzlethelyiségében, VII., Erzsébet körút 18—20. szám alatt délelőtt 9 órától délután 5 óráig, vasárnap 9—2-ig. Telefonfelvilágosítások 43—8—66. Továbbá hétköznapokon AZ EST-lapok fiókjában, Toldy Lajos könyvkereskedésében, Fő utca 2 (Telfón: 53—3—94)

A miniszterelnöki rendelet, amely a minisztériumok magasépítési és műszaki ügyeit a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe utalja,

a következőképen szól:

Általános rendelkezések.

1. §.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztériumnak az egész ország területére kiterjedő feladata: az állami igazgatás különböző ágaiban és az állami üzemeknél felmerülő magasépítési és a jelen rendeletben meghatározott egyéb ügyekkel kapcsolatos műszaki, igazgatási, számvevőségi és kezelési teendők ellátása, továbbá a hatáskörébe utalt egyéb műszaki ügyekben való szaktanácsadás és szakvéleményadás, valamint a műszaki főfelügyelet gyakorlása, végül az építészet fejlődésének éber figyelemmel kísérése és ez alapon az érdekelt kormányhatóságoknál oly intézkedések kezdeményezése, amelyek révén a köz- és magánépítkezés korszerű fejlődése tökéletesebbé és gazdaságosabbá tehető.

A kereskedelemügyi minisztérium magasépítési és egyéb műszaki ügyköre.

2. §.

A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörébe tartozik:

1. teljes lebonyolítása:

a) az állami igazgatás keretében, valamint az állami üzemeknél szükséges összes új magasépítkezéseknek vagy építési akcióknak, a 3. §-ban említetteknek kivételével;

b) a meglevő kincstári épületek átalakításával, bővítésével, helyreállításával és rendszeres karbantartásával kapcsolatos munkáknak, a 3. §-ban említetteknek kivételével;

c) a kincstári épületek és telepek belső műszaki (központi fűtési, villanyvilágítási, szellőztető, hűtő, vízvezetéki, csatorna- és szennyvíztisztító) berendezéseinek létesítésével vagy a már meglévő ily berendezések átalakításával, helyreállításával és rendszeres fenntartásával felmerülő munkáknak;

2. a kormány vagyon- és főfelügyeleti jogának az állam anyagi hozzájárulásával létesülő, a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörébe utalt minden építkezésnél az építkezések, illetőleg létesítmények legfőbb műszaki irányításával, felügyeletével és felülbírálatával műszaki vonatkozásokban való gyakorlása, így különösen az építtető által készíttetett tervek műszaki felülbírálatában, — esetleg tervezési megbízatások kiadásában, — az építési munkák vállalatba adásában, műszaki ellenőrzésében, felülvizsgálatában, utófelülvizsgálatában, nagyobb építkezések esetében pedig az ezekre alakított építési bizottságokban való részvétel útján;

3. a m. kir. belügyminiszter megkeresésére az önkormányzati közigazgatás keretében:

a) a legfőbb műszaki szolgálat ellátása, nevezetesen az építési munkálatok műszaki ellenőrzése, felülvizsgálata és leszámolása, valamint a közüzemek üzemi ellenőrzése;

b) szakvéleményadás a m. kir. belügyminiszter részére az önkormányzati testületek közcélú építkezési ügyeiben, továbbá közművek létesítése kérdésében és általában mindazokban a műszaki kérdésekben, amelyek az önkormányzati testületek építési ügyeiben a vagyonfelügyeleti jog gyakorlása során felmerülnek;

c) szaktanácsadás az önkormányzati testületek műszaki vonatkozású ügyeit és teendőit szabályok, törvénytervezetek és rendeletek, különösen a köztisztasági, vízvezetéki, csatornázási és közvilágítási szabályrendeletek előkészítésében;

4. szaktanács- és véleményadás a m. kir. minisztériumok állami, vármegyei és községi hatóságok részére:

a) minden magasépítési kérdésben, ideértve az építés- és tűzrendészeti, telepengedélyezési ügyeket, valamint általában az építkezések hatósági engedélyezésére és az építési munkák elvégzésére vonatkozólag érvényben levő törvényekbe és rendeletekbe ütköző közigazgatási útra tartozó kihágási ügyeket is;

b) a közcélú egészségügyi, vízvezetéki, csatornázási, ivó- és szennyvíztisztító, gáz- és villanyvilágítási, vágóhíd- és egyéb állategészségügyi berendezések kiviteli kérdésében, a városok és községek vízellátását szolgáló és állategészségügyi berendezésekhez szükséges artézi és egyéb kutak összes műszaki ügyeiben, a 3. §. e) pontjában említetteknek kivételével, az egészségre ártalmas állóvizek lecsapolásának, ármentesítő és belvízszabályozó társulatok szivattyutelepeinek gépészeti ügyeiben, kivéve az 1885:XXIII. t.-cikkben szabályozott vízjogi engedélyezési ügyeket.

c) gyógyforrások és gyógyfürdők műszaki ügyeiben:

d) Budapest székesfőváros kivételével a városok és községek szabályozási és városrendezési ügyeiben;

5. tipustervek, továbbá kivételesen egyéb tervek és kiviteli műveletek közcélokra készítése;

6. a magasépítkezéseknél, valamint az egyéb építkezéseknél felmerülő szerkezeti kérdések tárgyalása, valamint az újabb építési szerkezetek és anyagok tanulmányozása, véleményezése, esetleg intézkedés azok alkalmazása iránt;

7. az állami épületek és az ily épületek céljaira szolgáló ingatlanok nyilvántartása és leltári becslése, az állami építkezésekhez szükséges telkek vagy a hivatalok elhelyezése céljából megvásárlandó kész épületek becslésének szakszerű eszközlésénél és megszerzésénél való közreműködés;

8. a közcélú víz- és csatornaművek statisztikai adatainak gyűjtése és nyilvántartása;

9. a magasépítéssel és fentebb megjelölt egyéb építkezésekkel kapcsolatos építési vonatkozású törvénytervezetek és rendeletek előkészítésében való részvétel.

3. §.

Nem tartoznak a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium ügykörébe:

a) a műemlékeket érintő építkezési, fenntartási és egyéb műszaki ügyek;

b) a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium fennhatósága alá rendelt közalapítványok építkezései;

c) a m. kir. pénzügyminisztérium fennhatósága alá tartozó Wekerle állami munkástelep karbantartási és az e telephez tartozó csepelszigeti állami vízmű bővítési és fenntartási munkái, valamint a m. kir. dohányjövedéki igazgatóság építkezései:

d) a m. kir. földmivelésügyi minisztérium erdészeti és vízépítési célú építkezései, továbbá a fennhatósága alatt állami hozzájárulással végrehajtandó vízépítési célú építkezések;

e) a m. kir. népjóléti és munkaügyi minisztérium hatáskörében egészséges ivóvíz beszerzése céljából egyes községekben állami segéllyel létesülő artézi és egyéb közkutak ügyei, valamint az állami artézi kutfúró felszerelés üzeme;

f) a különleges rendeltetésű katonai építkezések;

g) a m. kir. államvasutak üzemi építkezései;

h) a saját gazdasági műszaki hivatallal rendelkező állami intézményeknek egyenkint 50.000 P kiviteli összköltséget meg nem haladó helyreállítási és karbantartási munkái, másutt pedig az építési egységenkint 10.000 P kiviteli összköltséget meg nem haladó helyreállítási és karbantartási munkák.

(Folytatjuk.)

1. a díszcsarnok kritikájánál: „a főtengelyben elhelyezett nagyszabású díszcsarnok a sas-utcai homlokzat közép részén elhelyezett szélfogón és előcsarnokon keresztül a hossztengely irányában igen kényelmesen megközelíthető, úgyszintén a mellékutcákból adott oldalbejárókon keresztül is. Tehát a díszcsarnok tömegforgalmának lebonyolítása kifogástalan megoldást nyert, amellett, hogy axiális elrendezésénél fogva kiválóan artisztikus is."

2. a bankhelyiség kritikájánál pedig nem említi meg a következőt: „a programmban megkívánt bankhelyiséget a Ferenc József-út és Rózsa-utca sarkán a tervező célszerűen, bőségesen méretezve helyezi el, megfelelő felülvilágításos, üveges pénztárcsarnokkal. Az összes homlokzati vonalakat teljes mértékben felhasználja és csak a bejáratok által megszakítva, megfelelő üzlethelyiségeket nyújt."

3. a vendéglő és üzletek kritikájánál pedig kimarad a következő: „A tervező a vendéglő elhelyezési kérdését tervében igen bőségesen látja el. A vendéglőhöz s a sörözőhöz nyáron használható udvarokat csatol, amelyhez a Kossuth-utcai homlokzat tengelyében nagyszabású, ötnyílásos, árkádos, nyitott lépcsőlejáratot tervez. A közlekedés jól megoldott. Jövedelmezőség szempontjából pedig különösen a padlószín lemélyítése és az itt hozzácsatolt nyitott díszudvarok folytán értékes elrendezés. Megjegyzendő még, hogy az I. emeleten levő díszcsarnok alatt elhelyezett nagy étterem még a dísszteremmel kapcsolatban is használható közvetlenül, anélkül, hogy a közönségnek az épületből ki kellene mennie."

4. a főhomlokzat kritikájánál pedig elfelejti azt, hogy a jegyzőkönyv a következőket is tartalmazza: „A főhomlokzat zömében a főtömegben, a vertikális tagozat hangsúlyozásával, nyugodt hatást ért el. A padlástér felfalazása a főhomlokzaton nagy összefoglaló erővel hat. A főhomlokzat északi végére helyezett 75 méter magas torony főtömege kedvezően zárja le ezt a homlokzatot. Az oldalhomlokzatok a saroktoronytól eltekintve, nyugodt hatásúak. Itt is a vertikális tagozás dominál, amit a padlástér felfalazása szerencsés vízszintes taggal köt össze.

*

Magyar Vilmos e méltánytalan és hitelrontó támadása miatt szükségesnek tartom továbbá a bírálati jegyzőkönyvnek a zsüri előadója által képviselt bírálati részéből is az alábbiakat szószerint közölni, mely a zsüri kisebbségének kifogásait is a kellő kritika tárgyává téve, megállapítja:

5. hogy „a díszcsarnok alaprajzi megoldása befejezett és kifogástalan. Tényleg udvarbefedésről van szó és nem az udvarba erőszakosan belekényszerített helyiségről, de olyan udvarlefödésről, amely az üvegtetős udvarok minden hátrányát kiküszöböli, a tökéletesebb szerkezeti és építészi megoldásban, a teljes oldalvilágítás alkalmazásával. Ez véleményünk szerint elismerést érdemel és nem kifogást."

6. a lépcsőházak elhelyezésénél a kritika azt mondja: „hogy az alaprajzilag kifogástalan, mert azok elrendezése a legrövidebb s tetszésszerinti irányban való feljutást biztosítja. A közlekedés lebonyolításában nyilvánuló emez előnyökön kívül a lépcsőszerkezet építészeti megoldásában változatos belső térhatásra és távlati megjelenésre ad alkalmat."

7. a zsüri kisebbségének véleményét a homlokzatokra nézve nem osztja teljesen: „a homlokzat monumentális tömeghatásának méltánylásában igen szűkszavú e bírálat, mi nem mondunk rá semmit, hiszen a homlokzat impozáns módon beszél az magáért stb."

8. a pénztárterem bírálatánál a következő foglaltatik: „kevés terv foglalkozott e feladattal közelebbről, és még kevesebb oldotta meg oly szerencsésen, mint az első díjat nyert terv. A terem ugyanis a számfejtőség és az adókerületek között úgy van elhelyezve, hogy az ügymeneti forgalom végén a pénztártermen keresztül újra a lépcsőhöz jut a közönség, tehát torlódás sohasem állhat elő."

9. a városház épületének részletekben való felépítési lehetőségére nézve a bírálati jegyzőkönyv a következőket tartalmazza: „másik kívánság volt az, hogy az épületnek részletekben való megépítésére figyelemmel kellett lenniök a tervezőknek. Ezzel a kötöttséggel nem minden tervező törődött. A pályanyertes terv az első építési tömbbe illeszkedő helyiségcsoportot olyan gonddal tervezte meg építészi egységgé, hogy abban az elsősorban kiköltöztetendő adóhivatal végleges elhelyezést talál."

10. az épület belső térhatásának bírálatánál pedig a jegyzőkönyv a következőket tartalmazza: „az I. terv hosszmetszete hívja fel a figyelmet azokra a távlatokra és térhatásra, melyek alkotása a tervező művészi készségét, rátermettségét igazolják. Így a bejáratból a széles lépcsőkar felett az ünnepségek csarnokába, vagy ugyanegy lépcső középpihenőjéről előre és vissza a gyűléstermek felé, és fel a II. emelet felett emelkedő üvegboltozat felé, az I. emeletre felérve, végig a díszcsarnokon, a pénztárterme n át a kilátás egészen a Sas-utcáig, egy másik irányban pedig a közgyűlési terembe, az oldalszárnyak felé nyíló távlatot már nem is említve, egyik megkapóbb és hatalmasabb, mint a másik."

11. a programmnak legsarkalatosabb főkívánsága volt a minél nagyobb jövedelmezőségi lehetőség biztosítása. A bírálat e pontnál pedig a következőket mondja: „Az épület jövedelmezősége sarkalatos kívánság volt. Ennek érdekében a tervező felhasználta az udvarmélyítést, minek következtében az alagsori helyiségek a lemélyített udvarral teljes világítást nyervén, értékesíthetőkké váltak. A jövedelmezőségi számítás ezt, mint eddig ismeretlen körülményt, nem is értékelte kellőképpen, mégis az üzletekből várható bérjövedelem 150.000 pengő, tehát legnagyobb az összes tervek között."

Mindezeket a pontokat Magyar Vilmos tudatosan és tendenciózusan elhallgatta és tervem eme előnyei közül egyetlenegyet sem tartott érdemesnek felemlíteni és a bírálatnak csakis a kevésbbé kellemes részeit emelte ki túlzott nyomatékossággal, miáltal a bírálat lényegét teljesen hamis beállításban vitte a közvélemény elé.

Mindezeken kívül Magyar Vilmos a cikk végén „még csodálkozik azon, hogy a másik két díjazott tervező miért nem megy panaszra a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy ezt a döntést bírálja felül és tegyen igazságot." Bizonyára azért, mert nem gondolkoznak úgy, mint Magyar Vilmos. És ethikai felfogásuk is más, mint Magyar Vilmosé, aki a pályázat eldöntése után félesztendővel, igen különös eszközökkel és módon óhajtaná a tervpályázat eredményét megmásíttatni, habár egy szabályszerűen lefolytatott nyilvános pályázaton a zsüri nagy többségének határozata folytán megnyertem a pályázat első díját és a zsüri e döntését Debrecen város Építési Bizottsága teljes egészében elfogadta s egyhangúlag tudomásul vette és végül Debrecen város Törvényhatósági Bizottsága az 1931. május hó 6-án tartott közgyűlésén hozott határozatával tervemet a kivitelre véglegesen elfogadta s a teljes felépítésre vonatkozó részletes tervek, költségvetések, részletrajzok s a kiírási műveletek elkészítése tekintetében a megbízást megadta.

A cikk írója támadásának végkonkluzójaképpen még azt is megjósolja, hogy „munkám nem is fog kivitelre kerülni." Nem tudom mi jogosítja fel Magyar Vilmost ily fölényes hangú kijelentésekre, hiszen Debrecen városának polgármesteri székében nem Magyar Vilmos ül s az építkezés felett nem Magyar Vilmos fog dönteni, hanem olyan hatóságok, kik tudnak is a saját lábukon állni s akik elhatározásuk előtt nem fognak tanácsot és engedélyt kérni Magyar Vilmostól.*)

Budapest, 1931. júl. hó 24. Teljes tisztelettel

Györgyi Dénes műépítész,
az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola tanára.

*) Meggyőződtem róla, hogy fenti idézetek a bírálati jegyzőkönyv szövegével teljesen azonosak, s az igazságnak teszek eleget, mikor Györgyi Dénes levelét lojálisan leközlöm. Szerkesztő.

FEKETE és SIENNA SAPHIR a legújabb fénymásolat. Teljesen szagtalan — 2-3 perc alatt elkészül FELLNER LEÓ műszaki papírgyárában Budapest, V., Váci-út 4 Telefon: Aut. 228-48, 229-15

szik egy másik anomália, melynek folyománya ennek a háznak összeomlása is. A *fővárosi építési engedélyezési eljárásról van szó.*

Nem titok, mindenki tudja és látja, az összes ujságok lozzák minden héten az engedélyezett épületeket tervezőikkel együtt. Ezek között a tervezők között *elvétve, ha akad* ismert név, kipróbált és megbízható mérnök. Mondjuk precizebben, akinek megfelelő képzettsége és képesítése lenne a tervezéshez. Ismeretlen egyének a legnagyobb, legkényesebb feladatok tervezői és szakértői. Hát szabad ezt? Szabad a magyar társadalomra rábocsátani ezeket?!

Ki felelős ezek működéséért? A leszakadt házakért? A hullákért, a magyar vérért!?

Itt nagy hibáknak kell lenniök, melyek megváltoztatásához *drákói szabályok kellenek és vaskéz,* mely nem ismer irgalmat, protekciót, mikor emberéletről, a magyar műszaki munka becsületéről van szó.

Derék fővárosi műszaki gárdánk mindent megtesz, ami emberileg lehetséges. *Privát munkát nem vállalhat,* reggeltől estig hivatásának él. Tőle lehetetlenséget kívánni, — azt, hogy minden a fővárosban épülő házat ellenőrizzen, — nem lehet, nem szabad. De igenis meg lehet kívánni azt, hogy könyörtelenül visszavesse mindazon terveket, amelyeknek szerzői a legnagyobb képzeltéssel nem bírnak, akikben *teljes garancia nincs,* hogy ami épül, az statikailag meg fog állni. És ezt már a benyújtáskor kell eszközölni, ide tehát a legkiválóbb, legnagyobb gyakorlattal és élettapasztalattal bíró mérnökök kellenek, nem segédtisztek, mint ma az uzus.

De az összeomló ház reflektorának fénye rávilágít arra a megdöbbentő anomáliára is, hogy itt az építkezések terén a régi, bevált és *egyedül helyes építési törvényeket teljesen félrerugták,* magyarán mondva, mindenki fütyül rájuk. Hát ez aztán már tényleg hihetetlen!

Mindenki tudja, hogy szabály, törvény, józan ész parancsa, statikai törvény megkövetelése, *hogy épületet egy nyáron felépíteni nem szabad.* Hogy minden épületnek egy télen át vakolatlan állapotban kell maradnia. És mit látunk? Azt, hogy elkezdenek nagy bérház-épületet (példával igazolhatjuk!) januárban falazni és májusban a lakók beköltöztek.

Hát ne keressük egyéb okát a ház leszakadásának. Ez a főoka!

Hát hol a rendőrség!? Mert ez már rendőri ügy. Ha derék rendőrségünknek ki lenne adva a parancs, hogy gátoljanak meg minden építkezést, melyet a mohó profitvágy egy nyáron óhajtana befejezni, mindjárt rend volna e téren, nem lenne többé összeomlott ház, nem merednének felénk rettenetes hullák és kiömlő vér.

De hát ki, vagy mi az akadálya annak, hogy ez a parancs napvilágra jöjjön??! Erre reflektorunk fénye nem ad felvilágosítást.

(Következő cikk jövő számban Baczó Andortól.)

K. A.

Debrecen

Nagyságos

Dr. *Fábián Gáspár* műépítész úrnak,

az Építőipar—Építőművészet felelős szerkesztőjének

Helyben.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Becses lapja legutóbbi számában — mint értesültem Főszerkesztő Úr távollétében — „Debrecen" cím alatt Magyar Vilmos egy rendkívül szokatlan hangú és a való tényeket tendenciózusan elferdítő támadást írt a debreceni Városháza Tervpályázatából kifolyólag, mely cikk tartalma a köteles tárgyilagosságot teljesen nélkülözi, mert rosszakaratú gyanúsításokat és támadásokat tartalmaz, írója a zsüri ítéletének lényegét is tudatosan elferdítve, hamis beállításban közli, miért is b. lapjának multja és jólismert objektivitása szempontjából kérem e méltánytalan támadás helyreigazítását, jelen írásom szószerinti közlése révén.

Nem tudom, hogy Magyar Vilmost milyen építőművészi mult jogosítja fel, hogy e nagyszabású tervpályázatról, — egy kimondottan építőművészi kérdésről, — oly kritikát mondjon, melynek módja a maga nemében páratlan, hiszen egy nagyszámú, tekintélyes zsüri ítéletét bírálja felül fölényes módon.

Mi jogosítja fel őt arra, hogy amikor Debrecen városa körültekintéssel, az összes illetékes fórumok közreműködésével, szabályszerűen lefolytatott egy nyilvános tervpályázatot, kijelentse, hogy a kezdet rossz, hibás és megjósolja, hogy ezek a hibák halmozódni fognak és a munka hiányos és tökéletlen lesz. Ezért fokozott lelkiismeretességet, előrelátást kíván a várostól, mert, ha nem így cselekszik, károsodni fog az ország, amit meg kell akadályozni minden alkalommal.

Ezt a cikk írója jelenti ki, melyhez kommentárt fűzni szükségtelen. De nem hiszem, hogy Debrecen város hatósága Magyar Vilmostól kérne tanácsot, hogy miként járjon el egy középülete megalkotásánál.

Magyar Vilmos meg is gyanusítja a város vezetőségét a pályázat határidejének meghosszabbításáért, hogy „kiknek érdekében történt ez a határidőkitolás? Mert természetesen ennek nyomában megindulnak a találgatások. Nagy Galeottonak most könnyű a helyzete!" Ez a durva gyanusító hang is méltó a cikk írójához. Szükségesnek tartom azonban leszögezni, hogy tudomásom szerint a város vezetősége 35—40 pályázó építész nagyon is megokolt írásbeli kérvényére határozta el a határidő meghosszabbítását. És az is biztos, hogy ezek között Györgyi Dénes neve nem szerepelt. Igy tehát a nagy Galeotto személyét máshol kell keresnie.

És a cikk írója folytatja tovább: „Nehogy elfogultnak mondjanak, a kezeim között nyomtatott jegyzőkönyvvel járom végig a díjazott terveket s abból citálom a tervek előnyeit és hátrányait."

E kijelentéssel szemben a valóság azonban az, hogy Magyar Vilmos az első díjat nyert tervem bírálatában tendenciózusan egyedül és kizárólag a kevésbbé kellemes részeket közölte csak és tudatosan elhallgatta a jegyzőkönyvnek mindama összes részeit, mely tervemnek előnyeit emeli ki. Ilymódon tudatosan megmásítja a bírálat lényegét, melyet végeredményben hamis beállításban közölt. Magyar Vilmos kritikájának eme jellemző egyéni módját ethikai érték szempontjából mindenki könnyen megítélheti.

Egy tervpályázatról sem jelent meg oly bőséges és mindenre kiterjedő bírálati jegyzőkönyv, mint éppen a debreceni pályázatról. E bírálatnak csak kivonatos közlése 16 sűrűn nyomtatott ív. E terjedelmes bírálat jellemzi azt, hogy a város vezetősége és a zsüri mily körültekintéssel végezte a munkáját. Az első díjat nyert tervem bírálatánál pedig jellemző az is, hogy a bírálati jegyzőkönyv szószerint közli a zsüri kisebbségének véleményét is, habár a zsüri nagyszámú többsége a zsüri előadójának álláspontját foglalta el. A kisebbségi vélemény diktálás után történt. Ennek szószerinti jegyzőkönyvbe való vétele is bizonyítja a zsürinek és a város vezetőségének mindenre kiterjedő, körültekintő, lelkiismeretes és pártatlan eljárását.

Magyar Vilmos cikkében nemcsak, hogy teljesen elhallgatja a zsüri előadójának véleményét, de a zsüri kisebbségének tervemre kevésbbé előnyös bírálatából is tudatosan elhallgatja mindazokat a passzusokat, melyek a terv qualitására vonatkoznak.

A jegyzőkönyv eme részéből szószerint idézve kihagyja:

Ötvenötödik évfolyam 27—28. szám 1931 augusztus 1

116-17.e
(Debrecen)

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, az Építőmesteri Képzettség Megvizsgálására Szervezett Bizottságának hivatalos lapja

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő. Egyes szám ára 0.80 P. Postacsekszám 49.197. Hirdetési díj: m/m-kint 0.20 pengő

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Nagyboldogasszony útja 7c
Telefon: Aut. 695—83

Egy összedültház fényénél*

Egy összedült ház reflektor, mely messze bevilágítja a terepet, a dzsungelt, az álszeméremből eltussolt, udvariasságból, alázatosságból vagy számításból észre sem vett anomáliák területét.

Az összedült ház allat hullák fekszenek, vér patakzik és ezek a hullák és vér az égre kiáltanak; itt nem lehet kérlekalássanozni, vállveregetni, eloldalogni, másról beszélni.

Az összedült ház igazságot követel az élet minden vonalán, tehát a műszaki berkekben is, ahova úgy látszik még nem jutottak el egészen azok a fénysugarak, melyek minden más hivatás területén lehetetlenné tették már a kontárok, a pénzharácsolók, a kuruzslók, szemfényvesztők átkos és áldáz törekvéseit.

Talán ez az összedült ház, talán ezek a halottak, talán az ömlő, piros, ártatlan magyar vér itt is kinyitja a szemet, itt is ráveti reflekorát a sötétben bújkálók üzelmeire, a zavarosban halászókra, a törvényt megkerülőkre, de a műszaki világ területén burjánzó bajokra is.

Mit látunk az összedült ház reflektorának fényében?

Sok abszurdumot, hazugságot, szemfényvesztést és azonfelül sok könnyen kiküszöbölhető hibát is. Mi ez utóbbiakkal foglalkozunk jelen cikkünkben.

Vegyünk néhányat tollhegyre. Talán a halottak előtt jogunk van ezeket feltárni, bár tudjuk, hogy vannak, akik a saját kisded jogtalan és igazságtalan pecsenyéjüket védelmezvén, szeretnék leoltani az összeomlott ház reflektorának fényét.

*

Hogyan lehet az, — világít rá a fény az első kérdésre, — hogy itt Budapesten négyemeletes bérházat tervezhessen és egyben építhessen oly egyén, *akinek ehhez képzettsége és képesítése nincsen.* Hiába áll elő a Mérnöki Kamara és nyilatkozik, hogy nem volt tagja az illető a Kamarának. Annál inkább! Miért nem vette észre ezt a Kamara akkor, mikor az illető nyilvánosan felhatalmazást kapott a munka végzésére?! Miért nem tiltakozott akkor? Miért lehetséges az, hogy a Kamarán kívüli tag a legkényesebb, legveszedelmesebb munkát vállalhatja? Sajnos, nálunk csak a botrányokkal törődnek és ezek a botrányok világítanak rá arra, hogy sok minden nincs rendjén, amelynek világos következménye az összedült ház és a szörnyen megcsonkított halottak.

De ha már a Mérnök Kamaránál vagyunk, kérdezzük, hogy lehet az, hogy a Mérnöki Kamara tagjai között immár ca. *400 olyan tagot számlál, akiknek magasabb mérnöki* **(vagyis műegyetemi)** *képzettségük nincs.* Ezek rá vannak bocsátva a magyar társadalomra és ott **„mérnöki"** címmel minden, még a legkényesebb mérnöki tudást igénylő feladatokra is vállalkoznak, mert vállalkozhatnak.

Ki viseli ezért a felelősséget? Mert külső elért sikerekből tudásra, műszaki tudásra, statikai képzettségre, morális felelősségérzetre következtetni nem lehet. És íme a Kamara minden vizsga nélkül a legmagasabb műszaki titulust, a mérnöki címet osztogatja. De, ha már osztogatja, — mert a törvény erre hatalmat ad neki, — úgy a magyar társadalom, de a legelemibb igazság is megkövetelheti azt, hogy mindenki tisztában legyen azzal, kivel áll szemben. Egy műegyetemet végzett mérnökkel, avagy egy autszeiderrel. De a Mérnöki nyilvántartás ezt eltitkolja és így a társadalmat akaratlanul bár, ez irányban megtéveszti.

Hát nem borzasztó ez?! Ha a sápadt hullák előtt, egy rombadölt ház fényénél vizsgáljuk a kérdést!

A Műegyetem, melynek egyedül volna joga mérnöki címet adni, azt a címet, *melyért felelős,* hogy aki megkapta, azt rá lehet bocsátani a társadalomra, ez az autonóm fórum, e legvitálisabb, legpregnánsabb, legfontosabb létkérdésben hallgat, miként a sír!

Az összedült ház reflektora fényénél világosan lát-

*) A házbeomlással kapcsolatos cikkeket hozzuk, bár azokban foglaltakkal nem mindenben értünk egyet. (Szerk.)

Központi fűtés TÓTH IMRE ÉS TÁRSA
Katona József-u. 4. Telefon: 223-93
egészségügyi berendezések, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás, épületbádogos stb. munkák

Hibaigazítás.

Lapunk mult számában e helyütt közöltek alapján Györgyi Dénes műépítész úr a következő sorok közlését kéri:

Nyilatkozat.

Hivatkozással a „Tér és Forma" legutóbbi f. évi 6. számában megjelent „Hibaigazítás"-ra, tisztelettel kérem alanti nyilatkozatomnak ugyane helyen leendő szíves közlését:

Tény, hogy a Székesfőváros Tanácsa egy nyilvános tervpályázat eredményeképpen kénytelen volt az Elektromos Művek Honvéd-utcai bérpalotájának tervező építészi megbízatását két, addig és azóta is külön működő építésznek: Györgyi Dénesnek és Román Ernőnek együttesen kiadni. E megbízatás jogi velejárójaképp az épület falán bevésve és e lap hasábjain is már több ízben közölve, tervezők gyanánt mindkét építész nevét loyálisan mindig együttesen szerepeltettem, bár a tényleges tervezői és művezetési munkálatokat kizárólag magam végeztem és azokban Román Ernő építész úr egyáltalán nem vett részt.

A valóságnak megfelel azonban az is, hogy e lap 4—5. számának 158. oldalán közölt és későbbi időben fölépített óbudai transzformátorház tervezői megbízatását a Székesfőváros Tanácsa szintén mindkét nevezett építésznek közösen adta ki. E tervezési munkálatokat azonban — mint ahogy a Honvéd-utcai bérháznál kizárólag Györgyi Dénes, ugyanúgy az óbudai transzformátor épületnél egyedül Román Ernő építész úr végezte. A közös megbízatással ellentétben és fenti eljárásommal szemben nevét azonban egyedül szerepeltette tervezőként. Ennek dacára Román Ernő építész úr eljárása ellen óvást nem emelek, mert egyébként is Román Ernő építész úrnak az óbudai transzformátor épületnél elért egyéni tervezői érdemeiben a magam személyében nem óhajtok részesedni.

Budapest, 1933 július hó 18.

Györgyi Dénes,
műépítész, tanár.

Lapunk 4—5. számának 133. oldalán „Németh János okl. mérnök" helyett Német János nevet írtunk a felső kép aláírásában. Kérjük a helyesbítést előjegyezni.

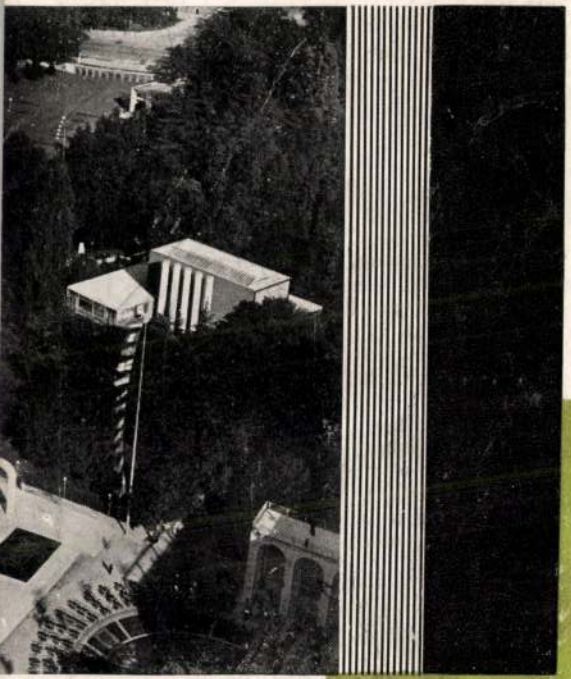

YAM

AUG.

építészeti premierek

ÚJ BÉRHÁZAK

Egyidőben és egymás mellett hullott le az állványlepel három bérházról a Városmajor utcában. Kecsegtető volna a feladat, hogy Budapest legújabb bérházait a kritika mérlegére tegyük. Azonban ha csak a Városmajor utca elején, az Endresz György tér közelében most felépült három bérházzal foglalkozunk, módunkban van Budapest új bérházépítészetének minden jellemző vonására rámutatni. Ezt annál könyebben megtehetjük, mert itt csak az általános jellemvonásokat keressük. A homlokzaton megnyilatkozó szellemet. Ezt sajnos megtehetjük anélkül, hogy az építőművészeti megítélés törvényei ellen vétenénk, mert nálunk a homlokzat még ma is *külön életet él*. Meghatározója nem az épület belső szervezete. Nem nő szervesen az épülettest belső kompozíciójából (ha ilyen kompozícióról egyáltalán lehet beszélni), hanem igen sokszor meglévő alaprajzhoz szerződtetett ú. n. „homlokzatisták" kiagyalt architekturája. De még akkor is, ha nincsenek ilyen „rajzkészséggel rendelkező" homlokzat tervezésre szerződtetett fióktervezők, a homlokzat inkább külső szempontokhoz igazodik, vagy az épülettel össze nem függő, ma már szinte vegyeskereskedésben kapható homlokzati elemekkel készül. Természetesen ez csak akkor igaz, ha az építészetet nem mechanikus, üzletszerű vállalkozásnak tekintjük, hanem egy kissé *alkotó* munkának is. Ha nem a folyóiratok jelzőszalagokkal katalogizált kelléktárából ragasztjuk össze jól-rosszul a laikus üzletféllel könnyel elfogatható árut. Ha a korszerűség nem divat, nem német tervezőszalónok által kreált modelekhez igazodó tervező-iparos munka. És ha nem elavult mintalapokon porosodó szobrászati giccsek feleleventése.

BESZÉLGETÉS AZ ÉPITÉSZET IDŐSZERŰ KÉRDÉSEIRŐL

GYŐRGYI DÉNES BESZÁMOLÓJA MILÁNÓI TAPASZTALATAIRÓL

A művészet és az ipar együttműködésének hiánya Magyarországon — A magyar kiállítások hiányossága — Az új építészet már nem a multtal harcol — Az építészeti tudományok szétválasztása — Mérnök képzés és művész képzés — Az elmechanizálódott architektura — A butortól a városrendezésig

Építészpedagógiai ankétunk kapcsán felkerestük *Györgyi* Dénes műépítész-tanárt, aki az Iparművészeti Főiskola építész-szakosztályán európai nívójú építészpedagógiai tevékenységet fejt ki s munkájával a szakosztályt a magyar építésznevelés egyik legkomolyabb intézményévé tette. Érdeklődtünk, hogy a minisztériumban tárgyalás alatt álló építőipari törvény miként fogja az építőiparművészek munkakörét érinteni a jövőben, milyen kilátásokkal illeszkedhetnek be az építőmunkába, hol a helyük és mi a szerepük az építészeti munkaterületeken.

Györgyi Dénes kérdésünkre egyelőre csak annyit válaszolt, hogy a törvényjavaslat végleges formájában még nem alakult ki, s még mindig vannak kiegyenlítetlen ellentétek s a kérdésben részletesen csak akkor óhajt nyilatkozni, ha már konkrét eredményekről számolhat be.

Felhasználtuk az alkalmat és a *milánói építészkongresszusról érdeklődtünk*, amelyen Györgyi Dénes, mint a magyar delegáció elnöke vett részt. Kérdésünkre a következő érdekes és kimerítő választ improvizálta munkatársunk előtt:

— A milánói Triennale nemzetközi kiállítását szeptember végén tanulmányoztam, amikor hosszabb időt töltöttem Milánóban. Az ottartózkodásom ideje alatt tartották az olaszországi fasista építészek kongresszusát. Ugyanebben az időben nemzetközi építészkongresszus is volt Milánóban, amelyen mint

Építőmunka
1933. 6-7. sz.

a magyar delegációnak elnöke vettem részt. A kongresszus alkalmával sok neves külföldi építőművész jött Milánóba, akikkel nemcsak a kongresszus tárgyalásai alatt, hanem magánbeszélgetések formájában is alkalmam volt igen eredményes eszmecseréket váltani.

— Mivel pedig a magyar kultuszkormány hivatalosan megbízott, hogy milánói kiállítás nemzetközi zsűrijében Magyarország képviseletében vegyek részt, a zsűrinek több napon át tartó fárasztó munkája alatt rendkívül érdekes, magasröptű művészi vitákban is közvetlenül részt vehettem.

— Amidőn tehát a kiállításon szerzett legérdekesebb impresszióimat röviden körvonalazom, úgy ezzel nemcsak személyes egyéni véleményemnek és kritikámnak adok kifejezést, hanem egyúttal tolmácsolhatom **a nemzetközi építőművészeti kongresszusnak általános véleményét, de főleg azoknak az igen behatő, tanulságos vitáknak eredményeit, amelyek a több napon át tartó előkelő nemzetközi művész-zsűri tanácskozásai alatt leszűrődtek.**

— Mielőtt azonban erről szólnék, rá kell mutatnom arra, hogy az utóbbi évtizedekben külföldön rendezett számos iparművészeti kiállításnak igen nagy fontossága van az illető ország iparának fejlődése szempontjából. Hogy milyen nagy nemzetgazdasági célt szolgálnak az iparművészeti kiállítások világszerte, ezt mi sem igazolja legjobban, mint az, hogy az utóbbi évtizedekben a képzőművészeti kiállításoknak száma mindinkább csökkenőben van, de annál hatalmasabb méretekben bontakoznak ki az iparművészeti kiállítások, amelyeknek jelentőségét és nagy horderejű nemzetgazdasági fontosságát világszerte elismerik.

— Országos, kulturális érdekek fűződnek ahhoz, hogy az egyes nemzeteknek ipara minél kvalitásosabbá és versenyképesebbé váljon. Ez nemcsak az illető ország belső szükségleteinek szempontjából, hanem a külső export lehetősége miatt is elemi főfontosságú követelmény. Egy ország iparát ugyanolyan gazdasági és árviszonyok között nemcsak a technikai kivitel tökéltessége teszi versenyképesebbé, hanem főleg az a rendkívüli fontos művészi közremunkálkodás, amelynek révén az ugyanolyan munkaerővel és ugyanolyan költséggel előállított iparcikk művészi belső érték folytán tényleges gazdasági értékét növelheti és megsokszorozhatja.

— Egy ország iparának nemesebbé, művészivé való tételénél pedig az építőművészet közreműködésének van nagyjelentőségű, nemzetgazdasági szempontból igen fontos kultúrmissziója.

— Az egyes országok ipara sohasem fogja a kellő kultúrfokot és versenyképességet elérni, amíg **a művészetnek és az iparnak együttműködése kellőképpen nincsen biztosítva.** E téren pedig elsősorban az építőművészekre vár a hivatás, mert hiszen művészetük révén az építészetnek az összes iparágakkal való legszorosabb kontaktusa miatt nekik van módjuk legjobban behatolni az ország iparának irányításába.

— Miben látja Tanár úr a nemzetközi kiállítások jelentőségét? Milyen tanulságai vannak a legutóbb lezajlott nagyobb nemzetközi kiállításoknak egybevetve a magyar viszonyokkal?

— A legutóbbi két évtized számos nemzetközi iparművészeti kiállításának sikerei igazolják e kiállításoknak rendkívül nagyfontosságú tanító és irányító szerepét, amelyeknek

Elszomorító az az invenciótlanság, amely bérházarchitektúránkat nagy általánosságban jellemzi. Majdnem az a helyzet, mint ami a portálokkal történik újabban Budapesten. Mióta Kozma Lajos megcsinálta az Apostol-gyógyszertár első modern portálját, azóta nagy nekilódulással gombamódra születnek a „modern" portálok, de úgy, mintha egy nagy vég modern portálból méterszámra szabná le valaki és ragasztaná fel a házak homlokzatára. Vannak ilyen méterszámra kapható homlokzati formaelemek is, amelyeknek mechanikus alkalmazásával ma már sikerült a modern szó értelmét teljesen kificamítani. A sarokra helyezett ablak, a vízszintes párkánytagozás, a csőkorlátos erkély és hasonlók, kritériumaivá lettek a modernségnek anélkül, hogy ezeknek művészi indokoltságával, bárki is törődne. Azt lehetne mondani, hogy az ilyen élettelenül felrakott elemek *jelvényeivé* lettek a modernizmusnak. Ha ezeket a jelvényeket az építész odatűzi a ház gomblyukába: kész a „hitelesítetett" és „törvénnyel védett" modern architektura.

Végzetes hibája a tervezők egész tömegének, hogy mindig *impresszionista* és ritkán *expresszionista*. Impreszionizmus alatt itt azt értjük, hogy a tervező majdnem kizárólag *külső hatások* alatt áll. Alacsonyabb fokon ez csak *optikai* képeknek élettelen megrögzítéseit jelenti. Ha az optikai emlék nem maradt meg világosan a tervezőben, kikeresi a megfelelő évfolyam x számát, ahol a kérdéses részletet valamikor látta. Magasabb fokon az impresszió nemcsak optikai megrögzítés, hanem a látott architekturának *átélése*. Az ilyen átélésből születnek meg az „utánaérzett" tervek.

Expresszionizmus alatt pedig azt értjük, hogy a tervező művész *önálló belső meglátásokat vetít ki magából*. Vagyis nem optikai benyomásokat rögzít, nem utánaérez és nem asszimilál, hanem önállót, eredetit *alkot*. Sietünk megjegyezni, hogy ez nem a mindenáron való egyénieske-

dést jelenti, nem az „amilyen még nem volt" célért küzd, mert ez a legtöbbször verejtékes mesterkéltségre vezet. De jelenti a kényelmes művész-iparosok problémátlan átlagán felül álló művész őszinte belső vajudását, jelenti a *fölényét*, amellyel témáját kezeli, jelenti a termékeny *invenciót*, a telített *átélést*. Jelenti az *architektonikus öntudatot*, szemben a feladattal megbirkózni nem tudó invenciótlan építész együgyűségével.

Talán szokatlan ilyen mértékkel közeledni három kisebb igényű bérházhoz? Talán vannak az építészetnek olyan feladatai, melyeknél a művész alkotó kedvének tere sincs. Tagadjuk, hogy ez így lenne. Egy négyszakaszos vers megítélésénél nem lehet más a szempontunk, mint egy drámánál. Természetesen a költői alkotás műfaj-törvényeinek figyelembevételével. Egy földszintes családiház megtervezése éppen olyan építőművészeti feladat, mint egy parlament megtervezése. Aki nem talál egy tízméteres utcafrontra épített ház homlokzatában művészi problémákat, az nem építőművész. Aki a szólamot nem értékeli, nem tud szimfóniát sem írni. A bérház, mint műfaj beláthatatlan művészi lehetőségekre ad alkalmat. Tévedne az, aki ezeket a lehetőségeket a konstrukción elkövetett erőszakkal akarná kihasználni. Mert ez azt jelentené, hogy az építőművészet lényegét illetően van nagy tévedésben. *Az építőművészet anyagát és eszközeit kijátszani, meghazudtolni, valami ál-invenció érdekében meghamisítani éppen úgy abszurdum, mintha szonettet írnék a ballada eszközeivel.* Ha azt mondom egy építészeti részletre, hogy az konzol, akkor az azt jelenti, hogy annak tartó szerepe van, tehát *szerves része* a konstrukciónak. Az igazi művész ennek a konstrukciós tényezőnek szerepét nem hajlandó *öncélú* díszítő elemként kezelni. Vagyis *nem választja külön a lényeget a látszattól*. A lényeg önmagában való szépségét keresi és nincs szüksége a lényeget látszattal meghamisítani. Ez az tanulmányozása és azok eredményeinek összehasonlítása nemcsak a kiállításokat rendező nemzetre nézve, hanem a többi államokra is igen nagy jelentőségű.

— Nem akarok részletesen rámutatni az utóbbi két évtizedben úgy Európában, mint Amerikában rendezett kiállítások tanulságaira, elegendő, ha csak a legutóbbi években rendezett kiállításokra, mégpedig a **párisi, stuttgarti, breslaui, barcelonai, baseli, wieni** és Olaszországban **Monzában** és **Milánóban** rendezett kiállításokra hivatkozom, amelyek mind leghatásosabban igazolják, hogy az építőművészet és iparművészet céltudatos együttműködésének mily óriási fontossága van a nemzet iparára nézve.

— És amidőn ezeket a közismert és sokszorosan igazolt alapvető igazságú tényeket újból leszögezem, sajnálattal gondolok a mi hazai viszonyainkra, ahol valamilyen megfoghatatlan oknál fogva nem tudjuk biztosítani kellőképpen az együttmunkálkodásnak az alapfeltételeit. Sajnos, itthon ma még ott tartunk, hogy az iparművészetet valami olyanfajta luxus-cikknek tekintjük, amelyekkel a lakásnak csecse-becse számba menő dísztárgyait szaporíthatjuk.

— Sajnos, ma még nálunk az építőművészet és az iparművészet teljesen külön utakon jár. Hogy mily szomorú állapotokat eredményez hazánknak ez az elmaradottsága, mi sem igazolja jobban, mint azok a vásárok, amelyeket tavasszal az Iparcsarnokban rendeznek és azok a rendkívül szegényes kiállítások, melyekkel egyesek a teljes elhagyatottsággal küzdve, hazai iparművészetünk érdekében óhajtanak valamilyen eredményt elérni. **Mily elszomorító, hogy országonkban már hosszú évek során át nem tudunk valamirevaló komolyabb iparművészeti kiállítást megrendezni.**

— Ezzel szemben mily irigylésreméltó Olaszország, amely nemcsak egy helyen, hanem Velencében, Torinóban, Rómában és Milánóban rendez kiállításokat.

— Ez a hatalmas nemzet, mely az újjászületésnek dicső korszakát éli, nagyon is jól tudja, mily fontosságot jelent neki a milánói iparművészeti és építészeti kiállítás, melyet Triennalenak nevezett el és szervezetében úgy alkotta meg, hogy Milánóban minden három évben megismételje ezt a beszámolót. Három évenként mindig új versenyre gyűl össze Olaszországnak művészete és ipara. Ennek tanulságait levonva és megszívlelve újból három évi erős munkával készül a következő kiállítás versenyére, hogy mind nagyobb értékű, mind nagyobb kvalitásokkal rendelkező és mind jobban megszervezett hatalmas iparával nemcsak az országnak jólétét biztosíthassa, hanem annak versenyképességével a külföld piacait is meghódíthassa. Óriási erő lakozik ebben az öntudatos, tervszerű munkában! Óriási jelentősége van ennek a kiállításnak nemcsak Olaszországra nézve, hanem mireánk, magyarokra is, amelyből sajnos sokat, nagyon sokat kell nekünk még tanulnunk.

— És ezt a tanulságos kiállítást világhírességű külföldi építészek társaságában és egy nemzetközi zsüri rendkívül érdekes vitája alkalmával tanulmányozhattam és eredményképpen levonhattam belőle azokat az általános tanulságokat, amelyekben ez előkelő szakértők összessége együttesen osztozott.

— Részletezve, melyek ezek a tanulságok? — kérdeztük.

— A legautentikusabb kritika állapította meg azt a tényt, hogy a technika fejlődésével szükségszerűen átalakult mo-

dern művészet további fejlődésének nincs már mit tartania az elmúlt korok művészetének reminiszcenciáitól. A modern művészet az egész világon ma már oly nagymértékben megerősödött, hogy annak nem a mult művészetével kell felvenni a harcot, **hanem a modern kornak ama kilengéseivel, amelyek csak mint külsőséges divat-extravaganciák, a modern művészetnek káros kinövései.** A modern művészetnek e divatszerű külsőségei a modern művészet teljes félreértéséből származnak. Ezek mint a durva reklám mellbelökhetik a nyárspolgárt, de a modern művészet fejlődésére nézve csak károsak, mert nemcsak hogy dezavuálják a modern művészet nemes céljait, hanem annak fejlődését károsan befolyásolva, hamis irányba is terelhetik. Öntudatos, komoly művészeknek elsősorban a modern művészet virágoskertjét kell az elburjánzott gaz ellen megvédeni.

— A milánói kiállításon is egész sorát találtuk még olyan modernizű, de értelmetlen próbálgatásoknak, amelyeknek nem volt meg a kellő művészi, komoly belső értékük, **ezektől eltekintve a kiállításnak a modern művészet fejlődése szempontjából igen nagy sikere van.**

— S mily csodálattal kellett tapasztalnom a nemzetközi zsüri munkája alatt, hogy az olasz kiállítás ellen éppen az olasz művészek részéről hangzott el a legszigorúbb kritika. De ezzel mily megszívlelni való teremtő munkát is végeztek az olasz zsüri tagjai, mikor öntudatosan kijelentették: **„hála Istennek, Olaszország ma már olyan megerősödött nagy nemzet, hogy erejének teljes tudatában fel is tudja ismerni saját hibáit is“.**

— És az olaszok nagyon is tudatosan cselekedtek, amidőn minden külső befolyástól mentesen, a saját munkájukkal szemben voltak éppen a legszigorúbbak. Az idegen nemzeteknek kiállításait nagy udvariassággal inkább csak dícsérték, de a sajátjukat élesen kritizálták, mert tudták, hogy e szigorú kritika révén útmutatásul szolgálnak a jövő fejlődésének, és a modern művészet extravagáns kinövéseinek leoperálásával a modern új olasz művészetnek céltudatos fejlődését és biztos megerősödését mozdítják elő.

— Ezelőtt két évtizede még mosolyogva beszéltünk a modern olasz építészet munkáiról. Ma pedig itt áll előttünk egy újjászületettt modern építőművészet, mely kiváló sikerekre tekinthet már vissza.

— Mily óriási értéket jelent, hogy Olaszország kormányzó erői felismerték a modern művészet óriási jelentőségét. Merészség, de nagy koncepciójú hozzáértés is kellett ahhoz, hogy Olaszország területén, a régi korok műemlékei között egy új művészet megszületésének létfeltételét hivatalosan megalapozni segítették! És nemcsak egy komoly s önálló jellegű olasz építőművészettel kell ma már számolnunk, hanem egy céltudatosan irányított, magasfokú iparművészettel, amelynek kifejlesztését ez a megújhodott olasz építőművészet vette kezeibe.

— Az építészek s az iparművészek összefogásának nemzeti nagyjelentőségű fontosságát dokumentálja ez a kiállítás is. Nemcsak az építőművészet nyert sokat az iparművészet közremunkálkodása révén, a művészi kialakítás terén, hanem az iparművészet fejlődése tervszerűvé vált azáltal, hogy az alkalmazott művészetek fejlődésének alapfeltétele az anyaművészetnek irányító, céltudatos közreműködése biztosítva volt.

— Az építésznevelés terén mik voltak tapasztalatai? — tettük fel az újabb kérdést.

egyik. A másik hiba pedig az, amikor nemcsak a konstrukciótól, de az *anyagtól* is elszakadok és értéktelen segédeszközökkel próbálom megszépíteni azt, *ami lényegében csúnya*. Ez a szerkezettől és anyagtól való elszakadás minden, csak nem architektura. Lehet jó *grafika*. Az ilyen tervek rajzlapon, jól hegyezett ceruzával *ortogonálisan* megrajzolva nagyon szépek lehetnek. De amikor a térbe kerül és az ortognális vetületből *forma* és *anyag* lesz, elképesztő abszurdumok születnek meg. A Városmajor utcai három bérház közül az első ilyen rajzlap-álom Az erkélyek alatt lévő aránytalanul nagy akantuszos konzolok az ortogonális képben bizonyára nem hatottak olyan arányérzéket bosszantóan, mint így a térben. A mellette lévő házon ugyanazt az erkélyt nem tartja semmiféle konzol, mégis stabil a hatása. Egészen bizonyos, hogy ezeket az erkélylemezeket sem a konzol tartja. Tehát itt a klasszikus építészet szerkezeti eleme díszítménnyé fejlődött vissza. A tervező nem architekturát csinált, hanem elszakadva az anyagtól és a szerkezettől rálépett arra az útra, ami építészetünk zsákuccája felé vezet. A Városmajor ucca 1. számú ház típusa annak az iskolának, amelyiket neoklasszikusnak szokás nevezni, amelyik a történelmi stílusok formakincséből él, (abból él és nem *avval* él, ami valamivel mégis jobb lenne). Valaki, amikor előtte az akantusz-orgiák miatt panaszkodtam, megkérdezte, hogy meg tudnék-e egy akantuszt rajzolni, vagy pláne egy korinthusi oszlopfőt. „Mert nem vicc olyan épületet tervezni, amit a fejesvonalzóval és a háromszöggel könnyedén meg lehet rajzolni, mert csupa egyenes vonalakból áll“. „Ehhez igazán nem kell nagy művészet“, — mondta önelégülten. Nos igen: ez a baj. Építészeink nagy része még ma is ott tart, hogy az építőművészet alaplényegéről, a *térformálás művészi törvényeiről* halvány fogalmakkal sem rendelkezik. Érthető tehát, ha a modern architekturához nyul, csak

a modernizmus néhány sokat látott és köztudatba ment „jelvényével" tud operálni.

A másik két ház már a modernizmus jegyében készült. A második még nem annyira konzekvens, mint a harmadik. A sorrend ez: Az első *következetes a következetlenségben:* következetesen antiarchitektonikus. A második szakít a zsákuccában megállapodott, kivezető utat sem kereső szomszédjával, de *nem konzekvens.* Ugyanazt csinálja modern eszközökkel, amit első szomszédja klasszikus eszközökkel. A harmadik már konzekvensebb, de csak a fent vázolt impresszionizmus keretében. Vízszintes csíkozott övekkel igyekiszik hitelesíteni modernségét, ami fotográfián minden valószínűség szerint jól fog hatni, de mi lesz, ha belepi a város füstje? Megmaradnak a tömegek és a nyilások. Ha ez nem jó, akkor hiábavaló volt minden csíkozás. Új bérházépítészetünk ezen a három vonalon halad, eltekintve attól a kevés kivételtől, amelyeken egy-egy alkotó zseni eleven szelleme él. *Cs.*

●

A KÁROLYI-KERT

és néhány megjegyzés a budapesti parkokról

Budapest tervszerűtlen fejlődésének eredménye, hogy nagyon kevés tere és parkja van. Órákig sétálhatunk a nagy bérháztömbök között anélkül, hogy valahol is megpihentető nyugalmas parkra akadnánk.

Budapestnek ma meglévő néhány tere is szűk. Hiányoznak a fák, a növények, a levegős, nyugalmas parkok, terek és fasorok!

Sajnos ezen most már segíteni nem lehet. Csak azt nem értjük, hogy amikor mégis adódik alkalom, mint például most a Károlyi-kert megnyitásakor, miért hibázzák el a dolgot a kertrendezéssel? Nincsenek kertépítőink? Mi szükség volt a

— Ezt a tervszerű együttmunkálkodást tapasztalhattuk a magasabbfokú építészoktatás terén is.

— Az olasz nemzet a nemzetközi építészkiállítással kapcsolatosan bemutatta Olaszországnak legmagasabbfokú építészeti tanintézeteinek munkásságát is.

— E nagyszabású kiállítás révén is behatóan tanulmányozhattuk azt az oktatási módot, amelyet a modern építőművészet és az iparművészet jövő fejlődése érdekében az állam szükségesnek látott keresztülvinni.

— Ma már a mérnököknek képzése az építészeknek kiképzésétől mindenütt teljesen külön van választva. Az elet fejlődése hozta magával, és szükségessé vált a szerkesztő mérnöknek speciális kiképzése, de méginkább szükségessé vált az ország magasabb kulturális érdekei szempontjából **a tervező építészek művészi képzésének minél intenzivebbé és tartalmasabbá való tétele.**

— Olaszország felsőfokú építészeti szakiskoláinak egyikében sem hiányzik az építészeti tervezés alapvető tanításával egyidejűleg az iparművészetnek tanítása. S ez érthető is. Hiszen az épület nemcsak külső felépítmény, hanem a jól megkomponált belső kiképzéseknek, a helyesen megoldott művészi otthonnak, egy harmonikusan kialakított belső architekturának a külső burka.

— Hivatkozom **Róma, Firenze, Torino, Milánó, Nápoly, Velence** legmagasabbfokú építészeti szakiskoláira, hol mindegyikben az iparművészetnek, — az alkalmazott művészeteknek —oktatása az építészettől elválaszthatatlan.

— A modern kultúra elmechanizálódása hozta létre az **elmechanizálódott architekturát,** melynek semmi köze nem volt a többi testvérművészetekhez, mely sivárságában a helytelenül értelmezett elmechanizálódásban végcélt látott. Szükséges, hogy a testvérművészetek együttes fejlődésének alapfeltétele a modern művészet jövő kialakulásának érdekében és annak művészetének **a stílus magaslatára való felemelése érdekében** feltétlenül megadassék.

— Az olasz építészeti felsőiskolákban mindenütt tanítják a **belső kiképzésének tervezését,** a lakásberendezést és a bútortervezést. Ezeken kívül iparművészeti szempontból az **egyes anyagokban való tervezést** szintén tanítják pld.kőben, vasban, keramikában stb. Érdekes pl. a milánói felsőfokú építészeti tanintézetben **színházi díszletek** terveit is láttam. Velence pedig az építésznövendékek által megtervezett hatalmas vaskapuk mellett, finomművű mostranciáknak, kelyheknek ötvös-terveit is bemutatta, sőt magasfokú készséget láttam a **mozaik-művészet** terén is. Mindegyik építészeti szakiskolában a nélkülözhetetlen iparművészeti szakoktatás mellett az építészeti tervezés kiegészítése gyanánt, még a **kertművészet** oktatását is láttam, melyet főleg Milánó mutatott be.

— Szükségesnek tartom azonban azt is megjegyezni, hogy az építészeknek nemcsak a részletkiképzések terén adtak módot a tanmenetben a beható studium számára, hanem **az építészetnek legmagasabbfokú alkalmazása: a városrendezésnek nagyfontosságú oktatása,** mindegyik tanintézetben kellő mértékben be van vezetve s ennek révén nemcsak kitünő városrendezési helyszínrajzokat, hanem az utcák, tereknek művészi kialakításának építészeti megoldásait is elvégzik.

— Sokat, nagyon sokat lehetne beszélni a milánói kiállítás építészeti anyagáról. De ez a kis interjú ezt nem engedi meg.

De nem mulaszthatom el, hogy éppen az olaszországi felső építészeti szakoktatás rövid jellemzésével kapcsolatban meg ne említsem, hogy a Milánóban megtartott nemzetközi építészkongresszusnak egyetlen kitűzött főtémája szintén a **jövő építésznevelés kérdése volt.**

A nemzetközi építészkongresszus párisi központja hivatalosan felkért engem is, hogy e témára vonatkozó tanulmányomat írásban küldjem be. Tanulmányom kivonatát a kongresszus vezetősége a többi külföldi építészpedagogusok és művészek részéről beérkezett tanulmány ismertetésével egyidejűleg részletesen közölte a kongresszus tagjaival.

— Ezeket nyomtatásban a kongresszus párisi központja külön kiadványban fogja közreadni. A kongresszus e tárgyát is csak némileg érintve, általánosan megegyeztek abban, hogy az építészképző legmagasabb tanintézetek oktatási menetében a mai modern kor viszonyainak megfelelő változtatások keresztülvitele szükséges.

— A modern életviszonyoknak s a technika rohamos fejlődése bizonyos specializálódásokat kíván, mely specializálódásokat maga az élet teremtett meg. Igy szükséges **a mérnöki és építészi tudománynak szétválasztása.** Az építészi tudomány tanításánál pedig további specializálódások szükségesek, mert egész más munkakört töltenek be a **tervezőépítészek, s egész más munkakört töltenek be a szerkesztő építészmérnökök** és egészen más hivatásuk van továbbá **a kivitelező-vállalkozó építészmérnököknek is.** Mindegyik akkor töltheti be kellőképpen hivatását, ha a hivatásának megfelelő teljes felkészültséggel lép az életbe. Ez pedig csak olymódon lehetséges, hogy meg van a mód és az alkalom a minél intenzivebb szakképzés lehetőségére.

— A kongresszus főleg művészi kérdésekkel foglalkozott, s ennek kapcsán egyhangúlag szükségesnek tartották **az építőművészképzés önállósítását** és ennek keretében a városrendezésnek, a magasabbfokú építőművészetnek a minden nemzetnek megfelelő szociális építkezéseknek legintenzívebb tanítását, de mindezekkel szoros összefüggésben s azzal egyidejűleg a modern építészettől el nem választható iparművészetnek tanítását is.

— A kongresszus oly határozatokat hozott, amelyeknek a szükségességét különben az élet már régen igazolta.

— A modern kultúra fejlődése új életviszonyokat teremtett. S az élet által szükségszerűen kialakult specializálódások az építészet jövő fejlődése érdekében is szükségesek, mint ahogy ez nemcsak technikai téren, hanem az orvosi, közgazdasági, jogi és más foglalkozásoknál szintén szükséges. Az építésznevelés terén is szükséges, hogy az oktatás az élet által megkívánt szükségleteknek megfelelően folyton fejlődjék és a fejlődéssel egyidejűleg megfelelőképpen specializáltassék, hogy egyes munkaágazatokban minél több szakismerettel rendelkező és az élet küzdelmeire teljesen felkészült szakemberek képeztessenek ki.

— E kongresszus által fölvetett kérdésre benyujtott tanulmányom tartalmát a kongresszus vitája mindenképpen igazolta. Ezt a tanulmányomat más alkalommal nagyon szívesen rendelkezésükre bocsájtom, mert az építésznevelésnek kérdése **nemcsak általános művész-pedagógiai szempontból, hanem az ország művészi kultúrájának és iparának jövő fejlődési lehetőségére nézve alapvető fontosságú kérdés,** amit különben a milánió kiállítás is mindenképpen igazolt.

Károlyi-kert régi szép asszimetrikus angol-kert egységét éppen a legrégebbi árnyas fák kivágásával tönkretenni? Mi szükség volt a virág nélküli pergola folyosókra és nívóviccekre, amikor a kert az architektura folytatása s igy szükségkép szerves, egységes és architektonikus elrendezést kíván mindössze, nem pedig apró és céltalan romantikát.

És ha a Baross-kávéház vagy a Nemzeti Színház előtti kis terek kiképzéseit nézzük ismét azt látjuk, hogy látókör nélkül csinálják a dolgokat! Ilyen apró területen nem lehet miniatür Niagarát csinálni s még kevésbé nyugtalan virághalmozást, indokolatlan és 20 centiméteres belső útkiképzést, amikor az egész terület oly kicsiny, hogy még a nagyothallók is átbeszélgethetnek egymással.

A legegyszerűbb s legjobban helyénvaló megoldásra, mely léptékben lenne a környezethez, majdnem sohasem gondolnak az illetékesek, mert mindig valami különöset akarnak csinálni, mindig valami újat, de sohasem valami jót!

Pedig ezeknél a kis háromszögletű tereknél csak fűmagra lenne szükség — semmi másra! Esetleg ha van: szoborra. (De sietve jegyezzük meg: nem mindegy hogyan helyezik el! Nem mindegy milyen nagyságú s milyen témájú az a szobor.)

Általában olyan dolgok ezek, melyre nem lehet csalhatatlan recepteket készen tartogatni s ezért ajánljuk a fővárosnak, hogy alakítson tervezőkből s építészekből egy olyan bizottságot, mely nem egy-egy monumentálisabb szobor avagy nagyobbméretű művészeti kérdésben hivatott dönteni, hanem ezeket az apróbb művészeti vonatkozású kérdéseket intézi el.

Ha látszólag jelentéktelen dolgokról van is szó, gondoljunk arra, mihelyt rossz és csúnya valami, azonnal feltűnő, akármilyen lényegtelennek látszik is. **Zy.**

Megnyitották a párizsi világkiállítás magyar pavillonját

Párizs, június 22.

A világkiállítás *magyar pavillónját kedd délben nyitották meg.* Megjelent az ünnepségen *Bastideker* kereskedelmi miniszter, *Labbé* főkormánybiztos, *Langeron* rendőrfőnök, akiket gróf *Khuen-Héderváry* Sándor párizsi magyar követ, *Tormay* Géza államtitkár, gróf *Teleki* Andor és *Györgyi* Dénes fogadtak. Tormay Géza mondott üdvözlő beszédet, amelyben francia-magyar történelmi kapcsolatokra utalt, majd köszönetet mondott mindazoknak, akik a magyar pavillón építésénél közreműködtek.

— Azért jöttünk ide, — mondotta — hogy bemutassuk Magyarország iparművészetét, s önökkel együtt *a béke és a munka ügyét szolgáljuk.*

Labbé kormánybiztos válaszolt a beszédre, s hangsúlyozta, hogy a magyar pavillón *hű képmása az ősi, de még mindig fiatal, vendégszerető, mosolygó Magyarországnak.* Jelképezi Budapestet, ahol két civilizáció találkozik össze, ahol Kelet és Nyugat napsugara egybeolvad.

Végül gróf *Khuen Héderváry* Sándor mondott beszédet. Ő is utalt Franciaország és Magyarország történelmi kapcsolataira s hangsúlyozta, hogy a magyar pavillon igyekszik méltó lenni a meleg fogadtatáshoz.

— A világkiállítás magyar pavillonja, — mondotta — hódolni akar a teremtő francia géniusznak, amikor bemutatja azt, amit a magyar szellem saját nemzete keretei között teremtett.

A párizsi magyar követ ezután *megnyitotta a magyar pavillont,* melyet a közönség megtekintett.

A közönség délután feltűnő nagy számban látogatta meg a kiállítási termeket. A pavillon minden részlete, főleg a vallásművészeti és idegenforgalmi termek, nagy érdeklődést keltettek.

— Pierre Cot nem utazik át Budapesten. Pierre *Cot* francia légügyi miniszter tervezett párizs—bukaresti utazása, amelynek során Budapestet is érintette volna, *elmaradt.*

— A városi számvevőségek államosítása. *Széll* József belügyminiszter törvényjavaslatot nyujtott be, amely szerint a törvényhatósági jogú és a megyei városok számvevőségi szolgálatát a jövőben *állami tisztviselők* fogják ellátni. A tisztviselők kinevezése, képesítése és szolgálati viszonya dolgában a vármegyei tisztviselőkre vonatkozó jogszabályok lesznek irányadók. *A városok az államosított tisztviselők illetményeit megtérítik a kincstárnak.*

— Helyszínen fogják büntetni a közlekedési kihágásokat. A belügyminiszter törvényjavaslatot nyujtott be, amely felhatalmazást ad a rendőri büntetőbíráskodás körébe utalt egyes kihágások tettenért elkövetőinek a helyszínen való megbirságoltatására. A helyszíni birságolás összege a *10 pengőt* nem haladhatja meg. A miniszter fogja megállapítani, hogy *milyen kihágásokra, milyen összegű* lesz a helyszínen kiróható birság s a birságolásra *a rendőrség és csendőrség őrszemélyzetének kiválogatott tagjai kapnak felhatalmazást.* A rendőr vagy csendőr *át is veszi a birság összegét.* A tervezett reformot elsősorban *a közlekedésrendészet* terén alkalmazzák. Németországban, Olaszországban és Franciaországban bevált.

— Két svájci és két magyar ember valutabünügye. *Schlatter* János és *Schneider* Ernő berni fiatalemberek *Schlatter nővérétől 5000 svájci frankot elloptak és Magyarországra szöktek.* Itt megismerkedtek *Sigal* Miksa gyári képviselővel és fiával, a 20 éves *Sigal* Arnold utazóval, akiknek segítségével a lopott pénzt zugforgalomban beváltották. A törvényszék *Horváth*-tanácsa a valutaüzérkedés címén vonta őket felelősségre. A svájciak beismerték bünösségüket, *Sigalék* tagadtak. A törvényszék a berni fiatalembereket háromhónapi és hétnapi fogházra, *Sigal* Miksát nyolchónapi börtönre, 400 pengő pénzbüntetésre és 200 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére, *Sigal* Arnoldot bünrészesség címén hathónapi börtönre ítélte. A svájciak megnyugodtak az ítéletben, *Sigalék* fellebbeztek.

— Kaszával összevagdalta szülelt egy szikszói amerikás, mert elköltötték a pénzét. *Miskolcról* jelenti tudósítónk: *K. Nagy* Béla, aki nemrég tért vissza Amerikából szüleihez, Szikszóra, kedden kérte szüleitől azt a pénzt, amelyet Amerikából küldött haza, hogy őrizzék meg számára. Szülei azt válaszolták, hogy a pénz már nincs meg. K. Nagy Béla erre összeszólalkozott szüleivel, majd kirohant a szobából, felkapott egy élesre fent kaszát, amellyel *apját és anyját összevissza szurkálta.* A két embert életveszélyes állapotban szállították a szikszói kórházba. K. Nagy Bélát őrizetbe vették és beszállították a miskolci ügyészség fogházába. Szándékos emberölés kísérletének büntette címén indul ellene eljárás.

— Emlékünnepség Stiller Bertalan születésének századik évfordulóján. *A Pesti Izraelita Hitközség elöljárósága és a Pesti Izraelita Hitközség kórházainak orvosi kara Stiller* Bertalan egyetemi rk. tanárnak, a Zsidókórház volt igazgató-főorvosának emlékére, születésének századik évfordulója alkalmából június 25-én, pénteken délben félegy órakor a Pesti Izraelita Hitközség kórházainak kertjében (Szabolcs u. 33.) emlékünnepséget rendez és ünnepélyesen megkoszorúzza a kiváló tudós mellszobrát.

— Két ügyvéd véres féltékenységi drámája egy bukaresti bérház folyosóján. *Bukarestből* jelentik: Kedd délelőtt véres féltékenységi dráma játszódott le Bukarestben. *Tonegaru* ügyvéd egy hatalmas bérpalota folyosóján üldözőbe vette *Stavolcea* ügyvédet s revolveréből *négyszer* rálőtt a menekülőre. Midőn Tonegaru látta, hogy áldozatát a golyók *nem ölték meg,* revolverével többször *fejbevágta,* majd a földre teperve próbálta megfojtani. A segélykiáltásokra és a lövés zajára a lakók ellepték a folyosókat és fenyegetőleg léptek fel az ügyvéd ellen. Tonegaru menekülni próbált, sikerült is lejutnia az uccára és gépkocsiba ülnie, azonban egy véletlenül arra haladó rendőrtiszt *elfogta.* Kihallgatása során Tonegaru azt vallotta, hogy nem akarta Stavolceát megölni, csak megfenyegetni, mert *feldúlta házasélétét.* A súlyosan sebesült áldozat felépüléséhez nincs sok remény.

— A belga kormány gazdasági tanácsadója Bécsben tárgyal. *Bécsből* jelentik: Maurice *Frère,* a belga kormány gazdasági tanácsadója, aki miniszterelnöke megbízásából európai körúton van, *Bécsbe érkezett,* ahol megbeszéléseket folytat *Taucher* kereskedelmi miniszterrel, *Neumayer* pénzügyminiszterrel és *Kienböckel,* az osztrák nemzeti bank elnökével.

— Felhívás az autótulajdonosokhoz. A főkapitányság közigazgatási osztálya értesíti az autók és motorkerékpárok tulajdonosait, hogy azokat a járműveket, amelyeket az időszaki vizsgán még nem mutattak be, *június 24-én, 25-én, 26-án és 28-án délelőtt 8 órakor a Juranics uccában levő vizsgáztató helyiségnél időszaki megvizsgálásra pótlólag be lehet mutatni.* Az ezeken a napokon be nem mutatott járműveket a rendőrség július 1-én a forgalomból *kitiltja* Egyben a tulajdonosok ellen kihágási eljárás indul.

— Chikán polgármester afférja rendőrbíró előtt. Néhány héttel ezelőtt Pestszenterzsébeten dr. *Chikán* Béla polgármester lovaglás közben összeszólalkozott *Bognár* József fuvarossal. Az ügy a rendőrségre került: kedden volt tárgyalás, a rendőrbíró Bognárt *20 pengő pénzbüntetésre ítélte* botrányokozás miatt. Az ügy a járásbíróság elé került, mert *a fuvaros a polgármestert tettleges becsületsértés miatt feljelentette.*

— Egyirányú közlekedés a Margit körút egyik szakaszán. A főkapitányság értesíti a közönséget, hogy a Margit körútnak a Bem József ucca és a Török ucca közti szakaszán — a folyamatban levő villamosvágányépítési munkálatok miatt — június 22-én egyirányú közlekedés lépett életbe. A Margit körút ezen szakaszán csak a Török ucca irányába szabad közlekedni. Az ellenkező irányú közlekedés a Tölgyfa uccán át bonyolódik le.

— Ítélet a 34 bécsi fiatalkorú kommunista bűnpörében. *Bécsből* jelentik: Kétnapi tárgyalás után a vegyes esküdtbíróság kedden hozott ítéletet annak *a 34 fiatalkorú kommunistának bűnpörében,* akik Ottakring kerületben titkos szervezetet alakítottak. A bíróság 21 vádlottat *egyhónapi szigorított fogságtól hathónapi súlyos börtönig terjedő büntetésre ítélt.* A többi 13 vádlottat felmentették.

— Elfogták a tiszafüredi fuvaros gyilkosát. *Miskolcról* jelentik: Az elmúlt héten Szihalom község mellett szekerén súlyos fejsérüléssel eszméletlen állapotban találták *Krizsán* Endre huszonötéves tiszafüredi fuvarost. A miskolci Erzsébet kórházba szállították s ott két nap múlva *meghalt.* A nyomozás során a csendőrség őrizetbe vette *Réz* Béla fuvarost. Réz a bizonyítékok súlya alatt bevallotta, hogy együtt indultak el Tiszafüredről és útközben összeszólalkoztak, majd *összeverekedtek.* A verekedés során szekérlőccsel *úgy fejbesujtotta Krizsánt,* hogy eszméletét vesztette. Az eszméletlen embert feltette a szekérre, Szihalomig kísérte és ott *magára hagyta.* Réz Béla ellen megindult az eljárás.

— A Veszprémi Kereskedők Társulatának tisztújító közgyűlésén díszelnökké választották az eddigi elnököt, *Kulcsár* Károlyt. Elnök *Fodor* Ferenc könyvkereskedő, társelnök *Fekete* Gyula, alelnök *Róna* Sándor és *Patay* Antal lett. A közgyűlésen tárgyalták a magánalkalmazottak új törvényének előkészítését is.

Népszerű orvosi könyvek:

	Ára
Birchner—Benner: Gyümölcsételek és nyersfőzelékek — —	1.50
Bucsányi: A nyerskoszt, mint természetes gyógytényező —	3.—
Dr. Jakab: Hogyan éljen a cukorbeteg? (Tanácsadó és szakácskönyv) — — — — — — — — — — — — — — — —	3.80
Dr. J. Kretz: Németnyelvű szakácskönyv rákbetegeknek —	2.90
Köröspataki Kiss: Vegetarius szakácskönyv — — — — —	1.80
Dr. Lukács: Hogyan éljen a gyomor- és bélbajos ember? —	2.60
Dr. Bodon: Hogyan éljen a szívbajos ember? — — — — —	2.60
Dr. Lukács: Hogyan éljen a vesebajos ember? — — — — —	2.60
Dr. Lukács: A cukorbetegség diétás kezelése és szakácskönyve — — — — — — — — — — — — — — — — —	4.—
Ifj. dr. Rusznyák: Korszerű húsnélküli táplálkozás, 358 recepttel — — — — — — — — — — — — — — — —	3.—
Herrmannsdorfer: Tuberkulotikusok konyhasómentes táplálkozására szolgáló gyakorlati útmutatások — — — — —	2.—
Dr. Szerb Zsigmond: Diétás szakácskönyv — — — — — —	3.60
Dr. Ujhelyi: Mit kell tudni a vese- és hólyagbetegségekről	1.—

Kaphatók: »Az Est« könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18—20.

A Gordon-Bennett-verseny egyik léggömbjét Csehországban leszállásra kényszerítették

Prága, június 22.

A Hildebrand léggömb, amely Brüsszelben a Gordon-Bennett versenyben szállt fel, hétfőn átrepült a cseh határon. Este háromnegyedhét tájban a léggömböt Königgraetz és Josephstadt között egy cseh rendőri repülőgép *leszállásra kényszerítette.* A léggömböt *összecsomagolták* s a cseh katonai hatóságok visszaküldték Németországba. Két utasát, a düsseldorfi *Goetze*-t és *Lohmann*-t hatósági kihallgatás után szabadlábon hagyták.

Hivatalos jelentés szerint az »Alfred Hildebrand« német léghajó Josefstadt vidéke fölött csak hétfőn este jelent meg. Egy csendőr-repülőőrjárat nem tartotta a verseny résztvevőjének. A léghajó olyan terület fölött haladt, amelyet többször átrepültek már engedély nélkül. Ezért kényszerítették leszállásra, amely simán folyt le. Amikor azután a hatóságok megállapították, hogy a léghajó résztvesz a Gordon-Bennett-serlegért folyó versenyben, minden lehető módon előzékenységet tanusítottak a léghajó legénységével szemben.

„Légi harc" a cseh repülőgép és a német léggömb között

Götze, a leszállásra kényszerített Hildebrand léggömb egyik léghajósa elmondotta, hogy a cseh rendőri repülő körülbelül ezer méter távolságból egyenesen a léggömb felé irányította gépét és csak *az utolsó pillanatban tért ki oldalt.* Nyilvánvaló volt az a szándéka, hogy a léggömböt leszállásra kényszerítse. A repülőgép azután a Hildebrand fölé emelkedett és bukórepülésének céljául a német léggömböt választotta.

A repülő leszállás után maga mondotta, hogy *mindössze öt méternyire volt a léggömb burkától.* A cseh repülő hurokrepülést is végzett a léggömb körül és a kezében tartott *pisztollyal fenyegette utasait.* Erre 2000 méter magasságból másodpercenként 2 méteres sebességgel leereszkedni kezdtek, s amikor már csak 50 méternyire voltak a földtől s a cseh repülőgép a repülőtér irányában eltűnt, a német léghajósok kidobták egy kevés holtterhet, hogy útjukat folytathassák. Ismét néhány száz méter magasságot értek el. Ezt, mint később megtudták, telefónon rögtön közölték a repülőtérrel.

A rendőri repülő nyomban felszállott és *újból üldözte őket.*

Bár most alacsonyabban repültünk, megismételte az előbbi műveleteket s végül is le kellett szállniok. Félórával leszállásuk után a rendőri repülő gépkocsin hozzájuk sietett s kijelentette, hogy parancsa volt, hogy leszállásra kényszerítse őket.

Német részről megjegyzik, hogy ezzel az esettel kapcsolatosan be kell várni *az illetékes német hatóság hivatalos jelentését.*

— Gyermeke megöléséért háromhónapi fogházra ítélték az anyát. A mult hónap közepén *Eibel* Antónia takarítónőnek gyermeke született. Az anya az újszülöttet a csatornába dobta. A csecsemőgyilkosság azonban kiderült, a lányt letartóztatták és kedden gyermekölés büntettével vádolva került a büntetőtörvényszék *Krayzell*-tanácsa elé. A bíróság előtt *Eibel* Antónia sírva ismerte el bűnösségét és nyomorával védekezett. A törvényszék nem jogerősen *háromhónapi fogházra ítélte.*

— Kik gyárthatják és árusíthatják az eucharisztikus kongresszus hivatalos jelvényeit? A kultuszminiszter rendeletet adott ki az eucharisztikus világkongresszus résztvevői *hivatalos jelvényének védelmére.* A rendelet értelmében a világkongresszusi hivatalos jelvényt és bármilyen változatát csak a kongresszus előkészítő bizottságának rendelésére szabad elkészíteni és viszontelárusítók terjesztésre is csak ettől a bizottságtól szerezhetik be.

— Lezuhant egy leány a szombathelyi kórház erkélyéről és szörnyethalt. *Szombathelyről* jelentik: *Trattner* Irén 22 éves leány, aki a kórház sebészeti osztályán feküdt és operáció előtt állott, kedd délelőtt a sebészeti osztály erkélyéről *lezuhant.* A leány egy ismerősének kiáltott az erkélyről és olyan mélyen kihajolt, hogy elvesztette egyensúlyát és átbukott a korláton. Koponyaalapi törést szenvedett és *szörnyethalt.*

— Véres családi dráma Fogarason. *Bukarestből* jelentik: Fogarason *Miculetzcu* Aurél pénzügyigazgatósági ellenőr revolverlövéssel *megölte feleségét, majd három golyót röpített magába.* Miculetzcu súlyosan megsebesült. A gyilkosság oka családi viszálykodás.

— Beküldött hírek. *Szerda. Különfélék.* A *budapesti református egyházmegye* szerda délelőtt a fasori egyházközség nagytermében közgyülést tart. — *Derkovits* Gyula, a kiváló festőművész halálának harmadik évfordulója alkalmából özvegye művészi síremléket állíttatott férjének. *Medgyesy* Ferenc készítette a síremléket, amelyet június 25-én délelőtt 11-kor lepleznek le a rákoskeresztúri temetőben (166. parcella). A leleplezésen a KUT tagjai testületileg vesznek részt. — A *debreceni Tisza István tudományegyetemen* a beiratkozás szeptember elsején kezdődik és bezárólag 16-ig tart. Tandíjmentességért és tandíjkedvezményért a folyamodványt az illetékes karnak címezve a kari dékáni hivatalba szeptember elsejéig kell benyujtani. — Az *Izraelita Magyar Irodalmi Társulat* szerda délután ½6-kor a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet dísztermében (Rökk Szilárd ucca 26, II.) tartja ezévi közgyülését.

SZINHÁZ

Tőkés Annát megoperálta Adám tanár

(Saját tudósítónktól.) A Nemzeti Színház művésznőjét, *Tőkés* Annát hétfő éjjel megoperálta *Adám* Lajos professzor a Fasorszanatóriumban. *Vakbélműtétet* végzett rajta. A kiváló színművésznő — mint ezt velünk a szanatóriumban közölték — a körülményekhez képest *jól érzi magát.*

Tőkés Anna sokat játszott ebben az évadban a Nemzeti Színházban. Különösen az utolsó két hónapban lépett fel fárasztó, nehéz szerepekben. Eljátszotta Margit szerepét a »Faust«-ban, majd újabb igen fárasztó feladatot kapott d'Annunzio »Jorio leánya« című drámájában, amely szintén nagyon kimerítette. Panaszkodott is, hogy a gyomra tájékán sokszor érez fájdalmat.

A művésznő hétfőn este résztvett a Nemzeti Színház búcsúlakomáján férjével, dr. *Temesváry* Ernő egyetemi tanársegéddel. Amikor a vacsora végén felszálltak egy 5-ös autobuszra, *Tőkés Anna hirtelen elsápadt.*

— Nem érzem jól magamat... — mondta a férjének, de uralkodott magán és egészen addig bírta, amíg leszálltak az autobuszról. Az autobusz végállomásán Tőkés Anna *elájult.* Néhány házzal laknak csak odébb, taxit nem tudott dr. Temesváry szerezni és a *karjában vitte haza ájult feleségét.* Otthon magához térítette és megállapította, hogy vakbélrohama van. Azonnal telefonált Adám professzornak.

Ejfél után szólalt meg a telefón a szanatóriumban és mire Temesváry taxiba odavitte a művésznőt, Adám professzor már bemosakodott és azonnal megkezdődött az operáció. *A műtét kitűnően sikerült.*

Tőkés Anna betegsége bonyodalmat okoz a filmgyárban. A mult hét végén megkezdték *Vadnai* László »Hotel Kikelet« című filmjének külső felvételeit Pécsett, a Mecsekben levő új városi üdülőben. Tőkés Anna játssza a nő főszerepet. Vasárnap érkezett haza a filmező társaság Pécsről és úgy volt, hogy *a film műtermi felvételeit csütörtökön fogják elkezdeni.* Tőkés Anna betegsége miatt egy héttel el kell halasztani a műtermi felvételeket, de remény van rá, hogy jövő szerdán már a lámpák elé állhat Tőkés Anna. Addig is azokat a jeleneteket készítik el, amelyekben nincs dolga.

Tegnap délután már sokan keresték fel a szanatóriumban Tőkés Annát, de idegent nem engedtek szobájába.

Érdekes, hogy mult hét péntekjén, a pécsi felvételek idején is panaszkodott Tőkés Anna Uray Tivadarnak, hogy valami rendellenességet érez a szervezetében, persze akkor még nem gondoltak arra, hogy ezt a vakbele okozta. Ugyanazon a napon csaknem végzetessé válható autóbaleset érte Tőkés Annát. Egy pécsi egyetemi tanártól kölcsönkért autóban ült Uray Tivadarral és a mozgó autóban fotografálták őket. Uray Tivadar vezetett. A kocsi megcsúszott, Uray elvesztette az uralmat a volán fölött és a kocsi meglehetős sebességgel nekiment egy fának. A művészeknek semmi bajuk nem történt, de *a kocsi összetörött.*

(K—f.)

(*) Bárdos Artúr Londonba utazott. *Bárdos* Artúr néhány napot Párizsban töltött és megszerezte előadásra a *Belvárosi Színház* számára az *Eltévedt báránykák* szerzőjének, *Mirabeaunak* új vígjátékát. Londonban *Bárdos* néhány színházi előadást néz végig és július 1-én ismét Budapestre érkezik.

(*) Reiner Frigyes Londonban. A londoni Covent Gardenben fölelevenítették *Gluck Orfeuszát.* Az előadást *Reiner* Frigyes, az Amerikában működő híres magyar karmester dirigálta nagy sikerrel.

(*) Horváth Árpád és társulata Pestszenterzsébeten. *Horváth* Árpád debreceni színtársulata megkezdte vendégszereplését a pestszenterzsébeti nyári színkörben. A megnyitó előadáson utolsó helyig megtelt a színház.

(*) Záporpróba az Operaházban. Kedden délelőtt megtartották az *Operaházban* az évad végén szokásos záporpróbát. A tűzőrség tizenhárom kocsival vonult ki és oltotta a képzelt tüzet. Először kivülről támadták meg az épületet és locsolták az Operaház tetejét, azután a színpadon a záporkészülékeket próbálták ki. Az uccán sokszáz nézője akadt az érdekes látványosságnak.

(*) Bársony Rózsi Londonban. *Bársony* Rózsi egy héttel ezelőtt Londonba utazott, ahol tárgyalásai vannak a jövő szezónban esedékes színházi fellépéséről és egy filmszerep eljátszásáról. *Bársony* Rózsi július közepén érkezik vissza Budapestre. Július 20-án kezdődnek meg, *Bársony* Rózsival a címszerepben, a *3:1 a szerelem javára* című film felvételei.

ERZSÉBETVÁROSI SZÍNHÁZ (Aréna út és István út sarok)

Pénteken először, a következő napokon minden este 8 órakor, vasár- és ünnepnap d. u. 5 és este 8 órakor

Erdélyi Mihály új vidám 3 felvonásos operettje, a

Sárgapitykés közlegény

Főszereplők: *Fejes Teri, Olty Magda, Somogyi Nusi, Dajbukát Ilona, Zala Karola, Rátkai Márton, Szakáts Zoltán, Bársony István, ifj. Latabár Árpád, Sárossy Andor*

Helyárak 60 fillértől P 6.60-ig

Jegypénztár-telefón 1-328-90

A cselédnótáktól az iskolapadig

Beszélgetés Vidor Ferivel

A cselédnótáktól *Hollundernéig* nagy út vezet. *Vidor* Feri sok gonddal, szenvedéssel, titkolt könnyel tette meg ezt az utat. Most itt áll mosolyogva, jókedvűen és megelégedetten. Azt mondja:

— Nem is igaz, hogy szenvedtem. Ami talán rossz volt, az elmúlt, ami jó, az itt van, velem, körülöttem, bennem. Képzelje, ez még sohasem történt velem: már május óta megvan a jövő szezónra szóló szerződésem a *Művész Színházhoz* és a *Belvárosihoz.*

— Mi az oka, hogy az idén ilyen korán szerződhetett?

— Talán leginkább: *Hollundernél!*

— Ezt a szerepet csakugyan nagyszerűen játszotta.

— Egészen bizonyos, hogy igaz figurát vittem a közönség elé. A *Liliom Hollundernéja* igen mély lélek, állandóan morog, dühös és mindenkinek mindenét odaadja. Nem volt nehéz számomra, hogy Hollundernénak öltözzem.

— Könnyen készül el szerepeivel?

— Nagyon sokat kínlódom velük. Amikor új szerepet kapok, első dolgom, hogy távol tartom magam mindentől és mindenkitől. Az első napokban folyton egyedül vagyok, nagyon csendes szobában, vagy nagyon csendes utakon. Ilyenkor ismerkedem meg lelkileg és emberileg azzal a figurával, akit később játszanom kell. Ez alatt a párnapos *tanulmány* alatt, ha például öregasszonyt kell játszanom, *arcban és testben is teljesen hozzáöregszem szerepemhez.*

— Hol született meg Hollundernéje?

— A *Svábhegyen.* Már akkor napok óta egyedül jártam a budai uccákat, végre felkerültem a Svábhegyre és este tíz-tizenegy óra lehetett, amikor *éreztem és tudtam is már, hogy Hollundernévagyok!* Hazasiettem, az első dolgom az volt, hogy belenéztem a tükörbe. Valósággal megdöbbentem, amikor a tükörből egy öreg, szomorú, sárgabőrű néni nézett velem szembe!... Ezzel az arccal kezdtem tanulni a szöveget, az éléskamrában egy üres polcra ültem és reggelig szünet nélkül tanultam. Amíg *Hollundernét* játszottam, mindig nagyon öreg voltam. Nemcsak este, napközben is.

— Többi szerepei?

— Minden szerepem tökéletes *transzba* hoz. Akkor például, amikor *Zilahy* Lajos darabjában, az *Urilányban* a szomorú méltóságos asszony szerepét játszottam, megtörtént, hogy előadás közben, mikor a méltóságos asszonynak utazásra kell indulnia, ahelyett, hogy a színpadról a kulisszák mögé léptem volna, elhagytam a színház épületét és *ki akartam menni a pályaudvarra.* Ha kollégám, *Nagy* György nem tartóztatott volna vissza, *biztosan elutaztam volna*... Igy volt ez valamikor a *cselédnóták* idejében is. Nagyon sokszor mentem haza a színpadról, mint *rongyos ruhájú cseléd!*

— Mit csinál nyáron?

— Tovább tanulok *énekelni.* Sokat mulasztottam a *Liliom* miatt, mert *Hollundernéhez* nagyon *lemélyítettem* a hangomat: naponta *negyven cigarettát* szívtam. Most *kiskálázom* magamból Hollunder nénit és visszatérek *Musszorgszkihoz* és *exotikus műsorommal* arra készülök, hogy jövő évben bemutatkozzam vele a londoni rádióban.

— Van-e valami nagy, szinte elérhetetlen vágya?

— *Van.* Iskolába szeretnék járni, mindig *más és más országban.* Mindenütt az *elemi iskolába.* Beülnék a padba a gyerekekkel és folyton csak tanulnék. Addig tanulnék, amíg egyszer csak mint öreg, nagyon öreg *kis Vidor* lefordulnék a padból a földre — végelgyengülésben. Ez szép volna. A legszebb befejezés...

F. I.

(*) Gombaszögi Ella csehszlovák turnéra indul. *Gombaszögi* Ella szerdán hat napig tartó csehszlovák turnéra indul. Mozikban *Kőváry* Gyula és *Boross* Géza társaságában filmjeinek lepergetése előtt egy-egy egyfelvonásos női főszerepét játssza el. A filmturné befejezése után *Gombaszögi* Ella a pozsonyi *Városi Színházban* játszik három estén, a *Torockói menyasszonyban*, a *Ma éjjel szabad* vagyok című vígjátékban és a *Lovagias ügyben.* Csehszlovákiából hazatérve Gombaszögi Ella 10 napos *balatoni* turnéra indul.

(*) Az osztrák rádió ünnepi hangversenye Dohnányi Ernő hatvanadik születésnapja alkalmából. Az osztrák rádió a bécsi szimfonikusok közreműködésével *Dohnányi* Ernő 60-ik születésnapja alkalmából ünnepi hangversenyt adott. A zenekart *Rajter* Lajos karnagy, *Dohnányi* Ernő tanítványa vezényelte. A műsoron szerepelt a *Ruralia Hungarica* és *Dohnányi* több kisebb szerzeménye.

(*) Zilahy Irén Pozsonyban. *Zilahy* Irén a hét végén *Pozsonyban* vendégszerepel, az *Urilány szobát keres* című zenés vígjáték női főszerepét játssza.

(—) A Nemzeti Zenedében az új, immár 99. tanévre a beírások június 23-tól július 3-ig tartanak. Új tanárok: Faragó György, Böszörményi Nagy Béla zongoraművészek, Szervánszky Péter, Gáti István, Toronyai Rigó Csaba hegedűművészek, Rékai András, dr. Schwáb Nándor, Vitéz Tibor, az Operaház tagjai, Rácz Aladár cimbalomművész.

RÁDIÓ JUNIUS 23. Budapest I. 6.45: Torna. **Utána:** Hanglemezek. **Kb. 7.20:** Etrend, közlemények. **10.00:** Hírek. **10.20:** »A három kassai vértanu.« Irta Bankó József (felolvasás). **10.45:** »Városi lakodalom a XVI. században.« Irta dr. Lederer Emma (felolvasás). **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05—13.30-ig:** A rádió szalónzenekara. **Közben kb. 12.30:** Hírek. **Közben kb. 13.15:** Időjelzés, időjárásjelentés. **13.40—14.20-ig:** Forrai Miklós kamarakórusa. Kodály-művek. **14.40:** Hírek. **15.00:** Élelmiszerárak. **16.10:** Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **17.00:** »Balatoni gyógymódok.« Dr. Schmidt Ferenc igazgatóförvos előadása. **17.20:** Hanglemezek. **18.20:** »Mit akar a magyar társadalomtól az eucharisztikus kongresszus főbizottsága?« Huszár Károly ny. miniszterelnök előadása. **18.45:** R. Matolcsy Margit magyar nótákat énekel, kísér Farkas Béla és cigányzenekara. **19.40:** »Az élet álom.« Verses drámai költemény három részben. Irta Calderon. Átdolgozta és fordította Harsányi Kálmán. Kísérőzenéjét szerezte Lavotta Rezső. Vezényli Rajter Lajos. **Utána kb. 21.10:** Hírek. **21.30:** Közvetítés a margitszigeti Palatinus-szállóból. Bohrandt Lajos és Weidinger Ede szalón- és jazzenekarának műsora. **22.25:** Időjárásjelentés. **22.30:** Alice Haertl-Mor zongorázik, az osztrák-magyar művészcsere keretében. **23.00:** Hírek francia és olasz nyelven. **23.10:** Közvetítés a Metropole-szállóból. Csóka Feri és cigányzenekara muzsikál. **24.05:** Hírek külföldi magyarok számára. — **Budapest II. 19.15—19.40-ig:** »Mi a régi?« Dr. Gaál István múzeumi igazgató előadása. **19.45—20.10-ig:** Farkas Béla és cigányzenekara. **20.15—20.30-ig:** Hírek. **20.35—22.00-ig:** Beszkár-zenekar. Vezényel Müller Károly. — **Telefónhírmondó. 6.45—11.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (tánclemezek). **Utána 15.20-ig:** Budapest I. műsora. **15.20—15.50-ig:** A Telefónhírmondó külön műsora (művészlemezek). **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. Egész nap: Budapest I. műsora. — Rövidhullámon. 32.83 méteren: 1.00—2.00-ig:** Farkas Imre: Átmegyek a Királyhágón. Énekli Szedő Miklós (hanglemez). »Mi ujság az óhazában?« »Ifjú magyar zeneszerzők.« »Tulipántos láda.« »Mi tetszett a legjoban Amerikában?« Dr. Koppány István előadása (viaszfelvétel). »Munkások énekelnek.« Novák: Virágok és Böhm: Népdalegyveleg. Előadja a Magyarországi Munkásdalegyletek Országos Szövetsége képviseletében a Grafikai Munkások Senefelder Dalköre. Vezényel Novák Károly (viaszfelvétel). »Magyarország a nagyvilágban.« Szózat.

Rendkívüli színházi kedvezmény a Pesti Napló olvasói és előfizetői részére

Előfizetőink jegyet rendkívül leszállított áron válthatnak: Az Est kiadóhivatalában, VII., Erzsébet körút 18—20, tel.: 1-438-88, reggel 9 órától délután 5 óráig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig.

SZERDA, jún. 23. Magyar: Júniusi esték (8). **Terézkörúti: Fritz Grünbaum vendj. (9). Főv. Nagy Cirkusz:** Rivels testv. (4 d. u. és 8 este).

CSÜTÖRTÖK, jún. 24. Állatkerti előadás: Beethoven-est (8). **Főv. Nagy Cirkusz:** Rivels testv. (4 d. u. és 8 este).

PÉNTEK, jún. 25. Terézkörúti: Fritz Grünbaum vendj. (9). Erzsébetvárosi: Sárgapitykés közlegény (8). **Főv. Nagy Cirkusz:** Rivels testv. (4 d. u. és 8 este).

SZOMBAT, jún. 26. Magyar: Júniusi esték (8). **Erzsébetvárosi:** Sárgapitykés közlegény (8). **Állatkerti előadás:** Kabaré-est (8). **Főv. Nagy Cirkusz:** Rivels testv. (4 d. u.).

VASÁRNAP, jún. 27. Magyar: Júniusi esték (3½ d. u. és 8 este). **Erzsébetvárosi:** Sárgapitykés közlegény (4 d. u. és 8 este).

Minden jegyvásárló megkapja a Magyar Színpadot.

Remekül sikerültek a repülőnap felvételei!

CSÜTÖRTÖKTŐL kizárólagos joggal mutatják be: **ROYAL APOLLO • DÉCSI • CITY és ATRIUM**

Györgyi Dénes

Új Magyarság Vasárnapja

1935 júl. 7. Vét. arch

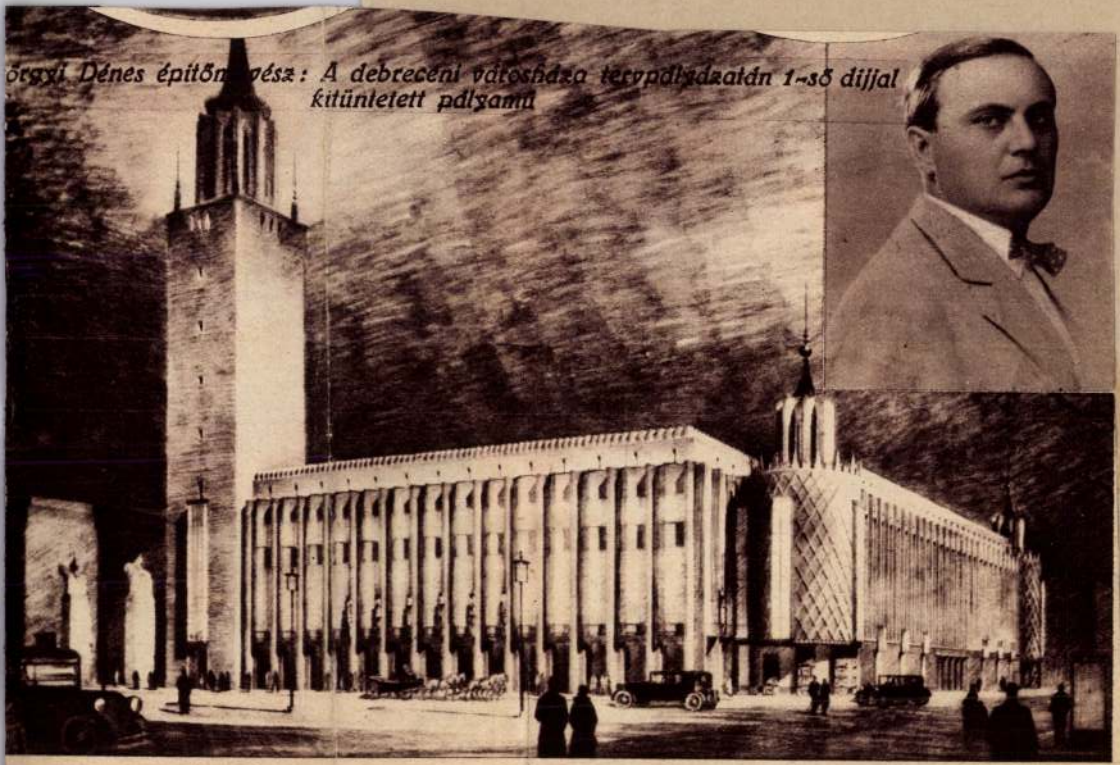

örgyi Dénes építőművész: A debreceni városháza tervpályázatán 1-sö díjjal kitüntetett pályamű

en Ottó finn egyetemi
adách-, Petőfi- és Ara

BUD

VIII., Rökkszilárd

VII., Wesselényi-

V., Báthory-

V., Légrády Kár

II., Margit-k

Ujpest, Árp

Gyár és k

Ujpest, Cseng

Györgyi Dénes

a Magy. Képzőművések
Egyesültének aranyérme

vagy

Új Magyarország

(~~talán Új Magyarság~~)

1934. dec. 22.

(Kitüntetések a
Műcsarnok kiállitásán)

ALTAL RENDEZETT

NEMZETI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1934 ÉVI

ÁPRILIS 29 - JUNIUS 17

BUDAPEST, MŰCSARNOK.

ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Györgyi Dénes

ívód

Töry Emil: Nehány szó a műegyetemi építészoktatás reformjához. Bp. 1919.

3. C.

tedrális Londonban.

ott VII. nemzetközi építészkongresszus.

Györgyi Dénes

wód

Thieme-Becker

XV. 376, 377. l.

(Lyka)

Györgyi Dénes

szerette az alábbi
írásait

Tér és Forma

1942. 174, 175. l. 176. l.
(Elemi iskola [a
Tomcsányi- és Pongrácz-
uti kisiskolás] telepen,
képekkel.)

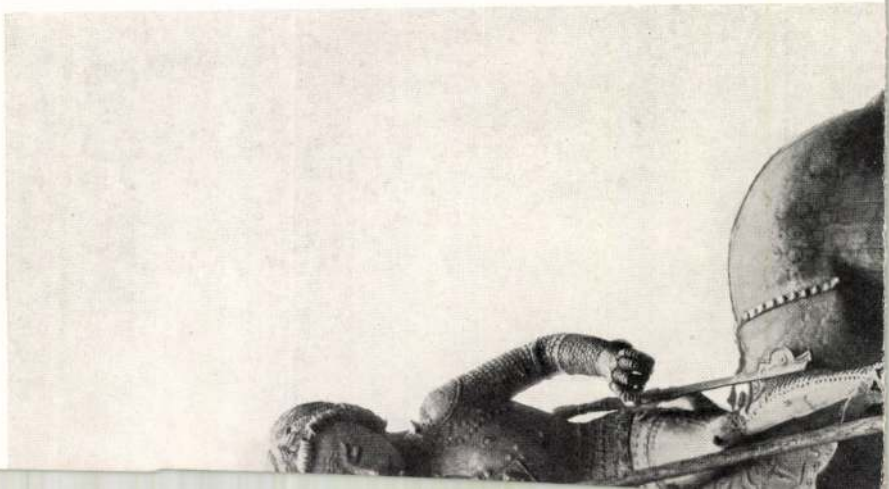

Györgyi Dénes

Tér és Forma

1939. 67. l

(A m. kir. Földmivelésügyi Minisztérium szőlészeti és borászati pavillonja az Orsz. Mezőgazdasági Kiállitáson, kepéhel.)

Terverte fenti.

IV.

SZOBROK, PLAKETTEK

Lyka Károly Dénes

írót

Tér és Forma
1937. 373. l. 374. l.

(A magyar pavillon
a párizsi világkiállí-
táson, képek-
kel.)

JÓZSEF

ORSZ. FELÜGYELŐ

omott ábrával

EST

YOMDA R. T.

Györgyi Dénes

rod

Tér és Forma

1935. 10. 4.

(Külföldi vélemény napjaink magyar építészetéről.)

Györgyi Dénes

ired

Tér és Forma

1933. 185. l.
(Magyar építészek
kiállítása Párizsban.)

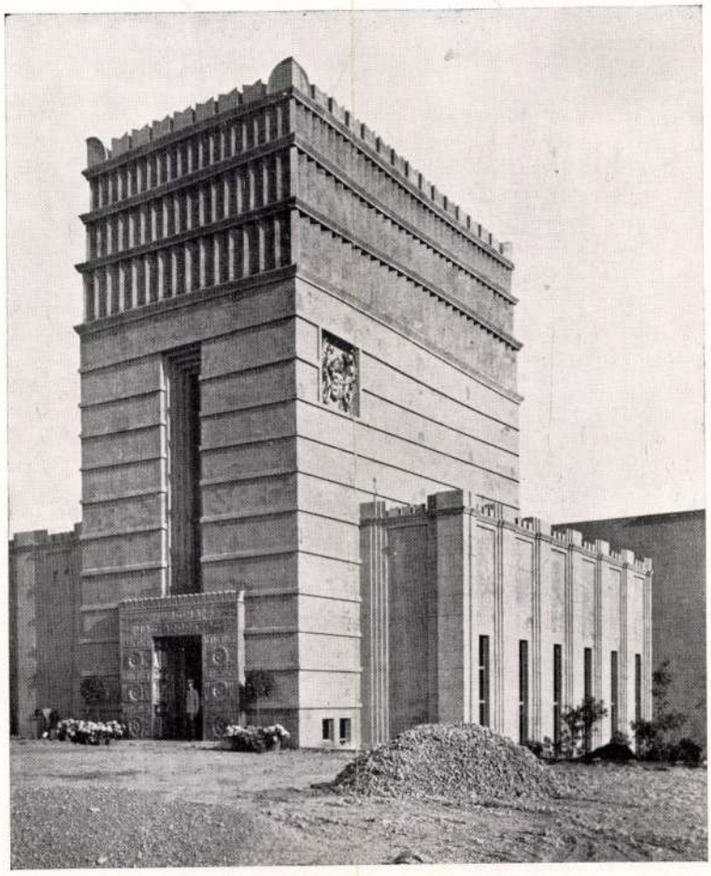

György Dénes: A barcelonai kiállítás magyar háza — Ungarischer Pavillon der Ausstellung in Barcelona — Palais hongrois d'exposition à Barcelone — The Hungarian pavilion on the Exhibition in Barcelona

Tér és Forma
1930. 9. sz.

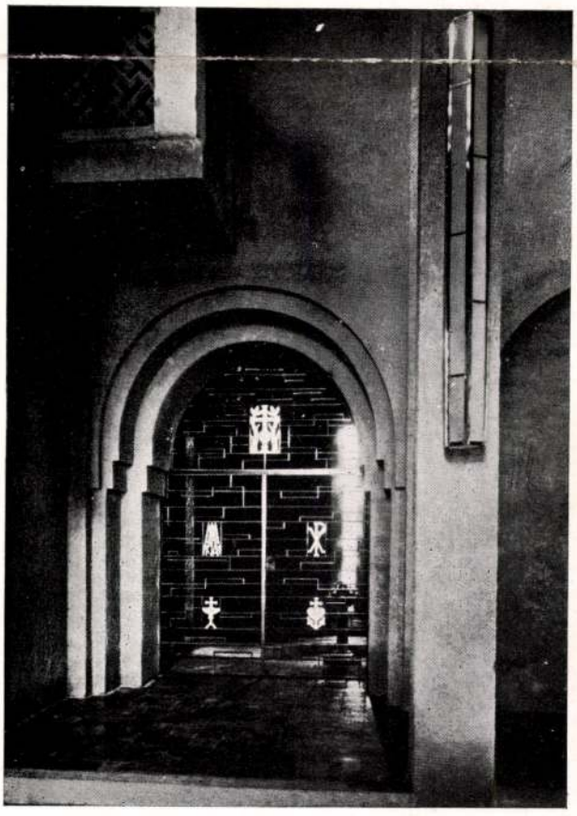

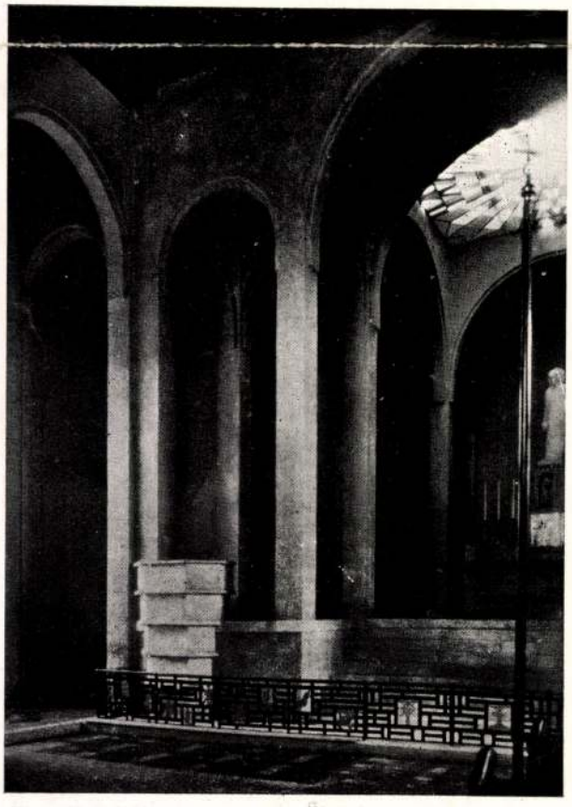

Árkay Aladár: Templom Győrben — Kirche in Győr — Église à Győr — Church in Győr

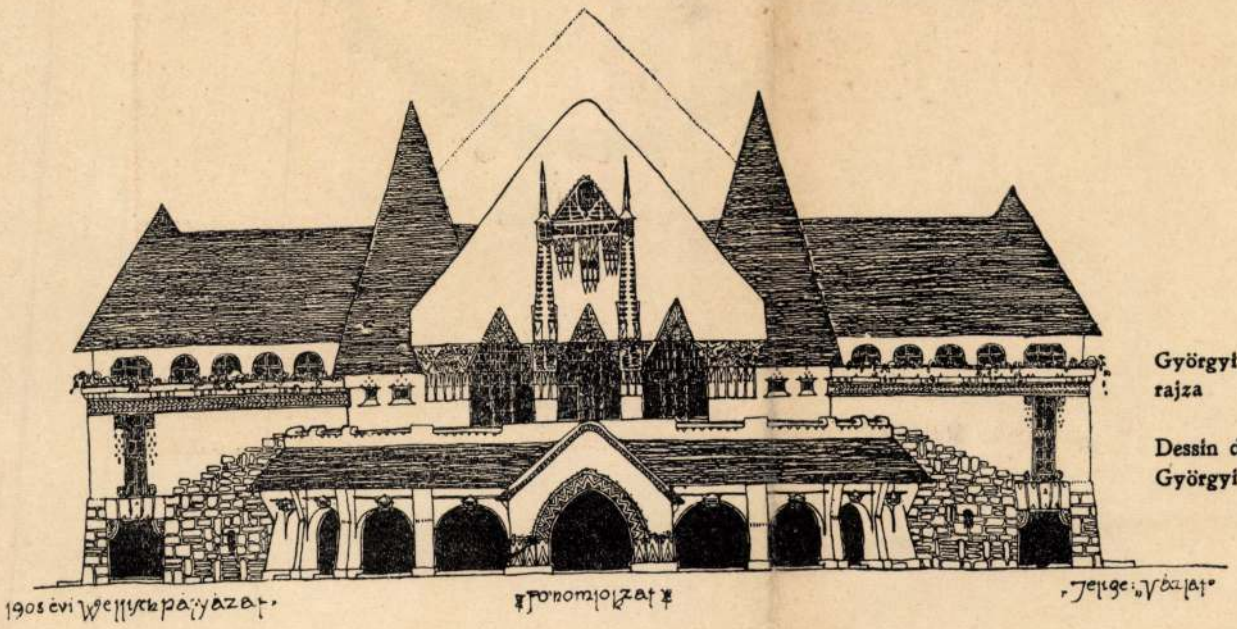

Györgyi Dénes rajza

Dessin de Denis Györgyi

A Kár 1908. I. 2-3 sz.
(55 l. 75 lépés)

Gyöngyi Dénes, epikus

L: Kós Károly

Balázs Béla: Hogy születik egy regény ötlete 40-48

Magyar Világ, Bp. 1983 ann. IX/8.

Györgyi Dénes, építész (1886–1961)

Gallen-Kallelának a legnagyobb finn festőművésznek 1908-ban volt Budapesten az első kiállítása, most ismét kiállítást rendez műveiből a Nemzeti Galéria. Nem ér-fordulóz, mert már, a múlt évben volt fél, ivszázada, hogy meghalt, 65 éves korában. – Még egy árva könyv sem jelent még róla magyarul. Gallen-Kallelának köze volt hozzánkhoz, de mondhatjuk, azt is, hogy nélküle a századunk elejének magyar művészete Györgyi Dénes, Árkay Aladáré-és még többeknek – nem vált volna úgy magyarrá, mint amilyennek ismerjük.

Korzogh Ákos: Gallen-Kallela kiállítása.
Zalai Hírlap, 1982. nov. 20.

Györgyi Dénes építész

a Déri Múzeum építész tervezője, Debrecenben. – Ő ajánlotta Tormay Gézának, a párizsi világkiállítás magyar kormány-biztosának 1937-ben, Medgyessy négy szobrának kivitelét a világkiállításra.

Sz. Kürti Katalin: A négy ülő szobor története Medgyessy Ferenc levelei alapján.

Alföld, Debrecen, 1972. (?) (?) 90-91 old.

GYÖRGYI Dénes épitész

PÁL Balázs: A Budapesti Elektromos Müvek óbudai kirendeltsége. = Müemlékvédelem, XXXIV. évf. 2.sz. 1990 92 - 97.p. ill.

tervei szerint épült

34. According to this passage, Newton based his laws p
(A) Galileo and Copernicus
(B) Ptolemy and Copernicus
(C) H
(D) C

35. What was the main purpose of this passage?
(A) To demonstrate the development of Newton's
(B) To establish Newton as the authority in the fie
(C) To discredit Newton's laws of motion
(D) To describe the motion of planets around the s

Questions 36-39 refer to the following course description:

206. American English Phonetics. Fa
lectures, two laboratory periods. *Prerequ*
Linguistics 210 or equivalent. A study of
pronunciation, designed for advanced inte
Professor Ayers.

36. From this course description, we know that the class
(A) two hours a day
(B) three hours a week
(C) fi
(D) fi

GYÖRGYI Dénes épitész

BOTÁR Olivér: Modernizmus a magyar városépitésben. = Épités- Épitészettudomány, XX.köt. 1/2.sz .1989 204 - 207.p.

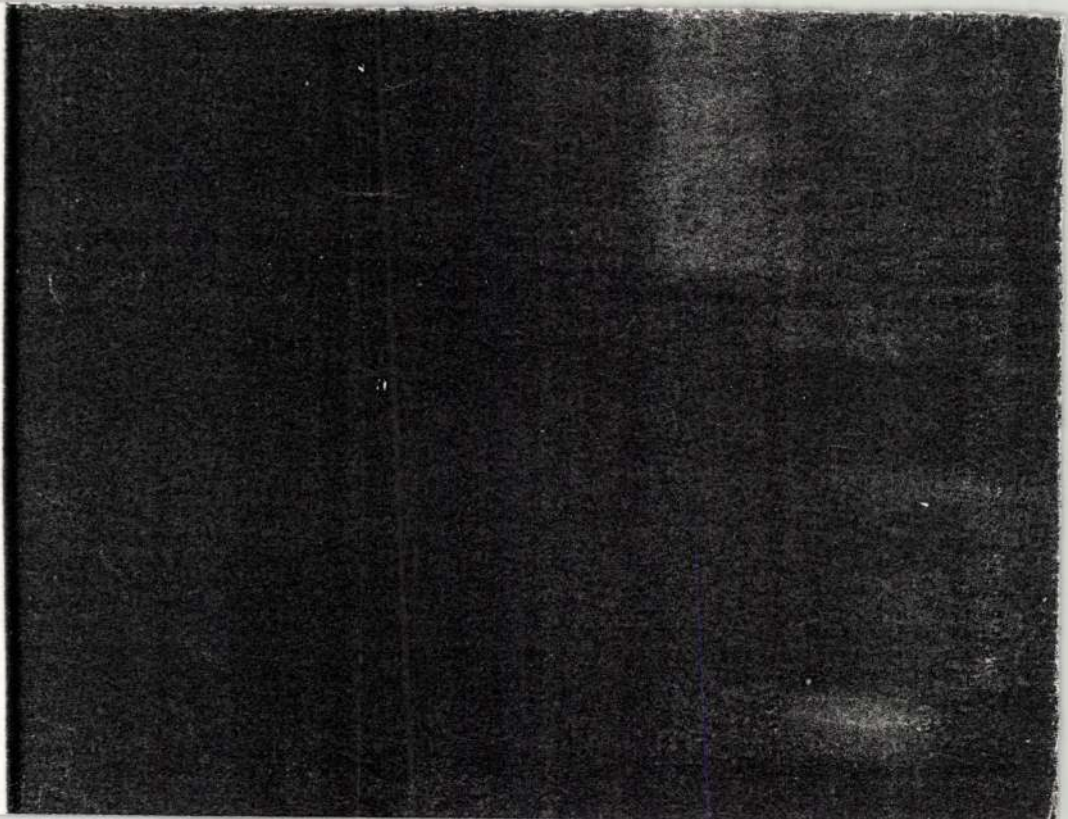

GYÖRGYI Dénes

BOTÁR Olivér: Modernizmus a magyar városépitésben. = Épitész- Épitészettudomány, XX. évf. 1/2. sz. 1989 2o4.skk.

György Dénes, építész- és iparművész (1886-1961). 2.) Folytatás.

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 56-old.

2. Paplak terve, 1911.

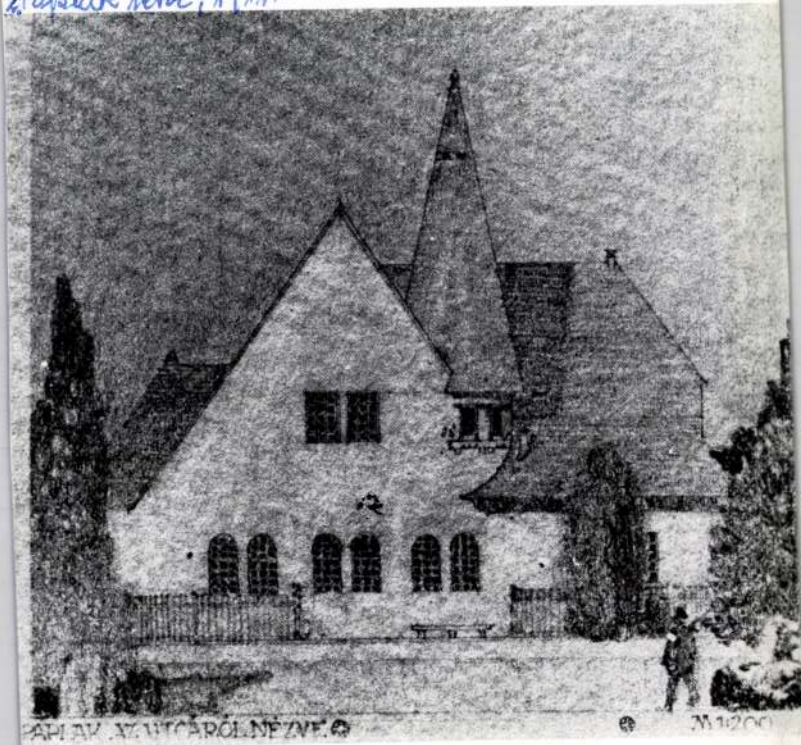

s, Monte Carlo
tékterme 1937
távlati képe 1937
Arizona. Horváth
ermes villájának
épe, 1950 körül
Colorado. Magic
s szórakoztató
zoltó állomása.
omlokzat
terve 1950 körül

s, gambling room
nte Carlo Casino,

ive view of the
937
Arizona. Perspec-
of Béla Horváth's
h studio, about

Colorado. Fire
of the Magic
ns amusement
57. Main front
of a chapel, about

ismerőseit megtalálnia, sem a változásokkal megbarátkoznia nem sikerült. Visszaérkezése után tudta újra felvenni a kapcsolatot budapesten élő barátjával, dr. J. M. ügyvéddel, aki őt 1924-ben kikísérte az állomásra, és akinek most élete végén gondolatait összefoglalta. Különösen sokat írt Erdélyről és Kós Károlyról:

...„amikor a nyári szünidőben az első gyalogtúrára indultam... bejártam a Székelyföldet faluról-falura, gyűjtöttem régi hímzéseket, korsókat, tányérokat. Alkalmam volt beszélni öreg székelyekkel, kik részt vettek a 48-as szabadságharcban, voltak olyanok, kik hallották Petőfit szavalni. Ezek az emlékek ma is elevenek bennem, szinte hihetetlen, mennyit változott a világ." (1971)

„Kósnak én ifjúkori tisztelője és csodálója voltam... Kivándorlásom előtt néhány héttel meglátogatott, s meghökkent annak hallatára, hogy készen állok az amerikai emigrálásra." (1969) ...„mérlegeljük fáradhatatlan erőfeszítéseit és rajongó honszerelmét, hogy a magyar (székely) népművészetet megmentse a pusztulástól, s hogy önbizalmat és küzdő akaratot öntsön a csüggedő, szenvedő erdélyi magyarságba, előmozdítsa annak termékeny hatását korunkban és a jövőben — az ő működése és szívós küzdelme mint művész és író megbecsülhetetlen... Ha a magyarság zöme az ő kvalitásainak csak egy kis részével rendelkezik, akkor

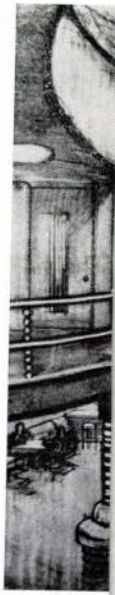

8

Györgyi Dénes, építész (1886–1961).

Lélek és forma, Magyar művészet 1896–1914.

3. Kiállítás – interieur. Balról jobbra: Vágó József; Kály-hadlenző. Lajta Béla: szék, faragott, hisszekrény és kró-asztallámpa a Vas u.-iskola berendezéséből és szék és asztal a Bárd-zenemű kereskedésből. Györgyi Dénes: szék a városligeti Jáki-hápolna, berendezéséből. Fent: Lámpák a Vas utcai iskola berendezéséből. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 60-old.

Györgyi Dénes építész (1886–1961).
Bevezető főútvonalak városképi vizsgalata.

6. A vízvezeték maradványai az elválasztó sávban, a háttérben Györgyi Dénes 1934-ben épített trafóépületének részlete

6

31

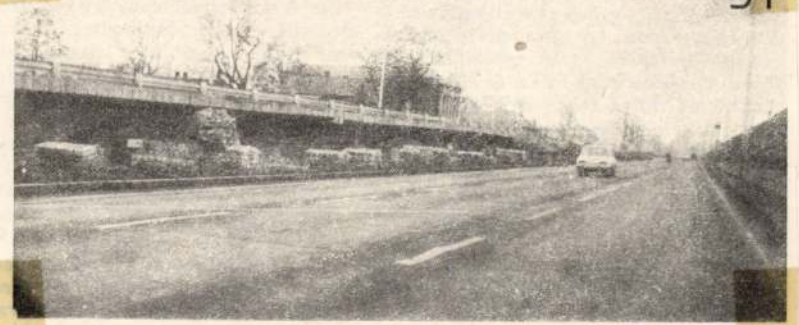

Magyar Építőművészet, 1984. 6., IV-old.

Györgyi Dénes

a keszthelyi kultúrpalota; a Balatoni Múzeum neobarokk terveit készíti és 1922. április 18-án benyújtja be a Balatoni Társaság elnökségi ülésén. 14 ezer el is fogadják.

Cséby Géza: Adalékok a Balatoni Társaság történetéhez.
Somogy, 1987. 4. sz. 83. l.

Györgyi Dénes

Azután jön az össz-

komfortos lakás, falak, bútorok, teljes interieurök s az egymáshoz kapcsolódás problémái, részletrajzok egész az ipari munkakiírásig és költségvetésig. Majd a kisebb épületek, villák, nyaralók, családiházak, emlékművek, temetőművészet és mi minden még! Bele szédül az ember így egyfutamban látva ezt a nagyszerű oktatási menetet egész Györgyi építész-tanár legfelsőbb osztályáig, ahol valóságos technikai stílus bontakozik elém. Egy teljes és alapos kis magasépítési szakképzés a pallértervtől a vasvázig, a vízvezetékrendszertől a légfűtésig, emeleteken át a részletes kiírások és költségvetés elkészítéséig valóban példás alapossággal és szakszerűséggel. Ez a szakképzés igazi magas nívót tudott felmutatni, sőt olyannyira, hogy disszonáns gondolataim támadnak, vajjon nem ló-e túl a célon itt a szellemi bőség?! Ad-e ugyanis reális lehetőséget az élet mindehhez a nagyszerűséghez, amit a fejlett szakképzés itt elémvarázsolt? Úgy tudom, hogy nem ad! No de ez a kellemesebb hibák közé tartozik, mert hiszen itt tulajdonképen az a helyzet, hogy a szakképzés nőtt túl az életen s ez alapjában sosem igazi baj. Emelni kell tehát az életet a szakképzés eredményeihez, a magasabbhoz az alacsonyabbat, mert természetesen ez a kitűnő tanmenet és szakoktatási rendszer csak így s ez által nyer erkölcsi alapot s lesz indokolttá. Egy olyan probléma ez, ahol az Iskolának is szorosan az élet iparművészei mellé kell állnia s közös erővel és cselekvéssel elérni az eredményes megoldást.

Richter Aladár új: Iparművészeti iskolánk 1937-38. tanévi munkabemutató járól. MAGYAR IPARMUVESZET 1938. 155. l.

cérnavékonyságú kultúridegzete, kétkedésre is, meg vallásos buzgóságra is hajló, sokfelé reagáló, tehát imbolygó és gyönge lelke, az természetes. Molnár-C. Pálnak éppen a letűnt távlatok késő visszfényét idézgető nosztalgiája jellegzetesen mai vonás. A multba menekvés a modern műveltségnek ugyanolyan válogatott szenvedelme, mint az exotikus dolgokért való rajongás. Ugyancsak modern a naivitás és a primitívség tudatos esztétikai megkörnyékezése. A modern világ nemcsak a szeszes italok, de a szellemi narkotikumok keverésében is szereti a fanyarul édes és az áthatóan simogató disszonanciákat. Molnár-C. Pál reflektív képzelete egyre összetettebb alakot ölt. Néhány újabb művét a Chirico szellemében való szürrealizmus avatja látomássá, alpesi és erdei tájképein pedig a természet nyersebb ereje és a forma férfiasabb, szerkezetesebb kiállása mutatkozik.

Az olaszországi tanulmányok formát tisztázó és fegyelmező hatása ma is változatlanul érvényesül, de frissebb, festőibb lendülettel. A színben világos és gazdaságos, nagyvonalúan és határozottan tagozódó képzés mintegy önként falra kívánkozik. Molnár-C. Pál a maga képstílusának értelmében cselekszik, amikor figyelme a freskó felé fordul („Keresztelő Szt. János", „Európa őskora", „A négy Evangelista").

Györgyi Dénes

épitette a kerekegyházai
rk. templomot ujgót
stilusban 1911-12-
ben.

Serbst Istvánemlékk

III. 243. l.

Vár hala
900 öt

1938

Györgyi Dénes

l

Siklóssy F. K. T. tört

278. l.

1931

Györgyi Dénes

vrod
2

Spektator: Egy
építészeti terepálya-
zatról. ÉIÉM. 1926
40-41 sz. 173, 174. l.

belenyulnak a későbbi időkbe.
történeti és művészi összefüggései-
zevések már megingathatatlannak lát-
tika meglehetősen kényelmetlen hely-
adatok is már tökéletesen kimerültek,
gyéren voltak ugy, hogy erről az
nézetek revizióját. Ezt a hézagot
adná kitölteni, illetve annak kiegé-
Ilyen ásatásokat már többször ren-
zelőtt, nagyon örvendetes eredménnyel.
támpontjaink vannak egy elméleti
korunk I. századaira nézve. De még
szó maradványok legott elárulják,
és lehetőségektől a pattanásig teli-
sem a véletlen szeszélyétől függő
s rongálások következtében talán

Györgyi Dénes

tervezte a bácskeresztúri elemi iskolát

Sváb Gyula: Lyabb állami népiskolák – MMÉE Közl. 1914. 30 l.

Neppel

Györgyi Dénes

vid

z

Szabolya János:

Koronázás és művészet.

Magyar Iparművészet

1917. XI. l.

Györgyi Dénes

Szefeltlex. 295.l

Életr. arck

n.o. 639.l

Bielz M.

Neuhauser F.

Györgyi Dénes

1) Múzeum terve.

2) A Hangya irodaháza

Repr.

Tér és Forma

1930 : 394. l.

395

9. h

képek

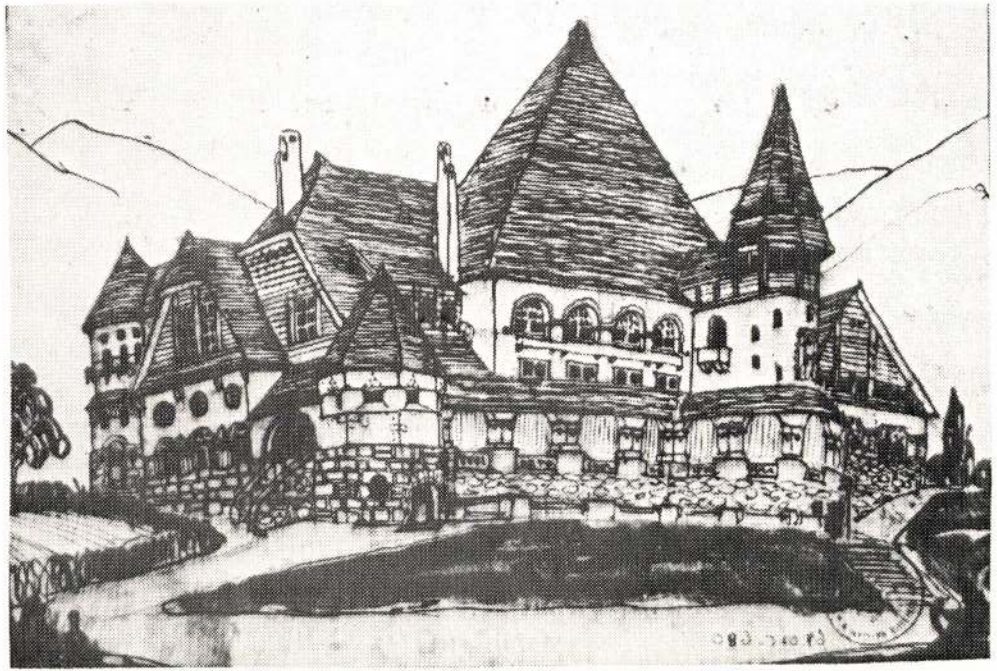

Az Országos Műemléki Felügyelőség
MAGYAR ÉPÍTÉSZETI MÚZEUMA
meghívja Önt

1986. november 21-én délután 15 órára

GYÖRGYI DÉNES építész
emlékkiállításának
megnyitására

A kiállítás helye az OMF székházának díszterme
(Budapest I., Táncsics Mihály u. 1.)

Beszédet mond: DR. KUBINSZKY MIHÁLY egyetemi tanár

MEGHÍVÓ

„A magyar pavillonnak szíve és lelke van" — mondják a franciák

Beszélgetés Györgyi Dénes professzorral, a világkiállítás magyar pavillonjának tervezőjével, aki most érkezett haza Párizsból

(Saját tudósítónktól.) A napokban érkezett haza Párizsból *Györgyi* Dénes műépítész-tanár, aki a világkiállítás magyar pavillonját tervezte és a magyar kiállítást rendezte oly szép sikerrel, hogy nemcsak a francia, hanem a többi külföldi lapok is teljes elismeréssel emlékeznek meg Magyarország kiállításáról.

Felkerestük műtermében *Györgyi* Dénest, aki tengersok rajzai között egy szép kollekció fényképet mutatott nekünk, amelyekből most kettőt olvasóinkkal is közlünk. Közben megkérdeztük, milyen impressziókkal jött haza a világkiállításról és mit tart szükségesnek elmondani a magyar kiállításról a magyar közönségnek?

— Végtelenül örülök, — mondja Györgyi Dénes — hogy Magyarország kiállítását külföldön nemcsak elismerik, hanem az várakozáson felül sikerült is. Pedig nagyon nehéz feladat volt Franciaországban annyi tengersok akadály között és aránylag oly kevés előirányzati költséggel megvalósítani Magyarország kiállítását.

50 nemzet világversenye

— A párizsi világkiállítás *50 nemzetnek nagy világversenye* s ebben a nagy mérkőzésben, ha békés eszközökkel is, mégis csak folytatódik az a küzdelem, mely a háború utáni éveket jellemzi. A kulturális verseny mögött *ott van most is a politikai háttér.* A párizsi kiállítás *szintén egy nagy világkonferencia,* amelyen azonban nem beszédekkel, hanem dokumentumokkal küzd minden állam saját kulturális felsőbbségéért. A győztes nagyhatalmak óriási pénzáldozatokkal valósították meg kiállításukat, mintha nem is rövid időre szóló ideiglenes épületekről volna szó.

— Hosszú időn át a lehető legközelebbről volt alkalmam figyelemmel kísérni a nemzetek készülődéseit és munkájuknak végső eredményeit. A kisebb államok is minimálisan 5—6-szor nagyobb költséggel valósították meg kiállításukat, mint Magyarország. Nem is szólok a győztes nagyhatalmakról, amelyeknek kiállítása tíz-tizenötször, sőt még ezen felül jóval nagyobb építési költségekkel valósult meg. Pedig ebben a nagy kulturális világküzdelemben a szellemiek mellett igen nagy szerepet játszanak az anyagi eszközök is, mert ezek adják meg a módot s a lehetőséget, hogy a szellemiek fába, vasba, márványba és más anyagokba megvalósítva, tényleg életre keljenek és így megszólalhassanak.

— Nagy örömmel állíthatom azonban, hogy Magyarország, mely talán aránylag a legkevesebb előirányzati költséggel készítette el ezt a kiállítást, ehhez képest eredményben mégis a várakozáson felüli nagyobb sikert tudott elérni. Ezt nem én mondom, hanem a külföldi kritikák is megállapítják. Mindezek mellett jóleső érzés az, hogy a magyar siker külföldön szimpatikus, mert kiállításunkat megfelelő módon és méltó formában állítottuk a világ megítélése elé.

— Hogy ez valóban így van, ezt a cseh kritika is megállapítja, mely a magyar pavillonnak kulturális értékét az aránytalanul nagyobb összeggel megvalósult hivatalos cseh nemzeti pavillon fölé sorozza. Az angol, olasz lapok Magyarország kiállítását, — habár ez méreteiben természetesen nem közelítheti meg a nagy államok kiállításait — mégis a legjobbak között említik meg. Miért? Mert volt egyéni mondanivalónk és mert azt magyar nyelven mondottuk el és ha sajnos a megadott legszerényebb eszközök mellett is, de azt ízlésesen és művészi formában közöltük a nagyvilággal.

Diósy Antal falfestménye a világkiállítás magyar pavillonjában

Mit mond Magyarország kiállítása?

— Pedig ez volt a legnehezebb feladat: hogy mit és hogyan?

— Mit is mond Magyarország kiállítása? Azt, hogy a Duna mellett, Európa közepén van egy kicsiny ország, amelynek történelme, keresztény kultúrája ezer éven keresztül tud olyan nagy eseményeket felmutatni, melyek kulturális szempontból világtörténelmi jelentőségűek. És elmondjuk, hogy vendéglátó gazdánkkal, Franciaországgal mindig csak kulturális eszközökkel dolgoztunk egymással karöltve a multban.

— De most, hogy újból Párizsba jöttünk 50 nemzet nagy társaságában, mégis el kell mondanunk Párizsban a többi nemzetek előtt is azt, amit minden magyar ember szívében érez, ha Párizsra gondol... De vendégjogunkkal nem éltünk vissza és a szavak helyett a művészetnek különböző eszközeivel, ha jelképesen, — szavak és írás nélkül — de a szónál mégis szebben és ékesebb formában mondtuk el mindezt. Mert feltártuk érzéseinket, melyeket nemcsak a magyarok értenek meg közvetlenül, — sokszor könnyezve — de amelyeket a külföldiek is megéreznek. A szívből fakadt érzés pedig a legékesebb szószóló! A magyar pavillon előterében, annak épületén, az első termekben megérzi ezt a külföldi látogató.

— A többi termekben is van mondanivalónk, mely a jelenről, a magyar kultúráról és művészetről szól, a továbbiakban pedig a magyar föld oly egyénien dolgos magyar munkásairól regél... És jó, hogy kiállításunk legvégén a magyar népművészet bájos ékességében ott van a magyar vendéglő is, ahol a magyar muzsikának édes-bús szava is sokat jelent a kiállítás látnivalóin kívül.

Csak akkor lépjünk a nyilvánosság elé, ha...

— Hát ez röviden a magyar kiállítás ott kinn Párizsban. De más, mint a többi. És mert egyénien magyar a mondanivalója, melynek szavát az idegenek is megérzik, ezért tartják értékesnek a külföldiek. Ezért írja a külföldi kritika, hogy a magyar pavillonnak van szíve és lelke...

— A világkiállításon, a nemzetek e nagy kultúrversengésében — éppen úgy, mint az olimpiászok versenyeinél is — sosem szabad elfelejteni, hogy nemzeti erőnket csakis világviszonylati magaslaton értékeljük. Ha e mérlegelés kedvező, csak akkor lépjünk nyilvánosságra. Sajnos, ezt a szempontot a kiállítás sok és különféle előkészítő bizottsága gyakran hátrányosan befolyásolta, mert az egyes osztályok kiállításait *sokszor egyénileg és kicsinyesebb szempontokból ítélték meg,* a nemzeti egész nagyvonalúságának hátrányára. De még emellett is megfelelő módon állja meg helyét a mi kiállításunk. Ez legnagyobbrészt *Tormay* Géza kormánybiztosnak, a magyar kiállítás megszervezőjének köszönhető, aki fáradságot nem ismerve, felelősségteljes állásában még az adott nehéz körülmények között is megtalálta a lehetőséget, hogy mégis a művészibb és jobb eszmék érvényesüljenek. Párizsban pedig gróf *Teleki* Andor kormánybiztoshelyettesnek vannak nagy érdemei, aki a francia hatóságok előtt oly sokat segített nekünk.

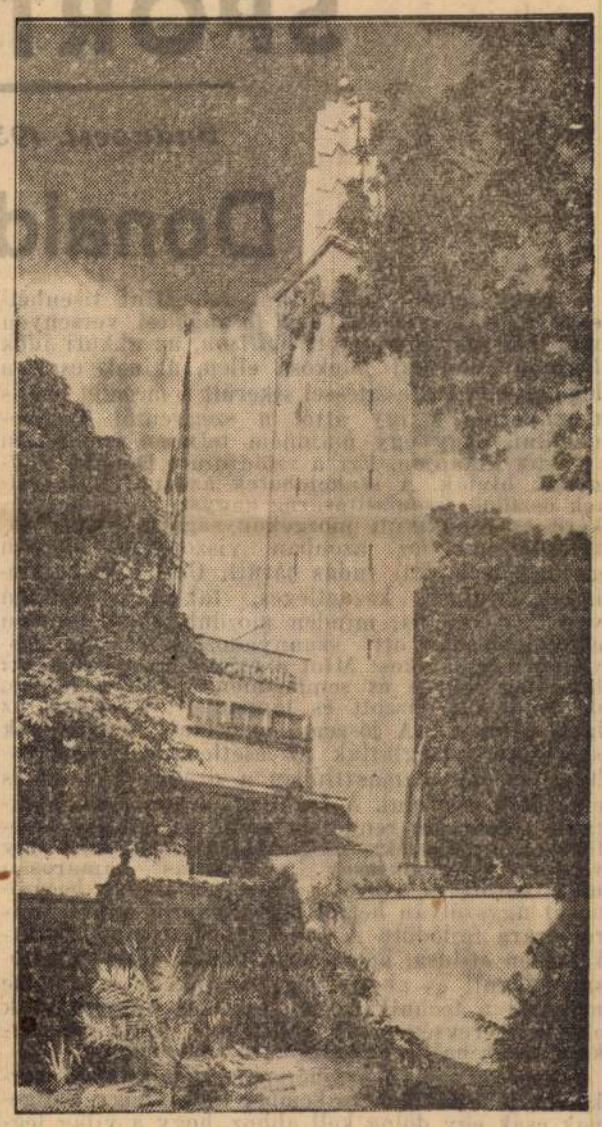

A magyar pavillon és kertje a párizsi világkiállításon

— Végül pedig szeretném azt is megjegyezni, — ami már a tervező építész munkakörébe vág — hogy habár Franciaországban és ez év oly súlyos gazdasági és politikai változásai közben kellett a legnagyobb nehézségek ellenére megvalósítani a magyar kiállítást, a magyar kiállítás felépítésére a kormány részéről előirányzott *450.000 pengőt* (és nem 2 milliót!) egy fillérrel sem léptük túl, hanem még maradt is valamicske a tarsolyunkban. És így jöttünk haza...

Verset, csak verset!

Irta: Zelk Zoltán

Verset, csak verset enmagad
ellen, nógasson, mint harag,
a vers lehet csak fegyvered
s kivel megvívsz, az ellened,
hogy jó lehess s gonosz-konok,
merengés s orditó torok,
hogy börtönödben is szabad
s barátaid közt is magad!

Szólj hát! Mondd azt, hogy: falevél...
lebeg a szó, felkapja szél
s azt is te mondtad, a szelet,
amely szavaddal ellebeg!
Nézd hát tájjá vált versedet:
a gyermekbokrot, felleget,
folyót s a fölcsapó halat —
tudod te, mind: egy-egy szavad...

Pápaszemet
vásárolni bizalom dolga. — Bármely orvosi recept után is készít szemüveget **Mayer Sándor** speciál látszerész,
IV., Kossuth Lajos ucca 15, az udvarban.
Javításokat pontosan ésolcsón készítek saját műhelyemben Postai megrendeléseket azonnal. **Telefón: 1-85-0-26.**

LÁSZLÓ hölgyfodrász szalónja
IV., Bécsi ucca 5. félemelet alatt van.
Telefón: 1-822-11
A Hölgyközönség szíves pártfogását kéri. Olcsó árak. — Higiénikus kiszolgálás.

SPORTNAPLÓ

Budapest, 1937 július 18—24

Donald Budge

Négy évvel ezelőtt tűnt fel. Mint tizenhétéves ifjúsági játékos, egy losangelesi versenyen már két szettel vezetett *Alison*, az akkori idők legjobb amerikai játékosa ellen, akinek csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült a meccset mégis megnyernie s így attól a szégyentől megmenekülni, hogy egy majdnem teljesen ismeretlen »ifi«-től kikapjon. Ezt a »zöldfülűt« Donald *Budgenak* hívták. A szakemberek azonnal felfigyeltek ösztönös zsenialitására, nagyszerű labdaérzékére és rendkívüli mozgékonyságára, amely jótulajdonságokhoz azonban viszonylag nagyon gyenge technikai tudás járult. Ütései szabálytalanok, stílusa kezdetleges, taktikája éretlen volt... és mégis: minden mozdulatában, minden elgondolásában ott szunnyadozott már az eljövendő nagyjátékos! Mint a csiszolatlan gyémánt: látszólag szürke és semmitmondó volt a játéka, de belül ott izzott és lappangott a szikra, az igazi érték... A jószemű amerikai szakemberek szerencsére meglátták az esetlen, lángolóvörös hajú, szeplős kamaszfiúban a drága kincset és elkezdték csiszolni. A legkiválóbb amerikai hivatásos trénereket rendelték mellé és minden lehetőséget igyekeztek megadni számára, csakhogy valóban kifejlődhessék... A hatás hamarosan mutatkozott: a »vörös Don« (ez Budge becézőneve) úgyszólván hétről hétre, napról napra, óráról órára fejlődött. A sok szigorú tréning következtében stílusa, biztonsága, labdaérzéke rohamosan javult és ahogy egyre inkább levetkőzte magáról a technikai és taktikai hiányosságok okozta merevséget, oly mértékben tudta mindinkább végrehajtani zseniális elgondolásait.

Egy év mulva a fehérsport nemzetközi berkeiben már minden szakember tudta, hogy Budgenak csak egy dolog kell ahhoz, hogy a világ legjobbjai közé emelkedhessék: *idő!*... További egy év mulva már megjelenik Wimbledonban és *tartalék az USA Davis-Cup-csapatában.* És mire vége a szezónnak, mire lehullanak az első falevelek és megszületnek a világranglisták, az alig két évvel ezelőtt feltűnt játékos már *hatodik* a világ legjobbjai között! Mögötte: Shields, Mc Grath, Bossus, Wood...

Tavaly pedig, mikor újból megnyíltak Wimbledon kapui: már mint *sztár* hajtat be a »korzó«-ra: autóját már tömegek várják, aláírását mint »márkás« valutát adják s veszik az autogrambörzéken... Egyesben ellenállhatatlanul nyomul fel az elődöntőig, ahol csak *Perry* tudta megállítani és párosban is csak Makó súlyos vállrándulása miatt nem kerül a döntőbe... *Összel az amerikai bajnokság döntőjébe kerül, de Perry előtt még meg kell hajolnia...* De a világranglisták összeállításánál a világhírű tenniszszakértők már arról vitáznak, hogy ki a világ második legjobb játékosa, *Budge vagy Cramm?* Végül is egyelőre »tollhosszal« lemarad és »csak« harmadik lesz...

Mindez azonban cseppet sem izgatta Donaldot. Ő biztos a dolgában és megy előre a maga útján, nyugodtan, higgadtan és kérlelhetetlenül, mint maga a végzet... A telet Kalifornia cement- és aszfaltpályáin trenírozza át és minden gondja az, hogy aránylag még mindig kissé gyengé bekhendjét arra a nívóra hozza fel, amelyen már a többi ütései állanak... Mert még nagyon is jól az emlékezetében vannak a tavalyi, Perry elleni meccsei, amelyekben a »nagy Fredd«, kiszimatolva »Achilles-sarkát«, irgalmatlanul bekhendjére zuhogtatott minden labdát... Nem! Ennek nem szabad mégegyszer megtörténni! Tudja, érzi, hogy a bekhendjén múlik: igazán világklasszis lesz-e belőle, vagy csak nagy ígéret? *És ezért, minden mást félretéve, csak a bekhendjét gyúrja, simítja, csiszolja egy hosszú-hosszú télen keresztül...*

És mire elérkezik az idei tavasz, Budgenak nincs többé »Achilles-sarka«! Donald Budge mindent tud, amit a tenniszben tudni kell és lehet, legfeljebb nem olyan gyönyörű stílusban, mint egy Cramm, vagy Crawford... Ezzel szemben azonban tud valamit, amit nagy ellenfelei nem tudnak: *tetszésszerint uralkodni az idegein!* Ami más szóval annyit jelent, hogy »Kalifornia csillaga« birtokában van annak a tulajdonságnak, amellyel csak a legeslegnagyobbak birtak idáig: *azokat a labdákat tudja megnyerni, amelyek a győzelemhez a legfontosabbak!* Budge ellen nyerhet az ellenfél meccsközben annyi labdát, gémet, sőt még szettet is, amennyit csak akar — és persze tud! —, de az biztos, hogy a *döntő* jelentőségű pontokat ő csinálja meg! És ez a végső győzelem, az igazi nagy eredmények elérésének titka! Ehhez, az összes egyéb tulajdonságok: tökéletes technika, nagyszerű fizikum, sugárzó játékintelligencia és fölényes taktikai tudás mellett, olyan óriási, tetszésszerint »bekapcsolható« koncentrálni tudás szükséges, ami valóban csak az istenek ajándéka lehet és csak minden százezredik játékosban van meg (von Crammban például nincs!). Ez a magyarázata annak, hogy abban a pillanatban, amikor technikai tudása teljessé vált, Budge úgyszólván verhetetlen lett. Utolsó vereségét tavaly ősszel Perrytől szenvedte el, azóta pedig — különösen idén tavasztól kezdve! — még szettet is alig vesztett!

Mint ember, minden csunyasága mellett is — lángolóan vörös hajával, szeplős arcával és elálló füleivel éppen csak azzal a bizonyos egy fokkal szebb az ördögnél! — végtelenül *szimpátikus.* Állandóan kissé félszegen mosolyog, mintha mindenkitől bocsánatot akarna kérni, amiért egyáltalán ide merészkedett... Egyébként igen csendes, igen rendes, hallgatag fiú. Nem nagyon szereti a nyilvánosságot, az ünneplést és ha tőle függött volna, legszívesebben otthon, valamelyik kis, kaliforniai bungalow kertjében lévő, eldugott pályán nyerte volna háromszorosan a világbajnokságot... Nyugodt, derűs, harmonikus és tiszta lény. Tenniszzseni...

Ambrózi Pál.

Nemzetközi futballnapló

Bécs, július 24.

BEHOZHATJA-E A FRADI AZ AUSTRIA ELŐNYÉT?

A Ferencváros elmúlt vasárnap tartalékos és felforgatott csapatával megközelítőleg sem nyujthatta azt a művészien ragyogó játékot, amelyet a hütteldorfi tornán komplett összeállításában és formája tetőpontján produkált. Húsvétkor 7:2-re verte a Fradi a KK-győztes Austriát, de ezt a megsemmisítő gólarányú vereséget nem fogták fel akkoriban tragikusan Bécsben. Akkor az *Austria* állt ki tartalékosan és felforgatott csapattal. A vereség elfogadható »mentő körülményei« tehát adva voltak. Senki sem ítélte meg a bécsi lilák igazi tudását ezen a 2:7-es kudarcon keresztül. Most viszont bizonyára szintén nem akad olyan kritikus, aki a Fradi elmúlt vasárnapi bécsi játékát és eredményét a Ferencváros tudásának *értékmérőjéül* elfogadná. Amellett húsvétkor az Austria — csakúgy, mint elmúlt vasárnap a Fradi — *nem is játszott rosszul.* Az Austria és a Ferencváros azonban — ha formában van — szinte *ellenállhatatlan támadójátékával,* alaposan ki tudja használni ellenfeleinek pillanatnyi gyengeségét. A jó Fradi és Austria ellen nem lehet »büntetlenül« formán alul vagy »bágyadtan« játszani!

Nem osztjuk azt a véleményt, hogy a Ferencvárost elmúlt vasárnap *különleges balszerencse* üldözte volna. A magyar csapat mezőnyfölénye *optikai tévedésekre* adott alkalmat. Ez a mezőnyfölény nem jelentett megközelítőleg sem olyan veszélyt az ellenfél kapujára, mint az Austria szórványosabb, de rendszerint *gólszagú* rohamai. És könnyen el tudunk magunknak képzelni olyan bírót is, aki Andritz hendsze után *nem ítélt volna tizenegyest a Ferencváros javára és aki nem érvénytelenítette volna Sindelar ofszájdgólját.* A szerencsének az Austria 4:1-es győzelménél tehát nem volt nagyobb szerepe, mint a Fradi húsvéti 7:2-s diadalánál.

A húsvéti 7:2 *nem volt reális eredmény a két nagytudású együttes tényleges erőviszonyának szempontjából.* Ugyanez állapítható meg az elmúlt vasárnapi *4:1-es* eredménnyel kapcsolatban. Az Austria és a Ferencváros — ha komplett összeállításban csapnak össze — *egyenrangú ellenfeleknek* minősíthetők.

Ebben az egyenrangúságban rejlik a Ferencváros vasárnapi *reális esélye,* hogy megnyerheti a revánsmeccset. A hazai pálya és a környezet ugyanis *a magyar csapat győzelme mellett szól.* Még a legjobb Austria ellen sem lehet a Fradit *előre eltemetni.* Lélektani szempontokból sincsen egyik csapat sem előnyben. Az Austria nyugalmát a háromgólos előny, a Ferencvárosét pedig az a tudat biztosítja, hogy a csapatnak *nincsen vesztenivalója.* Ilyen fajsúlyú ellenfeleknél a *napi diszpozíció* dönti el rendszerint a küzdelem sorsát. Azt persze előre nem lehet megjósolni, hogy az Austria *rosszul,* a Fradi pedig *jól* lesz-e vasárnap diszponálva; a tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy egyforma tudású csapatok erőpróbáinál is *gyakran alakul ki 3—4 gólkülönbözetű eredmény.* Az Austria előnyének behozásához tehát nincsen szüksége a Fradinak semmiféle *»csodaformára«.* Arra azonban elengedhetetlen szükség lesz, hogy a zöld-fehérek tudása ezen a meccsen maradék nélkül jusson érvényre.

A Ferencvárosnak vasárnap elsősorban *magyaros lelkesedéssel* és *határtalan önfeláldozással kell küzdeniel* A technikai tudás éppen úgy megvan a csapatban, mint a taktikai alkalmazkodóképesség és az eredményretörés, hiszen a zöld-fehérek mesterien tudnak bánni a labdával és ezúttal *Sárosi* fogja irányítani a támadósort. A Fradiban rejlő elismerten kiváló kvalitások azonban csak az esetben juthatnak az Austriához hasonló ellenféllel szemben érvényre, ha a csapat tagjai ezen a mérkőzésen *utolsó energiatartalékukat is latba vetik,* mert a bécsi csapat, ha szükség lesz rá, minden »centiméter területért« a *legnagyobb elszántsággal* fog harcolni.

A Ferencváros tehát a legjobb formában levő Austriát is legyőzheti a revánsmeccsen. És — tekintettel arra, hogy a futballban minden lehetséges — még a 3 gólos hátrányát is behozhatja. Persze az is a reális lehetőségek birodalmába tartozik, hogy az Austria a budapesti mérkőzést is megnyeri. Ezzel a meccsel kapcsolatban valóban elmondható, hogy az a *korlátlan lehetőségek mérkőzésének* igérkezik.

B. F.

Sportvezetőket a falvaknak

A minap vidéken jártam. Vasárnap délután volt. A falu mellett elterülő legelőn át vezetett az utam. Vidám kiabálás és döngő puffogás hangja ütötte meg a fülemet. Futballabda pattogott az egyik dombhajlat mögött. Másfél csapatra való fuballistagyerek kergette a kerek bőrlabdát. 15—22 évesek. Testükön fakult tarka dressz vagy fehér lobogó ing. Egyik-másik mezítláb, volt, aki csizmát viselt és csak páron láttam valódi bőrszeges futballcipőt. A pálya nem a kimondott szabályos, a szélek felé lejtett kicsit, a szélsőnek néha csak válla és feje látszott. Az egyik kapu mintha magasabban lett volna, mint a másik. A kapufák gömbölyűek, az egyik hajlott is kicsit. Meszelés helyett homokkal szórták fel a 16-os vonalat. A kornerzászlót fonnyadt fűzfaágak helyettesítik. Lehet egy hete, hogy odaszúrták. Látszik az egész fölszerelésen, hogy a közeli erdőből került ki. De a gyep, az kifogástalan. Sűrűgyökerű, apróra legelt, tömött, ruganyos, mint a bársony, legfeljebb ha itt-ott szakítja meg szürke mezei tüskecsomó a füszőnyeg zöld mezőjét. De a fiúkat mindez nem zavarja. Még a mezítlábasokat sem. *A legnagyobb részük parasztgyerek.* Talpukat kérgesre cserzette a tarló meg a szántás. Ilyenkor nyáron falun mezítlábas az élet, csizmát csupán vasárnap húznak templombamenéskor. Ha vad rohanásukban tüskecsomóba zuhan a lábuk, a tüske bánja, nem a talpuk.

Megy a játék lankadatlanul kora délutántól, míg csak el nem jön az etetés ideje. Lassan megfogyatkoznak. Estharangszóra aztán elesendesül a mező. Akkorra már a fáradt labda is utolsókat hördül.

Beszélgetésbe elegyedünk az egyik fiúval. Elmondja, hogy vasárnaponként futballoznak csak, hétköznap nincs rá idő a munka miatt. De vasárnap aztán mindent kipótolnak. A beszélgetésből kiderül, hogy komoly falukközötti mérkőzéseket is szoktak játszani. De már pár hete nincs meccs.

— *Miért?*

— Hát az úgy volt... — kezdi magyarázni. Hazafelé tartunk és a beszélgetésbe többen is bele-beleszólnak. Ez is mond valamit, az is.

— *Az volt mindennek az oka, hogy a miklósiakat is megvertük.*

De kezdjük csak elülről.

— A tavasszal összejöttünk futballisták egyik faluból is, másikból is. Majd minden faluban van egy-egy csapat, csak éppen *ellenfél* nincs. Elhatároztuk, hogy falukközötti *serlegmérkőzéseket* játszunk. A miklósiak voltak a kezdeményezők. Úgy volt, hogy öt falu összeadunk egy serlegrevalót. Aki a legtöbb győzelmet aratja, azé lesz a serleg. Játszottunk is három meccset. Minden rendben ment, mindegyik ellenfelünket legyőztük, — érzik a beszélő hangján, hogy mérhetetlen büszkeség dagasztja — de aztán, mikor a miklósiakat is legyőztük, egyszerre meglett a baj. Biztosak voltak benne, hogy ők nyerik a serleget.

— Azt mondták, hogy nem ismerik el a vereséget. A mi segédjegyzőnk volt a bíró. Más nem akadt. Azt állítják, azért kaptak ki, mert ellenük pártoskodott.

— Pedig nem igaz, — szól bele az egyik zömök fiú. — Inkább nekik húzott. Két gólunkat is nem ítélt meg.

— Azóta nincs több meccs.

— És most mi lesz?

— *Mi szívesen játszanánk újra, dehát nincs senki, aki igazságot tenne, aki mindent elintézne, megbeszélne.* Még jó, hogy a serleget nem vettük meg. Megállt az egész...

— *Pedig de kár,* — szólal meg az egyik barna gyerek — *a fél falu kijött a legelőre, különösen amióta győztünk...*

— Talán majd őszre. Addig talán történik valami...

Egy-ketten köhintettek. Látszott, hogy nem nagyon bíztak benne.

*

Pedig milyen szépen indult. Megmozgatta a fél falut. Aztán közbejött egy kis semmiség, az egyik fél veresége fölötti elkeseredés és a szépen megindult terv eloszlott lassan. *Csak azért, mert nincs senki, aki elsimítaná a bajokat. Valaki, aki kellene, de nincs.*

És ezért íródott e pár sor. *A falusi sportvezető érdekében.* Aki *vezetné,* aki *irányítaná* a falusi fiatalságból feltörő sportrajongást. *Aki megszervezné az erőket.* Aki megcsinálná a falusi sportot. *Vezető nélkül nincs sport.* Neveljenek sportvezetőket a falunak. Kapcsolják bele a falusi intelligenciát a sportba. A tanítók, a jegyzők részére továbbképző tanfolyamokat rendezzenek. Rendezzenek sportvezetői, sportoktatói tanfolyamokat is. Ma már a sport is kulturális tényező. Érte is érdemes áldozatot hozni.

Csaplár András

Györgyi Dénes

wód

z

Wasmuths Monatshefte

1930. sept.

JEGYZETEK

Nem hiányozhat

egy magyar könyvtárból sem a kiváló két magyar publicista könyve

Dr. MILOTAY ISTVÁN

A FÜGGETLENSÉG ÁRNYÉKÁBAN. Cikkek, kortörténeti jegyzetek. — Ára fűzve P 5·60, kötve P 8.—

Dr. PETHŐ SÁNDOR

EGY VIHAROS EMBEROLTŐ. Hét portrait, Tisza, Andrássy, Apponyi, Ugron, Prohászka és Vázsonyi alakjai. Ára fűzve P 6.—, kötve P 8.—. Megrendelhetők a

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RT.

könyvkiadó hivatalában, Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

G y ö r g y i D é n e s
építész

Világ. 1916.aug.19. (Döntés az Erzsébet-szoborban.)

Györgyi Dénes

Életr. arck.

1929

Váljubal

157–158. l.

159. l.

ENCICLOPEDIA ALLA STORIA GERMANICA DI BELLE ARTI

Condizione di vendita

L'opera completa è prevista in quattro volumi i quali usciranno in 50 dispense. Ogni dispensa di 4 fogli di stampa = 64 pagine in formato grande VIII°. Ogni volume contiene circa 12 dispense. Per ogni volume pubblicato vengono fornite le copertine.

L'acquisto della 1.a dispensa obbliga soltanto all'acquisto del I° volume.

Ogni dispensa del I° volume costa ai Sottoscrittori soltanto RM 5.85 invece di RM 6.50. Questo prezzo di favore scade non appena il I° vol. sarà completo.

I Sottoscrittori del I° vol. usufruiscono inoltre del diritto di precedenza nell'acquisto degli altri volumi con la stessa riduzione.

Poichè le dispense si pubblicano alla distanza di due mesi, ne deriva per l'Acquirente una spesa annua che non supera RM 35.— circa.

Attendiamo con piacere la Vs/ sottoscrizione.

J. B. METZLER, CASA EDITRICE, STUTTGART

Györgyi Dénes

épitész

szül. 1886. apr. 25.

Bpesten

Igen bő életrajz

Vállalk Lapja

jub. albuma

Bp. 1929.

157–159. l

arck. és Kepek-

Kel.

Györgyi Dénes

Új Magyarság
1939. ápr. 23

* **A győri művészeti ünnepségek.** A kultuszminisztérium megbizásából Györgyi Dénes műépítész-tanár Győrben előadást tartott, amely megnyitója volt a két hétre tervezett nagyszabású művészeti ünnepségeknek. Az országos irodalmi és művészeti tanács irányításával a kultuszminisztérium rendezi Győrben azt a kéthetes ünnepséget, amelynek keretében a képzőművészek bemutatkoznak műveikkel a város közönsége előtt, ugyanakkor pedig kiváló írók és előadóművészek is, szerepelnek a sorozatos kulturesteken. Megszólalnak a filharmónikusok, sőt fellép Győrben az Operaház együttese is. Györgyi Dénes az építőművészeti munka nagy jelentőségét ismertette és képekkel illusztrálta a magyar építőművészeti munka nagy jelentőségét, ismertette és képekkel illusztrálta a magyar építőművészet fejlettségét. Szólott a modern művészet egységes kialakulásáról, amelyet nagy mértékben előmozdítottak nálunk vidéki városaink is, különösen Szeged, amelynek ünnepi tere nemzeti kulturánk egyik legszebb dokumentuma, továbbá Székesfehérvár, ahol a Szent István-év emlékére emelt épületek tükrözik vissza a város lelkét.

majukban, szervezetükben és rend
hajdan talán iskolának hívták, de
szolgálják és ugyanazokat az eredm

n művészi munkának és művészi neve-
elgondolással s okosan helyeztetik el,
álni a magyar művészi fejlődés ügyét.
ítés munkájában nagyon sok és nagyon
ell érvényesülnie. Első ezek között a
gválasztása. Mert nemcsak arról van
abeli lehetőségeket ad a művészeknek.
sajátos levegőjével, koloritjával, egész
a művészetben is, amely itt megszüle-
zetét teremtette meg, nemcsak azért,
ették, hanem, mert azoknak a művé-
rá kellett találniok a magyar Alföld
egész atmoszférájára.
zorosan kapcsolódik a művészek meg-

GYÖRGYI Dánes épitész

Déri Mu. épülete

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen
korai modern épitészete. Debrecen :
Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990 116-117.p.ill.

GYÖRGYI DÈNES

TKM 481. 21.0.

Bp. XI. ker.

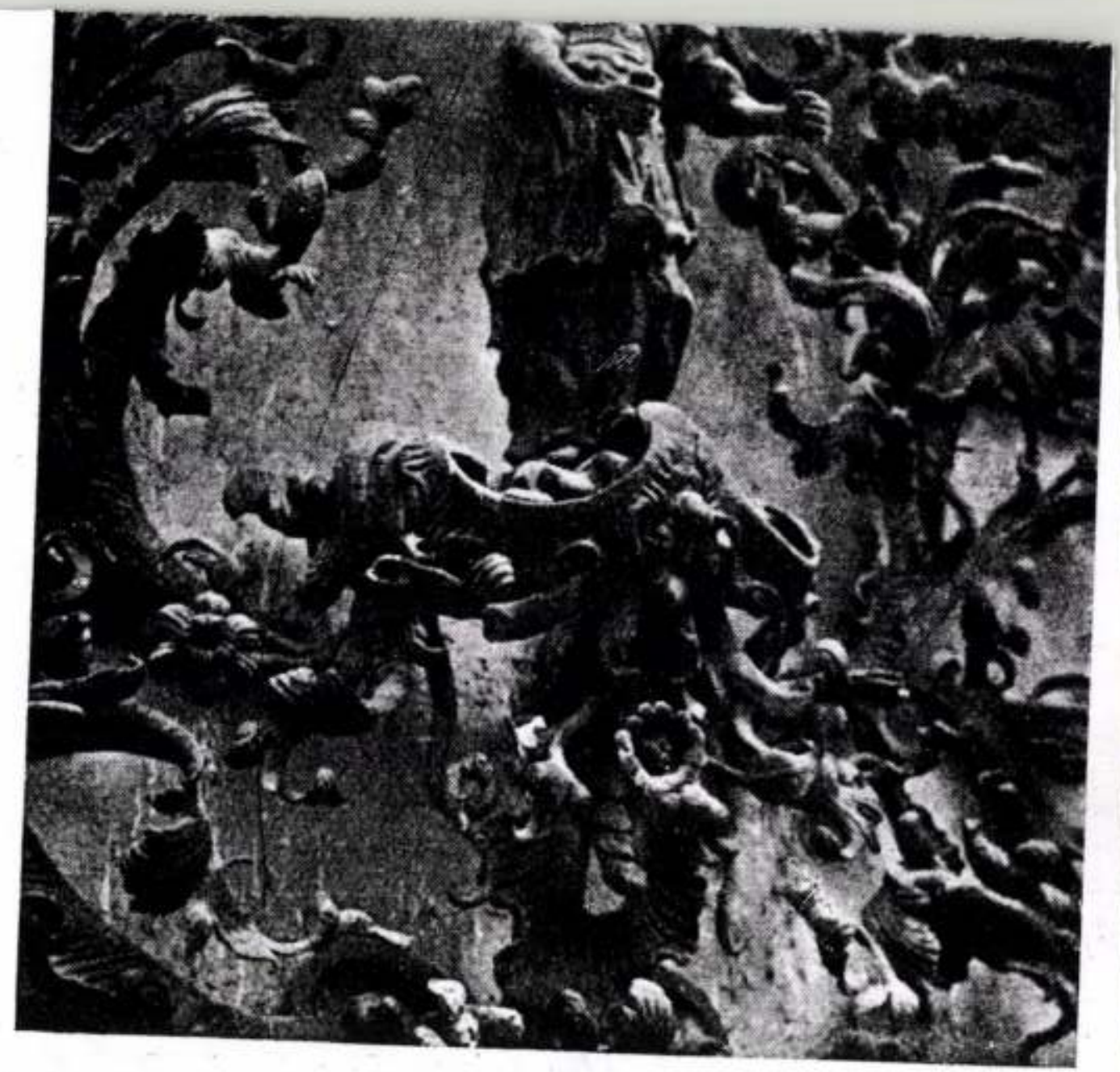

6. Eger. Megyei tanácsház. Részlet a betétrácsról: az Igazság szobrocskája

GYÖRGYI Dénes

Kós Károly: Életrajz. Bp. 1991.
51, 55, 63, 64, 82, 84, 96, 97, 104, 112, 117, 122, 130,
178, 179, 185-187,

be került első levél, már a fent-
valamint a folyamatban levő könyv-
világositást ezek keletkezésének
ről. Lehet, hogy a későbbi kuta-
ságos magánleveleiből majd pótol-
ómai kanonok nagy buzgalommal osz-
zési gondját és igyekezett nemcsak
nem a kezére járt könyvek ajánlá-
gyakran a levelekből csak az de-
vagy régvárt könyv érkezett Gior-
címéről nem történik említés.
Milánóban keltezett első levél
könyvszállitás módjára és utjá-
dött könyvek szárazföldi vagy vi-
setben irányuk rendosen Ancona-
ai ellen szurokba mártott ruhák-

Györgyi Dénes

írod

Ybl utolsó 20. l.

N° 36.

Firenzei iskola

4242. ~~Andrea del Sarto.~~ A XVI sz. k

~~Sz. Firenzében 1486 julius 16~~

Pietà.

~~Mater dolorosa. (Pietà).~~

Mária Ülve van ábrázolva. ~~kesergő~~
ditotta, ~~és~~ lefelé tekints ~~az ölé~~
Jézus hátrahanyatlik ~~fejét diesfé~~
lógó jobb kezén~~ek fején~~, a sebhel
dái látszanaks ~~vis~~ lágyékát csik
~~fölött glória lebeg~~ fátyolt, (fe
ros magas ruhát és ⊥ zöld palástot
~~alja takarja~~. A háttér hegyes vi

⊥ rojtos aljú

Fa, méretei ~~116:86.4~~ 115:86 cm.
~~Gróf Pálffy János hagyomán~~

Jegyzet. Szárna a D
vonatában IV:13.

Jegyzet. A leltár szerint:
Andrea del Sarto, Mat
gekauft 143 hoch 91 brt. (

72 (8)

GYÖRGYI Dénes

Debreceni Városháza terv és pályázat

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen korai modern épitészete. Debrecen : Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990
122-123.p. és ill.

GYÖRGYI DÉNES építész

debrecenei egyetemi tanári lakások

RÁCZ Zoltán: Borsos József és Debrecen
korai modern építészete. Debrecen :
Hajdu-Bihar m. Tcs., 1990 114- 116.p.

GYÖRGYI Dénes

KÖRMÖCZY Katalin: Lakáspolitikai törekvédek a fővá
rosban a két világháboru között. = Folia Historica
, 14.1989 85.

<Györgyi Dénes>

épitész

<> Zalkai Fekete Miklós: A debreceni Déri-Muzeum. Kny. Tér és Forma-8-r, 22 kép. 16-l.

Bp 1930

Gent (2409)

Szám: 333 /1914.

Határidő: ./.

A válaszirat alapjául szolgáló megkeresés száma: ./.

Tárgy: Magyarország Müemlékei.

Müemlékek Országos Bi

Az 1030/1913. szám ala

tassék a közigazgatási bizottság

Györgyi Dénes

a debreceni városháza
terepályázatán 1931 ben
I. díj és kivitel-
Még nem valósult meg
tudtommal.

Zoltai Lajos dr, a
debreceni városháza negyözár-
öves tört. Debrecen 1931-
2 3. l. (köppel).

6869
T. 6433.-

felirata BOSPHORVS THRACICVS. Der
r Die Meer-Enge bey Constantinopel
sselben gelegenen Stätten, Flecken,
n, Lusthausern, Wasserleitungen geo-
ann Baptist von Reben, Kays. König.
usgegeben durch die Homaenn Erben

k. 79.6 : 50 cm.

GYÖRGYI Dénes

HADIK András: A modern építészet a magyar építészeti múzeumban. = Műemlékvédelem, XXXV.évf.1.sz. 1991
59. r

Hagyatékából

GYÖRGYI Dénes

KÁDÁR Katalin: Az angol (tradicionalista) modernizmus utjai Magyarországon a századforduló művészetének tükrében. = Régi és uj peregrinációk, I. Bp.-Szeged, 1993 118

'ilisről, alulnézet. Magyar Nemzeti Galéria

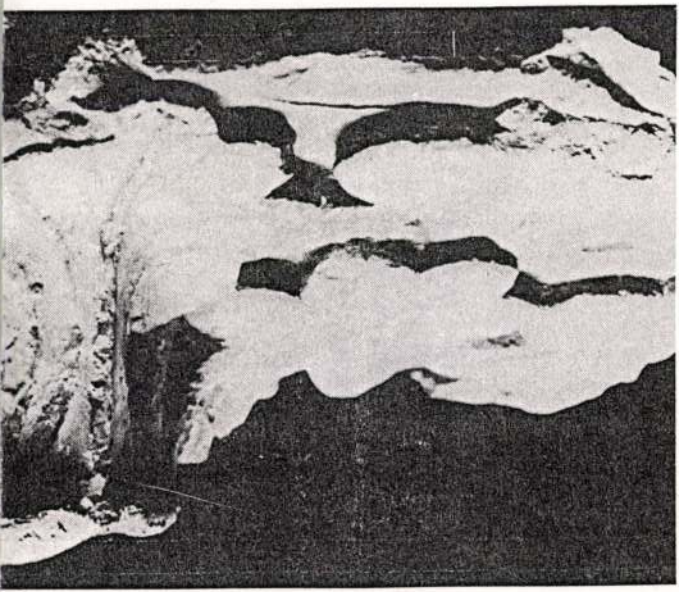

Pilisről, elölnézet. Magyar Nemzeti Galéria

GYÖRGYI DÉNES

említve ld.Kós Károly

Székely András:Walter Gropius és Kós Károly

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.51.sz.18-19.o.

GYÖRGYI Dénes

Moravánszky 1988b 225.

GYÖRGYI Dénes építész

PÁL Balázs:A Budapesti Elektromos Művek Óbudai Kirendeltségéről. A felújítás tervezője: Pál Balázs. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 64-65.ill.

Györgyi Dénes és Román Ernő
Bp.,III.Szentendrei út

GYÖRGYI Dénes épitész

LEHNE, Andreas - PINTÉR, Tamás: Jugendstil in Wien und Budapest. Wien : Edition Wien, 1990 113,133.p. és ill.

GYÖRGYI Dénes építész

Varosmajor utcai iskola (Kis Károllyal)

Moravánszky 1988 159-161. p.

ie erhält, wird gegründet, der Kaiser übernimmt eine Taufpatenschaft und beschließt eine Verschwägerung der eigenen Familie mit jener des Herzogs, zuletzt wird Boleslaw in neuer Weise dem Imperium verbunden. Otto III. selbst ist tief bewegt, als „Knecht Jesu Christi" tritt er die Fahrt an[6], als „Knecht der Apostel" beendet er sie. Der Kaiser dient — wie der Apostel Paulus — als Bote des Evangeliums und der Kirche der Apostel.

1 Vgl. DO III. 186 = BU 1160; dazu BEUMANN/SCHLESINGER Urkundenstudien, in: SCHLESINGER, Mitteldeutsche Beiträge, S. 306ff. und S. 479ff. (hier gegen Einwände Gerard LABUDAS).

2 Zum rechtshistorischen Problem vgl. Hermann KRAUSE, Dauer und Vergänglichkeit im mittelalterlichen Recht, in: ZRG Germ. 75 (1958) S. 206—258, bes. S. 211ff., S. 216ff.

3 Zum Gefolge: UHLIRZ, Otto III., S. 313f. Außer Gaudentius sind namenlose *episcopi et sacerdotes* erwähnt: BU 1349d. Bischof Hieronymus von Vicenza zählt zu den italienischen Begleitern des Kaisers: BU 1350.

4 BU 1344.

5 Thietmar, Chron. IV, 44 S. 182.

6 Vgl. DDO III. 344 (Kopie s. XI) und 346 (Original). SCHRAMM, Renovatio I, S. 145 hat ausdrücklich genuinen Rückgriff auf Paulus postuliert, während DEÉR, Kaiserbild, S. 175 Anm. 272 auf byzantinische Parallelen aufmerksam machen konnte. Ottos Knechtsformel gehört also durchaus in den Kontext seiner römischen Renovation. Gleichwohl ist der Augenblick, in dem er auf dieses byzantinische Vorbild zurückgreift, für Ottos Selbstdeutung wichtig. Zum zweifachen *servus*-Attribut zuletzt: LADNER, L'immagine, S. 34f.

Művészeti Hetek Pécs
1941.

AZ ÉPITŐMŰVÉSZET A NEMZETI KULTÚRA SZOLGÁLATÁBAN

Irta és a győri Művészeti Hetek alkalmával
a győri kultúrházban felolvasta:

Györgyi Dénes

Hóman Bálint kultuszminiszter úr nagyvonalú nemzetépítő és nemzetnevelő munkásságának egyik legfontosabb eszköze: a művészet.

Ezért szervezte meg az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács útján a magyar művészetnek a vidéki életbe való bekapcsolódását és ennek során bensőbb kapcsolatot óhajt létesíteni a magyar művészet és Győr városa között is.

A győri művészeti hetekre lejöttek a magyar művészek: festők, szobrászok — képzőművészek, akik egy csokorba kötve kiállítás keretében mutatkoztak be a város közönsége előtt —, eljöttek íróink, költőink, előadó művészeink, megszólalt a Filharmóniai Társaság kitűnő orchestruma — nagynevű zeneköltőink zenében, dalban szólaltatták meg a magyar lélek érzéseit.

De ezek között vajjon versenyezhet-e az építészet, a művészetnek előbb említett nagy reprezentánsaival? Szót kérhet-e a művészetnek eme ragyogó együttesében az építészet, ez a mérnöki, talán száraznak minősített foglalkozás, melyet legtöbbnyire csak a kivitelező munka kellemetlen külsőségeiből ítélnek meg felületesen — és mily gyakran tévesztik össze az építőművész munkásságát a kivitelező vállalkozó munkájával!

Az építőművészetnek a nemzeti kultúrák kifejlesztése terén minden korban és minden nép életében nagy szerepe volt, de ez nem másodrendű, hanem vezető szerep volt mindig!

Az építőművészet felölelheti a képzőművészetnek összes ágait, egységbe foglalhatja az illető nép művészetét és munkásságával a nemzet érzésvilágát szólaltathatja meg oly költői magaslatokon, mint a nemzet legnevesebb alkotó művészei, írói és költői.

Az építőművészet elvontabb, mint a többi művészet. Nehezebben elemezhető, de e mellett mégis közvetlen és átérezhető, mert minden kor életével szorosan egybeforrva annak szükségleteit szolgálja és így egyúttal az egyes korok életmegnyilvánulásainak is a leghívebb tükre.

Egy nemzet kultúrfokát legerősebben az építőművészet fejezi ki és örökíti meg. Igy volt ez a multban és így lesz a jövőben is. Az építőművészeti alkotások rég letűnt nemzetek és korok kultúráját híven megőrzik és hamisítatlanul ugyanígy szólaltatják meg azt a több évszázados, évezredes mult után ma is, mert ezekben kőbe vésve örökké él az illető nép lelke és érzésvilága, mely azokat megalkotta!

A győri kultúrnapok célja nemcsak néhány nap művészi gyönyörködtetése. Sokkal komolyabb, sokkal nagyobbszabású törekvés rejlik mögötte. Az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács célja a nemzeti alkotó erők összefogása egy tervszerű céltudatos művészi munkában, hogy ezzel nemzetünk életét erősítsük, nemzeti kultúránkat fejlesszük. E nemzetépítő közös összefogásra és egyesült munkára szólítja fel az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács a vidéki városokat is, mely összefogásban az építőművészetnek valóban elsőrangú irányító és vezető szerepe van.

Mi voltaképpen az építőművészet? Miként szolgálja a nemzetet, a társadalmat és az egyént magát — a jelen életét és miként vihet a jövőben magasabb életideálok felé? Mindezek kérdések, melyek feleletet várnak. Feleletet, de nem szavakkal, hanem alkotásokkal.

A művészet szerepét és közöttük a legelvontabbat, az építőművészetnek lényegét nemcsak megérteni, hanem átérezni is kell.

Mindenkinek szívében ott is lakozik észrevétlenül ennek megérzése, mely önkéntelenül életre kel, ha elhagyják a megszokott környezetet és más vidékre, más országba jutnak el egy utazás alkalmával. Az utazás nagy élményében, az örömteli szép érzésében nem is veszik észre, hogy ennek felemelő hatását jórészt az építőművészet emlékei adják meg, mely minden városban más-más formában, más-más alakban tükrözteti vissza az illető nép kultúráját és életét.

Az építőművészet nemzetépítő nagy szerepét és hivatásának nagyságát az utazás élményei igazolhatják legjobban. Érezzük ma is az építőművészeti emlékeken keresztül a letűnt korok elmúlt életét, látjuk a jelent, de a legújabb alkotások révén a jövő fejlődését, a nemzet jövő célkitűzéseit is megérezhetjük bennük.

Az építőművészet nemcsak a művészet kifejezőerejével szól hozzánk, hanem munkásságával az élet szükségleteit szolgálja közvetlenül úgy a legmagasztosabb hivatású magaslatokon, mint az élet legkisebb feladatainál.

A nemzeti kultúrákban az építőművészet nagy szerepét nemcsak az egységesen megalkotott városok, hatalmas téralkotások, a monumentális művek jelentik egyedül, hanem azok a kis parányi házak is, melyek egy-egy családnak adnak hajlékot, hogy egyszerű eszközökkel olcsó gazdasági lehetőségek mellett is megadják a kulturális életlehetőségeket.

A művészet összes ágazatai között az építőművészetben van legszorosabban összeforrva a művészet és az élet. Ennek fejlődését a mindenkori élet szükségletei irányítják és formálják, de ez fordítva is áll, mert a nemzet talajából fakadó és korszerű építészet az élet jövő kialakulásának ad olyan hathatós eszközöket, amelyekkel annak magasabb fokú kifejlődésére is irányító befolyással lehet.

Nemcsak a pompázatos hatalmas műveken át csodálhatjuk az építőművészet nagyságát, mert annak bensőséges erejét talán még közvetlenebbül érezzük a kisebb építményeken, a derült családi otthonokon át, mert ez közelebb áll a mi életünkhöz. Ezek nem a hatalmas művészet jegyében születtek meg, talán nincs is rajtuk sehol sem tudatos művészi munka és mégis töké-

letes művészi, harmonikus építmények lehetnek, ha a bennük folyó életszükségletekhez híven, harmonikus tiszta benső érzéssel, világos derült eszközökkel szolgálják a mindennapi életet.

És éppen ezek az egyszerű eszközök, a derült lélekkel végzett és tiszta érzésből fakadó munka formálhatja a benne folyó életet igazi benső harmóniává — és a ház így válhat igazi otthonná.

Ezeken keresztül érezzük meg a család életét és a falvakon, városokon át pedig a népek és a nemzetek kultúráját.

A nemzetek kultúrájának igazi benső értékét pedig az mutatja legjobban, hogy annak megnyilvánulásait a nemzeti élet teljességében mindenhol és minden fokon azonos mértékben és az élettel szorosan összeforrva megtalálhatjuk.

A népdal a nép szíve érzéséből fakad és ez a kis dal is híven fejezheti ki egy népnek érzésvilágát, mert nem a benne rejlő művészetnek magas foka, hanem a belőlük fakadó tiszta érzés mélysége és bensőséges harmóniája avatja művészetté éppúgy, mint a legnagyobb zeneköltményt.

Ugyanez áll hatványozottan az építőművészetre is. Ennek nagyságát és bensőségét azonnal megérezzük utazásaink alkalmával. Másként szólnak hozzánk idegenben a fenyvesek között a magas hegyeknek házai, mint az alföldi faluknak akáclombos házsorai.

Egészen más érzésvilág alkotta a déli világ művészetét, mint az északiét! A képeken át is megelevenednek utazásaink nagy élményei és még így utólag is szívünkből önkéntelenül felfakadnak azok az érzések, amelyeket az építőművészet különféle alkotásai váltottak ki bennünk, mikor e kőbevésett emlékek is megszólaltak és amelyekre nemcsak hogy felfigyeltünk, de amelyeken keresztül mink is megéreztük magunkban azt az életet, azt az érzést, mely azokat megalkotta.

Előadásomban 120 vetített képen keresztül repültünk a világ különböző tájára: délvidékre, északra — különböző népek, nemzetek hazájába. Monumentális nagy alkotások mellett egyszerű, szerény hajlékokat, hatalmas térkiképzések mellett kicsiny utcasarkokat mutattam be, hogy érzékeltessem az

építőművészet hatalmas nagy orchestrumát és fenséges harmóniáját és hogy megérezzük, hogy minden instrumentuma az élet bensőséges érzésvilágát szólaltathatja meg, hogy ezek mind egy nagy fenséges harmóniába összeforrva, a nemzet kultúrájának visszatükrözői legyenek.

Olaszország, Anglia, Németország építőművészeti alkotásainak kiragadott példái teljes mértékben igazolják a nemzetek különleges művészi kultúráit, mely minden nemzetnél más és más, mondhatnám egyénien önálló. Milyen más az északi népek: Svéd- és Finnország művészete, mint a délvidéki spanyoloké és így tovább...

Az építőművészet szól hozzánk a kiragadott képeken át. Életről zeng a holt építőanyag, amelybe életet és lelket az építőművészet lehelt és ezeken keresztül a legkülönbözőbb érzéseket is tolmácsolhatja, éppúgy mint a zenének csodás hatalma.

Ahogy a zenének megvan a maga fenséges szimfóniája, fúgája vagy könnyű kis dallama, ugyanezeket a művészi költeményeket az építészet is megszólaltathatja a maga néma zenéjével a köveken át.

Az építőművészetnek lényegét különböző nemzetek alkotásainak egybevetésével könnyen megérezhetjük. Ezt részben az elmúlt korok művészeti emlékein keresztül érzékeltettem, főleg azonban a jelenkor építőművészeti munkáival, amelyeknek legjelesebb korszerű építkezésein keresztül a jövő kialakulását is megérezhetjük.

A legújabbkori építészet jövő célkitűzéseit a világkiállításokon figyelhettük meg legjobban. Ezeknek is megvan a maga folytonos fejlődése. A világkiállítás ma már nemcsak csillogó látványosság, hanem a nemzetek kulturális erőmérkőzéseinek komoly színhelye, ahol minden nemzet nemcsak a jelen munkáját, hanem a jövő tervszerű célkitűzéseit is bemutatja. Ezeknek eredményein át megismertettem a modern építészet nemzetépítő nagy szerepét, mely a művészet hatalmával és a rohamosan fejlődő technika összes modern vívmányaival szolgálja a nemzet jövőjét.

A külföldi nagy nemzetekkel párhuzamosan beszámoltam a magyar építőművészet legújabbkori fejlődéséről.

A modern magyar építőművészet igen mostoha körülmények között egy világháború veszteségeinek súlyos terhe mellett kezdett kibontakozni, de benső éltető erejét mi sem bizonyítja jobban, minthogy Európa összes nemzetei között a legszomorúbb viszonyok ellenére is oly magasra tudott jutni, hogy a külföldi nagy nemzetek építőművészeti eredményei között is az amsterdami nemzetközi építőművészeti kiállításon a legelsők közé került és a többi világkiállításokon is méltóképpen állta meg helyét.

A magyar építőművészetnek legújabb fővárosi alkotásairól, kiváló nagyszabású építészi művekről a bemutatott építményeknek nagy sora adott áttekinthető képet. Hatalmas technikai művek, gyárépítkezések, villamosművek, sportépületek, gyógy- és strandfürdők, kórházi és szanatóriumi építkezések, szállodák, népjóléti intézmények, pénzintézetek és különféle állami és fővárosi középületek után sorra kerültek a lakóépületeknek különböző típusai, bérházak, bérvillák, családi lakóházak, azoknak berendezése és felszerelése, majd a kislakásos városi telepek nagyjelentőségű problémájára került a sor, úgyhogy a bemutatott képsorozat a monumentális építményektől le egészen a legkisebb méretű hétvégi nyaralóházig sok mindenről számolt be.

A fentiek kapcsán az építőművészet magasabbrendű feladatairól is szóltam: a városszabályozás és városfejlesztés problémáiról, a városépítés egységes művészi kialakításának fontosságáról s mindezekkel kapcsolatban a vidéki városaink építőművészeti kialakításának rendkívül nagy hiányairól és hibáiról is.

A főváros építőművészeti kialakításával hatóságaink és különböző építészeti szakfórumok állandóan foglalkoznak.

A vidék építőművészeti fejlesztése terén még rendkívül sok a tennivaló, mert az kellő vezetés és szakszerű irányítás hiányában tervszerűtlenül, hibásan és sokszor igen káros irányban halad. Ezen a téren óhajt az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács segítőkezet nyujtani városi hatóságainknak.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium a legutóbbi időkben létesített állami építkezéseivel már a közelmultban is irányítólag nyúlt a városfejlesztő építőmunkába és ezek között

időrendben Debrecent, főleg azonban Szeged városát említem, ahol a Fogadalmi templom körül egy hatalmas méretű tér létesült azáltal, hogy több középületet nagyszabású művészi elgondolásban, közös egységes, művészi keretben építettek fel.

A szegedi Dóm-tér ma már nemcsak Szeged városának ünnepi tere, hanem a modern művészetnek egyik nevezetes dokumentuma. Nemcsak azért, mert a körülövező árkádsorban nemzetünk történelmének emlékcsarnoka foglal helyet, hanem azért, mert ez az építőmunka a nemzeti összefogó akaratnak és alkotó tevékenységnek szimbolikus képe is.

Ebben a munkában az irányítást az építőművészet végezte, amelynek keretében a magyar képzőművészeknek kiváló gárdája: szobrászok, festők és iparművészek is megtalálták feladataikat a közös művészi munkában, hogy így teljesen egységes, művészi alkotássá érlelődjön meg a szegedi Dóm-tér kialakítása.

Az, hogy a szegedi Dóm-tér nagyjelentőségű műve létesülhetett, gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter úr nagy szervező akaratának köszönhető, akinek szívében megfogant a nagy nemzeti cél, amelyet lankadatlan, kitartó erővel igyekezett a legnagyobb akadályok mellett is megvalósítani. Ő vonta egybe az állam, a város, az egyház, a különböző hatóságok és magánosok munkáját és áldozatkészségét a nagy közös nemzeti cél érdekében, mely összefogás szolgáljon példaképül minden magyar városnak, hogy egységes eszme és akarat milyen hatalmas műveket létesíthet nehéz körülmények, gondterhes idők között is...

A Szent István év emlékére Hazánk ezeréves kultúrájának állított benső értékben még nagyobb szabású emléket a nagynevű, kiváló utódja Hóman Bálint kultuszminiszter úr Székesfehérvárott, aki a tudomány biztos bázisán, a művészet mélységes átérzésével, nemzetépítő és nevelő céltudatossággal építette fel a modern Székesfehérvár új városát.

A jelenkor modern művészete milyen harmonikusan forrott itt össze az elmúlt korok régi művészetével! Székesfehérvár tündöklő, követendő példáját adja annak, hogy minden kor a maga érzésvilágán át és formaképzésével juttassa érvényre az illető kor munkásságát, mert csak akkor lesz igazán mara-

dandó értékű, mint a hogy a régi korok művészete is modern volt valamikor és éppen a korszerűségénél folytán vált az örökbecsű alkotássá.

Székesfehérvárott a Szent István év emlékére létesült művek Hóman Bálint kultuszminiszter úr nevéhez fűződnek, melyek a város lelkét tükröztetik vissza. Mindezek a jelen idők formaképzésével és a modern technika fejlettségével létesültek, melyek azonban szorosan összeforrottak a város jelenével, multjával és a multon keresztül pedig a nemzet történelmével.

Az egységes művészi érzés gyönyörű élete bontakozott ki Székesfehérvárott, pedig Székesfehérvárnak is voltak igen nagy sebei, mintahogy sajnos hibásak, betegek és gyógyításra várnak többi vidéki városaink is.

Székesfehérvár sebeit a jól átérzett, nemes művészet gyógyította be és helyettük virágzó egészséges, harmonikus életet és új értéket adott a városnak. De hány és hány seb áll még ma is nyiltan a többi városokban anélkül, hogy azok gyógyíttatnának! Addig, míg ezek az idült bajok nem gyógyíttatnak meg, addig e városok jövőjében nem lesz tetterős, életképes fejlődés!

Tanuljunk tehát Hóman Bálint kultuszminiszter úr nemzetépítő, nemes célkitűzéseiből és Székesfehérvár vezetőségének megértő, segítő munkájából!

Székesfehérvár nagyarányú fejlődéséről és egységes művészi szellemben megalkotott városfejlesztéséről a modern kiváló építészeti műveknek egész sora tanuskodik. A bemutatott példák részletesen igazolták, hogy miként illeszkedhetik be a modern művészet a régi korok emlékeibe és miként irányíthatja az építőművészet tervszerű vezető szerepe a város harmonikus, egységes kialakítását, újjászületését — tátongó nagy sebeken, szörnyű hibákon és nehéz körülményeken keresztül is. Székesfehérvárott is az építőművészetnek munkáját a festő-, szobrász- és iparművészeknek kitűnő művei teszik teljessé és egységessé.

Székesfehérvár Szent István városa. A Szent király emlékművén a modern művészet a több százados Szent István korabeli művészettel forrott egybe és ennek nemcsak történelmi, hanem szimbolikus jelentősége is van, mert a nemzet kultú-

ráját a művészet fejezheti ki legjobban és igazi jelentősége akkor van, ha az a nemzet lelkét tükrözteti vissza. Ez pedig a művészetek szoros együttmunkálkodása, a nemzeti erők összefogása által érhető csak el, mint azt a szegedi és a székesfehérvári példa is bizonyítja.

Ezek követendő példát adnak más városoknak is, hogy a művészi munkásságot miként lehet a város éltető faktorává és a nemzeti erők összefogása révén a nemzeti kultúra főtényezőjévé tenni.

Előadásomat legméltóbban a magyar művészet egy fáradhatatlanul lelkes propagálójának szavaival fejezem be, aki a székesfehérvári művészi összefogásról az alábbiakban emlékezik meg:

„Székesfehérvár művészi alkotásaiban az élet és a művészet összekapcsolódik. Nem egy művészi alkotást csodálunk meg, hanem mindenütt érezzük az élet lüktető erejét. Érezzük, hogy a művészet nemcsak ünnep, kivételes alkalom, hanem hozzátartozik hétköznapjainkhoz is, hogy azokat nemesebbé, emelkedettebbé tegye.

Székesfehérvár élő valóságban megtanítja, hogy a városigazgatás, a városépítés feladatának keretében egy külön feladatkör van, melyet úgy nevezhetnénk: a város rendezése és művészi szépítése.

Székesfehérvárnak éppen az ad különleges jelentőséget, hogy a művészet minden vonalon, még az egyszerű utcai lámpások kovács munkáiban is tökéletesen érvényesül. De vigyázzunk a város szépítéssel! A jószándék a művészet terén nem elég, hanem annak a teljes szakértelemmel kell párosulnia. Sok jó igyekezet szenvedett hajótörést azon, hogy kellő előképzettség és szakértelem nélkül óhajtották megoldani a különleges szakismereteket, művészi érzéket és hivatottságot kívánó városszépítési feladatokat."

Az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács célja a nemes és valóban értékes művészi erőknek összefogása és a vállvetett munkásság révén a nemzeti jellegű művészetnek propagálása és előmozdítása.

Ezért jöttünk Győr városába is, hogy segítő kezet nyujtsunk a városnak, hogy jövő fejlődését magasabb eszmék szolgálatában, céltudatosan és sikeresen oldhassa meg.

Győr városa telve van a történelmi mult emlékeivel és előtte állanak a jövő nagy feladatai! Sokat beszélhetnénk a jövendő Győrről, a történelmi Győrről, a város bástyáról, az egységesen kialakított Rába partjáról, a történelmi hangulatú jól megoldható városi múzeumáról, amelyről oly szép, érdekes tanulmányt olvastam. Külön előadássorozatokat lehetne tartani a jövő sok-sok gazdasági és művészi problémáiról!

De a szavakat váltsa fel a tett, a céltudatos munka, a komoly tervszerű összefogás, hogy a legközelebbi jövőben már Győr városának építő munkáját vehessék példaképül a többi magyar városok, mely nemcsak Győr városának, hanem az egész nemzet kultúrájának hasznára és dicsőségére legyen!

Györgyi Dénes

„ÉPÍTÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK". Az utóbbi időben érthetetlen támadások hangzottak el a magyar iparművészek ellen. A támadások hol

51

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1940. 52. l.

több, hol kevesebb ízléssel kerültek a nyilvánosság telé. Úgylátszik, a magyar iparművészek világsikerei okozzák a zavart. Tekintettel arra, hogy a támadásokban minduntalan társulatunkat is aposztrofálják, tehát bejelentjük, hogy társulatunk a maga részéről — igazságának tudatában — nem fogja válasz nélkül hagyni ezeket az érthetetlen jelenségeket. Nagyon csodálkozunk afelett, hogy a támadók nem tudják, hogy a legkiválóbb magyar építészek közül sokan társulatunk kebelében foglalnak helyet s hogy társulatunk mindíg főkötelességének tartotta, hogy az építészek és iparművészek között harmónikus együttműködés lehessen. Ebből az álláspontunkból a jövőben sem engedünk. Egyebekben Orbán Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, a Felsőépítőipariskola neves tanára előadásában nem vállalt közösséget a támadók módszerével és szintén a megértés útját egyengette, a Magyar Mérnök és Építész Egyletben tartott előadásában. Ugyancsak ezt a célt szolgálta az az előadás, amelyet társulatunk egyik legkiválóbb építész tagja, Györgyi Dénes m. kir. kormányfőtanácsos, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola kiváló tanára tartott április hó 22-én a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, rámutatván arra, hogy semmiféle magyar tehetség elől az érvényesülés útját elzárni nem szabad, mert az ellenkezője a nemzet ellen elkövetett bűn.

Györgyi Dénes, építész-iparművész |1886-1961| 2) Folytatás.
Zrinszky József: Györgyi Dénes, a pedagógus.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 40-old.

Építészeti tervezés és szakrajz. Hallgatói terv.
Professzor: Györgyi Dénes

Györgyi Dénes, építész- és iparművész (1886-1961). 4. Folytatás

Magyar Építőművészet 1986. 6. 57. old.

4. A koronázási ünnepségek dekorációs terve. 1916

Gyöngyi Dénes

Villaten

Magyar Építőművészet
1975/

Györgyi Dénes építész (1886–1961).
A magyar századforduló építészet emlékei, IV. köt. (Szovjetunió és Csehszlovákia)

7. Csorbató (Štrbské Pleso) Palota szálló
(Hoepfner Guidó és Györgyi Dénes 1905–6)

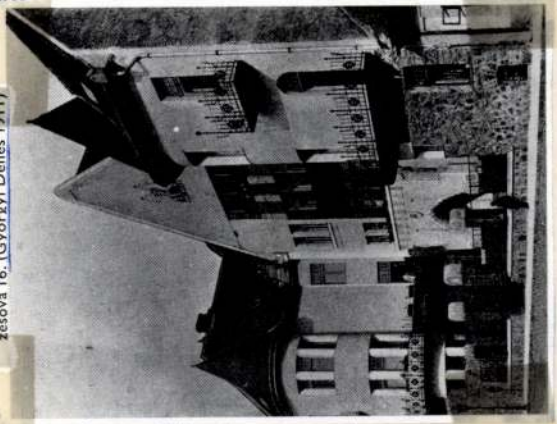

7. Kassa (Kosice) Tost-ház, ul. Moyzesova 16. (Györgyi Dénes 1911)

Magyar Építőművészet, 1946.5., 60-old. és 61-old.

Györgyi Dénes, építész (1886–1961).
A magyar századforduló építészet emlékei I. kötet.

Magyar Építőművészet, 1986. n., 55-old.

Gyöngyössy Dénes építész- és iparművész (1886-1961). 5.) Folytatás

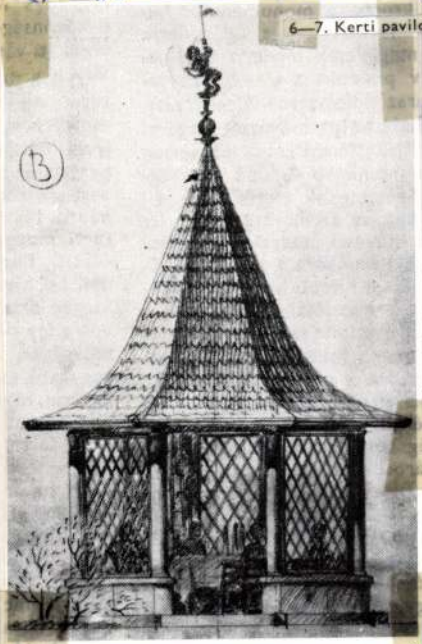

6—7. Kerti pavilon terve, 1940

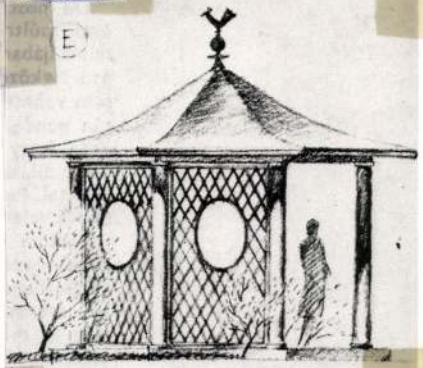

5. Elektromos Művek Honvéd u.-i bérházai, Budapest. 1926-31. (részl.)

5. Az Elektromos Művek Honvéd utcai bérháza, Budapest. 1926—31

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 54-old.

Györgyi Dénes, építész- és iparművész (1886-1961.)
7.) Folytatás.

1. Magyar pavilon terve az 1937-es párizsi világkiállításra

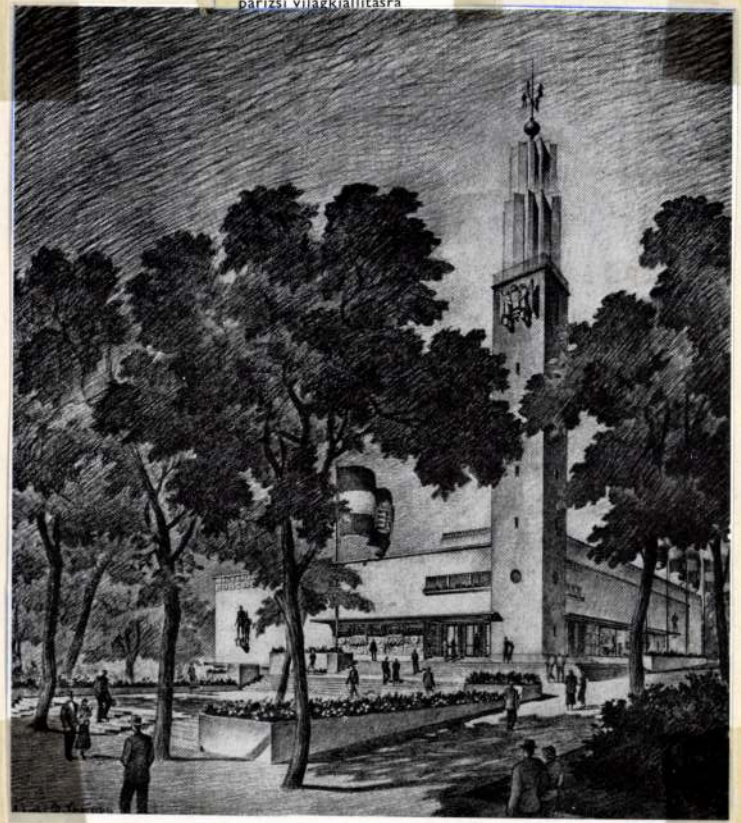

1

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 58-old.

Györgyi Dénes, építész-iparművész (1896-1961). 6.) Feldolgozás

Magyar Építőművészet, 1986, 6. sz. 57. old.

ennek az igazi „építőszel- veli. Itt tehát a művészi tudásnak és ötlet- lődhetik így

Györgyi Dénes

Czakó Elemér cikke 1908-ban, a Magyar Iparművészetben, mint a „Fiatalok" manifesztuma. ~~Itt~~ Ebben Györgyi is publikálja terveit.

Beke László - Varga Zsuzsa: Kozma Lajos (1884-1948)
Kézirat, 7. l.

MDK

György Dénes műépitész

A turini világkiállitás magyar háza tervpá
lyázatán az első dijat Töry Emil müegyete-
mi nyilv.rk.tanár, Pogány Móric és György
Dénes műépitészek együttesen készitett pá-
lyaterve kapta. A kivitellel való megbizás
kiadásának ideje közben György Dénes bete
sége miatt a további közreműködéstől kény-
telen volt visszalépni.

Cikk: A turini világkiállitás magyar háza.
Magyar Iparművészet, 1911.évf. 253-257. l.

Györgyi Dénes

A „Fiatalok" mozgalmában vesz részt, Kozma Lajossal, Jánszky Bélával, Kós Károllyal, Tátray ~~Vit~~-Lajossal, Mende Valérral együtt

Beke László - Varga Zsuzsa: Kozma Lajos (1884-1948). Kézirat, 2. l.

MDK

György Dénes

A szt. Imre Kollégium és főgimnázium alaprajza. György Dénes műve. Repr. 381.l.

Művészet, 1910. 381.l.

Gyöngyi Dénes

Gyöngyi Dénes és Münnich Aladár terve szerint készült a debreceni Déri Múzeum.

Sz. A.: A Déri Múzeum
Új Tükör, 1979. január 21-14. lap.

Gjörgyi Dénes

Az Ipaművészeti Iskolán Hornicsek László tanára volt.

Kovács Amhó: Hornicsek László.
Művészet, 1975. július – 6 oldal.

Gyöngyi Deines

A művész nem az ornamentika
felől, hanem a népi építészet elemen-
ből kiindulva akarta a modern
nemzete építészetet meglesmeteni.

R.Gellér Katalin: Néhány szó az erdélyi szecesszióról.
Müvészet, 1975. december - 17. oldal.

Györgyi Dénes

Tervgyűjtemény az Országos Műemléki Felügyelőség Építészeti Műemnikban

Magyar Építőművészet 1975/5
61. old.

Györgyi Dénes

Györgyi Dénes (1886–1961): építész. Eleinte magyaros stílustörekvések hatottak rá, majd az eklektika, végül a geometrikus formák jellemezték munkáit. Több világkiállítás szecessziós jellegű magyar pavilonjának építésében működött közre (Torino, Barcelona).

Mihalyfi Ernő: Művészet, társadalom
Bp. Corvina 1977

Györgyi Dénes

Tagja a Műegyetemen alakult „Fiatalok" csoportnak Kós Kávollyal, Sámsky Bélával, Tátray Lajossal, és Kozma Lajossal együtt.

Koós Judith:Kozma Lajos munkássága Bp.1975.Akadémiai

16.old.

Györgyi Dénes

neve aulitve

rendől: rálnai (Akadémia 74) 22 old

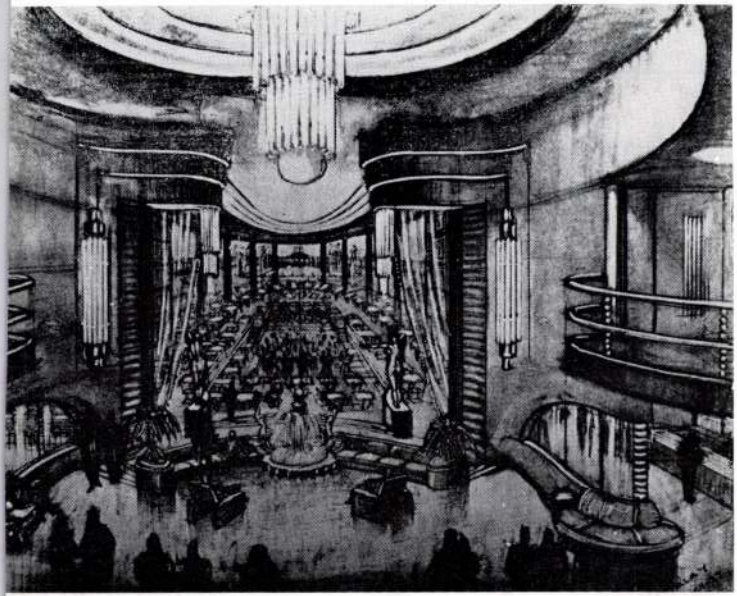

7

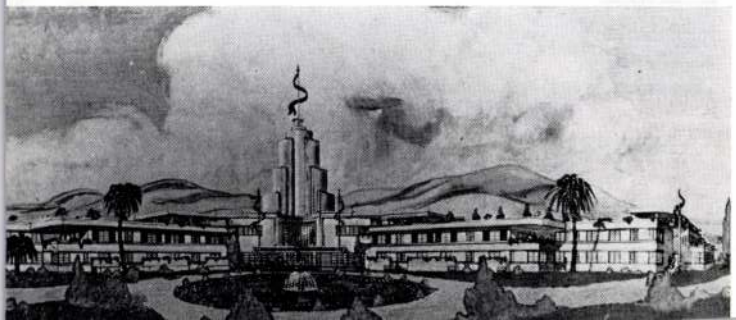

Györgyi Dénes
(1886—1961)

1

Györgyi Dénes építész és iparművészeti iskolai tanár születésének centenáriumára a Magyar Építészeti Múzeum kiállítást rendez. A kiállításra részletes katalógus készül dokumentomokkal, életrajzi adatokkal, tanulmányokkal. Ezért szerkesztőségünk úgy határozott, hogy lapunk más módon emlékezik meg Györgyiről.

Gyöngyi Dénes, építészipartörténet (1886-1961). 3./ Folytatás

Gyöngyi Dénes – Mende Valér: Gyöngyösi városházra tervpályázaton II. díjat nyert terv, 1911.

Magyar Építőművészet, 1986.6., 56-old.

Györgyi Dénes építész-iparművész (1886-1961).
Gerle János: Iskolaépítés a századfordulón.
Magyar Építőművészet, 1984. 3. 19-old.

8. *Györgyi Dénes: Állami elemi iskola, Kiskunhalas*

8.

lületi ornamentika. A Löffler testvérek Kazinczy utcai—Dob utcai együttese Lajta 1908 körüli építészetét folytatja tovább, méltó párja a Mexikói úti Vakok Intézetének. Az anyaghasználat — kő és tégla — és a részletképzés német és észak-európai példákat követ, a tömeghatás jellegzetesen keleties.

Az önálló városi iskolaépítkezések között jelentős számú a Lechner Ödön stílusát követő épület. Ez nemcsak Baumgarten műveire vonatkozik, Kőrössy Albert budapesti, VI. kerületi főgimnáziuma (Kölcsey gimnázium) vagy budapesti tisztviselőtelepi gimnáziuma (Könyves Kálmán körút, jelenleg a múzeumok központi restaurátor műhelyei) egyaránt a lechneri stílus kiemelkedő példái. A nemzeti stílust a felvidéki pártázatos reneszánsz újjáélesztésével megteremteni szándékozó Lechner Jenő és Warga László jellemző alkotása a sárospataki tanítóképző intézet. Ugyanilyen stílusjegyekkel készült Hajós Alfréd és Villányi János terve a lőcsei főgimnázium épületéhez.

A téma határán helyezkedik el az egyetemi építkezések ügye, de a korszak nagyjelentőségű felsőoktatási intézményeit nem hagyhatjuk figyelmen kívül. Korb Flóris és Giergl Kálmán játszották a fő szerepet az egyetemi épületek tervezésében, a budapesti klinikák mellett a kolozsvári orvosi kari épületeket is ők tervezték, ugyanott az egyetemi könyvtárat. Ezt követik a szegedi, majd a debreceni

1. számú melléklet

A Székesfővárosi iskolaépítési akció (1909—1913) építészei:

almási Balogh Loránd (Mária Terézia — ma Horváth Mihály — tér)
Balázs Ernő (Marcibányi tér és Lehel út)
Barcza Elek (Hungária út és Izabella utca)
Baumgarten Sándor (Szegényház — ma Jurányi utca)
Baumhorn Lipót (Csata utca)
K. Császár Ferenc (Balaton — ma Pálffy György — utca)
Fleischl Róbert (Soroksári út)
Forrai Sándor (Miklós tér)
Fritz Oszkár (Telep utca)
Gyalus László (Százados út)
Hikisch Rezső (Szentendrei út)
Hültl Dezső (Mester utca)
Iváncsó István (Tisza Kálmán — ma Köztársaság — tér)
Kauser József (Váci út)
Kauser József és Szőllősy Aurél (Márvány utca)
Kós Károly és Györgyi Dénes (Városmajor utca)
Kőrössy Albert (Szvetanay — ma Lenhossék János — utca)
Lajta Béla (Vas utca)
Lechner Jenő (Elemér — ma Marek József — utca)
Löllbach Kálmán (Gyáli út)
Novák Imre és Góth Jenő (Lajos utca)
Pártos Gyula (Tóth Kálmán utca)
Reichl Kálmán (Kiscelli út és Papnövelde — ma Eötvös Loránd — utca)
Reischl Gusztáv (Kertész utca)
Rerrich Béla (Üteg utca)
Sándy Gyula és Orbán Ferenc (Fehérvári út)
Schmidt D. Gyula (Dembinszky utca)
Schulek János (Pannónia — ma Rajk László — utca)
Schwendtner József (Bezerédi utca)
Sebestyén Artúr (Egressy út)
Szabó Gyula (Dugonics utca és Halom utca)
Zrumeczky Dezső (Áldás utca)

Györgyi Dénes

GYÖRGYI DÉNES KITÜNTETÉSE. A MÉSz. (Magyar Építőművészek Szövetsége), mely legkiválóbb építészeinket egyesíti magában, igen szép kitüntetésben részesítette Györgyi Dénest, Iparművészeti iskolánk tanárát. Az idei nagy mesterdíjat ítélték oda ennek a fáradhatatlan és oly sok jeles alkotásáról ismert építőművésznek. Kétségtelenül egész, sokoldalú munkásságát értékelték kartársai, amikor annyi jeles középület, családi ház és lakásberendezés tervezőjét erkölcsi elismerésükkel megjutalmazták. Alkalmul mégis a brüsszeli kiállítás magyar pavillonjával elért nagy sikere szolgált erre, mely Györgyi Dénes nevét itthon és a külföldön a legjelesebb építészek sorába emelte.

a 1
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1936. 67. l.

allon Emma: Vác művészete a XVIII.
.80, 17 K. 104 l. Bp.1935.
ugen: Budaörs, ein vergessener
ort. Kny. Neue Heimatblätter / 80,
. Pécs, 1936.
Csáky és szobrászata. 40. 19 k. 36 l.
1926.
za Géza: Perlrott Csaba Vilmos művé-
. 33 k. 16 l. Budapest, é.n. /1929/
Samu: Szendrő vára. 80. 0 k. 40 l.
1908.
ek, Ferdinand: Forchenstein /Fraknó/
h-topographische Beschreibung. 16 o.
. Bécsulykely, 1852.
antizek: Nove prispevky z Dejinam
a Slovensku
mre - Karczos Béla: Egri képeskönyv.
. 127 l. Eger. 1937.
ky Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón

Györgyi Dénes

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 18. l.

Bodon Károly és

Györgyi Dénes

A PITTSBURGI EGYETEM MAGYAR TANTERME számára terveket készített Bodon Károly és Györgyi Dénes. A negyvenemeletes egyetemi épület helyiségeit a különböző nemzetiségek rendezik be. A pittsburgi magyarok is elvállaltak egy szemináriumi oktatás céljára szolgáló tantermet 15.000 pengő költséggel. A berendezésnek magyaros jellege lesz. A bútorokon kívül a magyarságra a faliképek fognak utalni, melyek néprajzi és történelmi vonatkozása alakos ábrázolásban jelenik meg.

Magyar Iparművészet

1930. 92. l.

Kére

A M. Iparművészeti Társulat lapja, a **Magyar Iparművé**
hogy a lap a lefolyt tíz év alatt folyton emelkedett, évről-évre tartal
művészi folyóiratok mellett méltán megállja a sarat. A Társulat, a
tekintélyes összeget fordít a lap költségeire, szeretné, ha a **Magyar Ip**
rövidebb időközökben jelenne meg. E szándékát azonban csak úgy valós
saját érdekökben kérjük t. Tagtársainkat, hogy ismerőseiket a lapra fi
szívesek legyenek.

Ennek reményében küldjük ezt a belépési nyilatkozatot.

Budapest, 1908. január havában.

A MAGYAR IPARMŰV

TITKÁRI HIVA

Belépési ny

Alulírott a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjain

GYÖRGYI DÉNES ELŐADÁSA AZ ÉPÍTÉSZEK NEMZETKÖZI KONGRESSZUSÁN. A „Réunions Internationales d'Architectes" Budapesten tartott kongresszusán, a francia, angol, német, valamint a világ legtávolibb tájairól egybesereglett építészeket a megnyitó ülésen, melyet a József-Műegyetem nagytermében tartottak, Györgyi Dénes műépítész tanár, társulatunk választmányi tagja üdvözölte.

Ugyanekkor Györgyi Dénes francia nyelven magas színvonalú előadásban ismertette a modern magyar építészet fejlődését. Előadásában bevezetőül rámutatott azokra a rendkívüli anyagi nehézségekre, amelyek a háború óta a magyar építőiparra súlyosodtak. Kifejtette, hogy építészeink a magyar jelleg megőrzése mellett, modern irányú építészünket oly beteljesedett művészetté fejlesztették, amely a külföldi szakkörök legnagyobb elismerésére tarthat számot.

188

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1935. 188. l.

Vetített képekkel kísért előadásában megemlékezett Lajtáról, mint aki a 910-es években kezdett munkásságával voltaképen futárja volt a modern építőművészetünk kialakulásának.

A hallgatóságot lebilincselő szavakkal sorakoztatta fel Györgyi Dénes középületeink és magánházaink építőművészeti értékeit. Rimanóczy pasaréti templomát, Vágó és Faragó zsinagógáját, Kozma üvegházát, Farkas Endre és György dunaparti nyaralóját, György D. Elektromos Művek bérpalotáját, Árkay Bertalan, dr. Kocsis István, Pogány Móric, Münnich Aladár, Fischer József, Molnár Farkas, Preisich és Vadász, Birbauer Virgil és mások kivitelezett munkáit méltatta és kifejtette azok munkáinak egységes magyar jellegű elgondolását.

Nagy tetszést aratott beszámolójának azon része is, amelyben a jövő Budapest egyes részlet-terveit mutatta be. Wälder Gyula Sugárútja, Vágó József Tabán-terve, Hajós Alfréd Margit-szigete, Farkas Endre és György Berlini-tere Györgyi tanár

szavaival megvilágítva, a legteljesebb mértékben nyilvánvalóvá tették tervezőik művészálmainak minden szépségét.

Minden esetre hasznos lenne, ha Györgyi Dénes előadása teljes egészében magyar nyelven is megjelenne, hogy mint átfogó tanulmány, váljon ismertté nagyközönségünk körében.

Harkály — Venus 10
Hiesz Géza : Üvegváza — üvegszobor 11
A stuttgarti «Wohnbedarf»-kiállításról. Üveg- és porcellánedények 13
Endrő Margit : Kerámiák 14

GRAFIKA, FESTÉSZET

Leszkovszky György : Kápolnamennyezet 1
Márton Ferenc : Falfestmények 2
Muhits Sándor : Falfestmények 22, 2
Márton Ferenc — Muhits Sándor — Beszédes László : Falfestményrészletek 2
Reklámlap (színes műmelléklet a 3—4. sz. füzethez)

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Révész és Nemes terve. — Földes Miklós terve 75
Körner József tervei 76
Budapesti Nemzetközi Árumintavásárról. Kanics Miklós : Bejárati kapu. — Körner József textilstandja. — Kép a vásár szabad területéről 86
Lakatos Artúr textilstandja. — Révész és Nemes textilstandja. — Kanics Miklós pavillonja 87
szkovszky György : A badacsonytomaji Szt. Imre templom szentélye 125

TEXTIL, NÉPMŰVÉSZET

vács Zsuzsanna textilmunkái. Faliszőnyeg. — Hímzett terítő. — Párnák 73
Drávamenti főkötők (színes melléklet a 7—8. sz. füzethez). — Régi kalotaszegi fejkötő. — Régi kalotaszegi vőfélykendő 154
Régi erdélyi hímzések és kerámiák 154
Erdélyi székely rúdravaló. — Küküllővidéki tányéros asztalterítő 155
Erdélyi rúdravaló. — Kalotaszegi írásos lepedővég 156

ÖTVÖSMUNKÁK, FÉMMŰVEK

rrich Béla : Templomi gyertyatartó. — «Az Élet Kapuja» 15
rján Oszkár : Bronzkandellaber és ereklyetartó 29

Györgyi Dénes

DEBRECENI DÉRY-MÚZEUM épülete már egy év óta készen áll. A befejező munkálatokat most végzi Györgyi Dénes épitész tanár. Földszintjén nyilvános könyvtár, előadóterem, időszaki kiállítási helyiségek és tudományos társulatok hivatali helyiségei vannak. Az első emeleten a «Debreceniana» város-történeti gyüjtemény keretében a honfoglalás kora előtti időktől kezdődőleg a 48-as biedermayer-korig, történelmi, érem, néprajzi és kismesterségek anyagával teljes gyüjtemény ad számot a város multjáról. A második emeleten az iparművészeti és képzőművészeti gyüjteményt helyezték el, benne a Szépművészeti Múzeum letétét is.

A Múzeum megnyitása május 25-én lesz országos nagy ünnepségek keretében. Folyóiratunkban külön cikk keretében Divald Kornél fogja ismertetni.

Magyar Iparművészet

1930. 91. l.

szertár
út 12.

Györgyi Dénes

AZ ORSZ. MAGYAR KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁBÓL. Az első félévre beiratkozott a bútortervezőszakra 46, építőiparművészetre 5, festészetre 29, grafikára 52, keramikára 18, ötvösségre 14, szobrászatra 28, textilre 53, összesen 245 tanítvány, akik közül 149 fiú és 96 leány. Az oktatás az iparművészet itt felsorolt ágazatain kívül felöleli a kisplasztikai, érmészeti és színpadtechnikai ismeretek tanítását is.

A tanári személyzetben annyiban történt változás, hogy dr. Rottmann Elemér orvos és egészségtan-tanár 28 évi buzgó és önzetlen munkássága után, amellyel diák-karitatív tevékenységének számtalan jelét adta, megvált az intézettől. Utóda dr. Pap Dezső, klinikai orvos lett.

A háborúban elesett s hősi halált halt iparművésznövendékek emlékművét, Györgyi Dénes műépítész-tanár tervei szerint, az iskola szobrász- és ötvösszakosztályai teljesen elkészítették s annak felavatása a közel jövőben lesz kegyeletes ünnep keretében.

Az iskola idei nagy tanulmányútját május hó folyamán Velencébe rendezi.

Magyar Iparművészet
1929. 25. l.

FIRLE WALTER. A GYÓGYULÁS UTJÁN.

Györgyi Dénes

A koronázási főtemplom főhomlokzatának zászlódiszét fenti terverte.

Repr.

Magyar Iparmüvészet

1917. 10. l.

BUDAPEST, AZ ATHE
NYOMDAI RÉSZVÉNY

Terverte a Werbőczy utca torkolatának díszítését.

Repr.

u. o. 11. l.

LYAM 1917
PEST
ÁGOS MAGYAR
TI TÁRSULAT

Györgyi Denés

vid
z

Magyar Iparmüvészet

1916. 201. l.

1

h-

k

tén

k.

sz-

t

z-

o-

al-

i-

h-

á-

Györgyi Dénes

Hadiemléktábla

terve, repr.

Magyar Iparmüvészet

1916. 162. l.

k.
oln-

ő-
ajz/,
.
ég
tos
lban.
sé-
A
.y-
tás
égé-

st-
don,

Györgyi Dénes

1910-től a bútortervezés
ortatója, óradíjas tanár

Értimisk 1910/11.
17. l.

ÁZ PERSPEKTIVÁJA

AINISTRATIOS·ÉPÜLET·
ZINT

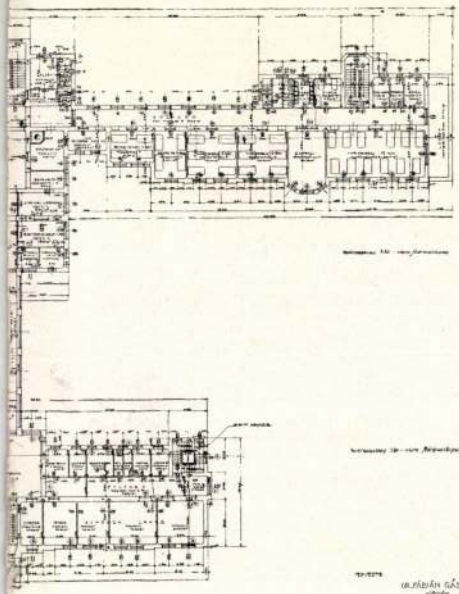

ALAPRAJZ

ZKÓRHÁZ KÖZPONTI ÉPÜLETE

ÁBIÁN GÁSPÁR

BUDAPEST.

György Dénes és Kós Károly

Az épitészeti részben igen figyelemreméltó, szellemes és müvészi terveket mutattak be a Mücsarnokban rendezett tárlaton,-mint Jean Preux ismerteti "Tavaszi kiállitás" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17. sz. 278-279. lap.

Györgyi D.,épitész. MDK

az Iparművészeti Társulat birálóbizottsága a legutóbb két pályázatról döntött, /Cserépkályha./ - A szálloda szobára vonatkozó pályázaton az I.dijat - 300 korona- H. és Gy. ép.-k nyerté el. A KivitelTEK Gelb M és Fia cég által történt.

Az Iparművészeti Társulat két pályázata.
Müvészeti Krónika, 1905.jan. 15. f.l.

Györgyi Dénes

épitész

szül. Budapest 1886

okl. mjert 1909

Nev jegyz. Müeggetem 8 l.

Zárókimutatás, 1933. m

ámlas				400,000	
"		11 976	50		
		~~1197~~			
"		42120	—		
"		24,000	—		
"		6700	—		
"		75,800	—		
"				30,000	—
"		120,000	—		
"		39470	—		
		~~39,47~~			
"		47,900	—		
"		20,000	—		
"		~~1910~~	~~50~~	1910	50

Györgyi Dénes

cród

A Ház 1910. III. 82 l.
(Modern templom)

NYOMATOTT BUDA
DALMI ÉS NYOMDAI
IGNÁC MŰVEZETŐ, F
DENZ-OSZTÁLY TEC
LAJOS GÉPMESTER
VEL. A TÖRDELÉS
A KLISÉKET KÉSZÍ

Á Z

)LYÓIRAT

ÁLNAI BÉLA

KELY DEZSŐ

.M

MDK

György Dénes

ebédlőbutor

Kassai kiáll. Magyar Iparművészet 1911.

Györgyi Dénes

GYÖRGYI DÉNES okl. építőművészt, az iparművészeti iskola óraadó tanárát a közoktatásügyi miniszter úr ugyanoda végleges minőségben kinevezte. Györgyi már ötödik éve működik az orsz. m. kir. iparművészeti iskolán, ahol a belső építészetet tanítja.

Magyar Iparművészet

1913. 342. l.

Györgyi Dénes

vod

Kertész K. Róbert

Nemzeti építőmű-
vészet. Bp.
1916. 18. l.

.....szám.

Műemlékek Or

Tárgy:

Az 1937-38. évi mó-
dosított költségvetési
szerveret.

A

Me

Eg

Elő

Ut

Györgyi Dénes

ép.

cred

Magyar Építőművészet

1910. 4 oz. (A Szent Imre Collegium térópályázata)

I. Dy.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Györgyi Dénes

erod

Magyar Epitömüveszet

1911. 7 sz. 10-13. l. A debrecz-
mi kereskedelmi és ipar-
kamara beiház épülettel
kapcsolatos szekházépüle-
tének terv pályázata.)

Kéjes

I. Dy.

.... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Györgyi Dénes

A DEBRECENI KERESKEDELMI CSARNOK KASZINÓJA. Az 1909. évi debreceni iparművészeti kiállítás sikere arra buzdította a Kereskedelmi Csarnok vezetőit, hogy az új kaszinóhelyiséget is egységesen, művészileg, modern szellemben terveztessék meg. Kernhoffer József elnök fáradozásainak köszönhetők ezek a művészi interiőrök, melyeket Györgyi Dénes műépítésszel, a debreceni iparművészeti kiállítás tervezőjével rendeztettek be. Ez interiőrök egyikét, a társalgótermet, jelen füzetünkben mutatjuk be.

Magyar Iparművészet

1910. 24. l.

roknak müvészettörténettel, vagy

tói. Az Intézet minden

nárium, vagy proseminárium

Tagsági dij félévenként

könyvtár gyarapitására és karban

A felvételi kérvényeket

beadni, ~~amely időpontig leadandók~~

~~A multévi tagoknak is~~

Az Intézet felvett tagj

muzeumokban ingyenes, a Nemzeti Sz

Mücsarnok kiállitásain kedvezmény

tásain, az intézeti igazgató vezet

megtekintés esetében pedig 20 fil

Budapest, 1932. szeptembe

a Müvészettörtén

Györgyi Dénes

4 1

MAGYAR IPARMUVESZET

1936. 181. l.

KITÜNTETÉSEK. A hivatalos lap sok olyan külföldi rendjel-adományozás hírét közölte az elmult hetekben, melyek kormányzói jóváhagyása mostanában érkezett meg. Ezek valamennyije vagy a magyar művészetnek külföldi szerepeltetésével függ össze, vagy művészetileg is értékes tevékenységet jutalmaz. Így dr. Tihamér Lajos miniszteri tanácsos, az Irodalmi és Művészeti Tanács ügyvezető igazgatója, az olasz Koronarend közép- és tiszti keresztjét, valamint a belga II. Lipót-rend középkeresztjét kapta; dr. báró Szalay Gábor, nyug. államtitkár, társulatunk választmányi tagja az osztrák Érdemrend nagykeresztjét; dr. Ybl Ervin közoktatásügyi miniszteri tanácsos, a kiváló művészeti író, a belga Korona-rend középkeresztjét; Györgyi Dénes műépítész, az Iparművészeti Iskola tanára, a belga II. Lipót-rend középkeresztjét kapta. Valamennyiük megérdemelt kitüntetéséhez a magyar művészeti közvélemény szerencsekívánataival csatlakozik.

onsiderable progress. More economical distribution nd more unified character are the dominating marks f the sixth „Triennale" Exhibition. It may be noted lso that several nations have recognized the great alue of the Triennale and have exhibited better orks than before. On the first place we may name witzerland, which as to the architectural formation f her rooms as well as to the setting of the material as built an exemplary exhibition. Not only with espect to this show but also measured with the ighest exigencies, it must be said that the concep- ion of Mr. Max Bill might serve as an example or any exhibition of applied art and modern archi- ectural art. — France was very remarkable in the lan of her exhibition as well as in the works xhibited. — The art of Tyra Lundgreen was of ecisive effect for the success of Sweden. — The xhibition of Austria represented the taste since ongtime renowned of the applied art of Vienna. — oth Hungary and Belgium were somewhat split iecemeal and therefore the good material exhibited ost of its effect. — Tchecoslovakia has shown eautiful things in laces and glassware, Finland in he technic of her furniture ; the posters of Cata- onia consoled us for the shortcomings of applied rt. — Italy proved by the material shown as well s by the grandious way of arranging the whole xhibition the remarkable progress made by the rt of building interiors but also by the single ranches of her applied art. — The exhibition of cenic art in the basement would have deserved a

Györgyi Dénes

SZEMLE. Györgyi Dénes tanár a párizsi magyar pavillon tervezője nemrég meghívta a fővárosi sajtó képviselőit és tájékoztatta őket a világkiállítás magyar pavillonjában folyó munkálatokról. Elmondotta, hogy a francia építőmunkásokon kívül mintegy harminc magyar szakmunkást is kivittek a belső berendezési és iparművészeti installáció elvégzésére. A gyönyörű kiállítású magyar pavillont egy finomízlésű csárda és hozzátartozó kert fogja kiegészíteni, melyben nemcsak a falak festését, de még az edények díszeit és a kiszolgáló személyzet öltözetét is művészi tervek alapján oldják meg.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 108. l.

Györgyi Dénes

iparművészeti iskolai tanárnak a VI. fiz. ont. jellegét adományozták-

MAGYAR IPARMŰVESZET
1937. 125. 1

Greco: Toledo látképe — — — — — — — 121
Greco: Orgaz gróf temetése — — — — — — — 122
Pátzay Pál: Dunai szél — — — — — — — 123
Horvay János: Irinyi emléktábla — — — — 124
Ligeti Miklós: Tüzéremlékmű — — — — — 125
Csorba Géza: Ady emléktábla — — — — — 126
Pátzay Pál: Gróf Zichy Jenő emléktába — — — 127
Körmendi Frim Jenő: A merengő — — — — 127
Antal Károly: Julián barát — — — — — — 128
Dunaiszky László: Lendvay Márton — — — — 129
Beck Ö. Fülöp: Ifjúság — — — — — — — 129
Szeged: Szabadtéri játékok — — — — — — 130
Horvay János: Öreg honvéd — — — — — — 131
Zsáhody Csiszér János: Csengery Antal — — 131
Van Gogh: Tájkép — — — — — — — — 132
ifj. Vastag György: Gróf Hadik András — — — 133
Van Gogh: Börtönudvar — — — — — — 133
Reményi József: Báró Eötvös emléktábla — — 134
Sóváry János: Korsós leány — — — — — — 135
Csorba Géza: Napozó — — — — — — — 135
Ottrubay Melinda — — — — — — — — — 136
Lenck Á. Béla: Hát akt — — — — — — 136
Lenc Á. Béla: A művész neje — — — — — 137
S. Gráf Magda: Rassay Károly — — — — — 137
Sikorska Zsolnay Júlia: Nyárfás puszta — — 138
Idrányi Tibor: Ausztriai emlék — — — — — 138
Gyulay Dezső: Tájkép — — — — — — — 139
Gyulay Dezső: Kert a napsütésben — — — — 139
Kenedi Kern Andor: P. M. arcképe — — — — 140
Vadnay Géza: Téli táj — — — — — — — 141
Révész István: Tájkép — — — — — — — 141
Gyimessy Gy. Imre: Tere-fere — — — — — 141
Darvas Lajos: A Cárpátia gyártelepe — — — 142
Darvas Lajos: Selyem- és bélésárúgyár gyártelepe 143
A Magyar Ruggyantaárúgyár Pálma plakátja — 143
Lakatos Arthur: Csomózott magyar szőnyeg — 144

Györgyi Dénes

AZ ÜZLETI PORTÁL SZERZŐI JOGVÉDELME. A Kristóf téren nemrégiben egy már meglevő üzleti bejárat és kirakat mintájára a közvetlenül mellette levő helyiség portálját az előbbit pontosan leutánozva építették föl. A meglepő egyezés arra késztette a Haas és Somogyi-céget, mint a szellemi tulajdonjog birtokosát, hogy a másolat tervezője ellen pert indítson. A bíróság a kérdés eldöntésére szerzői jogi szakbizottság véleményét kérte ki. A bizottság előadója, Györgyi Dénes tanár megállapította, hogy a portál határozott utánképzésnek tekintendő és mivel véleményét az egész szakbizottság magáévá tette, a bíróság elé egyhangú javaslatot terjesztenek. Ezzel az építő- és iparművészeti tervező munka szellemi értékeinek megóvása tekintetében jelentős lépés történt.

MAGYAR IPARMUVESZET
1937. 128.l

művészi grafika is képviselve van, néhány jellemző fa- és linoleummetszéssel és rézkarcokkal.

Az iparostovábbképző esti tanfolyam szakrajzai is itt kerülnek bemutatásra.

A kirakatrendezők munkafeladataiban is érdekes tervezői törekvéseket, részletes megoldást, valamint kész kirakatokat láthatunk. A látottakból egy hézagpótló művészi kirakatrendezőirány — magyaros törekvésekkel — körvonalai bontakoznak ki.

A díszítőfestőipari szakosztály bemutatja növendékeinek magas értékű alakrajztanmenetét és a különböző tanulmányokon keresztül elért fal-, freskó-, üvegfestészet és mozaik változatos szép anyagát. A magyaros törekvés fontos követelménye dekoratív munkásságuknak és terveiknek, de nem hanyagolják el a stílusos minták festését sem, főleg építészeti vonatkozásokban.

Az iparostovábbképző esti tanfolyama a szakosztálynak a gyakorlati életben dolgozó segédek és mesterek rajz- és szakmabeli tudását gyarapítja.

Az agyagipari szakosztály (kerámia) ebben az évben is igen változatos anyaggal szerepelt. Műhelymunkáiban ott találjuk a korszerű és magyaros kerámia gondosan elkészített szép darabjait, választékos színű zománcokat, ötletes, eredeti formájú tárgyakat, finom mozgású figurákat. Az ipari-kerámia anyaga u. m. csempék, kályha- és kandallóalkatrészek, párkányok készítése is az oktatás körébe tartoznak.

A növendékek szak- és egyéb rajztanulmányai a gyakorlati ismeretkör céljait szolgálják. Különösen értékesek az elképzelés után rajzolt virágok stb. stilizált változatai, amelyek világos szerkezeti felépítésük szemléltető képét mutatják.

Az üvegfúvó- és csiszoló-szakosztály bemutatja színes üvegekből formált figuráit és magyarosrajzú csiszolt készítményeit. Ezen a téren úttörő munkát végez a szakosztály, mert magyaros díszítőelemek felhasználásával egy új díszítőeljárást követ, teljesen ismeretlen munkaterületén a magyar iparművészetnek.

Az ötvösipari szakosztály régi hagyományaihoz híven a kézműves ötvöskészítmények sorozatával szerepel, különösen az egylemezből formált tárgyak keltik fel az érdeklődést. Igen hatásos díszt képeznek a tűzzománckészítmények, melyek vagy aplikálva, vagy mint önálló tárgy szerepelnek. A szakosztály szak- és egyéb rajztanmenetei a gyakorlati oktatással vannak kapcsolatban.

Az iparostovábbképző esti tanfolyama ennek a szakosztálynak nemcsak a szakrajzban nyujt továbbképzést, hanem gyakorlati oktatásban is. Kiváló készítményei méltán sorakoznak a nappali osztályok gyártmányaihoz.

A díszítőszobrász-szakosztály szakrajza a kőből alakított formák és szerkezetek tanításával foglalkozik. Plasztikus díszítőelemeket dolgoz fel, amelyek kőre és fára egyformán alkalmasak. Foglalkozik betűknek kőre, vagy fára való átvitelével is. A figurális szobrászat fej- és testábrázolást és azok kőbe vagy fába való faragását mutatja be.

A nőiruhatervező-szakosztály tanítja szakrajzban, alak- és ékítményesrajzban mindazokat az ismereteket, amelyek a ruhatervezést később lehetővé teszik. Rajzolnak szakszerűségi szempontból alakokat, redőzet-tanulmányokat, terveznek egyszerű-, díszes- és magyarosjellegű ruhákat, megrajzolják a tervek alapján a szabásrajzot és rajz után a ruhát elkészítik. A növendékek gyakorlati munkájukat külön divatbemutatón mutatták be.

Az esti szabászati tanfolyam főleg a szak- és szabásrajz tanítását mutatja be.

A textilipari szakosztály sokoldalú tevékenységét gazdag bemutatóanyag bizonyítja. Látunk kézi- és géphímzéseket, szőnyeg- és gobelinszövéseket, bútorszövetet és kéziszőtteset, amelyeknek terveit mind a növendékek készítették. A magyar népi művészet, a korszerű célirányosság hatása mindenütt érezhető.

Külön figyelmet érdemel a vászonra, vagy selyemre alkalmazott kézifestési eljárás, melynek terméke teljesen fény- és vízálló (mosható). Legfőbb előnye, hogy a festékanyag bármily kis mennyiségben előállítható és alkalmazható. A technika tehát kiválóan alkalmas művészi egyes példányok készítésére és a háziipar céljaira. Az eljárás technikája és a festékek anyaga az iskola laboratóriumának a munkája.

Az iparostovábbképző-tanfolyamon a textilgyárak munkásai vesznek részt és nyernek kiképzést főleg rajzi téren, amikor olyan formakincsre tesznek szert, amelyet iparukban fel tudnak használni. A szak- és kísérő rajzoktatás párhuzamosan halad a gyakorlati oktatással és azt kiegészíti.

A faipari szakosztály szakrajzi, azonkívül ékítményes-, mértani- és alakrajzi anyagot mutat be és bevezetést a szerkesztő perspektívába. A műhelymunkák a rajzi anyaggal párhuzamosak, pl. az elsőévesek az általuk rajzolt fakötéseket a műhelyben gyakorlati feladatul kapják és azokat el is készítik. Ez a rendszer folytatódik emelkedő sorrendben minden évfolyamon a legkényesebb műbútorkészítményekig. A stílusok tanítása, a stílusos bútor restaurálása, a korszerű készítményekben a magyaros törekvések képezik még a szakrajz és gyakorlati oktatás célját.

Az iparostovábbképző esti tanfolyam iparossegédek részére szolgál ízlés- és tudásfejlesztő rajzoktatással. Ez a szakrajz újabban az épületasztalosság területére is kiterjeszkedik.

A könyvkötő- és bőrdíszműves-ipari szakosztály a legegyszerűbb kötési eljárásoktól a legdíszesebben kivitelezett bőrkötéses, szegélydíszes munkákat mutatja be. A bőrberakás, domborítás stb. eljárások, valamint ezek alkalmazása a kiállított tárgyakon láthatók. Igen fejlett az aranyozás és betűnyomás technikája. Szép sorozatban szerepel az előzékpapírgyártás. A szakrajz és ékítményesrajz a műhelyben elkészült tárgyak adatai, szerkezeti- és díszítőelemeit mutatja be, tanmenetszerű elrendezésben.

Az iparostovábbképző esti tanfolyam a dolgozó segédek munkáját mutatja

be, főleg olyan eljárásokban, amelyeket a gyakorlati életben nem lehet elsajátítatni. Az elismerés ezeknél a munkáknál számos, az ipartestület által adott jutalomban jut kifejezésre.

A nappali rajzosztály növendékei főleg a dekoratív és alakrajzban mutatják be munkásságukat. Az esti mintázóosztály agyag- és gipszmunkáit mutatja be főleg abból a témakörből, amiből az ott tanuló segédek dolgoznak.

Az esti alakrajzi osztály három csoportra tagozódik. Az első évben kocka és gipsz utáni fejrajzot mutatnak be, a második évben gipszfejek és természet utáni fejrajzolást, a harmadik évben aktrajzot tanulnak.

Az iskola munka- és rajzkiállítását f. é. június hó 23-án nyitotta meg dr. Felkay Ferenc székesfővárosi tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője. A megnyitón megjelentek a kultuszminisztérium, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium, a Tankerületi Főigazgatóság képviselői. Megjelent ezeken kívül a főváros törvényhatóságának és a közélet kiválóságainak soraiból sok érdeklődő.

Az intézet igazgatója Zombory Moldován Béla a tantestület tagjainak kíséretében vezette végig a vendégeket és mutatta be a kiállítás változatos, élénk érdeklődéstkeltő anyagát.

Megállapíthatjuk, hogy az ezévi tananyag emelkedő módon sorakozik ennek a nagymultú intézetnek eddigi sikeres bemutatóihoz. D. F.

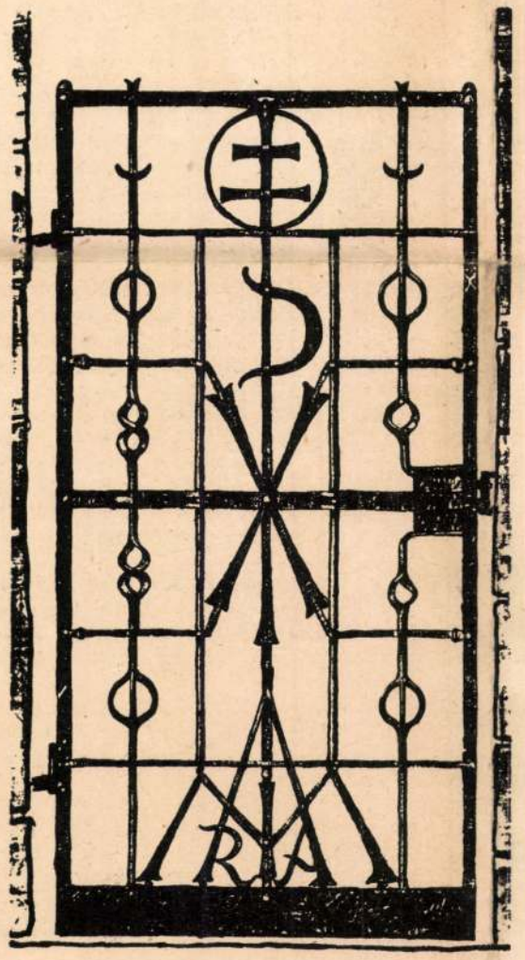

Vasrács terve.
Készült Györgyi Dénes tanár osztályán.

A IX. SZEGEDI IPARI VÁSÁR. A „Nemzetközi Vásár“ népszerűségének buzdító hatása nyomán, néhány nagyobb vidéki város is igyekszik vidéke kézműiparosságának árueladási alkalmakat nyujtani.

A IX. Szegedi Ipari Vásár Szeged város és a Nagy Magyar Alföld értékesítési központjává akar fejlődni a jövőben. Ez a szegedi vásár egyik gazdasági célja. A másik cél az anyagiakon kívül szociális tartalmú. A szegedi és szegedkörnyéki kisemberek segítésével a kézműiparosságnak, az alföldi háziiparnak, az iparművészetnek és az élő népművészetnek bemutatója akar lenni.

Mindkét cél a mai gazdasági helyzethez alkalmazkodó életlehetőségek keresése alapján alakult ki.

A IX. Szegedi Ipari Vásár külső képét — elsőízben — az ideális célokat megvalósítani akaró jószándék mérlegelésével kell kritika tárgyává tenni.

Reméljük, hogy ott, ahol az ideálizmus iránti érzék megállapíthat, ott a szebb, a művészibb, a gazdaságosabb megoldásra mutató segítő szándék is kellő méltánylásra talál.

A vásár területe az adott lehetőségekhez alkalmazkodva az Iparcsarnok előtti zárt útvonalon, az Iparcsarnok és az Ipartestület Székházának belsejében és azok udvarán helyeződött el.

Az útvonalon a szokásos sátorsor kialakításával, leginkább az általánosan ismert közszükségleti cikkek árusítói foglaltak helyet.

A Székház és az Iparcsarnok épületében és azok udvarán, a kézműipar, a háziipar, népművészet képviselőinek fülkéi és sátrai sorakoztak egymás mellé.

A vásárrendezés építészeti összhatásának elbírálásánál, az utcai főbejárat — a vásárkapu — megoldásában művészi ötletet és nagyvonalúbb elképzelést szívesebben láttunk volna.

A Székházban és az Iparcsarnokban érdekes feladatok sorát láttuk az emeletek magasságaiból származó átmenetek kiegyensúlyozásából. Az egyes fülkék egységes megoldására, valamint az utcán, udvaron felállított sátorok és árusítóhelyek összhatásának kialakítására, a kiállításrendezésben jártas építőművészek kipróbált erőire hívjuk fel a vásárrendezőség figyelmét.

A vásár anyaga, néhány nagy vállalat kivételével, nagyobbrészt a háziiparosságnak és a kézműipar változatos munkásságát mutatta be.

A kerámiai tárgyak között a Hódmezővásárhelyi Művészek Majolika Telepének szokott nívós és jó kivitelű darabjai a formaművészet nyugodt fölényét hangsúlyozták. A kiállított bútorok legtöbbje, az uniformizált modernizmus terjedését mutatta, stílbútorral vegyítve. El kell

MAGYAR IPARMUVESZET
1937. 138. l lap

Györgyi Dénes

Kubinszky Mihály: Györgyi Dénes /1886-1961/. - Életművének részletes ismertetése és méltatása, halálának 10. évfordulója alkalmából.

Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 53-55.l.

Györgyi Dénes

Nemzeti művészeti tö-
rekvések Orosznagban
c. imen előadást tartott
a MMÉE-ben 1912
dec. 16.

MMÉE Közl
1913. 19. l.

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATAL
BUDAPEST, I., VÁR.

BUDAPEST 1938 JAN. 26. 10. VI-1 J

..... szám.

Műemlékek orsz.biz.
Budapest.
IX.Rákos u.l.

Hivatalból.
Díj átalányozva.

4785/1937.

..... ker., ... utca .....

Györgyi Dénes

MMÉ Évk

1914.66.l

az ajánlathoz melléklendő az összeg **5%-áról**, mint bánat-
l szóló nyugta, mely bánatpénz a község pénztáránál
ndó be.

z ajánlatok lepecsételt és bérmentes levélben „Ajánlat
falu nagyközség vizvezetéki munkálataira" felirással ellátva,
ég elöljáróságánál legkésőbb **1909. évi május hó 22-én**
tt **10 óráig** nyujtandók be, amikor is az ajánlatok nyil-
n történő felbontása kezdődik.

lkésve, vagy táviratilag benyujtott ajánlatok, utó- vagy
valamint a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok figyelembe
tetnek.

Versenytárgyalási hirdetmé

A helybeli **m. kir. állatorvosi főiskola élettani és tani épületének kibővítéséhez** szükséges: I. bontás-, fö müves-, elhelyező- és „Rabitz"-, II. vasbeton födém-, III. kő IV. vas-, V. ács-, VI. cserépfedő-, VII. bádogos-, VIII. a IX. lakatos-, X. mázoló-, XI. üveges-, XII. burkolati-, XIII. tölgyfapadló-, XIV. aszfaltburkolati-, XV. vizvezeték és csato XVI. légszesz-, XVII. központi fütés és szellőztetés-, XVIII. világitás-, XIX. jelző csengő-, XX. vászon ponyvák-, XXI festő-, XXII. szobrász-, XXIII. teherfelvonó-, XXIV. k munkák biztositására a m. kir. földmivelésügyi minister 31. sz. rendeletére a m. kir. gazdasági műszaki hivatalban (V., utca 3. IV. em.) **folyó évi május hó 7 én délelőtt 11** nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

1. **Ajánlatok munkanemenként vagy az összes mu tehetők.** Az összmunkákra pályázók türni kötelesek, hogy végösszegének 50%-ig tetszés szerinti munkanemek a vá kivehetők legyenek és hogy a kivett munkák végrehajtásá vállalkozó vagy vállalkozók bizassanak meg.

2. Az ajánlat és ajánlati költségvetés csakis eredeti állitható ki.

3. Az ajánlatban az ajánlati végösszeg számokkal és irandó.

4. Az ajánlathoz az ajánlati összeg **5%-ának** m bánatpénznek valamely állampénztárnál történt letételét pénztári nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesitett csatolandó.

5. Az ajánlathoz készpénzt vagy értékpapirt csatol szabad.

6. Jogosult versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy lep sértetlen boritékban elhelyezett és „ajánlat a budapesti állatorvosi főiskola élettani és vegytani épületének k munkálataira" felirattal ellátott ajánlataikat legkésőbb **f. évi hó 7-én délelőtt 10 óráig** fent nevezett hivatalhoz nyuj ahol ugyanazon nap délelőttjén 11 órakor fognak bizo felbontatni. A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek.

7. Megjegyeztetik, hogy a folyó évben csak 175, 18 fillér áll rendelkezésre. Ezen összeg vállalkozóknak a munkához képest a szerződési összegek arányában fog kif A hátralévő kereseti összegek az 1910. év állami köl törvény erőre való emelkedése után 1910. évben fog

Györgyi Dénes

: R. Thiering.)

GYÖRGYI DÉNES KORMÁNYFŐTANÁCSOS. Iparművészeink körében és az egész művészeti társadalomban jóleső örömmel fogadták a hírt, mely Györgyi Dénes építésznek, az Iparművészeti iskola tanárának kormányfőtanácsosi kinevezéséről szólt. Hazai építészetünknek régi kiváló munkása ő akinek nemcsak itthoni épületek hosszú, diszes sor hirdeti kiváló egyéniségét, hanem a magyar iparművészet külföldi nagysikerű kiállításai alkalmával is a legnagyobb elismerés jutott osztályrészéül. Nemes egyszerűségű, de pompás térérzéssel megszerkesztett pavillonjai a barcelonai, a brüsszeli s legutóbb a párisi kiállításon osztatlanul megszerezték a szakemberek és a látogatók százezreinek tetszését. Finom ízlése, nagy tektonikus érzéke és széleskörű művészeti tudása mindig korszerűvé, de egyúttal maradandó értékűvé avatják alkotásait. Ezek között örök időkre szóló alkotása a debreceni Déri-múzeum külső és belső építészete. Az új kitüntetés alkotó erejének teljességében éri a kiváló építészt, akinek további munkássága elé is nagyvárakozással tekint az egész magyar társadalom.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1938. 64. l.

f. Redaktion und Verlag : Franz S

to bring up the new generation. They can and will learn from him. His human qualities render him apt to a leading rôle, and as an artist he can be — a circumstance of by no means secondary importance — an ideal in the eyes of the young.

The art or rather the poetry expressed in plastic forms of Ohmann is modern, yet standing before his works we never are troubled by the question whether his endeavourings are directed towards the „left" or the „right" side. We can state from his works that he is a serene-minded, poised artist whose intention is not to destroy, to revolutionise, but simply and immediately to communicate, to divide with us beauty, his own world created by himself. It would be difficult to find analogies between him and some sculptor of the near past. He has nothing in common at all with Rodin the impressionist who considered the living body as a moving temple. Barlach with his expressionism stands as far from him as the spirited Lehmbruch who however begins already to indulge in stylisation, or as Kolbe with his modelling of life-filled surfaces. Ohmann is not associable to

Kunst am meisten. Dem allgemeinen Nie-
dergang gesellte sich hier noch die V
lung des Landesgebietes durch Trianon
rend hinzu, und dieser trauervolle Um
in erhöhtem Masse die Ursache des V
Edelschmiedekunst, da doch dieses Fach
teriell höher bewerteten Grundlage bedur
anderen.

Nachdem gewerbekünstlerische Kultur
praktischen Leben in innigster Weise ver
so üben die veränderlichen Modelaunen d
fundamentalen Einfluss auf dieselbe a
zeit schien es, als ob die Eroberungen des
Styls die ornamentalen Künste hinwegfe
ten. Heute ist dies ein überholter Standpu
Kunst der Freske, des Mozaiks, der farb
fenster und auch die Edelschmiedekuns
zu neuem Leben. Wieder ist es die kirchli
das Haus Gottes, die diesen schönen Z
ornamentalen Kunst — wie Jahrhunderte
— zu neuer Blüte verhilft.

Die geschichtlichen Urkunden der u
Edelschmiedekunst können nur bis zum

Györgyi Dénes

I. Magy. Irod.

1938. 119. l

121. l.

24.-

net e Magyarországon 1711-ig.

40.-

levő plebániák összeirása 1753.

6.-

iblia megjelenésének 350.évfordu-

24.-

ica Hungaricarum, Transsilvani-

e, 1796. 3 fvk. 160.-

bübánó zsoltárai. Bp. 1904. 1.-

ben. Bp. 1907. 1.-

schen Geschichte und Literatur

es bis zur Gegenwart. 7. Aufl.

10.-

átny Lajos. (Az utolsó levelek

12.-

in moderne Entdeckungen. Brünn-

6.-

yi udvar a királyság fénykorában.

8.-

chönheit in ihren gesellschaftli-

ertragung von Francis Maro.

12.-

udien. Berlin, 1921. Fvk. 12.-

rok utja Indiától Pannoniáig.

1939. 16.-

Historiai dráma. Pest, 1836. (H.kó-

ritékban. 25.-

us collectionis normalium

epho II. pro regno Hungariae et ei

rincipatu Transilvaniae condita

Budát ábrázoló szép cimképpel.) 60.-

Györgyi Dénes

l.

Magy. Iparm.

1941. 86 l.

92. l.

Mély tisztelettel

Dr. Max Kálmán

biz. Zag.

Györgyi Dénes

A PÁRIZSI KIÁLLÍTÁS. Gigászi méretekben készül az 1937 nyarára tervezett párizsi kiállítás. A Trocaderotól Passyig csaknem mindenfelé föl van túrva a föld, sáncok és téglarakások nyugtalanítják a járókelőt. De a nemzetek találkozója, aminek a kiállítást elkeresztelték, rengeteg építkezést igényel. Külön világrész lesz a gyarmatoké és a francia vidéké, valamint a halászaté. Külön a reklámé, a technikáé, az élelmezésé. A Szajna mentén vonul fel a haditengerészet és a vitorlázás. A kisipar és kézművesség szokatlanul tág területet kap s ennek közelébe kerül a turisztika, a kertészet, továbbá a közlekedés földön és levegőben. A Grand Palais vidéke a művészeté lesz s odakerül a modern művészeti múzeum is állandó jelleggel. A különböző európai nemzetek épületei a Trocaderotól az Eiffeltoronyig húzódó tengely köré sorakoznak. Itt kap helyet Magyarország pavillonja is, Románia, Spanyolország és Oroszország kiállítási épületeinek szomszédságában. Az egész kiállítás jelszava: Közel hozni egymáshoz a különböző nemzeteket. A magyar pavillon tervezője **Györgyi Dénes** építész-tanár. Épülete a modern építőstílus szellemében tartva is kifejezésre juttatja a magyaros jelleget. Nagy csarnokán végig fognak vonulni a magyar történeti élet festett jelenetei, míg kiállító helyiségei egyrészében a mai iparművészet, műipar és népművészet legjobb termékei kerülnek bemutatásra. Természetesen a magyar idegenforgalom vonzó szépségei is megfelelő képviselethez jutnak ebben a pavillonban. A magyar iparművészet és háziipar termékeinek árusítására valószínűleg külön helyiséget is kap társulatunk, de természetesen itt is csak kifogástalan színvonalú munkák kerülhetnek a közönség elé.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1937. 12.

Györgyi Dénes

A PÁRIZSI KIÁLLÍTÁS. A magyar lapok bőségesen beszámoltak már a párizsi világkiállításnak előmunkálatairól s abban főleg a magyar pavillon nagyjelentőségű helyéről. Addig is, amíg kellő képanyag segítségével megfelelő terjedelemben méltathatjuk e hatalmas kiállítás látnivalóit, álljon itt egy rövid kis ismertetés a kiállítás lényegéről. A Szajna két partján, mintegy nyolcvan hektárnyi óriás területen kerülnek bemutatásra az építészet, az iparművészet, a divat, a turisztika, továbbá a számottevő vegyiiparok: aluminium, petróleum, kaucsuk, gáz, rádió stb. pavillonjai. A francia tudományos felfedezések, az anyagátváltozások stb. épületein kívül a kézműves ipar s a háziipar, valamint a mezőgazdaság és a gyarmatok kiállítása is óriási méretekben kerül bemutatásra. Az újjáépített Trocaderoban a néprajzi, a modern szobrászati és a könyvkiállítási anyag expoziciója lesz. Külön nagy csoportokban szemléltetik a sportok és a színház, megint más csoportokban a reklám és az oktatás világát. Az Eiffel-torony fog a fotográfia, a propaganda és a sajtó szerepéről és tudnivalóiról beszámolni. A kisiparok méltó bemutatására igen nagy súlyt vetnek s a lakatosipartól az üvegfestésig minden iparág szerepel. Negyvenöt nemzetnek mintegy kétszáznegyven építésze vett részt a kiállítás létrejöttében, amelyben tudvalevőleg a magyar pavillon is méltóan fogja reprezentálni nemzetünket Györgyi Dénes, az Iparművészeti Iskola tanárának, társulatunk választmányi tagjának pályanyertes terve alapján.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937. 108.1.

Részlet a társulat „Györgyi Kálmán-Emlékkiállításáról (1934). Györgyi Dénes terve. — Teilansicht der von der Ung. Landesgesellschaft für Kunstgewerbe veranstalteten „Kálmán Györgyi Gedächtnissausstellung“ (1934). Entwurf von D. Györgyi. — Part of the Hungarian Society of Applied Art's „Kálmán Györgyi's Memorial-Exhibition“ (1934). Designed by D. Györgyi.

Részletek a római egyházművészeti kiállítás nagyterméből (1934). Árkay Bertalan terve. — Teilansichten des ungarischen Saales auf der Ausstellung für Christliche Kunst in Rom (1934). Entwürfe von B. Árkay. — Parts from the Hungarian hall of the ecclesiastical-exhibition in Rome (1934). Designed by B. Árkay.

Magyar Iparművészet
1935, 1–2. f.
45. e kép

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

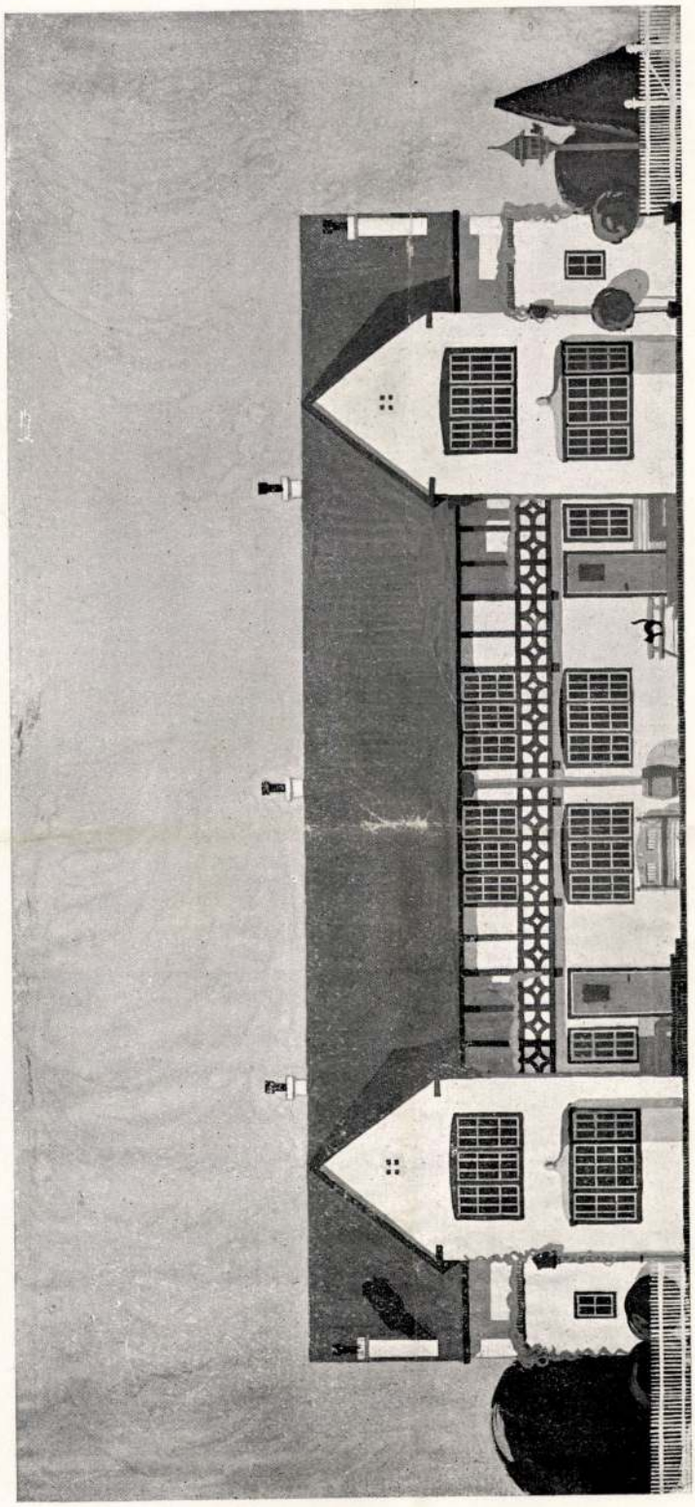

NÉGYES HÁZ. DÉLI HOMLOKFAL
A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP
TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

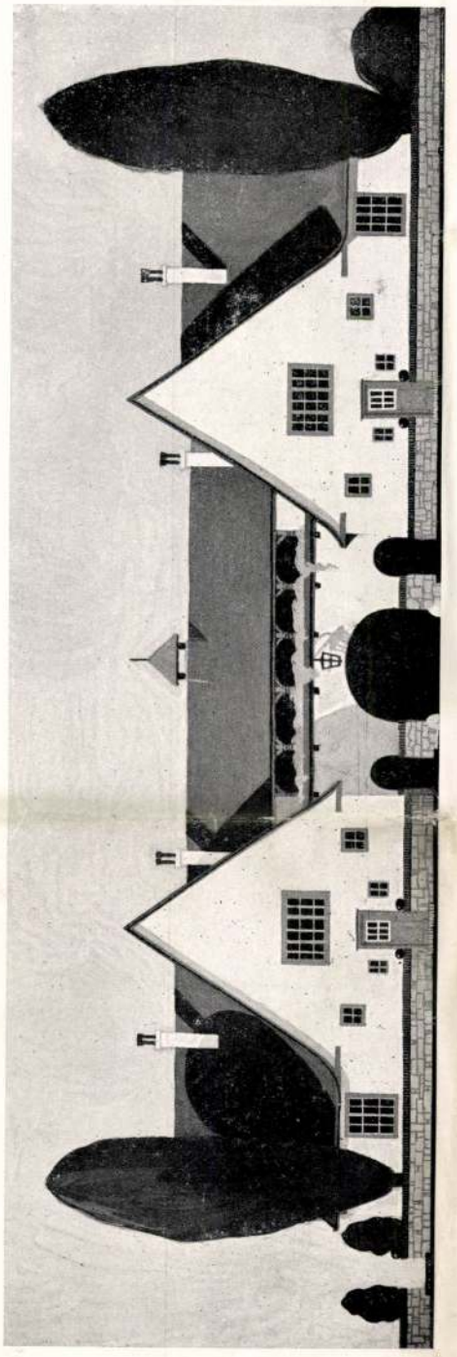

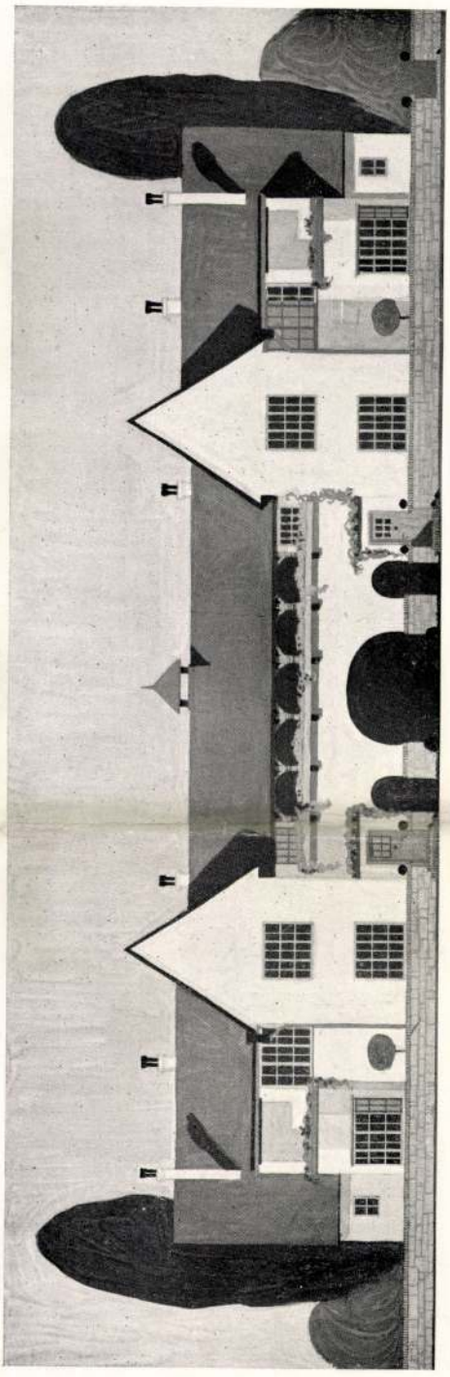

NÉGYES HÁZ. ÉSZAKI HOMLOKZAT A DÉLI HOMLOKFAL

A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

A HAD- ES NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

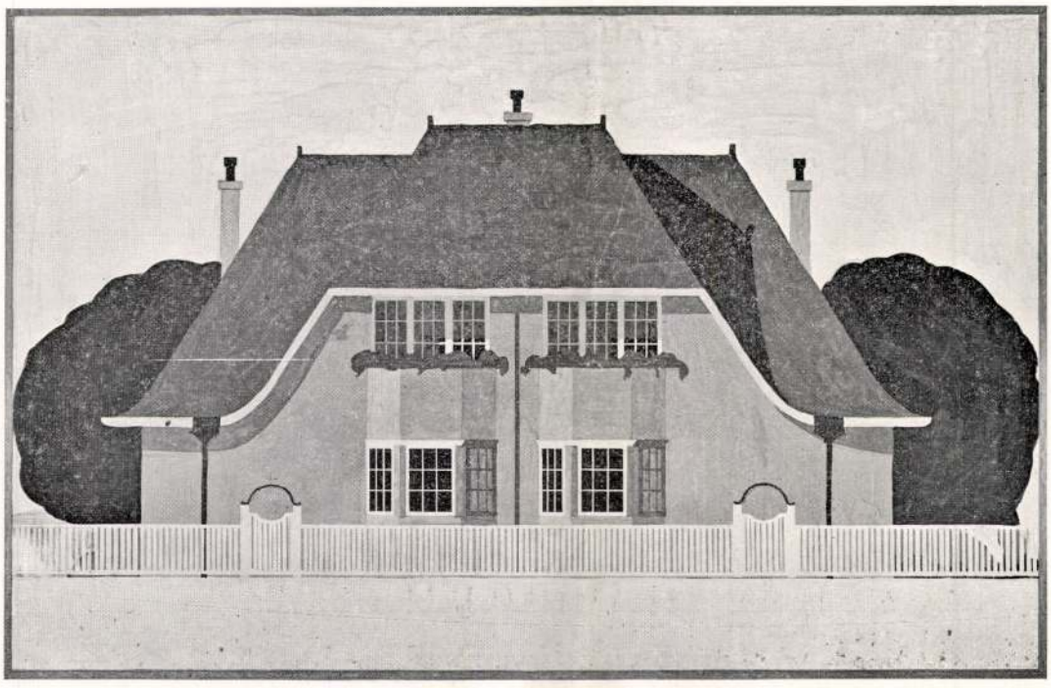

KETTŐS HÁZ. DÉLI HOMLOKZAT

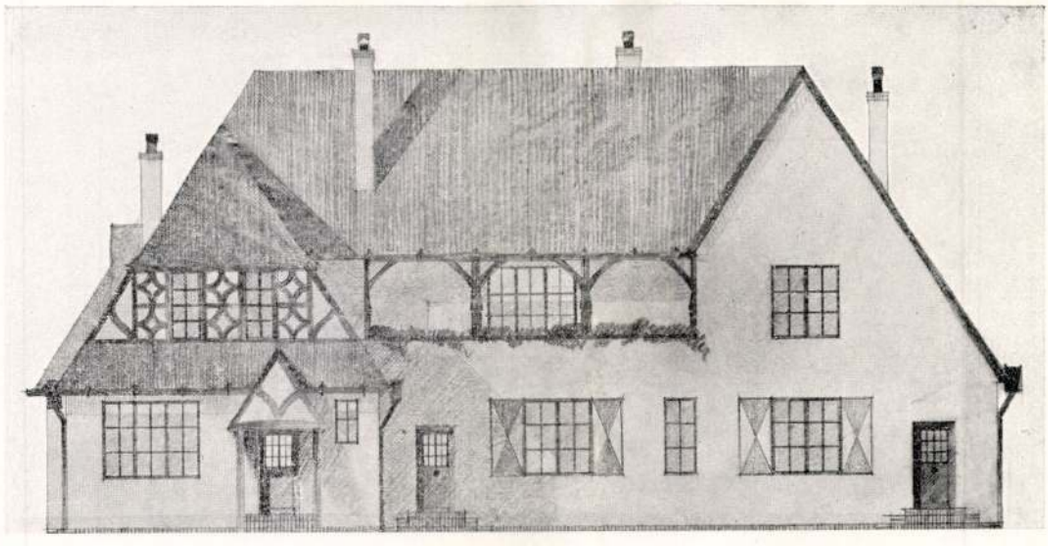

HÁRMAS HÁZ. DÉLI HOMLOKZAT

A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

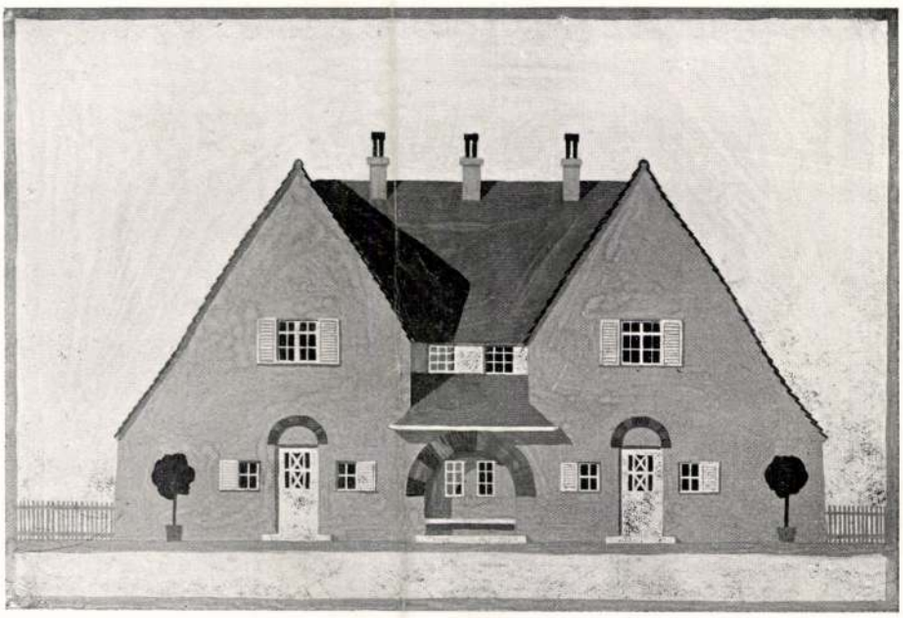

KETTŐS HÁZ. ÉSZAKI HOMLOKFAL

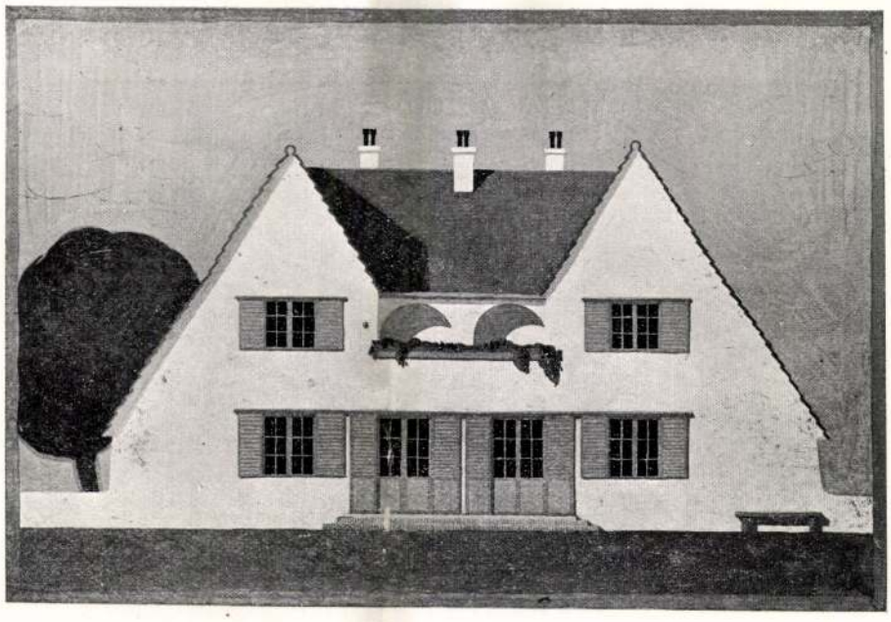

KETTŐS HÁZ. DÉLI HOMLOKFAL
A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP
TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

rozata értelmében jó mintákat, művészi tervezéseket fogunk bemutatni a hivatalos köröknek, tanuságot tenni róla, hogy nemcsak Montenegrónak, Sanmarinónak és Újzélandnak van meg a képessége, bélyegeit ízléses formában repíteni szét a világba, hanem nálunk is meg lehet cselekedni ezt a csodát. Magyar iparművészeink dolga most már, hogy e törekvésünk jogosultsága világos legyen s mint a pályázati felhívás bevezető sorai szabatosan mondják: „oly bélyegeket tervezzenek, amelyek a magyar állam méltóságának és a magyar grafika mai fejlettségének megfelelnek."

SZAKOKTATÁS

LAKÁSMŰVÉSZET A MI IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁNKON. Alig telik el hónap, hogy számot ne kellene adnunk a mi iparművészeti oktatásunk valamilyen jelentős külföldi sikeréről. Az iskola minden osztálya foglalkoztatja a külföldi szaksajtót s az oktatás eredményei művészetpedagógiai szempontból annyira érdekesek, hogy a budapesti iparművészeti iskola egész szervezetéről tudomást akarnak szerezni. Az Innendekoration legutóbbi száma ismét a budapesti iparművészeti iskola növendékmunkáiból mutat be több mint egy ívre való képet, tervezéseket, rajzokat, színes reprodukciókat. Eleven, életteljes és csaknem végig ízléses munkák ezek, melyek a konyhabútortól a villaházig, a tálalószekrénytől a kerti kapuig mindazt a modern feladatot felölelik, amely egy mai lakásművészt foglalkoztathat. Az iskola ilynemű munkásságát Györgyi Dénes tanár ismerteti egy szélesen megalapozott, az összes osztályok működésére kiterjeszkedő tanulmányában. Azt látjuk belőle, hogy az iskola új feladatainak szervezői igen helyes érzékkel az architektónikus érzés fejlesztését s a modern lakásberendezőfeladatokat tették meg az egész oktatás gerincéül. Amily mértékben tágult ki a mai élet gazdagodásával az építésztársadalom szépítő hivatása, olyan mértékben eszméltek rá az iparművészeti iskolák is arra, hogy az építészetnek, a belső és külső architektúrának gerincet kell alkotni az iskola többi osztályainak működésében. A díszítő fesztészet és díszítő szobrászat, az anyagokkal való bánnitudás, a fémművesség, kerámia, textilművészet mind ehhez a lakásművészethez igazodik s természetes központjának az emberi lakás igényeit tartja. Úgy a rajzbeli, mind a konstruktív gondolkozás fejlesztésére szintétikusan halad, a legegyszerűbb s legtermészetesebb feladatokból indul ki, hogy végül a legösszefoglalóbb megoldásokat is elvégezhesse. A lakásművészeti osztály a régebbi bútortervezőszakirányból nőtt a mai keretéig, amikor nem elégszik meg többé azzal, hogy egy-egy berendezési tárgyat a növendékek meg tudjanak rajzolni és konstruálni, hanem egész interieurök, munkás-, legény-, polgári és egyéb lakószobaberendezések, üzleti, szállodai s indusztriális belsőségek, továbbá egész családi lakóházak, villák s ezekkel kapcsolatos díszítő feladatok elvégzésére is megadja a képességet. A cikkíró azzal fejezi be ismertetését, hogy az iskolának egész átszervezése s ily rendszerben való kiépítése még csak folyamatban van, végleges eredményekről még korai beszélni, de mi azt hisszük, hogy az iskola már az eddigi sikerekből is buzdítást meríthet arra, hogy amit csinálnak, példaadó erejű lesz a legmodernebb iparművészeti iskolák kiépítésénél.

SZAKIRODALOM

ÍRÓK ÉS MŰVÉSZEK. (Székely Aladár fényképei.) A magyar irodalomnak s művészetnek nincs meg a National Portré-Gallery-je mint az angolnak. Aki itt az utódok közül majdan a mai nemzedék legjobbjainak lelkébe akar pillantani, fényképfelvételekre lesz utalva, amely a maga technikai szabatosságával, tradiciótlanságával, egyszóval amerikanizmusával jobban illik ehhez az ifjú és lendületes nemzedékhez, mint az arisztokratikusan elfogult ecset. Székely Aladár, aki nálunk a legelső úttörője volt a modern, művészies fényképezésnek, ebben az albumban a közönség elé viszi azokat a kedvenceit, akik neki irodalmi, festői vagy zenei alkotásaikkal már ismerősei, vagy örökké dúló csatározások központjai. Nem portréművészetet ad, hanem a fényképezőgép jellemtanulmányait. A modern fényképezés nagy és romantikus vágyakozásai, elfinomodásai, hangulati tónusváltozatai közepette ő megmaradt nyugodt, jóízlésű és raffinálatlan fényképezőnek, aki egy percre sem felejti el, hogy meddig terjednek a gép képességeinek határai s hol kezdődik a képzőművészet. Okos ökonómia van benne, és nem lirizál, nem téved bele a rézkarc területébe, hanem úgy adja a szellemi celebritást, ahogy az életnek egy kedvező pillanatában attitüdje mögött megsejtette az embert. A könyvében lapozni kellemes és e lélekanalizáló században különösen szórakoztató.

RÉGI ÉS ÚJ HARCOS-EMLÉKEK. (Emil Högg: Kriegergrab und Kriegerdenkmal.) Egy kis füzet, okosan megírva, helyesen csoportosítva, sok képpel, világos tanulságokkal. A szerzője, mint mondja, attól fél, hogy a német községi képviselőtestületek szörnyűsé-

Magyar Iparművészet
1916. 117. l.

gekre fogják magukat ragadtatni a hősök emlékének tiszteletében. Drága és rossz síremlékek, gránittalapzatra emelt bronz-galvanók fognak hideg érzéketlenséggel szólni nemzetek nagy megrendüléséről, családok örökös veszteségéről. Az üzleti élelmesség, az en gros kegyelet-ipar már Németországban is útban van s ennek akar eléje vágni jó példákkal. A reprodukciók, noha kivitelükben túlságosan háborús cinkográfiára vallanak, igen alkalmasak arra, hogy tervező-művészek haszonnal forgassák és tanulságokat szűrjenek le belőle. Új és régi, templomi és temetői, csatatéri és klastromkerti, magányos és tömegsíremlékek képei vannak összeválogatva, minden elképzelhető helyzet vagy viszonylat számára vannak itt síremlékek. A szerző majdnem minden ezzel foglalkozó könyvet s művészeti folyóiratot felkutatott, régit és mostanit s ha nem is mindig a legszerencsésebb példákat válogatta össze, de mindegyik emlékben van valami, amit művészember megszívlelhet. A régi görögöktől, az egyszerű, nyugodt kőreliefek vonalaitól a hatalmas lipcsei Völkerschlachtdenkmal sziklatömegéig minden idő és minden stílus felvonul előttünk s valamennyi közt bizonyára azok az egyszerű, anyagban és formában igénytelen emlékek a legmegkapóbbak, melyekben a kegyelet és művészet összeolvad. Szeretettel kalapált, kovácsoltvaskeresztek ilyenek, a merani temetőből, továbbá emléktáblák egy falusi templom sírkertjéből, nem utolsó sorban azok a meghatóan egyszerű tömegsírok, melyek belga vagy lengyel földön elesett bajtársak hantjai felett állnak s kövekből vagy ácsolt fából rótta őket össze egypár munkáskéz. De csodálatosképpen ezekben az egyszerű német katonákban is mindig megvan az architektónikus érzék, hogy a sírt a környező természetképpel hozzák összefüggésbe és a domboldallal, kicsiny ligettel vagy végtelen síksággal olyan keretet adjanak neki, amely hangulatát vagy intimitását csak fokozza.

A WERKBUND ÉVKÖNYVE. (Deutsche Form im Kriegsjahr.) A cím kissé követelőző, az igéret túlságosan hangzatos ahhoz képest, amit ez a kötet nyujt. A német forma nem ama néhány pavillonban, berendezésben, iparművészeti tárgyban és kertben élt a háború évében, melyeket a kölni Werkbund-kiállításon összehalmoztak. Ennek a kiállításnak beszámolója, leírása és illusztrációi még nem számadások arról a német formáról, mely diadalmasan hódítja meg Európát és Kisázsiát. Ez a kiállítás maga sem volt túlságosan nagyjelentőségű és még annak a munkának sem volt hű tükre, amelyet a Werkbund végez. Mindössze tehát egy képeskönyv ez, melynek egyetlen hosszas tanulmányában Jessen Péter adja hűséges, de kissé száraz leírását a kiállítás egyes pavillonjainak, képanyaga pedig nem egészen sikerült reprodukciókban mutatja be az egyes művészek munkáit. Architektúra, díszítőszobrászat, üveg, kerámia, ékszerek, üvegfestés, minden van itt és a kilincsektől a színházi nézőtérig és a zsinagógáig mindenre mutat példát, amit a vállalkozó-tevékenység az ipari ízlés formáival tud megalkotni. A Werkbund, ha művészi értelemben semmi új vagy nagyszabású gondolatot nem tudott is az 1914. év nyaráig létrehozni, olyant, amit ne láttunk volna már jobb példákon is, egy érdeme elvitázhatatlan: az iparművész tevékenységének a nagyvállalkozások körében igen szép munkaalkalmakat biztosít. A mai német iparművészet nem töpreng sokat a formákon, nem szilajkodik, meghiggadt és alkalmazkodik a megrendelőhöz, lett légyen az kabaréigazgató vagy kegyelmes asszony. Ugyanaz a művész tud gáláns lenni, mikor egy teaház falára tervez festést és tud kegyes lenni, mikor egy krucifixet zománcos fémben elgondol. De mindig megérez és megéreztet valamit Németország széles hódító erejéből, markáns vonalvezetéséből. Legfőbb érdeme mégis az a Werkbundnak, amiben a német erkölcsbe kapcsolódik: a nagy szervezettség. Jessen erről ezt írja a bevezetőtanulmányban: Van egy barátom, egy francia ember, aki 1914 nyaráig Németországban élt, ismerte azt és a maga módja szerint szerette is. Ő szokta volt mondani: Ami titeket naggyá tesz, az a szolidaritás, mely a fegyelmezettségen alapul. Igaza volt, a háború bizonyította ezt be leginkább, a törhetetlen közösség otthon és a táborban. A Werkbundnak is ugyanaz a közösség adja meg célját, lényegét s ez az ütőere. Jessen ezekben a legpregnánsabb rövidséggel foglalta össze a nagyarányú szervezetnek s a német karakternek érintkezőfelületét. Az évkönyv, amelynek előállítását az eddigi kiadótól a Bruckmann cég vette át, az osztrákokkal is a meleg fegyverbarátság szeretetével foglalkozik és szinte azt mondhatni különbnek ítéli az ő szerepüket a kölni kiállításon, mint a birodalmi németségét, de feltűnően háttérbe szorítja a münchenieket, akik egyébként is meglehetősen méltatlan bánásmódban részesültek a kiállításon az északnémet rendezőktől.

TESTKÉPZÉS ÉS ESZTÉTIKA. (Fritz Winther: Körperbildung als Kunst und Pflicht.) Annak az esztétikus tornázásnak, mely főleg Dalcroze helleraui iskolája nyomán vált ismeretessé, megvan a maga története és irodalma. Winther munkája mindezek közt körülbelül a legalaposabb, megismertet a zenei ritmus nyomán történő plasztikus testmozgás

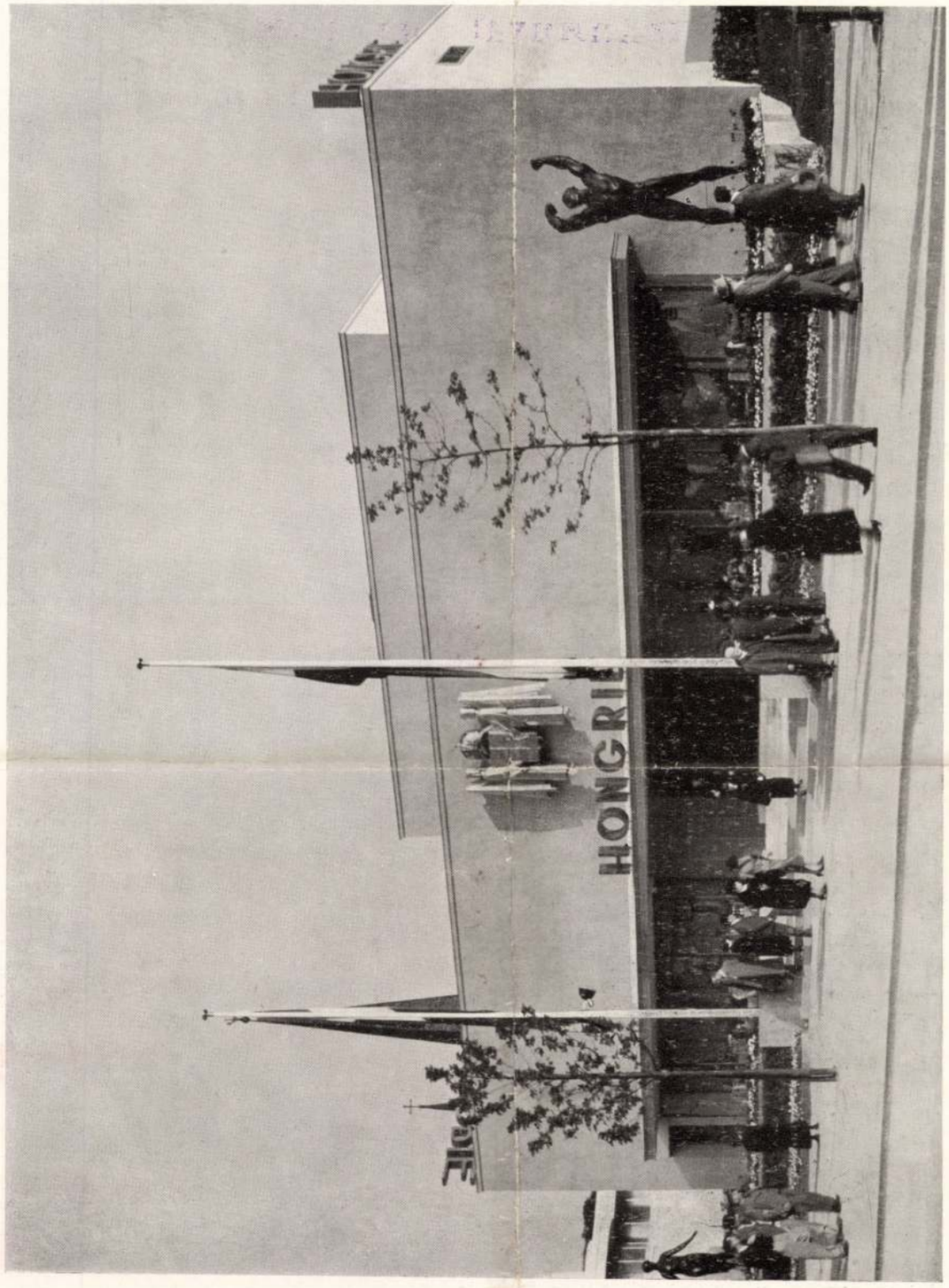

Foto: L'Api. Bruxelles

1935

A brüsszeli világkiállítás magyar pavillonja Györgyi Dénes terve. — Ungarischer Pavillon der Brüsseler Weltausstellung. Entwurf von D. Györgyi. — Hungarian Pavilion of the World Exhibition in Brussels. Designed by D. Györgyi.

Magyar Iparművészet

177 – 180

MAGYAR IPARMUVESZET

1935.

< 7 képpel

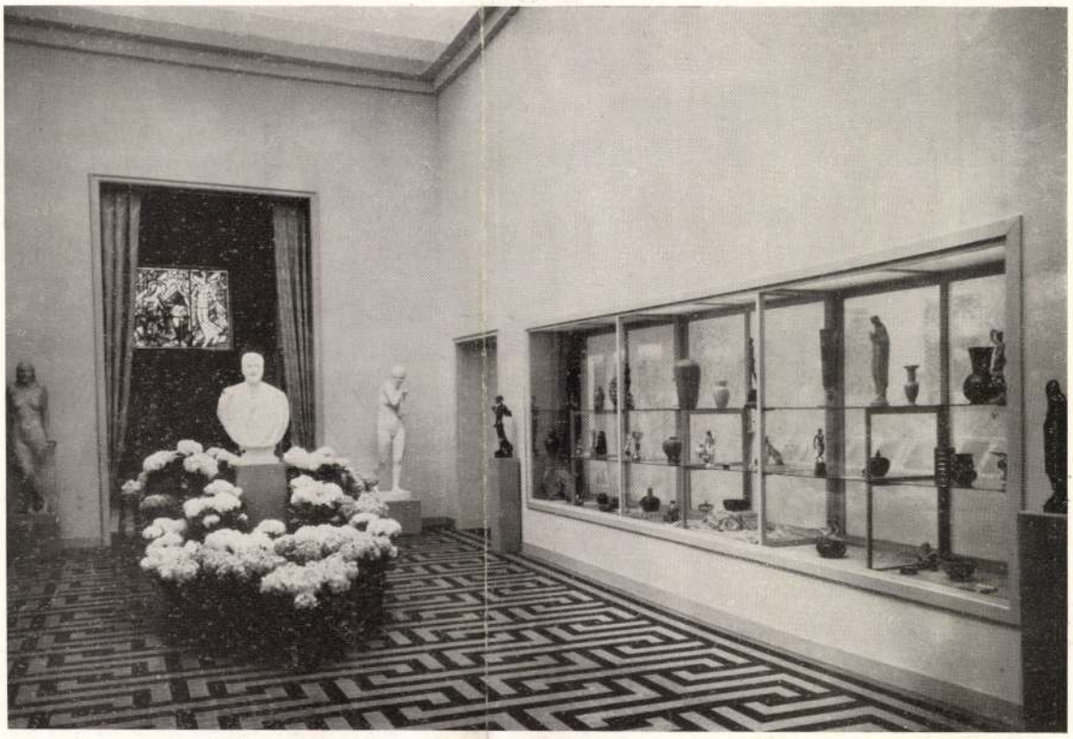

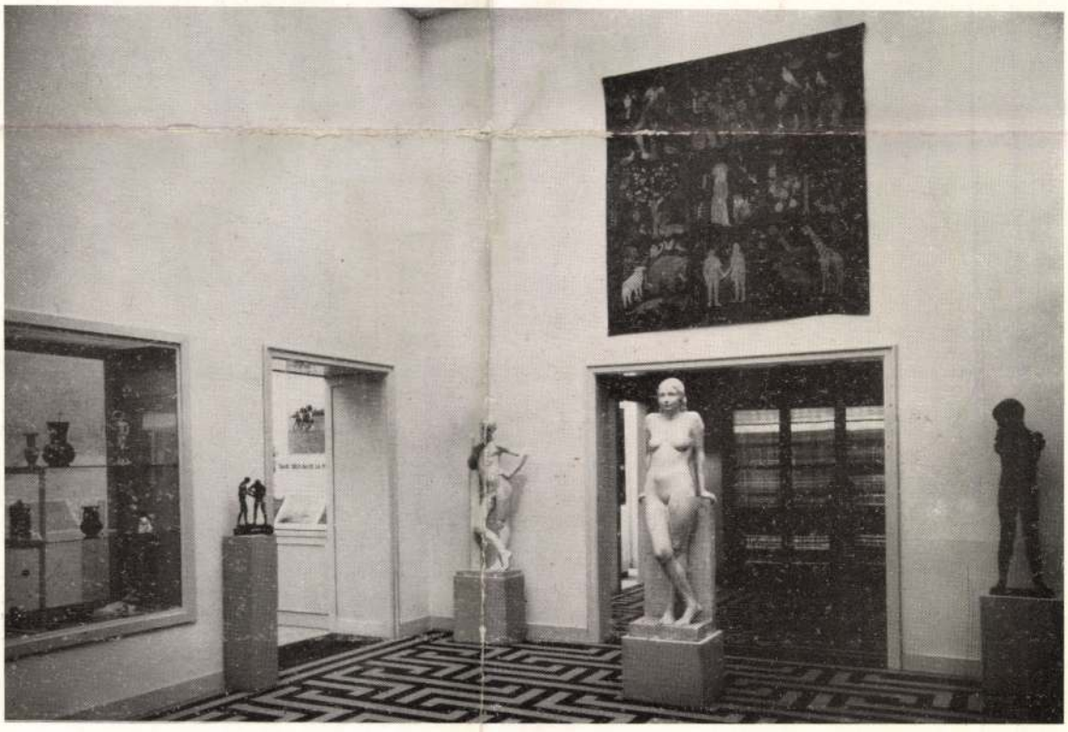

Foto: L'Api. Bruxelles

Részletek a brüsszeli világkiállítás magyar pavillonjából. Györgyi Dénes terve. — Einzelheiten aus dem ungarischen Pavillon der Weltausstellung in Brüssel. Entwurf von D. Györgyi. — Details from the Hungarian Pavilion of the World Exhibition in Brussels. Designed by D. Györgyi.

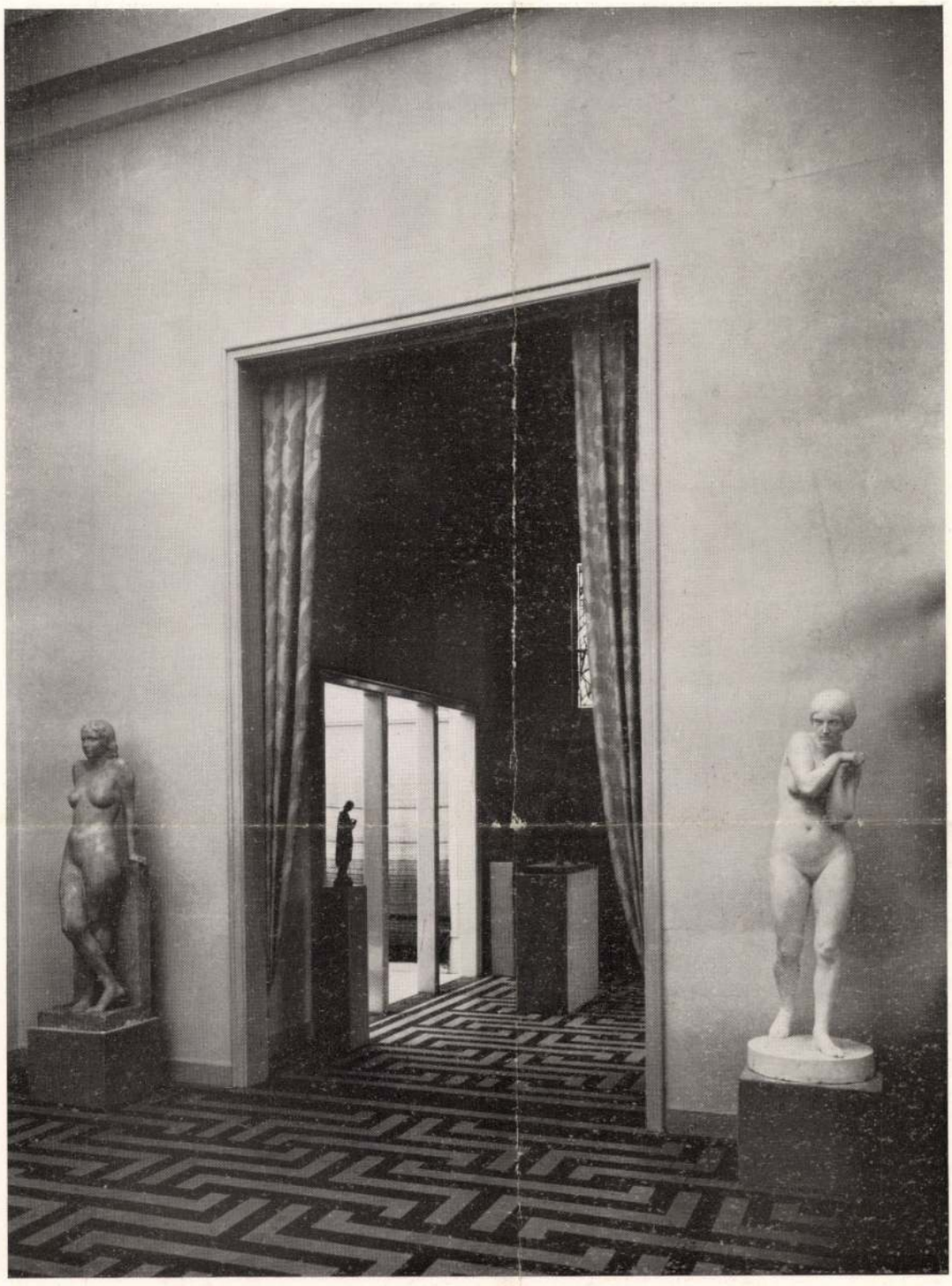

Foto: L'Api Bruxelles

Részletek a brüsszeli világkiállítás magyar pavillonjából. Györgyi Dénes terve. — Einzelheiten aus dem ungarischen Pavillon der Weltausstellung in Brüssel. Entwurf von D. Györgyi. — Details from the Hungarian Pavilion of the World Exhibition in Brussels. Designed by D. Györgyi.

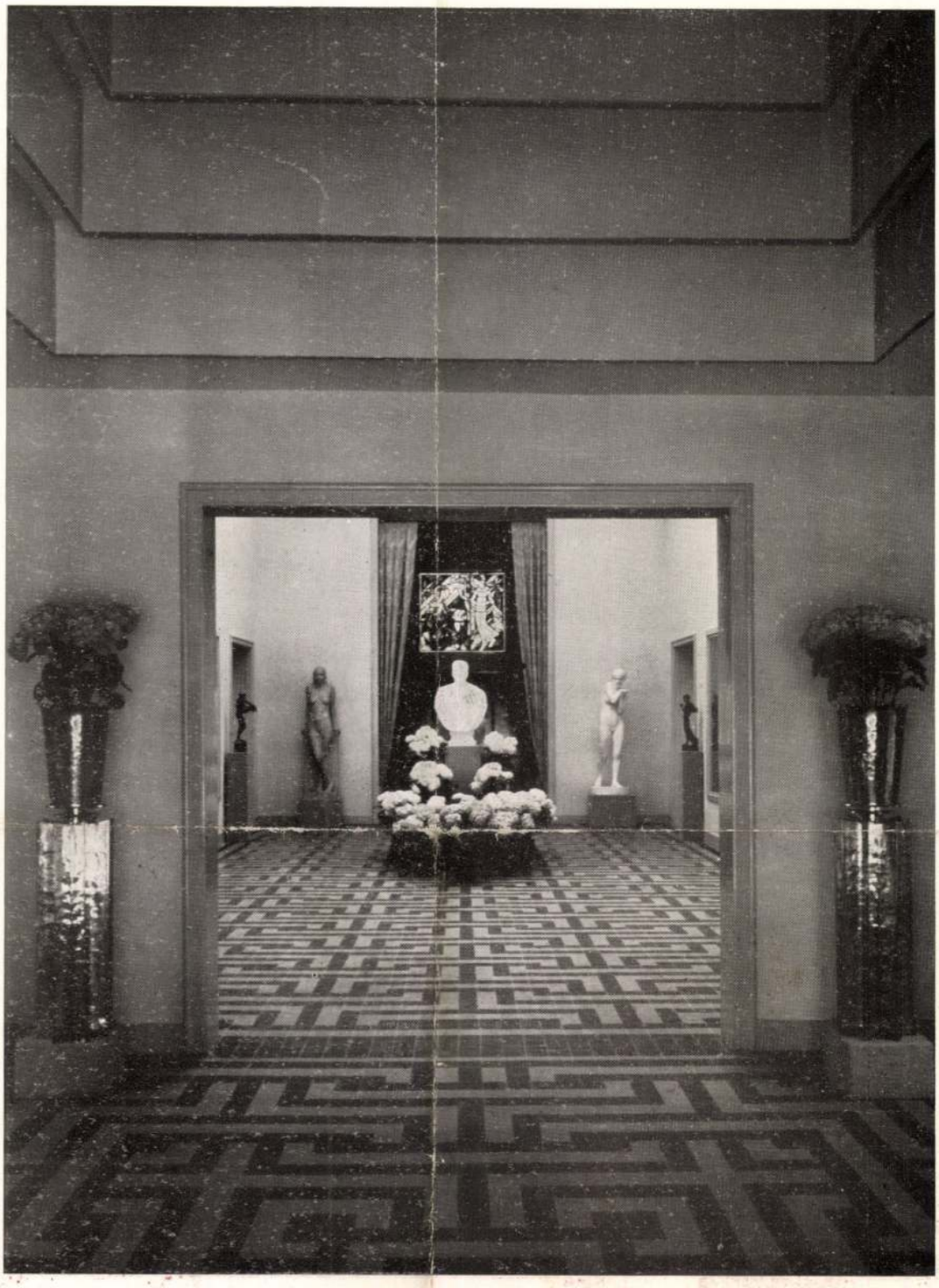

Foto: L'Api. Bruxelles

Részletek a brüsszeli világkiállítás magyar pavillonjából. Györgyi Dénes terve. — Einzelheiten aus dem ungarischen Pavillon der Weltausstellung in Brüssel. Entwurf von D. Györgyi. — Details from the Hungarian Pavilion of the World Exhibition in Brussels. Designed by D. Györgyi.

Györgyi János

ötvös

A beriette körösi (Gömösmer ref templom arcyozott ezüsttájegyja 1631 ből

tőle

Czegphe 641.

Czobor Béla

Egyházi emlékek a tört kiállitáson. Matlekovits. VK. 1898. 641 l.

Nem a donátor neve? Más forrás mies vá! L.

Kiáll. katalógust.

Benne lesz ez halay nagy díszmüvebe is.!

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

György Jenö, festő
OTI

76. Élmunkás.

Magy.Ifj.Képzőm.Kiáll./VII/
Növ.Képtár. 1949 aug.16-szept.lo. Kat.

GYÖRGYI Adrienne

A Fiatal Iparművészek Stúdiója
tisztelettel meghívja Önt
a stúdió grafikusainak kiállítására.

Megnyitó: 1996. február 27. 17

A kiállítás helye: 1054 Bp., Kálmán I. u. 16.
A kiállítás megtekinthető: március 15-ig
hétfőtől csütörtökig 12-17 óráig, pénteken 12-15 óráig.
Szombat, vasárnap zárva.

A stúdió grafikusai:

Bózsa Evelyn, Györgyi Adrienne, Havrán Ágnes, Kállai Nagy Krisztina, Kránitz Tibor, Merczel Péter, Mészáros Márta, Nagy Hedvig, Németh Csongor, Tóth Aliz,

Az eredeti kéziratos szöveg Dr Györgyi Gézáné /Bp. II. Szilágyi Erzsébet fasor 81. tualjonában. A másolat készült 1992. márciusban.

Életrajzom. Györgyi Géza 1851-1934.

lemásolva 1931 jan.

Görgyi Géza önéletrajza kiegészitve

1851-1934

I

Nagyatyám Giergl Alajos jó hirü ezüstmüves volt. A 12 gyermekinek legidősebbik, edes Apám, - szintén Giergl Alajos - volt. Apja Szintén ezüstmüvesnek ohajtotta volna ötet nevelni. Már is segitett neki munkáinál és sokszor elmesélte, hogy milyen ügyes volt és milyen jól használhatta már. De atyám csak festő akart lenni. E hajlamot talán az ő anyától örökölhette, melynak apja egy annak idén igen jó hirü festő /Bayer/ volt - Prágában. A Györgyi nevet a 186o év körül vette fel. Számos vele érintkező főur tanácsára.

Én, Györgyi Géza 1851 évben /1o Áprilisban/ születtem. Anyám 1854 halt meg. Atyám 1857 év végén ismét megnősült. Ezen időben ő már igen jó hirnevü festő volt. Az Andrássy, Károlyi, Lonyay és sok főuri családok elhalmozták munkával, melyet a polgári családok megrendeléseivel együtt alig győzte. 1863 évben halt meg egy időben, melyben müvészete általános elismerésben letesült! Laxemburgban volt, festette a Király Arczképét hogy ezután egy életnagyságu képet festjen. A pazar ornátus minden emblémájával együtt már a Pesti Ker. bank tresorjában volt elhelyezve. De a kérhetetlen sors nem engedte, hogy tudását e szép feladattal bemutathassa,! A gonosz betegség elfogta és legyürte! - E csapás végtelenül

lesujtotta családunkat négy gyermekkel, melyet atyánk példás szorgalma mellett sem birta gondnélküli helyzetben vissza hagyni. A sok gond egyik az volt hogy velem - mint legidősseb - mi legyen? Elhatározták hogy kereskedő legyek. Nagyanyám ifju korától ösmerte az öreg Calderoni Optikust ö kérte hogyx engem üzletébe vegyen fel. Akor már Hopp Ferenc /veje/ vezette az üzletet. Itten vetődött el a jövöm magja! Hopp ur márx akkor egy müvelt széles látókörü ember volt és ennélfogva nagyon támogatta az abban az időben nagyon divatos u.n. Stereoscop képeket melyek reám is mély hatást tettek. Minden egyes képet ösmertem. De sajátságos - legjobban hatottak az egyiptomi épitkezéseinek hatása! Vasárnaponként vittem haza egy néhányat és lerajzolgattam ezeket és sok mást is.!
Ez időben visszajött Hauszmann Alajos a Berlini Bauakadémiából hol a tanulmányokat befejezte. Rövid idő mulva már müegyetemi tanárrá nevezték. Nagybátyám épitő mester és válalkozó megösmerte HA-t és barátságuk annyra fejlődött ki hogy munkatársnak összeálltak. Nagybátyám egy alkalommal megmutatta neki az előbb emlitett rajzokat, melyek neki oly jól tetszetek, hogy Nagybátyám szivesen elfogadta azt a javaslatot, engemet irodájukba bevenni hol én 2 1/2 évig szorgalmasan tanultam. Ezután Hauszmann tanár felvitt engem a Müegyetemre az épitészi tanfolyamba. Ezt befejezve ismét Nagybátyám Haliszky Béla -hoz visszatérve már nem találtam ott nekem való munkát. Nagybátyámx Ybl épitésznél ajánlott aki engem felvett és a várkert elött épitendő Bazár épitési irodájába helyezet. Ezen épület befejezése után a Operaház épitésnél az épület belső helyiségek belső kiképzéssel foglalkoztunk. Innen a Lipótvárosi templom

belsejének kiképzés terveivel foglalkoztunk. Ez időben Ybl ur az államnál egy utazási stipendiumot kért melyet meg is kaptam és egy félévig Olaszország remek mükincsei - melyek között leginkább épületek nagyon érdekeltek. Visszatérve ismét jelentkeztem Ybl urnál mely épen ez időben a Királyvár kiviteli tervek elkészitésére kapta a megbizást. Kérdezett, hogy e hosszabb időt igényelni fog, közremüködni hajlandó a mit én nagy kitüntetésnek vettem és köszönettel elfogadtam. A tervek elkészültek és a kiviteli parancs kiadása után megindult a munka.

1891 évben öszel megtörtént a szomoru eset, hogy szeretett mesterünk bennünket örökre elhagyott. Az épitési bizottság engem bizott meg hogy az épitkezést tovább vezessem. Mikor Hauszmann tanárt kinevezték müvezető épitésznek az épitési bizottság engemet épitész helyetesnek nevezet ki. A Várépités befejezése után a király a III. oszt. Vaskorona tüntetett ki.

Azután Hauszmann tanár a Müegyetem épitkezéssel lett megbizva, ennél is közremüködtem mind végig . 1903ig.
A Kir. várépitési irodában dolgozott kedves barátom Hoepfner Guido. Ez épitette Tatrafüreden a nagy szálloda és több kisebb épületet. Ujból megbizást kapott a Csorba és a Tátra Lomnitzi nagy Szálloda épitésére. Ezeket kivánságára együtt épitettünk. Később a Római nemzetközi kiállitás magyar mücsarnokát 1911 évben. Ezért kaptam az olasz korona tiszti keresztét, Hoepfner a kir. tanácsos czimét. Ezenkivül meg nagyon sokat terveztünk és épitettünk együtt. Ma már vissza vonultam. Már a 80ik évben járok.

Bardoly Istvánnak

92.IV.10,

GYÖRGYI Géza

XIII./ Különféle bérházak.
Kassa, Miskolc, Pápa és a vidék. Öt-6 drb. különféle bérház épület.
Budapest. Lipótvárosban, különböző időpontokban négy-4 drb. különféle bérház-épület./Budapest/
Budapest, Kaas Ivor utcai bérházépület.
Kispest, Wekerle telep főterének kiképzése. Részben. Kialakások 1914.
Budapest, Zirci ciszterci rend székháza, 1915.évben,- nem épült fel.
Budapest, Szent- János téri bérház épület.
Budapest, Mórics Zsigmond körtér részbeni kiképzése. Felhivás.
Budapest, Attila utcai bérházépület, 1938-1939.évben.
Budapest, Honvéd utcai nyugdijintézeti bérház épülete. Nyilv.pályázat, I.dij.

Székesfővárosi Elektromos Müvek megbizása.

XIV./ Különféle családi házak.
Budapesten és a vidéken különböző időpontokban tizennyolc-,18 db. különböző családi házak épületei és kertrendezései.

XV./ Különböző ipatrművészeti kiállitások.
Budapesten és a vidéken különböző időpontokban öt darab, 5 db különböző nagyobb szabásu iparművészeti és épitőművészeti kiállitást terveztem és azok belső kiképzését és elrendezését is végeztem.

XVI./ Szobrászművészeti munkák. /Nyolc, 8 db./
Budapesten számos nagyobb szobrászművészeti munkát végeztem. Részben önálló művészeti munkákat /Ezredéves emlékmü különböző pályázatai és I.dijak/ végeztem. Ezenkivül számos önálló szobrászművészeti munkát /Rákóczi Ferenc emlékműve, stb./, részben pedig saját épületeim szobrászművészeti megoldásait végeztem. Szobrász művészek voltak: Pongrácz D., Szigfrid, Ohmann Béla, Mestor János, Medgyesi Ferenc, stb.

A legmagasabb hazai és külföldi művészeti kitüntetéseket elnyertem.

Györgyi Dénes munkáinak legnagyobb része tiszteletbeli u.n. honeur munka volt. Ezek élete művészi munkásságának javarészét képezték, amelyekért művészeti dijazásokat nem kapott. /Vidékkiállitások/. Az épitőművészeti munkák, amelyek nyilvános pályázatok eredményei voltak, jórészt nem épületek fel, avagy ezeket mások valósitották meg. A legutóbbi háboru ideje alatt Gy.D. mindent elvesztett. Budapesti otthona teljesen lebombázva és kifosztottan állt. Ez már nincs. Budapesten sem irodája, sem lakása nincs. Csak Balatonalmádiban van családi háza, amelyet magának és idősben sajnosan meghalt tervezőépitész fiának készitett még 1938-ban. Ez a ház is a Felesége tulajdonát képezi, amelyet egy meglevő és Felesége szüleinek tulajdonát képező régi háznak az átalakitása. Itt töltötte Gy.D. az elmult háboru egész idejét és mindent elvesztett.
Csak ez a ház áll csupán, mely most elhalt fia helyett a veszprémi és szentkirályszabadjai állami épitkezések vezető mérnökeinek is ad lakóhelyet.

Balatonalmádi, 1951. augusztus havában.

Györgyi Dénes

Györgyi Dénes

épitén.

1954

Györgyi Dénes.
munkásságának kivonatos adatai:

Györgyi Dénes,m.kir.kormányfőtanácsos,müépitész-tanár,szül. Budapesten,1886.ápr.25.-én.Tanulmányait Budapesten,végül a Müegyetemen végezte.Absolutorium 19o7-19o8.Epitészi oklevél 8.591.szám.19o7-ben a Technologiai Iparmuzeum szakelőadó tanára,majd 19o9-től az Orsz. Magy.Kir.Iparmüvészeti Iskolához kapott meghivást,ahol az épitőipar-müvészeti szakosztálynak vezető épitész szaktanára.Majd 1945-től 7o.691-945.az Intézet mb.igazgatója.1946-ban 549.Min.Eln.sz.alatt a legmagasabb V.fizetést nyerte.1946-ban 82.55o/1946.saját kérelmére,mivel az oktatási ideje letelt,teljes összeggel nyugdijazták.

Gy.D.Orsz.Magyar Irodalmi és Müvészeti Tanács tagja.Budapest Székesfőváros Müvészeti Bizottságának tagja,a Szerzői jog állandó szakértő bizottságának tagja,az Orsz.Magy.Képzőmüvészeti Társulat müvész törzstagja és v.választmányi tagja,az Orsz.Magy.Iparm.Társ. választmányi tagja,továbbá számos képzőmüvészeti,iparmüvészeti és épitészeti társulatnak volt tagja és elnöke. Müködéséről csak röviden:

19o9.Debreceni Iparmüvészeti Kiállitás rendezője.Kitüntetése aranyérem.
191o.Miskolc.Kereskedelmi Csarnok pályázatán I.dijat nyert.
191o.Budapesti Szt.Imre templom nyilv.tervpályázatán I.dijat nyert.
1911.Kassai Iparmüvészeti Kiállitáson aranyérmet nyert.
1911.Az Olaszországi torino-i nemzetközi világkiállitás magyar pavillonjának I.dijat nyert.Tőry és Pogány épitészekkel együtt.
1911.Budapest Székesfőváros Tanácsa megbizza a városmajor utcai iskola épith
1912.Kerekegyházai rom.kath.templom pályázatán I.dij és ennek felépitése.
1912.Gyöngyös városháza nyilvános pályázatán kitüntető dijat nyert.
1913.Aradi rom.kath.plébánia templom nyilvános pályázat diját nyeri.
1913.A Vallás és Kozoktatásügyi Minisztertől közvetlen megbizás a Fiume-i felsőbb leánygimnázium és internátus épitkezésének terveire.
1914.A M.Pénzügyminiszter megbizása a kispesti Wekerle telep főterének épith
1914.A zirci Ciszterci Rend Apátsága által a budapesti rendi épitkezésre és a gimnázium épitkezésére pályázat utján megbizást,I.dijat nyeri.
1915.Erzsébet királyné emlékmü tervpályázatán I.dijat nyert.
1916.M.kir.kormány megbizza IV.Károly királyunk koronázási ünnepségének teljes külső müvészi kialakitásának megtervezésére.
1917.Kapja a bolgár "Pour le Mérite"Civil" tiszti keresztjét.
1920."A Hangya Termelő Értékesitő és Fogyasztási Szövetkezet"budapesti központi székházát tervezi és ennek felépitését is végzi.
192o.Erzsébet királyné emlékmü ujabb pályázata és ujabb I.dij.
1920.Saját ajándékaként Keszthelyre megtervezi a Balatoni muzeumot.
1924.Olaszországban a monsa-i világkiállitás zsürijének elnöke VKM.
1926.Debrecen városának megbizása a világhirü Déry muzeum palotájának megtervezésére és annak teljes belső kialakitására.
1927.Vallás és Közoktatásügyi Min.Magyar Néprajzi Muzeum épületének pályázata.
1927.VKM.megbizásából a Ferenc József jubileumi templom pályázatára felhivás
1929.M.kir.kormány megbizásából Spanyolországban,Barcelonában rendezi a világkiállitáson a magyar pavillont és kiállitást.Grand Prix-et nyert.
1929.VKM.megbizza a debreceni Tisza István Tudományegyetem tanári épületcsoportjának és az egyetemi internátus épületének megtervezésével.
193o.Nyilvános pályázat eredményeként I.dij,Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinek Markó utcai villamos energia központjának megtervezése.
193o.Amerikai Pennsylvánia állam Pittsburgh városában 62 emeletes felhőkarcoló egyetem a Cathedral of Learning magyar előadó terének nyertese.
193o.Nyilvános tervpályázat győmölcse Bp.Székesfőváros Elektromos Müveinek a Honvéd utcai 4 frontu hatalmas nyugdij intézeti bérháza.

1930.Több éven át Debrecen városában a tanács felkérésére megtervezi és megépiti a nagyhirü Déry muzeum épületét s annak berendezését.
1930.A VKM.megbizásából megtervezi a debreceni egyetem sport telepét.
1931.Debrecen városának nagy pályázata az uj városháza épületének megtervezésére,amelyen I.dijat nyert,valamint a kiviteli tervek elkészitésé
1932.M.kir.Belügyminiszter jóváhagyása a debreceni városháza terveire.
1933.Olaszország,Milánó VKM.megbizása Réunion des Architectes elnökségére.
1934.Lechner Ödön épitészeti Társaság Nagy Díját nyeri el.
1934.Az Országos Irodalmi és Müvészeti Tanács megbizásából rendezi Hollandiában Amsterdamban az épitészeti kiállitást.Előadást tart,felkérés
1934.Budapesten rendezi felkérésre a Györgyi Kálmán iparmüv.kiállitást.
1935.M.kir.kormány megbizza Belgiumban Bruxelles-i világkiállitás magyar pavillonjának megtervezésével,felépitésével,a kiállitás megrendezésével
1935.Amsterdami kiállitás után Grand Prix-et nyert.
1937.Budapest Székesfőváros Elektromos Müveitől megbizást kap az Attila köruti nagy energia központ és villamos iroda épület megtervezésére.
1937.Kapja a belga II.Lipót Rend Commandeur kitüntetését.
1937.Tervpályázatának eredményeként nyeri a m.kir.kormány megbizását az 1937 évi páris-i világkiállitás magyar pavillonjának megtervezésére. Páris-ban a félépitett magyar pavillon a 180 pályázó épület között a tiz legnagyobb pontszámot kapta.Gy.D.munkáját 2 Grand Prix-el jutalmazták,és külön elismerték müvészi munkásságát.
1937.M.kir.kormány megbizza Pásztor Jánossal a Rákóczy Ferenc emlékmüvel.
1937.A francia Köztársaság elnöke a francia Becsületrend tiszti keresztje
1938.A kormányfőtanácsosi méltóságot nyert el.
1939.Amerika Cathedral of.Learning magyar előadó termének megtervezése.
1939."Danuvia"fegyvergyár épitkezéseit és megtervezését végzi.
1936.Magyar Képzőművészek Egyesülete nagy aranyérem kitüntetését nyeri.
1939.A Cöhbeliek Müvészegyesület belső törzstagjává választja.
1940.Budapest Székesfőváros megbizása a Tomcsányi uti 24 osztályu iskola
1940.Törökország.kormánya felkérése Kemal Atatürk siremlékének megterv.
1941."Meinl"kávéfogyasztási cég épitkezéseinek megtervezése Budapesten.
1942.Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár épitkezései több éven át.
1942-45.Időközben számos magánépitkezés és gyárépitkezés megtervezése.
1945.Hivatlosan Iparmüvészeti Iskola mb.igazgatója lett.7o.691/1945.VII.
1946.A Magyar Miniszterelnökségtől M.l.549.sz.alatt legmagasabb V.a.fiz.
1946.Az Intézetnek főiskolává való átszervezésével bizzák meg.
1946.Saját kérelmére nyugdijazzák,teljes fizetéssel.82.656/1946.VII.Uo.
1947.Népgazdaság épitő munkájában állandóan részt vesz.VKM-nek különféle tervezési munkájával előkészíti az általános iskolákat./12 terv/
1947.Balatonalmádi általános iskola az első mely,felépült.Erre megbizás.
1948.Épitésügyi Miniszterium külön megerösitése a tervezésre.
1949.Épitésügyi Miniszterium és Általános Beruházási NV.megbizása a veszprémi Nehézvegyipari Müegyetem és Kutató Intézet épitkezéseire. és ezeknek az épitkezéseknek szakszerü ellenörzésére.
1951.A Győri Tervező Iroda épitészeti munkájában vesz állandóan részt.
1951.dec.1.-től ujra Bpest.Épitésügyi Min.VII.Uo.a Középülettervező Vállalat munkájában állandóan részt vesz.A vállalatnak tervező tagja.

Kitüntetései: 1917.bolgár „Pour le Mérite" parancsnoki keresztje.
1937.belga II.Lipót rend parancsnoki keresztje.
1939.francia Köztársaság:Légion d'Honneur" tiszti ker.
1938.Kormányfőtanácsosi cim adományozása.

Több hazai müvészeti kitüntetés tulajdonosa.

./.

1909. Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara Nagy Aranyérem.
1911. Kassai Iparművészeti kiállitás: aranyérem.
1912. Magy. Mérnök és Épitészeti Egylet Ybl Miklós dij.
1931. TESZ művészeti nagy aranyérem.
1934. Lechner Ödön Társaság: Épitészeti Nagydij.
1935. Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat: Épitőművészeti Nagydij.
1935. Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat: kitüntetett művész törzstagja.
1936. Magyar Képzőművészek Egyesülete Nagy Aranyérem.
1937. Magyar Épitőművészek Szövetsége: Mesterdij.

Külföldi művészeti kitüntetései:

1911. Torino,	Olaszország, világkiállitás	Grand Prix
1931. Milano,	" , "	Diplome d. Honneur.
1935. Hollandia,	Amsterdam, épitészeti kiállitás,	Grand Prix. Grand Prix
1929. Spanyolország,	Barcelona, világkiállitás,	~~Diplome d. Honneur.~~
1935. Belgium,	Bruxelles-i "	Grand Prix.
1937. Franciaország,	Paris, "	Grand Prix/kétfajta/
1937. Franciaország,	Paris, a kiállitás elnöks.	Aranyérem.

1951

GYÖRGYI DÉNES
építész, tanár

Kivonatos építőművészeti adatai építészeti fajták szerint csoportosítva.

I./ Külföldi szereplések.

Világkiállítások: Itália, Torinó 1911.évben a magyar pavillonnál I.díjat nyert nyilvános pályázaton Törzs és Pogány építészekkel.
Itália, Monza 1924. évben megbízás útján.
Amerika, Philadelfia 1927.évben magyar pavillon. Közben elmaradt.
Spanyolország, Barcelona 1929.évben nyilvános pályázat I.díj.
Hollandia, Amsterdam, 1934.évben Építőművészeti Világkiállítás I.díj.
Belgium, Bruxelles, 1935.évben, Világkiállítás. Magyar Pavillon.

Franciaország, Páris, 1937.évben nyilvános pályázaton I.díj. Magyar Pavillon teljes kiképzése. Kitüntetések. Nemzetközi Jury aranyérme.

Nemzetközi Jury tagsága.
Németország: Dresden., 1913.év, Művészeti Kongressus.
Itália, Milánó: 1933.év Trienalle. Nemzetközi Iparművészeti Kiállítás.
Franciaország, Páris: 1936.évben, Nemzetközi Építőművészeti Kiállítás.
Itália, Milánó: 1936.évben. Réunion Internationale des Architektes, előadás.

Amerika: Pittsburgh városa 1938-tól kezdve. Cathedral of Learning. 42 emeletes felhőkarcoló építmény. Magyar Fogadóterem, nyilv.pály.I.dí

Törökország, Ankara : 1941.évben Kemal Atatürk mauzoleuma és Török Nemzeti Csarnok. Nemzetközi pályázati felhivás.

II./ Városházák.
Debrecen szabad város székháza, 1931-1936.évig, nyilvános pályázaton I.díj nyertese és kiviteli tervekre megbizatás.
Gyöngyös város székháza, 1932.évben nyilvános pályázat díja.

III./ Egyetemek.
Debrecen szabad város egyetemi építkezései 1929.évben. Kilenc darab különféle épületb terve. Részben nyilv.pályázat eredményei, részben megbizatás.
Veszprém városa. Veszprémi Nehézvegyipari Műegyetem és Kutató Intézet építkezései, 1948-1950.évig, mint építési ellenőr.

IV./ Egyetemi internátusok.
Debrecen szabad város egyetemi internátusa, 1929.évben.

V./ Egyetemi Sporttelepek.
Debrecen. Egyetemi Sporttelep, 1930.évben.

VI./ Gimnáziumok és Középiskolák.
Fiume, állami felsőbb leányiskola és gimnázium épülete, 1913.évben. Külön internátus résszel, nyilv.pályázati I.díj. Építkezés abbamarad

Budapest. Zirci Ciszterci Rend budapesti nagy gimnáziuma és székháza 1914. évben. Nyilvános pályázat első díja. Ez nem épült fel.

VII./ Elemi iskolák.
9 drb. különféle vidéki elemi iskola épülete. 1912.-14. évben.
Budapest. Városmajor utcai elemi iskola. Külön fiu, külön leány iskola 16 tanteremmel. 1912. évben.
Kiskunhalas. Központi Állami Elemi Iskola 1918. évben.
Budapest. Tomcányi uti Fővárosi Elemi Iskola, külön fiu és külön leány osztályokkal. Összesen 24 tanteremmel. 1941.-42 évben.
Veszprémmegye. Balatonalmádi. Állami Központi Általános Elemi Iskola 12 tanteremmel. Ez volt az első általános iskola Magyarországon. 1947.-48. évben.

VIII./ Állami és városi Muzeumok.
Keszthely városa. 1920. évben. Balatoni Muzeum és Kultor-palota épülete.
Debrecen. 1930. év. Déri Muzeum épülete és előtere. Közvetlen megbizatás.
Budapest. 1931. év. Néprajzi Muzeum. Nyilvános pályázat, nem épült fel.

IX./ Különféle templomok.
Budapest. 1910. év. Szent Imre templom és gimnázium épülete. Nyilvános nagy pályázat. I. díj. Nem épült fel.
Kerekegyháza. 1913. év. Rom.kat. templom. Nyilvános pályázat. I. díj.
Budapest. 1915. év. A zirci Ciszterci Rend központi temploma, gimnáziuma és székháza. 1915.-20. Nem épült fel. Más tervező volt.
Arad 1913. évben. Rom.kat. templom. Nyilvános pályázat. Dijazás.
Budapest. Jubiliumi rom.kat. templom. Tisztviselőtelep. Nem épült fel.

X./ Kereskedelmi csarnokok.
Debrecen. Kereskedelmi és Iparkamara. Nyilvános pályázat. I. díj. 1912.
Miskolc. 1913. év. Kereskedelmi Csarnok.
Kassa. Kereskedelmi és Iparkamara épülete.
Békéscsaba. 1928. év. Kereskedelmi Csarnok épülete. Nyilvános pályázat I. díj.

XI./ Különféle gyárak és szövetkezetek.
Budapest. 1920.-36. év. A Hangya Termelő Értékesitő és Fogyasztási Szövetkezet központi fővárosi székháza és vidéki kiegészitő épületei. A szövetkezetnél több éven át müszaki tanácsadó.
Budapest. 1938.-48. év. Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár. 9 drb. különböző gyárépület. Itt is müszaki tanácsadó.
Budapest. Meinl féle Kávébehozatali Rt. budapesti gyárépületei. 1940. év
Budapest. 1941.-től a Fegyvergyár központi iroda épülete és gyárai.

XII./ Elektromos Transformátor épületek és Centrálék.
Budapest. A Székesfővárosi Elektromos Müveknek müszaki tanácsadója. 1929.-től 1939. évig. Közben épitkezések.
Budapest. Székesfővárosi Elektromos Müvek óbudai transformátor épület.
Budapest. Székesfővárosi Elektromos Müvek Markó-utcai Központ.
Budapest. Székesfővárosi Elektromos Müvek Soroksári-uti transformátor.
Budapest. Székesfővárosi Elektromos Müvek Attila-utcai transformátor és bérház épülete. 1937. és 1938. évben. Ez a transformátor a legmodernebb elvek szerint épült fel.

./.

G Y Ö R G Y I D É N E S

épitőművész, az Orsz.Magy.Iparművészeti Főiskola művésztanára, majd ez intézetnek volt megbizott igazgatója, szül. Budapesten, 1886. április hó 25-én. Felesége, szül. Grofcsik Emilia, házasságot kötöttek 1919-ben.

Gy.D. művészcsaládból származott, akiknek tagjai között több generáción át festőművész, épitőművészek és iparművészek voltak, akik művészi munkásságuk által mind elismert nevet szereztek. Gy.D. nagyapja Györgyi-Giergl Alajos, kiváló festőművész volt. Nagybátyja, Györgyi Géza többek között 35 évig dolgozott a budapesti királyi vár épitésének tervezésén. Másik nagybátyja, Giergl Kálmán szintén épitőművész a New York palota tervezője és a budapesti Apponyi-tér kialakitója, a királyi bérház, a Klotild paloták, stb. tervezője. Nagyanyja, szül. Haliczky Amália révén, annak bátyja, Haliczky Béla szintén épitész volt. Édesapja, Györgyi Kálmán az Iparművészeti Társulat és a Fővárosi Iparrajziskola volt igazgatója szintén művész emberként tevékenykedett. Gy.D. is örökölte családjának művészi képességeit, s sokoldalu művészi tevékenységet fejtett ki ugy hazánkban, mint külföldön. Számos középületet tervezett. Elismert épitőművészi és iparművészi munkásságával nemcsak hazánkban, hanem külföldön is jelentős művészi sikereket ért el.

Az ő nevéhez füződik az 1911.évi torinói, az 1930-ban a barcelónai, az 1934-ben az amsterdami, 1935-ben a bruxellesi és 1937-ben a párisi világkiállitások magyar pavionjainak és kiállitásoknak sikerei. Mint művész-tanár több nemzetközi művészoktatási kongresszusokra is meghivták, amelyeken Magyarország képviselőjeként szerepelt. Mint elismert művész-pedagógust több külföldi előadás megtartására hivták meg, Milánóban, Párisban, Bruxellesben és Amsterdamban. Francia nyelvü előadása Párisban nyomtatásban kiadásra is került.

Nemzetközi sikerei eredményeként kapta a belga Lipót-rend parancsnoki nagykeresztjét, a francia Becsületrend /Legion d Honneur/ tiszti keresztjét, a Pour le Mérite parancsnoki keresztjét, stb. A nemzetközi különböző világkiállitásokon művészi munkásságával 4 Grand Prix- és 2 Diplome Honneurt nyert. Hazánkban elnyerte az összes legnagyobb épitőművészeti kitüntetéseket, 1935-ben az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat: Nagydiját, 1936-ban a Magyar Képzőművészek Egyesülete: Nagy Arany Érmét, 1937-ben a Magyar Épitőművészek Szövetsége: Mesterdiját, stb, stb.

Mint fiatal épitész 1909-ben Debrecenben a Kereskedelmi és Iparkamara Aranyérmét nyerte. 1910-ben a budapesti Szent Imre templom terveire kiirt nagy pályázat I.diját nyerte, 1911-ben a torinói világkiállitás magyar pavionjának tervpályázatán I.dijat nyert Tőry és Pogány épitészekkel, 1911-ben a Városmajor-utcai fővárosi elemi iskola épületét tervezte Kós Károllyal együtt, 1911-ben Kassa városának aranyérmét nyerte, 1913-ban a fiumei felsőbb leánygimnázium és internátus tervezésére kapott megbizást. Ez évben a kerekegyházai rom.kath. templomot tervezte, majd Gyöngyösön épit. 1913-ban Dresdenben a művészoktatási kongresszuson Magyarország képviselője, 1914-ben a zirci Cisterci Rend Apátsága budapesti épitkezéseinek és templomának tervpályázatán I.dijat nyert, 1915-ben az Erzsébet királyné emlékművére kiirt pályázaton I.dijat nyert. Időközben több bérházat és villát tervezett magánosoknak és közületeknek.

A Vallás-és Közoktatásügyi Miniszterium megbizásából a kiskunhalasi állami központi elemi iskola terveit készíti /1913/, a Pénzügyminiszterium megbizásából a kispesti Wekerle-telep Főterének részbeni kialakitását végzi, egyházközségeknek több templomot épit, a zirci Cisterci Rend Apátsága megbizta a budapesti épitkezések tervezésével, a miskolci Kereskedelmi Csarnok pályázatának I. díját nyeri, az Erzsébet királyné emlékmü pályázatán ujból I. dijat nyer, a Magyar Mérnök Épitész Egylet Ybl Miklós díját nyeri, stb.

1920-ban a Hangya Termelő Értékesitő és Fogyasztási Szövetkezet budapesti központi székházát tervezi. Ez évben a Balatoni Muzeum és Kulturpalota épitkezéseinek terveit készíti, mely munkája után járó összes tiszteletdiját a Muzeum alapja javára felajánlotta. 1923-ban az Orsz. Magy. Képzőmüvészeti Tanács tagjává nevezték ki, mely tisztségét több éven át és választásokon keresztül mindig megtartotta. A Vallás- és Közoktatási Minisztertől felszólitást kapott a Magyar Néprajzi Muzeum terveinek szükebbkörü pályázatán való részvételre. 1924-ben az olszorzági monzai nemzetközi munkájában vett részt. 1927-ben az amerikai philadelfiai Nemzetközi Kiállitás magyar pavilonjának terveit készíti el, de ezen Magyarország később még sem vett részt. 1928-ban a békéscsabai Kereskedelmi Csarnok tervpályázatának I. díját nyeri el és épiti fel. 1929-ben a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter meghivja a Debreceni Tudomány Egyetem tanári lakótelepének megtervezésével. Ugyancsak ez évben folytatólag a Debreceni Tudomány Egyetem egyes épületeit tervezi. 1929-ben a m.kir. Kormány megbizásából Spanyolországban, Barcelónában rendezett világkiállitás magyar pavilonjának megtervezésére kapott megbizást, mely külföldi viszonylatban is nagy sikert ért el. 1929-ben tervpályázatokon elért sikereinek eredményeként kapott Budapest Székesfőváros Elektromos Müveitől több rendbeli nagyobb szabásu megbizást, amelyek kivitelre is kerültek.

1930-ban az amerikai Cathedral of Learning Pittsburghi Egyetem központi főépületében a legnagyobb amerikai egyetem magyar fogadó- és előadó termét tervezi meg. 1930-ban Debrecenben a nagyhirü Déry Muzeum épületét tervezi. 1931-ben a Debreceni Tudomány Egyetem Sporttelepét tervezi meg. 1931-ben Debrecen szab. kir. város Tanácsa az uj városháza terveire kiirt nagy nyilvános tervpályázatán elnyeri az I.dijat és ennek eredményeként a Tanácsnak megbizását a kiviteli tervek elkészitésére. Ez évben a milánói nemzetközi iparmüvészeti kiállitás Jury tagjaként szerepel a Magyar Kormány felkérésére.

1933-ban a Réunion Internacionale des Architectes Nemzetközi Kongresszusának meghivására Milánóban tartott előadást. 1934-ben a Lechner Ödön Épitőmüvészeti Társulat nagydiját nyeri. Ez évben a Miniszter Tanács az Országos Irodalmi és Müvészeti Tanács tagjává nevezte ki. 1934-ben Hollandiában, Amsterdamban a Nemzetközi Épitészeti Kiállitás magyar részét rendezi, mely várakozáson felül nagy sikert ért el. 1935-ben Budapest Székesfőváros Müvészeti Bizottságába kinevezték. Ez évben a Magyar Képzőmüvészek Egyesülete 40 éves jubiláris kiállitását rendezi a Mücsarnokban. 1935-ben az Orsz. Magy. Képzőmüvészeti Társulat Nagydiját nyeri. Ez évben e Társulat a Müvész Törzstagok közé is választja. 1935-ben a Belgiumban, Bruxellesben megrendezett világkiállitás magyar pavilonját tervezi meg és a kiállitást rendezi, amely nagy sikert ért el és ezért Grand Prix-et kapott.

1937-ben a belga király a II.Lipót-rend parancsnoki nagykeresztjét adja. Ez évben a Cehbeliek Művész Egyesület törzstagjává választották. 1937-ben Budapest Székesfőváros Elektromos Müveinek igazgatóságától megbizást kapott az Attila köruti nagy energia központ és irodaépület megtervezésére. 1937-ben a Magyar Épitőművészek Szövetségének Mesterdijával tüntették ki, ugy a hazai, mint külföldön elért érdemeiért. 1937-ben a Magyar Királyi Kormány nevében a Miniszterelnöktől megbizást kapott Pásztor János szobrász művésszel együtt a Parlament előtt felállitandó Rákóczi-emlékmü megtervezésére. 1937-ben francia nyelvü előadást tartott a Müegyetemen a Nemzetközi Épitő Kongresszus alkalmából a magyar épitőművészet fejlődéséről.

1937-ben a Magyar Királyi Kormány nevében a Kereskedelemügyi Miniszter megbizást adott I. dijjal kitüntetett pályaterve alapján a párisi világkiállitás magyar pavilonjának megtervezésére, melyet a nemzetközi művész jury egyhangu itéletével a 10 legnagyobb pontszámot kapott művészi pavilonok közé sorolta és igy nyerte Gy.D. nemcsak a jury 2 Grand Prixet, hanem azonkivül a Kiállitás Elnökségének Aranyérmét is. A Köztársaság elnöke pedig a Légion d'Honneur tisztikeresztjét adta.

1939-ben az amerikai Pittsburgh / U.S.A./ városának egyeteme aranyéremmel tüntette ki.

1940-ben a Danuvia Fegyvergyár budapesti épitkezéseit tervezi. Ugyancsak ebben az évben a Meinl Kávébehozatali R.T. budapesti gyártelepének épitkezését és folytatólagosan a Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár ujabb gyárépitkezéseit tervezi. Ez évben több magán épitkezés és bérház épület tervezését végezte. 1940-ben Budapest Székesfőváros polgármesterétől megbizást kapott a Tomcsányi-uti fővárosi 24 tantermes elemi iskola megtervezésére és felépitésére.

1941-ben a külföldi sikereinek fejében a török Kormánytól felhivást kapott az Angarában felépitendő Kemal Attatürk mauzoleumának szükebb körü pályázatán való részvételére. 1943-ban Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei Igazgatóságától ujabb megbizást kapott Budapest déli gyárövezeti elektromos központ megtervezésére.

1946-1947. évben Balatonalmádiban tervezi a Magyar Kormány megbizásából Magyarország első uj általános elemi iskolájának épületét. 1948-1949. években a Veszprémi Müegyetem és Chémiai Kutató Intézet épitkezéseinek ellenőreként szerepel. 1951-ben a Magyar Épitésügyi Miniszterium megbizásából Győr városának tervező irodájában müködött, 1952-ben a Magyar Epitésügyi Miniszterium VII. O.O.-nak a Középülettervező Irodának tervező épitésze és mint ilyen művészeti feladatait innen kapja.

Gy.D. mint művész-tanár az Orsz.Magy. Iparmüvészeti iskolának továbbfejlesztésében igen tevékeny sokoldalu munkásságot fejtett ki és ezt a külföld is a legnagyobb elismeréssel honorálta. Később ez intézetnek irányitó igazgatója is volt.

Gy.D. a népies nemzeti művészet fellenditésén dolgozott. Hosszu éveken át az Orsz. Irodalmi Művészeti Tanácsnak tagja volt, továbbá Budapest Székesfőváros Művészeti Bizottságának tagjaként müködött és a Magyar Képzőművészeti Társulat törzstagjai közé választották.

Györgyi Dénes
épitész

id. Lechner Jenőtől
1952
X.1.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

tagsági jogait, az Egyleti Tanács, a Tanácskormány idején tanusított „hazafiatlan és hiányos erkölcsű" magtartása miatt, nov. 4-i határozatával 3 évre felfüggesztette.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1919.évf. 18. sz.

141. old.

GYÖRGYI Deiner epiten

Wekerle-telen

Pavilon 9(1994) 51, 53. p. ill

az adatok alapján ítélve feltűnően sok a jelentős temetkezés; ezt a szempontot a monostor Mindenszentek patrociniuma is kifejezi. A sort egy önálló sírkápolna (?) kezdi, melyet utóbb nyilván okkal foglaltak be a kerengőudvarba. Szepulkláris céllal épülhetett ilyen nagy méretűre a sekrestye is, mely ugyancsak továbbélt a következő templomépületben, míg a kegyúri család később elhalt jelentékeny tagjainak hamvait az előkelő temetkezések klasszikus helye, a káptalanterem fogadta be. Érdekes, feliratos kő tanúskodik a második templom egyik fontos halottjáról (B 12: 13. kép). A pince homlokzatába befalazott vörös mészkőlap sírkőre emlékeztető formája láttán felmerül a kérdés, hogy a harmadik templom építtetőjét nem a méltó temetkezőhely iránti igény motiválta-e.

Három, különösen jelentős, csolti eredetű sírmellékletről is tudomásunk van. A két első közelebbi lelőhelye ismeretlen, az utóbbié másodlagos; ennek esetében bizonyos, az előbbiekkel kapcsolatban csak valószínű, hogy előkelő, oltárközeli sírhelyről, és nem a templom körüli temetőből származnak. A Nemzeti Múzeum és a gyulai Erkel Ferenc Múzeum egy-egy csolti példányt őriz a bronz ereklyetartó mellkeresztek hagyományos és elterjedt, szentföldi eredetű típusából (Lovag Zs.: A középkori bronzművesség emlékei Magyarországon, Bp. 1979. 1a. kép, ill. B 9). A csolti ásatás legszebb kislelete bizánci típusú, ékkövekkel díszített, csüngős fülbevalópár egyik darabja; az aranyból készült, bizonyára importból származó női ékszer szórványleletként került napvilágra a keleti kolostorszárny déli részén. Mindhárom tárgy XI. századi lehet, és így a mágori

MDK

György Dénes műép.

A II.Rákóczi Ferenc Pásztor János alkotta lovasszobor vörösgránitból való egyszerü, de nemes talapzat alkotója. Dísze a Rákóczi-cimer.

Ybl Ervin: ?
Képzömüvészet. Budapesti Szemle. 1937. aug. 242-3.l.

GYÖRGYI Deiner

Erdei 1991 53-54, 64-65

1952

GYÖRGYI DÉNES

építőművész, az Orsz.Magy.Iparművészeti Főiskola művészetanára, majd ez intézetnek volt megbízott igazgatója, szül. Budapesten, 1886. április hó 25-én. Felesége,szül. Grofcsik Emília, házasságot kötöttek 1919-ben.

Gy.D. művészcsaládból származott, akiknek tagjai között több generáción át festőművész, építőművészek és iparművészek voltak, akik művészi munkásságuk által mind elismert nevet szereztek. Gy.D. nagyapja Györgyi-Giergl Alajos, kiváló festőművész volt. Nagybátyja, Györgyi Géza többek között 35 évig dolgozott a budapesti királyi vár építésének tervezésén. Másik nagybátyja, Giergl Kálmán szintén építőművész a New York palota tervezője és a budapesti Apponyi-tér kialakítója, a királyi bérház, a Klotild paloták, stb. tervezője. Nagyanyja, szül. Haliczky Amália révén, annak bátyja, Haliczky Béla szintén építész volt. Édesapja, Györgyi Kálmán az Iparművészeti Társulat és a Fővárosi Iparrajziskola volt igazgatója szintén művész emberként tevékenykedett. Gy.D. is örökölte családjának művészi képességeit, s sokoldalu művészi tevékenységet fejtett ki úgy hazánkban, mint külföldön. Számos középületet tervezett. Elismert építőművészi és iparművészi munkásságával nemcsak hazánkban, hanem külföldön is jelentős művészi sikereket ért el.

Az ő nevéhez fűződik az 1911.évi torinói, az 1930-ban a barcelónai, az 1935-ben az amsterdami, 1935-ben a bruxellesi és 1937-ben a párisi világkiállítások magyar pavilonjainak és kiállításoknak sikerei. Mint művész-tanár több nemzetközi művészoktatási kongresszusokra is meghivták, amelyeken Magyarország képviselőjeként szerepelt. Mint elismert művész-pedagógust több külföldi előadás megtartására hivták meg, Milánóban, Párisban, Bruxellesben és Amsterdamban. Francia nyelvü előadása Párisban nyomtatásban kiadásra is került.

Nemzetközi sikerei eredményeként kapta a belga Lépót-rend parancsnoki nagykeresztjét, a francia Becsületrend /Légion d Honneur/ tiszti keresztjét, a Pour le Mérite parancsnoki keresztjét, stb. A nemzetközi különböző világkiállításokon művészi munkásságával 4 Grand Prix-t és 2 Diplome Honneurt nyert. Hazánkban elnyerte az összes legnagyobb építőművészeti kitüntetéseket, 1935-ben az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat: Nagydiját, 1936-ban a Magyar Képzőművészek Egyesülete: Nagy Arany Érmét, 1937-ben a Magyar Építőművészek Szövetsége: Mesterdiját,stb,stb.

Mint fiatal építész 1909-ben Debrecenben a Kereskedelmi és Iparkamara Aranyérmét nyerte. 1910-ben a budapesti Szent Imre templom terveire kiirt nagy pályázat I.dijét nyerte, 1911-ben a torinói világkiállitás magyar pavilonjának tervpályázatán I.dijat nyert Fáry és Pogány építésszekkel, 1911-ben a Városmajor-utcai fővárosi elemi iskola épületét tervezte Kós Károllyal együtt, 1911-ben Kassa városának aranyérmét nyerte, 1913-ban a fiumei felsőbb leánygimnázium és internátus tervezésére kapott megbizást. Ez évben a kerekegyházai rom.kath. templomot tervezte, majd Gyöngyösön épit. 1913-ban Dresdenben a művészoktatási kongresszuson Magyarország képviselője, 1914-ben a sirei Ciszterci Rend Apátsága budapesti épitkezéseinek és templomának tervpályázatán I.dijat nyert, 1918-ban az Erzsébet királyné emlékművére kiirt pályázaton I.dijat nyert. Időközben több bérházat és villát tervezett magánosoknak és közületeknek.

A Vallás-és Közoktatásügyi Minisztérium megbizásából a Kiskunhalasi állami központi elemi iskola terveit készíti /1913/, a Pénzügyminisztérium megbizásából a kispesti Wekerle-telep Főterének részbeni kialakitását végzi, egyházközségeknek több templomot épit, a zirci Ciszterci Rend Apátsága megbizta a budapesti épitkezések tervezésével, a miskolci Kereskedelmi Csarnok pályázatának 1. dijat nyeri, az Erzsébet királyné emlékmű pályázatán ujból I. dijat nyer, a Magyar Mérnök Épitész Egylet Ybl Miklós dijat nyeri, stb.

1920-ban a Magyar Termelő Értékesitő és Fogyasztási Szövetkezet budapesti központi székházát tervezi. Ez évben a Balatoni Muzeum és Kulturpalota épitkezéseinek terveit készíti, mely munkája után járó összes tiszteletdijját a Muzeum alapja javára felajánlotta. 1923-ban az Orsz. Magy. Képzőművészeti Tanács tagjává nevezték ki, mely tisztségét több éven át és választásokon keresztül mindig megtartotta. A Vallás- és Közoktatási Minisztertől felszólitást kapott a Magyar Néprajzi Muzeum terveinek szükebbkörü pályázatán való részvételre. 1924-ben az olaszországi monzai nemzetközi munkájában vett részt. 1927-ben az amerikai philadelphiai Nemzetközi Kiállitás magyar pavilonjának terveit készíti el, de ezen Magyarország később még nem vett részt. 1928-ban a békéscsabai Kereskedelmi Csarnok tervpályázatának 1. dijat nyeri el és épiti fel. 1929-ben a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter meghivja a Debreceni Tudomány Egyetem tanári lakótelepének megtervezésével. Ugyancsak ez évben folytatólag a Debreceni Tudomány Egyetem egyes épületeit tervezi. 1929-ben a m.kir. Kormány megbizásából Spanyolországban, Barcelónában rendezett világkiállitás magyar pavilonjának megtervezésére kapott megbizást, mely külföldi viszonylatban is nagy sikert ért el. 1929-ben tervpályázatokon elért sikereinek eredményeként kapott Budapest székesfőváros Elektromos Müveitől több rendbeli nagyobb szabásu megbizást, amelyek kivitelre is kerültek.

1930-ban az amerikai Cathedral of Learning Pittsburghi Egyetem központi főépületében a legnagyobb amerikai egyetem magyar fogadó- és előadó termét tervezi meg. 1930-ban Debrecenben a nagyhirü Déry Muzeum épületét tervezi. 1931-ben a Debreceni Tudomány Egyetem Sporttelepét tervezi meg. 1931-ben Debrecen szab. kir. város Tanácsa az uj városháza terveire kiirt nagy nyilvános tervpályázatán elnyeri az 1.dijat és ennek eredményeként a Tanácsnak megbizását a kiviteli tervek elkészitésére. Ez évben a milánói nemzetközi iparművészeti kiállitás Jury tagjaként szerepel a Magyar Kormány felkérésére.

1933-ban a Réunion Internacionale des Architectes Nemzetközi Kongresszusának meghivására Milánóban tartott kongresszuson előadást. 1934-ben a Lechner Ödön Épitőművészeti Társulat nagydiját nyeri. Ez évben a Miniszter Tanács az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács tagjává nevezte ki. 1934-ben Hollandiában, Amsterdamban a Nemzetközi Épitészeti Kiállitás magyar részét rendezi, mely várakozáson felül nagy sikert ért el. 1935-ben Budapest Székesfőváros Művészeti Bizottságába kinevezték. Ez évben a Magyar Képzőművészek Egyesülete 40 éves jubiláris kiállitását rendezi a Műcsarnokban. 1935-ben az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat Nagydiját nyeri. Ez évben e Társulat a Művész Törzstagok közé is választja. 1935-ben a Belgiumban, Bruxellesben megrendezett világkiállitás magyar pavilonját tervezi meg és a kiállitást rendezi, amely nagy sikert ért el és ezért Grand Prix-et kapott.

1937-ben a belga király a II.Lipót-rend parancsnoki nagykeresztjét adja. Ez évben a Gehbeliek Művész Egyesület törzstagjává választották. 1937-ben Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek igazgatóságától megbízást kapott az Attila körúti nagy energia központ és irodaépület megtervezésére. 1937-ben a Magyar Építőművészek Szövetségének Mesterdíjával tüntették ki, úgy a hazai, mint külföldön elért érdemeiért. 1937-ben a Magyar Királyi Kormány nevében a Miniszterelnöktől megbízást kapott Pásztor János szobrász művésszel együtt a Parlament előtt felállítandó Rákóczi-szoborra. 1937-ben francia nyelvű előadást tartott a Műegyetemen a Nemzetközi Építő Kongresszus alkalmából a magyar építőművészet fejlődéséről.

1937-ben a Magyar Királyi Kormány nevében a Kereskedelemügyi Miniszter megbízást adott I. díjjal kitüntetett pályaterve alapján a párisi világkiállítás magyar pavilonjának megtervezésére, melyet a nemzetközi művész jury egyhangu ítéletével a 10 legnagyobb pontszámot kapott művészi pavilonok közé sorolta és így nyerte Gy.D. nemcsak a jury 2 Grand Prixét, hanem azonkívül a Kiállítás Elnökségének Aranyérmét is. A Köztársaság elnöke pedig a Légion de l'Honneur tiszti-keresztjét adta.

1938-ban az amerikai Pittsburgh / U.S.A./ városának egyeteme aranyéremmel tüntette ki.

1940-ben a Danuvia Fegyvergyár budapesti építkezéseit tervezi. Ugyancsak ebben az évben a Heinl Kávébehozatali R.T. budapesti gyártelepének építkezését és folytatólagosan a Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár ujabb gyárépítkezéseit tervezi. Ez évben több magán építkezés és bérház épület tervezését végezte. 1940-ben Budapest Székesfőváros polgármesterétől megbízást kapott a Tomcsányi-uti fővárosi 24 tantermes elemi iskola megtervezésére és felépítésére.

1941-ben a külföldi sikereinek fejében a török Kormánytól felhivást kapott az Ankarában felépitendő Kemal Attatürk mauzoleumának szükebb körü pályázatán való részvételére. 1943-ban Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatóságától ujabb megbízást kapott Budapest déli gyárövezeti elektromos központ megtervezésére.

1946-1947. évben Balatonalmádiban tervezi a Magyar Kormány megbízásából Magyarország első uj általános elemi iskolájának épületét. 1948-1949. években a Veszprémi Műegyetem és Chémiai Kutató Intézet építkezéseinek ellenőre-ként szerepel. 1951-ben a Magyar Építésügyi Minisztérium megbízásából Győr városának tervező irodájában működött, 1952-ben a Magyar Építésügyi Minisztérium VII. Ü.O.-nak a Középülettervező Irodának tervező építésze és mint ilyen művészeti feladatait innen kapja.

Gy.D. mint művész-tanár az Orsz.Magy. Iparművészeti Iskolának továbbfejlesztésében igen tevékeny sokoldalu munkásságot fejtett ki és ezt a külföld is a legnagyobb elismeréssel honorálta. Később az intézetnek irányitó igazgatója is volt.

Gy.D. a népies nemzeti művészet felleditésén dolgozott. Hosszu éveken át az Orsz. Irodalmi Művészeti Tanácsnak tagja volt, továbbá Budapest Székesfőváros Művészeti Bizottságának tagjaként működött és a Magyar Képzőművészeti Társulat törzstagjai közé választották, stb.

Györgyi Dénes

épitész

Kaptam Lechner
Jenőtől 1954.
máj. 15.

Győrgyi Dénes, építész; szül. 1886 április 25-én Budapesten. Tanulmányait a budapesti Kir. József-műegyetemen végezte, hol Czigler Győző, Hauszmann Alajos és Schulek Frigyes voltak tanárai. Egy ízben elnyerte az állami építőművészeti nagy ösztöndíjat. 1905-1913-ig bejárta Olasz-, Németés Svédországot, Dániát és Hollandiát. 1905-ben a Technologiai Iparmúzeumnál nyert alkalmazást, honnan 1908-ban az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskolához hívták meg a bútortervezés és belső architektura tanárának. Ugyanitt 1913-ban véglegesítették. 1906-ban a milánói, 1911-ben a torinói nemzetközi iparművészeti kiállításokon, 1911-ben a római nemzetközi építészeti kiállításon, 1912-ben pedig a drezdai nemzetközi művészetoktatási kiállításon vett részt. A torinói kiállításon aranyérmet nyert. Ugyancsak aranyérmet nyert 1909-ben Debrecenben, 1912-ben pedig a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Ybl-érmét nyerte el. Több országos építészeti pályázaton vett részt s 1909-1910-ig kilencz első díjat, négy második díjat és két harmadik díjat nyert. Az állam, a főváros és vidéki városok részére több köz- és egyházi épületet tervezett. Az ő tervei szerint épült a budapesti nemt Imre templom (1909), nyolcz állami iskola, a budapesti városmajorsztorai községi iskola és több templom.

flavint, felfedezte a B_6-vitamint, kimutatta a májsorvadás és májelhalás táplálkozási eredetét. Behatóan foglalkozott az alultápláltság világméretű problémájával, hosszabb ideig a WHO–FAO–UNICEF Protein Tanácsadó Csoportjának elnöke volt. Felismerte és igyekezett tudatosítani, hogy az alultápláltság nemcsak egészségügyi probléma, hanem szociális, közegészségügyi, nevelési, kulturális, pszichológiai stb. is, és megszüntetésében különösen a preventív szemléletnek van jelentős szerepe. – **Irod.:** Catharine S. Rose: Memoir of P. Gy. (1893–1976) (Transactions and Studies of the College of Physicians of Philadelphia, 1976).

GYÖRGYI Alajos; 1860-ig *Giergl,* *Pest, 1821. márc. 15., †Pest, 1863. szept. 22.: festő. *Giergl* Alajos ötvös fia. – Apja műhelyében ötvösséget, majd Peschky Józsefnél festészetet tanult. 1841–43-ban a bécsi képzőműv. akad. n tanult. 1845-től rendszeresen szerepelt a Pesti Műegylet kiállításain. Hazatérése után keresett arcképfestő lett, utolsó arcképét a neki Bécsben modellt ülő *I. Ferenc Józsefről* festette. Portrékon kívül biedermeier stílusú életképeket, tört. tárgyú képeket és oltárképeket (pl. bp.-i bazilika) is festett. Alkotásainak többsége (főként portrék) magántulajdonban van, más részük az MNG-ben, a Tört. Képcsarnokban és vidéki múz.-okban található. Képein szignóként az eredeti nevét használta. – **F. m.:** *portrék:* Deák Ferenc; I. Ferenc József; Gróf Széchenyi István; – *életképek:* Búsongó leány; Beteg gyermek; Közelgő vihar; Szorgalmas tanuló; Vadorzók; – *tört. képek:* Báthory Zsigmond; Jelenet Jósika Apafijából. – **Irod.:** B. Bakay Margit: Gy. G. A. (Bp., 1938); B. Bakay Margit: Gy. A. ismeretlen festményei (Gerevich Tibor Emlékk. Bp., 1942); Györgyi Gézáné: Ki volt Deák Szidónia? (Új Művészet, 1992).

GYÖRGYI Dénes, *Bp., 1886. ápr. 25., †Balatonalmádi, 1961. nov. 22.: építész. ~ Kálmán műv. szakíró fia, ~ Alajos festő unokája. – A torinói világkiállítás m. házára kiírt pályázat I. díja (Tőry Emillel, Pogány Móriccal). – 1909-ben a bp.-i műegy.-en építészmérnöki oklevelet szerzett. 1907-től az Orsz. M. Technológiai Iparmúz. tanára, 1909-től a bp.-i iparműv. isk.-n az építő-iparművészet vezető szaktanára, majd az isk. ig., 1945-ben nyugdíjazták. Az 1929-i barcelonai világkiállítás m. pavilonjának tervezője és rendezője. Számos középületet, isk.-t és templomot épített. Kezdetben a magyaros építészeti stílust képviselte, utóbb a modern, egyenes vonalvezetésű és funkcionalista építészeti irányzat híve lett. Több jelentős pályázaton (Szt. Imre-templom, torinói világkiállítás m. pavilonja stb.) szerepelt sikerrel. – **F. m.:** *épületek:* Hangya Szövetkezet székháza (Bp.); Balatoni Múz. (Keszthely); Déri Múz. (Debrecen, 1925-től); az egyetem internátusa és sporttelepe (Debrecen); a Cathedral of Learning m. előadóterme (Pittsburgh, új e$_{gy}$.); új városháza (Debrecen); – *könyvek:* Földszintes lakóházak. Többekkel (Bp., 1923); Új magyar építőművészet. Szerk. (Bp., 1935; angol, francia és német szöveggel is). – **Irod.:** Kubinszky Mihály: Gy. D. (M. Építőműv., 1972); Hegyi Gyula: A koronázástól az újjáépítésig. Gy. D. építész emlékezete (M. Hírlap, 1986. 302. sz.); Gy. D. (M. Építőműv., 1986); Vadas Ferenc: Gy. D. – a kor építésze (M. Nemzet, 1987. 46. sz.); Zrinszky József: Gy. D., a pedagógus (M. Építőműv., 1987); Gerle János: 115 éve született Gy. D. (Új M. Építőműv., 2001).

GYÖRGYI Géza, *Pest, 1851, †Bp., 1934. márc. 23.: építész, festő. ~ Kálmán apja. – A pesti műegy.-en és a berlini építészeti akad.-n végezte tanulmányait. 1881-ig *Ybl* Miklós, 1881-től *Hauszmann* Alajos építészeti irodájának munkatársa. 1884-től több éven keresztül fontos szerepet játszott az Ybl és *Hauszmann* Alajos vezette nagy építkezéseknél (Opera, Várpalota). 1904-től *Hoepfner* Guidóval Bp.-en közös építészeti irodát tartott fenn. Festészettel is foglalkozott, képeit rendszeresen a bp.-i Műcsarnok tárlatain mutatta be. – **F. m.:** *Hoepfner Guidóval:* Nagyszálló (Ótátrafüred, 1906–07); Palace Szálló (Tátralomnic, 1908 k.); Bauer-villa (Bp. XI. Minerva u. 3/a–b.); M. Művészház (1911, Róma); Kereskedelmi Nyugdíjint. székháza (Bp.).

GYÖRGYI Géza, *Bp., 1900. febr. 26., †Bp., 1975. aug. 30.: orvos, radiológus. ~ Kálmán műv. szakíró fia, ~ Dénes építész öccse. – A M. Orvosok Röntgen Egyes. főtitkára (1942–45). – 1925-ben a bp.-i egy.-en orvosi oklevelet szerzett. 1920-tól a bp.-i egy. életta-

GYÖRGYI Dénes

Györgyi Dénes, szobrász- és iparművész (1896-1961). 8. Folytatás.

2. Budapest, Tomcsányi úti elemi iskola, 1941. (repr.)

2. Budapest, Tomcsányi úti elemi iskola, 1941

3. Kandeláber Budapesten, a Hősök terén, 1938. (repr.)

3. Kandeláber Budapesten, a Hősök tere[illegible] 1938

Magyar Építőművészet, 1986. 6., 59-old.

MDK

Györgyi Dénes, IV.év.
Müegy. ép.hallg.

a jury egyhangulag a tervek áttanulmányozása után, "Vázlat" c. tervét III. díjjal jutalmazta.

Orth Ambrus, Wellisch Alfréd, Pogány Mória. A Wellisch-pályázat. Magy.Ép.művészek Szövetsége. -Vállalkozók Közlönye.1908 VII.8. 2.l./Egy mozgókép szinh.tervezése

mDK

Györgyi Dénes, és Hende Valér, műép.-k.

a pályázaton 1500 K.-és második dijat nyertek.

/1908-ban még ép.hallgatók voltak.!/

A gyöngyösi városház tervpályázata. -Ma~~gy~~.ép.müv.1911. 12.sz. 30.l.

MDK

György Dénes

Debreceni árúház (tavlat). Rajz.Mgt.
Nógrádi kastély. " "
Paplak. " "
Kiállitási csarnok (hátulsó homlokzat) Rajz.Mgt.

Múcsarnok, 1912. tav.kiall. 7o.1.

MDK

Pongrácz Szigfrid szobrász és Györgyi Dénes építész.

249 és 250. Kép. 238.l.

II.díj. 5ooo K. /A Duna felé nézö rész
?

Magyar Iparmüvészet. 1916. 236-238.l.

Györgyi Dénes, építész

M.D.K.

terve első díjat nyert a Szent Imre Kollégium új templom- és gimnáziumépületére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf. márc. 16. sz. 11. old.

Györgyi Dénes, építész M.D.K.

Holló Barnabással közös műve első díjat nyert a Rákóczi-szemlér pályázaton (6000 K.)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

nov. 3. sz. 13. old.

H.D.H.

Györgyi Dénes, építész

első díjat és megbízást nyert a Kerekegyházán építendő róm. kath. templom tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf. ép. 26. sz. 16. old.

M.D.K.

Görgei Dénes, építész

a három egyenlő (1200 K-ás) díj egyikét nyerte el a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara régi házának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf. jún. 14. sz. 12. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

Pongrác Sziegfried nobrász-szal közösen készített terve cejik második díjat nyert az Erzsébet emlékmű-pályázaton.

Építőipar - Építőművész et, Bp.1916. évf. 27. sz
162. old., 30. sz. 177-178. o. 3-4. á.

MDK

György Dénes, ép.
Szül. Budapest, 1886-ban

Oklevél kelte: 1909
" száma: 8591

A m.kir. József Műegyetemen okl.-t, absolut.-t vagy okl. honositást nyert épitészek névjegyzéke. 1873-1938-ig.
BI-BM. 17.1. 1931 jan.15.

MDK

Györgyi Dénes, épitömüvész

a Magy. Képzömüv. Egy. aranyérmét nyerte el.

Kitüntetések a Műcsarnok kiállitásán./Jub. kiáll./
Nemzeti Ujság. 1934 dec. 22. 11.1.

MDK

György i Dénes, épitész

felolvassa a dijszabás-bizottságnak az 1914. évi Ybl-pályázat programmját.

A mü- és középitési szakosztályok üléseMMÉE Közlönye. Bp.1914 . III.29.

Györgyi Dénes

cikk

=

Budapesti Hirlap

1913. május 25.

(Döntés az Erzsébet

királyné emlékpályázatról.)

U. 307

1308. *Bethlen Miklós*

Mellig látható, kissé jo
Haja, szemöldöke és lelógó
arcza leberetvált. Öltözet
vállra vetett mentével, a
gomb van.

Vászon, méretei 43 : 32·8 c
az 1911 április 7-iki felterjesz
100 K-án (638–911). — Kifizet
számoltatott 1911 május 10-én
nézve lásd a 26101–911 szvsz.

Kulf. Miáll

1911 Turin, Róma

1923 Monza

1929 Barcelona

1930 Háje, Liège

1933 Milano, Paris, Galerie Vignon

1935 Amsterdam

Barcelona

Bruxelles

belső berend. és
bútor terek
Kassai Miáll 1911
Merőg. Mur.
1913

Györgyi Dénes

mód

Rerrich Béla: A Ferenc József-emlékszemplom tervpályázata.

MAGYAR EPITOMUVESZET

1927. 10-12. sz

MDK

Györgyi Dénes és Hende valér, Műép.-K.

/1908-ban még ép.hallgatók voltak!/

A gyöngyösi városháza és hussarnok tervpályázata.
MÉ.1912.2.sz. 10-16.l. Képpel.

MDK

György Dénes és Hende Valér, müép.-k.

/1908-ban még ép.hallgatók voltak!/

A gyöngyösi városháza és hussarnok tervpályázata.
MÉ.1912.2.sz. 1o-16.1. Képpel.

GYÖRGYI DÉNES

8

KUBINSZKY Mihály

Györgyi Dénes,
Bp, 1974. Akadémiai kiad-, 31.old. 5o kép,
/Architektura sorozat/
Bibliográfia nélkül, jegyzetanyaggal

9., 11., 12.,
fejezet – Köz-i
só lenne.

MDK

György Dénes **építész**

Magyar építőművészet, 1911. 12. sz. 25-30. l.
képek.

Hajdu

Harsányi Hajós A

Hary

Hale Héts

Hesshy Holló ...

Horo. Zóz

Hullel

Györgyi Dénes

Györgyi Dénes m. kir. kormányfőtan., műépitész, az Orsz. m. kir. Iparműv. isk. r. tanára, IX. Kinizsy-u. 31. **387-138**
Lakása, I. Döbrentei-u. 10. **353-546**

Budapest, 1940. sept.

Györgyi Dénes

Az Építő Ipar-Építő Művészet 1926 december 15-iki számának műmelléklete

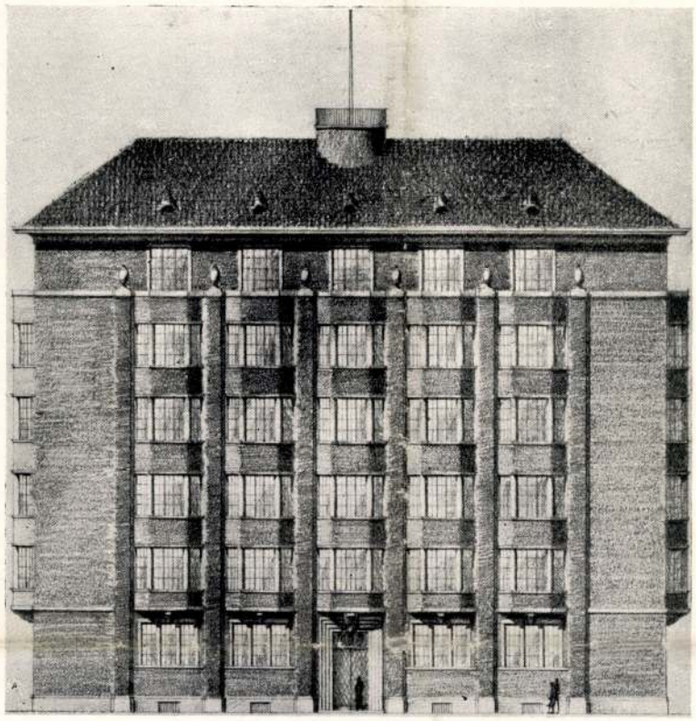

A „City II" jeligéjű pályaterv oldalhomlokzata

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA ÁLTAL AZ V. KER. MARKÓ-UTCA ÉS HONVÉD-UTCA SARKÁN ÉPÍTENDŐ BÉRHÁZ ÉS TRANSFORMATOR ÉPÜLET TERVPÁLYÁZATÁN RÉSZTVETT

»CITY I ÉS II« JELIGÉJŰ PÁLYAMŰ

*

TERVEZTE: GYÖRGYI DÉNES

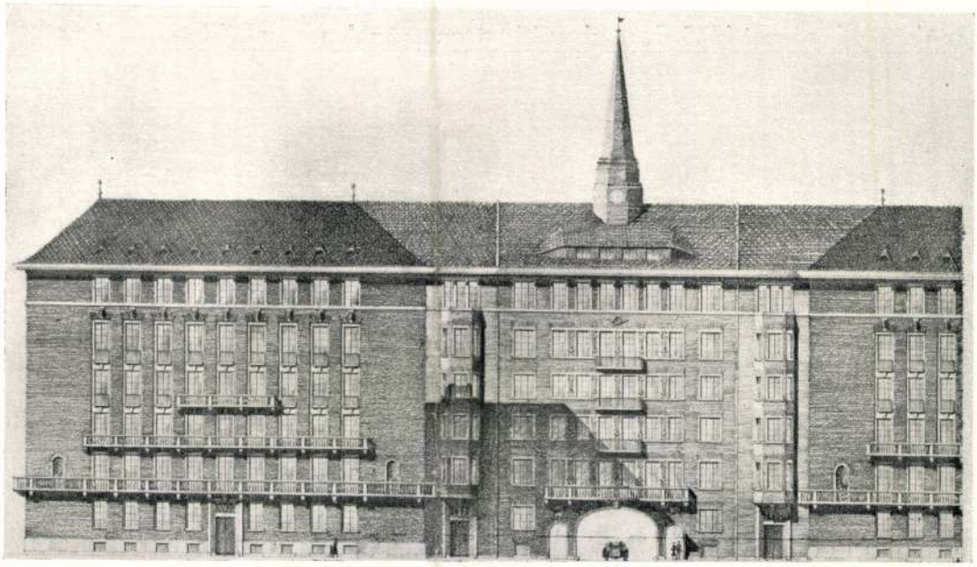

A „City I" jeligéjű pályamű általános homlokzati része

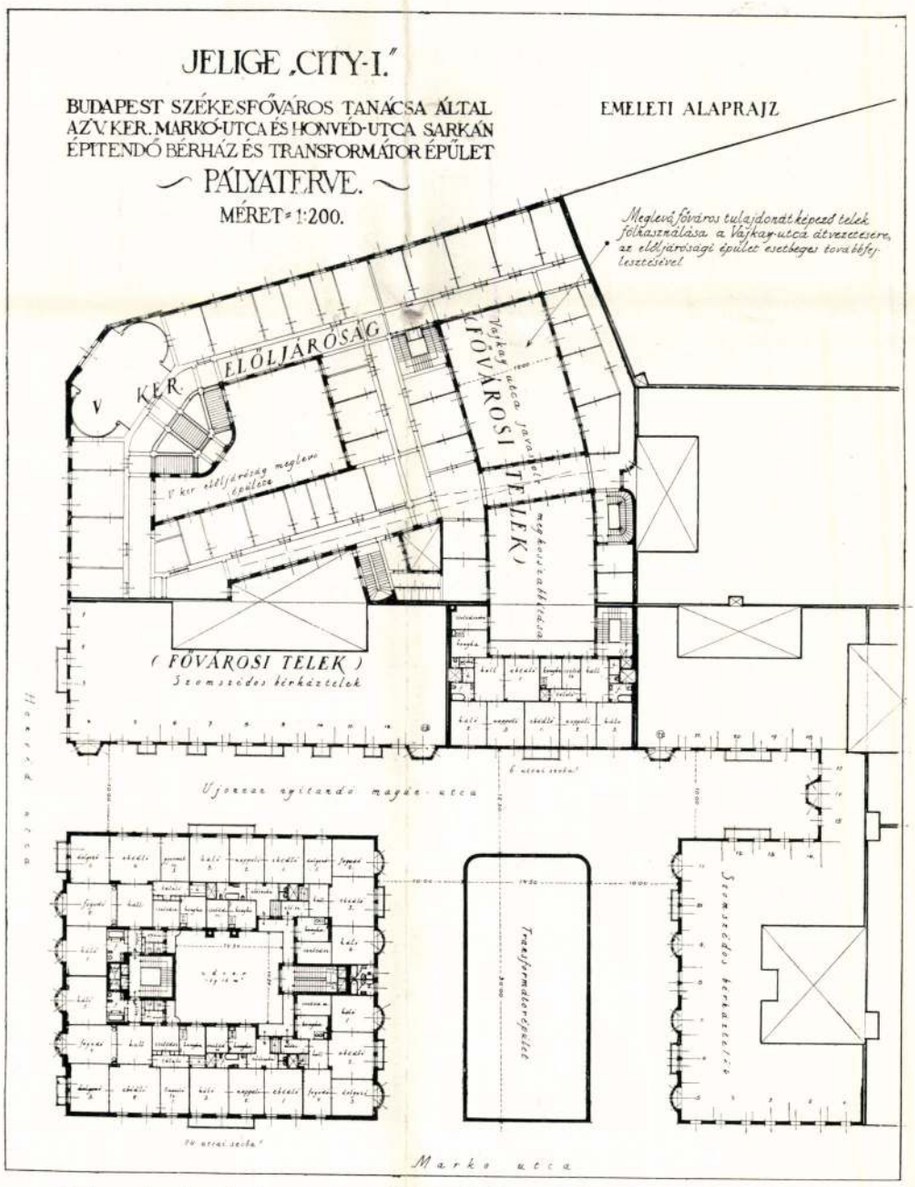

Budapest székesfőváros tanácsa által az V. ker. Markó- és Honvéd-utca sarkán építendő bérház „City I" jeligéjű pályaterve. Tervezte *Györgyi Dénes*

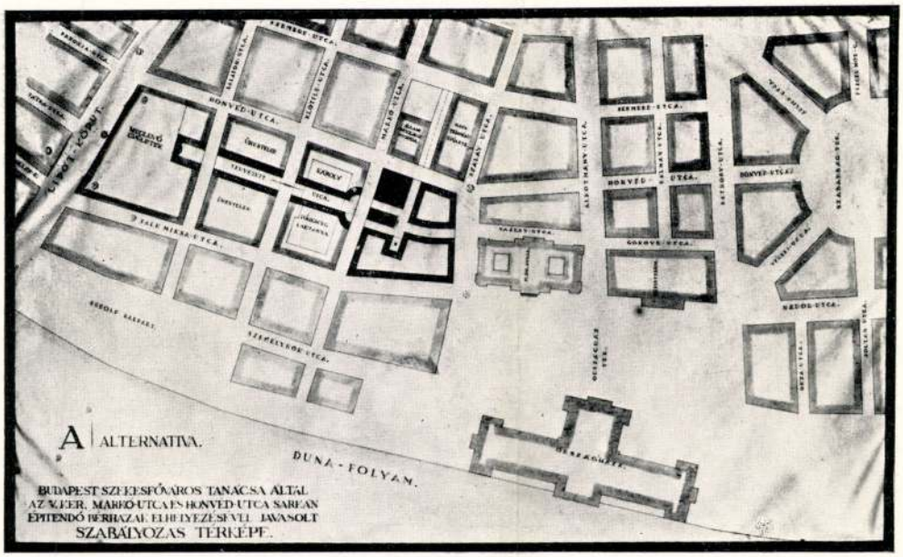

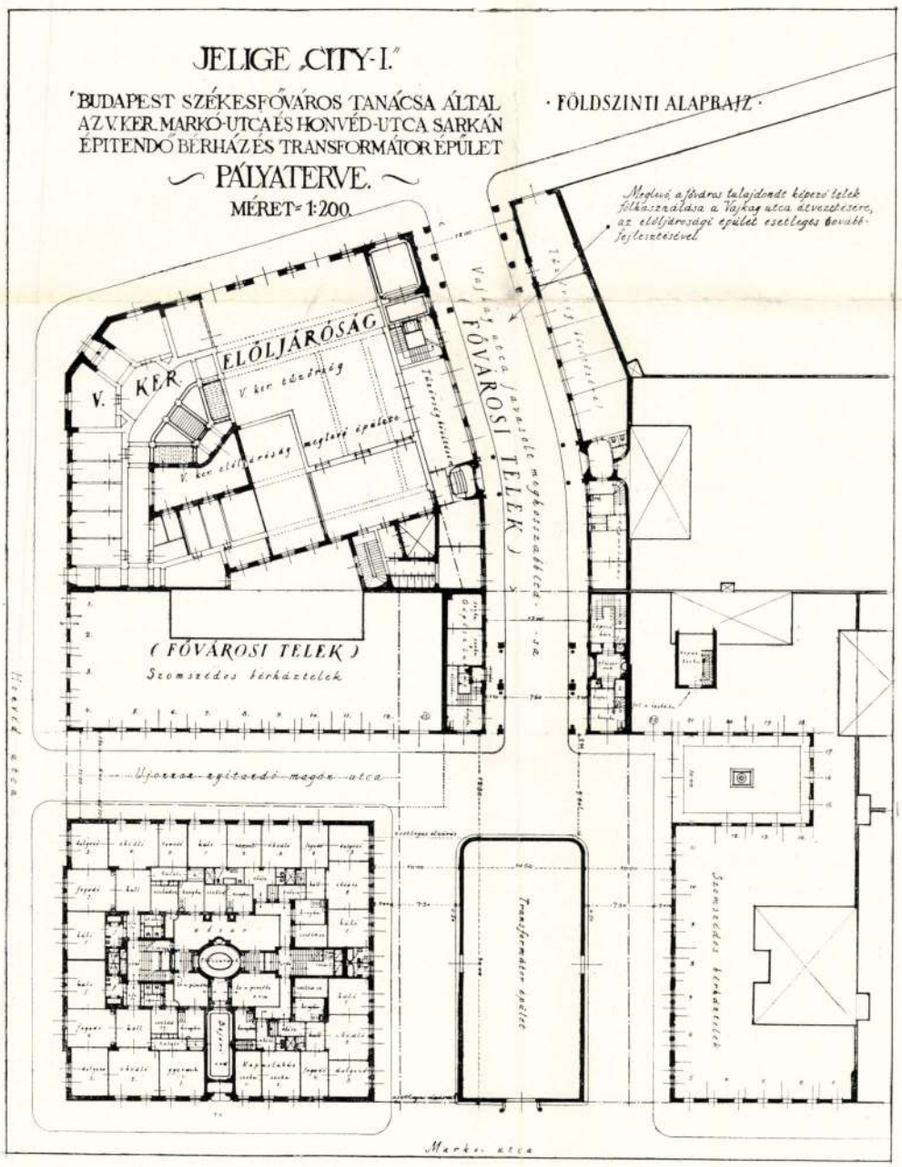

A „City I" jeligéjű pályamű általános elrendezési terve és földszinti alaprajza

Tervezte: *Györgyi Dénes*

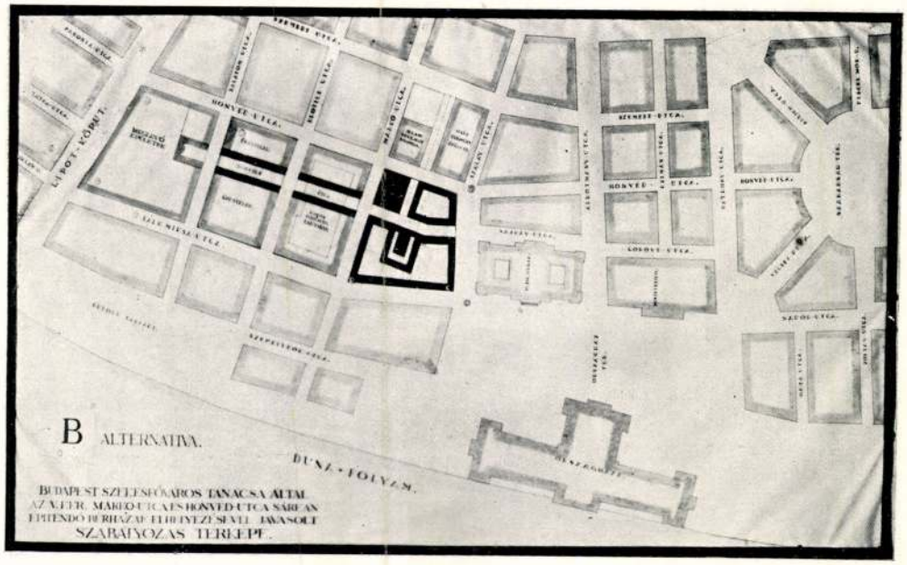

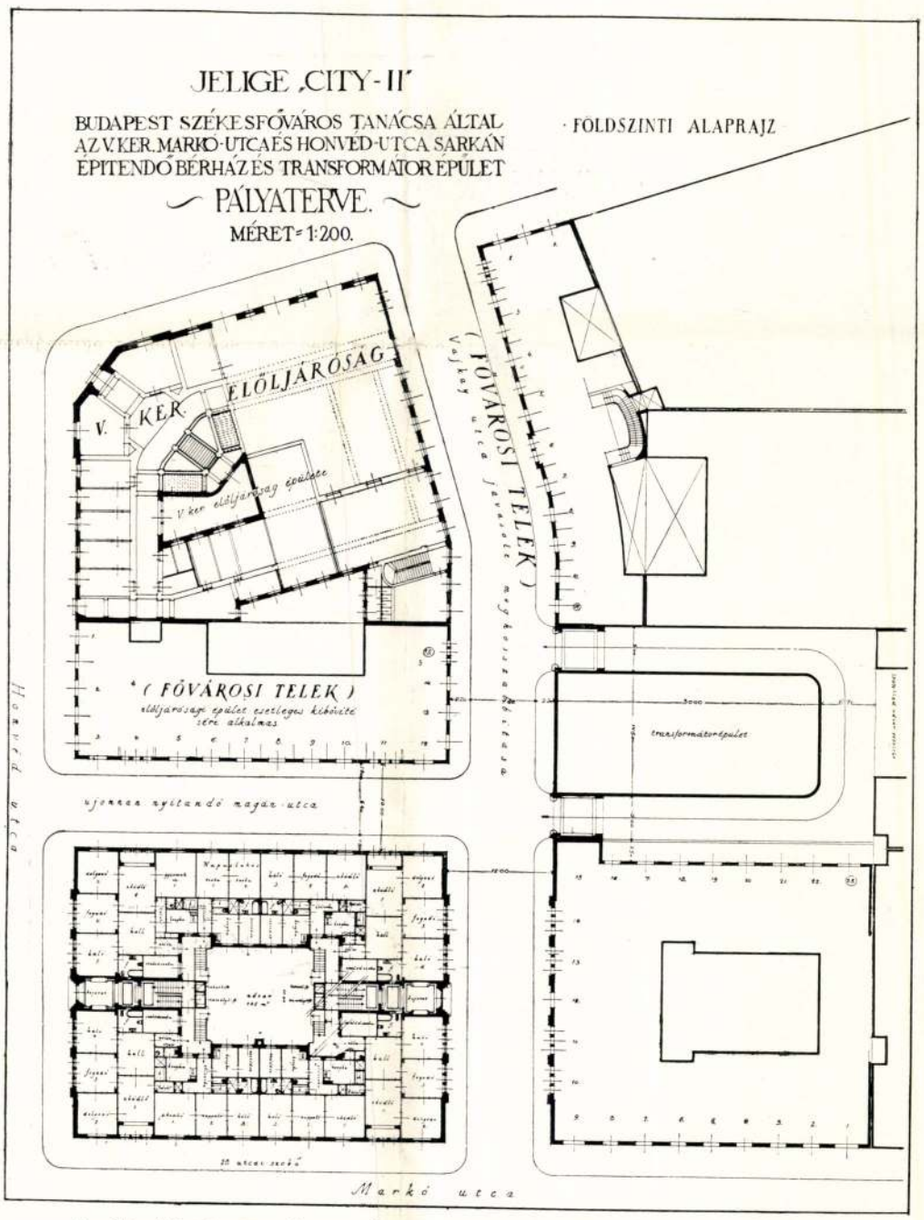

A „City II" jeligéjű pályamű alternatív elrendezési terve és földszinti alaprajza

Tervezte: *Györgyi Dénes*

17527 — Réval-Nyomda. Budapest.

Időjárásjelentés

Budapesten kedden délben a hőmérséklet 5.3 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás 760 mm, gyengén emelkedő irányzatú.

Várható időjárás szerdán estig: Mérsékelt szél. Borult idő. Sokfelé köd és eső, nyugaton havaseső, hózápor. A hőmérséklet alig változik.

A hadifogolyszolgálat új címe. A hadifogolyszolgálat eddigi helyiségeiből a XIII. kerületben levő Róbert Károly-körút 53. szám alá (volt Vilmos-laktanya) költözött. Telefonszám: 188-093 és 188-094. Csekkszámla száma: 15.740. Az átvonuló hadifoglyok számára itt ideiglenes otthon áll rendelkezésre, ide kell fordulni a hadifoglyoknak ruhasegély, orvosi ellátás és kórházbautalás ügyében is.

Jelentkezzenek a városházán az Erdélybe hazatelepülni szándékozók. A polgármester felhívja mindazokat, akik Észak-Erdélybe visszatelepülni szándékoznak és a román katonai misszió által kiállított «beutazási engedély»-lyel rendelkeznek hogy hazautazásuk céljából 1945 november 15-ig jelentkezzenek a polgármesteri IX. ügyosztályon (Városháza, I. pavillon, I. emelet 28).

Állami szociális ösztöndíjat létesítettek. A hivatalos lap keddi száma közli a kultuszminiszternek a pénzügyminiszterrel együtt hozott rendeletét, amely szegénysorsú, tehetséges és szorgalmas egyetemi és főiskolai hallgatók támogatására *állami és szociális ösztöndíjat* engedélyez. Az ösztöndíjakat olyan összegben fizetik ki, amelyből a jutalmazott létfenntartása, esetleg más diákjóléti támogatással együtt biztosítható. Az évenkint betöltésre kerülő ösztöndíjas helyekre pályázatot hirdetnek.

Tizenötévi fegyházra ítélt a statáriális bíróság egy betörőt. *Dombár* Sándor asztalossegéd november 6-án betört a Horthy Miklós-úton *Tóth* Ferenc műhelyébe s egy gramofont vitt magával. Őt elfogták, bűntársainak azonban sikerült elmenekülni. A statáriális bíróság, miután 20. évét még nem töltötte be, halálbüntetés helyett *tizenötévi fegyházra* ítélte.

Dr Szent-Györgyi Pál zenekari hegedűest holnap, Z. 5. (Rózsavölgyi.)

Hozza el fonalát, jószabású divatos pullóvert, kabátot vagy más holmit kötünk belőle. IV., Kaas Ivor-u. 5. III. 1. d. u. 1—4.

Elveszett teherautólt keresi Hoffmann Képszalon, IV., Gerlóczy-u. 5. Nyomravezető jutalomban részesül. Az autók Ford, Opel és Tempo gyártmányok.

Házasság. *Galandauer* József (Budapest), *Galandauer* Janka (Bonyhád) jegyesek.

A minisztertanács hozzájárulása alapján a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter **Turányi** Vilmost a IV. fizetés osztály 3. fokozatába posta forgalmi igazgatóvá nevezte ki.

Budapest katonai városparancsnokának tisztelgő látogatása. Budapest katonai városparancsnoka, *Pórffy* György alezredes hivatalbalépése alkalmával tisztelgő látogatást tett az ideiglenes nemzetgyűlés elnökénél, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság szovjet, amerikai és angol kirendeltségének katonai vezetőjénél, Budapest szovjet katonai városparancsnokánál, a székesfőváros polgármesterénél és alpolgármesterénél, a rendőrfőkapitánynál és a szakszervezeti tanács főtitkáránál. *(MOT)*

Eltűnt egy barna retikül a 49-es villamoson. A benne lévő pénzt az illető megtarthatja, az iratokat és az élelmiszerjegyeket, kisgyermek nre való tekintettel, kérem küldje Gasparekné, II., Zárda-u. 34. fdsz 10.

Ki tud róla? Dr *Hantos* Ernőné Liliről. Utoljára februárban Bergen-Belsenben ételosztó volt. Értesítés férjének, V., Szt István-körút 5, III. em. 2. Penzió. Délután 3-tól 4-ig.

Dr Zuckermann Ferencné szül. Schiffer Erzsébet, s maga, valamint kisfia **Péterke** nevében, vigasztalan fájdalommal jelenti, hogy férje, illetve édesapja,

dr med. et jur.

Zuckermann Ferenc

a Kereskedelmi Akadémia v. orvosa,

több tudományos munka szerzője, aki egész életében az emberi haladást szolgálta, az igazságért és méltányosságért küzdött, nagyon boldog házasságának kilencedik évében, 1944 novemberében Kauferingben (Bajorország) a náci gyilkosok áldozata lett.

Mindenkihez, jó volt, mindenkin segített!

Vasárnap kész lesz a Petőfi-híd

A budapesti Dunahidak építése nagy erővel folyik. *Gerő* Ernő kereskedelemügyi miniszter személyesen ellenőrzi a munkálatok menetét. Legutóbb motorcsónakból tekintette meg a parlamentnél épülő *Kossuth*-hidat, majd a Petőfi-téri pontonhidat és utána a többi hídroncsot is. Megállapította, hogy a Kossuth-hídnál mindössze két pillér megépítése van hátra és rövidesen befejeződik a Győrből hajón érkezett vasszerkezet összeszerelése is. Ha az időjárás kedvező lesz, *vasárnapra elkészül a Petőfi-pontonhíd,* amelyen csütörtökön már terhelő próbát tartanak. Az építési munkákkal párhuzamosan folynak a roncsrobbantási és kiemelési munkálatok is.

Színházak műsora

Opera: Psalmus Hungaricus, Kékszakállú herceg, Fából faragott királyfi (Bérlet szünet) (5) — **Nemzeti:** Szent Johanna (K 2) (5) — **Nemzeti Kamara:** Szent szörnyetegek (5) — **Vig:** Dollárpapa (½6) — **Fővárosi Operett:** Napsugárkisasszonyok (5) — **Belvárosi:** Egy pohár víz (5) — **Magyar:** Csendháborító (5) — **Művész:** Rettenetes szülők (5) — **Pesti:** Fatornyok (½6) — **Royal Revü:** Csak vidáman, új műsor (½6) — **Pódium:** A mi kis kormányunk (5) — **Medgyaszay:** Válók (½6) — **Kamara varieté:** Kisértetjárás (½6) — **Vidám varieté:** Fejjel lefelé (5)

A Szent Gergely-kórus jubiláris hangversenye. A tízéves fennállását ünneplő *Szent Gergely-kórus* díszhangversenyt rendezett a Zeneakadémián. *Sármány* Ferenc plébános bevezető beszéde után *Mindszenty* József hercegprímás szólalt fel, majd a Szent Gergely-kórus *Faludi* Béla dr vezetése alatt dalokat adott elő. *Járay* József operaénekes és *Hidy* Márta hegedűművésznő számainak nagy sikere volt. A díszhangverseny bevételének teljes összegét a lebombázott *Szent Család-templom* felépítésére fordítják. *(s. a.)*

Györgyi Dénes műépítésztanárt a kultuszminiszter kinevezte az Orsz. Magy. Iparművészeti Iskola igazgatójává és megbízta az Intézet főiskolai átszervezésének teendőivel. Györgyi Dénes hivatalát már elfoglalta s az Intézet vezetését átvette.

Megszűntek az önkéntes tűzoltótestületek. A kormány most megjelent új rendelete a tűzoltóságot és tűzrendészetet újjászervezi. Miután a rendelet *egységesíti a magyar tűzoltóságot, az önkéntes tűzoltótestületeket a rendelet érvénybelépésével megszünteti.*

Tasnádi Kubacska András a Nemzeti Múzeum ügyvezető igazgatója lett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr *Tasnádi Kubacska* Andrást, az Országos Magyar Természettudományi Múzeum főigazgatóját, a Magyar Nemzeti Múzeum ügyvezető alelnökévé nevezte ki.

Rádióüzenetek a Németországban rekedt magyarokhoz. *Millok* Sándor hazahozatali kormánybiztos tapasztalatai alapján, a rádió állandó hírszolgálatot vezet be, amelyben a hazahozatali kormánybiztosság üzeneteit, utasításait és közleményeit adja a Németországban rekedt magyarok számára. A hírszolgálat időpontja minden hétfőn 18 óra 05 perckor lesz.

Dr Tausz Béla és neje szül. **Kisch Margit,** bátyja, **Tausz Gerhard** dr és neje szül. **Seckl Márta,** valamint a széleskörű rokonság nevében porig lesujtva a bánattól tudatja, hogy a legdrágább fiú, testvér és rokon,

dr. Tausz Hellmuth

virágzó életének 33. évében, a hosszú rabságból megtérve, Debrecenben, az ottani honvédkórházban 1945 nov. 5-én örökre lezárta szemeit.

Hitedért, hazáért szenvedtél: most pihenj csendes békében. Hazahozunk!

Özv. **Benedek Sándorné Wellisch Ilona** úgy a maga, mint az egész rokonság nevében mély fájdalommal jelenti, hogy felejthetetlen férje,

Benedek Sándor

kereskedelmi tanácsos, a Benedek József és Fia, Kecskemét-Nagykőrösi cég beltagja

1944 októberében, betegség folytán, 61. évében elhalálozott. Holttestét f. hó 15-én, csütörtökön déli ½2 órakor temetjük át örök nyugvóhelyére a rákoskeresztuti izr. temetőben.

Szeretetét, jóságát örök emlékként őrizzük szívünkben.

Béke poraira!

Budapest, 1945 november 13.

Csütörtöktől 200 pengő a villamosjegy

A Beszkárt deficitjének enyhítése érdekében a kereskedelemügyi miniszter és a polgármester együttesen engedélyt adott a közlekedési vállalatoknak arra, hogy *a viteldíjakat újból módosítsa.* Nov. 15-től, csütörtöktől kezdve a Beszkárt viteldíjai a következőképpen módosulnak: az átszállójegy 200 pengő, a gyermekjegy 100, a hatnapos hetijegy 1600, a tanuló- és tanonchetijegy 700 pengő, az arcképes havibérletjegy ára 14.000, arcképnélküli havibérletjegy 24.000 pengő.

Ugyancsak november 15-től, csütörtöktől az autóbusz viteldíj a következő: az 1-es 200, az 5-ös autóbuszon a menetjegy 600, az 1-es operai járaton 600, a kettes operai járaton a viteldíj 1200 pengő. Csütörtöktől kezdve a fogaskerekün a viteldíj a következőképen módosul. A menettérti-jegy 300, a hegymeneti jegy 200, a lejtmeneti jegy 300, a gyermek tértijegy 150 és a hatnapos hetijegy ára 1000 pengő.

A villamosközlekedés csökkentése

A bánhidai centrálé a rendkivüli viszonyok következtében a csökkent széntermelés miatt kénytelen energiatermelését csökkenteni. Ennek következtében a villamosárammal dolgozó üzemek, elsősorban a BSzKRT kénytelen lesz már a közeli napokban *üzemkorlátozást életbeléptetni.* Az errevonatkozó tárgyalások állandóan folynak, a közeljövőben döntenek arról, hogy milyen mértékű legyen a korlátozás. A szakértők most tanulmányozzák azt a kérdést, hogyha a BSzKRT a bánhidai centrálétól nem kap elegendő árammennyiséget, milyen vonalakon, milyen mértékű korlátozást léptessen életbe. Illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint sor kerülhet arra, hogy a BSzKRT vonalakon *vasárnaponkint teljesen szünetel a forgalom,* hétköznapokon este 9-kor indulnának az utolsó kocsik végállomásaikról. A téli hónapokban sor kerülhet arra is, hogy a BSzKRT vonalakon reggel 9 és délután 3 óra között szünetelhet a forgalom. Ezek az intézkedések csak átmeneti jellegüek s ha a szén, illetőleg az energiaellátás javul, sor kerül a korlátozások csökkentésére.

Gazdasági hírek

Ne bántsuk az iparost és a kereskedőt!

A kereskedőnek és a kisiparosnak soha sincs jó sajtója. Infláció idején ők kényszerülnek arra, hogy az árdrágulást és az áruhiányt a nagyközönséggel éreztessék. Ők azok, akik a magasabb munkabért, a magasabb közüzemi díjakat, a felcsigázott adókat behajtják a fogyasztóktól. Mellékesen aztán nekik is vannak idegeik és némelyikük a sok baj közepette nem képes azokon mindig uralkodni. A fogyasztó közönségnek bizonyára vannak jogos panaszai is. Annyi ezer iparos és kereskedő közt természetesen vannak olyanok, akik a helyzettel nem bírnak megbirkózni, sőt olyanok is, akik a helyzettel visszaélnek. Nem szabad engedni, hogy ezek a kivételek lerombolják a becsületes magyar iparos, a kitünő magyar kereskedő népszerűségét és jó hírét.

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* éveken át küzdött azért, hogy a törvény engedje olyan *zsűrik* létesítését, amelyek a közönség panaszára fegyelmi úton elbírálnák a vevők sérelmeit. Ezek a zsűrik állhatnának fele-felerészben az iparosok, illetve kereskedők és a fogyasztók képviselőiből, elnökül pedig hivatásos bíró szerepelne. Ezen az úton meg lehetne torolni a valóságos, bizonyára csak szórványosan jelentkező visszaéléseket, viszont megvédenők a kifogástalanul működő, sokat szenvedő, gondoktól sujtott iparosok és kereskedők jó hírét alaptalan panaszokkal szemben.

Miért ne lehetne ezt a reformot sürgősen életbeléptetni?

A Nemzeti Bank új valutaárfolyamai

A Magyar Nemzeti Bank november 12-i valuta és aranybeváltási árfolyamai a következők: dollár 22.200—22.400, svájci frank 5215—5265, svéd korona 5295—5345.

Színarany gramja 24.981, tizkoronás arany 76.162, huszkoronás arany 152.324, Napoleon 145.052, Sovereign 182.921, tizdolláros arany 375.872.

Heti száz parasztszekér az új földtulajdonosoknak

Nyiregyházi munkások egy elhagyott uradalom romjai között szövetkezeti alapon szekérgyárat létesítettek. Az összefogás olyan eredménnyel járt, hogy most már legalább száz parasztszekér kerül elő a gyárból. Az új földtulajdonosok számára, akik nem rendelkeznek akkora anyagi erővel, hogy a termelési eszközöket megszerezzék, páratlan áldást jelentenek az olcsó szekerek, amelyeket húszévi törlesztésre kapnak. A szekérgyártáshoz a határban levő 6000 holdas erdőségből bőven áll faanyag rendelkezésre.

A Magyar Kereskedelmi Kamara

Svájc részére Deák Ferenc-utca 5. szám alatt folytatja működését.

Népbirósági hírek

Nyitró Istvánt, a Weiss Manfréd-gyár volt nyilas karhatalmi parancsnokhelyettesét, aki résztvett menekülő munkaszolgálatosok összeszedésében, *ötévi kényszermunkára* ítélték.

*

Özvegy *Jäger* Józsefné rákospalotai fuvaros, mult év májusában feljelentett egy asszonyt sárga csillag nemviselése miatt. *Négyévi börtönt* kapott.

*

Polereczky János tisztviselő egy német katonának azt mondta, hogy főnöke irodája páncélszekrényében aranyakat és ékszereket rejteget. Ez a besúgás hamisnak bizonyult, s főnökét így nem érte baj. *Hathónapi börtönre* ítélték.

*

Vas Sándor műszerész, mint munkaszolgálatos század keretlegénye több visszaélést követett el. *Tizenkétévi kényszermunkát* róttak ki rá.

Halálozás. Drága jó uramtól, illetve nagyon szeretett Édesapánktól, *Goldner* Jenőtől f. hó 15-én d. u. 2 órakor búcsúzunk a rákoskereszturi izr. temetőben.

CILCER PAPIR

ÚJ TELEFONJA: 38-55-07

V., DOROTTYA-UTCA 9.

Devecseri Gábor:

Margitszigeti elégia

A görög istenek kései kedvence: *Devecseri* Gábor legújabb verseskötetében is a görögség ritmusát, légkörét és világszemléletét sugározza. Homeros harmonikus mithikájából és Kallimachos könnyed, mindent szerelmi hévvé szublimáló költészetéből fakad Devecseri lírája, mennyire más „görögség" ez, mint Berzsenyi végzetvillámokat lövellő, vagy Babits és Németh László Sophokles mélységeit az idegek hangszerén követő költészete. Devecseri görög istenei, nimfái és faunjai egészen otthonosan érzik magukat a pesti ligetben, Dömsödön vagy a Margitszigeten, a hősök pocakos, pizsamás nyaralók és a kabinos az árnyak nyelvén beszél. Idill! — ez Devecseri Gábor egyre tisztuló és táguló lírája, talán az egyetlen a magyar irodalomban, de ez sem egészen zavartalan. Beleszól a Háború és a Tudatosság. De végül is legyőz, átgyúr, átformál mindent ez a költészet, a romok közül felsétál a Svábhegyre, a Svábhegyről az Olimposra. Micsoda erő kell ehhez, milyen szellemi tisztaság és tisztulásvágy? Mennyi szabadság! A „Margitszigeti elégia" elénkvetíti ezek között a csikorgó napok között a márciusi Szigetet, bozótjaival, csurranó napfényével és a szerelem édes izgalmával. **Antal Gábor**

FOTOCIKKET

ÉS GÉPET VÁSÁROL

SPIELMANNN FOTOÜZLET

Teréz-körút 41. Britannia mellett

Színházi hírek

Amerikai zenefelvételek bemutatója

Hétfőn a Rádió az Egyesült Államokban készült zenei felvételeket mutatott be a székházába hívottak előtt. Amerika általában a modern termelés, az indusztrializmus roppant gépezete, a gazdasági eldorádó, a korlátlan lehetőségek szabad földje fogalmaival kapcsolatos. Ebben a nagyranőtt civilizációban a dolog természete szerint az amerikai géniusznak abból a zenei tradicióból kellett kisarjadnia, melyet a nagy alkotók hagytak az egész világ számára. Az európai művészet és számtalan idegen művész készítette elő a talajt s Amerika óriási erők mozgósításával építette ki saját művészi életét és művészetét, mely ma már több mint a negro spiritual song és a jazz vonala. Egy hosszú és bonyolult fejlődés gyümölcse a «magas művészet» s az amerikanizmus zenéjét gyakorlatiassága a haladó latin népek mellé állítja. Amikor ugyanis a német muzsika lombikok közé menekül és eljut *Schönberg* légüres teréig, majd pedig a holtpontig, *Satie* és a *Groupe de Six* válik az élettel kapcsolatot tartó univerzális művészet heroldjává. Ehhez az új tárgyias és aktuális zenéhez kapcsolódnak az amerikaiak, akik a mai ember szenzációvágyát a napi élet formái között általános érdekű mondanivalókkal kötik le s így kerül le az Egyesült Államok zeneélete a zenetörténet margójáról s így válik az egyetemes zenekultúra integráns részévé. Amerika földje elő van készítve a sajátosan amerikai zenegéniusz számára s a most hallott új művek eszközgazdagsága rögtön szembetünik. Ez a muzsika túl van a naiv népi művészet korán s a nagy közös európai hagyományokra épít. Uj vonás a szenzációk világában az az áhitat, amit a tegnap dicsőségével szemben érez Walter *Piston.* Fugája egy győzelmi dallam jubilációja. Virgil *Thomson* műveiben sok hangszín, sok festői elem dominál. Samuel *Barber* II. szimfóniája andantéjának hallatán kíváncsiak lennénk ennek az emocionális zenének többi tételére. Legnagyobb tehetség *Gershwin.* F-dur zongoraversenye mindenképp kiemelkedő ópusz. A kitünő témákat felsorakoztató hatásos darab bátor kiállás a multtal szemben, ugyanakkor pedig az a nagy vonal és nagy forma, melynek jelentőségét nem győzzük hangsúlyozni az európai helyi kolorit esetlegességei láttán. Különösen a formás finálé nyerte el tetszésünket. A néger spirituálék *Anderson, Mannon, Robeson* előadásában csodálatosan költőiek voltak. A felvételek karnagyai olyan nagyságok, mint *Rodzinski* és *Toscanini. Levant* kitünő pianista. *G. E.*

Bartók-emlékhangverseny a Belvárosi Színházban. A Fővárosi Népművelési Központ matinésorozatának keretén belül november 18-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Belvárosi Színházban *Bartók* emlékhangverseny lesz. *Balázs* Béla Bartók egyéniségéről, *Márkus* László Bartókról, a színpad művészéről tart előadást, *Basilides* Mária, *Zathureczky* Ede, *Engel* Iván, *Jámbor* Ági, a *Waldbauer*-vonósnégyes és *Szőke* Tibor kamaraegyüttese Bartók-műveket ad elő.

Némethy Ella és Závodszky Zoltán, a Magyar Állami Operaház örökös tagjainak 25 éves jubileumát szombaton a *Tristan és Isolda* előadásának keretében ünneplik meg.

Dr Szemere János, a BSzKRt vezérigazgatója felkéri azt az urat, aki Róberti néven nála telefónon jelentkezett és felesége hollétéről hírt adott, legyen szíves személyesen vagy írásban, lakcím megadásával újból jelentkezni. Fáradságát készséggel honoráljuk.

Örök női probléma: **szőrszálak, szemölcsök.** 100 százalékosan megoldja

FRIED PIROSKA

kozmetikus. Teréz-körút 56.

Három film

Zürzavar a menyországban. Az angolok drámát, a franciák grand guignolt, az amerikaiak vígjátékot készítettek ebből a témából: mi történik a lélekkel, ha visszatér a földre, hogy egy más ember alakjában éljen tovább. Az amerikaiak úgylátszik szeretik a transzcendentális témákat és úgy dolgozzák fel, ahogy ez az egészséges, erőteljes, élni- és nevetnivágyó fiatal nép mentalitásához illik. Bár többen halnak meg a filmben, egyetlen egy percre sem komolyodunk el, a szomorú helyzetek groteszkké válnak és maga az őrlet is olyan torz-fintor, amely pillanatonként kacagást vált ki a nézőtéren. Robert *Montgomery* hármas szerepében brilliáns és nagyon örültünk, hogy ismét látjuk a savanyú humorú, fanyar Everett *Hortont.*

Nyugati partraszállás. E filmről nem is illik kritikát irni. Több mint film: történelem, a véresen vonagló valóságában, vagy még annál is több: anyák, apák, feleségek, gyermekek sóhaja, imádsága és — a fiúk hőskölteményei A jövő történetirásának szerepe sokkal könnyebb lesz, *Clio* filmszalagra irta az eseményeket, a felvevőgép objektívje pedig tárgyilagos: semmit sem szépít, mindent megmutat. Ez a legfőbb erénye a csodálatos filmszalagnak!

Gaucso szerenád. Nem tudjuk ki adta az épkézláb gengsztertörténet címét, de rosszul tette, amikor Bromfield-regényének filmváltozatát e cím limonádéjával nyakonöntötte. A drámaian hömpölygő mese, amely nem nélkülözi a vidámságot sem, bromfieldi módra lenyügözi a közönséget, az új vörösszőke színésznő, Ann *Sheridan* és a Warner nagy férfisztárja, Humphrey *Bogart* kettőse biztos közönségsikert jelent. *(s. z.)*

Ha Hormocith-krémet választ... jól választott, Asszonyom!

Mozik műsora

ADY: Vihar után (magyar) Fényes A. Uray Tivadar (½12, 2, 4, 6)

BELVÁROSI: Reszket a föld (orosz) (½3, ½5, ½7 v. és ú. ½2, ½3, ½4, ½5, ½6, ½7.)

BETHLEN: Árvíz Indiában (amer.) Myrna Loy (½3, ½5, ½7.)

BODOGRÁF: Mumia bosszuja (3, 5, 7)

CAPITOL: A kis fenség parancsa S. Temple (am.) Híradó. (1 3, 5, 7, v 11)

CORSO: A nyugati partraszállás (am.) Híradó (2, 4, 6, sz., v., ú. 12)

CORSO: Metro matiné: Német főbűnösök Nürnbergben, Angol Dokument filmek, Szines rajzfilmek, Inzulin. 10—1-ig folytatólag, szomb., vas. csak 10 és 11-kor.

CORVIN: Három testőr (amer.) Rita Brothers (3, 5, 7, v., ú 11, 1)

DAMJANICH: Kilenc agulegény (½3, ½5, ½7, v. ½1)

DÉCSI: Nyugati partraszállás (angol) (½2, ½4, ½6, ½8)

FORUM: Gaucso szerenád (amer.) Ann Sheridan (2, 4, 6, v., ú ½12)

HIRADÓ: Mafirt krónika és különkiadás, A csúf kis kacsa Walt Disney szines rajzfilmje, Orosz és szövetséges filmhiradó Chaplin, a holdkóros Folytatólagosan reggel 9-től este 9-ig.

HOMEROS: Acélkaraván, Hiradók. (3, 5, 7)

IPOLY: Fra Diavolo Stan és Pan (3, 5, 7, v. ½11, 1)

JÓZSEF ATTILA: Láthatatlan ember visszatér (½3, ½5, ½7, v. 1)

KAMARA: Örök Éva (amer.) Deanna Durbin (½12, 2, 4, 6)

LLOYD: Örök Éva (amer.) Deanna Durbin (½3, ½5, ½7)

OLYMPIA: Manderley ház asszonya (amer.) (11, 1, 3, 5, 7)

PALACE: Gyere velem nyomomi (am) Joan Blondel (11, 1, 3, 5, 7)

PÁTRIA: Ziegfeld girlök (amer.) (½3, ½5, 7)

PETŐFI: Férfisors (francia) (½3, ½5, ½7, v. ½1)

PHÖNIX: Asszonyázadás (am.) Marlene Dietrich (½11, ½1, ½3, ½5, ½7)

ROYAL APOLLÓ: Gunga Din (amer.) Gary Grant (2, ½5, ½7, v ½12)

SÁGVÁRI: Uj csillag született, szines (½3, ½5, ½7, v., ú. 11)

SCALA: Az alvilági szűz Ginger Rogers (amer.) (½3, ½5, ½7)

STUDIÓ: Isten hozzád, szerelem. (1, 3, 5, 7, v. 11)

SZABADSÁG: Bagdadi tolvaj (szines) (3, 5, 7, v., ú. ½12)

TINÓDI: Allah kertje (amer.) Charles Boyer, M. Dietrich (½3, ½5, ½7)

TINÓDI: Délelőtt 10—2-ig folytatólag: Kapituláció, a végleges győzelem Sztalingrádtól—Berlinig.

TURÁN: Marco Polo kalandjai Gary Cooper (11, 1, 3, 5, 7)

UPÁNIA: Csapajev (orosz) (2, ½5, ½7, v. ½12)

VÁROSI SZINHÁZ: Zürzavar a menyországban (amer.) R Montgomery (½3, ½5, ½7)

VESTA: Az uj sheriff. Mükedvelő cowboy (11, 1, 3, 5, 7)

Amiről egész Budapest beszél:

Nyugati partraszállás

Páris és Róma felszabadítása. Végig magyarul beszélő film.

(Harmonia-film)

Mától: **DÉCSI** Prolongálva: **CORSO**

Szerda
1945 november 14

Magyar Nemzet

Ára: 100 pengő
I. év 160. sz.

Amerikai magyar babonák

Irta: Ács Tivadar

Mit tagadjuk: az amerikai magyar gyüjtési akció, amelynek sikerétől annyi függ, megtorpant. Mondhatnánk így is: megfeneklett. És pedig nem az amerikai magyarság áldozatkészségének híján, hanem babonából, féltékenységből, a legnemzetközibb emberi gyarlóságból, de túlnyomó mértékben a mi, az idehazai magyarság hibájából. Ha egyetlen nagy és valóban reális értékű lehetőségünket, mely nem jelent semilyen irányban részünkről áldozatvállalást, elkötelezést, nem tudjuk valóra váltani, ennek az idehazai magyarság lesz túlnyomó mértékben az oka.

Az amerikai magyar gyüjtési akció sokkal régibb, mint a háború. Még a háború kitörése előtt az amerikai magyarság legfontosabb szervezeteinek egyik konvencióján határozták el, hogy bármiként is alakuljon Magyarországra az a háború, amelybe már Magyarország is bele fog sodródni, az amerikai magyarság eleve kijelenti készségét az Óhaza megsegítésére. Az első ülés eredménye 16.000 dollár volt, amit a ligioneri protestáns árvaház alaptőkéjével közösen gyümölcsöztetnek.

Mi történt a háború alatt, azt csak hiányosan tudjuk. A háború után az amerikai szövetségi kormány hozzájárult a volt csatlósállamok népének megsegítéséhez, társadalmi gyüjtés alakjában, de kikötötte, hogy egyes nemzetek részére való gyüjtést csak egy, fiókokkal is rendelkező országos bizottság intézheti. Ez a magyar segélybizottság is megalakult. Az országos és helyi bizottságokat a kezdeményezők amerikai gyorsasággal alakították ki, úgyhogy Magyar-Amerika túlnyomó többségét kitevő régi szervezeteket és ezek köztiszteletben álló vezetőit kifelejtették az új organizációból és mohón megkezdték a gyüjtést. Noha ép ésszel alig hihető, hogy idehazai értelemben vett reakciós az amerikai magyarság milliós tömegében egy is előfordulna, mégis ezeket a prominens szervezeteket és mozgalmi embereket — oktalanul és jogtalanul — reakciósoknak keresztelték el s úgy ott, mint idehaza társadalmi tevékenységük monopóliumát igyekeztek kihangsúlyozni, biztosítani. Az amerikai magyarság semmitől sem irtózik jobban, mint a kartellektől, egykezektől, monopóliumoktól és igen nehezen tűri el, hogy akár hazafias készségből, akár társadalmi kényszerből köteles legyen adni olyanoknak, akiknek nem akar adni és nem adhasson olyan célokra, amelyekre akar adni. Az amerikai magyar gyüjtés körül felviharzott vita mélyén ott lappang az egykéz elleni ellenérzés és az az általános kívánság, hogy az emberek társadalmi megítélés nélkül tehessenek jót, annak félelme nélkül, hogy a gyüjtött pénz nem arra fog menni, amire szánták és ha külön akar jót cselekedni, nemes elhatározása világszemléleti, vagy egyéb okból — egy kisebbség részéről — erős kritikának lesz alávetve.

Amerikában nagyon sokfajta magyar ember van. Van olyan, aki szülein, testvérein akar segíteni, van olyan, aki idehaza rokonainak tanyásbirtokot akar szerezni, van aki düledező iskoláját, ahol nevelését kapta, kívánja rendbehozatni, van aki a magyar művészeken, irókon akar segíteni. Mindezeknek a szándékoknak érvényesülése elé meredő jogszabályokat és törekvéseket sürgősen el kell hárítani. Ezer és ezer teendőt lát idehaza az amerikai magyar s még gondolatától is irtózik, hogy idehaza vagy odaát bárki is meghatározza, ki milyen célra adjon. Amerikában senki sem fogja belátni, miért vegyen mágnespatkót, mikor a hadiárvák nyomorán akar segíteni és miért ne vehetné meg öccsének a dorozsmai szélmalmot, mikor az ő megítélése szerint az öccsén csak ezzel és nem inzulinnal tud segíteni. Semmi sem volna veszedelmesebb, mintha az állam akarna beleszólni rendeleti úton egy társadalmi tevékenységbe, amely társadalmi tevékenység egy másik földrészen bonyolódik le.

El kell mindezeket mondani, mert úgy idehaza, mint odaát vannak monopóliumra törekvések. Idehaza minden olyan törekvés, bárki részéről is, mely odairányul, hogy Amerikában bármilyen módon, különösképpen egyesek, vagy egyes organizációk favorizálásával, monopolisztikus helyzetének végül is eredménytelen kihangsúlyozásával előnyt biztosítson, csak azt eredményezi, hogy a társadalom túlnyomó többségének munkáját, segíteni akarását ellankasztja. Ez pedig a mi helyzetünkben katasztrofális eredményre vezethet.

Ami az amerikai magyarságot illeti, az Óhaza felfogása szerint még nem reakciós az, aki szülei földjén nem lópatkó vásárlással akar segíteni, hanem dollárbankjegyekkel, vagy traktorküldéssel. A mi megítélésünk szerint csak az a reakciós, aki végtelen elesettségünkben a nácik által történt kifosztottságunkban nem akar szülőhazáján segíteni. Mert itt senki nem üldözi az egyházakat, senki nem bántja a zsidókat, a szeretet gyakorlása elé semmi ok nem mered. Azt üzenjük az amerikai magyarságnak, a mostani társadalmi konvulziója idején, egyetlen aranyszabályként kétezeréves és csalódásra soha okot nem szolgáltató receptként, amit a szeretet mikénti gyakorlásáról ír Pál apostol a korinthusbeli aggodalmaskodóknak. Szeretnők, ha az amerikai egyházak, pártok és magánosok a szavak birnámi erdeje elől odamenekülnének, ahol a legvilágosabb útmutatást, legbiztosabb politikai elindítást és hiteles külpolitikai orientációt nyerhetik.

Még e héten befejeződnek Truman és Attlee washingtoni tanácskozásai

A világsajtó optimista módon ítéli meg a washingtoni megbeszélések várható eredményeit

Cordell Hull kapja az 1945-ös Nobel-díjat

A newyorki rádió kedd reggeli közlése szerint: az amerikai és angol sajtó szinte egyértelműen optimista módon ítéli meg *Truman* és *Attlee* washingtoni megbeszélésejnek várható eredményeit. Általános az a felfogás, hogy az amerikai elnök, a brit kormányfő és a kanadai miniszterelnök megbeszélései olyan döntéseket eredményeznek majd az atombomba kérdésében és az egyéb problémák megoldása terén, amelyeket *a Szovjetúnió is magáévá tehet.*

A newyorki rádió úgy értesül, hogy a washingtoni tanácskozások *még e héten befejeződnek* és Attlee angol miniszterelnök ezután Kanadába utazhat.

Noel Baker a nagyhatalmak közötti véleménykülönbségekről

Az alsóház hétfői ülésén — mint az MTI közli — Philipp Noel *Baker* államminiszter, a külügyminiszter helyett, válaszolt néhány kérdésre és kijelentette, hogy a brit és a szovjet kormány közti véleménykülönbségeket *nem szabad eltúlozni.*

— Valóban csodaszámba menne — mondotta Baker —, ha hirtelen megegyezés volna elérhető mindazokban a nagyfontosságú kérdésekben, amelyek a háborus időszak után felmerülnek a győzedelmes hatalmak között. A kormány a szokásoknak megfelelő megoldásokat felhasználja majd a kormányok közti megbeszélések keretén belül, hogy megegyezéses megoldást hozzon létre az angol-szovjet szövetségi és együttműködési szerződés szellemében.

A munkáspárti Samuel *Silverman* megkérdezte, mi haszna van annak, ha a másik féltől a kártyák kiteregetését kérik, de ugyanakkor a maguk részéről az ászt a kabátujjban tartják? Baker miniszter a kérdésre nem válaszolt. Ezután a Ruhr- és a Rajna-vidék ellenőrzésére vonatkozó francia nehezteléssek kerülnek szóba az alsóház ülésén.

A „Pravda" a nagyhatalmak együttműködésének szükségességéről

A moszkvai rádió — mint az MTI közli — ismertette a *Pravda* nemzetközi szemléjét, amely megvetéssel emlékezik meg azokról a különösélű, kihívó célzatú külföldi sajtóhangokról, amelyek a Szovjetúniót állandóan hamis és ferde színben igyekeznek feltüntetni, azzal a szándékkal, hogy megbontsák a nagyhatalmak összhangját és félrevezessék a világ közvéleményét. E külföldi sajtóorgánumok vádjai egytől-egyig náci-ízű koholmányok és rágalmak. A való igazságot *Molotov* legutóbbi beszéde szögezte le, amely rámutatott arra, hogy a Szovjetúnió mindig következetesen hű az elvekhez és a legnemesebb célokhoz. A *Pravda* hangoztatja a világ békéje érdekében a nagyhatalmak együttműködésének szükségességét.

Újabb csillag kerül az amerikai Egyesült Államok lobogójára

Külpolitikai kommentátorunk írja:

A newyorki rádió vasárnap este közölte, hogy az Amerikai Egyesült Államok a közeljövőben alighanem *újabb tagállamhoz* jutnak. Arról van szó, hogy Portorico lakossága népszavazással döntsön sorsáról és jövőjéről.

Truman javaslata,

amely most a kongresszus elé kerül, azt indítványozza, hogy a kongresszus hatalmazza fel a kormányt Portorico önrendelkezési jogának biztosítására. Portorico polgárai — a közeljövőben megtartandó népszavazás keretében — *három lehetőség* között választhatnak: 1. Kívánnak-e az Amerikai Egyesült Államok tagjai lenni? 2. Kívánják-e Portorico teljes függetlenségét? 3 Kívánják-e esetleg, hogy a sziget a brit dominiumokéhoz hasonló jogálláshoz jusson?

A territóriumok

közé tartozott eddig Portorico. Ilyen jogi helyzetbe kerültek az idők folyamán az Amerikai Egyesült Államok *védnöksége alatt* Alaszka, a Panama-csatorna zónája, a Virgo-szigetek, Hawai, Szamoa, a Filippinák és Guam is. 1916-ban az úgynevezett *„Jones-akta"*, amely 1 kongresszusi tagságot is biztosított Portorico delegátusának, leszögezte, hogy *„Portorico polgárai mindenkor igényt tarthatnak az Amerikai Egyesült Államok védelmére"*.

„Gazdag kikötő":

szószerinti fordításban tulajdonképpen ezt jelenti a *Portorico*, vagy precízebben *Puerto-Rico* elnevezés, amely nem is túlzás. A *Nagy Antilláknak* ez a szigete csakugyan igen gazdag. Főterményei: a *cukor*, a *kávé* és a *dohány*. De számottevők a *narancs-* és a *banán-ültetvényei* is.

San Juan,

a sziget fővárosa, sok évszázados multra tekinthet vissza, hiszen megalapítójának *Kolumbusz* Kristófot kell tekintenünk. Hajói 1493 november 15-én kötöttek ki Portorico e pontján. 1510-ben *Ponce de Leon* gyarmatosai szálltak partra San Juan vidékén, ahol kiirtották az akkori bennszülöttek nagy többségét. Portoricóból ezután három évszázadra a spanyolok *számüzetési kolóniája* lett.

1823 és 1898

a portoricói história nagy dátumai. 1823-ban Miguel *de la Torre* szerezte meg a sziget számára a legkezdetlegesebb önkormányzatot és a számüzetési telep eddigi jellegének megszüntetését. 1873-ban Portoricóban is felszabadították az összes rabszolgákat. 1898-ban pedig a *párisi békeszerződés*, amely pontot tett a spanyol-amerikai háború után, *az Amerikai Egyesült Államokhoz csatolta a szigetet.*

Újabb csillag

kerül a *sávokkal és csillagokkal* ékes amerikai lobogóra a portoricói népszavazás után, amely — mint a newyorki rádió hírmagyarázója jósolja — minden valószínűség szerint amellett dönt majd, hogy *Portorico felvételét kérje az Amerikai Egyesült Államok tagállamai sorába.*

Az amerikai

lobogón annyi csillag látható, ahány tagállammal rendelkezik az Unió. *Az új tagállam tehát eggyel növeli az amerikai zászló csillagainak számát...*

Sós Endre

Moszkva jelenti:

A *Krasznaja Zvjezda* színes riportban jelenti, hogy a Vörös Hadsereg központi múzeumában több új hadizsákmányt állítottak ki. Igy többek között a berlini birodalmi kancellári palota bejáratának díszítésére használt hárommétéres nagy bronz-sast, karmaiban a horogkereszttel. Kiállították azt a hatalmas földgömböt is, amelyet Mussolini ajándékozott Hitlernek. A földgömböt Hitler dolgozószobájában találták meg. Külön érdekessége, hogy mindössze három ország van rajta feltüntetve: Németország, Olaszország és Spanyolország.

A *Krasznij Flot* külügyi megfigyelője a román belpolitikai viszonyokról írt cikkében rámutat arra, hogy a közeledő román választások az ország valamennyi haladó és demokratikus erőinek összefogása jegyében zajlanak majd le. De minél egységesebben tömörül a román nép és minél határozottabban halad a demokrácia útján, annál lázassabbá válik a reakciósok tevékenysége is. Csak néhány nappal ezelőtt, *Mihály* király születésnapján, rendeztek véres botrányt *Maniu* és *Bratianu* hívei, most pedig olyan híreket terjesztenek, hogy a *Groza*-kormány rövidéletű lesz és Románia sorsa bizonyos külföldi erőktől függ. Nagyon csalódnak azonban a román reakciósok, ha azt hiszik, hogy máris biztosították a maguk számára azt a bizonyos «külföldi» támogatást. A béke és haladás őszinte hívei mind Angliában, mind Amerikában pontosan ismerik Románia helyzetét és tudják, hogy Romániát nem kalandorok, hanem egyedül a most kormányzó demokratikus erők tarthatják fenn.

Róma jelenti:

Parri miniszterelnök a páduai egyetem tanévének ünnepélyes megnyitásán többek között kijelentette: „Trieszt olasz! Olaszországnak épúgy igazságot kell szolgáltatni, mint minden más nemzetnek. Az igazságos és tartós béke nemcsak az olasz nép, hanem Jugoszlávia érdeke is."

Cordell Hull Nobel-díja

Oslóból jelenti az MTI, hogy az 1945. évi Nobel-békedíjat Cordell *Hull*, volt amerikai külügyminiszternek adományozzák. Az 1944. évi békedíjjal a genfi Nemzetközi Vöröskeresztet tüntették ki kiemelkedő tevékenységének elismeréséül.

Az amerikai légierő jövő feladata

Arnold tábornok, az amerikai légierő parancsnoka jelentésében megállapította, hogy az atombomba korszakában a légierő az ország első védelmi vonalát jelenti. A világszervezet biztonsági tanácsának rendelkezésére erős légierőt kell bocsátani. Az amerikai légierő jövő feladatát a tábornok abban látja, hogy *ne a háborúra, de a háború ellen készüljön fel.*

Romániában letartóztattak százharminc királypártit

A newyorki rádió bukaresti jelentése szerint Romániában százharminc királypártit tartóztattak le. Köztük van Constantin *Bratianu* is. Bratianut felelősségre vonják a legutóbbi véres tüntetések miatt. A kormány szerint a tüntetés célja zürzavar előidézése volt. *(MTI)*

New York jelenti:

Több amerikai lap követeli, hogy az Egyesült Államok határaikon kívül is örökítsék meg az amerikai katona hősiességét. A lapok egyelőre két emlékmű felállítását javasolják, az egyiket a Csendes-óceán térségében, a másikat Európában.

Vasárnap 300 rabbi utazott New Yorkból Washingtonba, hogy tiltakozzék a Palesztinába való bevándorlás meggátolása ellen.

Tokióból érkezett hírek szerint *Sidehara* báró miniszterelnök átalakítja a japán kormányt. A hadügyminisztériumot és a haditengerészeti minisztériumot, mint fölöslegeseket, megszüntetik.

A pápa is sürgeti a háborús bűnösök megbüntetését

A pápa — mint az MTI közli — fogadta a párisi *Matin* munkatársát. A Szentatya nyilatkozott többek között a nürnbergi perről is.

— Nemcsak helyeseljük — mondotta — a nürnbergi per alapelveit, hanem az a véleményünk, hogy a bűnösöket meg kell büntetni gyorsan és kivétel nélkül. Nemcsak az anyagi kárért felelősek, hanem lelki bűnt is követtek el, mert nem engedték, hogy áldozataik lelki vigaszban részesüljenek. Bűnhődniök kell azért, hogy azok a németek, akikkel szemben nincs semmi kifogás, visszatérhessenek a rendes életviszonyokhoz és segítségben részesülhessenek.

Tito győzelmet aratott a választásokon

Belgrád, november 14. *(Reuter)* Keddre határozottan világossá vált, hogy Tito tábornagy politikai tömbje — noha a különböző tartományokból érkezett eredmények még nem teljesek — határozott győzelmet aratott az országos választáson.

Belgrádban a felszabadító arcvonal 164.514 szavazatot kapott, ellene 36.522 adta le szavazatát; körülbelül 9 százalék tartózkodott a szavazástól.

Zágráb: 163.698 „igen", 22.265 „nem", alig 8 százalék nem szavazott.

De Gaulle újra kormányelnök

De *Gaulle* tábornokot 550 szavazattal egy nemszavazóval szemben újra megválasztották a francia kormány fejévé. *(MTI)*

Brüsszel jelenti:

A belga szenátus nagy többséggel bizalmat szavazott a kormánynak *Lipót* királlyal szemben elfoglalt álláspontjáért. *Spaak* miniszterelnök a vita során kijelentette, hogy Lipót király ugyan jóhiszeműen járt el, de politikája megbukott.

London jelenti:

A *Daily Telegraph* írja: »Az angol közvélemény helyeslésével kíséri az *Attlee*-tervet. Az atomenergia körüli titkolózást valóban csak átmeneti időre lehet fenntartani, végleg azonban nem. Nem szabad az atomenergia körüli versenyt engedni és sürgősen meg kell kezdeni e kérdésben is a közvetlen tárgyalásokat a Szovjetúnióval. A Szovjetúniónak be kell látnia, hogy Nagy-Britannia barátsággal és jóindulattal viseltetik irányában, de Nagy-Britanniának is el kell ismernie, hogy a Szovjetúnió szintén békét akar. Igy talán megvalósulhat a nagyhatalmaknak az a «közös külpolitikája», amelyről *Attlee* nemrég beszélt.

A *News Chronicle* szerint *Attlee* konstruktív javaslatokkal ment Washingtonba. Ezeket a javaslatokat most összeegyezteti *Truman* elgondolásaival. *A Szovjetúniónak is konkrét javaslatokat kell tennie*, hogy ezután megkezdődhessenek a nagyhatalmak *komoly tanácskozásai.*»

A *Daily Herald* közli, hogy Anglia rövidesen elismeri a magyar kormányt, mert a magyarországi választások tiszták voltak és eredményük képviseli a magyar nemzet igazi akaratát.

A BBC jelenti, hogy *VI. György* angol király — hivatalos közlés szerint — idén is megtartja hagyományos karácsonyi rádióbeszédét.

A London—Kairó—Chartum—Johannesburg-vonalon megnyílt a rendszeres légi forgalom utasok számára.

Eden volt külügyminiszter kijelentette, hogy míg belpolitikai téren mind nagyobb ellentétek mutatkoznak a kormányt támogató pártok s az ellenzék között, addig belpolitikai téren a pártok egyetértenek egymással. Ez a nemzeti egység rendkívül nagy előnyt jelent mindenki számára, aki Nagy-Britannia képviseletében tárgyal külföldön.

Illetékes tájékoztatás a külügyminiszter prágai útjáról

Az utóbbi időben külföldi hírforrások nyomán több olyan közlemény jelent meg, amely a magyar külügyminiszternek küszöbön álló prágai utazásával foglalkozik.

Illetékes helyen ezzel kapcsolatban a Magyar Távirati Iroda munkatársának azt a felvilágosítást adták, hogy a magyar külügyminisztert a prágai kormány *valóban meghívta közvetlen tárgyalásokra*, annál is inkább, mert közvetlen tárgyalások felvételét a szövetséges hatalmak részéről is szívesen látják. Ezek a tárgyalások a magyar kormányválság megoldása után hamarosan meg fognak történni és minden megítélés szerint *előre informativ jellegűek lesznek.*

✦

Gyöngyösi János külügyminiszter fenti nyilatkozatával kapcsolatban úgy értesülünk, hogy a külügyminiszter Prágába a *Szövetséges Ellenőrző Bizottság felkérésére utazik.* Az utazás jellege tisztán *informativ.* Meg akarják ismerni a cseh és a szlovák álláspontot azokban a kérdésekben, *amelyek különösen az áttelepítési ügyekben felmerültek.* A magyar külügyi kormányzatnak az áttelepítések ügyében az az álláspontja, hogy az áttelepítési kérdést csakis *a nemzetközi fórumok* ellenőrzése mellett lehet végrehajtani. Ebben a kérdésben az utolsó szót minden körülmények között *a szövetséges hatalmaknak kell kimondaniok.* Gyöngyösi János külügyminiszter prágai utazásától ezért azt várjuk, hogy teljes mértékben meg fogja hozni *a két fél kikristályosodott álláspontjának tisztázását.*

MOLNÁR és GALAMBOS
katonai és polgári szabók
BUDAPEST, V., EÖTVÖS-TÉR 2.
Dunapalotával szemben
TELEFON: 82-5-35.

374 sz.

Budapest, 193 5. június 18.

Nagyságos Szentiványi Gyula úrnak
Budapest.

8 P — fill., azaz Nyolc — P

— fill. köszönettel b. számlája javára könyveltük.

Tisztelettel

MOLNÁR ÉS GALAMBOS
katonai és polgári szabóműhelye
Budapest, V., Eötvös-tér 2. sz.

8536 – Barcza j. Budapest

Györgyi Dénes

Aripa Mortison

1921

Nádai 60.l

70.l

286.

s szembe néz. Haja, szemöldöke, szeme s
arcza leberetvált. Atillája s fekete pettyes
nentéje sötétkék. Az előbbiu hés s az utóbbiu
áma. Mentekötője piros szalag. Felirata

r Are
10"

ob Rotallij Sendrőrits Arcis Praefectus
"

8·2 : 14·3 cm.
ló ajándéka 1824.

Györgyi Dénes

vrád

Nádai Pál.

Haz, kert, napfény.

Bp. k. u. 20 l.

kappel.

— **(A legújabb csodakészülék.)** *Londonból* jelentik: Lord *Mottistone* volt légügyi miniszter egyik sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy az angol légi haderő egy »*predictor*«-nak *nevezett csodakészüléket* szerzett meg, melyet *légi elhárítóágyúra* lehet szerelni és mely a legnagyobb távolságból hang után megállapítja a közeledő repülőgép helyzetét, repülési *sebességét és irányát* s azt a pontot, melyen az ágyúlövedéknek és az ellenséges repülőgépnek találkozniok kell. A készülék *két-három másodperc alatt végez oly számításokat, melyekhez emberi agynak egy órára van szüksége.* Ára darabonként 3000 font.

— **(Szentté avatták Fisher és Morus angol vértanukat.)** *XI. Pius* pápa vasárnap délelőtt, mint *Rómából* jelentik, a Szent Péter-templomban ünnepélyes külsőségek között avatta szenttě *Fisher* és *Morus* angol vértanukat. A főpapság díszes ornátusban jelent meg az ünnepségen. Többezer angol zarándok érkezett püspökei vezetésével Rómába, hogy résztvegyen a szenttéavatás ünnepén, ami mintegy öt óra hosszat tartott. A gyönyörűen feldíszített székesegyházba a hívek és érdeklődők tízezrei tódultak. Több mint 40.000 belépőjegyet osztottak szét.

— **(Herriot ismét Lyon polgármestere.)** *Lyoni* távirat szerint *Herriot*-t újból megválasztották Lyon polgármesterévé.

ájusi vasárnap!

(Kemény László rajza)

— **(A Budapesti Orvosi Kaszinó diétás tápszerkiállítását)** *Farkas* Ignác dr. alelnök nyitotta meg az orvosi világ élénk érdeklődése mellett. Ugyanakkor megindult a Kaszinó rendezésében a *diétetikai előadások* sorozata, melyet *Szerb* Zsigmond dr. vezetett be a magyar diétetikai tudomány történetének vázolásával. Utána Fridrich László a gyomorfekély diétáját ismertette. A közérdekű előadások a kiállítás tartama alatt másodnaponként követik egymást este 7 órakor a Kaszinó helyiségében (Andrássy út 2.).

— **(Őrült cseh szabót fogtak el Kispesten.)** Az őrszemes rendőr a *kispesti* Üllői úton az éjjel egy izgatottan viselkedő emberre lett figyelmes. Amikor megszólította, zavaros válaszokat kapott tőle. A rendőr az ismeretlen embert a mentőkhöz vitte, akik megállapították, hogy elmebajos. Kitűnt, hogy *Zimmer* Jenőnek hívják, 42 éves szabómester, aki a mult héten jött *Csehországból munkát keresni.* Beszállították a lipótmezei elmegyógyintézetbe.

— **(Pilsudski-egyetem.)** A *varsói* egyetem szenátusának egyhangú határozata alapján azzal a kéréssel fordult a közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy az egyetemet Pilsudski tábornagyról nevezzék el.

— **(105 éves korában 50.000 dollárt örökölt.)** *Fergusson* Mátyás mohér-laveyi (Irország) lakos százötödik születésnapján értesült, hogy Amerikában elhalt leányától 50.000 dollárt örökölt.)

— **(A város szimfóniája.)** Híres emberek hangját már régen meg szokták örökíteni hanglemezeken. Amerikában most felmerült a gondolat, hogy világvárosok hangját örökítsék meg ilyenformán. Ezek a hanglemezek megbecsülhetetlen értékű történelmi dokumentumok lesznek egykor. NewYork hangjait már fel is vették hanglemezekre. Megörökítették az autók tülkölését, a tűzoltószirénák hangját, a rikkancsok kiáltásait, az idegenvezetők megafonba üvöltött magyarázatait.

— **(Megölte a feleségét és a szőlőben elásta.)** *Graskovich* István *csongrádi* gazdálkodó felesége még május 11-én eltűnt. Férje az ismerősöknek azt mondotta, hogy az asszony elutazott. Névtelen levélben figyelmeztette valaki a rendőrsége tarra, hogy az asszony bűntény áldozata lett. A nyomozás azután megállapította, hogy *Graskovich* István május 11-én éjszaka feleségét *megölte és holttestét a szőlőben elásta.* A holttestet meg is találták. Graskovich beismerte, hogy ő ölte meg a feleségét. *Letartóztatták.*

— **(Leleplezték Balatonalmádi hősi emlékművét.)** Vasárnap délelőtt az egész Balaton-környék élénk részvételével szép ünnepség keretében avatták fel *Balatonalmádi* fürdő impozáns hősi emlékművét. A tizenhat méter magas hatalmas emlékmű *Györgyi* Dénes alkotása. A felavatóünnepélyen többszázfőnyi előkelő közönség jelent meg. Az avatóbeszédet *József főherceg* mondotta. Délben a Pannonia-étteremben kétszázterítékes díszebéd volt.

— **(A vasuccai (Rökk Szilárd uccai) felső kereskedelmi iskolában)** az 1910, 1915, 1920 és 1925. években végzettek *közös érettségi találkozója f. hó 25-én, szombaton este ½8 órai kezdettel* a Kéményseprő vendéglőben (VI., Aréna út 106.) lesz, amelyre a volt iskolatársakat ezúttal is meghívja a Végzett Tanulók Egyesülete. *A találkozót* vasárnap délelőtt pontosan 10 órakor az intézetben (VIII., Vás ucca 11.) *Hősök ünnepélye* követi. Felvilágosítás szerdán este 7—9-ig az iskolában.

— **(Három hétig gyalogolt egy hatvanhét éves kéményseprő, hogy munkát kapjon.)** *Debrecenből* jelentik: Teljesen lerongyolódva, porlepetten és fáradtságtól kimerülten állított be a debreceni rendőrségre *Sztaskov* János hatvanhét éves bajai kéményseprősegéd. Elmondta, hogy *három héten keresztül gyalogolt míg Bajáról Debrecenbe ért.* Munkakönyvét, ugyanis itt állították ki s miután elvesztette, másolatra volt szüksége. Azt hitte, hogy munkát is talál Debrecenben s mivel pénze nem volt, gyalog kellett megtennie az utat. Munkát azonban nem kapott és a rendőrség támogatását kérte ahhoz, hogy visszaküldjék Bajára, mert mégegyszer nem tudná gyalog megtenni az utat.

— **(Filléres pünkösdi hajókirándulás.)** A *M. F. T. R.* közli, hogy az »Erzsébet királyné« társashajó legközelebbi útjai a következők: 1. *Június 6—12.* Pünkösdi kirándulás »filléres« útban Pozsonyba és Wienbe 12.80 egységes menetdíjjal. 2. *Június 12—23-ig.* Társashajókirándulás Kazán-szoroson, Vaskapun át az Aldunára. Hajómenetdíj 86 P-től. Kirándulási lehetőség Konstantinápolyba 2443 leva (kb. 102.60 P), Várnára 1537 leva (kb. 64 P), avagy Constanzába 2596 lei (kb. 112 P).

— **(40 millió gázálarc, darabonkint egy shillingért.)** A londoni *News Chronicle* szerint a belügyminiszter légügyi osztálya a gázálarcok olcsó tömegtermelésének lehetőségeit tanulmányozza, hogy az álarcok *fogyasztói ára darabonkint ne legyen magasabb egy shillingnél.* Az új gázálarcnak kicserélhető szűrőkészüléke lesz, hogy minden ismert vagy a jövőben felfedezendő mérgesgáz ellen használni lehessen. Legalább *negyvenmillió* álarcot fognak előállítani, hogy Anglia minden lakosa védekezhessék. Elsősorban a katonaságot, a rendőrséget, tűzoltóságot, orvosokat, mentőket és ápolókat látják el gázálarccal, míg a polgárság álarcait minden helységben külön raktárban fogják tartani.

---

x **Agyvérlődulás,** szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes *Ferenc József* keserűvíz használata által igen sokszor gyorsan megszüntethetők.

Francia-német kö tárgyalást készí Göring és Laval Kr

Párizsi jelentés szerint Hitle találkozik Lavallal

Óriási érdeklődés Hitler keddi

Párizs, május 20.

A lapok érdeklődésének középpontjában ma reggel *Laval* külügyminiszter és *Göring* tábornok krakkói megbeszélése áll. Párizsban hangoztatják, hogy *a találkozást Göring kezdeményezte.*

A *Petit Journal* szerint kétségtelen, hogy *a találkozást Beck lengyel külügyminiszter is elősegítette* és ez a lengyel közvetítés üdvösnek tekinthető.

Az *Oeuvre* berlini jelentése szerint *Laval* azt óhajtotta, hogy *Hitler külpolitikai beszéde tegye lehetővé a tárgyalások folytatását.* Valóószínű, hogy *Göring* tábornok közölte *Laval* külügyminiszterrel, hogy *Németország a nagyhatalmaktól milyen előzetes engedményekre számít.* A lap szerint *a közeljövőben valószínűleg francia—német tárgyalásokra kerül sor,* amelyeket majd berlini utazások fognak követni.

Az *Intransigeant* szerint *Laval* és *Göring* megbeszélése *az első állomás Laval és Hitler tárgyalása felé.* Laval berlini útja ma valószínűbbnek látszik, mint tegnap. Valószínű továbbá, hogy *Göring* nem határozott meghívást, hanem csupán *Hitlernek azt az óhajtását közölte Lavallal, hogy a külügyminiszter egy általa választott időpontban látogasson el Berlinbe.* Az Intransigeant szerint ez az időpont valószínűleg *júliusban lesz. Laval* Berlinben igyekezni fog Németországot *a francia-szovjet egyezményhez való csatlakozásra rábírni,* mivel ez az egyzmény a halva született keleti egyezmény helyét foglalja el.

Az *Echo de Paris* és az *Oeuvre* egybehangzó értesülése szerint a párizsi cáfolatok ellenére *a német kormány szerdán vagy csütörtökön puhatolózott aziránt, hogy Laval milyen fogadtatásban részesítené a német kormány hivatalos meghívását.*

Az *Echo de Paris* szerint *Laval* közölte *Göring tábornokkal, hogyha* határozott eredményekre számíthat, akkor *nem ellenzi a berlini látogatást.*

Hitler beszéde békülékeny lesz?

A *Matin* a következőket írja: Azt mondják, hogy *Hitler beszéde békülékeny lesz és újabb tárgyalásokat tesz lehetővé.* Ez igen helyes, de ha tárgyalásba bocsátkoznak, mulhatatlanul felvetődik *a fegyverkezés korlátozásának kérdése.* Minden azon fordul meg, hogy *Hitler* és *Göring* hajlandó-e hozzájárulni a fegyverkezés nemzetközi ellenőrzéséhez.

London bizakodik

London, május 20.

A vasárnapi lapok *Göring* tábornok és *Laval* külügyminiszter megbeszéléseinek nagy jelentőséget tulajdonítanak. Egyöntetűen azt állítják, hogy a megbeszélés alapján számolni lehet *Laval* közeli látogatásával *Hitlernél* Berlinben.

A német és a francia álláspont

Berlin, május 20.

Laval környezetében kijelentik, hogy *Göring* a *Lavallal* Krakkóban folytatott tanácskozás során csupán megerősíthette a német birodalomnak azt a magatartását, amelyet *Hitler* március havában *Simon* és *Eden* előtt körvonalazott. *Laval* kijelen-

Gyomor- és bélzavaroknál, hasüregbeli vérpangásnál, étvágytalanságnál, szorulásnál, felfuvódásnál, gyomorégésnél, felböfögésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél egy-két pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a **Ferenc József** vizet még a hosszú idő óta fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik.

„ELSZIGETI MARA

Pilsudski politik

Párizs, május 20.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Menetrendszerű pontossággal délelőtt 10 óra 50 perckor érkezett vissza keleti útjáról *Laval* külügyminiszter. A pályaudvaron a francia kormány tagjai, a lengyel nagykövet, a román követ és nagy néptömeg fogadta. A közönség meleg óvációt rendezett a hazaérkezett külügyminiszter mellett.

Laval csak szerdán este utazik Genfbe, mert kedd délre rendkívüli minisztertanács van összehíva, amely meg fogja hallgatni *Laval beszámolóját keleti tárgyalásainak eredményeiről.* Jól értesült körökben azt mondják, hogy a keleti utazásnak csak egy eredménye van, a moszkvai szerződés, ellenben Varsóban, illetőleg Krakkóban semmit sem végzett Laval. Ugy tudják, hogy *Lengyelország ragaszko-*

Csendes falu fog nyugodni a Lawrenc

London, május 20.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Th. E. *Lawrence* ezredes, akit a mult hétfőn súlyos *koponyatöréssel* szállítottak kórházba, *vasárnap reggel szívszélhüdésben meghalt.* Arábia legendás hőse 110 órán át feküdt eszméletlenül.

Lawrence 1888-ban született a walesi *Tremadocban.* Középiskoláit egy *franciaországi jezsuita kolostorban* végezte, majd az *oxfordi egyetem* hallgatója lett. Már fiatal korában *példátlan tudományszomjat* árult el, nem egyszer *napi 18 órát írt, tanult, olvasott.* Nem vett részt barátai sportjában, szórakozásában, már ekkor is titokzatos, visszavonult ember volt. Különösen a *régészet* iránt érzett nagy hajlandóságot. Tanulmányai elvégzésével *Szíriába* és *Palesztinába* ment.

1910-ben résztvett *a British Museum arábiai expedicióján. Tökéletesen elsajátította a különböző arab törzsek nyelvjárásait.* A világháború kitörésekor nem osztották be frontszolgálatra, hanem *másirányú megbizatással az arábiai hadszíntérre helyezték.* Feladatát tökéletesen oldotta meg: *az arab törzseket megszervezte az Angliával ellenséges Törökország ellen,* teljesen felvette az arabok életformáit, mint *mohamedán* szerepelt és *a legkalandosabb harcokban, összeesküvésekben* vett részt. Mint *Arábia koronázatlan királya* vonult be az arab törzsek élén a törököktől felszabadított Damaszkuszba. Nagy vágyát, az egységes Arábiát azonban nem tudta megvalósítani és ezért *visszavonult Oxfordba,* ahol megírta »*A bölcsesség hé alappilléreé*« című munkáját, amelyet *15*

Györgyi Dénes

Irod

Magyar Hirlap

1913. máj. 25.

(Döntés az Erzsébet-szobor pályázatán.)

U. 304.

879. *Hajdúcsoport.*

Elől, réteges buzogány szembenéző tiszt és hallga kardjának markolatát fogja Feléjök egy fehér agár ford sárga szíj szorítja. A háttérb Az egyik figyel, a másik pedi tart baljában. A tiszt bal kez kendőövet fogja, kékbélésű díszítik, vállra vetett megg ezüstből valók, zsinóros d kék, magasszárú csizmája különféle színű prémkucsma csizma. Közülök egy hajad nek nadrágja a térden fol

Vászon, méretei 32 : 22·6 1899 február 10-én gróf Berchto — Kifizettetett 1899 július 9-én. ber 31-én (673–899). — Az elszá 25-iki 7101 szvsz. határozat (

Kifüggesztésére vonatkozó

festő a XVIII. szból : Beszélg

Győrffy Dénes

Művészeti lexikon
317 l.

207.

, áll s kissé balra néz. Jobb kezét
kardjának markolatát fogja. Haja,
ete, szeme barna, szakálla leberetvált.
dője fekete; dolmánya, prémes mentéje
nynyal himezett s derekát kardkö-
rben piros függöny lóg s a talapzaton
mmkbe.

92: 70 cm.
Kép 205.

Grőrgyi Denés

l.

Művészet (Kende)

1939. 28. 4

bosítér

Sbisà Carlo

A földgömb

A könyv

Leány

Scattola Ferruccio

A Colosseum

Palazzo Clementi

Monte Mario

Sclavi Ezio

Fiu

Segantini Giovanni

A két anya

Györgyi Dénes

191

Lásd.

Művészet

1937. 10. sz.

105. l.

142. EURIPIDES ARCKÉPE.

Márvány. Magassága 40·5 cm. Megsérült: az orr, egyes hajfürtök, a szakál a jobb szájszögletnél, a homlok és a mell. Valószínűen hermába volt beeresztve. A hajfürtökön a furó alkalmazása látszik. Egy villában az albanói hegyek között találták.

Györgyi Dénes

Művészet 1939. 115. l

GYÖRGYI DÉNES — a francia becsületrend lovagja. A francia köztársaság elnöke *Györgyi* Dénes műépítész-tanárt az 1937. évi párisi világkiállításon való részvétele elismeréséül a francia becsületrend tiszti keresztjével tüntette ki.

Györgyi Dénes

Művészet 1916

80 l.

Salus VI. 272

György Dénes

Művészet 1913

206, 224, 237

Sümegvidéki tüzverők ~~[illegible]~~

VI. 149

György Dénes

Laid

Művenet 1912

73

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Györgyi Dénes.

Művészet 1908

204

Szám		Szakl-	Gal.	Köz
Sor	Szn.	leltár		

Györgyi Dénes

Lásd

Művészet 1910

180, 223, 373-381

A bfi tet Szuve Tegl és fogcian.

~~27~~

.....*mühely.*

yfőnökség!

év.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

tam.

évi .....hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Györgyi Dénes

1908-ban sajtó alá
rendezte ~~[illegible]~~ a műegyete-
mi építészhallgatók
vizes évkönyvét, a
Megfagyott muzsikust.

in mein mein

n nein nein

r r r r r r

in rein rein

v v v v v v

r vier vier

Győrffy Dénes

l.

Medvey 57. l. 81. l.

és még több helyen

Györgyi Dénes

Lásd

Lex Magy Társ

203. b. l.

Györgyi Dénes

épitész

zród

Magyary Zoltán dr.

A tatai piarista rendház és múzeuma.

Bpest, 1938. 56 l. 57 l.

3.

4.

G y ö r g y i D é n e s
építész

Magyarország. 1920.okt.31. (L.Z.: Az öt Erzsébet-szobor.)

Györgyi Dénes

vod
e Magyarország.
1916. dec. 21.

Krajna III. 135.

Györgyi Dénes

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 128:
1928. 462
1930. 231
1929. 299

Györgyi Dénes

a francia Becsület-
rend tiszti Keresztjét
kapta

vrád
z

MMÉLKözl

1940. 25. l.
(Szemelyi kirek)

MUUTTAKÖSI

Györgyi Dénes

Kormányfőtanácsosi
cím adomá-
nyozása

MMÉEKözl

1938. 154. l.
(Szemelyi kir.)

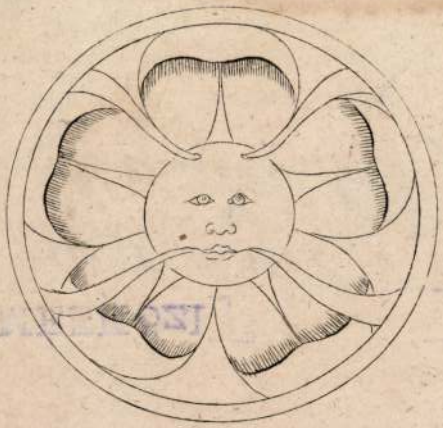

9.

5.

Györgyi Dénes

a debreceni nagyerdei
gyógyszállóis gyógy-
fürdő tervp.
megvétel

MMÉEKözl 1938. Tzil

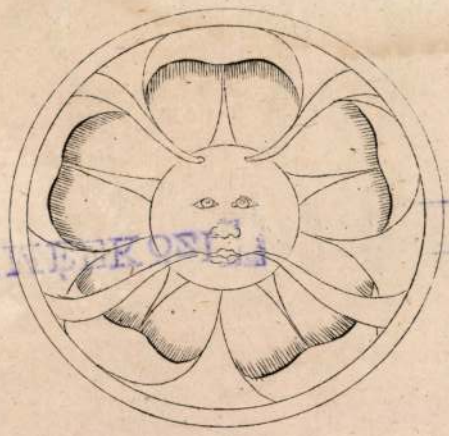

9.

5.

Györgyi Dénes

ívód

A Magy Mérnés Egy Egyl.
Közlönye. 1938
107. l. (A mű-
és középítési szakosz-
tályok 1937 nov. 29-én
tartott ülésének jegyzö-
könyve.)

Györy Dénes

a MMÉE-ben 1936
jan. 20-án A brüsszeli
világkiállítás művészeti
eredményei és annak
tanulságai címen tartott
előadást.

MMÉE Közl
1936. 178. l.

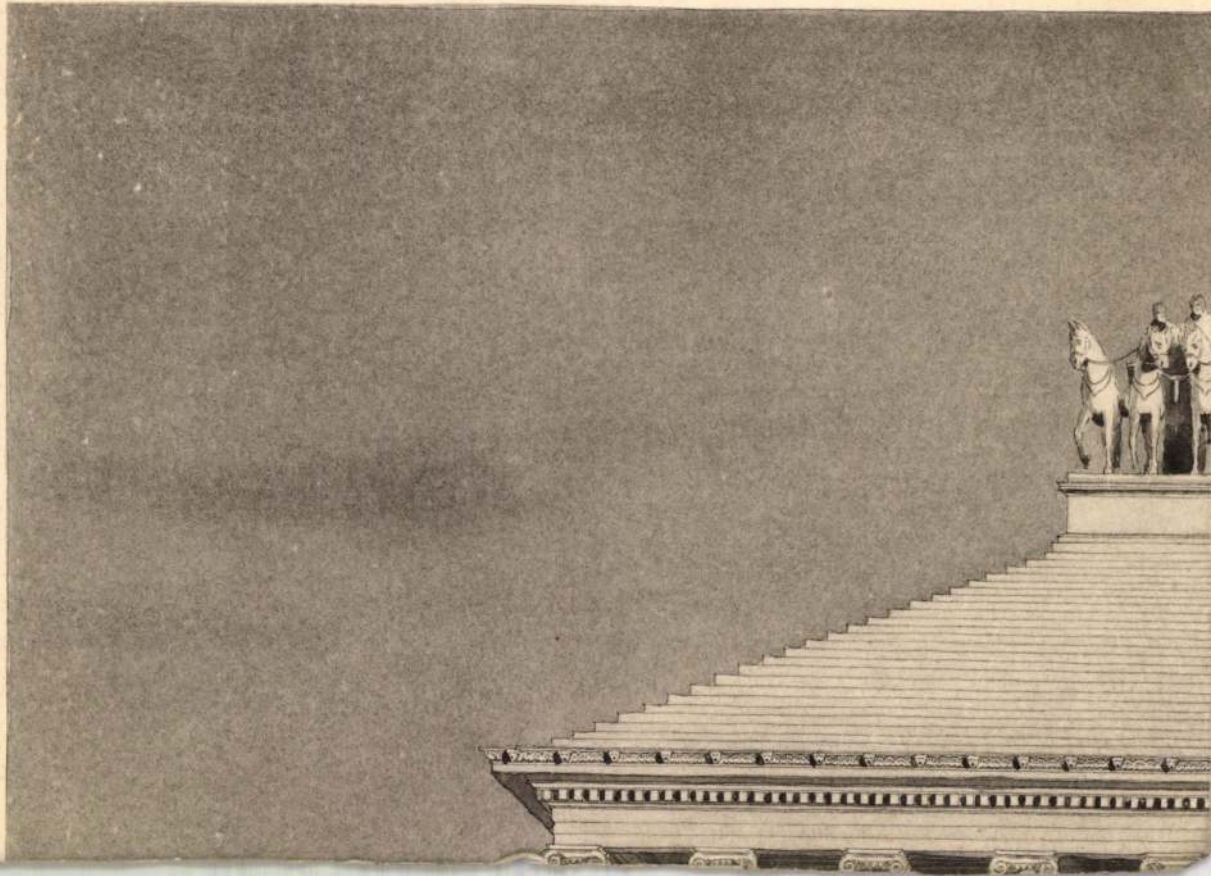

Györgyi Dénes

1918. márc. 4. a MMÉE-ben előadást tartott Építészetről, iparművészetről címmel

MMÉE Közl-

1918. 117. l.

Grönyi Dénes

l.

Iparm. isk. Cit

1912-13. 13. l.

14. l.

20. l.

Alaptőke és tartalékok: **40 MILLIÓ PENGŐ**

Központ: Budapest, V., Vilmos császár-út 32.

Fiókok:

Budapesten: II., Fő-utca 1. — II., Margit-körut 67. — IV., Kossuth Lajos-utca 1. — V., Gróf Tisza István-utca 6. — V., Szent István-körut 20. — VI., Andrássy-út 20. — VI., Király-utca 42. — VII., Erzsébet-körut 6. — VII., Thökölyút 8. — VIII., Baross-utca 86. — IX., Ferenc-körut 46. — XI., Gellért-tér 1.

Vidéken: Békéscsaba — Berettyóújfalu — Debrecen — Győr — Hatvan — Kiskunfélegyháza — Makó — Nagykanizsa — Nyíregyháza — Sopron — Szeged.

Affiliált intézetek:

Budapesten: Fabank Részvénytársaság.
Vidéken: Baja — Szolnok — Szombathely.

Érdekkörünkbe tartozó külföldi pénzintézetek:

Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. — Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Kolozsvár (Cluj) — Marosvásárhelyi Leszámitolóbank Rt.

Globus, Budapest

Györgyi Dénes

építészeti tervezések

tanára

1907-től

Címjegyzék 1930. 77. l.

Györgyi Dénes

1929-30

l.

Eimisk 1930

91 l.

osztályfőtanácsos.

A hivata

m

Györgi Dénes

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 15.P.43.l.

KOPPÁNY GYÖRGY
VI. ÉVES
GRAFIKUS

R: HELBING FERENC

Györgyi Dénes

A Francia Köztársaság Elnöke Györgyi Dénest, az Iparművészeti Főiskola tanárát a párisi magyar kiállítás pavillonjának tervezéséért a Francia Becsületrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Képzőm. Közlöny

1939. 2. 27.

Györgyi Dénes

A debreceni Tisza István tudomány egyetem terve, repr.

Képrőmüviszet

1933. 58. sz. 56. l.

Kedves Dedi! Valamilyen formá-
ban légyszíves értesíteni hogy
e.ü. szab. iránti kérvényem-nek
mi lett a sorsa; amint látom iktat-
va mucs. Nem szorchném ha végén
hiratal mulasztás címén a végén va-
lamit rámhúznának.

Üdv.

Laci

Tel. d.e. 10-1. Istituto
388-128

Györgyi Dénes

vod

Kárpáti Aurél: Hadik és Rákóczi. A Két uj lovasszobor. Pesti Napló 1937 máj. 6.

T. 1652.

selyem főkőtő, barna alpaccából ké-
gombokkal és alján kimetszett éki-
p, palást rakott ránczczal és ruha
zsinorzással. A háttér szölőtermő vi-

y divatlap XVIIIdik számához
KUZMIK divattárából

d Pest 1864.
er 15én 1864.

: 16.8 cm.

Györgyi Dénes

rod

Kar Erzsébet. emlék

ori lg. mm. alu. 1 el. ar

orsz. bir-hoz. 11. l 12. l.

1937

KRUSCH LAJOS
„MÁTRA" HÍRLAPIRODA
GYÖNGYÖS
POSTAFIÓK: 175.

Ig. N.

Europa Film Rózi-Lapteryczkó

Budapest

V Rothermere u 12/1

Györgyi Dénes

Debreceni
Déri Muzeum
kepe repr.

irod
2

Karczagmagyállam

Csoszám nincs

Györgyi Dénes

wód
2

Jakab, Desider:
Die Gefolgschaft
Edmund Lechners.
A Müggyitö 1930
8-9. 7.

Rubl.

Még mindig tekintélyes maradványait a t
Lajos özvegye, Mária királyné Pozsonyba
uszályhajók vitték s közülük kettőt Párkán
Árpádháztól gyüjteni kezdett királyi kinc
maradékát felszívta a Habsburgok kincstá
Mária. A hohenfurti kettős kereszten és a
darabjait, a királyi eskükeresztet és Mátyás z
az esztergomi főszékesegyház kincstára őrz

A királyi kincstár és az Árpádház g
gítanak, melyeket eljegyzésekor Szent Erz
Andrástól és Gertrudtól, midőn — a kor
ben vőlegényének szüleihez küldték Tür
pompás arany és ezüst vázákat, ékszereke
brokátot, stb. adtak vele, amint gyóntat
írt életrajzából tudjuk.[350] Alig egy évvel
utána, ékszereket, drágaköveket, nyers ar
márka, azaz egymillió pengő értékben.[351]
Szent Erzsébet kincseiből csak egy drág
díszes kódexekkel együtt még életében,
Bertold kalocsai érsek, majd aquilejai pa
boldog Bertrandnak, az udinei székesegyh
Bertold érsek nem a legjobb emléket hag

Györgyi Dénes

vrod
a

Iványi Béladr =
A Festetics család
keszthelyi levéltára -
Levéltári Közlemé-
nyek - 1946. 195. l -

Györgyi Dénes

Déry-muzeum

ind a.)

Lechmérin. 57 p. l.

o 19.4.2. fol.-ban

Techn. tepl. Zeit

1928

amit a kis méret természets erüleg
nevezt k el a plakettmüvészetet a s
tellonak a tanitványa volt,s mint e
hüen követte az ő tanitásait,utánoz
ságos ez a fiatal Michelangelo szem
csatáját illetőleg,mert témájában k
ugyanezt a müvészi problémát szobr
bizonyitják,hogy Bertoldo volt kozv
sem örökölt tőle.Első hiteles müve
Sala di Michelangelo/ nem nozzá,han
lyesen nem ismert,mert amikor Donat
meg sem született.Donatello az olas
középkorban született/Firenze,1386.
is,még a gotikából indul ki és egy
lett.Ő volt az első,aki Michelangel
dott tőle,hogy a reneszánsz szobrás
kapcsolódjék,Jacopo della Querciaba
született és fiatal kori[illegible] müködés
nagymestere és Michelangelo őse gya
Quercia nem tanulmányozott [illegible]

Györgyi Dénes

cred

Z

Lakatos Arthur:

A párizsi világkiállítás. Művészet

1937. 166. l.

167. l.

KÖRMENETI KERESZT, (184. kép)
plasztikus Krisztus-testtel, rúdba tűzhető szárral, hátlapon indás és leveles díszítménnyel. (A dicsfény és a kereszt vége a szárral együtt későbbi.)
Magyar (?) munka, XII. század.
Aranyozott bronz, a kereszt 30·6, a test 18·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 398/43. szám — Egyházműv. kiáll. 1930., 300. szám. — Mihalik Sándor: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI., 1930., 529. l. (Mindkét oldal képe 528. l.) (Német munka.)

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, jobbja letört
Bronz, 16·2 cm.
Magyar munka, XII. század.

KRISZTUS-TEST,
újabb keretelt fán.
Magyar munka, XII. század.
Bronz, 12·7 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 259. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 142. szám.

LATOR,
balkarját emeli, keresztről
Német munka, XII. század.
Bronz, 11 cm.

54

Györgyi Dénes

épitész

~~Erdő~~

Aul. 1886

apr. 25 Bpest

Erdő

Krück I. 432. l.

Septimia Junila II. 98.

1903 VII. 4.

~~Budapest~~

~~Kasprovéséghez~~ Minisztériumhoz

~~Cultusminisztériumnak~~. ~~Felterjesztés~~ Wosinszky Mór ~~[illegible]~~

622 K. 04 f. ~~Mérő m. évi~~ szóló utiszámlájának érvényesítése ~~végett~~.

1902-evi

megsürgettetik. (373/903).

Györgyi Dénes

cikk

Kovács János dr.:

Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola munkabemutató kiállítása.

a MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 140,

141. l.
146. l.
147. l.
158. l.
159. l. 162, 163. l.

20. STOPPOLÓ-MŰ

17. Stara voda	(62×85)	500 P
18. Major	(60×80)	500 P
19. Gyümölcsös kosár	(60×80)	500 P
20. Stoppoló nő	(60×80)	500 P
21. Csendélet	(60×80)	500 P
22. Nyári délelőtt	(65×80)	500 P
23. Pincesor	(67·5×85)	500 P
24. Kisvárosi házak	(65×90)	600 P
25. Zöldelő dombok	(65×90)	600 P
26. Kazlak	(64×90·5)	600 P
27. Töprengés	(70×100)	800 P
28. Pajtások	(70×100)	800 P
29. Tea	(80×120)	1000 P
30. Virágok	(53×65)	350 P
31. Szentendrei dombok	(63×90)	600 P
32. Szentendrei ucca	(60×80)	600 P
33. Napos délelőtt	(60×80)	600 P
34. Domboldal	(65×80)	600 P
35. Csendélet	(50×60)	350 P
36. Kertes házak	(70×100)	800 P

Györgyi Dénes

wod

Kós Károly

Koronázási emlékeim

Erdélyi Helikon

1932. dec. 702. l

703. l. 704. l. 705. l

706. l. 708. l

710. l.

20

MAG
NYOMD

KÖNYVNY
TESTVÉR

Györgyi Dénes

írod

z

Kopp Jenő dr:

Műnészeink a párisi vilagkiállitáson.

Budapesti Napló

1937. 330. l.

Rendkivüli olcsó nyaralási lehetőség

ABBAZIÁBAN!

Az EDEN és QUISISANA szállodákban, elő- és utóidényben:

7 nap	P 139.—
14 „	P 217.—
21 „	P 296.—

Főidényben:

7 nap	P 150.—
14 „	P 239.—

Györgyi Dénes

vad
a
Kertész 1940

K.R.

216.l
221.l

M. épitészet
a millen-tól
trépunto lévoc
1940

B Könyvtár Gyűjt.

935.

zágos Bizottsága

dvány { száma: — 19 —
kelte: 19
beérkezése: 19

letek száma:

l elintézett szám:

száma:

száma:

a:

lvasta:

Györgyi Dénes

l. Liber Bpszobrai
412. l.
(többször is)
432. l.

1934

Györgyi Dénes

ind

Magyar Epitőművészet

1910. 12. sz. 18-31 l.

A debr. i ipm
kiáll.
képeiről

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Györgyi Dénés

irod

Liber Kőrejtik Bpen

26. l.

40

1920-30

1930

Mátyás, I. sö, magyar király ezüstdenariusa

VIII. 76. —

ezüstobulusa VIII. 76.

Györgyi Dénes

erőd
z
Le Paris 1937.
képekkel

erendezések.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

ELZÉS):

Györgyi Dénes

Magyar Építőművészet.
1942. 238, 239. l.
(Tomcsányi-úti [közöegi] elemi iskola,
képpel és tervrajzokkal.)

Tervezte fenti --

még az évben megadja a kért magisteri címet.
udvarban Szigeti Istvánt fogadták, hogy h
majd 1367-től egészen haláláig (1382) mint k
kiterjedő egyházmegyéjének szellemi emelésé

Hasonló úton jut a másik ágostonrendi M
1353-ban kéri Nagy Lajos, valamint anyja és
Szigeti Istvánt, aki egymagában nem győz a
Miklós váradi egyházmegyei ágostonos, jelen
ciákat és a párizsi baccalaureusok kiváltságai

A párizsi hittudományi fakultás magya
szellemi elitet képviseltek, erre mutat, hogy a
a királyi udvar káptalanját, a párizsi egyetem
kérésére avatja a pápa a hittudomány magis

Végül a párizsi egyetemi hallgatók vilá
Hungaria-ra vonatkozó egyetemi bejegyzések.
a baccalaureátus letevéséhez szükséges össze

Győrgyi Dénes

Budapest székesfővárosi Elektromos Művek mátravidéki erőműveinek lakótelepe tervpályázatán III. díj

Magyar Építőművészet

1941. 12. sz. 430. l.

Györgyi Dénes

Budapest – kissvábhegyi Paul-villa; terverte fenti Repr.

Magyar Építőművészet

1930. 9. 7. 28–30. l.

Véferrel

Kedves Lenkém,

Örömmel tudatom, hogy az idén ismét Hozzátok szeretném

Györgyi Dénes

Fogadalmi templom
tanulmányterv
Repr

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1930. 7-8 n
28-29. l.
Klasszicizáló.

ESPOSIZIONE D'ARTE ITALIANA CONTEMPORANEA
BUDAPEST
1936 GENNAIO–MARZO

A MŰCSARNOKBAN RENDEZETT

MODERN OLASZ MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

TÁRGYMUTATÓJA

80 KÉPES TÁBLÁVAL

Györgyi Dénes

epitett

archeje Führer Illustr.

Repr.

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1930. 5-6. sz

Györgyi Dénes

l.

15-27. l

ME 1912. 15, 20,

1. nám 16, 21,

22

17, 23,

18, 24

19 25,

26

27. l.

Lifer

túlfokozott hangsúlyozás
és német szobormüvek karcsúságá
ezekből a körökből származó mir
séget igazolja mutat a körvonalak és
Arcok, a mozdulatok és a vonalak fe
nem kifejezéstelen tartózkodás
dők. Egyformán távol állanak a
merevségétől, mint a gotikus ko
Ezzel szemben valami puha, foly
mely mindamellett élesen elhatá
texturáját is /gyapju/ és nem u
szembeötlően kidomboritja. De a
sebb vizsgálat után mindenféleké
sze. A különböző jelenségek és
gét megokolja, sőt szinte követ
tulajdonképeni kiegyenlítés a ta

Györgyi Deres

121.

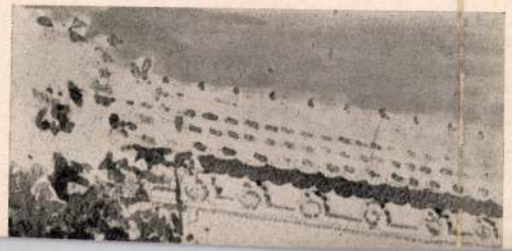

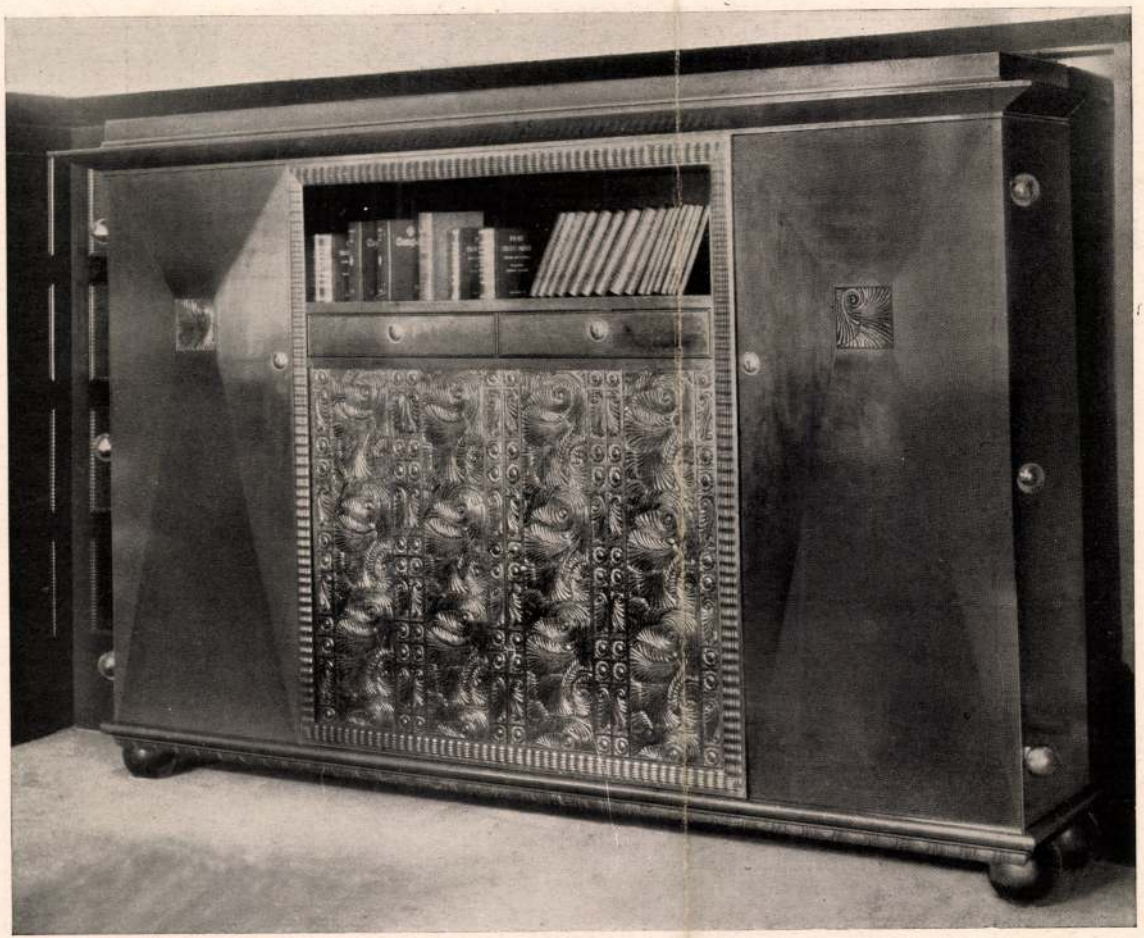

119.

Magyar Iparművészet

1913. 8. f. l.

Tervezte Szőtt Ürmbandszőnyi

Györgyi Dénes müépitész-tanár

— A Magyar Képzőművészek Egyesülete ebben az esztendőben ünnepli fennállásának 40. évfordulóját és ez alkalomból a kormányzó fővédnöksége alatt jubiláris téli kiállitást rendez a Mücsarnok e célra külön átalakitott termeiben. A kiállitás december 8-án, szombaton délben nyilik meg.

— A képzőművészek jubiláris téli kiállitása a Mücsarnokban. A Magyar Képzőművészek Egyesülete a kormányzó fővédnöksége alatt rendezi meg *negyvenéves* fennállásának alkalmából jubiláris téli kiállitását a Mücsarnok termeiben, melyeket ez alkalomra *Györgyi* Dénes müépitész-tanár alakitott át. Az egyesület festő és szobrász tagjai már eddig is legkiválóbb alkotásaikat küldték be. Az egyesületet negyven évvel ezelőtt hazánk legnevesebb müvészei alapitották: *Barabás* Miklós, *Benczur* Gyula, *Deák-Ébner* Lajos, *Fadrusz*

N.U.934.XII.6.

934. XII. 6. NEMZET

János, *László* Fülöp, *Lotz* Károly, *Munkácsy* Mihály, *Zala* György és még igen sok kiváló müvész nevével találkozunk az alapitó oklevélben. A kiállitás iránt, mely december 8-án, szombaton nyilik meg, nagy érdeklődés mutatkozik.

György Dénes

müépitész

A francia épitőművészek szövetsége hivatalos átiratot küldött a magyar külügyminisztériumba és kérte a minisztériumot, lépjen közbe, hogy vegyen részt az Algirban rendezendő városépitési kiállitáson.-

Hétfői Napló
1933.II.27

Györgyi Dénes

— **Lipót király a magyar művészek brüsszeli kiállitásán.** *Brüsszelből* jelentik: A belga király szerdán megnyitotta a brüsszeli kiállitás modern művészeti pavillonját. A magyar teremnél gróf *Woraczicky* Olivér magyar ügyvivő, *Török* Kornél főkonzul, *Ybl* Ervin vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos és *Györgyi* Dénes müépitész fogadták és vezették körül. Magyarázatokkal *Ybl* Ervin osztálytanácsos szolgált a királynak. *Lipót* király behatóan érdeklődött a magyar művészeti viszonyok iránt és legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

935. V. 17 N.U.

N.U.935.V.17.

Görgyi Dénes

vod
2

Innen-Dekoration

1917 VII–VIII. sz.

(Festschmuck für die Königskrönung in Budapest, képekkel.)

Kassai múzeum III. 179

Györgyi Dénes

vad
2

Hungary 1937

9, 10, 11. l.
14, 15. l - 16. l.
19. l. 21. l 22, 23. l.
27. l. 28, 29. l.
30. l. 34, 35. l.
45. l 47. l. 50. l.
62. l. 73. l.

ek

ttsága!

lecember hó 10 én benyujtott
szül egy betüt sem kaptam,
ljára kérem a tekintetes
leg sürgösen saját nevemre
rt szerződésemet megkül-
k, mivel a kelemetlenséget
a szerződés mészatartá

Gyöngyi Dénes

vad

=

Hallóssy István:

A párisi világkiállítás magyar pavillonjainak ikermérlege

Budapest, 1937.

UMI

ÉRTESÍTŐ

KÖNYVTÁRAK

IEK ÉS ORSZ. TANÁCSÁNAK

ÖZLÖNYE

YAM

TI

Györgyi Dénes

a mátravidéki erőmű lakótelepének terv-pályázatán 1941-ben III. díj.

Halászkőrép 1941

141. l.

146. l.

Távlati Kép.

Báró DIÓSZEGHY ZSIGMOND,
Zilah város polgármestere.

MARA L
Hunyad vármeg

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET
ÉS
GYULAFEHÉRVÁR VÁROS TANÁCSA.

szeptember hó 30-ig értesítsék az E. M. E. titkári hivatalát.

részben — mérsékelt díjszabás mellett — vendéglőben lesz
enünk, szükséges ezért tudnunk, hogy résztvevőink Gyula-
tóber 13-án érkeznek-e. Kérjük tehát a résztvevőket, hogy
re jelentkezni szivesek legyenek.
12-én d. e. 9 óra 33 perczkor díjtalanul állanak kocsik a

nyes útazásra jogosító igazolványt igénybe venni. Az
5-től kezdve küldi szét.
zteletjegyeit Gyulafehérvárt kézbesitik.
október 12-én reggel 6 óra 46 perczkor, a gyorsvonattal.

OLOZSVÁR

Györgyi Dalés

A X. ker. Tomcsányi-
ci Pongrác-uti kisla-
kásos telep elemi is-
kolaját szerezte.
Épült 1940-41 ben.

Halászkörép. 1941.

97.141.146.e
Keppekkel

-27- VII/22-23 (II

Ösnegerés

P 19.— ✓
16.50 ✓
32.40 ✓

67.90

Györgyi Dénes

tervezte a X. Tomcsányi- és Pongrácz-uti kislakásos telep elemi iskoláját. Épült 1940-41-ben.

Halánközép. 1940

86, 87. l.
Képpel és alaprajzzal.

MŰEMLÉKEK

ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Gyöngyi Dénes

Irod

Gyulai István:
Az Erzsébet Királyné emlékpályázat.
Egyetértés. 1913. máj. 27.

U. 403

T. 6910.

tján látjuk a veteráni barlangot,
jok állanak és a melynek környékén
Plawisowa nyert külön meg-
ERVIEN terül el. Felirata fölül:

n
en Hölle, welche nach einer Helden-
us Mangel an Munition und Lebens-
übergeben worden.

. 23.4 : 44.4 cm.

György Denés

Hangya-ház

irod. Fenti tervezése. Repr.

Gerő Ödön: Az irodaházról.)

Kő és Műkő

1926. 3. 27. 3. l. 5. l.

Képpel

Györgyi Dénes

l.

Forum. nemet vész

1937. 132. l.

György Dénes müépitész

Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat választmányi ülése

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat ezévi első ülését *Szablya* János elnökletével, aki beszámolt annak a nagyszabásu népmüvészeti és iparmüvészeti kiállitásnak az előkészületeiről, melyet a magyar és osztrák kormányok megbizásából március havában a bécsi Österreichischer Kulturbund rendez A választmány örömmel vette tudomásul az elnök bejelentését, hogy a brüsszeli világkiállitás magyar pavillonjának külső és belső kiképzésével a kormány *Györgyi* Dénes müépitész tanárt bizta meg.

M.935.II.17.

M.935. II/17

Györgyi Dénes műépítésztanár

— **A képzőművészek jubiláris téli kiállítása a Műcsarnokban.** A Magyar Képzőművészek Egyesülete a kormányzó fővédnöksége alatt rendezi meg negyvenéves fennállásának alkalmából jubiláris téli kiállítását a Műcsarnok termeiben, melyeket ez alkalomra *Györgyi Dénes* műépítésztanár alakított át. Az egyesület festő és szobrász tagjai már eddig is legkiválóbb alkotásaikat küldték be. Így többek között a Londonban élő László Fülöp egy Krisztus-kompozicióhoz készített Mária Magdolna-tanulmányát juttatta el a kiállítás rendezőségéhez, melyet a Szépművészeti Muzeumnak ajándékozott. Az építészek is nagy anyaggal vonulnak fel. A kiállítás iránt, mely december 8-án, szombaton nyílik meg, nagy érdeklődés mutatkozik a közönség körében.

P.H. 934 XII. 4.

P.H.934.XII.4.

Györgyi Dénes

M.934.XII.4.

Jubiláris kiállitás a Mücsarnokban

A Magyar Képzőművészek Egyesülete a kormányzó fővédnöksége alatt rendezi meg negyvenéves fennállása alkalmából jubiláris téli kiállitását a Mücsarnok termeiben, amelyeket ez alkalomra *Györgyi* Dénes müépitész tanár alakitott át. A kiállitás jelentőségére való tekintettel az egyesület festő- és szobrásztagjai legkiválóbb alkotásaikat küldték be. Igy többek között Londonban élő *László* Fülöp egy Krisztus-kompozicióhoz készitett Mária Magdolna tanulmányát juttatta el a kiállitás rendezőségéhez, amelyet a Szépmüvészeti Muzeumnak ajándékozott. Az épitészek eddig még soha nem látott hatalmas anyaggal vonultak fel különtermekben, az utóbbi évek legszebb épitményeinek nagyméretü fényképfelvételeivel és különféle érdekes kompoziciókkal.

Az egyesületet negyven évvel ezelőtt hazánk legnevesebb müvészei alapitották, akiknek soraiban, mint a nemrég előkerült alapitó oklevélből megállapitható, *Barabás* Miklós, *Benczur* Gyula, *Deák-Ébner* Lajos, *Fadrusz* János, *László* Fülöp, *Lotz* Károly, *Munkácsy* Mihály, *Zala* György és még igen sok kiváló müvész nevével találkozunk. A nagynevü alapitók iránti kegyeletét az egyesület azzal óhajtja kifejezésre juttatni, hogy a Mücsarnok első termében kiállitja legjellegzetesebb alkotásaikat. E retrospektiv anyag rendezését *Petrovics* Elek, a Szépmüvészeti Muzeum főigazgatója végzi. A kiállitás iránt, amely 8-án, szombaton nyilik meg, máris fokozott

emléktáblát, a volt növendékek és az ünnepi közönség a különböző felekezetek templomaiban istentiszteletet hallgattak, majd a budai Vigadó dísztermében megkezdődött a jubileumi ünnepség, amelyen *Auffenberg* Já-

Györgyi Dénes

M.935.V.17.

A BELGA KIRÁLY ELISMERÉSE A MAGYAR MÜVÉSZETEK IRÁNT

Brüsszelből jelentik: A belga király szerdán megnyitotta a brüsszeli kiállitás modern müvészeti pavillonját. A magyar teremnél *Woraczicky* Olivér gróf magyar ügyvivő, *Török* Kornél főkonzul, *Ybl* Ervin vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos és *Györgyi* Dénes müépitész fogadták és vezették körül. Magyarázatokkal *Ybl* Ervin osztálytanácsos szolgált a királynak. Lipót király behatóan érdeklődött a magyar müvészeti viszonyok iránt és legnagyobb megelégedésének adott kifejezést.

M. 935 V 17

György Dénes

Transzformátor-épülete, barcelonai magyar kiáll. pavillonja és pályadijnyertes debreceni városházterve, a Magy.Képzőművészek Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Györgyi Dénes

M. 1935. VI. 7.

MŰVÉSZET

A BRÜSSZELI KIÁLLITÁS MAGYAR PAVILLONJÁNAK SIKERE

A brüsszeli világkiállitás magyar pavillonja, melyet *Györgyi* Dénes épitésztanár szervezett, — brüsszeli jelentések és a belga sajtó szerint — a kiállitást látogató közönségnek egyik legkedveltebb tartózkodási helye. A nagyközönség körében hamarosan hire terjedt a kiállitott magyar iparmüvészeti, háziipari és népmüvészeti tárgyak feltünő eredetisége és szépsége s ennek tudható be, hogy szivesen vásárolják a magyar árut, amit élénken bizonyit az is, hogy az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulatnak *a megnyitás óta több alkalommal kellett ujabb szállitmányokat utbainditania az eladott tárgyak pótlására.* A kiállitás látogatói leginkább a magyar motivumu iparmüvészeti és népmüvészeti árukat keresik s ebből örvendetesen állapitható meg, hogy a magyar iparmüvészeti és népmüvészeti termelés számára az angol piac után a belga piacot is sikerült meghóditani.

M-935. VI.7

utódja:

György Dénes dr. iparművészeti főisk. tanár

M. 930. II. 22.

A Városok Kulturális Szövetségének egyetemes ülése Békéscsabán

A Városok Kulturális Szövetsége e hó 22-én és 23-án tartja harmadik egyetemes ülését Békéscsabán. Eddig negyven város és negyven kulturegyesület jelentette be részvételét. A már szombaton megkezdődő gyűlésen több mint száz delegátus vesz részt. *Klebelsberg* Kuno gróf kultuszminiszter szombaton reggel autón megy Békéscsabára, ahová délben érkezik meg. Ő képviseli egyébként *Bethlen* István gróf miniszterelnököt is. A belügyminisztert *Feilitzsch* Berthold főispán, a kereskedelmi minisztert pedig *Kállay* Miklós államtitkár képviseli. Ők is szombaton érkeznek Békéscsabára. A három vidéki egyetem képviseletében mindegyik egyetem rektora és nagyobb tanári küldöttsége jelenik meg.

Szombaton délután a kultuszminiszter megtekinti a város nevezetességeit és a városközi tárlatot. Délután négy órakor *Györgyi* Dénes dr. iparművészeti főiskolai tanár vetítettképes előadást tart a kulturházakról. Szombaton este lesz a békéscsabai szinházban vidéken az első *Katona József centennáris-ünnep*. Az ünnepi előadás bevezetőjét *Hevesi* Sándor, a Nemzeti Szinház igazgatója mondja. Az előadáson közreműködnek a Nemzeti Szinház művészei is.

Február 23-án, vasárnap délelőtt a kongresszust beszéddel nyitja meg a kultuszminiszter, majd *Somogyi* Szilveszter dr. szegedi polgármester mond megnyitóbeszédet, azután megkezdődik a szakbizottságok munkája a vidéki polgármesterek elnöklésével.

Az I. számu bizottság a következő ügyeket tárgyalja: városi zeneiskolák (előadó: P. *Nagy* Zoltán), városközi hangversenyek (*Südy* Ernő), városközi tárlatok (*Lakos* István dr.), a Kulturális Egyesületek Szövetsége (*Hankiss* János dr., az egyetemekkel való kapcsolatok (*Verzár* Frigyes dr.), vidéki házak problémái (*Hodobay* Sándor dr.), Kisfaludy-, Katona- és Goldmark-centennáriumok (*Bibó* Lajos). A II. számu bizottság ügyrendjében a következő tárgyak szerepelnek: Kulturházak, kulturális monografia (*Jeszenszky* Sándor dr.), Idegenforgalom, városok a nemzetközi vásáron (Miklós Elemér dr.), tisztviselők külföldi tanulmányutja (*Valkó* István dr.), külföldi városszövetségek (*Kuthy* Sándor dr.), beérkezett inditványok (*Zavaros* Aladár dr.).

Vasárnap délben bankett lesz a vendégek tiszteletére, délután négy órakor pedig teljes ülés lesz. A teljes ülésen a szövetség igazgatója jelentést tesz a szövetség müködéséről és a bizottságok által elfogadott javaslatokról. Délután hat óra ötven perckor városközi hangverseny, amelyet a rádió közvetit Békéscsabáról. A hangversenyt a kultuszminiszter nyija meg, majd *Somogyi* Szilveszter dr. szegedi polgármester tart beszédet.

M. 930 II/22

nézzen olyan hitetlenül! Megpróbáltam bent, messzire a vizektől is élni! Lehetetlen volt. Ki kellett jönnöm a Loirehoz ismét, egy napig nem maradhattam tőle távol. Égési sebeket éreztem a viztől beljebb magamon. Tudom, hogy régen nem akarhat semmit már szegény. Ugy éreztem azonban és ez az érzésem ma is, hogy mindenütt ott van és mindenütt szólit, amerre vizek vannak. Eltalálom a gondolatát: őrültnek tart. Sokan ezt hiszik. Lehet. Csak igy tudok élni; igy, vele... Egyedül a templomokig vezető utjaim nyugodtak, másfelé el sem tudok menni. A templomok, meg a viz... Furcsa, egy tébolyodott nő könnye a Loireban, mi?

Megcsókoltam kezét. A Sologne csakhamar leért Nantesba, rajtamaradtam. Sokat jártam vele még Franciaországot unalmasan kanyargó folyók és egyenesdereku csatornák hátán; sokat hallgattam Marcelle énekét rajta és buzgón látogattam a vizmenti kis templomokat.

Rouenban szöktem el róla éjszakai ködben, hütlenül. Egy lánc csikordult csak utánam, egy loccsanás beszélte a Sologne orrán, hogy minek is országokat és népeket ismerni?

Azóta nem hallottam, sem Marcelleről, sem a patronról. Uj vizeket ismertem meg, melyekbe talán szintén hullanak könnyek. A Loiret azonban, ott Orléans alatt, nem tudom feledni. Marcelle pedig ugy él bennem a felködlésekben, mint a normand almafák virága.

Györgyi Dénes
épitőművész

A Mücsarnok uj termei

Akik hosszabb idő óta nem kereshették föl a Mücsarnokot, kellemesen lepődnek meg azon az előnyös átalakitáson, mely a megszokott régi, szinte merev méltóságu két nagyterem helyébe a főterem falának átnyitásával és a belső nagyterem két oszlopos kőfal beállitásával három barátságosabb, bensőségesebb hatásu és kedvezőbb világitásu termet nyert. Az általános tetszést arató megoldás *Györgyi* Dénes épitőművésznek tervezése, ugyanő volt a terv kivitelezője is.

M. 935 IV/14

Magyarság 1935. IV. 14.

MDK

György Dénes

aranyérmet kapott

A Társadalmi Egyesületek Szövetségének kitüntetései a magyar iparművészeknek. Magyar Iparművészet 1934. 262.l.

MDK

György Dénes

Vasárnap felavatták Vágó László építőművész siremlékét. A Reggel 1935. nov. 18. 8.l.

M.D.K.

György Dénes

Az erdélyi müvészek egyik vendéglátója volt a Fészekben, irja beszámolójában Abrózy Agoston: "Erdélyi Müvészek a Fészekben" cimmel.

Szinházi Magazin Bp. 1939. január 22. II.évf. 4. sz. 75. lap

MDK

György Dénes ép.m. III.dij

Halász közép 1941. 141.l.

Györgyi Dénes

a bácskeresztúri elemi iskola tanítási
rajza. 1912. 119 db. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építőipar
1867-1967. Budapest, 1970.

621

Nyőrgyi Dénes

tervezte a kiskunhalasi elemi iskolát

1912. 112. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet.

1867-1967 Budapest, 1970.

601

1) Györgyi Dénes
építén

~ - Kós Károly: Iskola - komplexum,
Bp., Városmajor utca, 1910.
Közölve: Magyar Iparművénet /1912/
Pál Balázs: Kós Károly 29.
Akadémiai Kiadó 1971.

1) Egyszerű Dénes
épitész

n. Kós Károly: Iskola - Komplexum,
Bp., Vármajor utca, 1910.
Közöre: Magyar Iparmáréket (1912)
Pál Balázs: Kós Károly 29.
Akadémia Kiadó 1974.

2) György Dénes
élutén

Sept-okt.; Studio, London /1912/

Györgyi Dénes

és Mende Valér együttesen tervezték a kerekegyházi templomot és a kiskunhalasi elemi iskolát.

Merényi Ferenc: Az magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

611

Györgyi Dénes

1911-ben Töry Emil és Pogány Móricc-
cal közösen tervezte 1911-ben a torinói
kiállitás magyar pavilonját.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

731

Györgyi Dénes

Kós Károllyal közösen tervezte u
bp-i Városmajor utcai iskolát. 1910.

Pál Balázs: Kós Károly, Buda-
pest, 1971.

291

8.0.4-930.XI.16.

Györgyi Dénes

MŰVÉSZET

Az Iparművészeti Iskola jubileumi kiállítása

A magyar iparművészet iskolája ötvenesztendős s ebből az alkalomból kiállítást rendez növendékeinek mostani munkaanyagából az Iparművészeti Múzeumban, melyet erre a célra nagyon artisztikusan, ötletesen átrendeztek és átalakítottak. Az újraépített termek s mindaz, amit befogadnak, minden visszatekintést fölöslegessé tesz az iskola multjára és teljesített feladataira. Kétségtelenül igaz, hogy az oktatásnak nincs egyetlen olyan területe, mely annyira követelően parancsolná, hogy a nevelés céljai és eredményei együtt haladjanak az idő aktualitásával, mint éppen az alkalmazott művészetekben. Az iparművészet, mert javarészt szükségletet elégít ki, benne forr az élet tempójában és szükség szerint nemcsak követi, de sokszor a divatot. Az iparművészeti iskola professzorai tiszteletreméltó módon érzik a maguk feladatának e különös jelentőségét és oktatásuk valóban a ma kívánalmainak kielégítésére ad meg minden eszközt növendékeik számára. Míg azonban a legújabb művészi irány úttörő kísérleteiben is produkálni tanítják őket, egyben szisztematikus felépítésben adják meg a történelmi fejlődés s a művészi tradiciók elengedhetetlen ismeretét.

Huszonkilenc csoportban kapjuk az alkalmazott művészetek minden fajtáját az építészettől az üzleti grafikáig. *Györgyi* Dénes és *Weichinger* Károly osztályának magasépítészeti tervei, a „Bauhaus" problémáiban is teljes verzátussággal és kultúrával mutatkoznak be, míg ugyanott *Wigand* tanárnak magyaros eredményei és *Gyalus* történelmi stílustervei a fejlődés eredményeit hozzák. A lakás belső berendezése *Szablya Frischauff* és *Kaesz* professzorok vezetése alatt kispolgári és nagyobb igényű berendezkedések, modern és szép típusait mutatják. Mind e két osztály nemcsak terveket hozott, hanem egy-egy szép, egyszerű lakószobát is, minden részében keresztülvitten. Az építészet és a lakásberendezés összefoglaló csoportjain kívül ugyanilyen szép eredményekkel vonulnak fel a többi osztályok *Simay* és *Mátrai* professzorok díszítő szobrászai és *Lux* Elek kisplasztikai munkái. *Muhics* Sándor dekorativ textiliái, *Helbing* igazgató mindenfajta grafikai eredményei. *Orbán* növendékeinek kerámiái, *Reményinek* plakett- és éremmunkái, *Kürthy* György és ifj. *Oláh* Gusztáv színpadtervező művészei, *Stein* professzor és *Sándor* Béla díszítő festői és az ötvösök *Csajka* tanár vezetése alatt. Mindezekhez a gyakorlati eredményekhez, külön csoportokban látjuk az előtanulmányokat, különböző rajz- és tervezésstudiumokat, *Leszkovszky*, *Haranghy*, *Udvardy*, *Sándor* és *Bacza* tanárok vezetése alatt.

Az Iparművészeti Iskola jubiláris kiállítása nemcsak az iskolának ad értékes jó bizonyítványt, de magukban a kiállított munkákban egy olyan iparművész-generáció kibontakozását mutatja be, amely túl van az iskolai jellegen, komoly teljesítményeket hoz, tudást és kvalitásokat.

(Gy. T.)

kórházba vitték. — [illegible]

Gál András hetvenkétéves kisgazda gombát szedett a mezőn, amiből felesége vacsorát főzött. Éjjel mindketten rosszul lettek. A mentők beszállították őket a kórházba. Az öreg Gál András reggelre meghalt, míg az öregasszonyt sikerült megmenteni az életnek. Megállapították, hogy a gomba mérges volt.

— **Gránátgyárosból virágtenyésztő.** *Londonból* jelentik: Sir William Mills, multimilliomos, angol muníciógyáros, a francia Rivierán Cap Ferratban pompás villát vásárolt, amelynek kertjében a világ legszebb virágjait akarja tenyészteni. Mills találta fel a róla elnevezett kézigránátokat, amelyekből a világháborúban több mint 75 millió darabot használtak el.

— **Leleplezik Körösfői Kriesch Aladár síremlékét.** A Cehbeliek Magyar Képzőművészeti Társasága november 16-án délelőtt háromnegyed 10 órakor kegyeletes ünnepség keretében leplezi le a farkasréti temetőben első elnökének, *Körösfői Kriesch* Aladár festőművésznek síremlékét. A síremlékot Moiret Ödön szobrászművész készítette.

— **Angliában a déliben feladott levélért kevesebbet kell fizetni.** *Londonból* jelentik: A Press Association arról értesül, hogy az angol postaügyi minisztérium a déli órákban feladott levelek portóját félpennyvel mérsékelni szándékozik, hogy így csökkentse az esti levéltorlódást.

A SPANYOLORSZÁGI MŰEMLÉK-ROMBOLÁS ELLEN TILTAKOZOTT KÖZGYŰLÉSEN

A 75 ÉVES KÉPZŐMŰVÉSZETI TARSULAT

A Képzőművészeti Társulat *Glattfelder* Gyula csanádi püspök, elnök akadályoztatása miatt *Nékám* Lajos egyetemi tanár elnöklete alatt tartotta meg a Műcsarnokban évzáró választmányi ülését. *Nékám* Lajos megnyitójában ünnepi megemlékezés hangján zárta be a *társulat 75., jubileumi évét.* Üdvözölte a választmány uj tagjait: *Bessenyey* Zénót, *Egry* Aladárt, *Lepold* Antalt, *Pollatschek* Elemért, *Schuler* Dezsőt és *Sternád* Istvánt a müpártolók sorából, továbbá *Györgyi* Dénest, *Hoepfner* Guidót, *Hültl* Dezsőt, *Gulyás* Sándort, *Kövér* Gyulát, *Markup* Bélát és *Szamossy Soós* Vilmost a művészek közül. A gyülés az elnök inditványára köszönetét nyilvánitotta Budapest székesfővárosának, amely az 1937. évre 5000 pengő támogatást szavazott meg a társulat számára.

Napirend előtt *Zala* György szobrászmüvész, alelnök a következő inditványt tette: Méltóztassék megengedni, hogy a mi nagymultu Társulatunk kebelében hangot adhassak a fájdalomnak és megdöbbenésnek a müemlékrombolás láttára, amely ma Európa egyik legrégibb kulturáju országában, Spanyolországban folyik. Mi, magyar művészek, testvéri szolidaritással fordulunk nemzeti alapon álló spanyol kollégáink felé, őket együttérzésünkről biztositjuk, azt a pusztitást pedig, amelynek világcsodálta dómok, a festészet és szobrászat nagyszerü alkotásai estek áldozatul, lelkünk mélyéből elitéljük.

Zala György inditványát a választmány egyhangu lelkesedéssel tette magáévá. Ugyanigy fogadta el a választmány azt a javaslatot is, hogy *Mussolini* miniszterelnököt a milanói beszédéért a Társulat hálával üdvözölje.

A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a Társulat az 1936. évi gazdálkodását veszteség nélkül fejezte be és ezért báró *Szalay* Gábor inditványára *Petrovácz* Gyula igazgatónak elismerését fejezte ki. A választmány megállapitotta, hogy az Esterházy-dijjal kapcsolatos *téli tárlatot* január 24-től március 7-ig rendezi meg a Társulat, ezt követi a *Képzőmüvészeti Főiskola 60 éves fennállása alkalmából rendezendő jubileumi kiállitást* március 21-től április 11-ig. A negyedik nemzeti képzőmüvészeti kiállitást április 29-től junius 20-ig rendezik a Mücsarnokban a Nemzetközi Vásár s az idegenforgalom idejében, akkor, amikor az olasz állam vezetőszemélyiségeit Budapestre várják. Bejelentették meg, hogy az 1938-ban. Szent István halálának 900. évfordulója és *a Budapesten tartandó eucharisztikus világkongresszus ünnepi évének müvészi programjába teljes erővel kapcsolódik bele a Képzőmüvészeti Társulat.* Ezután a müvásárlás fellenditésével, a párisi világkiállitás ügyével s a Társulat müteremházának tatarozási ügyével foglalkozott a választmány.

Nemzeti Ujság 1937 I. 1.

Györgyi Dénes

ereczky László Tiszaroff, Horváth Antal
yőr, Bakos Terus Győr, Balás Péter
estszenterzsébet, dr. Kotsis Jenő Békés-
aba, Presánszky István Sashalom, Czil-
nger Gellért Rákospalota, Faludy Ká-
oly Szombathely, Gaál Balázs Iszkaszt-
yörgy, Garay Lajos Pécs, Ghiczy Zoltán
ápa.

Az ajándékokat a vidéki nyerteseknek
ostán küldjük el, a budapesti és pest-
örnyéki nyertesek dijaikat átvehetik
937 január 5-től február 5-ig a Nemzeti
jság kiadóhivatali üzlethelyiségében
V., Honvéd-utca 10) bármely hétköznap
élelőtt 9—2-ig. Február 5-ikén tul dija-
at nem adunk ki.

goragyapjas nyul-
lentősége

ztosit uj jövedelmi forrást. Itt azonban nem
abad szemelől téveszteni azt, hogy itt is
adhatnak olyanok, akik minden gyakorlati
dás és egyéni kalkulációk nélkül fantasz-
kus arányokban kivánnak az uj kisállat-
nyésztési ágba bekapcsolódni. Ezzel kapcso-
tban a magyar angoraszövetség is sohasem
ulasztja el felhivni az illetők figyelmét
ra, hogy csak kis inveszticiókkal egyáni

Györgyi Dénes
műépítész-tanár

ÓRIÁSI MAGYAR SIKER AZ AMSTERDAMI ÉPITÉSZETI KIÁLLITÁSON

Nemzeti Ujság
1935 V. 15.

zül, minden különtőzsde részéről 50 tag után egy, 100 tag után két tőzsdetanácsost kell beválasztani. A megválasztott tőzsdetanácsosoknak a miniszteri tőzsdebiztos kezébe *fogadalmat kell tenniök*, hogy tisztségüket mindenkor a közérdeket szem előtt tartva, a legjobb tudásuk szerint látják el. Azt a tőzsdetanácsost, aki az alakuló ülést követő hat hónap leteltéig se teszi le a fogadalmat, ugy kell tekinteni, *mint aki lemondott* tanácsosi tisztségéről.

Romániába nem szabad román pénzt bevinni. A maga nemében szinte páratlanul áll az a rendelet, amelyet most adott ki — bukaresti jelentés szerint — a Román Nemzeti Bank, mert ennek értelmében *külföldi állam-*

verési célokra. Morgenthau igen *optimista hangon* nyilatkozott *a világ kereskedelmi helyzetének alakulásáról* és rámutatott arra, hogy igen sok jelből a világkereskedelem *további javulására* lehet következtetni.

A Reuter-iroda washingtoni távirata szerint Morgenthau beszédét ugy értelmezik, hogy *Morgenthau nyiltan felvetette Angliával szemben a pénzrögzités kérdését.* Ugy tudják, hogy Roosevelt elnök előzetesen a leggondosabban átolvasta a beszédet.

Nagy sikerrel járt a lengyel belső kölcsön. *Varsóból* jelentik: *A 150 millió zlotys lengyel beruházási belső kölcsön teljes sikerrel járt.* A háromszázalékos kölcsön jegyzését pénteken zárták le és az egész ország területéről beérkezett jelentések szerint *az összes jegyzés 239 millió zloty* volt, tehát a kölcsönt *lényegesen tuljegyezték.*

Amszterdam, május 14.

A Nederlandsch Institut van Architecten (N. I. V. A.), a holland építészek szervezete építész-nagygyüléssel kapcsolatban nagyszabásu építőtechnikai és építőművészeti kiállitást rendezett Amszterdamban, amelyre a magyar építőművészeket is meghivták.

A holland építészek e meghivását az ujjáalkotott Magyar Irodalmi és Művészeti Tanács a legmelegebben fogadta s minthogy nagyfontosságunak tartotta, hogy az oly nagyhirü holland építészek előtt Magyarország is bemutassa művészetének fejlettségét, *Tihamér* Lajos miniszteri tanácsos, ügyvezető-igazgató javaslatára elhatározta, hogy *Magyarország is résztvesz a kiállításon.*

A magyar építőművészeti kiállitás megszervezésére *Györgyi* Dénes műépitész-tanárt, a Tanács tagját kérték fel, aki a magyar reprezentativ építőművészeti kiállitást nagy körültekintéssel és finom művészi érzékkel olymódon állitotta össze, hogy a magyar építőművészet legkiválóbb alkotásai mellett egyideJüleg az architekturával legszorosabb összefüggésben álló magyar *dekorativ festészet, szobrászat,* valamint *iparművészet* legmagasabb művészi értékeit is bemutatta. Ily tervszerü összeállitás folytán Hollandiában a magyar művészet oly hatalmas, szoros művészi egységben mutatkozott be, amelynek révén a többi nemzet s maguk a hollandusok szorosan vett építészeti kiállitásával szemben *messze kivált* és igy Magyarország művészeti kiállitása jól kiérdemelt *hatalmas sikert aratott.*

A legilletékesebb szakkörök egyhangulag elismerték, hogy a magyar építőművészeti csoport *a nemzetközi jellegü kiállitásnak legfőbb értéke volt.* A magyar építőművészet s a testvérművészetek, a festészet, szobrászat és iparművészet olyan nagyterjedelmü és előkelő művészi szinvonalu anyaggal szerepel a kiállitáson, hogy a kiállitás holland igazgatósága a többi építőművészeti csoporttal szemben *különleges nagy területet biztositott Magyarország számára közvetlenül Anglia és Hollandia kiállitása mellett.*

A magyar kiállitás művészi sikerét *Magyary* meghatalmazott miniszter, hágai magyar követ megértő szeretettel támogatta.

A magyar kiállitás nagy sikerét jellemzi az is, hogy az összes holland lapok a kiállitás megnyitó ünnepségéről szóló beszámolójuk kapcsán nagy képekben azt a jelenetet közlik, amidőn H. P. *Marchant* holland művészetügyi minisztert a magyar kiállitás területén *Györgyi* Dénes a magyar művészek összessége és az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács nevében köszönti. H. P. *Marchant* holland miniszter a legmelegebb szavakkal emlékezett meg Magyarország egységes művészi kiállitásáról, amelyet *más nemzetek is példaképül vehetnek.*

A magyar építőművészeti kiállitás teljes sikerének hivatalos elismerését jelenti az a különös megtiszteltetés is, hogy H. P. *Marchant* művészetügyi miniszter a kiállitás megnyitásakor adott hivatalos ünnepi diszlakomán tartott beszédében a többi nemzetek között *Magyarországot köszöntötte legelső sorban megtisztelő és meleg szavakkal.*

A külföldiek közül elsőnek Magyarország kiküldöttje, *Györgyi* Dénes műépitész-tanárnak mondott köszönetet a holland miniszter kitüntető és megtisztelő szavaiért.

A holland lapok nagy megértéssel közölték a miniszter beszédét és a magyar kiküldött válaszát, ezzel is bizonyitva a magyar kiállitás méltó szereplését.

A holland építészeti kongresszussal kapcsolatban rendezett magyar építőművészeti kiállitás e hó 18-án zárul. A kiállitás legnagyobb részét *Györgyi* Dénes a brüsszeli világkiállitás építőművészeti pavillonjában is ki fogja állitani, ahol a magyar építőművészeti kiállitás számára eredetileg kijelölt terület helyett a kiállitás igazgatósága utólag *kétszerannyi területet engedett át* s igy a magyar építőművészet a *brüsszeli kiállitáson is bővebb keretek között mutatkozhatik be.*

PH. 1930. XI. 15.

PH. 1930. november 15., szombat.

Györgyi Dénes

Az Iparművészeti Iskola jubiláris kiállítása.

(Felvételeink a Képes Pesti Hirlapban.)

Az *Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola* jubiláris kiállítással ünnepeli meg fönnállásának félszázados fordulóját. Ezt a kiállítást azonban inkább nevezhetnők a magyar képzőművészeti tehetség reprezentáns megnyilatkozásának, mint szokványos iskolai kiállításnak. Ez a kiállítás meglepetés, ez a kiállítás kulturdokumentum.

A meglepetés nem az, hogy Magyarországnak, még iskolai kereteken belül is, ennyi hatalmas iparművészeti tehetsége van: ez nem titok. Ellenben az a külső kép, ahogy a tehetségeknek ez a gazdag sora itt fölvonul, az igenis meglepetés, a legszebbek közül való az utóbbi évek magyar életében. Rögtön, amint az *Iparművészeti Muzeum* kapuján belépünk, ámulás és gyönyörüség fogja meg szemünket. A muzeum tiszteletreméltóan hagyományos mauresquecsarnoka mintegy varázsütésre eltünt és helyét a legmodernebb stilusban, használhatóságban az elképzelhető legjobb, művészi hatásában pedig világkiállítások pavillonjainak finom egységességére emlékeztető kiállítási teremsorozat foglalta el. Valóságos csoda ez: gipszfalakból, hevenyészett mozaik- és gummipadlózattal, tetőüvegezés helyett szines vásznakkal — magyar iparosok áldozatkészségéből, ugyszólván költség nélkül — *Györgyi Dénes* épitésztanár emelte ezt a gyönyörü kiállitási pavillont Lechner Ödön mórstilü csarnokának üvegfedele alatt és ha van valami hibája ennek az uj és pompás kiállitási helyiségnek, akkor ez csak az lehet, hogy — sajnos — nem marad meg a helyén, hanem a kiállitás bezártával lebontják. Kár! Eddig ugy sem volt megfelelő iparművészeti kiállitócsarnokunk, most végre van, még hozzá ideálisan szép, de ez is csak egyetlen kiállitás tartamára.

A második meglepetés az elsőnél nem kevésbbé élményszerü az, hogy *a magyar iparművészet iskoláját nemcsak tehetségeinek gazdag voltában, hanem szellemének modernségében is a legelső helyek egyike illeti meg a világon.*

A hüvös kékvilágitásu előtérből a diszcsarnokba lépve, amelynek finom vizmedencéje fölött pompás szoboralak áll a permetező arany világitásban, a látnivalók olyan sorozata előtt állunk, amelyről számot adni meglehetősen nehéz volna. *Mátrai Lajos* és *Simay Imre* tanárok diszitőszobrászati, *Csajka István* és *Pál Lajos* ötvös-zománcozó és *Lux Elek* kisplasztikai szakosztályának növendékei mutatják be itt munkáikat, mig a négy sarokteremben *Kaesz Gyula* és *Szablya-Frischauf Ferenc* lakásművészeti és butorműves szakosztályainak, *Györgyi Dénes*, *Weichinger Károly*, *Toroczkai Wigand Ede* épitészeti szakosztályának növendékei vonulnak föl nagyszerü munkákkal. Elképzelhetetlen, hogy Németországban, amely ezen a téren vezető szerepet játszik, gyakorlatilag kitünőbb és művészi szempontból tökéletesebb eredménnyel dolgoznának az iparművészeti iskolák növendékei, mint aminő — már-már nem is tanulmányszerü és elméleti, hanem kivitelben is pompás — munkákat látunk itt, a lakásművészet, az interieur, a kislakás-épitkezés, a butorművesség terén. És pedig nemcsak szemléltető modellekben (teljesen berendezett miniatür lakások, házak, ugyanezeknek fölnagyitott fényképei), hanem már kész és kivitelezett intérieuröket is: a jövendő Magyarország lakáskulturájának, egyszerüségükben, olcsóságukban is művészi otthonainak, egyszóval egy szebb és boldogabb életformának forrását köszöntjük e kitünő iparművészeti oktatás remek eredményeiben.

Tovább: a szinpadművészeti csoport, *Kürthy György*, ifj. *Oláh Gusztáv* és *Tamássy Miklós* növendékeinek szinpadi maquettejei, figurái olyan ötletgazdagsággal, hogy ezt látva, kérdeznünk kell: miért oly rosszak a budapesti szinházak diszletei, amikor ilyen tehetségek dolgoznak az iskolákban? Majd: *Muhitz Sándor* textilművészeti, *Helbing Ferenc* grafikai, *Orbán Antal* kerámikus, *Sándor Béla* és *Stein János* diszitő festészeti, *Udvary Géza* figurális rajzolási, *Leszkovszky György* és *Haranghy Jenő* rajz, festés és dekoráció szakosztályának növendékeinek munkáit látjuk és szeretetünk, figyelmünk, elragadtatásunk lépten-nyomon növekedik e kiváló tanárok és tehetséges növendékeik munkája iránt.

Ez a kiállitás, ismételjük, kulturdokumentum. Ide, ide, ide hozzák el a Budapestre érkező külföldiek közül azokat, akiknél fontos, hogy tudják: kik vagyunk. Huszonkilenc kiállitási teremben a magyar művészeti kultura *legeurópaibb* keresztmetét ismerik meg.

F. J.

*

Az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola jubiláris kiállitását az Iparművészeti Muzeumban november 15-én, szombaton délelőtt nyitja meg gróf *Klebelsberg Kunó* vallás- és közoktatásügyi miniszter.

volt az, hogy mire a feltartóztatott kocsik *elé* érek, azok éppen meg fognak indulni. Igy tehát célszerűbbnek tartottam azt az átkelési módot, hogy a veszteglő kocsik *mögött* megyek át a híd másik oldalára. Ezt így tanultam Londonban, s ezt tartottam mindig a leghelyesebb átkelési módnak, mert ez teljesen veszélytelen, míg ellenkezőleg ha az utolsó pillanatban érkezem a veszteglő kocsik *elé*, ez esetben az esetleg éppen akkor megindúló kocsik elütheinek, vagy pedig feltartóztatom a közlekedést. Aki éveken át Londonban élt, annak az agyában kialakul egy ilyen helyes önbiztonsági érzék, amely világosan megsugja azt, hogy minden adott esetben melyik átkelési mód a biztosabb. Ha akkor érek az átkelési helyhez, amikor bizonyos az, hogy még nyugodtan át tudok menni a föltartóztatott kocsik *előtt*, úgy természetesen a kocsik *előtt* megyek át, hisz ez a rövidebb ut, de amikor már megindulás előtt állnak a föltartóztatott kocsik, akkor a leghelyesebb az, ha az ember mögöttük megy át az uttest másik oldalára. Igy jártam el az adott esetben is. De alig mentem pár lépést, hátulról harsány orditást hallottam. Önkéntelenül hátra néztem s láttam, hogy a rendőr nekem kiabál. Azt kiabálta, hogy forduljak vissza s ne a kocsik *mögött* menjek át, hanem a kocsik *előtt* . . . Ez volt az egyik rendőri kiabálási eset.

A másik a következőleg történt:

A Kerepesi-uti temetőből gyalog jöttem be a városba. Amint a Népszinház-utcából kijövet a járda szélére értem, szétnéztem jobbra is, balra is, s láttam, hogy semmiféle jármü sincs a látóhatáron. A járdáról az uttestre lelépés előtt való szétnézési művelet is annyira belegyökerezik minden olyan embernek az agyába, ki sokat élt nagy forgalmu világvárosokban, hogy nem is lennék képes addig lelépni a járdáról az uttestre, ameddig szét nem nézek s meg nem választom az uttesten átkelésre a helyes pillanatot, mert mindig azon van a súlypont az utcán átkelésnél is, mint a politikában, hogy minden lépésnél ki kell lesni a legalkalmasabb pillanatot. Amint mondám, semmiféle jármü nem lévén a látóhatáron, leléptem az uttestre s haladtam a Budapesti Hirlap melletti sarok felé. Egyszerre éktelen és dühös kiabálást hallok. Oda nézvén, látom, hogy egy rendőr kiabál, s azt is láttam, hogy a kiabálás nekem szól:

„*Nem látja a vonalat, azon belül menjen, ne azon kivül járjon*", igy hangzott a kiabálás. Lenézvén az uttestre, — veszély nélkül megtehettem,

Györgyi Dénes
műépitész-tanár

Magyarság
1935. V. 15.

MŰVÉSZET

MAGYAR KIÁLLITÁS HOLLANDIÁBAN

Amsterdamból jelentik: A Nederlandsch Institut van Architecten, a holland építészek szervezete építésznagygyüléssel kapcsolatban nagyszabásu építőtehnikai és építőművészeti kiállitást rendezett Amsterdamban s a kiállitáson való részvételre a magyar építőművészeket is meghivták. A holland építészek e meghivást az ujjáalakitott Magyar Irodalmi és Müvészeti Tanács a legmelegebben fogadta s a magyar építőművészeti kiállitás megszervezésére *Györgyi* Dénes müépitész-tanárt kérték fel, aki a magyar építőművészeti kiállitást nagy körültekintéssel oly módon állitotta össze, hogy a magyar építőművészet legkiválóbb alkotásai mellett egyidejüleg az arhitekturával legszorosabb összefüggésben álló magyar dekorativ festészet, szobrászat, valamint iparművészet legmagasabb értékeit is bemutatta. A kiállitást május 10-én előkelő nemzetközi müvészi és tehnikai szakférfiak jelenlétében a holland kormány nevében H. P. Marchant tudomány- és müvészetügyi miniszter nyitotta meg. A magyar kiállitás nagy sikerét jellemzi az is, hogy az összes holland lapok a kiállitás megnyitó ünnepségéről szóló beszámolójuk kapcsán nagy képekben azt a jelenetet közlik, amidőn H. P. Marchant holland müvészetügyi minisztert a magyar kiállitás területén Györgyi Dénes, a magyar müvészek összessége és az Országos Irodalmi és Müvészeti Tanács nevében köszönti. A magyar kiállitás teljes sikerének hivatalos elismerését jelenti az a nagy megtiszteltetés is, hogy H P. Marchant miniszter a kiállitás megnyitásakor adott hivatalos ünnepi diszlakomán tartott beszédében a többi nemzetek között Magyarországot köszöntötte legelső sorban meleg szavakkal.

dekezett és egyik támadóját ártalmatlanná tette, a másik kettő azonban elmenekült. — *Kiss* Sándor kertészt a Fecske-utcában egy vendéglő előtt támadta meg *Pádár* Károly zenész. Kiss a rendőr segitségével lefegyverezte az éjszakai támadót, akit a főkapitányságon letartóztattak. A rendőrség az utcai támadások ügyében meginditotta a nyomozást.

Ma premier! Décsi Sz

m 935 V 15

Györgyi

Györgyi és Román Ernő "Elektromos művek transformátos-épülete és bérháza"-nak terve, a Magy. Képzőm.Egy.jub.kiáll.-án.

P.H.934.XII.12.

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

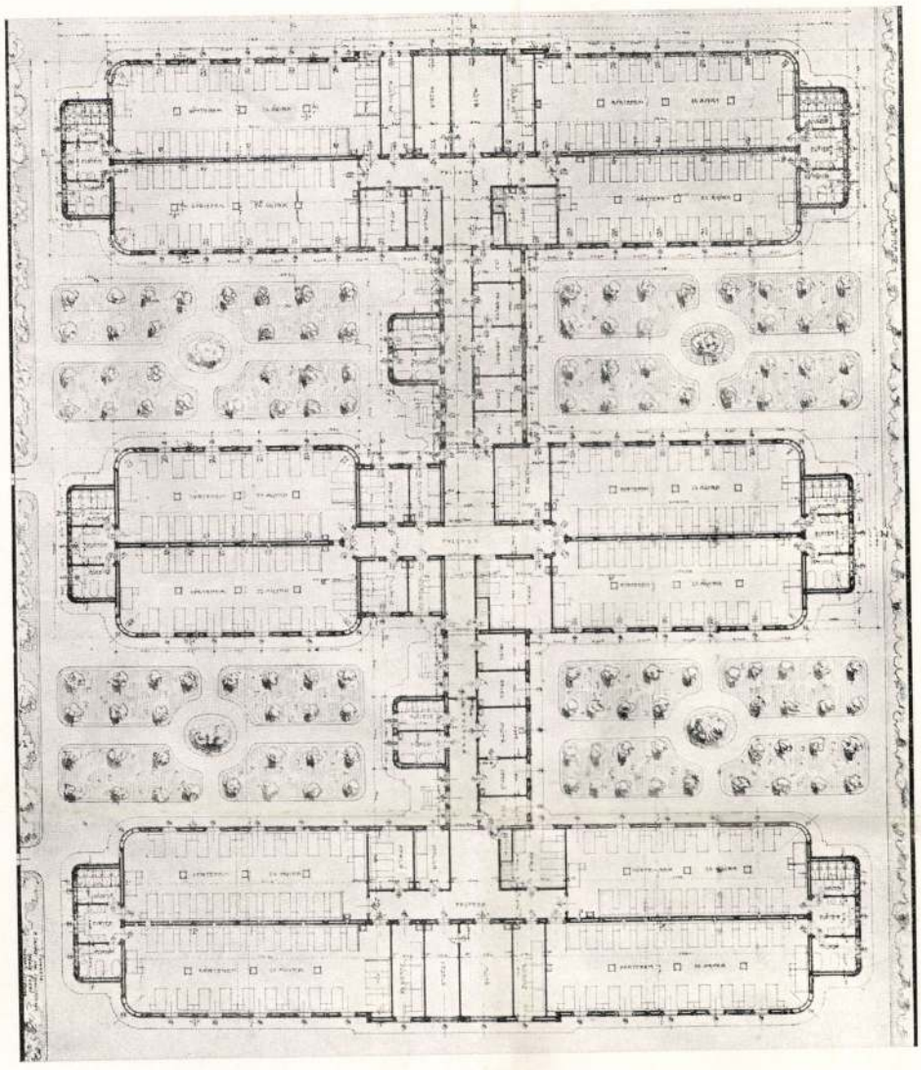

SZENT-ISTVÁN-KÓRHÁZ

BUJAKÓROS PAVILLON

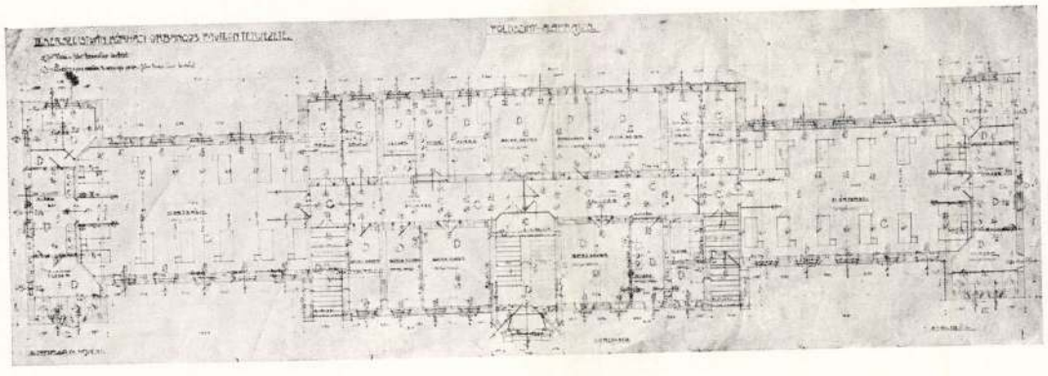

SZENT-ISTVÁN-KÓRHÁZ

ORBÁNCOS PAVILLON

A HAD- ÉS NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KIÁLLÍTÁS SZÉKESFŐVÁROSI CSOPORTJA

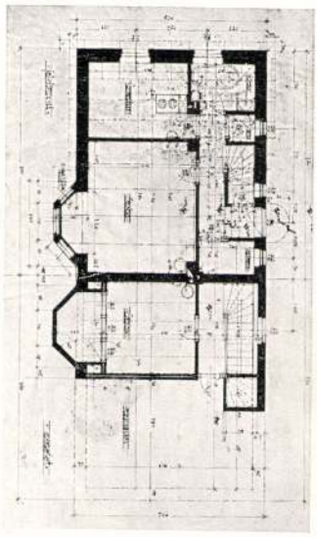

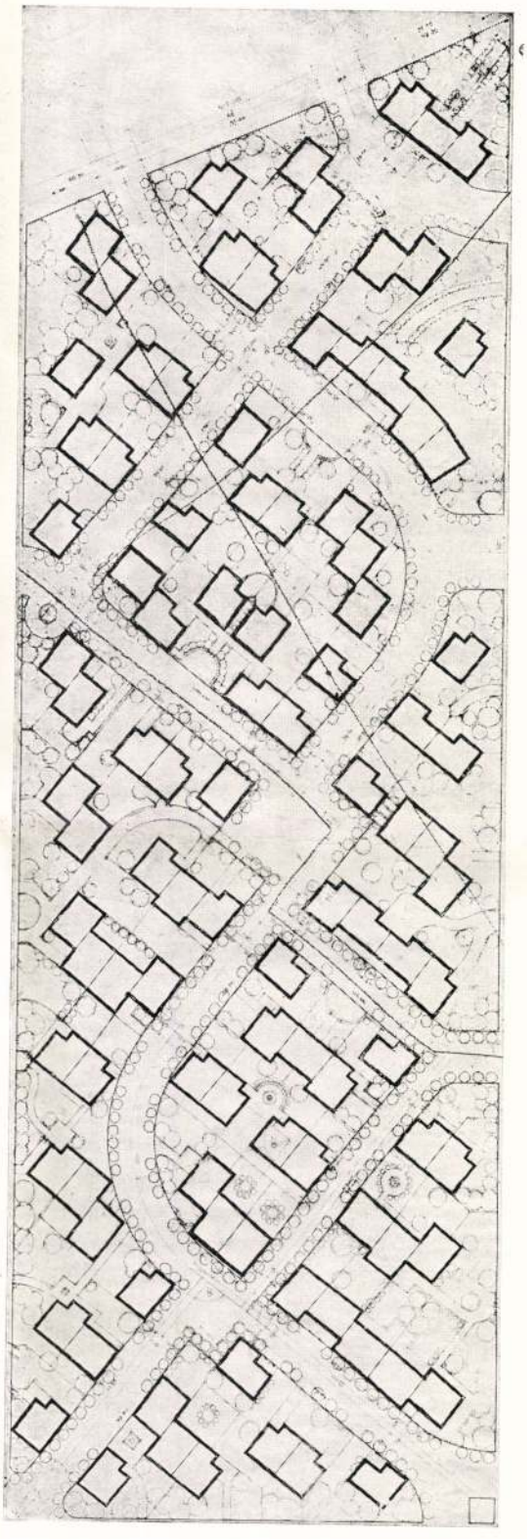

A TELEP LAKÓHÁZAIT RÉSZINT ALMÁSI BALOG LÓRÁNT, RÉSZINT GYÖRGYI DÉNES TERVEZTE. A FENTI ALAPRAJZ ÉS A HELYSZÍNRAJZ GYÖRGYI DÉNES TERVE.

HELYSZÍNRAJZ

A KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR-UTCAI SZÉKESFŐVÁROSI TÜDŐBETEGTELEP

szennyvízkeverővel ellátott megfigyelő- és elkülönítőtelep, melynek pavillonjaiban a fertőző vagy gyanús betegekkel érintkezésben állottak vagy azok hozzátartozói vagy családtagjai nyernek elhelyezést az inkubác idejének tartamára, mely idő alatt teljesen házias ellátás mellett állandó orvosi megfigyelésben részesülnek.

Mindezen intézményekkel sikerült az ideszállított katonasággal fellépett hasi- és foltostífusz, ázsiai kolera és vérhasbetegedések terjedését annyira meggátolni, hogy a lakosság körében e betegségek csak szórványosan fordultak elő s elterjedni nem tudtak.

Kellően gondoskodott a főváros és pedig idejében a venereás bajok terjedésének meggátlásáról is, melyek, sajnos, a háborúval elkerülhetetlen módon szaporodnak. A Szent-István-kórház területén teljesen elkülönített helyen létesített s a szakmabeli orvosi tudomány minden kellékeivel felszerelt, folyosókkal összekötött, külön műtőkkel, kötözőkkel, fürdőkkel, laboratóriummal, elkülönítő bejáratokkal ellátott pavillonok az ebbeli legkényesebb igényeket is kielégítik, valamint ugyancsak ezen kórház területén szintén teljesen izolált részében épített orbáncospavillonja pedig az e téren létesített hasonló intézmények között páratlanul áll a fertőzősebészet alapelveinek megfelelő módon ellátott külön lépcsőkkel, folyosókkal, elkülöníthető kórtermeivel, külön szobáival és szakmabeli higiéna minden kellékeivel s a legújabb vívmányokkal ellátott berendezéseivel.

Végül nem hagyható figyelmen kívül a főváros azon intézkedése, melyet a hadvezetőség is követendőnek talált, hogy a központi városházán egy műszerüzemet és kötszerraktárt létesített, mely a kórházak és az összes fővárosi közegészségügyi intézetek ebbeli szükségleteit fedezni van hivatva, azok beszerzése, szállítása, javítása körül, ahol szakmabeli ipari alkalmazottak 15 műszer-, 8 kötszerfeldolgozógéppel fölszerelt műhelyeiben eszközlik mindazokat a munkálatokat s szolgáltatja ki nagyszabású raktáraiból mindazokat az anyagokat és gyógyászati eszközöket, melyekre a kórházaknak szükségük van, tetemes megtakarításokat juttatva a főváros a háború folytán amúgy is nagyon igénybevett háztartásának.

Mindezek létesítésénél a fővárost nem a hivalkodás vezette, hanem a kötelességérzet, mely kell, hogy minden hazafi lelkét betöltse ezekben a vészes időkben, mert lehet-e megnyugtatóbb tudat annál, hogy a harctéren kívül állók az egészségügyi veszedelmek elhárítására megteszik mindazokat az intézkedéseket, melyeket a rendkívüli idők követelőleg írnak elő.

Ép úgy nem a hivalkodás vezette a fővárost ahhoz, amikor a hadvezetőség felhívására beszámolt a hadegészségügy előmozdítására szolgáló intézményeinek szemléltető bemutatásával, a Németországból Budapestre is elhozott „Ausstellung für Verwundeten und Krankenfürsorge im Kriege“ elnevezéssel az ország házában rendezett had- és népegészségügyi kiállítás keretében, melynek magyar ágában impozáns helyet foglalt el a főváros kiállítása s amelyből az itthonmaradottak meggyőződést s megnyugvást szerezhettek arról, hogy az ádáz háborúban megfelelő gondoskodás történt véreinkről, sebesült és beteg testvéreink gyógyításáról, a lábbadozó katonák támogatásáról, enyhítéséről, a rokkant fiaink munkaképessé tételéről s erősen él bennünk a hit, hogy a nemzet, melynek fiai vállvetett és kitartó munkával mindent megtesznek a közjó előmozdítására s abba beleviszik minden tudásukat s egész lelküket, az a nemzet még oly nagy világháború förgetegében sem veszhet el, annak a nemzetnek győznie kell.

Buzay Károly

székesfővárosi tanácsnok,
a közegészségügyi osztály vezetője.

zésű Szt-László- és Szt-Gellért-kórházban a főváros még a háború első hónapjaiban 15 barakkot épített és pedig hét egyszerűbb barakkot 760 ágygyal, 8 síma deszkázatú barakkot 480 ágygyal és pedig az utóbbiakat tífusz és az arra gyanúsak, előbbiek a vérhas- és a koleragyanús katonák elhelyezésére. A barakkok kellő kórtermekre, orvos-, ápoló-, szolga- és fürdőszobákra tagozódnak, megfelelő elkülönítő folyosókkal s külön kijárókkal a legcélszerűbb beosztás mellett, ami lehetővé tette a teljes izolálást s betegségek elhurcolásának megakadályozását, úgy hogy büszkén állíthatja a főváros, hogy annak közegészségügye kedvezőbb, mint a béke idején.

ZITA-KÓRHÁZ STERILIZÁLÓ

E kórháztelep beteglétszámának 1300 ágygyal történt szaporítása szükségessé tette a gazdasági épületek bővítését is. A barakkszerű megoldásban főzőkonyha hatalmas csarnokaival, hűtőivel, mészárszékével, ugyanilyen rendszerű s napi 100 métermázsa ruha mosására és fertőtlenítésére berendezett mosóháza, áztató-, szapuló-, öblögető-, gőzmosó-, facsaró-, mángorló-, kiosztó- és raktárcsarnokaival, az ugyanilyen rendszerű gőzkazán- és szivattyútelepe és kötszerégetője az e rendszerű építkezéseknek valóságos látványa.

A háborúval járó fertőző bajok elhárítása fokozottabb követelmények elé állították nemcsak az imént említett kórházat, de ezen bajok leküzdésére létesített fertőtlenítő intézeteket is, melyek közül az új váci-úti fertőtlenítő intézet úgyszólván világhírű berendezéseivel, teljesítőképességének csaknem teljes kimerítésével, személyzetének emberfeletti munkájával sikerült a veszélyes kórok megfékezése.

Ha figyelembe veszszük, hogy az intézet eszközölte a harctérről érkezett összes gyanús és fertőző beteg katonák szállítását, mindazon vonatoknak és férőhelyeknek fertőtlenítését, ahol azok megfordultak, az internáltak megfigyelését s ha tekintetbe veszszük, hogy a háború kitörése óta 13.930 szállítást, 12.780 férőhelyfertőtlenítést, 106.593 egyéni fertőtlenítést eszközölt, hogy fertőtlenítette az összes hadikórházak katonáinak összes felszereléseit, ruházatát, úgy fogalmat alkothatunk magunknak ezen intézet példátlanul álló nagyszerű berendezéséről, mely a közegészségügyi technikának egyik legkiválóbb építkezése.

A legszigorúbban és emellett a legszebb és legmodernebb kivitelben létesült itt az az elv, hogy az épületben minden, minden ember, még az összes alkalmazottak is és minden tárgy a fertőzött oldalról csak a fürdőkön vagy fertőtlenítőgépeken keresztül juthat a tiszta oldalra. Az egész épületet és telepet a fertőtlenítő épület választja ketté, amelyben alkalmazott gőz- és vacuum formalin fertőtlenítőgépek és sterilizátorok egész serege a technika legideálisabb vívmányainak alkalmazása mellett fertőtlenítik a legkényesebb tárgyakat; kiváló fürdői pedig, melyek elkerülésével az épületből távozni sem lehet, fertőtlenítik az egyéneket.

Ugyancsak a háborúra tekintettel épült a fertőtlenítőintézettel kapcsolatban annak a meder-utcai oldalán a legmodernebb higiénia berendezéssel, ürülékgyűjtővel,

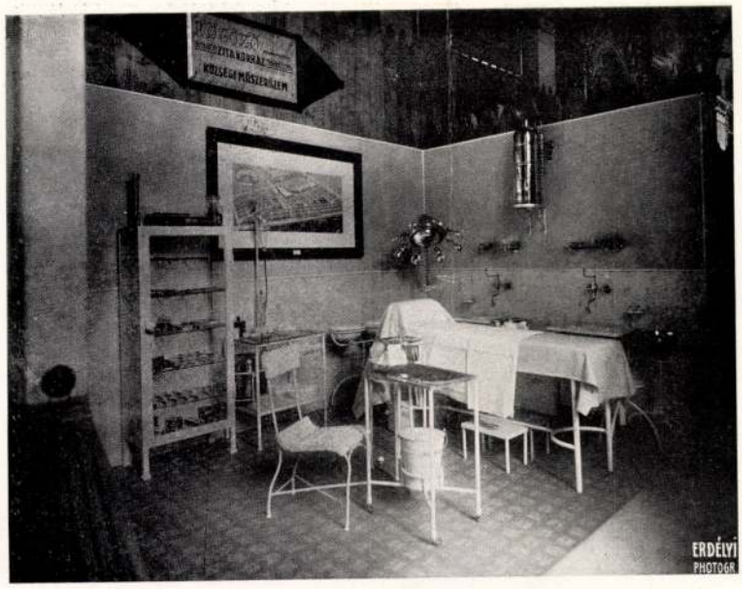

ZITA-KÓRHÁZ KÖTÖZŐTEREM

tömeges sebesültjeinek elhelyezése s a köztük fellépett járványos betegségek elfojtása céljából a lehető leggyorsabban kellett gondoskodni újabb és újabb férőhelyekről. A főváros kórházainak előbb a felét, majd a kétharmadrészét a katonák részére engedte át, az Uj-Szt-János-kórház területén épülő elmebetegpavillonokat pedig a legnagyobb gyorsasággal a vérhasban szenvedő katonák részére rendezte be. De mindez nem bizonyult elegendőnek. A főváros közegészségének megóvása érdekében a harcszintér közelében épülő határmegfigyelők elkészültéig is szükség volt egy nagy szűrőkórház gyors felállítására. A folytonos sebesültszállításokra tekintettel sem a hadvezetőség, sem a kormány nem volt abban a helyzetben, hogy a főváros megóvása tekintetében a megfelelő módon és pedig a leggyorsabb hatálylyal intézkedjék, a főváros a hadügyi és belügyi kormány felhatalmazása alapján azonban vállalkozott egy 3500 ágyas nagy szűrőkórháztelepnek néhány hét alatt leendő felállítására s felszerelésére.

Elhatározását követte a tett s a ferencvárosi pályaudvar közelében, a járványkórházak tőszomszédságában, a Gyáli-út és Hungária-körút sarkán fel is állította öt hét alatt a világ legnagyobb kórháztelepét, a „Zita" kórházat.

A telep 72 favázas barakkból áll, ebből a betegek pavillonja 56 összesen 3420 ágygyal, a többi várakozó-, fürdő-, fertőtlenítő-, kötöző-, sterilizáló-, műtő- és gazdasági pavillon.

Ebbeli berendezései oly elsőrendűek és mintaszerűek, hogy azok méltán keltettek feltűnést a hadikiállításon.

Es valóban a főváros páratlan dolgot alkotott e kórházteleppel, melynek helyén 32 nappal előbb dombos szántóföldön ingott a kalász s ha figyelembe veszszük, hogy félmilliós földmunkát a másfél kilométer hosszú telepnek csatornával, víz-, gáz- és villamvezetékkel ellátását, az összes épületeknek felállítása, berendezése körüli munkálatokat, a telepnek külön vasúttal való ellátását, melyet a főváros úgyszólván lehetetlen idő alatt vállalt, úgy ebbeli tevékenységét valóban varázslatosnak kell mondanunk.

A telepnek különösen a hadisebesültek ápolása szempontjából való célszerű beosztása és egész új kezelési rendszer szerinti tagozódása indította a hadvezetőséget arra, hogy a fővárosban teljesen azonos beosztással ugyanezen rendszer mellett két 3500—3500 ágyas hadikórházat állítson fel, az Auguszta- és Mária Valéria-kórházat, melynek műtő-, kötöző- és röntgenhelyiségeit, laboratóriumát azonban szintén a főváros, annak műszer- és kötszerüzeme szerelte fel és rendezte és pedig egyenesen a honvédelmi miniszter felhívására.

A harctéről érkező gyanús beteg katonák megfelelő elhelyezése, az esetleges ragályok szertehurcolásának megakadályozása céljából gondoskodni kellett azoknak különleges elhelyezéséről. Az e téren az egész kontinensen páratlan berende-

1915

16, 19-22 l. leírás

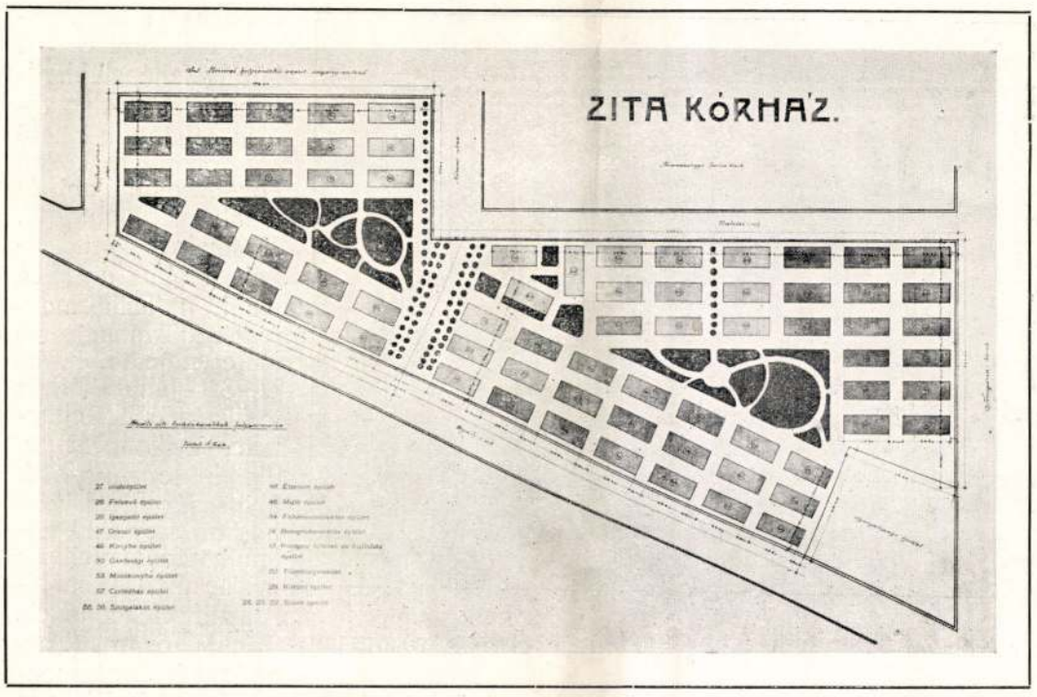

A ZITA-KÓRHÁZ HELYRAJZA.

A főváros a háborúban.

Ha valaha nagy feladatok elé volt állítva a hatóságok tevékenysége, úgy e világháborúban bizonyára a székesfőváros volt az, mely legelől járt, hogy a nemzetnek ebben az élet- és halálküzdelmében kivegye részét abból a nagy munkából, mely az ellenséggel küzdő véreink ellátására, felszerelésére, testi épségének biztosítására, támogatására irányul, hogy ezzel is hathatósan közreműködjék a győzelem kivívásában. Mert ez a tevékenység ép oly fontos, mint maga a harctéri tettkedés s talán ezek közt a legfontosabb az, mely a közegészség fenntartására vonatkozik.

A harcképesség előfeltételét képezi a kifogástalan egészségügyi rend s az itthonmaradottak kötelességét képezi az, hogy akik életüket és vérüket áldozzák a hazáért, azok egészségének megóvására, harc- és munkaképességének helyreállítására a legtökéletesebb egészségügyi berendezések és intézmények álljanak rendelkezésre.

Még a mozgósítás elrendelése előtt felajánlotta a főváros a Vörös Kereszt Egyesületnek, hogy háború esetére 200 tiszt és 800 a legénységi állományhoz tartozó beteg katona részére hadikórházat állít fel s tart fenn a háború tartamára s azt a mozgósítás elrendelését követő 19. napon rendeltetésének át is adta. Ez a maga nemében páratlan gyorsasággal emelt, elsőrendű műtőkkel, kötözőberendezésekkel, hajó- és vasútállomással rendelkező s a modern higiéna minden követelményével felszerelt kórház az első legnagyobb hadikórház volt a monarchiában s gyors felállítása s példátlan kivitele méltán szolgált reá a legfelsőbb elismerésre, ami egyébként olyannyira buzdítólag hatott, hogy csakhamar tömegesen létesültek a hatósági és társadalmi tevékenység eredményeképp a legkülönbözőbb hadi- és kisegítőkórházak.

S ezekre csakhamar nagy szükség lett, úgyannyira, hogy a felső harctér

György Dénes MDK

Budapesti Szt. Imre templom, rajz

Kiállitási csarnok, rajz

Fürdőszálló terve, rajz

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

INDEX

György Dénes

MDK

Kiállitási csarnok, rajz

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

György Dénes MDK

Nógrádi kastély, rajz

Paplak, rajz

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

György Dénes

A magyar irodalmi és művészeti kongresszus előkészitő bizottságának póttagja.

Cikk: A mű- és középitési szakosztályok ülésének jegyzőkönyve.

A Magy. Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, 1928. IV. 15. 108. lap

MDK

György Dénes

Gerő Ödön cikke. MI. 1934. 84~~-86.~~ 1.

MDK

György Dénes

Ybl E: Iparmüvészet és szobrászat a György K. eml.kiáll.on. MI. 1934. 84-86. l.

MDK

György Dénes

Részt vett a L'Architecture d'Aujourd'hui c. francia folyóirat 1933. elején Párizsban rendezett II. nemzetk. modern építészeti kiállításon.

MDK

György Dénes

Első dijat nyert a debreceni városháza terv-pályázatán.

Épitő Ipar - Epitő Művészet 1931.ápr.1. 56.o.

György Dénes
épit.mű:

A bruxellesi világkiállitás magyar pavillonjana
főbejárata. Magántulajdon.
Iparművészeti kiállitás központi csarnoka. Mgt.
Iparművészeti kiállitás részlete. Mgt.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 20.1.

MDK

György Dénes

Magyar V.: XII. Nemzetközi épitész kongresszusról.
Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1931. jan. 15. 13.l.

MDK

György Dénes és Münnich Aladár, müépitészek

A Debreceni Déri-Muzeumot tervezték. 1923.
Tér és Forma. Különnyomata a Déri-muzeum
részletes történetével. Alaprajz, képek.

Zalkai Fekete Miklós: A Debreceni Déri-Muzeum.
Tér és Forma. Különnyomat. 1-16.l. Képekkel.

MBK

György Dénes és Menyhért Miklós

tervei nyomán a barcelonai nemzetközi kiállitás területén impozáns méretü magyar csarnok 2o m.magas tornyával messze látható.

Magy.Iparmüvészet. 1929. 69.l.

Györgyi Dénes és Menyhért Miklós

tervei nyomán a barcelonai nemzetközi kiállítás területén impozáns méretű magyar csarnok 2o m.magas tornyával messze látható.

Magy.Iparművészet. 1929. 69.l.

mDK

György Dénes és Menyhért Miklós
építészek

Magyar művészetnek Barcelonában elért sikere. -
Magyar Ip.művészet. 1929. 2oo.l.

György Dénes és Menyhért Miklós müépitészek.

Tervük nyomán 2500 m^2 -nyi alapterületü magy. csarnok épitési költségeit a spanyol kormány és Barcelona város kiáll.-i bizottsága vállalta magára. M.O.-t csak a belső berendezéssel és diszitéssel járó költségek terhelik.

Magy. Iparmüvészet. 1929. 25.1.

Györgyi Dénes és Kenyhért Miklós müépitészek.

Tervük nyomán 2500 m^2 -nyi alapterületü magy.csarnok épitési költségeit a spanyol kormány és Barcelona város kiáll.-i bizottsága vállalta magára. M.O.-t csak a belső berendezéssel és diszitéssel járó költségek terhelik.

Magy. Iparmüvészet.1929. 25.l.

MDK

György Dénes és Menyhért Miklós
müép.-k.

Tervük: A barcelonai világkiáll. magyar pavillonjának lépcsőháza. /1929/

Magyar Iparművészet. 1935. 1,2,sz. 41,42.l.

DK

György Dénes, müép.tanár

Repr. a 42.l. Részlet az O.M.Kir. Iparmüv.U Iskola jubileumi kiállitásáról. 1930. Gy. D. terve.

Repr. - Magy. Iparmüvészet. 1935. 1-2 sz. 41-42.l. Képek.

mDK

Györgyi Dénes és Menyhért Miklós
müépítészek

Magyar müvészetnek Barcelonában elért sikere. -
Magyar Ip.müvészet. 1929. 2oo.l.

MDK

Györgyi Dénes III.éves ép.hallgató és
Mende Valér, IV.éves ép.hallgató

A Wellisch pályázaton kettös müterem tervével
II.dijat nyertek. Repr.

Magyar Epitömüvészet. 1908.2.sz.

MDK

György Dénes és Menyhért Miklós
műép.-k.

Tervük: A barcelonai világkiáll. magyar pavillonjának lépcsőháza. /1929/

Magyar Iparművészet. 1935. 1,2,sz. 41,42.l.

MDK

György Dénes és Münnich Aladár, müép.-k.

A debreceni Déri-muzeum épülete.- Magy.Ép.müv.1930.
5-6.sz. Képekkel.

MDK

György Dénes és Münnich Aladár, müép.-k.

A debreceni Déri-Muzeum épülete.- Magy.Ép.müv.1930.
5-6.sz. Képekkel.

MDK

György Dénes, ép.

A Balaton-i Muzeum tervezője „Festetich herceg áldozatkészségéből épült 1928-ban.

Czakó Elemér: Vidéki közgyüjtemények.
A Műgyüjtő. 1928. 8-9.sz.

MDK

György Béneo, ép.

barcelonai pavillonját kell kiemelni az
épitészeti alkotások közül.

Ybl Ervin: "Gróf Klebelsberg Kunó" emlékkiállitás. 1933
Müesarnokban. MIP 1933. 53.l.

MDK

György Dénes, müép.

a finoman archaizáló palotán 3 évig dolgozott.
Közösen dolgozott Münnich Aladárral.

Nádai Pál: A debreceni Déri-Muzeum .-A Mügyüjtö. 1928.lo.sz.

A Mügyüjtö. 1930. 261-64.l.

MDK

György Dénes, müépitész

tervezte a Déri-Muzeumot /Debrecen/ mely 1926-28-ig épült. /Ümmich Aladárral közösen/.

Bö leirás alaprajzokkal.

Zoltai Lajos: Jelentés Debrecen sz.k. város muzeumának és közmüvelödési könyvtárának 1928.évi müködéséröl /Debrecen, 1929./ 5-10.l. 17 és köv.U.

MDK

György Dénes, müépitész
iparmüf. tanár

társával Menyhért Miklós, ip.m.tanárral néhány nap alatt kellett Barcelonában a helyszinen megtervezze a kijelölt épületben átadott területen a még épülö pavillonban a már leküldött anyag részére a terméket. Ma áll és hirdeti a magyar élniakarást.

B.VV :A magyar kiállitási palota a barcelonai világkiállitáson.- Tér és Forma. 1929.II.évf. 9.sz.
Képekkel, reprodukciókkal. 350-354.l.

Györgyi Dénes, müép. MDK

két "Grand Prix -t" nyert. QA m.pavill terv.ért
és belső kiképzéséért.
a magyar résztvevők összesen 48 GarndPrixt,
53 "Diplome d honneur"-t 66 arany,54 ezüst
22 bronzérmet és 65 kitüntetést hoztak haza .
a 6. helyre kerültünk 48 nemzet világversenyében

/s-l./:
Magyarország nagy sikere a Párizsi Világkiállitáson.
P.H. 1938.aug. 26. 6.l.

MDK

Györgyi Dénes osztálya: Családi ház terve. repr.

Magyar Iparművészet 1937. 133-134.o.

MDK

Györgyi Dénes, építőművész

propagandát indított az építészeti Grand-Prix megvalósítására.
Ő a M. M. É. E. mű- és középítési szakosztályának elnöke.

Ép. Ip. - Ép. Művészet: Építő művészek a kultusz-minisztérnél. 1927 II. 15. - 28. l.

MDK

Györgyi Dénes, építész

kevés, de jó építészeti terve
egészíti ki a kiállítást.

Mücs. - Nemz. képző mint. kiáll. - Magy. Szemle, 1933, XVIII. 2.
166. l. Gerevich

MDK

György Dénes épitész

Épitőmüv. Szakoszt. javaslatai...
Épitőmüvészet, 1928. 13.sz. 205 l.

Gyöngyi Dénes nobrán M.D.K.

II. díjat kapott az Erzsébet királyné emlékmű pályázaton (1916)

Az Erzsébet királyné emlékmű története. Bp. 1932, 2

György Dénes és Münnich Aladár, müépité

a Város központjában , a Kollegium mellé ,a del
nagy templom közelébe épitették. Középső kupol
rész, és a két szárny előreugrik. A földszint ma
gas lábazat. Klasszikusan nyugodt az oldalsó és
hátsó homlokzat.

Belényessy Zsigmond: A debreceni téri-Muzeum épülete.
M.Iparmüvészet. 1931.I-2. sz. 14-15.l.

MDK

Györgyi Dénes és Münnich Aladár, müépitészek.

A Debreceni Déri-Muzeumot tervezték. 1923.
Tér és Forma. Különnyomata s Déri-muzeum
részletes történetével. Alaprajz, képek.

Zalkai Fekete Miklós: A Debreceni Déri-Muzeum.
Tér és Forma. Különnyomat. 1-16.l. Képekkel.

MDK

György Dénes és Münnich Aladár, müépitésze

a Város központjában , a Kollegium mellé ,a debr. nagy templom közelébe épitették. Középsö kupolás rész, és a két szárny elöreugrik. A földszint magas lábazat. Klasszikusan nyugodt az oldalsó és hátsó homlokzat.

Belényessy Zsigmond: A debreceni péri-Muzeum épülete. M.Iparmüvészet. 1931.1-2. sz. 14-15.l.

MDK

György Dénes és Münnich Aladár müépitészek

a muzeum palotáját Palladio klasszicizmusában gyökerező izléssel s a modern igényeknek megfelelő elrendezéssel tervezték.

Duvald K.: A debreceni Déri-muzeum. - MIP.Müv. 1931. 1-2.sz. 3.l.

HDK

György Dénes és Münnich Aladár müépitészek

a muzeum palotáját Palladio klaszicizmusában gyökerező izléssel s a modern igényeknek megfelelő elrendezéssel tervezték.

Duvald K.: A debreceni Déri-muzeum. - MIP.Müv. 1931. 1-2.sz. 3.l.

MDK

Gyöngyi Dénes és Münnich Aladár, müép.-k.

Déri-Muzeum.

Debreceni Kalauz. Debr.1927. 65.és kvk .

MDK

r

Gyögyi Dénes és Hümmich Aladár, müép.-k.

Déri-Muzeum.

Debreceni Kalauz. Debr. 1927. 65, és KvH .

MDK

György Dénes, tanár, müép.

tervezte az isk. alkalmazottainak és tanitványainak emlekmüvét, kik hösi halált haltak. Az intézet elöcsarnokában állitják azt fel.

Az oraz.m. kir. iparmiskolából. +Magy. Ip.müv. 1927. 75.1.

MDK

Györgyi Dénes és Münnich Aladár, müépitészek.

A debreceni Déri-muzeumot tervezték , at épitkezést Tóth és Sebestyén debreceni cég végezte. 1926 nyarán fejezték meg és 1928-ra /jan./ lett kész Déri Frigyes Bécsben élő hazánkfia 1920 okt.21.-én kelt ajándékozási szerződéssel muzeális gazdag magangyüjteményt a magyar államnak hagyta. O maga 1924.őszén hirtelen meghalt.

Kecsedi István: Uj magyar muzeum.

Kincses Kalendárium. 1928.

Gyögyi Dénes és Münnich Aladár, müepitészek.

A debreceni Déri-muzeumot tervezték , az épitkezést Tóth és Sebestyén debreceni cég végezte. 1926 nyarán kezdték meg és 1928-ra /jan./ lett kész Déri Frigyes Becsben elö hazánkfia 1920 okt.21.-én kelt ajándékozási szerzödéssel muzeális gazdag magangyüjteményt a magyar államnak hagyta. Ö maga 1924.öszén hirtelen meghalt.

Becsdi István: Uj magyar muzeum.
Kincses Kalendárium. 1929.

MDK

György Dénes műépitész-tanár

Az első irodalmi és művészeti kongresszus épitőművészeti szakosztálya alakuló közgyülésén, az épitőművészeti szakosztály titkárrá választotta.

Cikk: Megalakult a magy. irodalmi és művészeti kongresszus épitőművészeti szakosztálya.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1928.Máj.1. 67.lap

Györgyi Dénes, müépitész MDK

Tervezte a debr. Déri-Muzeumot, Münnich A.-al közösen.

Györgyi Dénes: A debrecenni Déri-Muzeum./1923-1930/. Tér és Forma. - 1930. 257-264.l. Képekkel.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

tervei szerint épül fel a róm. kath. templom és plébánia Kerekegyházán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.
szept. 6. sz. 10. old.

M.D.K.

Gjörgji Dénes, építész

, nevét a Lechner-utáni tehetséges fiatalok között említi az előadó, akik - tudatos akarás nélkül is, - vitték bizonyos nemzeti vonást műveikbe.

Kertész K. Róbert előad. a „Nemzeti építőművészetről."

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916 évf. 23. sz.
138. old.

MDK

György Dénes épitész tanar

"Vajdahunyad" jeligéjü terv György Dénes épitész tanar és Mende Valér épitész közös terve 1500 koronás II.dijat nyert.

Magyar Épitőművészet, 1912. 2.sz. 32.l.

Györgyi Dénes, építész

M.D.K.

Kapott megbírást IV. Károly koronázási ünnepségei alkalmából, a hátyás templom előtti tér dekorálására.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1916 évf. 51. sz. 309. old.

MDK

Györgyi Dénes, dr. Hültl Dezső, vitéz Irsy László és Kozma Lajos

szerkesztésében "Könyv a modern magyar épitőművészetről" címmel az egész magyar ,üvészeti életnek szolgálatpt tesz.
/A Magyar Müvészeti Könyvek II.kötete./

Az Est. 1938.ápr. 14. 9.1.

Tőry Emil, Pogány Móric és Györgyi Dénes bpesti épitészek. MDK

közös pályatervük I.dijat nyert. Jelige: Reális.
Kapuzat. Illusztr. 23.l.

A turini kiállitás magyar pavillonjának tervpályázata.
Magyar Épitőművészet. 1910. 6.sz. 23.l.

Györgyi Dénes, építész hallgató M.D.K.

elemi iskoláját, ízléses meghívóját és kettős mintermét különösen kiemeli cikkíró az építészhallgatók kiállításáról írt beszámolójában.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII évf.

dec. 25. sz. 3. old.

MDK

György Dénes

Fábián G: Nagyazabásu épitőművészeti programm.
Épitő Ipar Épitő Művészet, 1928, jun. 1. 81-82 l.

szintes, 5 ablak + kapu, 1800 körül.

MDK

György Dénes

Fábián G: Nagyszabásu épitőművészeti programm.
Épitő ipar Épitő müvészet, 1928, jun. 1. 81-82 l.

eletes, 6 tengelyes, XVIII.sz. vége.

szám, 211

MDK

Györgyi Dénes müépitész, r.tanár
1937.évi párisi világkiáll. magyar pavilonja
Grand Prix-vel kitüntetve.

Iparmüv. Isk. Evk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört.
1.

Györgyi Dénes és
Münnich Aladár

1933 feb-márc

A debreceni Déry-
Museum főbejá-
rata és főhomlok-
zata –

Klebelsberg emlékkiáll Múcsarnok

Györgyi Denés

1933 feb márc

A rákospalotai népiskola és óvoda főbejárata

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

az iparban, a művészetben, a tudo-
épp így ösztönzést meríthet belőle
ítésben s a ruházkodásban értékesítheti
lott gyüjteménynek anyagát. Így ez a
emcsak dísze minden magyar család
gos kincsesbányája az iparművészetnek
s.

értékéről és jelentőségéről pompásan
tettünk, amelyet díjtalanul megküldünk
apon hozzánk fordul. Ezzel is szolgálni
s a magyar közönséggel megismertetni
hozzánk kitöltve a mellékelt levelező-
él előbb megküldhessük.

Kiváló tisztelettel

A MAGYAR NÉPMŰVÉSZET
KIADÓHIVATALA
Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 2. sz.

Szörgyi Dénes

1933 febr márc

1/ A Orsz. Iparművészeti Iskola jubiláris kiállításának részletei.

2./ A barcelonai világkiállítás magyar pavillonja (Molnár Miklóssal közösen)

Klebelsberg emlékkiáll Műcsarnok

Györgyi Dénes

1933 feb márc

A Ferenc József jubileumi templom tervpályázatának tanulmánytervé.

A magyar néprajzi muzeum tervpályázatának tanulmánytervé.

Klebelsberg emlékkiáll Mücsarnok

Györgyi Dénes

építész Kinizsy u 31.

1934 téli kiáll. 439, 440, 441, 442

A pittsburghi egyetem m. tarmének
díjyertes terve

U.a. részletmegoldásai

A műszaki csapatok emlművének
terve

Bpi üzlet- és bérház tanulmány terve

1934 dec 1935 jan. jub.:

Hősi emlékmű

A barcelonai vkiáll m. pav. U.a. kapurate U.a. lépcsőháza (Meghért M. el.)

Az Elektr. Művek transformátor épülete (Román Ernővel)

" " " bérháze és kiáll. épülete "

U.a. kapurate "

A debreceni városháze I. degas terve

1/0

1936 máj.-jun. jub
a bruxellesi oficiál m. pav. főbejárata
Spm kiáll. közp. csarnoka
U. a. részlete

555. Jacob Grim

~~Született~~ Antwerpenben 1526 tájá

A Tavasz.

A dombos vidéken több h
dekkel, hol különfelé kerti mmu
ketten haladnak, míg a szeke
sertéstől nem messze, a pod
törekszik a térre, hol egy fér
leány nyit be, a kerítésnél
mölcsfát, az úton napszám
ássa a földet, kik ~~felé~~ ~~egy~~ a
az úton ~~egy~~ földmíves ~~egy~~ megy
utat három ember élénkíti
taliczkájánál és ~~egy~~ asszony
röpkednek.

Ta, méretei ~~59~~ 35
Pyrker János Lá

53

66 ft

Györgyi Dénes

1932. okt. kollektív kiállítás a IV. ker. községi Eötvös József reáliskola jubiláris művészeti kiállításának keretében (Nemzeti Szalon).

3139

13. Ismeretlen:

Krisztus születése

Az előtérben,
fekszik a gyermek Jézus,
Sugarak ~~[illegible]~~ ragyognak.
ros ruhát viselő Mária
két. A fejtől térdelő p
val ⌊ Mö gőte látjuk (megháj
A háttérben pedig Jó
löre hajlik s igy szemle
szabadba tekinthetünk, h

⌊ s kezeiben botot fog.

⊤ Baljával görbe botját tartja.

Fa, méretei 19
(Al. Keptár 106
~~Lyltsza 23~~.
~~Lomt. 82~~.

Lasz

Györgyi Dénes

szül. 1885

Magyar építészek modern törekvésű munkái.

1. A Hangya székháza
Bpest 1921

2. A Néprajzi Muzeum terve.
1930.

3. A debreceni hősök emlékműve, ~~[illegible]~~

4. Magyar kiállítási pavillon
Barcelona, 1929.

Építészkongr. 46. l.

Jegyzet. K. W. Hiersemann
Society. Hans Holbein: Madonna a
Family, Palace of Princess Carl at

VI. A kék szo

58. Santi Raffa

Sz. Urbinóban 1483. ápr. 7-én. †

A művészetek allegoriája.

Az ablak fölött középütt ü
babérkoszorúval ékesített ifjú, k
játszik. Előtte forrás fakad, a m
lette az előadó költészet kiváló a
Mögötte és oldalt pedig babér
felhőzött.

Színes kőnyomat, aranyléczes
75 cm. — Száma a törzsleltárban
pag. 114. Nº 55. — Jelzése 55.

Jegyzet. K. W. Hiersemann
Society. Nº 114. Raffaelle: The
from the same place, 1873.

György Dénes

d.

Exp Bruxelles 1935

142. l.

SZENT SÍR-TAKARÓ.

nyszállal átszőtt velenczei bársony, középen
angyalok által környezett alakja, aranyszállal
hagyomány szerint Brankovics Lázár des-
58) özvegyének Yelenának adománya. A
usedoli gör.-kel. zárda tulajdona.

MDK

György Dénes és Pásztor János

közös tervüket 7oo pengőért megvették

Eldőlt a műszaki emlékmű-pályázat. Pesti Napló 1933. dec. 12.

LXVIII. TÁBLA.

CARTE-LETTRE

Györgyi Dénes

Györgyi Dénes: Uj magyar épitőművészet. 4 o, 168 K, 16 L. Budapest, 1935.

Gyárfás Tihamér: Régi brassai ötvösm
/Kny.Archeologiai Értesitő./ 4 o, K,
pest, 1909.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötvözés t
8 o, 51 K, 326 L, Brassó, 1912.

Gyöngyössy Nándor: A mai magyar művé
művészeti anthologia. Haránt 8 o, 18
Budapest.

Győrffy Lajos: Az esztergomi bazilik
és leirása. 8 o, 8 K, 52 L, Budapest

Győrffy, Ludwig: Geschichte und Besc
Graner Bazilika. Kis 8 o. 8 K. 55 L.

XVIII

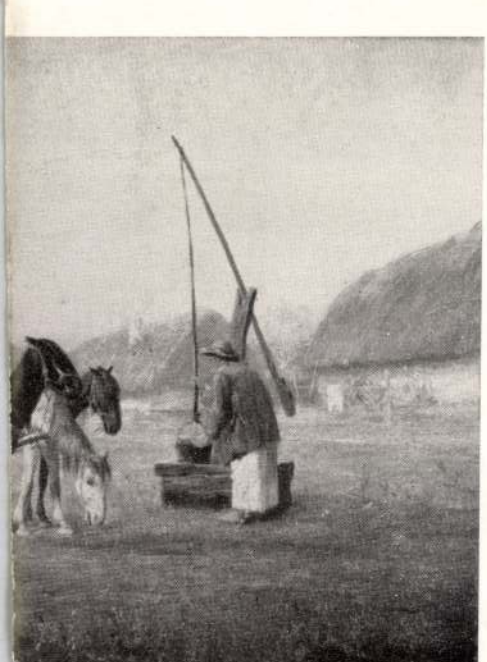

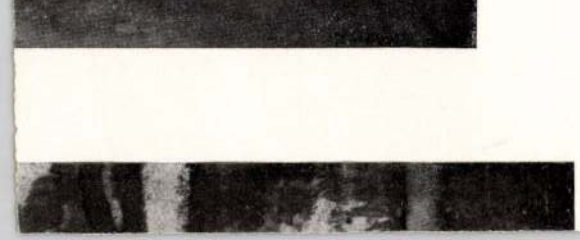

Györgyi Dénes

műegyetemi hallg.

vízfestési osztály

Tanár Koszkol Jenő

Iparrajziskola 1906

XAIII

< Györgyi Dénes >

könyve

<) Szociális kultura, – épiteszes, – művésznevelés. Bp. 1919.

a kommunizmus diesőitése

Kőcnlék, római feliratos VIII. [redacted] 4.

Györgyi Dénes

Sajtó alá rendezte a következő művet:

Új magyar építőművészet. Magyar Művészeti Könyvek I. kötete. Budapest, 1935. Budai István kiadása.

A Magyar Művészet. 1935. – 378–379. lapján ismerteti Kállai Ernő.

(Györgyi Dénes)

ezme

( ) Alpár Ignác.
Magyar Epitömü-
vészet. 1915. 9. sz.

TI KATHOLIKUS KÖR

LÓ DICSŐ KIRÁLYUNK

TÁSÁNAK 700-os ÉVFORDULÓJÁRA

9-ÉN, VASÁRNAP DÉLELŐTT

ÉKÜNNEPET

MEDET TISZTELETTEL MEGHIVJA

GRÓF ESTERHÁZY MIKLÓS MÓRICZ

ELNÖK.

Györgyi Dénes
~~Almási Balogh Lóránt~~

Cód

Györgyi Dénes: Jegyzetek az Iparművészeti Iskola belső építészeti szakosztályának kiegészítő oktatásához.
Magyar Iparművészet
1918. 8, ~~9~~. 19. l.

Györgyi Denés

Wód.

Györgyi Denés: Az épületcsúfító reklámok. Kő és Mükő. 1926. 3. sz

g. l.

< Györgyi Dénes >

cikke

( ) Az épületcsufitó
reklámok.

Kö- és Mükö

1926. 3. 7. 9. h.

A hivatalos más

Abergény
igazg

A szám fejtésnél látta:

A VÁLLAS ÉS KÖZÖRT. M. K. MINISZ. SZÁMVEVŐSÉG
XIII. OSZT.

Dmeo
VI.

(Györgyi Dénes)

cikke

( ) Az Állatkertről.

M É, 1912. 11-12.

sz.

képekkel

VÉDEZZEN
MINDENNAP
ÖNMAGA
ARCMASSAGET
Dr. BERÉNYI GOLD
KRÉMEVEL

bőrtápláló krém. Használati utasitás mellékelve.

Kozmetikai Laboratorium
Cluj, Str. Memorandului 4

ann J.
ó és specialis jégszekrények gyára.
KOLOZSVÁR
V. MALOM UTCA 20 SZ.
MŰLAKATOS
1873.

<Györgyi Dénes>
cikke

( ) Alpár Ignác:
MÉ. 1914. 9–10. sz

PFORZHEIMI HOMAG
ALPACCA EZÜST

KISPÁL

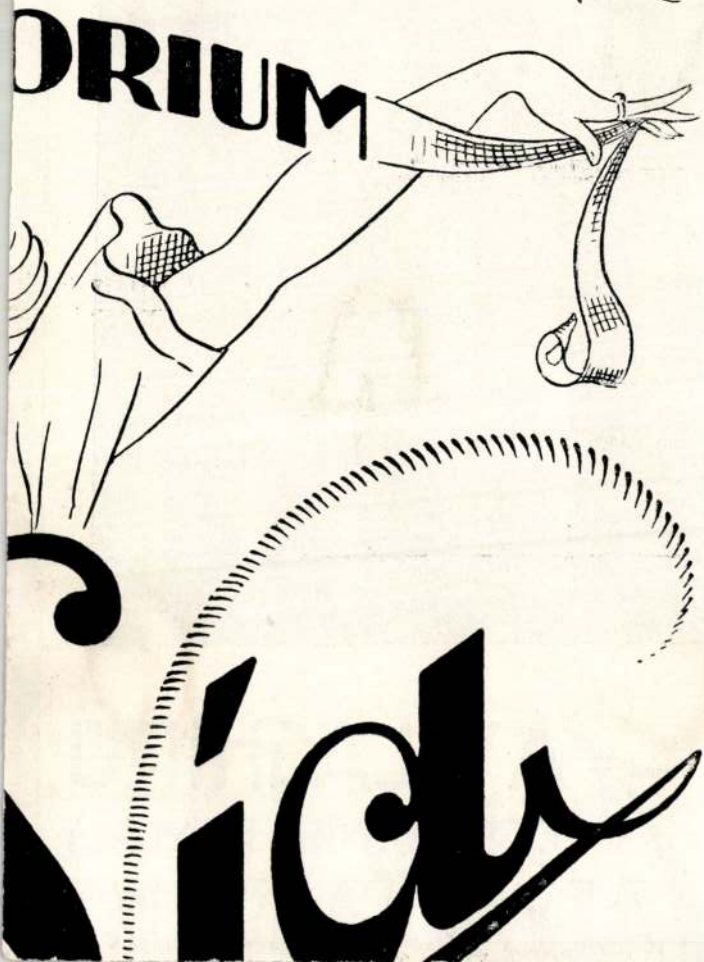

1438. ANATOL IMASZŐNYEG, piros fü
Nische. 170—115 cm.

1439. SIRÁSZ-SZŐNYEG, vörös tükrébe
im roten Spiegel viereckiges blaues

1440. NAGY SZMIRNA SZALÓNSZŐNY
teppich. XIX. Jh. 430—350 cm.

1441. ANATOL-SZŐNYEG, kék tükrébe
mit drei Medaillone. XIX. Jh. 228

1442. PERZSA FUTÓSZŐNYEG, sötétkö
pich, mit herater Muster. XIX. Jl

1443. SZULTÁN-SZŐNYEG, vörös alapjá
Fond viereckiges Medaillon. 135—

1444. BOCCHARA IMASZŐNYEG, vörös
XIX. Jh. 75—95 cm.

1445. SZMYRNA-SZŐNYEG, téglavörös tü
360 cm.

1446. PERZSA-SZŐNYEG, fehér tükrébe
weissen Spiegel rotes Medaillon. X

1447. ANATOL-SZŐNYEG, kék tükréber

himzéssel, ivsorba foglalt virágcsokordisszel. Barnás plüs-
Decke, farbige Seide mit Goldstickerei. Mit bräunlichen
Jh.

nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Messgewand, auf
III. Jh.

na selyem alapon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. —
Seide, farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

na selyem, szines himzésü nagy virágokkal. XVIII. sz. —
Seide, farbige Blumenstickerei. XVIII. Jh.

alapon nagy himzett virágokkal. XVIII. sz. — Pluviale,
nd Blumenstickerei. XVIII. Jh.

nzett lepkékkel. Biedermeier. — Tuch, auf weissem Seiden-
rmeier.

Francia, XVIII. sz. v. — Decke, weinroter Seidenbrokat.

csipkével és arany himzéssel. Magyar, XVIII. sz. — Haube,
Goldstickerei. Ungarisch, XVIII. Jh.

, XVIII. sz. — Haube, Goldspitze. Ungarisch, XVIII. Jh.

csipkével és pikkelyes virágdisszel. Magyar, XVIII. sz. —

< Györgyi Dénes >

könyvei.

< > Új magyar építőművészet.
Szerkesztőbizottság:
Györgyi Dénes, dr. Hültl
Dezső, Kozma Lajos.
Saját alá rendezte:
< >
I. kötet. Bp. 1935.
Budai István
kiadása.

)elungen. — CONR. FERD. MEYER, Der Heilige. 8r. 2 köt.

e Werke. Hamburg, 1887. Kis 8r. 12 kötet. 4 diszes vktsben.

FRIED KINKEL. — LUDWIG BÖRNE. — LUDWIG
?—1854. Négy kötetke 2 kötésben. 16r

Indies. With paintings by *A. S. Forrest*. London, 1905. 8r.
rissel.

Cid. Stuttgart, Cotta, 1877. 8r. Diszkötés. E. Neureuther

. Berlin, 1911. — Kubinke. Berlin. 1910. 8r. 2 köt.Vktsek.

. — Liselotte (Elisabeth Charlotte Fürstin v. der Pfalz) in
ve. Aláírással.

Jacoby. — Jettchen Gebert. — Die Nacht des Dr. Herzfeld.

ka heute und morgen. Berlin, 1912. 8r. Vkts. Sk. aláírással.

er und Balken. Stuttgart, 1895. 8r. Selyemkötésben. Szerző
z.

nstitute of painters in water colours. Special-number of The

Györgyi Denés

l.

Györgyi ny magyarítóm. I.

53-62. l.

1474. BACCHARA-SZŐNYEG, négysoros m
in vier Reihen. Anf. XIX. Jh. 255×

1475. PERZSARAJZU FUTÓSZŐNYEG,
teppich mit persischem Muster. XIX

1476. KAZAK IMASZŐNYEG, piros tükré
mit grossem Medaillon. Anf. XIX. J

1477. SZUMAK-SZŐNYEG, tükrében tiz c
medaillone. XIX. Jh. 292—100 cm.

1478. SIRÁSZ-SZŐNYEG, kék tükrében á
Spiegel schräg gestellte Blumenre

1479. LADIK-SZŐNYEG, piros fülkével, k
roter Nische, blauem Bogenfeld. XVI

1480. SIRÁSZ-SZŐNYEG, tükrében ciprus
XIX. Jh. 129×190 cm.

1481. MEDAILLONOS-SZŐNYEG, fekete
XIX. Jh. 134×230 cm.

1482. SIRÁSZ-SZŐNYEG, téglavörös alap
XIX. Jh. 198—122 cm.

1483. ERDÉLYI IMASZŐNYEG, vörös fü
Siebenbürger Gebetteppich, mit ro

)en három sor medaillon. XIX. sz. — Afganteppich, mit
Jh. 260—183 cm.

ı állatalakokkal. XIX. sz. — Kasakteppich, mit Tierfiguren

zin. XX. sz. — Mosulteppich, mit braunem Grundton. XX.

en három sor medaillon. XIX. sz. — Afganteppich, mit
Jh. 235—192 cm.

irga tükrében négy medaillon. XX. sz. — Kaukasischer-
. Jh. 120—200 cm.

ben két medaillon. XIX. sz. — Schirvanteppich, im roten
ı. 160—110 cm.

os tükrében medaillon. XX. sz. — Grosser Tebris-Teppich,
. Jh. 400—290 cm.

G, piros tükrében repülő fönixek. — Grosser Teppich, mit
m.

krében kék disz. XIX. sz. — Beludhistan-Teppich, mit blauem

zkes rajz. XX. sz. — Tebris-Teppich, mit Arabeskenmuster.

< György Dénes >

< >: A modern
építőművészet és ipar-
művészet szoros kapcso-
lata. Építőmunka.
1933. 5. szám - (Képekkel.)

Györgyi Dénes

irod

Liber Kölipitk

40. l.

Molnár Nados Georgius Anno Domini
1641 feliát Besztercén készült
talpas pohárom VIII. 31.

Györgyi Dénes

Lásd

U. 767a

769

..... *mühely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Györgyi Dénes

irod.

Budapesti Hirlap

1913. máj. 25.

(Döntés az Erzsébet
királyné emlékpálya-
ügyében.)

U. 307.

868. Lovas csata.

Külföld

szemlélhető, a ho

Az előtérben lovas ellenf
nak egymásra. Az egyiknél piros lobogó
segitségére. Középütt, hol sürü füst em
kének pajtása pisztolyt rántott, a piros
a háttérben, hová a viaskodók egyike me
kőzőkön innen, egy elesett vitéz teteme
rülötte három ló van. Az egyik már kiad
katona iparkodik felkelni, a harmadik

Vászon, méretei 61: 91 cm.
Vétetett 1891: IX. 15-én 1

904:V.3.

Györgyi Dénes

Magyar Múzeum

1926-128

1928. 462

Pálffy Pál nádor:

Térdig, hétnyolczad jobbra,
szeme sárgásbarna s rövid haja,
melylyel a megyszűni kerítővel
lamárist ludtollal és pecsétviasszal
kerczet tart, míg balját leereszt
hatók, átillája s prémes köntöse
gyapjas-rendet viseli s oldalán
oszlop mellett folyótól átszelt v
ket olvassuk:

„Paulus Comes Pálffy
Aurei Velleris Eques, e
Palatinus natus 10. A
natus 26. Novembris
Richart pxt.
Viennae 1804."

Olajfestés, vászonra, mére

Al. Kept 27.

Gyöngyi dénes

l.

Alexmagyszobr910-5

181.1 – Jel. a
[illegible]
[illegible]
Tanulmányos [illegible]
1924

TÁRSASÁG

ár-út 26

«MAGYAR SZEMLE»

A magyar értelmiség nagy havi folyóirata – Ára hat «Kincsestár» kötettel évi 9 pengő 60 fillér

•

«A MAGYAR SZEMLE KÖNYVEI»

Tudós művek — érdekes olvasmányok—szép könyvek

•

GRÓF ZRINYI MIKLÓS PRÓZAI MUNKÁI

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MARKÓ ÁRPÁD

Kötve 9.60, fűzve 8.– pengő

•

«KINCSESTÁR»

Ára kötetenként 80 fillér

Györgyi Dénes

A BARCELONAI KIÁLLITÁS

Másfél hónap választ el a barcelonai kiállítás megnyitásától, mely a háború után az első nagy világkiállításnak igérkezik. Ezen a kiállításon Magyarország is résztvesz. Egy óriási nemzetközi csarnokban hatalmas területet jelöltek ki a magyar kiállítás céljaira. *Györgyi* Dénes, az iparművészeti iskola tanára, már serényen dolgozik a kiállítás e részének installációs munkáin. Az itthon előre kidolgozott tervek szerint fog felépülni a magyar-osztály, mely ily módon egységes vezetést kap és tektónikus rendben mutatja be a magyar kultúra termékeit. Képzőművészeink java-termékein kívül az eredeti magyar iparművészet legjobb munkáit is bemutatják. Iskoláink az újabb művészoktatási irányelveket fogják eredményeiken feltüntetni. Hely jut még népművészetünknek is, még pedig a valódinak. Minden remény megvan arra, hogy végre ismét ízléses és kifogástalan együttesben szólal meg a magyar alkotóművészet egész szimfóniája.

A Műgyűjtő
1929. 120 l.

MAGYAR FILM IRODA
Igazgatóság: IX, Hungária-alsókörút 15
Telefon: *146-346
Hiradóraktár: VIII, Szentkirályi-utca 25
Telefon: *145-510

Budapest, 193 8 III 11

Szállitólevél

T. Műemlékek

5	drb Lámpa	F	422
		=	477
	" — " — "		531
	" — " — "		761
	" — " — "		843
	átvitel		

M. T. I. rt. nyomdája 24018

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMUNK ÚJABB SZERZEMÉNYEI

Az a fáradhatatlan agilitás, mellyel *Petrovics* Elek főigazgató igyekszik a múzeum átszervezésével kapcsolatban annak anyagát is egyre növelni, hálás megértőkre talál. A súlyos gazdasági viszonyok ellenére is akadnak a múzeumnak nagylelkű mecénásai itthon és a külföldön, akik szép ajándékokkal teszik lehetővé a gyarapodását. Ezek sorában első helyen a Magyar Nemzeti Bankot kell említeni, amely gazdag pénzadományával lehetővé tette *Van Dyck:* Szent János Evangélista képének itthon tartását. A már előbb is letétben volt képet, mely a nagy flamand festő apostol-sorozatának egyik remeke, az a veszély fenyegette, hogy külföldre adják el. Ez a veszély most megszűnt s a bank örök letétje immár ott van a nagy Van Dyck-kép szomszédságában, a nagyközönség számára is hozzáférhetően. Ugyancsak szép ajándékhoz jutott a múzeum régi jótevőjének : *Boros* Jenőnek, az Amerikában élő magyar mecénásnak jóvoltából. *Jean Baptista Langetti*-nek, az olasz seicento festőjének a »Bebörtönzött József«-et ábrázoló képe talán a legjobb ama képajándékok sorozatában, melyeket a múzeum e jótevőjének köszönhet. A plasztikai gyűjtemény gazdagodását jelenti *Back* Bernát felsőházi tag ajándéka : egy XVII. századi *olasz terrakotta*, mely Madonnát ábrázolja. A múzeum vezetősége egyébként az idei őszön, valószínűleg még szeptemberben az utolsó négy év szerzeményeiből összefoglaló kiállítást rendez. Ezen a kiállításon a kép-, szobor- és rajzanyag minden eddig még be nem mutatott darabja kiállításra kerül.

EZÜSTKINCSEK A NEMZETI MÚZEUMBAN

A Rákócziak ötvösműkincseinek sorsa hetekig foglalkoztatta a pesti közönséget. Az utolsó percig kétes volt, lesz-e mód az Ernst-aukción közszemlére kitett gyönyörű ezüstök megszerzésére. Az aukció első napján kellemes meglepetést keltett, hogy a nyolc nagy ezüstkelyhet (1—7. és 10. katalógus szám) a GyOSz, a TÉBE, báró Hatvany Józsefné és báró Herzog adakozásából 154.000 pengőért megvették a Nemzeti Múzeum számára. Még két darabját sikerült itthon tartani a híres ezüstgyüjteménynek. A 8-as számu augsburgi fedeles serleget egy ismeretlen pesti magángyüjtő, a 11-es számú nagy fedeles augsburgi serleget pedig báró Herzog Mór vette meg.

A POSTATAKARÉKPÉNZTÁR JÚNIUSI AUKCIÓJA

Évadzáró aukciójának anyagát a szokott gondossággal válogatta össze a Postatakarék Árverési Csarnoka. Mintha ezúttal különösképpen kedveskedni akarna a régi s modern festmények amatőrjeinek, egész művészi galériát vonultatott fel kiállítási termeiben. Antik, külföldi és magyar nevek sorakoznak fel itt és úgyszólván minden ízlésirány megtalálja a számára legmegfelelőbb képet. Régi olasz és flamand kép is akad akárhány a sorozatban. Egy *Bassano* nemes figuráival külön is felhívja magára a figyelmet. *Alconieri*-től egy férfi és nő arcképe megkap egyszerűségével. *Ammerling, Canon, Borsos, Sikó* Miklós, *Remi van Hanen* a biedermeier-kort reprezentálják képeikkel. Egy nagy *Harper*-féle tájkép (1763) igen dekorativ hatású. A tizenkilencedik század magyar pikturájából majdnem minden számottevő név szerepel. *Munkácsy* (»Conversation«), *Ferenczy* Károly (8 drb képpel), *Telepy* Károly, *Mészöly, Thorma* János, *Zichy* Mihály, *Ripp-Rónai, Perlmutter* Izsák, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, egy-egy nagyon szép darabjukkal. Ezúttal a metszetek és litografiák közt is találni érdekes lapokat. Két plasztikai munka is kiemelkedik a sok közül. *Lányi* Dezsőnek egy ülő női aktja kőbe faragva és egy régi bronzba öntött díszkút, mely a wieni városházán levő alkotásnak a párja. Az iparművészeti tárgyak között sok szép parasztkancsót, igen nagyszámú zenélőórát, kecses biedermeier-ezüsttárgyakat s pár nagyon ízléses szobaberendezést láttunk. Az aukció anyagát június 5-től 7-ig lehet megtekinteni s az árverés 10-ikén kezdődik.

MATYÓK AZ UTCÁN !

Minden jó ízlésű ember és a kereskedők nagy örömére, egyidőre eltűntek a budapesti utcákról a publikumot molesztáló matyó-asszonyok. Most megint megjelentek. Kinek a jóvoltából? Budapest világvárosi jellegéhez éppen csak ez hiányzott, vagy talán Budapest világkereskedelmi jelentőségét fogják a házaló matyók erősíteni? Lehet, hogy az idegenforgalmi kérdés megoldását várják a matyók újra engedélyezett házalásától? Lássák be végre az illetékes hatóságok, hogy a matyók árusítása és árúja egy nívón áll a már hál'Istennek eltűnt házaló kínaiak szervezetével. Portékájuk a népművészet fogalmát megszégyenítő silány hamisítvány, üzletkötésük módja csúnya tolakodás.

A szegény kereskedők szótlanul nézhetik, hogy amikor ők este pontosan 6 órakor szigorú büntetés terhe mellett bezárják az üzletüket, hogyan telepednek ugyanakkor üzletük elé a matyók és erőltetik a járókelőkre portékájukat. Az ilyen árút és az ilyen árúsítást nem volna szabad megtűrni.

LÁSZLÓ FÜLÖP LEVELE

László Fülöp levele Londonban kelt s Magyarországra érkezett. A Független Művészek Társaságának Budapestre volt adresszálva. De úgy volt fogalmazva, hogy minden magyar művész értsen belőle. Talán elismertetésének csúcsán írta az angol előkelőségek ünnepelt portréfestője ezt a levelet. Akkor, amikor odakünn legnagyobb sikereit aratja s itthon aranymedáliát akarnak nevéről nevezni a legjobb piktorok kitüntetésére. Ekkor írja László Fülöp a levelét, melyet meleggé tesz a meghatottság és fátyolozott hangúvá a benne foglalt intelem. Azt ismétli meg benne, amit nemrég itthoni látogatásán is erősen hangoztatott: összetartást kíván a magyar művészektől. László Fülöpnek tökéletesen igaza van. Az élő magyar művészeknek érvényesülésében szinte legnagyobb akadálya a kicsinyes klikkszellem, a folytonos acsarkodás, a széttagoltság a művészi felfogás, pártállás, és világnézetek szerint. László Fülöpnek igaza van. De nem jobb lett volna-e a nemzet egészéhez és a magyar társadalom vezetőihez intézni ezt a levelet, mint a nyugtalan tengernek egyetlen csöppjéhez?

ELŐKÉSZÜLETEK A FIGDOR-AUKCIÓRA

A legnagyobb bécsi magángyüjtemény küszöbön álló aukciója a magyar gyüjtők körében nagy érdeklődést váltott ki. A pünkösdi napokban rendezendő bemutató-kiállításon mind ott lesznek a budapesti ismert arcok. Amint halljuk, az érdeklődés nem pusztán platonikus lesz. Komoly vételi szándékkal néz az aukció elé a Művészeti Múzeumok Barátainak Egyesülete is, amely az Iparművészeti Múzeum részére óhajt megszerezni néhány fontos magyar vonatkozású tárgyat.

A debreceni múzeumavatás

A magyar kultúrának valóban nagy eseménye zajlott le a ragyogó május utolsó vasárnapján Debrecenben. Klebelsberg kultuszminiszter megnyitotta a Déri-múzeumot, melyről elragadtatással állapitotta meg, hogy „semmi provinciális nincs benne, egészen nyugat-európa nivójú múzeumot találtam". Györgyi Dénes finom barokk ízlésben tartott, alaprajzilag kitűnően megoldott múzeumpalotája valóban az is. Kívül és belül csupa szép látnivaló, gazdag és becses tanitómúzeum. Talán legszebbek, legérdekesebbek a régi városi múzeumból származó szobák, melyeket igen ötletesen rendeztek be úgy, hogy Debrecen hajdani életébe engedjenek bepillantást. A magyar parasztszoba mestergerendás mennyezetével, a szűrszabó és a szűcsműhely sokféle céhemlékével, a régi debreceni patika fára festett képeivel, a hajdani diákok tűzoltóemlékei, a könyvkötőmesterek egykori remekei és a megható emlékekben bővelkedő Csokonai-szoba — megannyi kultúrhistóriai fejezet, melynek messze földről fognak jönni bámulói. De nem kevésbé fontosak a Déri Frigyes hagyatékából származó termek, a képtár az ő hatalmas Ecco Homo-díszével, a régiségek szobái, az ő sokféle stilusukkal a fegyver- és éremgyüjtemény — mindaz nemcsak pompás tárlók alatt ízlésesen elrendezve látható, de úgy van fejlesztve, hogy egyúttal elvezessen a modern képkiállitások termeibe, ahol jelenleg a debreceni „Műpártoló Egyesület" 25 éves jubileumának ünnepi tárlata látható. Nagy nevelőereje lesz ennek a múzeumnak, éppen úgy, mint óriásivá fejlesztett könyvtárának is.

A fővárosból lerándult nagyszámú közéleti és múzeális kiválóság örömmel nézte a hatalmas munkát, melyben mecénások és múzeumszakértők (Petrovics, Csányi, Rózsaffy, Viski) nagy energiája és izlése egyesült. Maguk a debreceniek szemmelláthatóan büszkék voltak e pompás középületre. Vásári István polgármester ünnepi beszéde szépen ki is hangsúlyozta ennek az egész ország kultúréletére való fontosságát. Annál több visszatetszést keltett Csürös István kultúrtanácsos elfogult, hiányos és hálátlanságról tanuskodó hosszas történelmi fejtegetése. A nagy egyetemi város e kissé feledékeny kultúrkrónikása ugyanis egyetlen szóval sem emlékezett meg azokról az elődökről, akiknek a városi múzeum legtöbbet köszönhet. Löfkovics Artúr és Zoltai Lajos páratlan serénységgel vezették s gyüjtötték több mint három évtizeden át a múzeumi anyagot. Az előbbi teljesen díjtalanul, sőt gazdag ajándékokat nyujtva, az utóbbi egy férfiélet egész kutató- és gyüjtőtevékenységét áldozva a múzeumnak. Ezen az ünnepen, de kivált utána erős visszatetszést keltett a hálátlanságnak ez a tüneményes példája. Cikkek özöne indult meg, felszólalások lesznek a város közgyűlésén emiatt. Ez a disszonáns mozzanat legjobb példája annak, hogy a vidéki városok kultúréletében még mindig kicsinyes klikkszempontok uralkodnak és a nagy alkotások, illetve ajándékozások fényében dilettáns hivatalnok-buzgalmak érvényesülnek az igazi hivatottság helyett.

A Műgyűjtő 1930

Györgyi Dénes

bpesti elektromos
vasút és kapcsolóház

Repr.

Architecture d'aujourd'hui.
Páris. 1932.

885

Kehely, zalatnai III. 138.

Györgyi Dénes

red

Az Est. 1916. dec. 14.
(Művészi előkészülések
a koronázásra.)

KRÓNIKA

ROTHERMERE LORD MAGYAR ÍRÓASZTALA. A Magyar Asztalosmesterek Orsz. Szövetsége ezidei közgyűlésén elhatározta, hogy hazánk lelkes barátja és törekvéseink hathatós támogatója, Rothermere lord iránt való hálájának értékes iparművészeti emléktárgy felajánlásával ad kifejezést. E végből megbízta *Györgyi Dénes* építésztanárt, hogy tervezzen a lord részére íróasztalt és hozzávaló karosszéket. A hatalmas méretű íróasztalnak bőrrel bevont, kézi aranyozással díszített lapja mögött hosszúkás alacsony szekrényke lesz, középen a magyar szent koronával, jobbról s balról egy-egy címertartó, térdeplő géniusszal. E szekrényke mellső oldalán az elszakított 49 vármegyének, alattuk pedig Csonkamagyarország 14 vármegyéjének zománcművű címerei lesznek láthatók. Beléje teszik majd Nagymagyarország és a trianoni békeszerződés által megszabott határok közé szorult ország térképeit. Az íróasztal mellső két ajtaját a magyar címernek főmotívumai, a négy folyót jelképező bóják és a háromhalmos apostoli kereszt fogják díszíteni. Az íróasztal hátsó lapja alsó széle körül forgatva mappaszerűen kinyitható. Ebbe Magyarország történetére és gazdasági helyzetére vonatkozó képeket és statisztikai ábrákat helyeznek el. A szék a római székekhez hasonlóan félköralakú lesz, alacsony támlával. A Szövetség 1928 tavaszán fogja remekbe készült ajándékát a lordhoz elküldeni.

A MAGYAR GRAFIKUSOK ÉRDEKÉBEN az Orsz. M. Iparművészeti Társulat felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez, aki megértő jóindulattal fogadta a Társulat óhaját és a következő körrendeletet intézte valamennyi hazai törvényhatóság első tisztviselőjéhez: Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat felhívta a figyelmet arra, hogy a törvényhatóságok és községek a művészi grafika körébe tartozó szükségleteik beszerzésénél nem méltatják kellő figyelemre az érdemes és képzett hazai iparművészeket. Így az utóbbi évek folyamán készült legtöbb díszpolgári oklevelet, díszes üdvözlő iratot s egyéb ékes diplomát nem hozzáértő grafikus művészeknél, hanem dilettánsoknál rendelték meg. Természetesen ezek a grafikai munkák a legszerényebb művészi követelményeknek sem felelnek meg s ezenfelül az előállítási költségük sem kisebb, mint amennyiért megbízható és szakavatott grafikusok ugyanezt a

Magyar Iparművészet
1927. 195 l.

régibb urihímzéseket és reményét fejezi ki, hogy a magyarság mindent el fog követni az iparosítási törekvések részéről fenyegetett páratlanul szép népművészetének megmentése érdekében.

SZAKIRODALOM

A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA TÖRTÉNETE 1577—1927. Eredeti levéltári kutatások alapján összegyűjtötte és írták *Iványi Béla* és *Gárdonyi Albert*. A tárgyi emlékek ismertetésével kiegészítve szerkesztette *Czakó Elemér*. Díszes és terjedelmes kötetbe foglalva adja ki háromszázötvenéves történetét a M. Kir. Egyetemi Nyomda. A XV. és a XVI. század könyvnyomtatás keletkezéséből és kezdő térfoglalásából indul ki, ismerteti az első magyar mestereket, a vándorműhelyeket és az első magyar nyomdának, az Egyetemi Nyomda ősének, a nagyszombatinak alapítását. Majd leírja ennek a nyomdának küzdelmeit, Pozsonyba való átköltözködését és Budára való végleges áthelyezését. Majd a tankönyvkiadásban és a későbbi reformkor szellemi mozgalmaiban, valamint a szerb és az oláh irodalomban való szereplésének és a legújabb korban történt nagyarányú fellendüléséig lefolyt évek eseményeinek leírása következik. Hazánk művelődéstörténetének egy fontos része bontakozik ki a könyv szerzőinek 200 oldalra terjedő érdekes és tanulságos eleven történeti leírásaiból. A szöveget a lefolyt századok könyvgrafikája stílusainak és a reprodukáló technika fejlődését feltüntető sok érdekes rajz kíséri, a régiek egy részét közvetlenül az akkori fadúcokkal nyomták. Egyaránt méltó ez a kiadvány a nyomda negyedfélszázados multjához és mai kitünő vezetőségéhez.

DIVALD KORNÉL: *Magyarország művészeti emlékei*. Kiadja a Kir. Magyar Egyetemi Nyomda. Kötve 30 P.— A Királyi Magyar Egyetemi Nyomda ez évben ünnepli meg alapításának 350-ik évfordulóját és jubileumát azzal nyitja meg, hogy a magyar művészi kultúra multját ismertető nagyszabású remekművet ad a magyar művelt közönség kezébe. Írója harminc éven át hangyaszorgalommal gyűjtötte össze anyagát. Fáradhatatlanul járta be Magyarország vidékeit és sok száz fényképet vett fel a kezeügyébe került műemlékekről. Gondosan tanulmányozta a magyarországi műemlékekre vonatkozó műveket és a folyóiratokban elszórtan megjelent közleményeket, de jórészben maga nézett meg mindent, aminek létezéséről tudott és maga kutatott föl sok eddig ismeretlen művészi alkotást, melyet e könyve révén ismer meg a magyar művészet multja iránt érdeklődő közönség. A könyv végig vezet az őskori, római és a népvándorláskori emlékeken, majd ismerteti az Árpádkori egyházakat és királyi monostortemplomokat, a román és az átmeneti stílusú XII. és XIII. századi egyházakat, csúcsívesstílusú építészeti emlékeket, terjedelmes fejezet tárgyalja a középkori szobrászat és festészet alkotásait, hosszú

G y ö r g y i D é n e s
épitész

Az Ujság. 1917.jul.6. (Az Erzsébet-emlékmü felállitása.)

Györgyi Dénes

l.

Bánffy Miklós
Emlékeimből.
Kolozsvár 1932.
13. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Györgyi Dénes

épitész

vród

z

Barát-Ébér-Takács

A művészet története -

II. k. Európa művészete.

Bp. 1934. 357. l.

A diákok szeretetében csak Halász Árpád kelt vele versenyre. Országos nevü, tudományos körökben általános ismert tudósa volt a természetrajz minden ágának, a makói flóráról irt könyve alapvető munkája az Alföld növényismeretének, a gimnáziumnak ajándékozott rovargyüjteménye pedig a legteljesebbek és legjobbak egyike volt az országban. Mágócsy-Dietz Sándor professzor ismételten hivta adjunktusának, de ő nem tudott szülővárosától elszakadni és megmaradt egyszerü középiskolai tanárnak. A természetrajzórákat csak télen tartotta meg a tanteremben, tavasztól őszig mindig kirándulásokra vitte diákjait, hol csak a Maros árterébe, vagy a földeáki szikekre, hol meg félvagy egésznapos utakra, az akkor még sokezer holdas Csanádi erdőbe, ebbe a valóságos ősrengetegbe, vagy a másik nagy erdőbe, a Csipkésbe. Az ilyen kirándulások persze eseményszámba mentek a kalandra éhes fiuk előtt, hiszen mindig történt rajtuk valami. Emlékszem, mikor egyszer a csanádi erdőben, mely egyébként a Marosnak nem a csanádi, hanem a torontáli part-

Györgyi Dénes

Szód

Bozzay Margit.
„Munkabemutató."
Pesti Napló 1935
jun. 20.

Györgyi Dénes

l. v. a. m.

Bierbéptort 1937

2651 l.

tokbnor

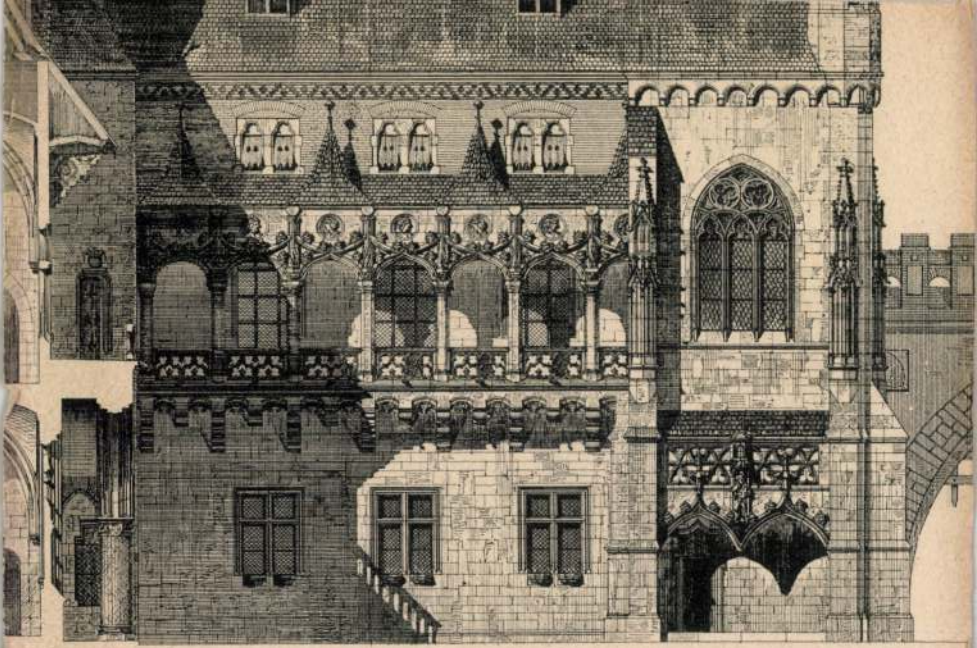

Az ezredéves országos kiállítás történelmi épületcsoport

Tervezte *Alpá*

/GYÖRGYI DÉNES/

Utójáték vagy szatirjáték/a párizsi világkiállitás magyar pavilonjáról/,
~~T. és F.~~ 1936. 381.old.

Tér és Forma

GYÖRGY Dénes építész

Bp. V. Markó u. 9. transzformátorház
1930

ld. MÉpítőipar 1993/7. 229-232. ill

andok. 1906. 2 lev., 14 tábla, 111, 31 p., 3 gen. tábla.
ott czimeres nemeslevelek Abaúj-Torna vármegye levéltárában. (Nagy
pp. 181—185.) [Az egyetemes heraldika fejezetben felvéve.]
-Torna vármegye az Árpádok alatt. Kassa, 1888. 28 p.
áptalani levéltárból. (Tört. Közl. Abaúj-Torna Vm., 1912. pp. 165—167.)
os régi számadás könyvei 1431—1533. Kassa, 1899. 154 p.
-KEMÉNY LAJOS: Kassa város jegyzőkönyveiből. (Tört. Tár, 1908.
—319.)
aúj vármegye monographiája 1—4. Sárospatak—Pest, 1866—70. 772 p.
. Kassa levéltárából. (Magyar Tört. Tár, IX és XI. köt.; Tört. Tár,
.)
k Torna vármegye XIII. századi kiterjedéséhez és a Tomory család tör-
pp. 209—216.)
sai dóm régi síremlékei 1. Bp. 1896. 15 p., 33 tábla.
]
ROVSZKY S. (szerk.): Abaúj-Torna vármegye...
elsősorban a Csoma József: Abaúj-Torna vármegye nemes családai
lástörténeti adalékokat a Vende Aladár, stb.: Abaúj-Torna vármegye
) fejezetek tartalmaznak.]

Alsó-Fehér vármegye

GYE MONOGRAFIÁJA Nagyenyed, 1896—901. 4 db. Ezen belül:
. (Szilágyi Farkas: Alsó-Fehér vármegye 1848—49-ben.)
ű adatokat csak a 3/1 kötet tartalmaz. Ávéd Jákó neve tévesen került
monográfia egy merőben más témájú fejezetének szerzője.]
z Alsófehérmegyei Történelmi, Régészeti és Természettudományi Tár-
1885—1908.
ti tanulmányokkal és oklevélközlésekkel.]

GYÖRGYI Dénes

PÁL Balázs:A Budapesti Elektromos Művek Óbudai Kirendeltségéről. A felújítás tervezője: Pál Balázs. = Magyar Építőművészet, 83,1992,2-3. 64-65.ill.

Györgyi Dénes és Román Ernő
Bp.,III.Szentendrei út

× Pál Balázs

GYÖRGYI Dénes

M. Tud. Lexikon A-tól Z-ig.
Bp. 1997. 351-352.

/GYÖRGYI Dénes/

Debreceni Déri-muzeum, ~~T. és F.~~ 193o. 257.ol.d

(Tér és Forma

/GYÖRGYI Dénes/

Bp. Szfőv. Elektromos Müveinek Markó utcai építkezései,
1932. 33.old.

Tér és F.

Tér és Forma

GYÖRGYI Dénes

Nagy Gergely: Kertvérosunk, a Wekerle.
Bp., 1994, F. Szelényi Hely

17, 59, 62, 65, 66, 119.

GYÖRGYI Dénes

Hegyi Gyula

A koronázástól az újjáépítésig

Györgyi Dénes életének emlékezete

Magyar Hírlap, 1986. dec. 24. 9.

University of Colorado, Boulder, Colorado, USA

Aileen F. Lucero, Ph.D.

Assistant Professor, Institute for Intercultural Studies,
Metropolitan State College of Denver, Denver, Colorado, USA

The discourse will take place on
Monday, August 23 at 6 p.m.
in the lecture hall of the
Hungarian Academy of Fine Arts,
Budapest, 71 Andrássy út

Organized by the Soros Center for Contemporary Art - Budapest
Tel: 142 53 79

Györgyi Dénes

Irod

Éimisk 1915/16.

21. l.

22. l.

23. l.

31. l.

Az arab lovasok vad nyargalással, puskáikat fejük felett lóbálva vonultak el Mussolini előtt a tripoli seregszemlén. Alsó kép: Karamandi Szulejmán herceg Libia összes mohamedánjai nevében átnyujtja Mussolininak az izlám szent kardját. Baloldali kép: az izlám szent kardja. A markolata és a tüvely díszitése vertarany, a pengéje pedig a legkiválóbb arab fegyverkovács-munka.

AZ IZLÁM SZENT KARDJA MUSSOLINI KEZÉBEN

A Duce libiai szemleútja több volt, mint egyszerü katonai parádé. Komoly világpolitikai jelentőségét bizonyitja az, hogy a külföld sajtója a legélénkebben tárgyalta a libiai út részleteit. A legnagyobb jelentőségü esemény azonban kétségkivül az volt, amikor Libia fővárosában, Tripoli főterén *Karamandi Szulejmán* herceg, a libiai mohamedán törzsfőnökök vezére átnyujtotta Mussolininak az izlám szent kardját, annak jelképéül, hogy a libiai mohamedánok a Duce védelme alá helyezkednek.

Mussolini az egybegyült kabil, arab és más benszülött törzsek vezetőinek és katonáinak ujjongó örömrivalgása közben magasra emelte a vertarany markolatu, remekbe készült sulyos kardot, megvillogtatta az arab művészettel készitett acél pengét és ünnepélyes igéretet tett, királya és maga nevében, hogy Olaszország biztositja Libia muzulmán lakossága számára a békét, nyugalmat és igazságot.

Képes Vasárnap 1937. máj. 28.

Magyarország a párizsi világkiállításon

Május elején nyilik meg Párizsban a világkiállitás, nely a nevének megfelelően az egész világot fogja gyetlen óriási kiállitás kereteiben bemutatni. A kiálli- s rendkivüli jelentőségét bizonyitja, hogy 50 nemzet onul fel legszebb, legjellegzetesebb és legjobb produk- maival és értékeivel. A kiállitás méretei is ennek egfelelőek: a Szajna két partján három és fél kilo- éter hosszuságban terül el a kiállitás, tehát akkora rületen, mintha nálunk a Margitszigettől a Ferenc ózsef hidig vonulna végig egy kiállitás.

A kiállitás középpontja ma is ugyanaz, mint az 900. évi világkiállitáson volt, az *Eiffel*-torony és a le- ontott *Trocadero* közötti rész, a Szajna-részlettel együtt. Ezen a részen helyezték el a kiállitó nemzetek eprezentativ pavillonjait. Magyarország a kiállitás gyik legszebb helyén, a Trocadero előtti lejtős park- an kapott helyet és már ez is biztositja a magyar iállitás sulyát és jelentőségét. A magyar kiállitás elő- észületeit *Tormay Géza* államtitkár, a kiállitás ügyei- ek kormánybiztosa végzi, a magyar pavillon terveit edig *Györgyi Dénes* műépitész tanár készitette és ő ezeti az épitkezés munkáit is. A pavillon már külső egjelenésében is megragadja a figyelmet, mert 38 éter magas tornya remekül kiválik a környezetből.

A pavillon előtti kertben a magyar dekorativ szob- ászművészet legszebb alkotásai kapnak helyet, a belső észekben pedig nemcsak a kiállitott anyag, hanem naga a kiképzés, a falfestmények, a diszitések és a ermek elrendezése is a magyar művészek és ipar- művészek remekbe készült munkája és minden tekin- etben méltó kerete annak a válogatott anyagnak, amit Magyarország ezen a világkiállitáson felvonultat.

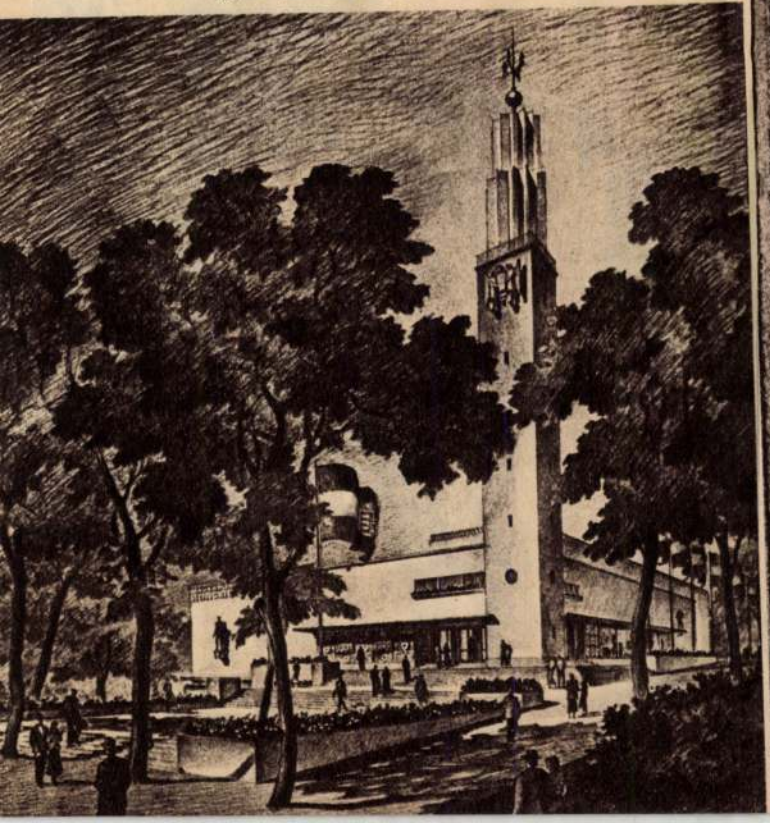

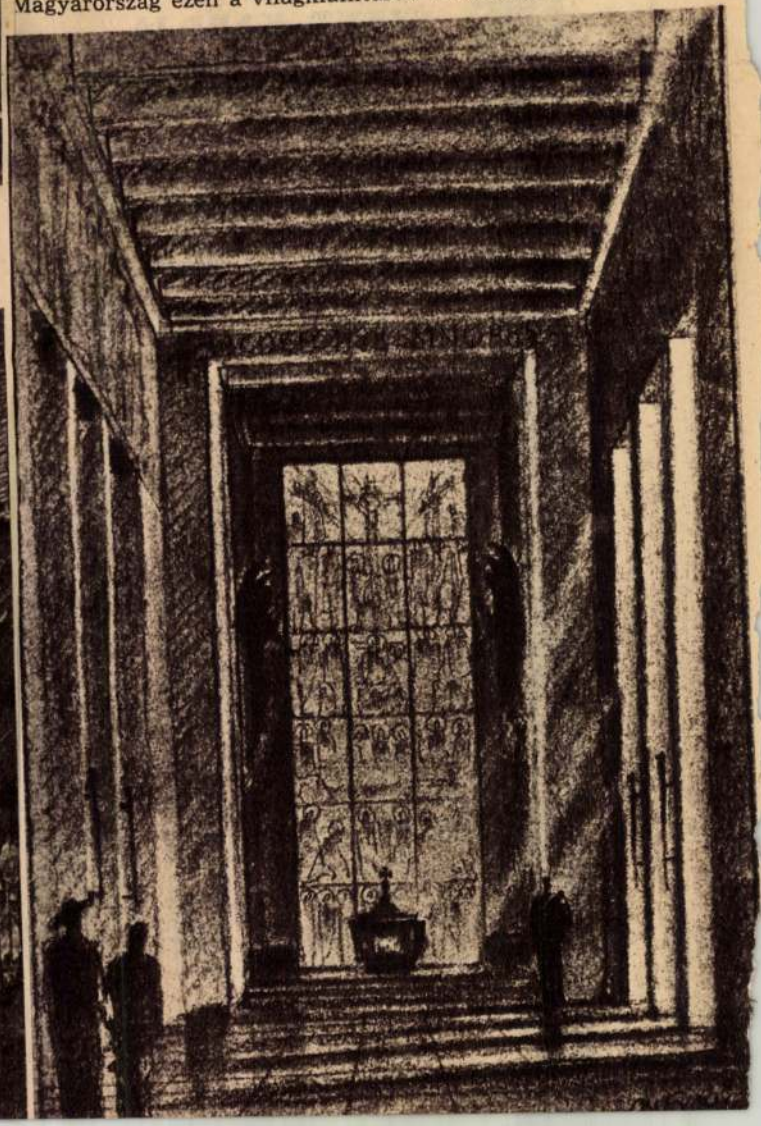

Az épülő párizsi világkiállitásról.
Alsó kép: a világkiállitás magyar pavillonja. Tervezte Györgyi Dénes műépitész tanár. Jobboldali kép: a magyar pavillon egyházművészeti terme.

irodapaloták, a felhőkarcolók ennek a monumentalitásnak, ennek az újszerű pátosznak nyilvánulásai, Piet Kramer amsterdami „fekete házában" az új hangulatosság szólal meg, Dudok hilversumi iskolája nagyszerű festőiséggel hat és minden dísz nélkül való s a térrel és tömeggel játszadozó kis házai csupa bensőség. A dísztelenség nem szépséghíjasság, hanem csak az ornamentum pótlása és helyettesítése a tömegek és felületek játékával. Ezek a dísz nélkül való házak éppen az ő térelemekkel való hatásukban, szabad ritmusukkal, nagy árnyékaikkal és nagy, világos felületeikkel festőibbek tudnak lenni, mint sok olyan ornamentumos épület, amelynek a térben nincs mondanivalója.

Az irodaház ennek az új szépségeket kereső, hagyományokkal megküzdő célszerűségi építészetnek tipikus jelensége. Pedig a gondolata ellenmondásos azzal az elvvel, hogy az épület, mint teljesség dominál jon az épületrész fölött. A bank- vagy a hivatali palotában ennek a gondolatnak kellene megnyilvánulnia, hiszen ezeknek a palotáknak a bank gazdagságát, hatalmát, a ház vagyonértékét, az intézmény imponáló voltát kell kifejezni. Mégis úgy látjuk, hogy akárhány bankpalotában a részletek szépsége a teljesség beszédessége fölé kerül. De az irodaház az egyes irodáknak, a sok egyes irodának összessége. Minden egyik maga akarna érvényre jutni mint üzlet, vállalat, intézmény. Az épületnek, az irodaháznak ezt az érvényrejutást szolgálnia kell. Hiszen az irodaház mindenekfölött „célszerűségi" architektúra. Az irodaház olyan építmény, amelyben az egész a részből alakul s nem bontódik föl részekre. Az irodaház az összekomponálás műve. Száz célszerűségi szempontnak érvényesítése. Ha van racionális építészet, úgy az irodaház építészete az. Benne világosan fejeződik ki egy nacionalista kultúra képe. S kiállítaná, hogy a mi kultúránk nem az? Egyszerű logikája, hidegszámítása, erejének tudata mind mérnöki józansággal fejeződik ki az irodaházon. Még a felfelé törése is oda van írva e vasbeton-épületek homlokára. Csupa hatalmi kompones. De azonfelül célszerűség, alkalmasság, kényelem, áttekinthetőség, hozzáférhetőség, világosság, szellősség és legjobb rentabilitás a parancsoló szempontok. De a műszésznek belső ösztönzései is vannak. A rájaparancsoltakhoz hozzá akarja adni a maga eszéből, elgondolásából, fantáziájából származót. S a formaösztön is hajtja. Formálni, formát alkotni akar. Nincs más módja ehhez, csakis az, hogy megformálja a teret. Nem díszíti, hanem belőle alakít. Az építési anyagokat, a szerkezeteket szépségre fogja. A felületeket fölbontja ugyancsak felületekre. És az anyag és szerkezet megszólaltatásba és a felület felbontásba, térosztásba és összerovásba beviszi a maga szubjektivitását. A technikát beleszorítja az esztétikába, csakhogy nem kényszeríti rája azt a hagyomásos esztétikai egyensúlyt. Új egyensúlyt lát és érez, mert a megterheléseknek, a hordozóképességeknek, a méreteknek új lehetőségeiről tud. Ezzel a tudásával új szépségeket tud kieszelni, már nemcsak régieket alkalmazni, variálni és kombinálni. Az irodaház a maga parancsoló célszerűségi szempontjaival és egyszerűségi követelményeivel nagyszerű ösztönzése az új építészetnek, amelyet a fődolgok építészetének neveznék s amely a fontosnak és lényegtelennek számvetését tulajdonképpen a nagy baroknak aritmetikájával végzi s egy új, hatalmas pátoszt tud megszólaltatni.

*

Ennek a füzetnek építészeti képein főleg a háborúvégi és háborúutáni magyar irodaház-alkotásokat mutatjuk be. Az anyagokkal való takarékosság vágya és a struktív szépségek tudatos megszólaltatása vezette az építészek kezét a tervezésnél. Keletkezésük ideje egybeesik a nagy gazdasági és politikai válságok idejével, de építészeik mégis egy nagyvárosi próbákon leszűrt s higgadt új építő-esztétika elvei szerint építettek. Ama külföldi kollégáik gondjai csupán az anyagokra és formákra, továbbá a helyszíni adottságokra vonatkozhattak. Nálunk abban az időben — s talán még ma is — a céltudat homálya is megnehezíti az építész munkáját.

(A szerk.)

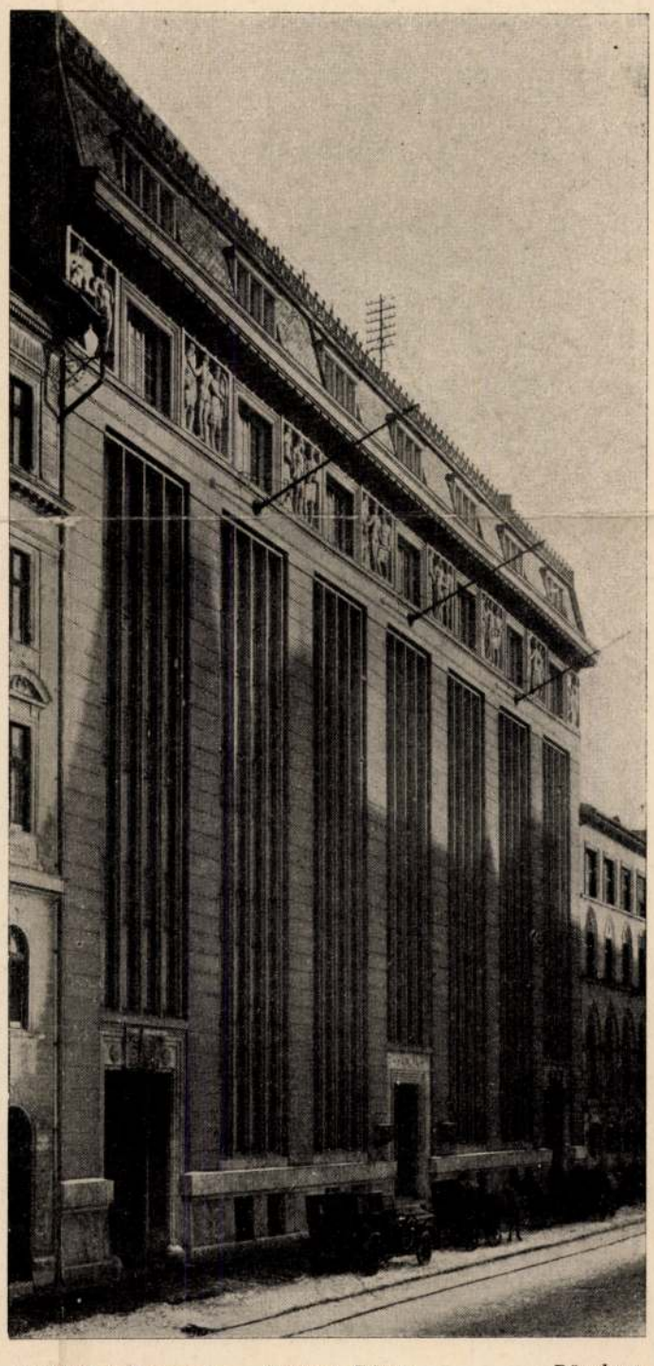

Irodaház („Hangya") *Györgyi Dénes* *Bürohaus*

A FORMAI ÉS SZERKEZETI ELV

Írta MENDELSSOHN ERICH

Mintahogy a történelemnek eddig minden ismert átmeneti korszakában volt, úgy most is két elv viaskodik keményen egymással. A formai elv és a szerkezeti elv.

Az első, a formai elv függetlenül él a szerkezettől. Ez az elv elhanyagolja a cél, az anyag, a szerkezet, tehát a konstrució főkérdéseit. S legfeljebb csak úgy veszi őket igénybe, mint bármely más segédeszközt: formajáték, díszítés céljaira.

A forma az első.

A másik elv, a konstruktív, önként alárendeli magát annak, ami szerkezeti s azt teljessé igyekszik tenni.

A forma logikai eredmény.

Ezért az előbbi: az, amit könnyű megérteni, könnyű utánozni, ami ízlésünktől feltételezett.

Ámde az utóbbi: az, ami feltétlen kényszerűség; az igazi őselem.

Ezért a szerkezeti elv minden időben azt jelenti: változtatás, rombolás, újrakezdés. Viszont a formai elv mint váltakozó folyamat, mint divat éli ki magát.

Mikor az átmenet idői vannak, akkor ez a két elv keresztezi egymást, keresztül vágja egymást, páros viaskodást folytatnak, egészen a széjjelválásig. Azután a forma szétpattan ezernyi változatban, sziporkázva, míg a szerkezet levetkőzik anyaszült meztelenre

S míg e forma újra és újra, ugyanazon rendszer szerint egyre csak tetszetősen díszít: a polgárnak az ő házát, a nagyiparnak a gyárát, a városnak az ő reprezentáló helyeit, addig a szerkezeti elv kilépve a tárgyiasság medréből, folyton csak nyugtalanságot szerez a közvéleménynek.

De mikor azután az új építőanyag, az új szerkezet teljesen megvilágosodik, akkor a forma mint probléma egyszerűen megszünik. Ekkor következik el az építészetben az összes alkatrészek nagy egybeolvasztása, amit stílus néven foglal magába egy teremtő időszak

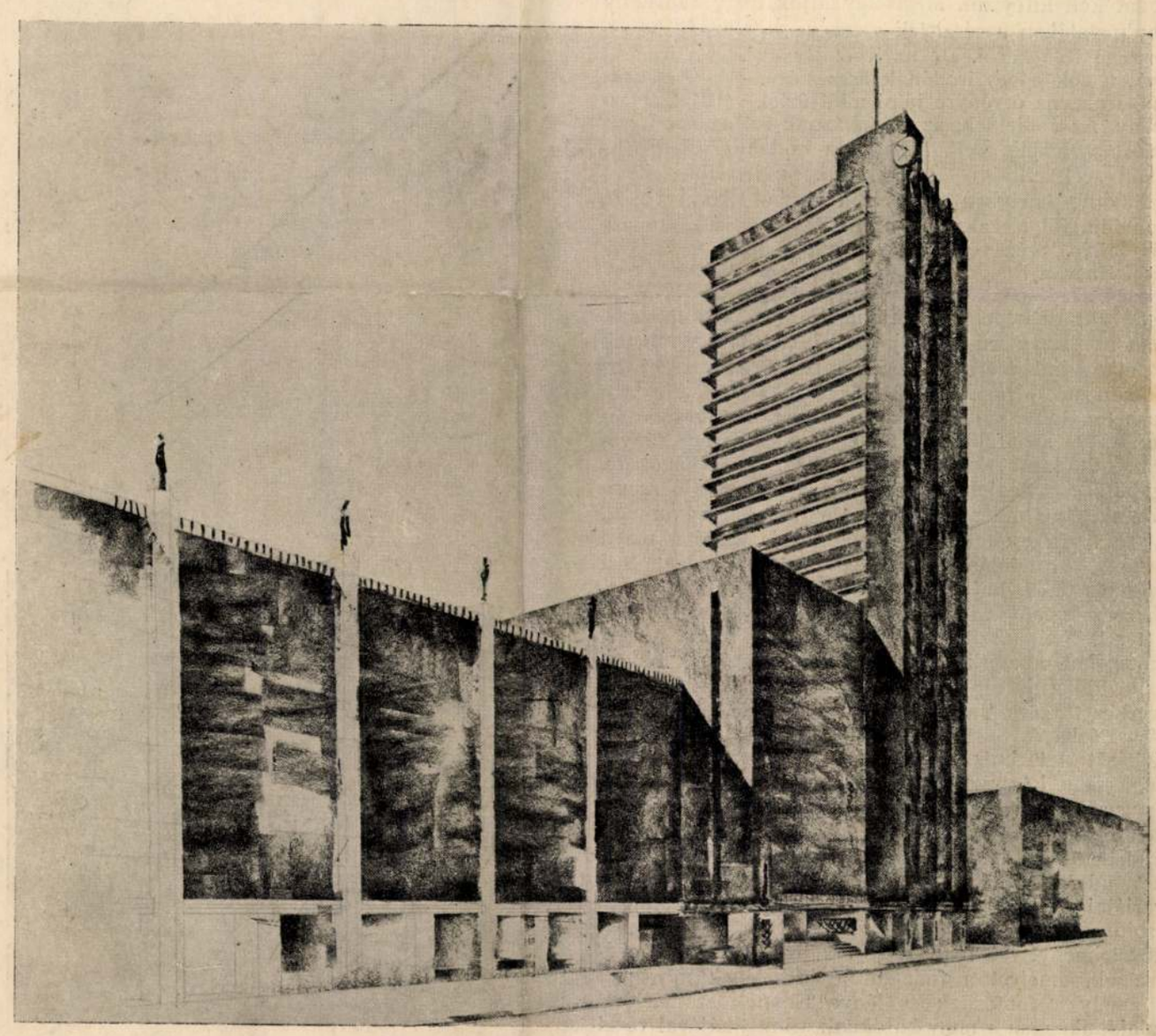

Drezdai ujságpalota terve — *Farkas Endre (München)* — *Wettbewerbsentwurf für ein Zeitungspalast*

Kő és Mükő (Architektura).
1926. 3. szám 5. l kép

a művészetek egyetemes fejlődéstörténetében. A társadalomhoz való vonatkozásaiban is ugyanaz az szociológiai és lélektani jelentősége. De már mellette feltűnik az automobil, amely létével áthajlik a Gépalkotó emberi szellemnek abba a kozmikus teremtő szférájába, mely a Gép *gótikus* korszakát teremti majd meg a villamosság energiáját legtökéletesebben felhasználható gépformákban. Itt még beláthatatlanok a perspektívák, nem beszélve a sugárzó energiák értékesítéséről, melynek csak legkezdetén állunk. Ha valaki azt hozza fel ennek a párhuzamnak a helytállósága ellen, hogy *időben* sokkal lázasabban következnek egymásra a „gép stiluskorszakai", mint a művészetekéi másfél évezreddel ezelőtt, az nem látja elég tisztán, hogy az új kultúrperiódus ritmusa természetszerűleg különbözik az előző (keresztény) kultúrperiódus ritmusától, ami az érzelmi és az értelmi élet aktusainak különbözőségéből, elaszticitásának lényeges eltéréseiből magyarázható. A mikrokozmoszt feltárni óhajtó ember tárnákban jár, a makrokozmosz kutatója csillagról-csillagra fordítja tekintetét. Az út itt egy más természetű végtelen felé tárul, berohanása is lüktetőbb lesz, mint a lélek tárnáiban való nehézkes előrehaladás. Sokkal sűrűbben váltakoznak tehát az új ember új útjain a „stiluskorszakok" mérföldkövei, mint az előző stiluskorszakban. Ezenkívül nemcsak a ritmus különbözősége, de a mikrokozmosz és a makrokozmosz különbözősége is befolyásolja az ember e két útjának milyenségét. Mások a felfedezési lehetőségek.

És itt értünk el annak a cáfolatához, hogy a Gépben szimbolizálódó új életrend mereven mozdulatlan lenne, ellenszegülő az ember szellemi fejlődésével. A mehanikus rend fogalma ugyanolyan sokoldalú megnyilatkozású módusokat rejt magában, mint maga a Gép általános fogalma. A társadalmi formák elaszticitását a gépszerűség tehát nemcsak, hogy nem korlátozza, de inkább kitágítja lehetőségeit, mint általában minden törvényszerűség csak a szabadságot fokozza és az anarchia a legszégyenteljesebb rabságot jelenti.

Hogy azonban az az új kultúrperiódus, melynek szellemi szilhuettje a Gépben vetíti elénk árnyékát, hogy organikussá teremtse a kapcsolatokat az ember életének tovagördülése és a Gép csodálatos perspektívákat feltáró, eljövendő stiluskorszakai között, — ahhoz szükséges, hogy mindenki magában élje meg a Gép filozófikus értelmét.

És nincs messze az idő, amikor teljessé lesz ez a lelki átbillenés. Eddig, — mint láttuk — a mikrokozmoszban való elmélyedés folyománya volt az alkotás. Mert már észrevettük a makrokozmoszt is és itt ugyanúgy felfedeztünk örök, tőlünk független nagy törvényeket, mint befelé, a lirai alkotások (képzőművészet, zene irodalom, stb.) területén. A Gép ugyanolyan költészet és reveláció, tehát csak nem emberien, hanem *makrokozmikusan spirituális*, mint bármilyen eddigi belülről jövő alkotás. Most a világmindenségből hasítunk ki a megismerő ész eszközeivel tudatunk számára területeket... Hiszen a szó szoros értelmében vett műalkotás is *megismerés* volt, csak öntudatlan és befelé való perspektivákkal. A Gép által teremtett új életformák közt makrokozmikus kategóriákban gondolkozó embere az új kultúrkorszaknak, igaznak vallja *Guyau* mondását, hogy az ember egy új világot fedezett fel a technika korában magában és a mai idők Michelangelója nem művész, hanem *mérnök* szeretne lenni.

Németh Antal

Bartizek László: Havas táj
A Budai Szépművészeti Társulat téli reprezentatív tárlatáról Foto Guttmann és Rédner

A NEMZETKÖZI VÁSÁR TERVPÁLYÁZATA

A mindinkább gyéren jelentkező tervpályázati kiírások között a Nemzetközi Vásár pályázata mozgatta meg legutóbb és leginkább a főváros építészeit. A városligeti kiállítási terület beépítési helyszínrajzának elkészítése és a vásári pavillonok egységes összhatásu megtervezése volt a feladat. A téma látszólagosan könnyű fajsúlyu, de lényegében elég súlyos. Sőt bizonyos fokig hálátlan is, ha tekintetbe vesszük, hogy a tervezett építkezés csupán időszaki, a finánciális eszközök korlátozottak, a felhasználható anyagok pedig ehhez mérten eltérőek a normál építkezések anyagaitól.

A Nemzetközi Vásár főbejárata (A tervpályázaton I. dijjal kitüntetve)
Tervezte Györgyi Dénes

A vásárváros helyszínrajzánál a terep alaprajzi adottsága, architekturájában pedig a környezet kötöttsége korlátozzák a tervező szabadságát. A fantáziát szoros gyeplőre fogja az iparcsarnok, szökőkút, cukrászdaépület barok szigorúsága, alaprajzát pedig köti a fixirozott parkírozás. Természetesen valamennyi között legsúlyosabb gát — mint a klasszikus versformában a megszabott szótagszám — a megszabott építési költség. A kötött forma pedig, mint a művészetben mindenütt, az építésnél is a technikailag nehezebb területhez tartozik. Annál inkább értékelendő tehát a produkció, ha a rögzített akadályok dacára, az adott kordonon belül is kielégítőt tud produkálni.

A tervek általában és többségben korszerű formákat adnak, igyekezve akklimatizálni őket a magyar szándékokhoz, magyaros dekorációkhoz. Ha van valami, ami kritika tárgya lehet, ugy az ennek, az egyébként nemes szándéknak, modernnek és magyarosnak, e két látszólag ellentétes polusnak komplikált egyeztetési lehetőségéből származik. Mert: az ősi magyar kopjafa formájában tervezett toronymű, vagy a favázra feszített, vászonból készült, de vasbeton épületet mutató lapostetős modern építmény nem oldja meg ezt a problémát akkor sem, ha síma felületeit tulipános színpompával, matyómintás fantáziával dekorálják. A magyar stílu építőművészet kifejlődésének nem ez az útja, a magyar építészet sohasem fog kinőni a fokos és a vasbeton kereszteződéséből, mint ahogy a vízvezeték, mint technikai alkotás, nem tehető magyarossá, ha gémeskút alakjára maszkírozzák.

A korszerű formák mögött is akad sok álmodern elgondolás, amely alkalmas arra, hogy diszkreditálja a célszerűség művészetét. Az öncélú, in-

Képzőművészet
1935. 82. 7. 70. l. (Q Ntl Vásár Tervp) (képpel)

Györgyi Dénes

szerepelt az I. vemzeti tárlaton.

8 órai lipság 1933. IV. 20.

Gyárfás Dénes

szerepelt az I. nemzeti társaston.

M. 1933. IV. 20.

Györgyi

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításain neve szerepelt.

MH. 930. XI. 16.

Györgyi Dénes.

építész-tanár

A Műcsarnok kiállító termeit tervei szerint alakították át a III. Nemzeti képzőmű-vészeti kiállítás alkalmára.

Uj Magyarság, 1935. Márc. 24.

M.D.K.

Görgei Dénes, építész

nevét említi a szerző
mint Kós Károly baráti kö-
rének kimagasló tagjáét.
Nevéhez fűződik abból az időből
a városmajori iskola

Dercsényi Balázs: Árkay Aladár,
Bp. 1967. Akadémiai Kiadó, 8. old.

le.D.4

GYÖRGYI Dénes iparművész

Belsőépítészeti és kiállítástervezési munkái

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945. Bp. 1962. 466.

DK

György Dénes, építész

A debreceni Tisza István Tudomány Egyetem.
Nepr.

A gr.Klebelsberg Kuno Emlékkiállításról.

Képzőművészet. 1933. 58.sz. 55.l.

MDK

György Dénes, müép.
Ip.m.isk.tanára.

egységes keretet adott a kiállításnak, emellett artisztikus, rendkivül izléses installációt készitett a kiáll. számára.

Tizenhat kisebb-nagyobb teremre osztotta a kupola csarnokot. A hallitól oszlopos folyósó vezet a hátsó termekhez.

K.M.:

Györgyi Kálmán emlékkiáll. az Ip.Müv.Muzeumban.
Nemz.Ujs. 1934.máj.19. 11.1.

MDK

György Dénes

Épitészeti tervét állitotta ki a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

MDK

György Dénes

Éber L.: Erzsébet királyné emlékszobra. MI 1916. 22o.l.

MDK

György Dénes

Dijkiosztások.
Képzőművészet 1934. 47.l.

MDK

György Dénes

Bierbauer V.dr.: A háboru előtti Budapest épitészete. Évk. KMP. 1929. 171.l.

Gyöngyi Dénes

I71.1.

MDE

Györgyi Dénes

A Ferenc József fogadalmi templom szűkebbkörű tervpályázatára beérkezett tervek ki volt állitva a Magyar Mérnök- és Épitész Egyletben.

Cikk: A Ferenc József fogadalmi templom tervei.

Épitő Ipar - Épitő művészet, 1927. aug. 1.

Gyöngyi Dénes tanár

Iparművészeti Iskola jubilárius kiállításain szerepelt

M. 930. XI. 15.

Györgyi Dénes professzor

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállítás helyiségeit készíti elő.

MH. 930. XI. 16.

Gyöngyi Dénes (?)

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán tanítványai építészeti szakrajzzal és tervezéssel szerepeltek.

PN. 930.XI.16.

Györgyi Dénes

szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

MFL 1933. IV. 19.

Gyöngyi Dénes

építési Tehetsége 1908-14 között bon-
takozik ki.

Kacsz Gyula: A butorstilusok. Bp. 1962. Kossuth k., 268 l., ill., kópos.

218.l.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

tervei szerint felépült balatonelmádi-i hősi emlékmünet nagy ünnepség keretében felavattár.

Vállalkozék Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

jun. 12. sz. 6. old.

MDK

György Dénes

Nemes, egyszerű klasszicizáló művészetet produkál.

Dr.F.G.: Építőművészet a Képzőműv.Társ. jub.kiáll.-án.

Épitő Ipar - Épitő Művészet,1922.jun.15. 96.lap

MDK

György Dénes

Magyar Iparmüvészet 1934. 129.l.

MDK

György Dénes

Erzsébet királyné emlékművenek pályamüve 192o.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

György Dénes

Erzsébet királyné emlékművének pályamüve, 192o. tollr.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Györgyi Dénes

Részlet királyné emlékművének pályaműve, 1920. bolíz.

MDK

György Dénes

Az uj épitészet. Vállalkozók Lapja 1933. jan.5.
4.l.

.

MDK

György Dénes

Magyar Iparművészet 1939. 61.l.

Györgyi Dénes
iparművész

Belsőépítészeti, kiállításrendezési
munkákat végzett.

A magyarországi műv. tört. I. 531.
Corvina 1971.

Györgyi Dénes

aláirása is szerepel annak a fényképnek a hátlapján, mely Walter Gropius budapesti előadása alkalmából, 1934.febr.5-én készült.

Bodri Ferenc: Gropius pesti fényképe. - Magyar Építőmüvészet, 197o.1.sz. 54. 1.

Györgyi Dénes

szerepét és tevékenységét 1918 őszén az iparmüvészeti oktatásban emliti, illteve ismerteti

Rónay György: Intézkrdések és tervek a müvésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Müvtört.Ért. 197o.2.sz. 141-147. 1.

145. 1.

MDK

György Dénes Iparmüv.Isk. tanára

Schäfer F: A barcelonai világkiáll. magyar pavil-
lonja. Magy.Iparmüv. 1929. 95 l.

MDK

György Dénes

Jubilál az Iparműv. Társ. Szinházi Élet, 1935.4.sz.
64 l.

H. D. K.

GYÖRGYI Dénes épitész

1886 - 1956

Debrecen Déri múzeum 1926-28 kép

Babogh István: Debrecen, 64. l.

[redacted]

György Dénes müépitész, r.tanár, 1937.
párisi világkiáll. magy.pavillon

O.M.Kir.Iparmüv.Isk. 1936-37 - 1940-41. tanéveinek tört. Iparmüv.Isk. Évk. 1880-1941. Bp.1942.

MDK

Györgyi Dénes, a Képzőmüv. Társ. épitészeti dij

A téli kiáll. dijai. Nemz. Ujs. 1934. jan. 28. 27 l.

M.D.K.

Györgyi Dénes építén

A debreceni Déri huzeum épületének tervezője.

Barbiró Virgil: Debrecen. Bp. 1954 40

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés

kiskunhalasi iskoláját és Kós Károllyal közösen tervezett Vásármajor utcai iskoláját emliti szerző ama épületek között, melyekben egzotikus emlékek megnyilatkoznak.

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Vámos Ferenc: Egzotikus emlékek az ujabb magyar épitészetben.

250. old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Györgyi Dénes

A Debreceni és Keszthely-i muzeumok, sport-stadiumok és a Debrecen-i diák-otthon, a Veszprém-i egyetemi épületek tervezője. Számos középületet tervezett Törökországban.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 3341

1141.

Györgyi Dénes

Született 1886 április 25-en Budapesten. Építész. Több díj nyertese. A Torino, Barcelona, Paris és Brüsszel-i nemzetközi vásár pavillonjait /magyar/ tervezte.

Fehér Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334/1141.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Gjörgji Dénes

1920 után, az akkor előretörő újnak csodálatában elvesztettük kapcsolatainkat nemcsak Lechnerrel, hanem környezetének nem egy zseniális tagjával is: elsősorban Lajta Béla, Málnai Béla, vagy Gjörgji Dénes és Medgyasszay István speciális szárdeleji műveivel.

Vámos Ferenc: Lechner Ödön emlékezete.

Új Szás VII. évf., 1. sz. 1967. jan., 113. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Györgyi Dénes

A vall. és Közokt. min-
fentit, az Iparművészeti
Iskola óraadó tanárát
segédtanárra kinevezte.

Épitő Ipar
1913. 355. l. (Kinere-
zések.)

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Kálvária

(Ld. Caracci hamis szignatúrájával.)

Vászon, olaj, 162 × 100 cm. (Első emeleti fog
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki
tár. Esztergom, II., 1875., 43. szám
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírás
Magyar Sion, XVI., 1885., 763. l. — M
laghy II., 488. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Pietà

Réz, olaj, 18 × 15 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 529. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Krisztus siratása

Fa, olaj, 42 × 30 cm. (42. szoba.)
Maszlaghy II., 357. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Madonna és alvó Jézus

Vászon, olaj, 93 × 41 cm. (26. szoba.)
Maszlaghy II., 121. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Mater dolorosa

Réz, ovális, 14 × 11 cm. (26. szoba.)
Maszlaghy II., 379. szám.

OLASZ FESTŐ, XVIII. század

Györgyi Dénes

cikk

Elek Artur. A magyar iparművészet jubileuma.
Magyar Iparművészet

1930. 189, 195, 205. l.

MDK

György Dénes

Magyarság képes mell. 1937. febr. 7.

Györgyi Dénés

erő

Budapesti Hírlap

1928. okt. 6.

(A Budapestet elcsu-
fító bodék, reklá-
mok és postálok ellen.)

543

1908.

gban 1833 deczember 16-án.
któber 13-án.

dult, ~~de~~ szembenéz. Haja, szemöl-
akálla barna. Házi sapkája piros,
a fekete, felöltője pedig szürke.
olás tervezete szemlélhető. Jel-

8:29.5 cm.--
er 5-iki 12315 sz. leirat alapján
ttetett 1909. január 20-án (104 ex

Györgyi Dénes

cród

Budapesti Hírlap

1937. junius 25

(A magyar pavillon.)

Györgyi Dénes

Casa Bella 1935

A májusi számban ~~ugyanez a lap~~ a brüxellesi kiállítás legjobb pavillonjai közé sorolja a Györgyi Dénes tervezte magyarházat.

Tér és Forma
1935. 6. 7.

Györgyi Dénes

cród

z

Csaba Rezső:

Ami nem épült föl.

Hid. 1940. dec. 13.

12. szám. Keppel

Kiállítási csarnok

a Városligetben.

Kós Károlyal

közösen készített

(rossz) terv.

SÁRKÖZI

(ERDŐDI MIHÁLY SZÍNES FELVÉTELE)

Gottfried Daniel

Wód

Čraków. Fiatal épitészek

M. Iparmuvesz 1908.

125 l

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-rő

ly összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190 ..... évi .....

bérnegyedre eső részletet, a ..... -i m. kir. posta- és távirda

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt ..... -n, 190 ..... évi ..... hó 1-én.

Györgyi Dénes

l.

Csakó György

218. l.

A magyarok írlás.

é. n.

MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK
ORSZÁGOS TANÁCSA
BUDAPEST, FŐHERCZEG SÁNDOR-UTCZA 28.

558. sz.

A Múzeumok és Könyvtárak C
hó 7. és 8. napjain Nagyváradon tar
Fölkérem az Országos Szövets
érdeklődőket, hogy a közgyűlést n
tassanak.

Budapesten, 1911. szeptember

Kiváló ti

WLASSIC

Györgyi Dénes

cíd

Évk Déri 1934. 12. l.

SCHW

Györgyi Dénes

1936. febr. 1. Előadás tartott:
A modern magyar építő-
művészet fejlődése és a
magyar építőművészetnek
az amsterdami kiállí-
táson való szereplése
címen a Déri Múzeum-
ban.

Erk Dezső 1936. 81-1.

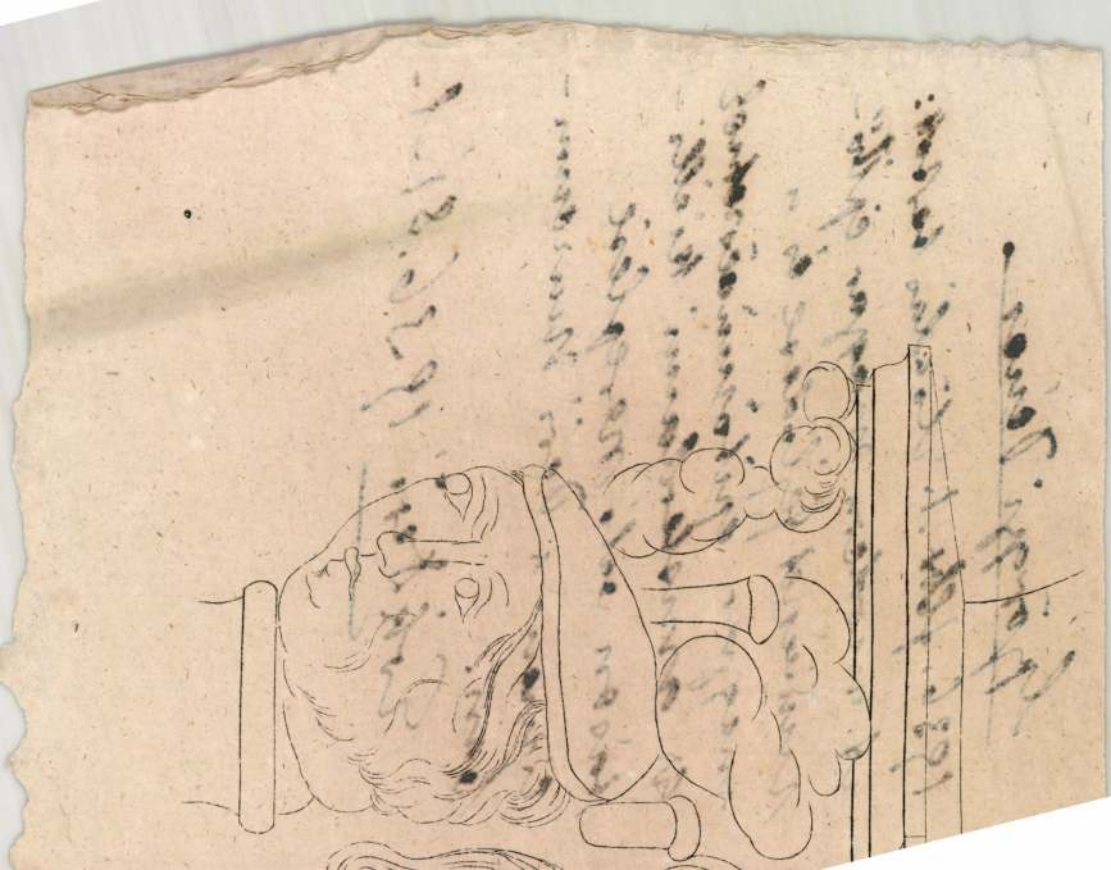

Györgyi Dénes

1936. jan. 4. Előadást tartok A brüsszeli világkiállítás érdekességei és annak tanulságai.

Erik Dezső. 1936. 81. l.

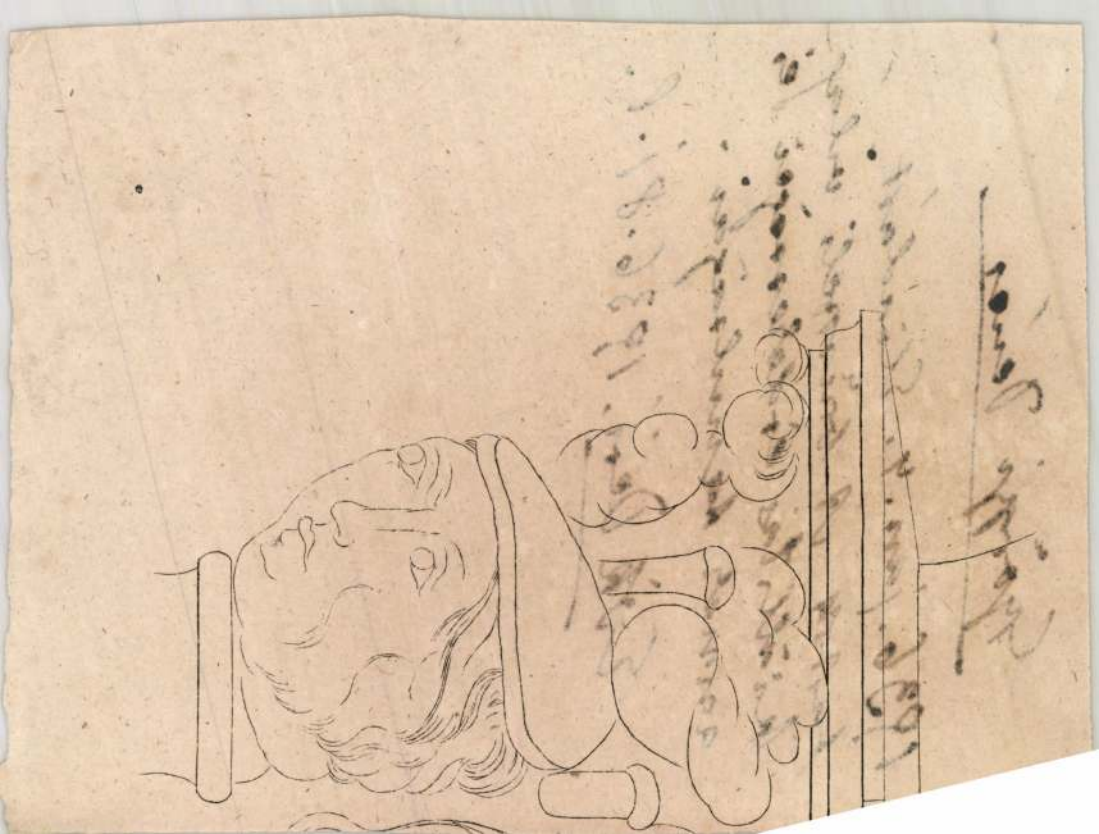

Györgyi Dénes

1910. Szent Imre templom pályázatán I díj.

Erdő

Egyházi Műipar

1910. 4 i. l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Györgyi Dénes

c.

ÉIÉM. 1930. 3-4. sz.

11. c.

MOBKA.

e? .....

.....

.....

ztályát elvégezte-e? .....

aros- és kereskedőtanonc iskola II-ik osztályát

.....

yászatot, kereskedelmet s iparszerűen folytatott

n belül 3 év óta akár egyfolytában, akár meg-

ban)? .....

lői minőségben van-e alkalmazásban? .....

, vagy magánszolgálatban ugyannál a munkaadónál

a állandóan van-e alkalmazva? .....

n át alkalmazva? .....

tiszt-e? .....

.....

.....

kséges mennyiség a központi választmánynál
9. sz.) kapható.

Székesfővárosi házinyomda 1914.

Györgyi Denés
Amnépiten

l.

Erődi – Bodnár

86. l.

Cmelkov
a Bp. hfo IV. ker
Ujsp. Zsigmond J. reálisa
fmáll. 75. cof-re
1931

34. kép. *Az apostolvértanuságok mestere, 1490 körül : Félix, Regula és Exuperantius lefejezése.*

Rhinoceros tichorhinus X. 45.

Györgyi Dénes

l.

Ezer Kortárs

104. l.

Györgyi Dénes

ind

Sör Vezető. 9. l.
10. l.

1939

Tali)
Szenteltvíztartó, színes fajánsz, Nepomuki Sz. János alakjával és 1768-as évszámmal.

Magyar?

Györgyi Denés

fl.

Forum

1935–

188 l.

Europa. lapterjesztő és könyvkiadó

Budapest

V. Rothermere u. 12

Györgyi Dénes

vód

Forum

1935, 177. l.

(Magyar építészek sikere Amsterdamban)

Desecrke

BUDAPEST
42 II. 16-8

Györgyi dénes

vród
2

é. n.

Fiebermodnúv

135. l.

Római legio V. 263.

X

ony

termérzet.

Györgyi Dénes

rod
2

Falusi Ebek:
Tudósítás és bírálat a párizsi világkiállításról.
Az Est - 1937 jún. 5.

Györgyi Dénes

vod
i

Fabinyi Lily. A
Vár koronázási disz-
ruhája. A Nap 1916
dec. 22.

Versecki ásatás VII. 164.

GYÖRGYI DÉNES: RÉSZLETEK A MAGYAR PAVILLON KERTJÉBŐL
D. GYÖRGYI: GARTENTEILE DES UNGARISCHEN PAVILLONS — DÉTAILS DU JARDIN DU PAVILLON HONGROIS — VIEWS OF THE GARDEN OF THE HUNGARIAN PAVILION

Györgyi Dénes

GYÖRGYI DÉNES: A PÁRISI KIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJÁNAK BELSŐ RÉSZLETEI. FEDETT UDVAR A FŐLÉPCSŐVEL

D. GYÖRGYI: INNENANSICHTEN DES UNGARISCHEN PAVILLONS AUF DER PARISER WELTAUSSTELLUNG. FESTHOF — DÉTAILS D'INTÉRIEURS DU PAVILLON HONGROIS À L'EXPOSITION DE PARIS. COUR D'HONNEUR — INTERIOR OF THE HUNGARIAN PAVILION

 -41. n.

Györgyi újmagyép. II

GYÖRGYI DÉNES : A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA

D. GYÖRGYI : UNGARISCHER PAVILLON AUF DER PARISER WELTAUSSTELLUNG — PAVILLON HONGROIS À L'EXPOSITION UNIVERSELLE DE PARIS — THE HUNGARIAN PAVILION AT THE PARIS WORLD EXHIBITION

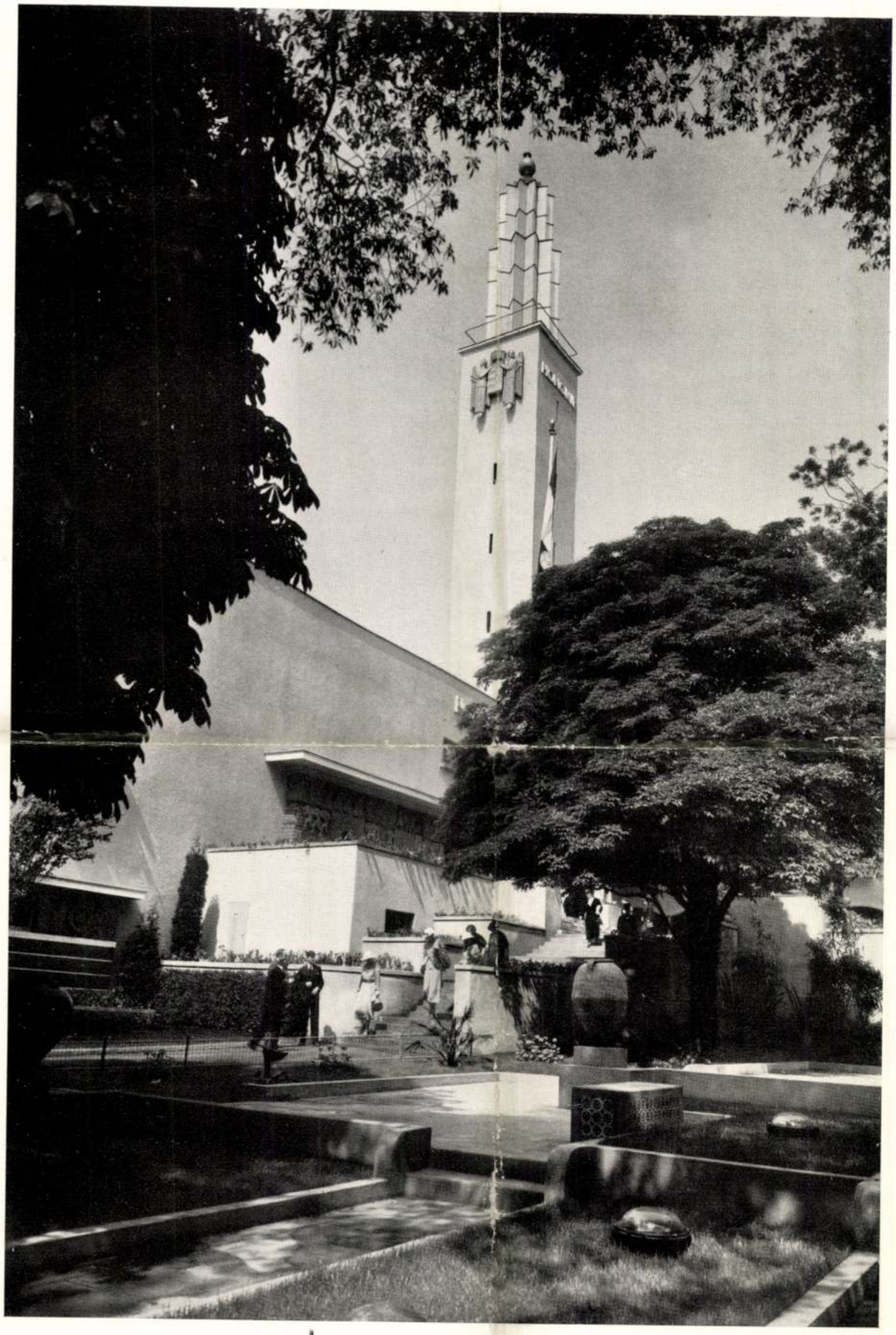

GYÖRGYI DÉNES: A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS MAGYAR PAVILLONJA

D. GYÖRGYI: UNGARISCHER PAVILLON AUF DER PARISER WELTAUSSTELLUNG — PAVILLON HONGROIS À L'EXPOSITION UNIVERSELLE DE PARIS — VIEWS OF THE GARDEN OF THE HUNGARIAN PAVILION

37 - 40. l.

Györgyi újmagyár II. - 27 képek

Györgyi Dénes

l.

B: A m. formalisko
tört. epit. mukk.
1894-1914

Jánszky 1929

28. 43. l. 45. l.
93 l. 94. l.

Jánoshegy h. n. V. 165.

Györgyi Dénes

épitész

lásd életrajz

Karczagmagyállam

524. h.

és képek

MDK

Iparmüvészeti Isk.személyzete 1934-35-1935-36.

Györgyi Dénes müépitész

Iparmüv.Isk.Évk. 1934-36. Bp. 1936.

MDK

György Dénes

nagy aranyérmet kapott

M. Képzőműv. Egyesülete... kitüntetései.
Képzőművészet, 1935. 12.o.

MDK

György Dénes és Román Ernő építészek

tervezték az Elektromos Művek Markó-uccai épületét. A Lechner Ödön-emlékérmet az 1932. évit, Budapest Székesfővárosának ítélte oda az Lechner Ödön Társaság.

Az elmult hat év legszebb uj épületei Lechner Ödön emlékérmet kaptak.
Pesti Napló. 1934. jun. 17. 11.1.

Györgyi Dénes, építész.

14. A debreceni Tisza István Tud.Egy. tanári lakó épülete:
   a/ Egyik tipus-ház. 14.1.
   b/ Épületcsoport. "
   c/ Tipus-ház. "
15. A Debreceni Tisza István Tud.Egy. ifjusági sporttelepének terve. 14.1.
16. A debreceni Tisza István Tud.Egy.uj internátusának terve. 14.1.

Klebelsberg emlékkiállítás. Tárgymutató, 1933. 13,14.l.

DK

Györgyi Dénes, építész.

14. A debreceni Tisza István Tud. Egy. tanári lakó épülete:

a/ Egyik tipus-ház. 14.1.

b/ Épületaszport. "

c/ Tipus-ház. "

15. A Debreceni Tisza István Tud. Egy. ifjúsági sporttelepének terve. 14.1.

16. A debreceni Tisza István Tud. Egy. uj internátusának terve. 14.1.

13,14.1.

Györgyi Dénes
életrajzából
törlendő a
zebegényi templom!

Jan 2

MEGHÍVÓ.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET

MŰ ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

a IV., Reáltanoda-utca 13-15. sz. székházban

1937. évi november hó 29-én, hétfőn d. u. pontosan fél 7 órai

kezdettel ülést tartanak, amelynek tárgya:

GYÖRGYI DÉNES műépitész-tanár előadása:

Magyarország az 1937. évi párisi világkiállításon.

(számos vetített képpel)

(A párisi világkiállítás tanulságai; a magyar pavillon épülete és kiállítási termei.)

Ez előadásra t. Címet teljes tisztelettel meghívják

Vendégeket szívesen látunk.

a Szakosztályok Elnökségei.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 1-853-30.

1937 NOV 24

ARADI 38 ÁRAT

ZÉL BÉRMENTESÍTVE

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Naggságos

Müemlékek Országos Bizottsága

úrnak

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

BUDAPEST,

Győrszi Dénes

épitész

Mérnökök Nyomdája. 4339.

Györgyi Dénes

ORSZÁGOS MAGY. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT SZÉP OTTHON — BOLDOG ÉLET KIÁLLÍTÁSA.

Társulatunk félszázados fennállásának ünnepi kiállítása nagy erkölcsi siker fényét árasztja iparművészetünkre. A magyar anyagok szépségének s a magyar formaakarásnak győzelmét jelenti ország-világ előtt. Iparművészeti kultúránk elmélyítésére kedves tagtársaink és a nagyközönség számára a kiállítás tartama alatt

minden pénteken délután 6 órakor ismeretterjesztő előadások

lesznek a kiállítás körtermében (Üllői-út 33—35), melyekre tisztelettel meghívjuk. E havi előadásaink sorrendje a következő:

GYÖRGYI DÉNES műépítész-tanár, társulatunk választmányi tagja:
A brüsszeli világkiállítás és a magyar iparművészet
(100 vetített képpel) — december 13-án.
(A belga kiállítás érdekességei, iparművészetünk szereplése és jövője.)

DR. NÁDAI PÁL író, a Magyar Iparművészet főmunkatársa:
A lakásművészetről — december 20-ikán. (Vezetéssel.)
(Az otthonberendezés kényelme, szépsége és technikája itthon és a külföldön.)

DR. CZAKÓ ELEMÉR nyug. államtitkár, társulatunk tiszteletbeli tagja:
A szép könyvről — december 27-ikén.
(A betűk, az elrendezés és a kísérő képek művészi együttese. Tanulságok a könyvkedvelők számára.)

Az újév után tartandó előadások részére a következők közreműködését sikerült megnyernünk: *Benkő* Sándor, *Feyérné Kovács* Erzsébet, *Gerevich* Tibor, *Gerő* Ödön, *Girardi* Tibor, *Glatz* Oszkár, dr. *Madarassy* László, dr. *Németh* Antal, *Szablya* János.

Az előadások mindig délután 6 órakor kezdődnek. T. tagjaink a tagsági jegy felmutatásával díjmentesen léphetnek be. Nem tagoknak a belépődíj 50 fillér.

HUNGARIA

Budapest

ucca

úrnak

HUNGARIA

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

ORSZÁGOS MAGY. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT SZÉP OTTHON — BOLDOG ÉLET KIÁLLÍTÁSA.

Társulatunk félszázados fennállásának ünnepi kiállítása nagy erkölcsi siker fényét árasztja iparművészetünkre. A magyar anyagok szépségének s a magyar formaakarásnak győzelmét jelenti ország-világ előtt. Iparművészeti kultúránk elmélyítésére kedves tagtársaink és a nagyközönség számára a kiállítás tartama alatt

minden pénteken délután 6 órakor ismeretterjesztő előadások

lesznek a kiállítás körtermében (Üllői-út 33—35), melyekre tisztelettel meghívjuk. E havi előadásaink sorrendje a következő:

GYÖRGYI DÉNES műépítész-tanár, társulatunk választmányi tagja:
A brüsszeli világkiállítás és a magyar iparművészet
(100 vetített képpel) — december 13-án.
(A belga kiállítás érdekességei, iparművészetünk szereplése és jövője.)

DR. NÁDAI PÁL író, a Magyar Iparművészet főmunkatársa:
A lakásművészetről — december 20-ikán. (Vezetéssel.)
(Az otthonberendezés kényelme, szépsége és technikája itthon és a külföldön.)

DR. CZAKÓ ELEMÉR nyug. államtitkár, társulatunk tiszteletbeli tagja:
A szép könyvről — december 27-ikén.
(A betűk, az elrendezés és a kísérő képek művészi együttese. Tanulságok a könyvkedvelők számára.)

Az újév után tartandó előadások részére a következők közreműködését sikerült megnyernünk: *Benkő* Sándor, *Feyérné Kovács* Erzsébet, *Gerevich* Tibor, *Gerő* Ödön, *Girardi* Tibor, *Glatz* Oszkár, dr. *Madarassy* László, dr. *Németh* Antal, *Szablya* János.

Az előadások mindig délután 6 órakor kezdődnek. T. tagjaink a tagsági jegy

MEGHÍVÓ.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET
MŰ ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1936. évi január hó 20-án, hétfőn d. u. 1/2 7 órakor
ülést tartanak, melynek tárgya

GYÖRGYI DÉNES műépítész tanár előadása:

A bruxellesi világkiállítás művészi eredményei és annak tanulságai. (100 vetített képpel)

A világkiállítás elhelyezése, terjedelme, felépítése és annak építőművészeti megoldásai. A belga nemzet kiállítási épületei: A kiállítás főtere, főutjai, annak a vizitechnikai művei, szökőkutak stb. Az esti kivilágítás, fénytechnikai művek. Kertművészeti megoldások. A belga nemzet aranykorát jelentő 200 év előtti Vieux Bruxelles feltámasztása régi épületeivel s annak régi életével. Az attrakciós park.

A külföldi nemzetek kiállításainak ismertetése. Anglia, Franciaország, Italia, Hollandia, Norvégia, Svédország, Dénia, Csehország, Svájc, Finnország, Ausztria kiállításai. Végül Magyarország részvétele.

Vendégeket szívesen látunk.

A szakosztályok elnökségei.

Györgyi Dénes

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-utca 13-15. Telefon: Aut. 85-3-30.

JAN 15 MA MÁR NÉLKÜLÖZHETETLEN BERMEN TESTVÉR

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Magyar Művészeti Könyvek. I. – Új magyar építőművészet. Sajtó alá rendezte Györgyi Dénes. Buday István kiadása. Budapest, 1935. (16 l.) + 168 tábla. P. 25.–

I. k.
II. k. 1938

A tulajdonképen csak képekből álló könyv elé Ugron Gábor írt lelkes és meleghangú előszót. A könyv szerzői az építészek, maguk a művének, akiknek alkotásait szerző szerinti betűrendben Györgyi Dénes, valamint Dr Hültl Dezső és Kozma Lajos válogatták ki nagy szakértelemmel és anyagismerettel.

A 168 oldalon felsorakozó felvételek rövid ideig tartó-, de szép győzelemmel végződő harcról számolnak be; arról a harcról, amit az úttörő építéseknek a sokszor tapasztalt, hivatalos tényezők és magánosok részéről megnyilatkozó ellenvetésekkel kellett folytatni. ~~Helyesebb~~ A fényképek összeállítását csak dicsérni lehet. Sajnáljuk azonban, hogy a betűrendes összeállítás helyett nem kronológiai rendszerben adták az anyagot. A könyv kiállítása, ~~azon~~ a klisék, a papír és a nyomás minden ~~dicséretel~~ elismerést megérdemelnek. Csak az a kár, hogy igen magas ára folytán igen kevesen ~~fogyak~~ szerezhetik meg, így a könyv elsőrendű célja, hogy a modern építészet úttörőinek ~~uttor~~ könnyítsen, némileg hátterbe kényszerül a bibliofil pompa és egyéb szempontok mellett.

Nagy Z. András.

Györgyi Dénes

Írta Nagy Zoltán dr.
Tőle megkérdeni, hol jelent
meg a cikk.

Györgyi Dénes

Tanári lakóházak a nagyerdei klinika-telepen Debrecenben 1928.

wod. edi. Nyclas. kell

Ecs Debreceni képeskönyv 1934 44. l.

A Déri Múzeum épülete Münnich Aladárral közösen 1930.

u. o. 48, 49. l.

94. l.

Országos Közművelődési Tanács

IX. 42.

szerre életrekelnek. Sohase tanul részletekben. Egészben tanul, aminthogy egészben is fejezi ki az egészet.

Most, hogy újra hallottam őt, itten és vidéken is, összegezni próbálom róla való rég kialakult benyomásaimat, levázolom művészi egyéniségét, mely szervesen hozzátartozik müveltségünkhöz. Budapesti szavaló-délelőttjén fiatal munkásokból, munkáslányokból álló szavalókart is vezényelt. Ez a szavalás tömegművészete. Karmesteri pálcájának lendítésére dagadnak, apadnak a hangok.

Amint a kar egy kínai verset szavalva a háború áldozatainak nevében azt kiáltja, hogy «császár, császár», a fönség borzongott át idegeimen, a tiszta fönség, oly érzés, mely nézőtéren ritkán jut részemül. A hatás megrázó és fölemelő volt.

Kosztolányi Dezső

KÉPZŐMŰVÉSZET

KIÁLLÍTÁSOK

A Munkácsy-céh kiállítása az Ernst Múzeumban az elsekélyesedésnek ama tüneteit mutatta, amelyek a kellő válogatás nélkül összeverődött művészeti egyesületekben kikerülhetetlenek. Alakulásakor hirdetett célja az volt, hogy társadalmunk jómódú része és legjava művészetünk között szorosabb kapcsolatot létesítve, könnyítsen jó művészetünk válságos helyzetén. Alapítói úgy képzelték a dolgot, hogy a kiállítások állandóan magas színvonalával már eleve biztosítékot nyújtsanak a művészethez nem sokat értő, de a céhben megbízó tehetős vásárlóknak. Sajnos, e harmadik kiállítása sem felel meg a szigorú szelekció elvének, bőségesen van benne selejtes anyag is, melynek semmi keresnivalója elite-kiállításokon. Eféle holmi maradjon csak a Műcsarnokban, kár más gyüjtőnév alatt új érvényesüléshez juttatni.

A tárgymutató közli a céh gyüjtő tagjainak névsorát is. Alig egy-két kivétellel csupa ismert nevet olvasunk, ugyanazokét, akik egyebütt is vásárolnak. Felsorolásuk itt is tanuskodik arról, hogy a magyar történelmi arisztokrácia nem érdeklődik a magyar képzőművészet iránt, mint ahogyan teljesen visszavonult minden egyéb kultúrális törekvés támogatásától is.

Nem sok értelme volna, ha a kiállítás kiemelkedő művészeit felsorolnók, ugyanazok, mint másutt. Különben sem erőltették meg nagyon magukat, nem is csoda, hiszen az egymással sok művészt összekeverő kiállítások régen lejárták magukat, különösen, ha olyan kiméletlenül rendezettek, mint ez a tárlat, mely még annyi figyelemmel sem volt irántuk, hogy egymás mellé akassza képeiket. Új tehetségekkel nem találkoztunk itt és fejlődésről csak ~~Basilides~~ Barna egyik nagyméretű kompozíciója tanuskodik, amely kissé ingatagon elvont monumentalitásra törekszik.

Az Iparművészeti Iskola 50 éves jubiláris kiállítása számára az Iparművészeti Múzeum földszinti csarnokába ideiglenesen új architekturát építettek, mely nyugodt tagozódásával, világító fehér falaival és szép térbeosztásával sikerülten keretezi a kiállítás anyagát. Az erdeti lechneri csarnok ugyanis olyan zseniálisan nagyigényű, hogy elvonja a figyelmet és különben sem illik a mai iparművészeti törekvésekhez. Az architektura és rendezés *Györgyi Dénes* tudását dicséri és követendő példa arra, hogy miképpen kell egy mai tárlatot megrendezni.

A kiállítás egyrészt a növendékek elérte kész eredményeket mutatja be, másrészt a tanítás módját is. Meggyőződhetünk arról, hogy az iskola növendékeinek lelkiismeretes rajzoktatást és minden iparművészeti eljárásban alapos kiképzést nyújt. Az eredmény tetszetős átlag, jobb ama színvonalnál, melyen iparosaink nagy tömege áll, de az elért nívó még sem kielégítő. Új kezdeményezések merész kivitele is hiányzik, jó egypár évtizeddel cammogunk a külföld mögött. Mert hiszen nem elég, ha az álrenaissance, álgotika és álbarok üres pózait elhagyjuk és valami polgáriasan szűkmarkú naturalizmusnál megállunk. — Új stílusalakítás kellene, de ebben az irányban az oktatás gyakran csak tapogatózik. A tanári karban alig akad úttörő alkotó-művész, az intézet számos részében maradiság uralkodik. Igaz ugyan, hogy az Iparművészeti Iskola a múlt lelketlen utánzását általában megtagadja, bár még mindig van egy osztálya, ahol

Nyugat 1930 dec. 1

történelmi stílusokban való komponálást tanítanak, de amit a régi helyett újat nyújt, csak megállás a fél úton, a régi ornamentika eltünt, de a struktura terén nem sok változott. Ezért persze elsősorban nem a tanári kar felelős, az iskola állami intézmény, melynek a kormányzat képzőművészeti politikájához kell alkalmazkodnia. Ennek tehetségtelensége pedig előírja az epigonkodást és alkalmasint még az ilyen szerényen és óvatosan mai kiállítás sem kedvére való.

Egry József kiállítása a Tamás-galériában egyik legfigyelemreméltóbb eseménye zsúfolt kiállítási életünknek. Egry művészete a legkülönállóbb, legeredetibb, legegyénibb megnyilatkozás, senkihez sem hasonlít. Szavakkal nagyon nehezen jellemezhető, a hagyományos művészeti fogalmak, kifejezések egytől-egyig cserben hagynak, ha hozzája közeledünk. Egészen különálló világban él, mely csakis az övé és nem könnyű az út, mely hozzá vezet. Nagyon sokat kell elfelejteni, ha álmainak világát vele együtt átélni akarjuk, az emberi lélek pedig renyhe és szívesen támaszkodik ismert kapcsolatokra. Ezért Egry sohasem válhatik nagy tömegek művészévé, aki ennyire letávolodik a megszokottól, örökre magányos utakon jár.

A leglírikusabb lélek összes festőink között, de semmiképpen sem szentimentális. Lírája férfiasan szenvedélyes, mélyhangú, elvonatkoztatott líra, amely szárnyalását mindig a világ végtelenségéből bontogatja. Legtöbbnyire a fény költőjeként szokták ünnepelni barátai, akik azt állítják róla, hogy a víz, a levegő változékony, illanó, szinte immateriális fényjelenségei izgatják és foglalkoztatják alkotó fantáziáját. Ez csak annyiban igaz, hogy legtöbbnyire eféle témákba öltözteti mélyről felharsogó himnuszait, de nem adja művészetének lényegét. Ez mohón gyötrelmes beléolvadás, eggyéválás a valóság külseje mögött ható kozmikus erőkkel, amely elhanyagol minden külső megjelenést, vonalat, színt és megszokott térbeli elhelyezkedést. A külső valóságot festőink között senki sem veti meg ennyire a vizió belső igazságáért. Lírája nem tetszetősen csengő dalokra hangolja őt, hanem hörögve előtörő, magasba szálló heroikus himnuszokra. Különös világba ragad, ahol a tér és a benne elhelyezkedő tárgyak formáinak feloldott emléke valóságos ultraparoxizmusban ég, ahol nincsen megnyugvás, nincsen olcsó gyönyörködés, hanem csak örök vajudás és örök sóvárgás van, amely szétolvaszt, felszí mindent, amit magába burkol, hogy így a világ igazi mélységeit feltárja. Azok az izzó fénysugarak, fénynyalábok, amelyek széttörik vagy tagolják kompozícióit, a külső világban sehol sincsenek, erőszakosan átalakító harcuk csupán a művész forrongó lelkében játszódik le.

Ez a gyötrelmes küzdelem a kifejezhetetlen kifejezésért néha túljár a megoldhatóság határain, néha csak sziszifusi gyötrődés, amelynek gomolygásából nincsen kivezető út. De legjobb alkotásain Egry túljut ezen a küzködésen, már nem műve alakítja őt, hanem ő maga művét és ilyenkor egyszerre nagy mélységek és végtelen szemhatárok tárulnak fel előttünk.

Ilyen küzdelemhez hogy illenék a megszokott festői kifejezésmódok és aprólékos fogások, hogy illenék a szinek olvadékony bujasága? Új technikát alkot magának, papírra fest pasztelszerűen vékonyan alkalmazott festéklazurokkal és csak néhány tompán haragos színt használ. Izgatott kontúrjait megismétlő árnyékokkal támasztja alá, délibábszerűen lebegő bizonytalanságba öltözteti vizióit, melyek harsogó dallamtalansága a mai atonalis zenére emlékeztet.

Farkas Zoltán

Nyt. 1930 dec. 1.

E cikk címe: Farkas Z.: Kiállítások.

szerre életrekelnek. Sohase tanul részletekben. Egészben tanul, aminthogy egészben is fejezi ki az egészet.

Most, hogy újra hallottam őt, itten és vidéken is, összegezni próbálom róla való rég kialakult benyomásaimat, levázolom művészi egyéniségét, mely szervesen hozzátartozik műveltségünkhöz. Budapesti szavaló-délelőttjén fiatal munkásokból, munkáslányokból álló szavalókart is vezényelt. Ez a szavalás tömegművészete. Karmesteri pálcájának lendítésére dagadnak, apadnak a hangok.

Amint a kar egy kínai verset szavalva a háború áldozatainak nevében azt kiáltja, hogy «császár, császár», a fönség borzongott át idegeimen, a tiszta fönség, oly érzés, mely nézőtéren ritkán jut részemül. A hatás megrázó és fölemelő volt.

Kosztolányi Dezső

KÉPZŐMŰVÉSZET

KIÁLLÍTÁSOK

A Munkácsy-céh kiállítása az Ernst Múzeumban az elsekélyesedésnek ama tüneteit mutatta, amelyek a kellő válogatás nélkül összeverődött művészeti egyesületekben kikerülhetetlenek. Alakulásakor hirdetett célja az volt, hogy társadalmunk jómódú része és legjava művészetünk között szorosabb kapcsolatot létesítve, könnyítsen jó művészetünk válságos helyzetén. Alapítói úgy képzelték a dolgot, hogy a kiállítások állandóan magas színvonalával már eleve biztosítékot nyújtsanak a művészethez nem sokat értő, de a céhben megbízó tehetős vásárlóknak. Sajnos, e harmadik kiállítása sem felel meg a szigorú szelekció elvének, bőségesen van benne selejtes anyag is, melynek semmi keresnivalója elite-kiállításokon. Eféle holmi maradjon csak a Műcsarnokban, kár más gyüjtőnév alatt új érvényesüléshez juttatni.

A tárgymutató közli a céh gyüjtő tagjainak névsorát is. Alig egy-két kivétellel csupa ismert nevet olvasunk, ugyanazokét, akik egyebütt is vásárolnak. Felsorolásuk itt is tanuskodik arról, hogy a magyar történelmi arisztokrácia nem érdeklődik a magyar képzőművészet iránt, mint ahogyan teljesen visszavonult minden egyéb kultúrális törekvés támogatásától is.

Nem sok értelme volna, ha a kiállítás kiemelkedő művészeit felsorolnók, ugyanazok, mint másutt. Különben sem erőltették meg nagyon magukat, nem is csoda, hiszen az egymással sok művészt összekeverő kiállítások régen lejárták magukat, különösen, ha olyan kiméletlenül rendezettek, mint ez a tárlat, mely még annyi figyelemmel sem volt irántuk, hogy egymás mellé akassza képeiket. Új tehetségekkel nem találkoztunk itt és fejlődésről csak *Basilides* Barna egyik nagyméretű kompozíciója tanuskodik, amely kissé ingatagon elvont monumentalitásra törekszik.

Az Iparművészeti Iskola 50 éves jubiláris kiállítása számára az Iparművészeti Múzeum földszinti csarnokába ideiglenesen új architekturát építettek, mely nyugodt tagozódásával, világító fehér falaival és szép térbeosztásával sikerülten keretezi a kiállítás anyagát. Az erdeti lechneri csarnok ugyanis olyan zseniálisan nagyigényű, hogy elvonja a figyelmet és különben sem illik a mai iparművészeti törekvésekhez. Az architektura és rendezés *Györgyi* Dénes tudását dicséri és követendő példa arra, hogy miképpen kell egy mai tárlatot megrendezni.

A kiállítás egyrészt a növendékek elérte kész eredményeket mutatja be, másrészt a tanítás módját is. Meggyőződhetünk arról, hogy az iskola növendékeinek lelkiismeretes rajzoktatást és minden iparművészeti eljárásban alapos kiképzést nyújt. Az eredmény tetszetős átlag, jobb ama színvonalnál, melyen iparosaink nagy tömege áll, de az elért nívó még sem kielégítő. Új kezdeményezések merész kivitele is hiányzik, jó egypár évtizeddel cammogunk a külföld mögött. Mert hiszen nem elég, ha az álrenaissance, álgotika és álbarok üres pózait elhagyjuk és valami polgáriasan szűkmarkú naturalizmusnál megállunk. — Új stílusalakítás kellene, de ebben az irányban az oktatás gyakran csak tapogatózik. A tanári karban alig akad úttörő alkotóművész, az intézet számos részében maradiság uralkodik. Igaz ugyan, hogy az Iparművészeti Iskola a múlt lelketlen utánzását általában megtagadja, bár még mindig van egy osztálya, ahol

történelmi stílusokban való komponálást tanítanak, de amit a régi helyett újat nyújt, csak megállás a fél úton, a régi ornamentika eltünt, de a struktura terén nem sok változott. Ezért persze elsősorban nem a tanári kar felelős, az iskola állami intézmény, melynek a kormányzat képzőművészeti politikájához kell alkalmazkodnia. Ennek tehetségtelensége pedig előírja az epigonkodást és alkalmasint még az ilyen szerényen és óvatosan mai kiállítás sem kedvére való.

Egry József kiállítása a Tamás-galériában egyik legfigyelemreméltóbb eseménye zsúfolt kiállítási életünknek. Egry művészete a legkülönállóbb, legeredetibb, legegyénibb megnyilatkozás, senkihez sem hasonlít. Szavakkal nagyon nehezen jellemezhető, a hagyományos művészeti fogalmak, kifejezések egytől-egyig cserben hagynak, ha hozzája közeledünk. Egészen különálló világban él, mely csakis az övé és nem könnyű az út, mely hozzá vezet. Nagyon sokat kell elfelejteni, ha álmainak világát vele együtt átélni akarjuk, az emberi lélek pedig renyhe és szívesen támaszkodik ismert kapcsolatokra. Ezért Egry sohasem válhatik nagy tömegek művészévé, aki ennyire letávolodik a megszokottól, örökre magányos utakon jár.

A leglírikusabb lélek összes festőink között, de semmiképpen sem szentimentális. Lírája férfiasan szenvedélyes, mélyhangú, elvonatkoztatott líra, amely szárnyalását mindig a világ végtelenségéből bontogatja. Legtöbbnyire a fény költőjeként szokták ünnepelni barátai, akik azt állítják róla, hogy a víz, a levegő változékony, illanó, szinte immateriális fényjelenségei izgatják és foglalkoztatják alkotó fantáziáját. Ez csak annyiban igaz, hogy legtöbbnyire eféle témákba öltözteti mélyről felharsogó himnuszait, de nem adja művészetének lényegét. Ez mohón gyötrelmes beléolvadás, eggyéválás a valóság külseje mögött ható kozmikus erőkkel, amely elhanyagol minden külső megjelenést, vonalat, színt és megszokott térbeli elhelyezkedést. A külső valóságot festőink között senki sem veti meg ennyire a vizió belső igazságáért. Lírája nem tetszetősen csengő dalokra hangolja őt, hanem hörögve előtörő, magasba szálló heroikus himnuszokra. Különös világba ragad, ahol a tér és a benne elhelyezkedő tárgyak formáinak feloldott emléke valóságos ultraparoxizmusban ég, ahol nincsen megnyugvás, nincsen olcsó gyönyörködés, hanem csak örök vajudás és örök sóvárgás van, amely szétolvaszt, felszí mindent, amit magába burkol, hogy így a világ igazi mélységeit feltárja. Azok az izzó fénysugarak, fénynyalábok, amelyek széttörik vagy tagolják kompozícióit, a külső világban sehol sincsenek, erőszakosan átalakító harcuk csupán a művész forrongó lelkében játszódik le.

Ez a gyötrelmes küzdelem a kifejezhetetlen kifejezésért néha túljár a megoldhatóság határain, néha csak sziszifusi gyötrődés, amelynek gomolygásából nincsen kivezető út. De legjobb alkotásain Egry túljut ezen a küzködésen, már nem műve alakítja őt, hanem ő maga művét és ilyenkor egyszerre nagy mélységek és végtelen szemhatárok tárulnak fel előttünk.

Ilyen küzdelemhez hogy illenék a megszokott festői kifejezésmódok és aprólékos fogások, hogy illenék a szinek olvadékony bujasága? Új technikát alkot magának, papírra fest pasztelszerűen vékonyan alkalmazott festéklazurokkal és csak néhány tompán haragos színt használ. Izgatott kontúrjait megismétlő árnyékokkal támasztja alá, délibábszerűen lebegő bizonytalanságba öltözteti vizióit, melyek harsogó dallamtalansága a mai atonalis zenére emlékeztet.

Farkas Zoltán

Nyugat
1930. dec. 1. 802.

MDK

Györgyi - Pogány - Tőry

A székesfővárosi árubódék tervpályázata. Magyar Építőművészez 1912. 5-6.sz.

M.D.K.

Györgyi [Dénes]. építész

Első díjat nyert a beszterce bányai Erdőigazgatóság épülletére kiírt pályázaton, de mivel a harmadik díjas Wälder féle terv alaprajzilag megfelelőbb nak bizonyult, a két tervet kombinálva építettek fel 1913-ban

Ed. Toran: Beitrag zur Erforschung der Architektur der zweiten Hälfte des 19. J.h-s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 2.sz.

21. old.

MDK

Körösfői Kriesch Aladár, György Dénes
müépitő és
Sidló feren szobrász

közös müve az oszlopcsarnokban.

Műcsarnok.- Kiállitás.
Az Erzsébet- emlékmü.
Müvészet.1913. 2o5-6.1.

MDK

György Dénes, Sidló Ferenc és Kőrösfői Kriesch Aladár

Az 1913-i Erzsébet-emlékmü pályázat. Pályamunkájukat a zsüri megvásárolta. Repr.

Müvészet 1913. 224.l.

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 185-330.

MEGHÍVÓ

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET MŰ- ÉS KÖZÉPÍTÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1940. évi április hó 22-én, hétfőn délután ½7 órakor az Egylet székházában (IV., Reáltanoda-u. 13/15.) tartandó ülésére, melynek tárgya:

GYÖRGYI DÉNES műépítész tanár előadása:

Az iparművészet és építő művészet szoros kapcsolatai és együttműködése.

(Visszapillantás a modern művészet mozgalmára a közelmultban; az iparművészet és építészet jelen helyzete; milyen irányba vezet a modern művészet jövő kialakulása?)

Ülés előtt 6 órakor a működő bizottság ülés. Ülés után vacsora.

Vendégeket szívesen látunk.

A szakosztályok elnöksége.

NYOMTATVÁNY

1940 ÁPR 18
NEMZETKÖZI VÁSÁR
MESSE FOIRE
BUDAPEST
1940 APR 26-MÁJ 6
KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Mérnökök Nyomdája, Budapest 6321.

Györgyi Dénes

Maróti Gézával együtt képviselte a Velencei Biennale magyar pavillonját 1909-ben.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

340 l.

MDK

Györgyi Dénes, építész

bazilikás elrendezésű, modern tervéner itélték egyhangulag az első 1800 k.-ás díjat. (Fehérvári uti temp. és gymnas.)

Építő Ipar 1910. 129. l. - Tervpályázatok eredménye.

Györgyi Dénes, épitéa

Szerelikai pleuderesű, modern fenvünt
itélek egy kanyalag az plus 1800 k. az
díjat (Tehénsöni ale lempl és gyomos.)

Épitő Jan 1910. 129. l. Terepályázatok
eredménye.

Györgyi Dénes építész, ⌊* 1886 Budapesten, hol Czigler, Hauszmann és Schulek Frigyes vezetése alatt a József-műegyetemen tanult. 1905–13. bentazta csaknem egész Észak-Európát. 1909. Debrecenben ~~iparművés~~ és 1911. Turinban iparművészeti aranyérmet nyert, 1912. megkapta a MMÉE Ybl-érmét. 1906–9. a bpesti Technologiai Iparmúzeum ~~[illegible]~~ ban tanitott, 1909 óta a bpesti iparmüv. iskolán a butortervezés és a belső architektura tanára. Ugy a főváros, mint a vidék részére számos középületet (iskolák, templomok) tervezett s munkáit a magyar formanyelvre való törekvés jellemzi. Építészeti pályázatokon számos dijat kapott, egyebekközt a turini világkiállitás magyar házának tervpályázatán Töry Emillel és Pogány Móriccal együtt az ~~[illegible]~~ I. dijat, a debreceni keresk. és iparkamara székházépületének tervpályázatán I. ~~[illegible]~~ dijat, a gyöngyösi városház tervpályázatán (Mende Valérral közösen) II. dijat, az Erzsébet-emlékmű 1913. ~~[illegible]~~ évi pályázatán ~~[illegible]~~ (Sidló Ferenccel és Körösfői Kriesch Aladárral közösen) megvétellel való kitüntetés, ~~[illegible]~~ az Erzsébet-emlékmű 1916. évi pályázatán (Pongrácz Szigfriddel közösen) II. dij stb.

⌊ Gy. Kálmán fia,

77

~~Pichler Atlas, II. 238.~~

György Dénes MDK

épitész
A barcelloniai világkiállitás magyar pavillonjának terve

Az Elektromos Müvek transzformátor épülete

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

György Dénes MDK

A pittsburgi tud.egyetem magyar termének pályadijnyertes terve

Az előbbi részletmegoldásai

A müszaki csapatok emlékmüvének pályaterve

Budapesti üzlet- és bérház tanulmányterve

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

MDK

Gyöngyi Dénes

Györgyi Dénes

és Münnich Aladár tervezték a debreceni Déry múzeum épületét 1926. 139 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 Budapest, 1970.

721

Györgyi Dénes

Szerezte a bp-i Köztaktár utcai volt Hangya központi székházát. 138. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet. 1867-1967. Budapest, 1970.

721

DK

György D.-Münnich A., epiteszek

Déri Muzeum.	Címlapon.	Illusz.
Déri-muzeumból részletek.	138.l.	"
A magyar képtárterem.	130.l.	"
A kupolás szobaterem.	131.l.	"

A Debreceni Déri-muzeum.-Képzőmüv.1930.3.l.sz. jun.
131-4.l.

Györgyi Dénes

wód
z
Bundgrabowiczy
schuch-

39. l.

A univ. i
allertáros
tremel. ism.

1942

M.D.K.

György Dénes, épitész

Egy ideig Lechner követője, de később eltért tőle 477.o. Majd a székely háztipusra tért át. Erdélyi diszitésü, hangulatos iskolákat épitett Bpesten. 478.o. Debrecen Déry Múz. Keszthely Balatoni Múz. Bpest. Elektromos Müvek bérházai, stb. 552.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőmüvészetek, a zene, a szinház és a film. Minerva. 1960. Bpest

Körgi Dénes, építész

M.D.K.

nevét a Lechner Ödön utáni
új generáció tehetséges tagjai körök
említi a szerző. Számtalan villán,
családi házon kívül, több iskolát is ter-
veret, nekányat Zrumetzkij Dersővel
közösen.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

229. old.

Gyárfás Dénes építész

a XX. század elején működött

Vámos Ferenc: Lajta Béla

Bp. 1970

41 old.

Györgyi Dénes

és Kós Károly tervezték a bp.-i Vérmező-
major utcai elemi iskolát. 1910-11.
107. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest, 1970.

601

Gyöngyi Dénes

és Kós Károly együttes tervezése a Gyp-i Vörösmajor utcai elemi iskola.

Mérényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

61 l

Győrffy Dénes

a „Lechner Ödön Társaság" tagja

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967 Budapest 1970.

750

Györgyi ...

~ – Hültl – Kozma: Új magyar épi-
tőművészet. Bp. 1935.

Gábor Ester: A CIAM magyar pozíciói 40.
Akadémiai Kiadó 1972.

Györgyi Dénes

folytatja a Kós Károly által elkez-
dett alkotó folyamatot.

Pál Gyalóg: Kós Károly, Budapest
1971 35 l

16 l

Györgyi Dénes

Alkotó tevékenysége a korszerű magyar építészet új tartalmi és formai keresés irányában indult meg.

Pál Balázs: Kós Károly, Budapest, 1971. 35 l

16 l

Ybl Miklós Dénes

építész nevét említi.

Mezényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967. Budapest 1970.

71.

PROF. arch. D. GYÖRGYI

ÉPÍTÉSZ.

JELEN VOLT WALTER GROPIUS ELŐADÁSÁN
A MAGYAR MÉRNÖK ÉS ÉPÍTÉSZ EGYLET
BUDAPESTI SZÉKHÁZÁBAN, 1934. FEBR. 5-ÉN

BODRI FERENC: GROPIUS PESTI FÉNYKÉPE.

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET, 1970/1. 54. LAP

MDK

György Dénes

Architectura /Hága/ 1930. Nº 34. /aug.23./

Györgyi Dénes, építész M.D.K.

tervei szerint átépítették a Mucsarnokot, ahol a Képrőművészek Egyesülete építészeti tervkiállítása nyílt meg.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.

dec. 22. sz. 6. old.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész

és Román Ernő tervei szerint épült Markó-utcai Elektromos Művek épületét a Leckner Ödön Társaság Leckner plakettel tüntette ki.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.

Jun. 20. sz. 9. old.

MDK

Györgyi Dénes

kormányfőtanácsossá nevezték ki

Magyar Iparművészet 1938. 64.1.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész-tanár

és Kovách Kocsárd
terveit találta legmegfelelőbbeknek a bírottság a gödöllői
polgári iskola terepényérátán.
A hét tervet, döntés végett,
a kultusminisztérimuba
terjesztik fel.

Vállalkozók Lapja. BP. 1939. LX. évf.

jun. 22. sz. 5. old.

MDK

György Dénes

Társulati közlemények. 1938. dec. 9-i választmányi ülés. Magyar Iparművészet 1939. 20.l.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építész-tanár

Serve elsső díjat nyert az Elektromos Művek hörvilágítási kandelaberekre hirdetett pályázat I.a.-csoportjában. Ezenfelül egy-egy második díjat nyert az I.b., és a II.b. csoportokban

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LX. évf.

máj. 11. sz. 7. old.

MDK

György Dénes

György Dénes

Magy. Iparművészet 1939. 123 l.
Társulati Közlemények.

MDK

Györgyi Dénes müépitész

az Elektromos Müvek kandeláber-terve, első dij

A főv. pályázatának nyertesei.
Magy.Iparmüvészet 1939. 123 l.

M.D.K.

Györgyi Dénes, építés

harmadik díjat nyert az Elektromos Művek mátravidéki erőművének lakótelepére kiírt terapályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

dec. 4. sz. 5. old.

Györgyi Dénes

Elektr. arch.

Gellillad

198 l.

1932

könyvkiadó és hírlapterjesztő vállalat
JÁSZBERÉNY.

Tekintetes

Európa
lapterjesztő és könyvkiadó Rt.

Budapest V.

Rothermere ucca.12
III.e. 2.

Györgyi Dénes

Az Elektromos Művek
Honvéd utcai bérháza
és kiállítási helyiége

1930

wind

Nyelv kolb

Genth. Budapest i [illegible]

157 l.

Gyorgyi Denes, Epilen

Györgyi Dénes

Kós Károllyal együtt tervezte a Vörösmayor utcai iskolát Pesten 1912-ben.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

336 l.

György Dénes épitész M.D.K.

Kós Károlylyal közös müve , Bp. városmajori iskola

Magyar Epitőművészet 1 63/6. 43. 1.

György Dénes épitész

A Müegyytemen Kós Károly évfolyamtársa

Pál Balázs: Kós Károly 80 éves

Magyar Épitőművészet 1963/6. 46.1.

381.

381. Alpár Ignác: A m. kir. mezőgazdasági múzeum előadótermének ruhatára. Berendezését tervezte Györgyi Dénes, készítette Schmidt Miksa.

381. Vestiaire dans le Musée d'agriculture hongrois.

343-46
47 képek

382.

383.

382. Alpár Ignác: M. kir. mezőgazdasági múzeum előadóterme. A berendezést tervezte Györgyi Dénes. — 383. Pad a külső folyosón. Fenyőfa. Készítette Schmidt Miksa.

382. Salle des conférences du Musée d'agriculture hongrois. — 383. Banc de chêne sur le corridor extérieur.

384.

385.

386.

384—386. Györgyi Dénes: A m. kir. mezőgazdasági múzeum előadóterem tölgyfaburkolata faragott frízének részletei. Készítette Schmidt Miksa.

384—386. Salle des conférences du Musée d'agriculture hongrois. Détails en bois sculpté du lambris.

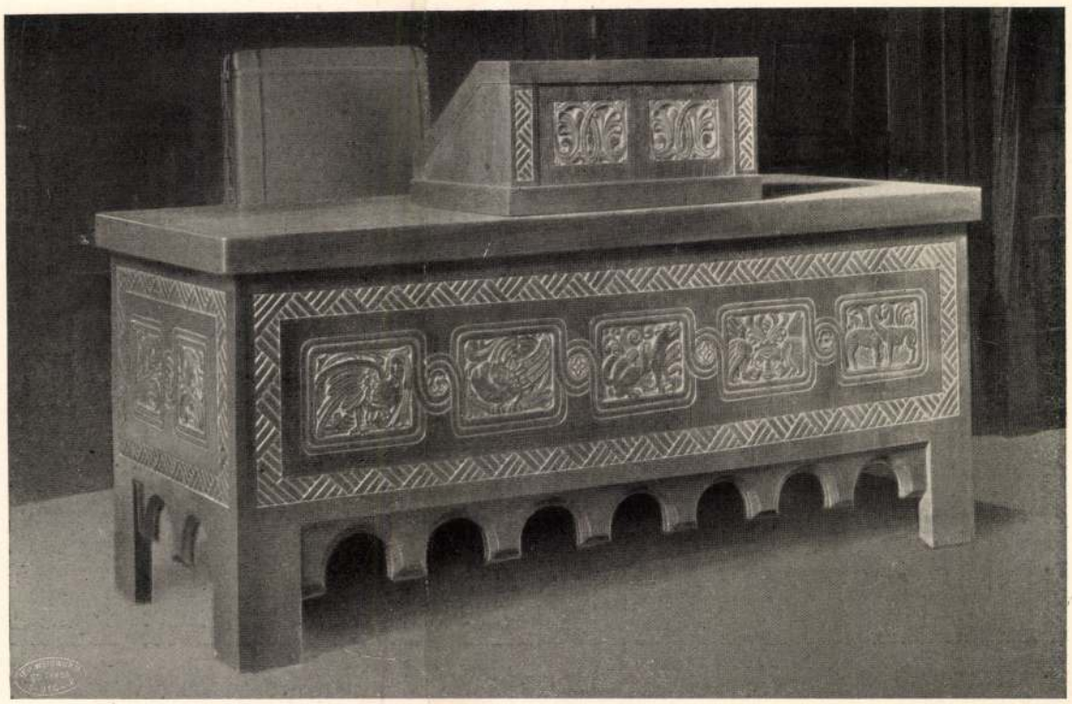

387.

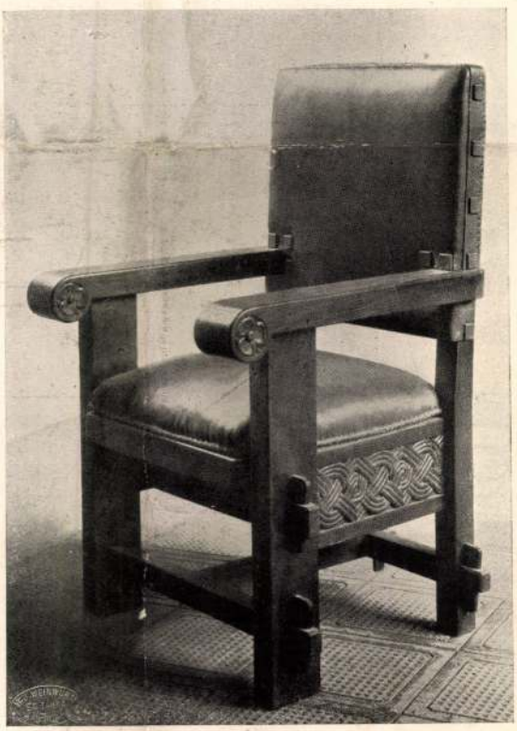

388.

387—388. Györgyi Dénes: A m. kir. mezőgazdasági múzeum előadóasztala és széke. Készítette Schmidt Miksa.

387—388. Table et chaire dans la salle des conférences du Musée d'agriculture hongrois.

GYÖRGYI Géra

Hikisch Rezső és Kotál Henrik
közös munkái:

Kiskunhalas Városháza, szálloda, színház. Pályázati terv 1905 és kivitel. MP 1907/5
Nagyvárad Fekete Sas-szálló. Pályázat. MP 1906/11
Szentes Városháza. Pályázat, megvétel 1907
Kiskunhalas Iskola. Pályázat I. díj 1907

173 Kiskunhalas Városháza (Szilágyi)
174 Kiskunhalas Színnáz (Gyökér)

Kotál Henrik
Budapest, 1874. VIII. 5. – ?

1903 és 1905 között Alpár Ignácnál dolgozott. 1905-ben Hikisch Rezsővel közös irodát nyitottak, 1908-tól egyedül dolgozott. A húszas évek végén Alpár Ignáccal együtt készítették a Gellért-hegyi Magyar Kálvária tervét. 1936-ban az Alpár Ignác Társaság egyik alapítója és ügyvezető elnöke volt. Ő tervezte Alpár Ignác síremlékét (Mező Imre úti temető) és szobrának talapzatát (Városliget).

Jászberény Hitelintézet 1904
Kunhegyes Szálló 1905
Kassa Rákóczi-emlékmű. Pályázat III. díj 1909 (Tóth István szobrásszal)
Szatmár Gimnázium 1909
Sárospatak Tanítóképző. Pályázat II. díj. MÉ 1909/6
Budapest Szent Imre-templom és internátus. Pályázat II. díj MÉ 1910/4

173

174

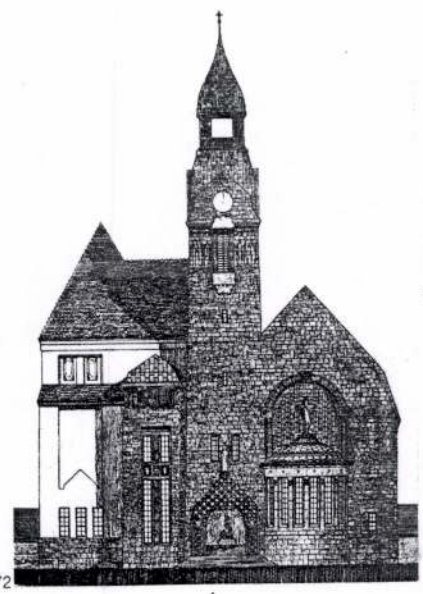
172

Kotál Henrik (mgt)

172 Budapest Szent Imre-templom és kollégium pályázat (MÉ 1910/4)

Hoepfner Guidó
Szepesváralja, 1868. VIII. 23. – Budapest, 1945. II. 26.

Oklevél: 1891 Budapesti Műegyetem. Öt évig a MÁV építési osztályán dolgozott. 1895-ben vidéki színház tervével az MMÉE nagy aranyérmét nyerte el. Hauszmann Alajos hívására a budai Várpalota építésénél helyezkedett el, ő tervezte a lovardát, udvari istállókat, üvegházakat, Erzsébet királyné kertjébe a parasztházat. Itt dolgozott együtt Hauszmann korábbi segítőtársával, Györgyi Gézával, akivel 1904-ben közös irodát nyitottak. Sok szállodát (Tátralomnic, Csorba-tó, Herkulesfürdő), gyermekvédelmi intézményeket terveztek, több középületre kiírt pályázatot nyertek meg. Hoepfner 1909-től a Székesfőváros Törvényhatósági Bizottságának volt tagja, városrendezési kérdésekkel foglalkozott (Andrássy út torkolata). A háború után elsősorban gazdasági kérdések felé fordult, 1932-től felsőházi tag volt.

Igló Színház. Pályázat II. díj 1899
Ó-Tátrafüred Nagyszálló 1906
Balatonalmádi Gyermekszanatórium 1911

175

György Géza (jobbra), Hoepfner Guidó (középen) és Zuschmann János a királyi várpalota építkezésének művezetőségén (mgt)

175 Ó-Tátrafüred Nagyszálló (Gerle)

Györgyi Géza
Pest, 1851. IV. 10. – Budapest, 1934. III. 23.

Györgyi Alajos festő fia. Apja kívánságára tizenkilenc éves koráig kereskedelmi tanulmányokat folytatott, majd művészi hajlamainak engedve 1870-ben Hauszmann Alajos építész irodájában (itt dolgozott nagybátyja, Haliczky Béla is) helyezkedett el.

Emellett elvégezte a budapesti Műegyetemet, majd Berlinben folytatta tanulmányait. Ott professzora, Lucae irodájában dolgozott. Hazatérése után Ybl Miklós mellett a Várkert bazár és az Operaház tervezésében vett részt, majd Petschacher Gusztáv irodájában töltött 3 év után visszatért Yblhez, a Várpalota építési irodájába. Ybl halála után a Királyi Palota építésének folytatására ő kapott megbízást, de azt csak Hauszmann mellett vállalta el, és helyetteseként 1903-ig, az építkezés befejezéséig működött ott. Építészeti munkássága mellett festőművész is volt.

Budapest I., Corvin tér. Millacher-kút talapzata 1906 (Holló Barnabás szobrásszal)
Budapest Erzsébet királyné emlékműve. Pályázat 1913. évi forduló I. díj (Telcs Ede szobrásszal)

176

Hoepfner Guidó és Györgyi Géza közös munkái:

Budapest XI., Minerva utca 3/A–B. Bauer-villa 1907. MI 1908. [Az építészek által tervezett belső berendezés elpusztult.]
Budapest VI., Benczúr utca 46. Eisele-villa 1909
Budapest VIII., Krúdy utca 12. Lakóház 1909 [Homlokzati díszeinek egy része elpusztítva.]
Budapest II., Tárogató út 2. Kereskedők Segélyegyletének menháza 1908–1909
Róma Magyar művészház és műcsarnok. Pályázat I. díj és kivitel 1910–1911
Budapest VII., Tanács körút 3. Viktória Biztosító Társaság lakóháza 1912. [A II. világháború alatt megsérült tetőzete átalakítva épült újjá.]

177

Hőnig Dezső
Ozora, 1867 – Budapest, 1927. I.

Oklevél: 1894 Budapesti Műegyetem.
Mint fővárosi műszaki főtanácsos több budapesti középületet, elsősorban egészségügyi intézményeket tervezett (budapesti Szent István- és Szent János-kórház).
Az I. világháború alatt Bárczy István polgármester megbízásából katonai járványkórházakat tervezett.

Budapest X., Pataki István tér 29. X. kerületi elöljáróság. Épip 1896
Budapest XIV., Őrnagy utca 5. Elemi iskola. MP 1906/12
Budapest XIII., Váci út 174. Fertőtlenítő Intézet 1911–1912 (Zboray János városi főmérnökkel, Bárczy István szociális-egészségügyi programjának keretében). Homlokzati mozaikdíszeit Róth Miksa tervezte és kivitelezte. MÉ 1916/11–12

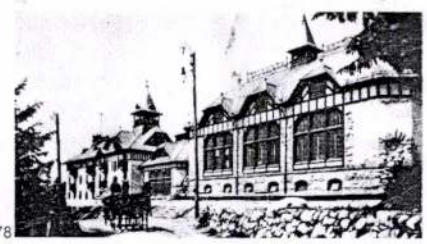
178

176 Budapest XI., Minerva u. 3/A–B. Bauer-villa (MI 1908)
177 A Bauer-villa kerítése (sz. f.)
178 Csorba-tó Új Palota-szálló (Gerle)
179 Budapest VII., Tanács krt. 3. Viktória Biztosító Társaság lakóháza (Szerencs)

180 Budapest XIV., Őrnagy u. 5. Elemi iskola (sz. f.)
181 Budapest XIII., Váci út 174. Fertőtlenítő Intézet – Zboray Jánossal (VU 1914)

179

180

181

Hoepfner Guido (1868 – 1945)

POZSONY / BRATISLAVA, SAS GALÉRIA, 2009. 03. 05–29.

Hoepfner Guido Kornél építész 140 éve, 1868. augusztus 23.-án született Szepesváralján. A lőcsei reáliskola elvégezte után egyetemi tanulmányait 1886-91 között a budapesti Műegyetemen folytatta. Budapesten telepedett le.

Még diploma előtt, 1891-től mérnök gyakornokként a MÁV magasépítési részlegénél kezdte el pályafutását, öt éven át volt itt állásban. Itt tervezte a temesvári vasútállomást és az államvasutak ezredéves kiállítását. A vasúti munkákon kívül több építészeti pályázaton is részt vett: 1893-ban Keresztes Istvánnal 21 benyújtott pályázati mű között megnyerte a szabadkai Szent Rókus r. k. templom pályázatát, és megnyerte a Magyar Mérnök és Építész Egylet által 1895-1896-ban a színházra kiírt elvi pályázatot.

A századforduló táján Hoepfner Hauszmann Alajos műtermében a budai királyi vár átépítési és bővítési terve keretén belül a királyi lovarda, a királyi és új főhercegi istálló, majd a magyar paraszt háza, lépcsőzetek, vízesések és a várkerti pálmaház tervein dolgozott. Ezért a munkájáért kapta meg Ferenc József-től 1906-ban a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. A műteremben megismerkedett Györgyi Gézával (1851–1934), 1903-ban kezdődött el évekig tartó együttműködésük.

Idősebb éveiben Budapesten reprezentatív funkciókat látott el, tagja volt többek között a Mérnöki Tanácsnak, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácsnak, 1924-től 1927-ig a Budapesti Mérnöki Kamara választmányának. 1929-ben a Magyar Mérnök és Építész Egylet alelnöke lett, és ugyanezt a tisztséget töltötte be az országos testületnél is. 1932-től felsőházi tag. 76 évesen, 1945. február 26-án, a második világháború utolsó napjaiban, Budapesten hunyt el.

Hoepfner egész életében figyelemmel követte az építészet fejlődését és nyitott volt az új irányzatokkal szemben; a késői historizmusból kiindulva később különböző alkalmakkor szecessziós, ill. funkcionalista épületeket is tervezett.

Fürdőház, Ó-Tátrafüred, 1901 – 1903 (1904 körül)

A Tátrába készült terveit a századforduló idején leginkább a svájci stílus befolyásolta, az egyes impulzusokat eklektikus festői egységbe ötvözte. A Magas-Tátra korabeli hagyományaihoz igazodva Hoepfner fachwerk szerkezeteket használt, melyek alapjául nála a reneszánsz német, angol illetve francia minták szolgáltak (a tátralomnici szálloda vázlatai, 1897; az ótátrafüredi virágés fodrászház, 1897-98; Csákyház szálloda, Ó-Tátrafüred, 1898-1900). A külföldi befolyásokat gyakran a Kárpát-medence népi építészetének (tetőformák) stílusával ötvözte (Csákyház szálloda és fürdőház, Ó-Tátrafüred). Ezeket a motívumokat a 20. század elején szecessziós ornamentikával gazdagította (fürdőház, Ó-Tátrafüred, 1901-1903). A legjelentősebb magastátrai megrendelései – az ótátrafüredi Grand Hotel (1903 – 1904), a tátralomnici Palace Hotel (ma Grand Hotel Praha, 1903.1905, Györgyivel közösen) és a Csorba-tói Grand Hotel (ma Kriváň, 1904-1906, Györgyivel közösen) az építészeti és urbanisztikai értékek mellett egy új minőségi szintet hozott magával a szállodai szolgáltatásokban. A kivételesség igénye nemcsak a belső berendezés luxusában jelenik meg, de a szálloda műszaki felszerelésében is. A tátrai művekben érezhető az angol Arts & Crafts mozgalom hatása is.

Az angol befolyás megnyilvánult a villák térbeli alakításában is, a századforduló idejében közkedvelt hallos elrendezésben (Bayer-villa, Minerva utca 3, Budapest, 1905-1907, Györgyivel közösen). A kivételesség és a luxus gazdag, barokk érzelmű szecessziós stukkó díszítésekben nyilvánul meg, amely különböző történelmi és népi motívumok feldolgozását tartalmazza (Bayer-villa, Budapest; József főherceg szálloda, Herkulesfürdő, 1905(?) - 1906, Györgyivel közösen).

A szecesszió késői geometrikus fázisát művében a budapesti bérház (Krúdy utca 12, 1909-1910) és a Viktória Biztosító Társaság palotája (Budapest, Károly körút 3, 1911-1912, Györgyivel közösen) képviseli. A geometrikus szecesszió budapesti változata megnyilvánult az Eisele-villa (Benczúr utca 46, Budapest, 1909-1910, Györgyivel közösen) külsejében. Ezt részben az 1911-es római jubileumi világkiállítás magyar pavilonjának győztes pályázati tervén is érvényesítette. Az új konstruktivista hajlamú elsősorban a modernista csorbatói kávéház épületében (1914-1917) nyilvánult meg. A 30-as években készült terveiben részint a purista ridegség érvényesült (Óbudai kislakásos épület pályaterve, 1930-as évek), historizáló részletekkel toldva (saját háza, Budapest, Csévi u. 26, 1931-1932), részint pedig a kiforrott funkcionalizmus jellegzetesen modern gesztusa a luxus Üdülőszálló terve, Gellérthegy, Budapest, 1935, Rimanóczy Gyulával).

MAROŠ SEMANČÍK

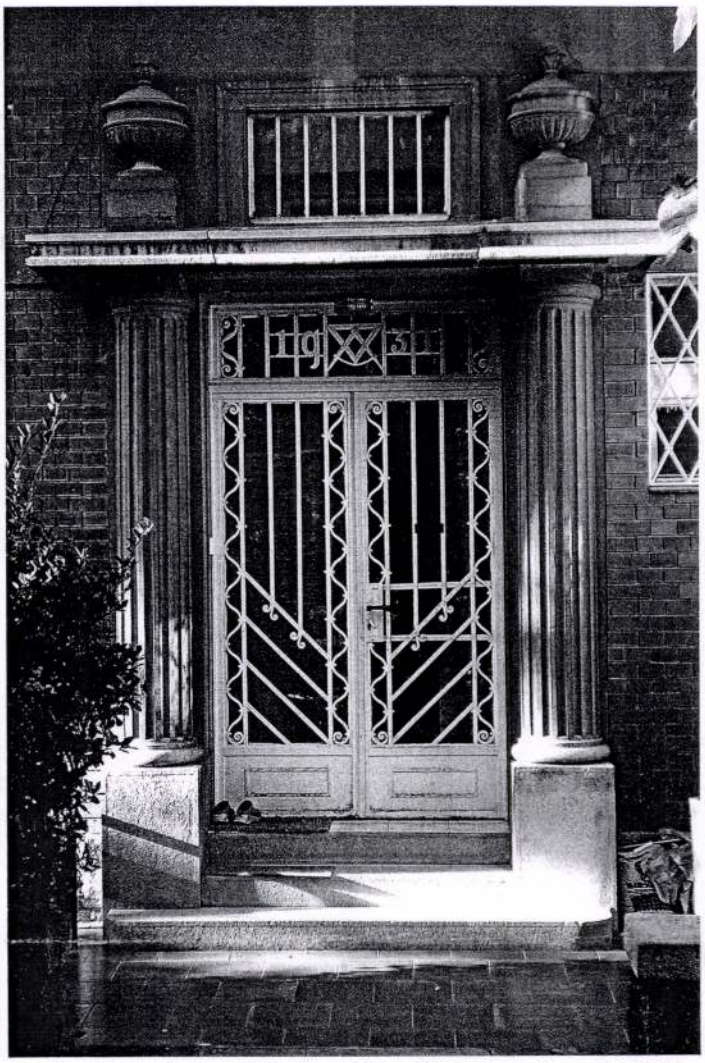

Saját háza- bejárat, Csévi utca 26, Budapest, 1931 – 1932 (Fotó: Maroš Semančík, 2007)

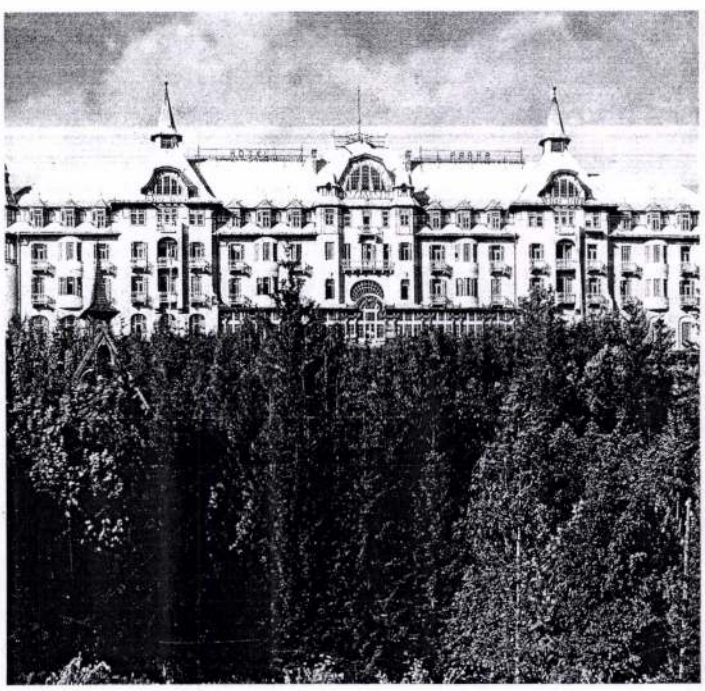

Palota Szálló (ma Grandhotel Praha) Tátralomnic, 1903 – 1905 (Képeslap, 1929)

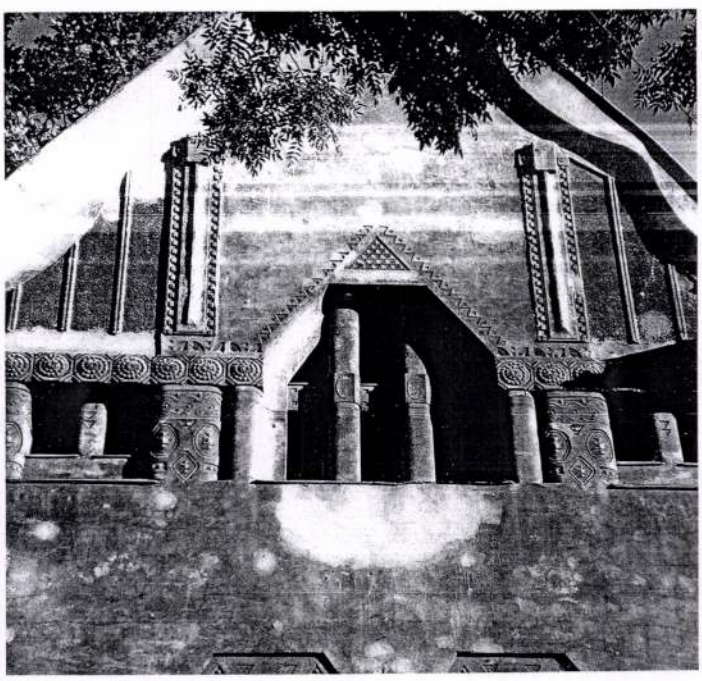

Eisele villa- részlet, Benczúr utca 46, Budapest, 1909 – 1910 (Fotó: Maroš Semančík, 2008)

Györgyi

GY. 3. *Géza*, építész és festő. * Budapest 1851. † u. o. 1934 márc. 23. Gy. 1. Alajos fia. 1870-től Pesten, utóbb Berlinben a Bauakadémián tanult. 1876. visszatért Budapestre s 1881-ig Ybl Miklós mellett a budai várbazár és később az Operaház építésénél tevékenykedett. 1881—3. Petschacher Gusztáv bpesti építésznél. 1884—1903. Ybl, majd Hauszmann mellett a budai kir. várépítésnél működött. 1903. Hoepfner Guidóval társulva építette a tátralomnici és csorbatói nagy szállókat, a hűvösvölgyi keresk. menházat és számos magánépületet. Régebben néhány festményét is kiállította a Műcsarnok tárlatain. A régi szertár kapuja a budai várban c. festménye a főváros tulajdona.

E. G-I-431 l

Nyitrai Múzeum 1911. é. segélye

V. 303.

Györgyi Géza

építész és festő

Kaptam Lechner Jenőtől 1954. máj. 15.

+ 1934 márc. 23. e.o.

G y ö r g y i Géza.

Tervező műépitész és festőművész

Született Budapesten 1851-ben, meghalt ugyancsak Budapesten 1934 március 23.-án. Györgyi Géza, mint tervező müépitész és szakmabeli festőművész működött, egész életén át. Ő Györgyi Alajos, a kiváló festőművésznek volt a fia.

1870-től Budapesten, később pedig Berlinben a Bauakadémián tanult. és ott is szerezte meg tervező épitészi tudását. 1876-ban visszatért ujból Budapestre, ahol mindjárt Ybl Miklós épitész vette maga mellé tervezőnek, akinek irodájában 1881-ig működött. Ybl Miklós mellett számos tervező müvészeti munkát végzett. Ezek között a legnevezetesebb az akkori időkben épült Várbazár, mely a királyi palota alsó részén van. Gy.G. Ybl Miklós mellett résztvett a M.Kir. Operaház akkori épitésében és müvészeti tervezésében. Nemcsak a külső homlokzatokon dolgozott, hanem igen sok munkája volt az Operaház belső müvészeti megoldásában is. Itt főleg a nézőtéren, a lépcsőfeljáron, a buffet termen és a dohányzó kialakitásán dolgozott.

Ybl Miklóstól Petschacher Gusztáv budapesti épitész kérte el rövidebb időre Gy.G.-t, akinek munkáin 1881-től 1883-ig dolgozott. Innen ujból visszakerült Ybl M.-hoz, épitészeti irodájába. Azidőben Ybl megbizást kapott a királyi palota épületének müvészeti kialakitására, és felépitésére. Ybl több tervet készitett, amelyeknél Gy.G. igen erősen közre működött, különösen pedig a királyi palota Krisztina városi szárnyánál. † Ybl Miklós 1891-ben halt meg. Gy.G. mindvégig hüséges társa volt Ybl Miklósnak a királyi vár és palota épitkezés müvészeti kialakitásánál. Ezt a feladatot később maga is folytatta Ybl halála után, de a királyi vár müvészeti kialakitásáról lemondott és 1892-ben Hauszmann Alajos kapott erre önálló megbizást. Gy.G. a királyi palota müvészeti megoldásán Hauszmann mellett folytatta a tervezést és munkássága nemcsak az épület külső kialakitására, hanem a termek belső kiképzésére, a butorokra stb. is kiterjedt. Ebben az időben alakitották át teljesen a Krisztina városi szárnyat és a Duna felöl felépitették a királyi vár centrumaként a palota érdekes müvészi kupláját és a miniszterelnökségi palota felé pedig felépitették a tánctermi szárnyat a baloldali meglévő épület kiegészitésül.

Mind a táncteremnek, mind a hozzája csatlakozó többi terneknek kialakitásán, továbbá a régi épületszárny összes ujabb fontos termein dolgozott Gy.G. Ezeknek müvészi kialakitásánál nemcsak a falak müvészi kiképzése, hanem a butorok stb. stb. szintén tárgyai voltak a müvészi megoldásnak. 1903-ban a királyi palota épitkezése befejeződött.

Ezután Hoepfner Guido hivta magához társként és ezidőben épültek több bérházak Budapesten és a Tátrában pedig Tátralomnicon a Csorba-tó mellett modern szálloda épületek.

Időközben Hauszmann Alajos nagyobb megbizásokat kapott a Müegyetem főépületének kialakitására és annak felépitésére, ebben a munkában is Gy.G. igen sokat dolgozott. A későbbi időben ujból Hoepfer Guidonak volt a társa és épitészeti tervezője egész haláláig.

Régebben néhány festményét kiállitotta a Mücsarnok tárlatain. A régi szertár kapuja a budai várban c. festménye a főváros tulajdonát képezi. Több épitészeti festményei muzeumoknek tulajdonában vannak. Gy.G. meghalt Budapesten 1934. III. 23.-án. Egész életén át müvészeti, épitészeti tervezéssel foglalkozott, elsőrendüen kiválóan rajzolt és több festménye is maradt hátra.

-t

Gy.G. a királyi palota épitéséért a Vaskorona rend tisztti keresztjével tüntették ki.

† Calvin téri szökőkúton is sokat közreműködött Gy. G.

Életrajzom,

GYÖRGYI GÉZA

1851 - 1934

Lemásolva 1931 jan.

Györgyi Géza önéletrajza ziegenitre
1851 – 1934

I

Nagy atyám Giergl Alajos jó hírű ezüstműves volt. A 12 gyermekinek legidősebbik, édes Apám, – Szintén Giergl Alajos – volt. Apja Szintén ezüstművesnek ohajtotta volna ötet nevelni. Már is segitetneki munkáinál, és sokszor elmesélte, hogy milyen ügyes volt és milyen jól használhatta már. De atyának csak festő akart lenni. E hajlamól talán az ő anyatól örökölhette, melynak apja egy annak idén igen jó hírű festő (Bayer) volt – Prágában. A Györgyi nevet a 1860 év körül vette fel. Szárnos, vele érintkező főúr tanácsára

Én, Györgyi Géza 1851 évben (10 Aprilisban) születtem. Anyám 1854 halt meg. Atyám 1857 év végen ismet megnősült. Ezén időben ő már igen jó hírnevű festő volt. Az Andrássy, Károlyi, Lonyay és sok főúri családok dhalmozták munkával, melyet a pesgyri családok megrendeléseivel együtt, alig győzte. 1863 évben [illegible] egy időben, melyben [illegible] elismeréssen letesült. Laxenburgban [illegible] a [illegible]

II

Arcképek hogy ecsetjén egy életnagyságú képet festjen. Ez azonban ornátus minden emlékével együtt már a Pesti Kereskedő Társaság tulajdonában volt elhelyezve. De a kitűnő sors nem engedte, hogy tudását e szép feladattal bemutathassa! A gonosz betegség elragadta és tegnapra! — E csapás végtelenül lesújtotta özvegyét, hét gyermekkel, melyek atyjuk földi szeretetét mellett sem bírta gondtalan helyzetben visszahagyni. Az sok gond egyik az volt, hogy valami — mit tegyen? Elhatározták hogy kereskedő legyek. Nagyanyám ifjú korából ismerte az öreg Calderoni Optikust. Mire hogy engem tanulásba vegyen fel. Akkor már Hoppjeremi (vejé)vezetett az üzletet, ki tehetős volt és a jövőben imádja! Hopp úr akkor egy művelt szeretetreméltó ember volt és emellett nagyon támogatta az abban az időben nagyon divatos u.n. Stereoscop képeket, melyek nem is mély hatást tettek. Minden egyes képet ösmerem. De sajátságos — fejében halottam az egyptomi építkezéseinek hatása! Vasárnaponként állandóan hozta egy mechanyat és terazolgattam ezeket és sok mást is!

Ez időben visszajött a Berlini Bauakademiából hol a dandi mányokat befejezte. Rövid idő múlva már műegyetemi tanári tanári tanári

III

és barátsagúk annyira feplődött ki hogy munka-
társnak összeálltak. Nagybátyám egy alkalommal megmutatta neki
az előtt emlitett rajzokat, melyet neki olyan jól tetszetek
hogy Nagybátyám szívesen elfogadta azt a javaslatot,
engemet irodájukba bevenni hol én 2½ évig szorgalmasan
tanultam. Ezután Hauszmann tanár felvett engem a Műegyetemre
az építészi tanfolyamba. Ezt befejezve ismét a Nagybátyám Halászy Béla
hoz vissza térve már nem találtam ott nekem való munkát. *
Nagybátyám Ybl építésznél ajánlott azt ~~mely~~ engem felvett és
a várkert előtt építendő Bazar építési irodájaba helyezet
Ezen épület befejezése utan a Operaház építésnél ~~[illegible]~~
az épület belső helyiségek belső kiképzésével foglalkoztunk.
Innen a Sipotvarosi templom belsejének kiképzés terveivel
foglalkoztunk. Ez időben Ybl ür az államnál egy utazási
Stipendiumot kert melyet megiskaptam és egy félévig
Olaszország remek munkinesett melyek közöt legin-
kabb épületek nagyon érdekeltek. Vissza térve ismét
jelentkeztem Ybl ürnál mely épen ez időben
a Kiralyvár kiviteli i tervek elkészítésére kapta a
megbizást. Kérdezett hogy e hosszabb időt igényelni fog,
közre működni hajlandó vagyok a mit én nagy kitün-
tetésnek vettem és köszönettel elfogadtam.
A tervek elkészültek és a kiviteli pusztos kiadása
utan megindult a munka.

IV

1891 évben (őszel) megtörtént a szomorú eset, hogy a szeretett mesterünk bennünket örökre elhagyott.
Az építési bizottság engem bízott meg hogy az építkezés tovább vezessem. Mikor Hauszmann tanárt kinevezték Műverető építésznek az építészi bizottságengemet
építész helyettesnek nevezetki
A Várépítés befejezésen után (a Király) a III. oszt. Vaskorona
Aranyelett ki... ki.
Az után Hauszman tanár a Műegyetem építkezéssel
lett megbízva, ennél is közreműkeatem mindvégig 1903 ig
A kir. várépítési irodában dolgozott kedves barátom
Hoepfner Guida. Ez építette Tátra füreden a nagy szállodát
és több kisebb épületet. Ugyból megbízást kapott a Csorbad
és a Tátra Lomnitzi nagy szálloda épésére. Ezeket
Neivánságára együtt építettünk, késebb a Római Nem
Közi kiállítás Magyar műcsarnokát 1911 évben. Ezért
kaptam az olasz korona tiszti keresztét. Hoepfner
a kirtanácsos czimét. Ezenkívül meg nagyon sokat
tervezünk és építettünk együtt. Ma már vissza vonul
tam. Már a 80 ik évben járok.

GYÖRGYI Géza épitész

Györgyi Géza, építész; szül. 1851-ben Budapesten. Gy. Alajos festő (l. o.) fia. Atya a kereskedői pályára szánta s 19 éves koráig azon is működött. Rajzolással mindig nagy szeretettel foglalkozott és hajlamát ~~[illegible]~~ követve 1870-ben belépett nagybátyja, Haliczky Béla és Hauszmann Alajos tanár közös építészeti irodájába. A műegyetemet mint rendkívüli hallgató látogatta, majd Berlinbe ment s a Banakadémián folytatta tanulmányait. Ezután az akadémia igazgatójának, Eneae-nak irodájában dolgozott két évig. 1876-ban visszatérve Budapestre, Ybl Miklós budai várkert-építési irodájában, később pedig az Operaház építésénél működött önzesen öt évig. 1881-től három évig Petschacher Gusztáv építész irodájában dolgozott. 1884-ben Ybl Miklós a budai kir. várpalota építéséhez hívta meg, hol ~~[illegible]~~ Ybl mester elhunyta után a várépítést átvevő Hauszmann Alajos tanár helyettesekéntt az építkezés teljes befejezéséig, (1903-ig,) működött. Ez alkalommal I. Ferencz József király a III. oszt. vaskorona-renddel tüntette ki. 1903-ban Hoepfner Guido építészszel társulva, megépítették a tátra-lomniczi és csorbatói nagy szállókat, a budapesti-hüvösvölgyi kereskedelmi menházat és ezeken kívül számos magánépületet. 1907-ben az Erzsébet-királyné szobor elhelyezésére hirdetett pályázaton a 3-ik és az 1911. évi római nemzetközi művészeti kiállítás magyar pavillonjára hirdetett pályázaton az 1-ső díjat nyerték el, s tervük alapján fel is építették a csarnokot. Ez alkalommal az olasz király az olasz korona-rend tiszti keresztjével tüntette ki. Időközben Holló Barnabás szobrászszal a budapesti Corvin-téri Millacher-kút architekturáját tervezte s ennek kivitelét is vezette. Ugyancsak Holló Barnabással a Kassai Rákóczi-emlékmű pályázaton 1-ső díjat nyert. Az 1913. évi Erzsébet-király-

Györgyi Géza 2

né emlékmű pályázaton, melyen Telcs Ede szobrával vett részt, 1-sō díjat nyert.

MŰVÉSZI IPAR

1890. ápr. 4-5. l.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT V. KÖZGYŰLÉSE.

1890 március 23-ikán.

A Magyar Iparművészeti Társulatnak folyó év márczius 23-ikán tartott V-ik rendes évi közgyűlését Lipthay Béla báró a társulat elnöke következő beszéddel nyitotta meg.

Tisztelt közgyűlés!

Mult évi működésünk, legnagyobb sajnálatunkra, meghiusult kísérletekből áll. A választmány jelentése részletesen fölsorolja e kísérleteket és a körülményeket is, melyek azok megvalósításának útjában állottak.

Ha részemről ahhoz még nehány megjegyzést fűzök, az nem azért történik, mintha a dolgot szépíteni akarnám, egyedül az a czél lebeg szemem előtt, hogy a helyzetet ismertessem, s lehetővé tegyem, hogy a tisztelt közgyűlés igazságos ítéletet mondjon.

Kísérleteink sikertelenségének három okát látom: művészi iparosainkban, közönségünkben és saját magunkban.

Távol áll tőlem, hogy művészi iparosainkat föltétlenül kárhoztassam, de nem hallgathatom el, hogy bennük nem találtuk meg azt a törekvést, azt a rugékonyságot, melyre a társulat alapításakor számítottunk. E tekintetben bátran utalhatok úgy az idei, mint korábbi jelentéseinkben foglalt adatokra, és példáúl csak a kész iparművészeti tárgyak jutalmazása czéljából kiírt pályázat eredményét említem fel. Jogos várakozásunk ellen a részvétel a versenyben oly csekély volt, hogy kénytelenek voltunk a díjat kiadni annak, a ki jelentkezett. Egy másik, épen oly szomorú jelenség, hogy a 10.000 forint összeget, melyet a három év előtti közgyűlés iparművészeti tárgyak termelésének és értékesítésének előmozdítása czéljából bocsátott rendelkezésünkre, mind ez ideig nem volt alkalom fölhasználni.

Hogy művészi iparunk fejlesztésére irányuló kísérleteinknek nincs meg a kívánt sikerük, annak másik oka kétségtelenül közönségünkben rejlik, de azért a közönséget sem lehet föltétlenül elitélni. Átalános a panasz, hogy a közönség megtakarított filléreit nem igen fordítja művészi ipari tárgyak vásárlására, ha pedig vásárol, akkor

azt teszi, a mihez kétségtelenül joga van, t. i. válogat és minthogy nekünk művészi ipari tárgyakban épen nincs választékunk, természetes, hogy a közönség vásárlása a külföldi termékek javára esik.

Ezzel kapcsolatban nem hallgathatom el a megjegyzést, hogy talán az illetékes körök részéről sem történik meg minden művészi iparosaink és közönségünk buzdítására. Így legközelebb is híre járt, hogy a vallás- és közoktatási miniszter úr a lipótvárosi templom egy ablakához az üveg képet párisi czégnél rendelte meg. Ez oly tény, mely méltán okul szolgálhat panaszra, s kötelességemnek tartottam utána járni. A nyert értesülés meggyőzött arról, hogy a czég a megbízást oly föltétel mellett nyerte, mely azt igazolja. Így tehát csak az a hiba forog fenn, hogy a megrendelésről szóló hírrel együtt nem jutott a nyilvánosság elé a föltétel is, a miből közönségünk meggyőződött volna, hogy az intézkedés hazai iparunk érdekében történt, s annak javára fog szolgálni.

A társulat pályadíjakat tűzött ki tervek és kész iparművészeti tárgyak jutalmazására, rendezett tárlatot, s azonkívül megkísérlette, hogy állandó vásárt teremtsen a művészi ipari termékek számára, szóval iparkodott minden irányban hatni, a mit bizonyít átalán a társulat kebeléből kiindult kezdeményezések hosszú sora, mind az által megengedem, hogy az eredménytelenség oka némi részben társulatunk működésében is rejlik.

Ez átalános megjegyzéssel kapcsolatban bátor vagyok valamiről saját nézetemet fölemlíteni. Tudom, hogy e tekintetben a vélfogások nagyon eltérők, s hogy nézetemmel talán egészen egyedül állok, nem is ohajtom ez ügyet most megvitatás tárgyává tenni, hanem megemlítem, a reményben, hogy talán a jövőben a társulat működése inkább ahhoz fog alkalmazkodni. Úgy vélekedem, hogy ipart teremteni csak úgy lehet, ha azoknak, kik az ipart űzik, foglalkozást nyujtunk. Ha azt akarjuk, hogy művészi iparunk fejlődésnek induljon, szükséges, hogy azt minél számosabb és minél nagyobb megrendelésekkel támogassuk. Ez az egyik módja az ipar fejlesztésének, s ez gyakorlati. A másik módja szellemi irányú, és az irodalom terén mozog. Társulatunk eddig inkább az utóbbi irányban akart hatást gyakorolni. Erről tanuskodik a mostani költségelőirányzat is, mely szerint a társulat jövedelmének nagyobb részét a társulat közlönye, a *Művészi Ipar* folyóirat veszi igénybe. Például hivatkozom a szomszédunkban virágzó képzőművészeti társulatra, mely nem csinált folyóiratot, hanem a festőművészet érdekeit a vásár fejlesztésével szolgálta és pedig sikeresen. Nézetem szerint a folyóiratot, mely most jövedelmünk nagyobb részét igénybe veszi, a kormánynak kellene magára vállalni, úgy, hogy a társulat minél kevesebbel járulna hozzá.

Azért említem ezt föl, mert reménylem, hogy ha ily értelemben nyilvánulnának a nézetek, a társulat választmánya azokat bizonyára nem hagyná figyelmen kívül.

Elismerem, hogy a folyóirat jelesen van szerkesztve, de úgy látszik annak megjelenésére maga a szerkesztő nem fektet súlyt, egyátalán a folyóirat megjelenése nem kedvezmény senkire nézve. Azt hiszem, hasznosabb volna, ha ama pénz iparczikkek vásárlására fordíttatnék, úgy, hogy a tárgyak részben akár veszteséggel eladatnának, részben pedig a társulat tagjai között kisorsoltatnának. Az ily nyeremények a társulat tagjainak bizonyára nagyobb örömére szolgálnának.

Ismétlem, hogy ezt mint egészen magán nézetet hoztam föl.

Azonban nehogy úgy tünjem fel, mintha a helyzetet czélzatosan nagyon sötétesen akarnám fösteni, megragadom a szerencsés alkalmat két biztató, reményt nyujtó tény megemlítésére. Ugyan ez épületben a legközelebbi órában egy új egyesület fog megalakulni, mely átalán a művészetek pártolását tűzi ki czéljául, s mint ilyennek külön szakosztálya lesz, a mely a művészi ipar érdekeit lesz hivatva előmozdítani.

A mult napokban valamennyiünk keblét örömmel töltötte el annak a híre, hogy Ő Felsége a király társulatunk alelnökének érdemei elismeréseül a Sz.-István-rend kis keresztjét adományozta. Ezt annak biztató jeléül veszszük, hogy a hazai iparművészet érdekeiben szerzett érdemek teljes méltánylással találkoznak a legfölsőbb helyen is.

Végül tudomásul hozom, hogy a közgyülés az alapszabályok 14. §-ában foglalt követelményeknek megfelelően a törvényesség kellékeivel bír és határozatai érvényesek.

Ezzel a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom és a jegyzőkönyv hitelesítésére Reményi Antal és Zichy Antal tag urakat kérem fel.

Elnök e beszédje élénk eszmecserét idézett elő, melyben résztvettek: Reményi Antal, Szalay Imre, Nendtvich Gusztáv és Ráth György.

Reményi Antal csatlakozik elnök nézetéhez és indítványozza, hogy a vásárlásokra fordítandó összeg emeltessék legalább 1000 frtra, s hogy ez összeg a *Művészi Ipar* folyóiratra szánt összegből vétessék.

Szalay Imre valónak mondja, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Champigneulle Fils et Cie párisi czégnél egy üveg képet rendelt meg a lipótvárosi templom egy ablaka számára. A kép Sz.-István keresztelését Benczúr Gyula festménye után ábrázolja. A megrendelés tiszteletdij, vagy inkább csekély visszonzás azért a jó szolgálatért, melyet a czég tett a magyar művészi iparnak az által, hogy egy magyar ifjút műhelyébe fogadott, annak öt éven át módot nyujtott, hogy az üveg képek készítését elsajátítsa. Szóló helyesli, hogy a társulat vásárlásra nagyobb összeget fordítson, nincs ellene kifogása, hogy az összeg 1000 frtra emeltessék, ámbár ez összeg is elenyésző csekély, de súlyt fektet arra is, hogy a közgyűlés jelölje meg, hogy az emelés, mely tétel rovására történjék. A *Művészi Ipar* folyó

iratot igen fontosnak, hézagpótlónak és mellőzhetetlennek tartja. E folyóirattal a társulat minden tagjának nyujt valamit, ellenben ha ezer forinton vásároltatnak tárgyak, akkor is csak kevésnek jut valami. Reményi Antal indítványát így módosítva elfogadja.

Nendtvich Gusztáv határozottan ellenzi, hogy a *Művészi Ipar* költsége megszorríttassék, ellenkezőleg, tekintve annak nagy fontosságát, szívesen látná, ha nem két havonként, hanem minden hóban megjelennék évenkint 60 ívnyi terjedelemben. Indítványozza, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy a vásárlásra fordítandó összeg fölemeléséhez hozzá járul, és a fölemelés bármely tétel rovására történhetik, csak nem a *Művészi Ipar* folyóiratére. A folyóirat fönmaradását föltétlenül biztosítva akarja látni.

Ráth György alelnök figyelmeztet a kisorsolandó tárgyak vásárlása czéljából a költségvetésbe beállított 600 frtos tétel természetére és utal arra, hogy a választmány már évek óta fölhatalmazással bír, az alaptőkéből 10.000 frtot az iparművészet fejlesztése érdekében esetleg megrendelésre is fordítani. Egyébként nem tartja megengedhetőnek, hogy nagyobb mérvű vásárlás által a költségvetés megzavartassék.

Szalay Imre az indítványokat egybe foglalja és magáévá teszi.

Elnök fölteszi a kérdést és a közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadván, kimondja, hogy a vásárlásokra fordítandó összeg fölemelését ohajtja, de ez ne történjék a *Művészi Ipar* folyóirat rovására.

Elnök előterjeszti a választmány jelentését a társulat 1889-ik évi működéséről. A közgyűlés fölolvasottnak tekinti és jóváhagyja a jelentést, mely így hangzik:

Tisztelt közgyülés.

Jelentésünkben, melyet a mult évben volt szerencsénk a t. közgyülés elé terjeszteni, nem annyira a közgyülést megelőző évben kifejtett tevékenység eredményeit, hanem inkább a jövőre nézve készített terveket ismertettük s az általuk okozandó költségek fedezésére kértünk fölhatalmazást. Mostani jelentésünk pedig — sajnos — ama tervek eredménytelenségét, illetőleg meghiusultát hozza a tisztelt közgyülés tudomására.

Tavaly az iparművészeti tervezés fontosságát fejtegettük és ezzel kapcsolatban egy tervező művész állandó alkalmazását hoztuk javaslatba, a mihez a tisztelt közgyülés hozzá is járult. A legilletékesebb szakférfiak, kik választmányunknak tagjai s azok is, kiknek véleményét a választmány kikérte, mindannyian úgy nyilatkoztak, hogy e föladatra legtöbb hivatottsággal bír Györgyi Géza úr, ki a választmány fölhivásának engedve, szives készséggel vállalkozott a tervező művészi föladat teljesítésére, s a mire vállalkozott, annak a legpontosabb lelkiismeretességgel meg is felelt.

Mindennek daczára, a jelentés szerint, melyet a tervező művész működéséről a választmányhoz intézett, az eredmény úgyszólván semmisnek mondható. Mert a megrendelések, s pedig többnyire olyanok részéről, kik a művész tevékenységét azelőtt is igénybe vették, csakugyan nem állanak arányban sem a társulat nagy áldozatával, sem a művész tehetségével. Az ekként szerzett tapasztalatokból meggyőződvén arról, hogy nálunk még csak szerencsés véletlen, ha művészi ipari tárgyak önálló tervei kerestetnek, hogy nálunk átalán a művészi ipar még fejletlen, az igények nagyon korlátozottak, úgy hogy a mostani viszonyok közt indokolatlan a társulat ez irányban való gondoskodása: azért a tervező művész alkalmazását mellőztük.

Mult jelentésünkben taglalt második terv a művészi iparok legutóbbi ötszáz éves fejlődését föltüntető nagyobb szabású tárlat rendezését czélozta. A tisztelt közgyülés által nyert fölhatalmazás alapján a választmány által kiküldött külön bizottság azonnal meg is kezdte működését, s hogy most a tisztelt közgyülésnek nem jelenthetjük, hogy a tárlat úgy, miként szándékoltatott, április hó elején csakugyan megnyilik, hanem hogy ellenkezőleg kénytelenek vagyunk tudomásul hozni, hogy a tárlat ügye egyelőre bizonytalan időre elhalasztatott, annak különösen két fő oka van.

A bizottság által a tárlat mintegy 24 ezer forintot tevő költségeinek előleges biztosítása czéljából kibocsátott fölhivásra, ámbár a főúri osztály nehány tagja bőkezű áldozatkészséggel járult hozzá az aláirások csakis 16 ezer forintot eredményeztek. A maradt hiányon lehetett volna segíteni a megállapított terv korlátozásával, azonban elháríthatatlan akadály gördült a megvalósítás elé az által, hogy a városligeti iparcsarnokot a kereskedelmi minister úr már előbb a kertészeti egyesületnek igérte oda, más alkalmas helyiséget pedig a legszorgosabb utánjárás mellett sem volt lehetséges találni. Ily viszonyok között a bizottság 1889. nov. 15-ikén tartott ülésén kénytelen volt elhatározni, hogy a tárlat megvalósítását el nem ejti ugyan, de egyelőre bizonytalan időre elhalasztja, a miről a tárlat fővédnöke, Károly Lajos főherczeg úr Ő fensége értesíttetvén, azt jóváhagyólag tudomásul venni kegyeskedett.

Valóban sajnálatos volna, ha az elhalasztás végleges elejtését jelentené a tárlatnak, mely czélul tűzte ki a művészi ipar alkotásait oly környezetben mutatni be, a milyen számára eredetileg készültek. Ugyanis művészi tárgyaknak a múzeumokban szokásos elrendezése merő ellentétben van magával a művészettel, amennyiben bármely művészi tárgynak csak akkor lehet művészi hatása, ha környezetével szerves kapcsolatban van. Ilyen elrendezés a múzeumokban nem lehetséges. Az egyszerűen egymás mellé helyezett művek, legyenek még oly kiválóak, a szép érzetet nem elégíthetik ki, s még kevésbé fejleszthetik. A tárlat a szokásos gyüjtemények épen e művelő hatásának hiányát akarta pótolni, szóval nem a múzeumok tudomá-

nyosságát, hanem kizárólag a művészi szempontot tartotta szem előtt, s kivált nálunk legelső sorban arra van szükség, hogy a művészet sokoldalú tevékenységének szerves egészét megizleltessük, mert a puszta kedvtelés művészetet nem teremthet.

Mult évi jelentésünkben utaltunk arra, hogy művészi iparosainknak jobb termékeik költség nélküli és könnyű értékesítésére állandó alkalmat óhajtván nyujtani, az iparművészeti múzeum által szives készséggel átengedett helyiségben hazai iparművészeti termékekből állandó tárlatot akartunk berendezni. Fölhívásunknak azonban oly kevés eredménye volt, hogy törekvésünk teljesen meghiusult. Abbeli erős meggyőződésünk által sarkalva, hogy a művészi ipar fejlődésének egyik fő föltétele a termékek könnyű értékesítésének lehetősége, a tapasztalt részvétlenségen úgy akartunk segíteni, hogy a rendes karácsonyi tárlatot nagyobb arányokban rendezzük, gondolva, hogy ez fokozottabb vonzó hatással bír iparosainkra is, meg a közönségre is. Az volt a terv, hogy a karácsonyi tárlatot nyilvános sorsolással egybekötve és a kereskedelmi múzeummal szövetkezve a város közepén könnyen hozzáférhető helyiségben rendezzük. Úgy a sorsolásra, mint a rendezésre minden előkészület megtörtént, s a legszebb siker kilátásai kecsegtettek, midőn értesültünk, hogy a kereskedelmi minister úr nem hagyta jóvá a kereskedelmi múzeum hozzájárulását e terv megvalósításához. Társulatunk ekként magára maradva nem gondolhatott rá, hogy csekély eszközeivel ily nagyobb vállalatba fogjon. S minthogy az alatt az idő is elmult, kénytelenek voltunk a rendes karácsonyi tárlatot is mellőzni s csak is arra szorítkozva, hogy a művészi iparosok, kik a tárlatra készültek, nagyobb kárt ne szenvedjenek, az iparművészeti múzeum helyiségében számukra elárusító helyiséget rendeztünk be.

Magától érthető, hogy ily viszonyok között a részvétel és az elért eredmény igen csekély volt.

Az sem lehetett szándékunk, hogy a karácsonyi tárlat alkalmára kitüzött 200 frtos díjtól saját hibájukon kívül elüttessenek azok, kik ennek elnyerésére netalán készültek, azért hirlapilag fölhivtuk azokat, kik tekintettel a díjra, valamely tárgyat készítettek, azt mutassák be. A választmány által kiküldött bizottság, mely Keleti Gusztáv, Fittler Kamill és Radisics Jenő tagokból állott, a díjat egyhangulag Jaiser Gyula szobrász által bemutatott, metszett bőrrel kárpitozott, XVII. századbeli spanyol ízlésű széknek itélte oda.

Az idei sorsolásra részint az elárusító helyiségbe küldött tárgyak közül, részint pedig más művészi iparosok jobb termékei közül 559 forint árú tárgyakat vásároltunk és azok a választmány márczius 4-iki ülésén szabályszerűen kisorsoltatván, az eredmény a társulat közlönyében közzététetett.

A mult év folyamán hazai jeleseink mellszobrainak száma kettővel szaporodott

A mult évi jelentésünkben említett megrendelés, melyet a képzőművészeti társulattal szövetkezve tettünk, szép eredményre vezetett, a mennyiben Bezerédi Gyulától Liszt Ferencznek igen sikerült szobrát nyertük. Senyei Károly pedig Arany János szobrát nyujtotta be, mely a bizottság által jónak találtatván szintén elfogadtatott.

Kallós Ede tehetséges és szép jövővel kecsegtető diszítményes szobrásznak, hogy Párisban magát tovább képezhesse, 50 frt segélyt adtunk, s azonkívül még ez év folyamán nyujtandó segélyként 100 frtot helyeztünk kilátásba, ha valamely kisebb művészi ipari tárgy mintáját tanulmányai sikerének bizonyítékául beküldi.

A társulatnak ez időszerint van: 180 alapító, 344 rendes és 22 segélyező tagja.

A *Művészi Ipar* társulatunk közlönye 4-iki évfolyamát tölté be, s mint eddig, úgy a mult évben is két havonkint egy-egy füzetben, vagyis 6-szor jelent meg 32 ívnyi terjedelemben.

Az alapszabályok 26-ik szakasza értelmében kilépnek a választmányból: Bánffy György gróf, Benczúr Béla, Fischer Ignácz, Fittler Kamill, Giergl Henrik, Jakabffy Ferencz, Láng József, Lechner Lajos és Lévay Henrik. Ráth György a mult közgyülés által első alelnökké választatván, helye szintén megüresedett.

A közgyülés egyik teendője a kilépők helyébe új tagok választását megejteni.

Társulatunkat érzékeny veszteség érte, Koch Henrik választmányi tagnak megrendítő baleset által előidézett halálával. Helyébe szintén új tag választandó.

Az alapszabályok 19-ik §. *f)* pontja értelmében a mult közgyűlés az 1889-ik évi számadások megvizsgálására Benke Gyula és Jeney Lajos urakat választotta meg. Jeney Lajos elhunyta következtében az egyik számvizsgálói hely megüresedvén, e tiszt teljesítését kérésünkre budahegyi Pauer Leo volt szives elvállalni. Van szerencsénk a számvizsgálatról szóló jelentést a közgyülés elé terjeszteni és annak alapján kérjük a fölmentést.

Végül kérjük a csatolva bemutatott 1890-ik évi költségvetés jóváhagyását.

A választmány.

Titkár fölolvassa a számvizsgálók jelentését, melynek alapján a közgyűlés megadja a fölmentést.

Titkár fölolvassa és a közgyűlés jóváhagyja az 1890-ik évi költségvetést a fönti határozat figyelembe vételével.

A kilépő tagok helyébe a választmányba megválasztattak: Bánffy György gróf, ifj. Batthyányi Géza gróf, Benczúr Béla, Fischer Ignácz, Fittler Kamill, Giergl Henrik, Jakabffy Ferencz, Láng József, Lechner Lajos, Lévay Henrik, Petrik Lajos.

Számvizsgálókul megválasztattak: Benke Gyula, budahegyi Pauer Leó.

A szavazás eredménye kihirdettetvén, elnök az ülést berekeszti.

Nyereség- és veszteség-számla a Magyar Iparművészeti Társulat 1889. évi forg. eredményének kimutatása

	KIADÁSOK	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Pályadíjak	300	—		
2	Jutalmak és segélyek	100	—		
3	Tervezőművész tiszteletdíja	666	—		
4	Tisztviselők tiszteletdíjai és fizetései	840	—		
5	*Művészi Ipar* folyóirat segélyezése	1000	—		
6	Tagok között kisorsolandó műtárgyak 1889-re	559	—		
7	Nyomtatványok	70	67		
8	Irodai költségek	69	11		
9	Vegyes költségek	124	35		
10	Karácsonyi kiállitás költségei	24	—		
11	Lakberendezések tárlata előkészitésének költségei	143	11		
12	Uti átalány	210	—		
13	Díjak beszedéseért járó százalék	55	40		
14	Leirások	22	—	4183	64
15	1889. év végével mutatkozó üzlet-eredmény egyenlege			180	70
				4364	34

	BEVÉTELEK	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Eddigi üzlet-eredmények	682	88		
2	A M. Tud. Akadémia adománya a Szécsényi Molnár István-féle alapból	100	—		
3	Adományok	100	—		
4	Rendes tagsági dijak	1754	65		
5	Segélyező tagsági dijak	44	—		
6	Értékpapir-kamatok	1490	—		
7	Egyéb kamatok	192	81	4364	34
				4364	34

Pasteiner Gyula s. k.
társ. titkár.

Megvizsgálltatott és rendben találtatott:
Budahegyi Pauer Leó s. k. számvizsgáló. *Benke Gyula s. k.* számvizsgáló.

Lipcsey József s. k.
társ. pénztárnok.

Mérleg a Magyar Iparművészeti Társulat vagyonáról 1889. deczember 31-én.

	VAGYON	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Értékpapirok	28055	83		
2	Pénzkészlet a házi pénztárban	167	73	28223	56
3	Alapitványi követelés	4200	—		
4	Tagsági díj hátralékok	947	—		
5	Kamat hátralékok	60	50	5207	50
6	Iparművészeti tárgyak	674	36		
7	Leltári ingók	130	42	804	78
8	Folyószámla-követelés a Magyar Földhitelintézetnél	2607	86		
9	Számla-követelés	1750	—	4357	86
				38593	70

	TEHER	Forint	kr.	Forint	kr.
1	Tőke-alapitvány	38250	—		
2	Előre befizetett tagsági díjak	163	—		
3	Üzlet-eredmény egyenlege 1889. év végén	180	70	38593	70
				38593	70

Pasteiner Gyula s. k.
társ. titkár.

Megvizsgálltatott és rendben találtatott:
Budahegyi Pauer Leó s. k. számvizsgáló. *Benke Gyula s. k.* számvizsgáló.

Lipcsey József s. k.
társ. pénztárnok.

Előirányzat az 1890. évre.

	KIADÁSOK	Forint	kr.
1	A titkár tiszteletdíja	400	—
2	A pénztárnok tiszteletdíja	200	—
3	Irnok fizetése	240	—
4	A *Művészi Ipar* folyóirat segélyezése	1200	—
5	Nyomtatványok	80	—
6	Irodai költségek	100	—
7	Vegyes költség	50	—
8	Karácsonyi tárlat költsége	50	—
9	Karácsonyi tárlaton pályázat útján iparművészeti tárgy díjazása	200	—
10	Jutalmak és segélyek	100	—
11	Tagok között kisorsolandó tárgyak vételére	600	—
12	Díjak beszedéseért járó százalék	60	—
13	Mellszobor mintájának díjazása	100	—
14	Tehetséges növendékek támogatása	150	—
15	Iparművészeti tárgyak tervezése	200	—
		3730	—

	FEDEZET	Forint	kr.
1	1889. évi üzlet-eredmény	180	78
2	Rendes tagok díja	1760	—
3	Segélyező tagok díja	22	—
4	Értékpapirok kamatai	1490	—
5	Egyéb kamatok	250	—
6	A M. T. Akadémia adománya a Szécsényi Molnár István-féle alapból	100	—
		3802	78

MDK

György i Géza, épitömüvész.

A M. Ipamüv. Társ. fémipari tervezö müvészül alkalmazza. Feladata iparosok vagy mások megrendelésére a fémipar körébe tartozó tárgyak tervezése.

A M. Ipamüv. Társ. ügyei. -Müvészi Ipar.1889. 79.1.

GYÖRGYI Géza épitész, festőművész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 63 - 64.p.ill.

Györgyi Géza

Mübecsek 1913

205, 206, 207

Schopper György püspök levelei

V. 146.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1909. 324

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-rő

ly összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

bérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

Gyöngyi Sára

Művészet 1905

57

Lyka Károly

Lyka Károly

Lyka Károly

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

NYOMTATVÁNY

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. [illegible]

Gjorgji Géza

a Szent István terem
rendelkezése végezte
Hausman tervei
alapján

M. Iparniwesset
1900. 109. l.

Györgyi Géza

Művészet 1909

398

Elsiam

1905: IX. 1 –

Kor

O K

György Géza

Művészet 1908

423

épitészeti pályázat./ - Vállalkozók Közl. 1907.máj.29. /MÉSZ közgyülés./,- dec.25. /Épitészhallgatók kiállitása./ - 1908. jun.3. /A MÉSZ közgyülése./ - 1908. jul.8. /A Wellisch-pályázat./ - Vállalkozók Lapja. 1933.ápr.6. /Modern m.épitőmüvészeti kiállitás Párisban./ ,- máj.11. /A m.épitőmüvészet Párisban és Milanoban./ - Vállalk.Lapja jub.albuma. Bp.1929. 157-59.l. /Arcképpel és képekkel./ - Világ. 1916. aug.19. /Döntés az Erzsébet-szoborról./ - Vollmer,H.: Allg.Künstlerlexikon d.20.Jahrhunderts. II.k. Leipzig, 1955. - Wasmuths Monatshefte. 1930.szept.sz. - Weichinger K.: A debreceni városháza. TésF. 1931. 183-84.l. /Képekkel./ - Ybl E: Erzsébet királyné emlékmüvének pályázata. MN. 1913. máj.28.- U.a.: Az utolsó évszázad müvészete. Bp. 1926. 20.l. - U.a.: Klebelsberg-emlékkiállitás a Mücsarnokban. MI. 1933. 44.l.- Zalkai Fekete M.: A debreceni Déri Muzeum. TésF. kny. Bp. 1930. 8-r. 22 kép, 16 l. - Zoltai L.: Jelentés Debrecen sz. kir.város muzeumának és közmüvelőd.könyvtárának 1928 évi müködéséről. U.o., 1929. 5-10, 17.és kv.ll. /Alaprajzokkal./ - U.a.: A debreceni városháza 400 éves története. U.o.,1931. 23.l. /Képpel./ - és a müvész személyes közlése.

Györgyi Géza, épitész, festő ; sz.1851. Bpesten, mh. 1934 márc.23. ugyanott. Gy./Giergl/Alajos festő fia. 1870. belépett nagybátyja: Haliczky Béla és Hausz-

mann Alajos közös épitészeti irodájába és egyidejüleg,mint rendkivüli hallgató, járt a müegyetemre. Később a berlini épitészeti akadémián folytatta tanulmányait, majd két évig az akadémia igazgatójának: Eneae professzornak irodájában dolgozott. 1876. visszatért Pestre és Ybl Miklós irodájába lépett és itt 1881-ig dolgozott,mint tervező. Résztvett a várkert és a várbazár, valamint az Operaház épitésében és müvészeti tervezésében. Az Operaház külső homlokzatának, lépcsőházának, buffetjének és dohányzójának kialakitásában nagy része volt. 1881-83. Petschacher Gusztáv épitésznél dolgozott, 1884. Ybl Miklós a budai várpalota épitéséhez hivta meg munkatársul. Itt főleg a Krisztinavárosi szárny tervezésénél müködött közre. Egyidejüleg a Kálvin-téri kut tervezésében is része volt. Ybl halála után /1891/ a palota épitésének folytatásával megbizott Hauszmann Alajos helyettese lett és 1903-ig, a palota befejezéséig irányitotta annak munkálatait. Munkássága a termek belső kialakitására is kiterjedt, sőt, butorokat is tervezett ezekbe. Munkájának elismeréseként a király a Vaskoronarend III.osztályával tüntette ki. Ezután Hoepfner Guido épitésszel közös irodát nyitott. Közben Hauszmann Alajosnak is dolgozott, a Müegyetem főépületének kialakitása és felépitése körül. 1892. I.dijat nyert /Alpár Ignáccal, volt tanulótársával közösen/ a kassai szinház tervpályázatán, 1893. pedig - ugyanazzal közösen - 3.dijat kaptak az Országos Kaszino épületének tervpályázatán. 1901-2.

a Ráth György Muzeum épületét alakitotta át tervei szerint. 1904-6. tervezte és épitette a tátralomnici és csorbatói nagyszállókat /Hoepfnerrel közösen/, valamint számos bérházat és villát tervezett. 1907. az Erzsébet királyné-emlék tervpályázatán 3.dijat és ugyanennek 1913.évi pályázatán első dijat nyert /Telcs Edével közösen/. 1910. tervezte és épitette a Kereskedők Menházát a Tárogató-uton. 1910. a római nemzetközi kiállitás m. pavillonjának pályázatán első dijat és kivitellel való megbizást nyert. Sikeres munkájáért az olasz Koronarend tiszti keresztjét kapta. Közben a budai Corvin-téri Millacher-kut architekturáját tervezte /szobrász: Holló Barnabás/ és kivitelezte. Ugyancsak Holló Barnabással nyert első dijat a kassai Rákóczi-emlékmü pályázaton. 1926. tervezte az Egyetem-utcai Erzsébet-sörözö belső berendezését. Haláláig Hoepfner Guido tervezője maradt. Hoepfnerrel közösen tervezte a Palace-szállodát. Épitészeti munkái mellett szivesen festett és több képe maradt hagyatékában. A Fővárosi Képtár /ma Nemzeti Galéria/ tulajdonában van "A régi szertár kapuja" c. olajfestménye. - Müvei kiállitásokon: OMKT. 1878.okt.-nov.: Vizfestmény I-II. - 1883. alkalmi kiáll.: Titus diadalive Rómában, vizf. - 1887.őszi: Özv.gr.Károlyi Györgyné kastélya Parádon /Sasvár/, Részlet a budavári Szt. György-téri katona-szertárról, vizf. - 1920-21.téli: Az Erzsébet-emlékmü épitészeti terve /Bánffy Miklóssal közösen/, gipsz. - 1924. febr.-márc.: A régi szertár kapuja, of. -

1934.dec.-1935.jan.: Ybl Miklóssal és Hauszmann Alajossal közösen készitett müvei felsorolva az emléktáblán. - N.Szalon. 1922.máj.: Dalmát partvidék, of. - Aukciók. Ernst Muzeum. 1921.ápr. XVI.a.: Áldozat, of. - XXVII.a.: Budai ház /1887/, vizf.

A Lakás. III.évf. 8.sz. 126,129.l.- A Munkaadó. 1934. dec.13. /Jub.épitészeti kiállitás a Mücsarnokban./ - Bauzeitung für Ungarn. 1884. 208.l. /Liste der beim Opernbau thätig gewesenen Künstler u.Industriellen./ - Berzeviczy A.: Beatrix királyné. Bp. 1908. 289.l. /Kép./ - Csányi K.: Orsz.Ráth György-Muzeum. Épitő Ipar. 1906.jan.21. 20.l. - U.a.: Iparmüvészetünk. Technikai fejlődésünk tört. Bp. 1928. 560.l. - Divald K.: A m.iparmüvészet története. Bp. 1929. 372,373.l. - Éber L.: A karácsonyi kiállitás. MI. 1905. 15.l. - U.a.: Erzsébet királyné emlékszobra. MI. 1916. 219.l. - É-G. I. 431.l. - Elek A.: Erzsébet királyné emléke. AzU. 1916. jun.30. - Épitő Ipar. 1900. 83.l. - 1909. 421.l. /A Rákóczi-siremlék tervp.,képpel./ - 1910. 89.l. /Erzsébet királyné emléke, képpel./ - 1910.jun.19. 253.l. /Kép./,- 261.l. /A Bpesti Kereskedők Menháza, képpel./ - 1911. 278.l. /Rákóczi siremléke./ - 1913. 282.l. /Az Erzsébet királyné emlékmü tervp.,képekkel./ - 1916. aug.20. /Az Erzsébet-emlék pályázata./ - Ezredéves orsz.kiállitás katalogusa. XII.csop. Bp. 1896. 43.l. - U.a.Közleményei. Bp. 1896. 123, 756, 1269.l. -

F Forster Gy.: Rákóczinak és bujdosó társainak síremlékei a külföldön és a hazában. Bp. 1913. 43,44.l.-

Ezrey: A római m.pavillon. Vállalkozók Lapja. 1910.febr.16.-F

Fővárosi Lapok. 1895. jan.8. /Müvészetek. Ybl Miklós szobra./ - 1896. jun.7. /A kir.palota alapkőletétele./ - Fővárosi Ujság. 1937. jul.13. [illegible] - Gyulai I.: Az Erzsébet királyné-emlékpályázat. Egyetértés. 1913. máj.27. - Hauszmann A.: A budai kir.vár Szt.István-terme. VU. 1900. 265-66.l. /Képekkel./ - [illegible] U.a.: A ~~budai~~ kir. vár. Bp. 1912./Képpel./ - Hermann-Ohmann: A pályázat eldöntése. MI. 1916. 258-59.l. - Horváth H.: Bpest müvészeti emlékei. Bp. 1938. 43,97.l. - Károlyi Gyula gr.min.elnök jelentése az Erzsébet-emlékbizottsághoz. Bp. 1932. 9,10,12. l. - Keleti K.: Hiv.jelentés az 1885.-i orsz.ált.kiállitásról. Bp. 1886. I.k. 1.füz. 35.l./Tévesen Rezső keresztnévvel./ - Kismarty Lechner J.: Épitőmüvészetünk a 19.sz. második felében. Bp. 1945. 77.l. - Kremmer D.: A régi Buda és Pest könyvekben,képekben. Bp. 1922. 27.l. /Kép./ - Laurisin L.: A m.kir.Operaház. Bp. ~~1912.~~ 1941. 43.l. - Liber-Cserhalmi-Pacher: Bpest szobrai és emléktáblái. Bp. 1934. 295,411-12. l. - Lux K.: A budai kir.vár képe I.Mátyás korában. MMÉE Közl. 1917. 381.l. - M.Épitőmüvészet. 1907. 9.sz. 22.l. /Az uj Müegyetem./ - 1909. 8-9.sz. 21.l.,- 44-46.l. - 1910. 2.sz. 31-32.l. /Az Erzsébet-emlékmü elhelyezése./ - M.Hirlap. 1913. máj.25. /Döntés az Erzsébet-szobor pályázatán./- 1913. máj.28. /A királyné szobrai./ - MI. 1897. III.l. mümelléklet képpel. - 1899. [illegible] 177.l. /Hivatalos tudósitások./ - 1900. 109.l. - 1903. 303.l./Szakirodalom./ - 1905.

10.l. /Képek./ - 1905. 80.l. /Eldőlt pályázatok./ - 1906. 1.sz. 25.l. /A tátralomnici nagyszálló lépcsőháza, képpel./ - 1906. 101,104.l. /Képek./ - 1908. 259.l. - 1909. 324.l.- 1911. 79.l. /Az idei római ntk.kiállitás./ - 1914. 456.l.- 1916. 225-29.l. /Az Erzsébet-emlékmü, képekkel./ - 1926. 126.l. /Kukorica Jancsi a söröző̈ben./ - 1934. 80.l. /N.P.: Györgyi G., nekrolog./ - MMÉE Közl. 1934. 86.l./Nekrolog./ - MM. 1926. 293.l. - 1933. 350.l. - MN. 1913. máj.25. /Az Erzsébet királyné-emlékpályázat./ - Mor. 1920. okt.31. /L.Z.: Az öt Erzsébet-szobor./ - Magyarország Képes Albuma. Bp. é.n. /Képpel./ - M.ország Müemlékei. Bp. é.n. III.k. 283.l. - Msg. 1934. márc.25. /Meghalt Gy.G./ - Magyar V.: Alpár Ignác. ~~élete és működése.~~ Az ismeretlen Bpi Épitömesterek Sportcsk. II.Évk. Bp. 1929. 115,117.l. - II.k. 45.l. - Malonyay D.: Rákóczi siremléke. BH. 1909. 255.sz.- Márki S.: Dózsa György. M.Tört.Életr. Bp. 1913. 197.l. /Kép./ - Mesterházy J.: A budai kir.palota hajdan és most. Bp. 1933. - Mücsarnok. 1899. 24.sz. 383.l. /A párisi kiállitás m.termei./ - Müv.l. 1904. 209,417.l. - 1905. 57.l. - 1907. 134.l. - 1908. 423.l. - 1909. 398.l. - 1910. 84, 156.l. /A római m.müvészház./,- 177.l. /A nagy római kiállitás./,- 180.l. - 1911. 225.l.- 1913. 205,206-7.l. - 1916. 79.l. - Müvészi Ipar. 1889. 79.l. /A M.Iparm.Társulat ügyei./ - 1889. 230.l. /U.az./ - 1890. áprsz. 4-5.l. /U.annak közgyülése./ - 1890. 49.l. /A M.Iparm.Muzeum és Társulat ügyei./ - 1891. 209.l. - NU. 1932. ápr.17. /Erzsébet ki-

rályné szobrát szept.11.-én leplezik le./ - Ország-Világ. 1906. 94.l. - Palóczi A.: Az Erzsébet-emlékmü. ÉI-ÉM. 1916. 30,31.sz. - Pekár K.: A m.disztiőmotivumokról. Bp. 1906. 22.l. - PH. 1934. márc.25. /Gy.G.meghalt./ - PN. 1913. máj.28. /L.G.: Az Erzsébet-emlék. A pályatervek kiállitása./ - 1916. jun.18. /Az Erzsébet-emlékmü pályázat./ - 1920.okt. 31. /Öt királyné... / - 1934. márc.25. /Meghalt Gy.G./ - Petrik A.: A"Bpesti Kereskedők Menháza". Épitő Ipar. 1910. 261-64.l. /Képekkel és alapr./ - Radisics J.: Az Orsz.Ráth Gy.Muzeum kalauza. Bp. 1913. 6.l. - Ráth-Györgyi: Az iparmüvészet 1895-ben. Bp. 1896. 137.l. - U.a. 1896. Bp. 1897. 153,411.l. /Képpel./ - RL. XXI.k. 406.l. - Sztrakoniczky K.: Az Erzsébet-emlék. Alkotmány. 1913. máj.28. - Thieme-Becker. XV.k. 376.l. - Thirring G.: Budapest. Részl.m.utikalauzok.1.sz. Bp. 1919. 88.l. - Vállalkozók Közl. 1906. jan.24. /A hétről./ - 1907. márc.20. /Egyesületeinkből./ - VU. 1884. 616.l. /Az operaszinház./ - 1891. 129.l. /Az uj kir.palota épitése./ - 1893. 512.l. /Az Orsz.Kaszino palotája./ - 1909. 999-1001.l. /A Rákóczi-siremlék,képekkel./ - 1911. 285.l. /Kép./ - 1913. 428.l. /Az Erzsébet királyné emlékmü-pályázat, képpel./ - 1916. 437.l. - Vig N.: M.ipari szakoktatás. M.ország a párisi világkiállitáson.1900. Bp. 1901. 66,68.l. - Világ. 1916. aug.19. /Döntés az Erzsébet-szoborról./ - Ybl E.: Erzsébet királyné emlékmüvének pályázata. MN. 1913. máj.28. - U.a.: Lotz Károly élete és mü-

vészete. Bp. 1938. 338,374.l. - U.a.: A budai várpalota épi-
tése. Müv.tört.Tanulmányok. Müv.tört.Dokumentációs Központ
Évk. 1954-55. Bp. 1957. 253,268,272-73, 277.l.

György János, ötvös, a 17.század első felében Gömörben. A Berzéte-Kőrösi /Gömör m./ ev.ref.templom egy 1631-ből való aranyozott ezüst tányérját őrzi.

Czobor B.: Egyházi emlékek a történeti kiállitáson. Matlekovits S. müvében. V.k. Bp. 1898.641.l.

György Kálmán, festő, rajztanár, müv. iró ; sz. 1860 márc.7. Bpesten, mh. 1930.jan.19. ugyanott. Gy./Giergl/Alajos festő fia. Előbb a Müegyetemen, aztán 1879-84. a Mintarajziskolában, Lotz Károlynál tanult és 1882. rajztanári oklevelet szerzett. 1884.a Főv.Iparrajziskola tanára lett, 1911-től igazgatója az intézetnek. 1902-től rajzoktatási szakfelügyelője az iparostanonciskoláknak. 1902-1918. rendszeres tanfolyamokat tartott a rajztanitók részére és reformálta a magyar rajzoktatást. Reformjáról számos előadást tartott és cikket irt, amelyekkel külföldi kongresszusokon is nagy sikereket aratott. 1894 óta a hazai iparmüvészet fejlesztésén dolgozott, mint az Iparmüvészeti Társulat főtitkára, majd 1906-tól igazgatója. Számos kiállitást rendezett itthon és külföldön. /1900: Páris, Szentpétervár,- 1902: Turin,- 1904: St.Louis,- 1906: Milano,- 1912: Turin II., 1918: Sofia,- 1923.és 1925: Monza,- 1926: Philadelphia, stb./ 1897-

Gyóni Géza

Művészet 1907

134

Györgyi Géza

laid

Művészet 1910

84, 156, 180

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Györgyi Géza

laid

Művészet 1909

398

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi min

Györgyi Géza

laid

Müvészet 1908. 423

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

György Géza

ajtórács

Szakirodalom. Magyar Iparművészet, 1903.

303 l.

MDa.

Györgyi Géza

l.

Közlevkiáll

756. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" R.-t. Budapest — 435418

MDK

György Géza

Bauzeitung für Ungarn, 1884. 2o8 l.

-

Montoyer, Louis Josep
5./: holland épitész. M
gazdag épitészeti tevék
ben Bécsbe ment, 18o7-b
lett. A késő klasszici
sabb munkái: College du
sur-Caudenberg templom
te /Baden bei Wien, 17
Albertina /Bécs, 18o1--
Burgban /18o4--o7/.

Montreuil: 13. sz.-i
Tagjai közül 1. Pierre
Dame épitőmestere volt.
sz. első felében/.

MDK

György Géza

Éber L.: Erzsébet királyné emlékszobra. MI 1916.
218.l.

Györgyi Géza

Művészet

1916. 79. l.

Sümegvidéki rokkaszár, faragott

VI. 149.

Ἡ ὄψις Ἑρέα

Μιν. 1904. 209. 417

Györgyi Géza

Művészet 1910

a római m. művészhez

84, 156, 180

177. (a nagy római kéall)

III.

49. Pergament oklevél.

Györgyi Géza
ép.

Művészet 1911.

225

III.

11. Zsigmond és László találkozása
Szent László sirjánál Nagyváradon

olajfestmény

Bihari Sándor

64/98.

Megállapitandó
az ábrázolt kép
Árárgya pontban

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Györgyi Géza

Miscsarnok
1920-21. téli Szak. 156/b

Az Erzsébet-emlmű épít-i
Terve (Bánfyhe)
gépe

Stumpul, Joseph l. Stubenvoll J.

Györgyi Géza

A régi sortár kapuja,
olajt

Budapest székesfőv. tulajd.

György Géza

l.

Hor Bp ábr. H) mnv. aul-i 1938

43,97. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Györgyi Géza

l.

Vig Páris

M. ipari trakskiállás 66. l.

Mosts. a párisi okiág 68. l.

1900. 1901

Győrffy István

Magyar Művészet

1934. 90. l.

Weber

(22)

A Szent György vértanuról nevezett bencés apátsági templom Jákon. A legismertebb s művészi kiképzése miatt méltán közismert árpádkori egyház, melyet Omodé győri püspök 1256-ban szentelt fel.

(23)

Krisztus kőszobra a jáki templom kapuzatán (a XIII. századból). A szobor a bambergi és bécsi korbeli emlékekkel tart szoros kapcsolatot.

(24)

Fülöp fermói püspök, a pápa legátusa 1279-ben Budára érkezik. Kezdőbetű a Képes Krónikából. A püspök a Kun László-kori erkölcsök megjavítására zsinatot tartott Budán.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Készítette a várhegy-rakparti kioszk előtt felállított Ibl Miklós emlékmű építészeti részét. Szobrász: Mayer Ede.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Évkönyve, Bp.

1934. XV. évf. 20. old.

Györgyi Géza

épitész, Az Erzsébet emlékmü I. dij. repr.

Uj Idők 1913. I. 581-582.o.

Györgyi Géza

A régi sortár kapuja,
olajt

Budapest székesfőv. tulajd.

VI.

22.

Dobozi Mihály

olajszínvázlat

Madarász Viktor

13/29.

Györgyi Géza

Magyar Iparművészet

1934. 80. l (nekrolog)

N.P.:)

GYÖRGYI GÉZA. A magyar építőművészetet súlyos veszteség érte a nyolcvanhároméves korában elhúnyt Györgyi Géza építész elmúlásával. Egyik utolsó nagy képviselője volt annak az építőnemzedéknek, amely az ezeréves Magyarország fővárosának reprezentáns középületeit emelte s a Vár környékének teljessé tételével annak történelmi életét megkoronázta. Előbb Ybl Miklós, majd Hauszmann Alajos oldalán e két mesternek úgyszólván minden jelentős munkásságukban társa volt s a Várbazártól a Műegyetemig egy egész városrész monumentális kiképzéséhez járult hozzá. Még az Erzsébet szobor emlékpályázaton is ezen a nagyvonalú városesztétikai problémán dolgozott kiváló sikerrel. Ez az alkotása körülbelül búcsúja is volt több mint félszázados építőtevékenységétől. Azontúl már inkább csak a festésnek, fiatalkora első szép szenvedélyének hódolt, amely benne is apai örökség volt, éppúgy, mint társulatunk egykori kiváló igazgatójában, Györgyi Kálmánban. Mindkét testvér az apai háznál a nagyhírű biedermeier arcképfestőnek Giergl-Györgyi Alajosnak palettája mellett szívta magába a művészet levegőjét. S holtuk napjáig éltető szépsége volt ez az alkotások számára eljegyzett életüknek.

Dr. N. P.

KOLÁDÉGYÁR RÉSZÉRE. TERVEZTE: PÁLYI JENŐ.

A csomagolás útja" című cikkéhez.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI LITHOGRÁFIAI NYOMÁSA

Györgyi Géza

Györgyi Géza, Györgyi Dénes nagybátyja Ybl és Hauszmann mellett dolgozott, később Hoepfner Guidóval társult s a századforduló idején több ismert lakó- és középületet tervezett.

Rubinszky Mihály: Györgyi Dénes /1886-1961/. - Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 53-55.l.

Györgyi Géza

röd

Magyar Hírlap

1913. máj. 25

(Döntés az Erzsébet-
körben pályázatán.)

1911.

z.

va, kissé jobbrafordultan, szembe-
n ábrázolva. Jobb kezét csipőjére
a faragott asztalon fekvő iratok
ellett két egymáson fekvő könyv és
Nyakravalója felett a Szt. István
dalt előrefésült haja őszbevegyült,
, bajusza és leberetvált álla körü-
tett mentéje prémes, zsinóros atil-
piros. Oldalán kard lóg. Mögötte tám-
úl, szobor köti le figyelmünket. Jobb-
látást, hol az égbolt felhőzött. Bal-
onás czimer T~~látható~~, melynek közelé-
B. KEMÉNY FERENCZ 1863. Kapitelchem.

:38 cm. -- Lelt. sz. ~~1682~~ 1319. -- Vétetett
la műszaki tanácsostól 200 K-án
1911 október 2-án. -- Elszámolta-
47-911).

Györgyi Gyula

Lux Kálmán dr

A budai kir. vár
kepe I. Mátyás
Eorában. MMÉE
Közl. 1917. 281. l

Györgyi Géza

Jenő kir. herceg volt
budai palotája, olajf.
fentitől

irad

Kremrégi Bp 27. l.

nem b: a

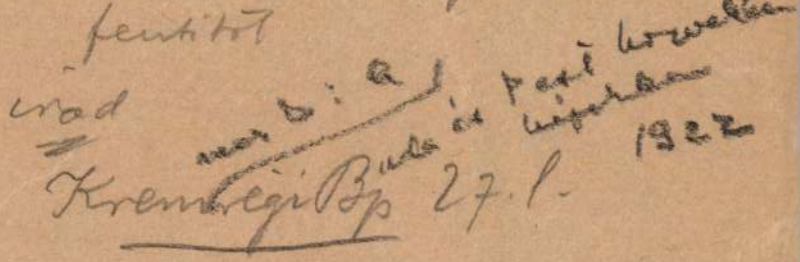

Buda és Pest kowalkan
[illegible]
1922

GYÖRGYI Géza

Historizmus és eklektika: *Az európai iparművészet stíluskorszakai*
Kiállítás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből.
A kiállítást rendezte Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet.
A bevezetőt írta Batári Ferenc. Szerkesztette Vadas József, Vadászi Erzsébet.
Iparművészeti Múzeum, Bp. 1992. Katalógus I. (szövegkötet) 210 l., Katalógus II. (képkötet) 256 l.

A recenzens mindenekelőtt megvallja elfogultságát. Több évtizedes múzeumi múltja, a tárgyak iránti olthatatlan érdeklődése és nem utolsósorban a kiállításssorozat első két bemutatójának előkészítésében való részvétele, ha nem is menti fel a pártatlanság kötelme alól, de talán megmagyarázza a kelleténél olykor szenvedélyesebb szavait. A bíráló helyzetét tovább gyengíti a tény, miszerint jártassága a 19. század iparművészetének történetében – finoman szólva – nagyon érintőleges, alig egy–egy műtárgy kapcsán tévedt e területre.

Az iparművészet stíluskorszakai sorozatcímet viselő kiállítások negyedik, és mint a katalógus előszavából megtudható, egyúttal utolsó része a 19. század – nagyrészt – második felének tárgykultúráját mutatja be a múzeum gyűjteményének tükrében. A kiadvány az előzőkhöz hasonlatos küllemmel és leíró rendszerrel bír. Az 1987-től tartó folyamatos munkának „a klasszikus stílustörténeti állandó kiállítást kellett karnyújtásnyi közelbe hozni. Ha vállalkozásunknak születtek eredményei, ezt az összegzést fogják majd szolgálni, a kudarcok pedig ehhez szolgálnak tanulságul." – írja Rózsa Gyula a múzeum akkori főigazgatója, az említett előszóban. A tanulságok számbavételének kínálkozó lehetőségét kár volt halogatni, és a leendő, ma már ki tudja mikor megvalósítható célnak alárendelni. Hasonlíthatatlanul gyümölcsözőbb lett volna a konzekvenciákat mihamarabb levonni, és már a következő alkalommal élni velük. Ily módon elkerülhető lett volna a historizmus katalógus egyik fiaskója, nevezetesen a művességekre, a tárgytípusokra és a művészetföldrajzi egységekre való tagoláshoz ragaszkodás a kiadványban, ugyanis az éffajta rendező elvnek a buktatóira, sőt hamis és nem kevésbé ósdi mivoltára Mikó Árpád már 1989-ben figyelmeztetett a sorozat első, a Reneszánsz és manierizmus kiállításról a Művészet hasábjain írott kritikájában. E „konvencionális elv" valamiféle ideális, múzeumi raktári rend képzetét kelti föl az olvasóban, de semmiképp nem gyújtja föl fantáziáját a historizmus ugyan nemegyszer ambivalens kvalitású alkotásokat teremtő, de mindenképp izgalmas szellemiségű időszakát illetően. A rövid bevezető tanulmány sem segít a téma megközelítésében, amikor egy–egy műtárgy vagy műtárgy csoport köré igyekszik képet vázolni jelentősebb mozgalmakról, eseményekről és stílusáramlatokról. A gazdag gyűjtemény áttekintése nem inspirálta új összefüggések feltárására vagy jelenségek értelmezésére a szerzőt, írása az általánosságok szintjén sajnos nem emelkedik felül. A koncepció másik vitatható jellegzetessége a közel– és a távol–keleti tárgyak jelenléte (a bútorok majd egyötödét ezek teszik ki). Kétségkívül a korszak domináns és megkerülhetetlen eleme az egzotikum iránt megnövekedett figyelem. A közízlést döntően befolyásoló divatról, és az európai művészetet jelentősen megtermékenyítő hatásról volt szó: a művészettörténetírásban meggyökeresedett „orientalizmus", „japanizmus" terminológiák kifejezően tükrözik ezt. Ám mindez a legkevésbé sem indokolja, hogy az Iránban, Japánban vagy Kínában készült – bármennyire a nyugati megrendelő ízléséhez igazodó – bútorok és szőnyegek Az európai iparművészet stíluskorszakai–nak részeként szerepeljenek. A kor lakáskultúrájának szinte kötelező darabjai voltak, de iparművészetének aligha összetevői.

A három oldalnál alig valamivel hosszabb irodalomjegyzék szűkössége első pillantásra érthetőnek látszik, hiszen a historizmus művészetével csak az utóbbi évtizedekben kezdtek el behatóbban foglalkozni. A figyelmes olvasó azonban meghökkenve veszi tudomásul, hogy a múzeum saját, erre a korszakra egyértelműen forrásértékű kiadványai mennyire megrostáltan kerültek be a jegyzékbe (és azt is milyen kevéssé forgatták – de erről majd később). Az 1855-ben Radisics Jenő tollából napvilágot látott Képes kalauz a gyűjteményekben csak német kiadásával szerepel, miközben magyarul is hozzáférhető, és a kettő nem teljesen azonos. A későbbi, az állandó kiállítás átrendezését követő meg–megújuló kalauzok, leíró lajstromok és gyűjteményismertetések közül csak az 1900-ban megjelent kalauzt vették föl. Az Országos Ráth György múzeum kalauza 1906-os kiadása mellől hiányzik annak 1913-as (kétségkívül jelentéktelenül módosított) változata valamint a Magyar Iparművészet 1906. évfolyamában megjelent – ugyancsak Radisics írta – ismertetés. Ez utóbbira egyetlen tételnél történik hivatkozás. A bibliográfiával egyébként is láthatóan sokat küszködött a két szerkesztő és harmadikként a szerkesztők munkatársa. Némely, a rövidítésjegy-

zékben előforduló cím a katalógus tételeknél nem rövidítve, hanem kiírva szerepel: 13, 15. és 21. sz. A tételszámoknál rövidítve megadott irodalom feloldása viszont nem található a bibliográfiai jegyzékben: 23, 37, 216, 254, 258, 581, 582. és 588. sz. A 91. sz. bécsi szivarszipka nyilvánvalóan nem a Kat. 1988a (Brit iparművészet az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeiben), hanem a Kat. 1985a (Dohányzó Európa) kiadványban volt közölve. A 157. és 164. sz. tárgyaknál Kat. 1986 hivatkozás olvasható, a rövidítésjegyzék azonban Kat. 1986a-t és Kat. 1986b-t ad meg. Kevéssé valószínű, hogy a 360. sz. ezüst kávéskészletet Weiner Piroska a Régiségek könyvében az Önművesség fejezetben publikálta volna, miként a hivatkozás feloldása állítja (Weiner 1983). Az 1873. évi bécsi világkiállítás művészeti anyagáról készült kiadvány szerzőjeként feltüntetett Carl von Lützow Lützov és Lützöw névvariációval is szerepel, megjelenési időként pedig egyszer 1875, másszor 1873 olvasható. Különben Lützow valóban írt is a kötetbe, de tulajdonképpen nem a szerzője, hanem a szerkesztője volt annak. A Művészettörténeti Értesítő mondhatni következetesen ME rövidítéssel szerepel. A katalógusban a tárgyleírást követő bibliográfiai rovatban a 12, 13, 15, 17, 18, 268. és 376. sz. művek esetében az előképre, az analógiára és a tárgyra magára vonatkozó irodalmat együtt kezelték, miközben e helyt csak az adott műtárgy irodalma szerepelhetne a katalógus rendszere szerint. Kétségtelen, hogy a 13. tételszámot viselő Storck-féle szekrény esetében a szerző legalább feltüntette, melyik hivatkozás értendő a mintaképre, melyik a mintarajzra és melyik a tárgyra.

A katalógus tételek a műtárgyak többnyire pontos leírását adják, alkalmanként kitekintéssel a számításba vehető előképre, az egykorú mintarajzra vagy a gyűjteménybe kerülés körülményeire. A leírások színvonalát sajnálatos módon hiányos sőt hibás adatok rontják le, melyek – mint a fenti példák is mutatják – elsősorban a tárgy irodalmának felületes kezeléséből fakadnak. Alább ezek a jellegzetes, olykor lényegi, máskor szinte jelentéktelen fogyatékosságok sorakoznak a katalógusszámok egymásutánjában, a teljesség igénye nélkül.

A Josef Storck tervezte emeletes szekrény (13. sz.) az 1885. évi Képes kalauznak nemcsak a német, hanem a magyar kiadásában is közölve van. A 15. sz. kottaállványt elsőként 1949-ben, a Fővárosi Képtárban megrendezett Magyar otthonok című kiállítás vezetőjében publikálták, azonkívül Kiss Ákos: A díszítő és iparművészetek új hellén stílusirányzatáról című, a Művészettörténeti Értesítőben, 1974-ben megjelent cikkében is említi. A kabinetszekrény (50. sz.), mely Schickedanz Albert terve nyomán készült, a Ráth Múzeum kalauzának 1913-as kiadásában, valamint az 1906. évi Magyar Iparművészetben egyaránt szerepel. Az 52. sz., a Györgyi Géza terve után hímzett ellenzőről a Magyar Iparművészet 1895. évfolyama tudósít először, mikor is az Iparművészeti Társulat előleget illetve kamat nélküli kölcsönt szavazott meg bizonyos tárgyak, köztük az ellenző elkészítéséhez. A Ráth–gyűjteményből származó, és publikálatlanként közölt állvány (58. sz.) és két ülőke (61. sz.) az 1906-os kalauz egyik fényképe szerint a gemmák szobájában (párban) állt, illetve az ülőkék a nagy szalon berendezéséhez tartoztak. A 88. sz. legyezőn az 1873. évi bécsi világkiállításnak nem a bejárati pavilonja, hanem a kortársak által a világ nyolcadik csodájának tartott központi épület, a Rotunda látható. A firenzei Luigi Frullinitől, a bécsi világkiállításon vásárolt faragott betétlapok (100, 101. sz.) az Iparművészeti Múzeum első, 1874-ben megjelent Kalauzában és az 1885-ös Képes kalauzban szereplő tárgyakkal azonosíthatók. Az utóbbiban az ugyancsak firenzei Pasquale Leoncini faragta betétlap (103. sz.) szintén szerepel.

A 109. sz., a William Morris kartonja alapján csomózott szőnyeg Az európai iparművészet remekei – az Iparművészeti Múzeum jubileumi – katalóbus-ában nem a 76., hanem a 339. számot viseli. A publikálatlannak tartott 152. legyezőcsipkét Kiss Ákos: A hisztoricizmus iparművészeti kérdéséhez című cikkében, a Művészettörténeti Értesítő 1969. évfolyamában közölte.

A kiállított Minton–porcelánok közül a 169. és 170. sz. szerepel az 1874. és 1877. évi kalauzokban, a toreutikát megjelenítő tányér azonban nem a 26. szám (!), hanem a 35. oldalon a 97. szám alatt található az 1874-es kiadványban. Alexander von Humboldt porcelánképe (198. sz.) Ruzicska Ilona: A herendi porcelán című munkájában a 70. oldalon található, nem a 17-en. A Minton–csempék (211–212. sz.) ugyan nem azonosíthatók darabonként az 1874. évi Kalauzban, ám a 35. oldalon olvasható leírás: „Az 1–3. fekvő asztalokban a falborító téglák egész sorozata van kiállítva, melyek ezen [Minton] gyárban készültek", megkérdőjelezi a publikálatlan illetve az 1974-es első hivatkozást. Joseph–Théodore Deck talpas tálja (218. sz.) sem publikálatlan, ugyanis az 1874-es és 1877-es kalauzokban közölték, újabban pedig kiállították a Pulszky Károly

MDK

György Géza

Műcsarnok. 1899. 17.sz. Uri lakásberendezés az iparművészeti muzeumban. 263 l.

MDK

Györgyi Géza épitész

kandallórács

Edvi Illés A: A vasmüvesség a párisi világkiáll. MMÉE Közl. 19oo. 19.sz.

Gyöngyi Géza
műépítész

Kőrösvidéki Lapok 1896. jan. 8., 88. old.
(Művészetek. Ybl Miklós szobra.)

Kalmár

Gyöngyi Géza
építész

Fővárosi Lapok 1896. jún. 7., 5. old.
(A királyi palota alapkőletétele.)

Kalmár.

Gyöngyi Géza

Erdő

Gyulai István

Az Erzsébet Királyné
emlékpályázat.
Egyetértés. 1913. máj. 27

U. 403

1998

egény.

thoz eresztett fegyverrel álló horvát köle-
bal kezével kardjának kosaras marko-
öltözete: prémkucsma forgóval s lelógó
y, bő újú ing, szükre fogott bő gatyaszerű
ocskor. Felszerelésének szíjai a mellen keresz-
zője mellé két pisztoly s öve mögé kés és
an dugva. Felirata a kép alatt hasá-
- három sorban:

Nº III. Croate ou Pandoure, un de ces trois-milles, distin
habillement des autres Nations,
nt ce Corps"

„Croate of Pandour, een van die 3000, door zyn
edinge van der andere Natien, welke dat
ps uytmaeken, onderscheyden".

méretei a vonalkeretnek 32.3:21.6 c/m.

des Hongrois, des Pandoures ou Croates, des
ou Esclavoniens et des Ulans &c. A la Haye
e de Groot M.DCC.XLII.

tha 1998.

Györgyi Gerá

Szód

Hanozmani Alapja:

A bundai kiváji vai szent

Istvan terme. Vas Ny

1900. 265–266 l

Szpetkel

Györgyi Géza

[illegible]

1932

Kar Erzsébet

9, 10. l 12. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Györgyi Géza

épitesz

lásd

Kismlechn

77. l.

Ép. mérv. ünk
a 19. to. 7 felében
1945

GYÖRGYI GIERGL Alajos fertő

Pannonhalma 1996/3. 129-130. ll

GYÖRGYI GÉZA

TKM 481. 16.0.

Bp. XI. ker.

gokba keveredik, évente 1000 forintot [illegible] kölcsönöket vesz fel.[23]

1768 az utolsó év, amikor lakatosüzeme még működik. Márciusban a Foglár-kollégiumhoz — az angolkisasszonyok későbbi épületéhez — fali kötővasakat készít, a nagyfürdőhöz új kapu- és ablakvasalást végez. A székesegyház kápolnájában új gyóntatószéket és zászlórudakat vasal, a pápai uradalomba két földmérő szerszámot készít. A püspöki rezidencia első- és másodikemeleti szobái részére 13 ajtót vasal, 18 kályhaajtót készít. A rezidencia földszintjén elkészíti az ablakrácsokat, további 3 duplaajtót lát el vasalással és zárakkal, a galérián 7 új ablaktokot vasal, mindegyiket 12 rézkötéssel. A rezidencia új lépcsőházában a kertbe vezető duplaajtó bekötésénél közreműködik, az alsó sarokszobában 5 ablaktokot vasal. A gyöngyöspüspöki templomban 9 ablakkereten, a pusztahídvégi majorházban 28 ablakszárnyon végzi el a vasalást. Esterházy számára órajavítást végez.[24]

Műhelye 1769-ben a mester távolléte miatt már alig végez érdemleges munkát. A Fazola névnek azonban Egerben igen jó csengése van, ő maga is azt szeretné, ha az egyetemi építkezések lakatosmunkája a Fazolák kezében maradna. Ezért 1768 elején Egerbe hívja öccsét, Lénárdot, akinek művészi képességei szerényebbek, nincs

Körösi [Géza] építész.

M.D.K.

Hoepfner [Guido] építésszel közös tervre 300 koronás, első díjat nyert az Iparművészeti Társulat szálloda-szoba pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1905. XXVI. évf.

Jan. 11. szl 8. old.

Györgyi Géza
építész

MDK

Lotz mennyezetképe az Igazságügyi palotában.
a Pozzo-féle látszatarchitektura formáinak fölvetitésében Györgyi Géza épitésznek, Hauszmann munkatársának és Feuchtinger tanárnak segitségét vette igénybe.

23.o.

YBL ERVIN: A Magyar Nemzeti Galéria palotája.

Bp. 1960.

MDK

György G.

Magyar Iparművészet, 1900. 122-126 l. képek

M/DK

Gyögyi Géza, müépitész

a királyi várépités jeles munkásának a hatmad - osztályu vaskoronа-rendet adományozta a király.

A hétről. Kitüntetések.- Lechner Ödön ünneplése. Vállalkozók Közlönye és Magy.Épitök Lapja. Bp.1906 jan. 24. 1.old.

MDK

György Géza

György D.:Két nemzedék közt. MI. 1935. 1-2 sz.

21. l.

Gjörgyi Géza, építész M.D.K.

Hoepfner Guidóval közös terve 4000-ás harmadik díjat nyert az ujabb Erzsébet-műcsulák pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

febr. 9. sz. 13. old.

MDK

Györgyi Géza /Giergl/

A budavári kir.palota épitésénél jobbkeze volt Hauszmann Alajosnak.

Egyénisége visszatükrözik Hauszmann mindazon müveiről, melyek munkásságának ebből a korszakából valók.

Györgyi korábban Ybl irodájában dolgozott,ugy került a kir.palota épités átvételével Hauszmannhoz.Ö rajzolta a szimetrikus diszitményeket a kir.palota pazar belső dekorációit,mennyezeteit.

Kism Lechn 71-78.Képekkel.

MDK

György G.

Vizfestmény I-II

Műcsarnok 1878. nov.3.

György Géza

építész

vad

Épitő Ipar

1900. 83. l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

ev ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Györgyi Géza

cp.

Erdő

Épitő Ipar 1911. 278. l.

(Rákóczi Szemléhez)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Györgyi Géza

Csáipasm. 560. l.

Tecru. tegl. Tört

1928

rádverőcén, Szent Endrén, Budakalás
s a Csillag-hegyen, valamint legu
Nagytétényben előkerült fontos e
arra késztetnek, hogy előterjeszt
megujitsam és a több évre beoszt
program kersztülvitelére és külö
a tétényi katonai tábor rendszer
felásásának megkezdésére, valamin
ottani helyi muzeum létesitésére
Pengő rendkivüli hitel kiutalásá
telettel kérjem.

Nagytétennyel kapcsolat
torkodom egyuttal felhivni Excel
nagybecsü figyelmét az ottani r.
templom müemléki vonatkozásaira.
templom egy a XIV-XV. századbeli

Grósgi Géza

l.

K: A m.

Pekárdiszitó

2. 7. l.

Motionmarrot

1906

XLVI

felső
és
alsó együttt

Spořil Eva

spitalec

Čas'd okv

Ossag Vlag

1906. 94 l.

G y ö r g y G é z a
építész

Nemzeti Ujság. 1932.ápr.17. (Erzsébet királyné szobrát szeptember 11-én leplezik le.)

zzal vagyis a csontváz körül elhelyezve,

urnák és egyéb mellékleteknek elhelyezés

Lakótelepek föltárásánál, hogy azok
teljes képet alkossunk magunknak, a legcz
lirozás alá vesszük és pedig úgy, hogy *az egé*
kikutatandó területünkön egymásra köve
Az árkokból a földkiemelés rétegenként tö
nak ellenkező árokoldalán rakjuk le. A r
rövidnyelű csákánykapák segélyével elsőb
tandó be, hogy kapájával mindenkor csak
ütés folytán a föld között lévő tárgyaka
tok segítségével emeljük ki az árokból.
háromszoros megfigyelés alá kerül: *A)* a
elváló föld azok fekvését legtöbbnyire
tárgy a földnek összenyomása következtéb
a kidobásnál, melynél a gyakorlott mun
azért is, mert a kidobott föld rendszer
oknál fogva jó a kihányt föld területét ic

A rétegben előfordult nagyobb köveke
lára rakjuk ki, a melyen nem fekszik kihányt
logathatjuk. Ugy hiszem, fölösleges említeni
gunknak kell végeznünk s hogy ez idő al
munkásokkal, a dolog szünetel. *E munkán*
a munkásokat siettetni nem szabad, ha szán

Györgyi Géza

l.

Ezredeves kiáll

XII. csop. 43. l

Gyöngyi Géza

közreműködő címe

Közlezrkiáll

1269. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

...sz, villamos csengők é...
...valamint minden e...
munkát és javitásoka...
PONTOS KISZOLGÁLÁS. TELEFON...

Telefon 48—74.

KOVÁCS JÓZ...

építő-iparos

Budapest, VIII., Rökk Szilá...
Elvállal minden kőműves munkát, h...
festéseket, átalakitásokat és nedve...
tételét.

Lővinger ...

mű- és épület-lakatos, takaréktűz...
Budapest, VI. ker., Vörösmart...
Tűzhelyeket raktáron t...
vitások pontosan eszkö...

Cserép- és palafedő v...

Urbancsek József János Budapest, VII. k...
alatt. Ajánlja magát mindennemü tetőzetek ép...
szab. cementcseréppel való befedésére. Elvállal...
jókarban tartását jutányos évi dij mellett, helyben...
názási és mindennemü a beton szakmába vág...
Költségvetéssel dijtalanul szives...

TELEFON 94—35.

VILLAMOS VILÁGITÁSI ÉS TELEFO...
VÁLLALKOZÓ

LÖBL BÉ...

VII. KER., ROTTENBILLER...
TELEFON 80—07.

SPETROFF W. és ...

I. BOLGÁR KIVITELI és BEVIT...
BUDAPEST, VI. KE... ...DMAN...
Export... FŐÜZLET
tál i...

műasztalos
t, IV., Hajó-utca 14. sz.
Elvállal
al butorok, teljes lakberendezések
készítését.
Telefon 52—38.

79.
illanyerő berendezett fémcsiszolda,
zelés, vörösrézelés.

ER JÁNOS BRONZ-MŰVES
Váci-utca 72. (Szerb-utca sarok.)
mába vágó munkákat u. m.: templomi
chinai ezüst és bronzban, légszesz-
k, ugymint átalakitások. Tűz
zás és ezüstölés. Javitások ju-
os árban számittatnak.

& WALTNER
rszámkészitő telepe
V. ker., Váci-út 74. sz.
isebb sajtoló szerszámokat és készü-
erint munkálatokat és szabadalmi
a legpontosabb módon eszközlik.
Telefon: 4—03.

ska János
ötő- és bőrdiszműkészitő
VII, Rózsa-utca 48. sz.
e szak-
ugymint
akat és
irodai, üzleti és iskolai cikkeket,
alamint olcsó és modern rek-
lám cikkeket.
ppákat- és könyvtári kötéseket.

i légszeszgyárak
relő irodái:

Györgyi Géza

Irod.

2

Thieme - Becker

XV. 376 l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Györgyi Géza

epilógy

Reváí XXI. 406. 1.

22. MAGYAR PARASZTLÁNY

bar ist. Doch eben mit dieser vagen, lässigen Handhabung hängt der bezwingendste Zug im Schaffen Czóbels zusammen : Ich meine die reich und vielschichtig quellende, nach innen strahlende Schönheit seiner Farbentöne. In dieser schweren dichten Flut gedämpfter Töne von Braun, Blau, Violett und Grün werden wir von der vertraulichen Nähe dämmerungsverhüllter schweigender Landschaften und Innenräume umfangen. Die Gegenstände drängen sich zusammen und verschmelzen zu eins, wie eine traumbefangene Herde am Abend. Willenlos sind sie der tiefen erdhaften Natürlichkeit ihres Wesens hingegeben.

Czóbels vornehmste künstlerische Sorge ist, von den Dingen seiner nächsten Umgebung gute Bilder zu malen. Deshalb wirken seine Bilder so beruhigend-menschlich. Für die strenge Formsystematik der abstrak-

Györgyi Géza

l.

Ráth György 1896

411. l.

153. (kép)

Györgyi Géza

l.

Ráth György 1895

137 l.

~~Ráth György 1896~~

~~Cimlap előtti Elp~~

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Figyelmeztetés! A befizetés átvétele és annak pénztári igazolása még nem jelenti azt, hogy a bank a fizetést elfogadja, illetőleg a fizetéssel kapcsolatos megbizatást vállalja.

3. Nagyságos N: Leut

Pénztárunk mai napon .....

.....

K 30.000.— Harmincezer.—

vett át, miről levél utján külön igaz

H. B (Számfejtőség) 6. II. 1923. XI. 20000. — 19548. Nobel, Bud.

Györgyi Géza

e.

Radisics Jenő

Az Orsz. Ráth György
Múzeum Kalauza
Bp. 1913. 6. C.

teilnehmen wird.

s Militärkommando die P.T.zu ver-

on ihre Arbeit im Amtslokal der ob-

t /Szabadka,Kossuth-utca 21.Város-

üh beginnen wird.-

Für den Militärkommandanten

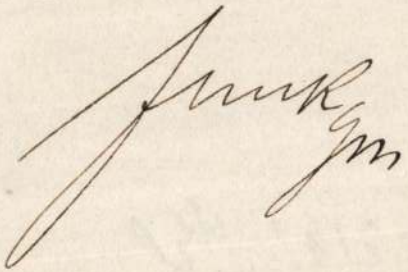

G y ö r g y i G é z a
építész

Pesti Napló. 1920.okt.31. (Öt királyné az Erzsébet-pályázat eredménye.)

Györgyi Géza

cród

Pesti Napló

1913. máj. 25.

(Erzsébet királyné emlékei)

U. 308.

ly.

arczélben és sima karimájú,
pján látható kerek medail-
l hajat, bajuszt és körsza-

kabát lehajtott gallérral.
YMI KÁROLY«, alól balra :

— Lelt. sz. 1316. — Vétetett
K-án. — Kifizettetett 1911
Elszámoltatott 1911 szeptem-
nolásra nézve lásd a 9144–912

Györgyi Géza

wód

z

Mesterházy Jenő:

A budai királyi palota hajdan és most.

Budapest, 1933.

és e könyv isnaetetésében

Felvinci Takács Z.

MAGYAR MŰVÉSZET

1933. 350 l.

ИМ ПАУФАМ

G y ö r g y i G é z a
építész

Pesti Napló. 1916.jun.18. (Az Erzsébet emlékmü-pályázat.)

Györgyi Géza
építész

Szód
z

Sztrakoniczky Károly:
Az Erzsébet-emlék-
Alkotmány. 1913-
máj. 28.

751. sz.

620. *A vár belseje.*

Balról a kaputól szemköz
ról pedig a főbástyát látjuk,
ágyak körül meg az épület
ülve, foglyok képeznek külö
Czirer József (1), Jazvicz Fere
dor (3), Nyereggyártó János
Senovicz Frigyes (6), Kereszt
ton (8), Apor József (9), Kle
Gedeon (11), Csutak Kálmán
b. Meszéna Ferencz (14), F
Csipik János (16), Krausz K
dor (18), Tarnay Antal (19),
Danne-Dani Ferencz (21) és C

Vászon, méretei 55 : 68 cm.
40 K. — Vétetett a gr. Kreitl
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápril
jegyzék 59. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

— **Ujabb rejtélyes pénzküldemények.** A titokzatos pénzküldemények ügyében — mint megirtuk — a budapesti rendőrség befejezte a nyomozást és annak eredményét közölte az ügyészség valutakirendeltségével, mert *a jelek szerint a környező államokból budapesti megbizott utján hamis néven juttattak el különböző egyénekhez a határon át hozott pénzösszegeket.* Eddig csupán *Huszti Ibolya* budapesti festőművésznő neve szerepelt feladóként a postautalványokon. *Most két ujabb pénzküldeménnyel kapcsolatban más név került bele a különös ügy bonyodalmaiba. Miskolcon ugyanis* — amint a *Pesti Hirlap* miskolci tudósitója jelenti — az Ecker és Sugár textilnagykereskedő cég 1290 pengőt kapott postautalványon *Salgótarjánból.* A postautalványon feladóként *Fodor Mihály* szerepel és a feladó irása szép férfikézirás. A cég ilyen nevü egyént nem ismer. Ugyancsak Miskolcon *Máté Imre* elszegényedett földbirtokos 872 pengőt kapott postautalványon Salgótarjánból. Ezt az összeget *Kovács Imre* névvel adták fel és a földbirtokos nem ismeri a feladót. A különös ügy nyomozásába igy most a miskolci rendőrség is belekapcsolódik.

— **Ruhaszaggató kisérletek.** Voltak már lámparázók, falhasogatók, butortologatók, de ruhaszaggatókról most hallunk először. Carcarella olasz község népe emlegeti most ludbőrző háttal — amint a torinói *Stampában* olvassuk — az ujfajta kártékony szellemeket. A falu határában, magányos tanyaházban lakik egy szegény földmives-család. Ennek egyik tagja, fiatal menyecske, egy reggel rémülten vette észre, hogy menyasszonyi ruhája összegyürve, rongyokká tépve lóg a közös lakószoba nagy almáriumában. Hosszas tanakodás után másik szekrénybe aggatták a háznép ruhanemüit. De ezeket is ugyanaz a sors érte, mint a menyasszonyi ruhát. Néhány nap leforgása alatt egyetlen ép öltözet sem maradt a házban. Sőt az egyik kisgyerek ruhácskáját állitólag a szülők szeme láttára szaggatta cafatokra. Kicsoda? Minthogy megfogható gazdája a kárnak nem akadt, a rejtélyes eset csak kisértetek müve lehet. Legalább is ezt rebesgetik a babonás falusiak. Mi igaz a dologból, mi nem, bajos lenne megállapitani. Az okkult jelenségek tudósai bizonyára szivesen szolgálnak „szellemes" magyarázatokkal. Az odavalósiak máris nyomon vannak. Ráfogták az „elátkozott" ház gazdájára, hogy éjszakánként a közeli sziklás területen holmi rejtett kincs után kutat. Ezért állnak rajta bosszut a tulvilági hatalmak. A legenda erősen tartja magát és a környék lakossága csodájára jár a közszemére kitett ruharongyoknak. Amig majd ki nem derül, hogy a kisértetjárás csak mese s a carcarellai tanyaház ruhás szekrényelben jófogu egérnemzetség garázdálkodott.

— **Előadás.** A Magyar Mérnök és Épitész Egylet vizépitészi szakosztályában március 27-én, kedden délután 6 órakor Papp Remig mérnök „Nagyobb vizi épitkezések megszerezéséről" cimmel előadást tart.

— **Tisza István szobrát április 22-én leplezik le.** A *Gróf Tisza István Emlékbizottság* szükebb bizottsága *Berzeviczy Albert* elnöklésével ülést tartott és elhatározta, hogy Tisza Istvánnak az Országház felsőházi bejárója előtt felállitott szobrát április hó 22-én déli 12 órakor leplezik le ünnepies külsőségek között. *Horánszky Lajos*, a Tisza István Kör igazgatója bejelentette, hogy Tisza István szobra, Zala György és Orbán Antal művészi alkotása már teljesen elkészült s a közeli leleplezésnek nincs akadálya. Berzeviczy Albert elnök közölte, hogy kihallgatáson volt a kormányzónál, aki az ünnepség fővédői tisztét elfogadta. Az ünnepség programja: Berzeviczy Albert ünnepi beszéde, amely alatt a szobor leleplezése megtörténik. A székesfőváros polgármestere átveszi a szobrot. A koszoruk elhelyezése. Elhatározta az értekezlet, hogy megkeresi a kereskedelmi minisztert avégből, hogy a MÁV erre az ünnepi alkalomra az ország különböző részeiből *fülléres vonatokat* inditson. Ugyancsak április 22-én este megtartják a Tisza István-emlékvacsorát, amikor gróf *Károlyi Gyula* fog emlékbeszédet mondani.

— **Györgyi Géza meghalt.** Györgyi Géza, a régi magyar épitészgárda kiváló tagja, pénteken 83 éves korában meghalt. Tanulmányait *Alpár Ignáccal* együtt a berlini épitészeti akadémián végezte s onnan *Ybl Miklós* hivta meg tervezői irodájába. Részt vett a királyi Várkert, az Operaház tervező munkálataiban, majd a lipótvárosi bazilika belsejének művészi tervezésében működött közre. Érdemeiért Ferenc József király a III. oszt. Vaskoronarenddel tüntette ki. Temetése hétfőn délután fél négy órakor lesz a farkasréti temetőben.

— **Nagykanizsa polgármesterének ünneplése.** Nagykanizsa városa szombaton délután diszközgyülés keretében ünnepelte dr. *Krátky István* polgármestert huszéves közszolgálati jubileuma alkalmából. Dr. *Hegyi Lajos* h. polgármester méltatta dr. *Krátky István* érdemes működését s a város tisztikara nevében üdvözölte. Dr. *Brand Sándor* vármegyei főjegyző a főispán, az alispán és a megyei törvényhatóságok nevében, *Unger-Ullmann Elek* kereskedelmi tanácsos és dr. *Rotschild Béla* ügyvéd a városi képviselőtestület nevében köszöntötték az ünnepeltet. Este társasvacsora volt, amelyen *Kelemen Ferenc* bankigazgató és dr. *Hajdu Gyula* ügyvéd voltak az ünnepi szónokok.

— **Szállótüz egy amerikai városban tizennégy halottal.** Londonból jelentik: Az Egyesült Államok Lynchburg városában a munkanélküliek szállodája leégett. *Tizennégy személy a lángokban lelte halálát.* Tizenöten sulyosan, nyolcvanan pedig könnyebben megsebesültek. A szerencsétlenséget az idézte elő, hogy a szálló konyhájában egy ötgallonos üstben zsirt főztek, amely kifutott s percek alatt lángralobbantotta a konyhát. Tiz perc mulva az egész épület lobogva égett. A szálló *felső emeletei beomlottak.* A lakók közül többen az utcára ugrottak. A tüzvész kitörésekor a város kórházában a villanyvilágitás felmondta a szolgálatot, ugyhogy a szerencsétlenül jártakon csak megkésve tudtak segiteni.

— **A Magyar IrónőkKöre** (Esterházy-utca 4.) március 26-án, hétfőn délután 6 órakor megünnepli Jeszenszky T. Irén irónő hetvenedik születésnapját. Az ülés után társasvacsorát rendeznek.

— **Rejtvénymegfejtők jutalmazása.** A Pesti Hirlap Vasárnapja 1934 március 18-iki számában közölt kereszt-, betü- és képrejtvények helyes megfejtői közül könyvjutalmat nyertek:

Ferenczy Zsófi, Budapest, főkapitányság. Feszty Lajosné, Budapest, IX., Ráday-u. 21. Váczy Imréné, Budapest, VI., Jókai-u. 1. Szepessy József ny. müszaki főtanácsos, Budapest, I. Csaba-u. 12. Dr. Kautz István szfővárosi tanácsi fogalmazó, Budapest, VII., Jósika-u. 10., IV. Szarvady Félix tanár, Budapest, VII. Angol-u. 25. (Iskola). Özv Báthy Károlyné, Debrecen, Nyil-u 114. Kruspier Pálné tanitónő, Kiskunhalas, Zöldfa-utca 7. Ulrich Anna, Sopron, Ikra-hid 2. Kalmár Miklós, Békéscsaba, Szent István-tér 3. Dr. Tóth Dezső, Kecskemét, Mezei-u. 45. Szüts Károly tpri igazgató, Kapuvár (Sopron m.).

A *Kis Pesti Hirlap* rejtvénymegfejtői közül könyvjutalmat kaptak:

Ürmössy Lilike, Budapest, I., Attila-körut 26., I. Révész Zsuzsika, Budapest, V., Csáky-u. 63., fsz. 12. Herbst Katóka, Budapest, V., Lipót-körut 10, III 2 Kecskés Zeuzsanna, Szeged, Dugonics-u. 33. Schorm Boriska, Szolnok, Liget-u. 29. Horváth János, Hegyeshalom, Ujtelep.

— **A Magyar Szakácsok Köre** most tartotta harmincadik évi közgyülését *Bereczky László* elnökletével. *Gundel Károly* védnök üdvözölte a kör alapitó elnökét, *Mayer Lendrót*, majd *Bereczky Lászlót* ujból elnökké választották.

FORUM ÁRUHÁZ

Hétfőn, f. hó 26-án d. e. 11 órakor nyitunk.

Megnyitó husvéti vásár, olcsó árakkal.

Edény-osztály, félemelet.

4 drb. **bordázott tál** — — — — — — — — P —.88
1 „ **alpiatin evőkanál vagy villa** — — P —.42
1 „ **evőkés** — — — — — — — — — — P —.42
1 „ **zománcozott lábas vagy fazék** kis hibával

	1 lit.	2 lit.	3 lit.
P	—.58	—.88	1.08

6 személyes vizes vagy boros készlet fémtálcával együtt — — — — — — — — — — P 2.50
6 személyes étkészlet arany vagy kobald széllel — — — — — — — — — — — — — — P 25.40
Pecsenyés, főzelékes vagy tésztás tál — — P —.88

Illatszer-osztály, első emelet.

1 üveg **kölniviz,** üvegdugóval — — — — P —.96
6 drb. **pipereszappan** — — — — — — P —.50

Bőrdiszmű-osztály, földszint.

Valódi bőr női vagy férfierszény — — — P —.58
Valódi bőr retikül, divatszinekben — — P 3.20

Nőikalap és fehérnemü-osztály, első emelet

Szalmakalap divatszinekben, diszitve — P 1.90
Divatos szalmaklos és tok — — — — — P 2.90
Divatkalap minden szinben — — — — — P 3.90
Női siffoning — — — — — — — — — P 1.80
Nansu kombiné — — — — — — — — — P 1.90
Női zsebkendő — — — — — — — — — P —.10

Filléres-osztály, első emelet.

1 drb. **boros- vagy vizespohár** — — — — P —.12
1 „ **teáscsésze vagy alja** — — — — — P —.20
1 „ **mély tányér** — — — — — — — — P —.20
1 „ **háromrészes gömbölyü reszelő** — P —.25
1 „ **husverő kalapács,** fanyéllel — — P —.25
1 „ **porcellán bögre** — — — — — — — P —.25
3 „ **alumínium kávéskanál** — — — — P —.25
1 üveg **tinta, tollszár és toll** — — — — P —.25
80 drb. **postai levelezőlap** — — — — — P —.25
8 „ **husvéti levelezőlap** — — — — — P —.25
1 „ **törhetetlen magyarruhás baba** — P —.25
1 pár **férfi zoknitartó** — — — — — — P —.25
2 orsó **cérna** — — — — — — — — — P —.25
1 üveg **husvéti locsoló** — — — — — — P —.25

Cukorka-osztály, földszint.

½ kg. **étcsokoládé** — — — — — — — P —.88
1 drb. **csokoládényul,** 25 cm. magas — — P —.68
¼ kg. **savanyucukorka** — — — — — — P —.40
1 drb. **diszes tojás** staniolban, szalaggal P —.25
½ kg. **zsiros emmenthali** — — — — — P —.96
1 kg. **teakeksz** — — — — — — — — P —.96

Kesztyü- és ernyő-osztály, földszint

Női mosóbőrkesztyü, kétgombos — — — P 3.45
Női mosóbőrkesztyü, tölcséres — — — P 4.—
Női glace kesztyü, fekete, tölcséres — — P 5.50
Uri kesztyük mérték szerint is — — — — P 5.50
Pamuternyő, női vagy férfi — — — — — P 5.20
Félselyem-ernyő, női vagy férfi — — — — P 9.—

Cipő-osztály, földszint.

Női divatcipők, fekete vagy barna szinben P 9.80
Férfi-félcipő, fekete vagy barna szinben — P 10.80
Lakkpántos gyermekcipő
23—26-ig P 6.58, 27—30-ig P 7.98, 31—36-ig P 9.28

Kötött-szövött-osztály, földszint

1 pár **m. selyemharisnya** — — — — — — P —.98
1 drb. **m. selyem női nadrág,** 46-os — — P 1.08
1 „ **női pullover** — — — — — — — — P 1.98

Gyermekruha-osztály, első emelet

Gyermekkötény, vagy gyermekjátszóruha P —.96
Tiroli vászonnadrág, II. sz. — — — — — P —.96
Krepdesin leánykaruha — — — — — — P 6.60

Uridivat, kalap, sapka-osztály, földszint

Férfi-sporting, szép mintákban — — — — P 3.90
Fehér pouplin-ing bélelt mellel — — — P 5.90
Fehér pouplin-ing bélelt mellel, két gallér P 6.60
Sport- és angol sapka — — — — — — — P —.90
Gyapjukalap divatos szinekben — — — P 4.20

Háztartási-osztály, első emelet.

1 drb. **valódi sörte ruhakefe** — — — — P —.88

5 drb. **40 dkg.-os háziszappan** — — — P —.96

IV., Kossuth Lajos-u. 9. HOLZER-HÁZ

Tavaszi costume-komplé- és köpeny- ujdonságaink a Belváros szenzációja!

Nivós, uj üzletünk most IV., Váci-utca 22. sz. alatt van

Horváth és Halász

divatáruháza

— **Bridzsmegfejtők jutalmazása.** A Pesti Hirlap Vasárnapja március 18. számában megjelent 82. számu fejtörő helyes megoldása: „A feladat mindkét esetben megcsinálható. I. Észak a pikk királyt az ásszal üti és káró dámát hiv. Kelet a királlyal fedi (ha nem ütné, az sem változtat a dolgon), Dél felülüti és kis treffet hiv s az ütést átengedi Nyugatnak, aki csak kőrt vagy treffet hivhat. Dél beüt, lehivja a treff ászt (vagy a kőr dámát), treffel átmegy az asztalra, a káró 8-ast hivja, Dél üt, ujra treffet hiv, Észak üt és hivására Kelet kényszerdobásba jut, mert vagy pikket tart és akkor minden ütés Délé, vagy a pikket dobja és akkor Észak pikkjei magasak. II. A pikk király után bármit hiv Kelet, nincs több kiadó ütés. A pikk dámát Észak üti (Dél kis treffet dob), káró dámát hiv, Kelet királyát Dél üti, treffel átmegy Északhoz, káróval ujra kézbe kerül, lehivja a kőr dámát, a treff ászt, kis treffel átmegy az asztalra, Kelet pedig kényszerdobásba kerül." A feladatnak különösen az első része volt igen nehéz és a legtöbben nem is tudták helyesen megoldani. Alig néhányan küldték be mindkét változat helyes megoldását. Jutalomban részesültek ezen a héten dr. *Incze Sándor* ny. alezredes (IV. Veres Pálné-utca 3.) és *Szabó Ernő* (Veszprém, Szeglethy-u. 3.) A nyert tárgyakat postán küldjük el. A nyerteseken kivül helyes megfejtést küldtek be még:

Vadas József, dr. Bertalany Ernő, Bedő Zoltán Tibor (Mezőkovácsháza), Gyurcsó Zoltán, Barich Iván, dr. Fritse Jenő (Veszprém), dr. Talajdy Zoltánné, Pavláth György (Gyula), Szenderszky Antal, dr. Ungár Gyula (Rákosszentmihály), Hamvay Kálmán, Szlávik Ede, Weiss István, Erőssy Gizella (Szombathely), Jugusz Józsefné (Nagybaracska), dr. Móczár Elemér, Medgyaszay Gyula Gusztáv, Helfferich Frigyes, Kerényi Iry, Vajda János, Strauss Gusztáv.

Szombathely bridzsbajnokságait most rendezték meg. A bajnokságot Goldschmiedtné, Deutsch József és Miklós, Kopfensteiner Gyula és dr. Reismann Ferenc nyerték meg. Második Szücsné, Sarlay, Kopfensteiner Manó és a Zsolnay-pár, harmadik a báró Haupt Buchenrode István, báró Haupt Buchenrode Istvánné, dr. Mayer Guáry Tibor és dr. Mayer Guáry Guidóból álló csapat.

— **A párizsi szovjetkémkedéssel kapcsolatban letartóztattak egy jugoszláv állampolgárt.** Zágrábból jelenti a *Pesti Hirlap* tudósitója: Az itteni lapok jelentése szerint Párizsban a nagy kémkedési üggyel kapcsolatban *egy jugoszláv állampolgárt is letartóztattak: Reich Vratoslav* 28 éves zágrábi vegyészt, akinek az volt a feladata, hogy a francia mérgesgázgyártást tanulmányozza. *(Sz.)*

— **Insull hajója Rhodosz szigete körül bolyong.** *Athénből* jelenti a *Pesti Hirlap* tudósitója: A pireuszi kikötő parancsnoksága szombaton délben szikratáviratot kapott, amely szerint a *Maiotisz* hajó, amely elszállitotta a Görögországból kiutasitott Insull bankárt, *állandóan Rhodosz szigete körül bolyong.* Valószinünek látszik, hogy Insull még mindig hiradásokra vár athéni és londoni ügyvédeitől, akik érdekében dolgoznak. Közbenjárásuk eredményétől teszi függővé, hogy melyik kikötőt választja utja céljának. *(Sz.)*

— **Gyorsirótanfolyamok.** Dr. Gyarmati Dezső volt országgyülési gyorsirófőnök gyorsiróiskolájában (tVI., Dalszinház-utca 2.) április 5-én uj irodai tanfolyamok kezdődnek. Tárgyai az egységes magyar gyorsirás, a német gyorsirás, a gépirás és a kereskedelmi ismeretek. A gyors- és gépiást napi 3 tanórán tanitják és igy gyorsan elsajátithatók. A tandij havi 10.— P. Telefon: 212—08.

— **Elfogott lakásfosztogató.** Megirtuk, hogy egy részvénytársasági igazgató különváltan élő feleségének, *Segesvári Gabriellának* olaszfasori lakását kifosztották. A nyomozás megállapitotta, hogy Segesvári Gabriella házvezetőjének különváltan élő férje, *Mészáros László* fosztotta ki a lakást és mind a ketten megszöktek. A rádiókörözés alapján a román határ közelében levő *Elek* község mellett a határőrök elfogták őket. Szombaton mindkettőjüket Budapestre hozták és a főkapitányságon letartóztatták. Mészáros László vallomásában kijelentette, hogy a felesége semmit sem tudott a fosztogatásról és csak azért vitte magával, hogy baja ne történjék.

— **Orvosi hir.** Dr. *Cukor Miklós* balneológus, az Ujságirók Szanatórium Egyesületének fürdőorvosi tanácsadója, fürdőszakorvosi és nőgyógyászati rendelést tart délután 3-tól 5-ig II., Keleti Károly-utca 9. sz. alatt (gróf Majláth-szálloda-bérház), 9-es autóbusz végállomás. Telefon: 57—3—93.

— **Most jelent meg** uj tavaszi képes főárjegyzéke a *Magyar Magtenyésztési R. T. Monori Magkereskedésének*, mely a *Kossuth Lajos-utcából Rákóczi-ut 7. sz. alá költözött*, megnagyobbitott helyiségeibe. A Monori Magnak fióküzlete nincs, árjegyzékeinek szétküldése régi vevői részére folyamatban van, érdeklődők kérjék ingyen és bérmentes megküldését.

— **Elrontott gyomor** és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfuvódás, kellemetlen szájíz, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány már régen megállapitotta, hogy a **Ferenc József** viz használata a tulsok evés és ivás káros következményeinél igazi jótétemény. A **Ferenc József** keserüviz gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben kapható.

— **Befejeződött a budapesti református presbiterek értekezlete.** A Budapesti Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének második és befejező értekezletét szombaton délután félhat órai kezdettel tartották a református teológiai akadémia Ráday-utcai székházának dísztermében. Közének után *Haypál Béla* budai református lelkész imádkozott, majd *Kovács J. István* ny. államtitkár, teológiai tanár, dunamelléki főjegyző tartott előadást. *Patay Pál* tisztviselőtelepi lelkész a legsürgősebb missziói feladatokról beszélt a budapesti egyházmegyében. Rámutatott arra, hogy nagyon fontos az iparostanoncok gondozása és elhelyezése, mert ezáltal sikerül őket megmenteni a fenyegető elzülléstől. A régi felfogással szemben azt kell hogy tanácsoljuk az érettségizett fiatalságnak, hogy menjenek ipari pályára, mert hiszen a szellemi pályákon való elhelyezkedés mindjobban megnehezül. Végül az előadó sürgette a karitativ szegénygondozás megszervezését. *Kutas Emil* zuglói lelkész záróimát mondott és ezzel a budapesti református presbiterek kétnapos értekezlete befejeződött.

— **Magyar rapszódia.** A *Neue Zürcher Zeitung* vasárnapi száma nagyterjedelmü cikket közöl vezető helyen. *Konrad Falke* ismert zürichi ujságiró tolláből ezzel a cimmel: *Magyar rapszódia.* Sok lelkeshangu cikket olvastunk az utóbbi években külföldi lapok hasábjain Magyarországról, de valami ehhez foghatóan kedveshangu, rokonszenvében egészen az elragadtatásig hevült cikket igen ritkán találhatunk külföldi lapban, külföldi tollból, Magyarországról. *Konrad Falke* azzal kezdi cikkét, hogy az egyes nemzetek voltaképen vajmi keveset tudnak egymásról, ismereteik általában kimerülnek mindenféle általánosságokban. Igy például Magyarországról a legtöbb külföldi csak azt tudja, hogy: puszta, gulyás és cigányzene. *A mai Magyarország — mindezeken innen és tul — olyan emberhez hasonlit, akinek karjait és lábait levágták és mégis tovább kell élnie. Habár a világháboru felidézésében Magyarország volt a legkevésbbé bünös, épp ezt az országot sujtották meg területének közel háromnegyed részétől és lakosságának kétharmadától.* Felveti ezekután azt a kérdést, hogy *vajjon olyan államférfiak, akik felelősek a Magyarországra ráerőszakolt békéért, hivatottak-e arra, hogy a népszövetségi eszme hordozói legyenek?* A trianoni béke egyes legkiáltóbb igazságtalanságainak ismertetése után rátér Magyarországnak arra a hatalmas szerepére, amelyet ez a nemzet a nyugati kultura védelmében kifejtett. Ismerteti Szent István nagy államalkotó bölcsességét a Nyugat felé való orientálódásával, a magyarságnak a kereszténység védelmében eltöltött másfél évszázadát, majd különböző példákat sorol fel arra nézve, hogy a nyugati kultura a Keletről jött magyarság talajában minő mély gyökereket vert. Elmondja például, hogy ha valaki a bécsi *Collegium Hungaricumhoz* fordul felvilágositásért valamiről magyar vonatkozásu kérdésben, ez nem röstelli a fáradságot, hogy 25—50 oldalon tájékoztassa a kérdésről, a legkülönbözőbb forrásmunkákat nevezve meg. Megemliti *Az ember tragédiájának* diadalmas bevonulását az európai irodalomba, majd a magyar nyelv különös egyéniségéről szól, jellemző példákat hoz fel a magyarok hagyományos szabadságszeretetére, amely többek közt alkotmányukban és a Magyarországon uralkodó vallásszabadságban is megmutatkozik. Rajongó szavakban emlékezik meg ezután a magyar zenéről, kiemelve *Bartók Bélát* és *Dohnányi Ernőt*, majd rátér a magyar vendégszeretet fogalmára, amely azonban nem aféle elcsépelt szólam, hanem a magyarság lelkének ősi megnyilatkozása, már nem is vendégszeretet, hanem inkább vendégbarátság. Szines, hangulatos szavakban számol be ezután Magyarországon eltöltött Szilveszter-éjszakájáról, amelynek során betekintést nyert a magyarokat olyannyira jellemző életkedvbe. Majd Budapestről beszél és ezzel kapcsolatban kijelenti, hogy *Magyarország nem az a pont, ahol a Kelet kezdődik, hanem ellenkezőleg az a pont, amellyel lezáródik a Nyugat.* Ismerteti a város szépségeit, épületeinek pompáját, azt a lakásmüvészeti kulturát, amely a legnyugatibb Európában sem virul annyira, mint Budapesten, majd igy fejezi be cikkét: *„Magyarország minden nyugateurópai számára valóságos felfedezést jelent. Hálás vagyok azoknak a külső körülményeknek, amelyek lehetővé tették, hogy egy ennyire fiatal, életteljes népet megismerhettem* — és vajjon nem életteljes-e az olyan nép, amely ennyire sulyos és igazságtalan sorscsapás után még mindig életteljességet tud mutatni? A vasutra menet pillantásom a villamosokban kifüggesztett Nemzeti Imádságra esett és ennek utolsó versében nemcsak szemem olvasta, hanem szivem is együtt mondta azt, amit számtalan benyomásom rendithetetlen meggyőződéssé érlelt bennem, hogy: *hiszek Magyarország feltámadásában . . .*" — A svájci ujságirónak ez a cikke nemcsak adatai és lelkes hangja révén érdemli meg figyelmünket, hanem legfőképen azért, mert a sorok között a magyar nemzet lelkének annyi megértését érezzük, mint igen kevés külföldi irásban, mely rólunk szól.

— **Figyelmet érdemlő felhivás.** Felhivjuk t. olvasóink figyelmét a mai lapunkhoz csatolt szines kartonmellékletre, amelyen a Török A. és Társa bankház rt. (Budapest, IV., Szervita-tér 3) a nemsokára megkezdődő uj 32. m. kir. osztálysorsjátékra vonatkozólag közelebbi részleteket közöl. Rendelés céljából legajánlatosabb a mellékleten függő levelezőlapot felhasználni, de a rendelés postautalványon, postai levelezőlapon, vagy levélben is történhetik. Egész sorsjegy ára 24.—, fél 12.—, negyed sorsjegy 6.— pengő.

— **Halálos szerencsétlenség egy malomban.** Nyiregyházáról jelentik: Az István-malomban *Pál Mihály* főmolnár az átviteli szijat akarta megigazitani. *A gyorsan forgó kerék elkapta kigombolt kabátját és Pált a gép fogaskerekei közé préselte, amelyek valósággal szétszaggatták a testét.* A csonka törzs olyan erővel vágódott a tetőhöz, hogy annak cserepein hatalmas rést ütött. A szétszaggatott emberi test egyes darabjait a szomszédos szőlőben szedték össze. A főmolnár öt gyermeket hagyott árván.

Közlekedési balesetek. Szombaton reggel a villamos a Lipót-körut 26. számu ház előtt elütötte dr. Klein Katalin 28 éves vegyészt. A mentők a Rókus-kórházba vitték, ahol megállapitották, hogy csak könnyebb természetü agyrázkódást szenvedett. — Szombaton délután az Andrássy-ut és Vörösmarty-utca sarkán Ernyei László gépkocsivezető kocsija összeütközött Hadházy Kálmán jogszigorló motorkerékpárjával. A motorkerékpáron ülő Hadházyné jobb szeme fölött életveszélyes sérülést szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Férjét a mentők az összeütközés színhelyén kötözték be.

— **A Szabadlevegős Iskolák Barátainak Egyesülete** dr. *Gadr Vilmos* felsőházi tag elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a közoktatásügyi miniszterhez felterjesztéssel fordulnak az iskolai munkának lehetőleg a *szabad levegőn való végzése*, az *erdei iskolák számának szaporitása* és a *városi iskolák vidéki otthonainak meghonositása érdekében.* Az egyesület a tanév végén nyaralási akciót, továbbá a budai hegyvidéken a gyengeszervezetü tanulók részére preventóriumot tervez. Április és május havában társaskirándulásokat készit elő az egyesület a magyarországi és erdei szabadlevegős iskolákba. Az ülés után *Drégely Dezső* igazgató olvasta fel a szabadlevegős oktatásról szóló tanulmányát.

— **Betörésen tettenérték — Saguly Ferencet.** Izgalmas betörőüldözés zajlott le szombaton este Budán, a Medve-utcában. Grünwald Izidor magánhivatalnoknak a Medve-utca 19. számu ház második emeletén levő lakásába a folyosóra nyiló kamaraablakon keresztül bemászott egy ismeretlen ember és mint később kiderült, a vitrinből többszáz pengő értékü tárgyat emelt ki. Közben megérkezett a lakás tulajdonosának felesége és amikor észrevette, hogy betörő van a lakásban, a házfelügyelőért kiáltott. A betörő erre kirohant a lakásból s bár a házfelügyelő, *Kiss József* be akarta előtte csapni a kaput, utjából mindenkit félrelökve kirohant az utcára. A házfelügyelő utána vetette magát és *Horváth Lajos* gépkocsivezető segitségével elfogta. A betörési kisérleten tettenért férfit bekisérték a főkapitányságra, ahol kiderült, hogy *Saguly Ferenc* 39 éves kárpitos, aki a *Leirer Amália*-féle gyilkosság ügyében nevezetes szerepet játszott. Saguly annakidején mint az ügyészség vizsgálati foglya jelentkezett és vállalkozott rá, hogy leleplezi *Leirer Amália* gyilkosát, ha hazaengedik ujszülött gyermekéhez. A rendőrség igy tudta meg a gyilkos *Pötör Gyula* nevét. Saguly Ferenc kihallgatása során nyomorával védekezett. Zsebeiben megtalálták az ellopott arany- és ezüsttárgyakat. Kihallgatása után őrizet alá helyezték.

— **A cár husvéti aranytojásai.** Londonból jelentik: Hét éve annak, hogy az orosz cári kincstár legértékesebb darabjai fel-feltünedeztek Londonban. A szovjet urai házaltattak velük, hogy az ijesztően üres állampénztárba ezen az uton juttassanak valami pénzt. Londonban *Emanuel Snowman*, az angol király egyik udvari ékszerésze több darabot szerzett meg a drágaságok közül és azután megpróbálta, hogy vevőket találjon rájuk. *Wladimir Galitzin* orosz herceg, akinek az angol fővárosban nagy mükereskedése van, szintén néhány nagyon értékes és ritka tárgyat vásárolt meg. De közvetlenül az oroszországi felfordulás előtt az orosz kincstár legféltettebb drágaságait Londonban kiállitották és éppen akkor akarták hazaszállitani, amikor a fehér gárdisták és a vörösök véres harcokat folytattak. A fehér gárdisták parancsnokainak sikerült a kincseket, amelyeknek legnagyobb része *Fabergé* a cár kedvelt udvari ötvösének remek alkotása volt, biztonságba helyezni. Ám az ékszerekre nem igen akadt vevő. A dusgazdag mügyüjtők nagyon megfogyatkoztak. Igy azután most *Christie*, az ismert nagy mükereskedő nyilvános árverésen próbálja eladni a szebbnél-szebb drágaságokat, faragott drágaköveket, bámulatosan tökéletes kivitelü és izléssel ötvözött tárgyakat. Ezek közé tartoznak a cár husvéti aranytojásai. Az elsőt 1881-ben készitette Fabergé. A csodálatos email a tojás megtévesztésig hü szinét tükrözi vissza. Egy parányi titkos rugó megnyomására a tojás teteje felnyilik, láthatóvá válik az aranyból ötvözött „tojássárgája" és kis érintésre kibujik belőle a parányi kis csirke, amelynek lágy pihéje az arany különféle szinváltozataiban készült leheletfinomságu lemezekből áll. A cárnak annyira megtetszett ez a tojás, hogy ettől kezdve minden évben csináltatott egyet a cárnőnek. Ezek közül került most Londonban kettő kalapács alá. Fabergé ezelőtt öt évvel halt meg Londonban, számüzetésben és igy már nem érte meg, amint mesteri alkotásait szertehordják az egész világban, ha ugyan ez az árverés jobban sikerül, mint az eddigiek.

— **Megölte a villanycsengő árama.** Kleiszt Gusztáv ráckevei kereskedő üzletének ajtajára villamoscsengőt szerelt fel. Amikor a zsinórt a 220 Voltos vezetékkel össze akarta kötni, olyan ütést kapott, hogy összerogyott és *szivbénulás következtében meghalt.*

— **Halálozás.** *Kadija Imre* ny. tótszentmártoni plébános, a szombathelyi egyházmegye papja, 63 éves korában meghalt. Horvátországból származott és az idén lett volna negyvenedik évfordulója annak, hogy a zágrábi érsek pappá szentelte. A szombathelyi egyházmegye kötelékébe 1900-ban lépett és 1902-től 1932-ig egyfolytában Tótszentmárton plébánosa volt. Pénteken délelőtt temették nagy részvét mellett.

Schöndorni Schönner Mimike, vitéz *Schöndorni Schönner Odiló* altábornagy és felesége szül. martonosi *Spanyol Margit* leánykája, március 15-én meghalt. Temetése hétfőn délután volt a Kerepesi-uti temetőben.

Id. *Öveges Kálmán* nyugalmazott tanitóképzőintézeti tanár, a Katholikus Tanitóegyesületek Országos Szövetségének örökös diszelnöke, hetvenéves korában Győrben meghalt. Temetése hétfőn délután lesz a győri ujtemetőben.

Rákosi Jenő celldömölkvidéki körjegyző, 50 éves korában Celldömölkön meghalt.

Özv. *Schagrin Józsefné* szül. *Meiszner Josefin*, néhai *Schagrin József* postatakarékpénztári főtanácsos özvegye hó 21-én meghalt. Temetése e hó 26-án, hétfőn délután 3 órakor lesz a rákoskereszturi izr. temető halottasházából.

Bohn Miklósné szül. *Schneider Mária*, 74 éves korában Budapesten meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a rákoskereszturi katolikus temetőben.

Hollenzer Lászlóné született *rumi Rumy Ilona* hosszas szenvedés után március 23-án meghalt. A halottban *rumi Rumy Alajos* hirlapiró nővérét gyászolja. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Dr. *Donhoffer Szilárdot*, a Zomborból menekült csonka Bács-Bodrog vármegye tisztifőorvosát, pénteken temették el nagy részvét mellett Baján. A temetésen a vármegye küldöttsége, a város tisztikara, a ciszterci tanárok, a járások küldöttsége és sok egyesület vezetősége vett részt. A beszentelés után dr. *Frank* ny. főtörzsorvos az orvosszövetség, dr. *Goschy* bajai járásorvos a vármegye és dr. *Rapcsány* tb. főorvos a községi orvosok nevében búcsuzott az elhunyttól.

MDK

György Géza

Lépcsőkorlát kovácsolt vasból. Terv.: Györgyi Géza. Készitette: Jungfer Gyula. Repr. (Orsz. Ráth György-múzeum.)

Magyar Iparművészet, 1906. 101.lap

MDK

György Géza,

tervezte:

136. Karos gyertyatartó kov.vasból.
5 gyertyára vagy légszeszlángra.
Készitette: Jungfer Gyula.

140. Karos gyertyatartó kov.vasból.
5 gyertyára vagy légszeszlángra.
Készitette: J.Gy.

Iparmüv.Társ. egyházmüvészeti kiáll. Kat. 1908.

.

MDK

György Géza

Kandallórács, sárgaréz. Terv.: Györgyi Géza. Készitette : Ludvig Ede. Repr. (Orsz.Ráth György-múzeum)

Magyar Iparművészet, 1906. 104.lap

MDK

György Géza

Lépcsőkorlát kov.vasból
Kandallórács sárgarézből

Magy. Iparművészet. 1906. 101,104 l.

Képek.

MDK

György Géza épitész

Magy. Iparmüvészet, 1900.

109 l.

M. D. K.

GYÖRGYI Géza építész

Bp. Várpalota kovácsoltvas díszkapuk

Ybl Budai 268, e.

MDK

György Géza, tervezőművész

M.Iparművészeti Muz. és Társulat ügyei. 189o.

49 l.

Művészi Ipar, 189o.

Györgyi G. MDK

Vizfestmény I-II.

Mücsarnok 1878. okt. 16.

György Géza MDK

Részlet a budavár Szent György-téri katona szertárról, vizf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

György Géza MDK

Dalmát partvidék, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Györgyi Géza MDK

A régi szertár kapuja

Mücsarnok 1924. febr-márc.

-1-

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

az országos hírű Gierel, Alajos portré festő fia. 83 éves korában meghalt. Egész fiatalon, a berlini Bauakademie elvégzése után, került Ibl hírlós irodájába, akol a mester összes

Vállalkozók Lapja, Bp. 1934. LV. évf.

márc. 28. 25-26. sz. 5. old.

M.D.K.

Györgyi Géza:

... műveiner megvalósításában jobb-keze volt. Ez maradt később Hausmann mellett is, amikor az folytatta a Királyi palota építkezését. Ennek befejeződése után Hoepfner Guidóval társulva Tátralomnicon és a Csorbató ./.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1934. LV. évf.

márc. 28. 25-26. sz. 5. old.

M.D.K.

Györgyi Géza,

... mellett épült nagyszál-
lodázat terverte. Építésze-
tén kívül, a családi tradi-
ciónak megfelelően, a fes-
tészetnek és a zenének élt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1934. LV. évf.
márc. 28. sz. 5. old.

A római magyar mű-
vészház. Első díjat nyert
pályamű. Repr.

Művészet 1910. 156 l.

Štrain ...

...

...

Györgyi Géza

Budapest.

Tárgyrutató z Benczur

(23) Titus diadalive
Romában. Vizf. Bofst.

1924 febr - márc (Dp)
A régi szerlái bogyja, of

1934 dec - 1935 jan
Ybl és Hauszmann
körös műsek felemel.
az eltáblán

N. szalon 1922 máj
Dalmát partvidék
(1/:) of

Aubriók

Trust. 1921. ápr. 16. a.:
Áldozat, of

27. a.: Budai hír (1887)
virf

Györgyi G.

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művével vett részt:

1878. okt. (és nov.) Kiáll.: Két db virfestmény.

Lyörgyi Géza

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveit állította ki:

1883. alkalmi kiáll.: Titus diadalíve Rómában, vízf., 130 ft.

1887. őszi kiáll. II. sor.: Özv. gróf Károlyi Györgyné kastélya Parádon (Sasvár), vízf. — Részlet a budavári Szent-György-téri katona-szertárról, vízf., Ybl Miklós tulajd.

György Géza MDK

özv.gr. Károlyi Györgyné kastélya Parádon,
/Sasvár/, vizf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Győrffy Géza festő

„Grófi Kastély"

„Részlet a Szent György térről" c képei

KT-kiadatra 1987.

MDK-A-1-1/2058

Györgyi Géza festő-épitész

Budapest-Hilap, 1881. I. 4.

4.4.4.0. (4. és th.)

Grőrgyi Géza
éjutész

csód
2

Mag Alp. I.

115. l.
117

1874. től a berlini
Bauakadémián Ta-
mult Alpárral egyi-
dejűleg.

Gyóni Géza

cikk

Magyar Nemzet

1913. máj. 25. (Az Erzsébet királyné emlékpályázat.)

U 302.

871. Ismeretlen festő.
A XVIII. századból.
XVII.

~~871.~~ I. Lipót.

Ő van ábrázolva

Fiatalkorában, ~~ábrázolt~~ ~~szemben~~ szembe néz. Jobb kezét csipőjére t
nyét ~~ékkövek~~ nyaklánczon viseli. Fekete
~~hiraekett,~~ vállaira omló hosszú haja és
kálla nincs. Fehér prémmel bélelt menté
dolmánya piros. Az előbbin hat nagy és
kendőöv szoritja.

Vászon, méretei 91.2: 74.
Vétetett 1898: X. 28-án B
Elszámoltatott 1899: IV.
Az elszámolást tudomásul
rat (597/99).

904: V.2.

Györgyi Géza

Budavár képzeletileg rekonstruálva c. rajza

~~Eredetileg megjelent.~~

~~Hauszmann Alajos:~~

~~A budai királyi vár a műveben~~

Innen átvéve:

Márki Sándor

Dósa György-

Magy. Tört. Élete.

Bp. 1913. 197 l

Bizottság !

környéki műemlékek megvizsgálására
-án kelt 55.907/1943.III. sz.
ő utielőleget engedélyezett. Tekintve,
fenti 1.ooo pengős utielőlegről, egye-
akban vagyunk bátrak felterjeszteni:

16.25		
118 km. gyors, 1/2II.oszt.	P.	2o.5o
akonybél-Felsőörs-Alsóörs	P.	15o.-
ély Alsóörs-Tapolca 57 km.	P.	6.8o
sony-Sümeg-Tapolca	P.	13o.-
hély,Tapolca-Keszthely	P.	3.2o
ar-Nagykapornak-Keszthely	P.	16o.-
zthely-Baltonszentgyörgy	P.	1.2o
atonszentgyörgy-Fonyód	P.	3.2o
-Tab-Siófok	P.	17o.-
k-Budapest gyorsvonat	P.	2o.5o
o		
9 napidija á 2o.-	P.	18o.-
9 napidija á 18.-	P.	162.-
Összesen:	P.	1007.4o

4o fillér, mely összeget a mai napon
ettünk.

er 29

Györgyi Géza

MAGYAR MUVESZET

1926.293
1933.350

Györgyi Géza

1892. Alpár Ignác-
cal közösen vett részt
a kassai szinház terv-
pályázatán. I. díj.
kivitelre azonban
nem került

Magy Alp. II
45. l.

Gyulafehérvár 1911 jan 21.

Tek.

Müemlékek országos bizottsága

Budapest.

A 1911 jan 16án czimemre kibocsátott

G y ö r g y i G é z a
építész

Magyarország. 1920.okt.31. (L.Z.: Az öt Erzsébet-szobor.)

M. D. K.

GYÖRGYI Gizsa építész

Bp. Várpalota darabont-testőrség legénységi és tiszti laktanyája.

Ybl Budo 272, 273, l. 277. l.

M. D. K.

GYÖRGYi Géza építész

Ybl halála után ideiglenesen a
várpalota építkezéseinek továbbvitelé-
vel bízták meg 1891.

Ybl Buda 253, l

M. D. A.

Györgyi Aletta építész

Ybl munkatársa az Operaház építkezésénél

Ybl halála után a budai Várpalota építkezését vezeti ideiglenesen.

Ybl munkatársa

Ybl Ervin: Ybl Miklós 175., 196., 197.,

Györgyi Géza

tervezte a Városligeti fasorban levő Orsz. Ráth György-muzeum épületet Épült 1902.

Thirring Bpest

88. l. 1919.

Györgyi Géza

épitész

vrd

Közlemkiall

123. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Györgyi Géza

l.

Ybl Lotz élete és mun.

338. 374. l.

1938

ői dalok muzsája egy balra fordulva
ıa nő vállaira omló hajjal és ba-
ltámasztott hat húros lanton nyug-
Fehér ruhája lecsúszott ugy, hogy
edetlen. Hátra tett jobb lábát kis-
kendő takarja. Mögötte a szék tám-
ıgdosó Ámor áll balkezében ijjal.
z előtérben jobbra a földön több
Jelzése alól jobbra: Lotz K.

95 cm.
ıya 1901: VI. 1-jén (350/902 No 3).

Györgyi Géza

ivod

Vas. Ujs. 1916. 437 l

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Györgyi Gerá

[illegible]

[illegible]

Vas. Vjs 1891. 129 l.

Györgyi Ezra

gyűtése

rösd

2

Vaslyg 1893.

572

Györgyi Géza

az Operaház építési
irodájában dolgozott

Vas-Ujs. 1884. 6 i 6 l

·ISTVÁN·TUDOMÁNYEGYETEM · 19

1938. októb

tart

négyévszázados jubil

amelyet Magyarország Főméltóságú Ko
legmagasabb jelenlétében óhajtunk Iste

Az illusztris kiküldöttek bejele
25-éig.

Ha „... tisztességgel illettetik egy t
(I. Kor. 12:26.) Ennekokáért jöjjetek el ma
kel l..." (Róm. 12:15.)

Életetekre, munkásságotokra Isten
Kollégium fenntartó testületei és a m. kir.
nevében:

Dr. h. c. theol. Csikesz Sándor
a m. kir. Tisza István-Tudományegyetem e. i. Rectora.

Dr. Bánóczy Imre

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

kapott ideiglenes megbízást arra, hogy a budai királyi palota építkezését vezesse az elhunyt Ybl kiklós helyett, aki mellett e munkálatokon már annyiszis évek óta dolgozott.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1891. XII évf.

febr. 10. sz. 2 old.

GYÖRGYI Géza épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild Ybl Alapitvány, 1991

103, 245.p.

A Wechselmann-villa átépitése Ráth György részére

Györgyi Géza

épitész

Rekt vett az operaház épitérében.

Az operaszinház – Vas. Ujs

1884-616.l

Györgyi Géza 18, 22, 33, 42
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Hevesi müvelődés
Insula : a ráckevei járás honismereti hir
József Attila Megyei Könyvtár évkönyve
Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tudományo
Katona József Társaság évkönyve
A kecskeméti Honismereti Kör évkönyve
Kecskeméti Szemle
Keletkutatás
Kisalföldi könyvtáros
Komárom megyei Könyvtáros
Könyv és Könyvtár : KLTE Könyvtár évkönyve
Közlekedési Muzeum évkönyve
Lakáskultura
Magyar Ujságirók Évkönyve
MÉSZ Tájékoztató
MTA Miskolci Akadémiai Bizottság Közlemény
Müemlékeink : Baranya m. Tcs. Müemléki Alb
Müvelődés : TOlna m. Tcs.
Müveltség és hagyomány
A Nemzetközi Munkásmozgalom Történetéből

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1934. 80

N. P.

Györgyi Géza

GYÖRGYI GÉZA. A magyar építőművészetet súlyos veszteség érte a nyolcvanhárom éves korában elhúnyt Györgyi Géza építész elmúlásával. Egyik utolsó nagy képviselője volt annak az építőnemzedéknek, amely az ezeréves Magyarország fővárosának reprezentáns középületeit emelte s a Vár környékének teljessé tételével annak történelmi életét megkoronázta. Előbb Ybl Miklós, majd Hauszmann Alajos oldalán e két mesternek úgyszólván minden jelentős munkásságukban társa volt s a Várbazártól a Műegyetemig egy egész városrész monumentális kiképzéséhez járult hozzá. Még az Erzsébet szobor emlékpályázaton is ezen a nagyvonalú városesztétikai problémán dolgozott kiváló sikerrel. Ez az alkotása körülbelül búcsúja is volt több mint félszázados építőtevékenységétől. Azontúl már inkább csak a festésnek, fiatalkora első szép szenvedélyének hódolt, amely benne is apai örökség volt, éppúgy, mint társulatunk egykori kiváló igazgatójában, Györgyi Kálmánban. Mindkét testvér az apai háznál a nagyhírű biedermeier arcképfestőnek Giergl-Györgyi Alajosnak palettája mellett szívta magába a művészet levegőjét. S holtuk napjáig éltető szépsége volt ez az alkotások számára eljegyzett életüknek.

Dr. N. P.

SZŐNYI ISTVÁN ÚJABB GRAFIKÁI

Ez a kiállítás az 1933 óta támadt vízfestmények, rajzok és rézkarcok válogatott gyüjteményét foglalja magába. Egyik legszebb akvarellje: „Nyugodt a víz". Lágyan, szélesen táruló, csöndes elpihenés, lebegő végtelenség. Szőnyi elmondta, hogy ez a vízfestmény miként keletkezett. Zebegénynél jó messzire fölevezett a Dunán és azután hagyta, hogy a folyam magával sodorja a csónakot. Ő maga közben a vidéket nézte és festette gyönyörködve.

Szőnyi István egész művészetét ez a csöndes sodródás jellemzi. Mint a gyermek az elringató, anyai ölelésbe, úgy símul bele a festő szeme-lelke a természetbe. Énérzetében semmi rátartiság. Nem zárkózik el büszkén

G y ö r g y i G é z a
építész

Világ. 1916.aug.19. (Döntés az Erzsébet-szoborban.)

MDK

Györgyi Géza, építész

tervével (Hoepfner G.-val közösen)

a III. 4000 koronás díjat nyerte.

Az Erzsébet-emlékmű elhelyezése.

„Magyar Építőművészet". 1910. 2 n.-31, 32. l.

MDK

Györgyi Géza építész

Terve (mely Hoepfner Guidóval közös)

III. díjat nyert.

Illustr. 11, 12, 13. ábra a 89. l.)

Erzsébet királyné emléke. - II. Az emlékmű pályatervei. - „Építő ipar"

9 sz. - 1910 I. 27 - 97-88. l. - Magyar K.

MDK

Györgyi Géza müépitész

A párisi kiáll. magyar termei.

Mücsarnok, 1899. 24.sz. 1.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Hoepfner Guidóval közösen tervertér a tátralomnici nagszállót, s az épület összes világítótesteit is.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

febr. 15. sz. 10 old.

MDK

György Géza és Hoepfner Guidó müépitészek
I. dij

A nagy római kiáll. Müvészet, 1910. 177 l.

M.D.K.

Jörgi Géza, építész

és Hoepfner Guidó körös terve 1000 koronás első díjat nyert a herkulesfürdői szálloda pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp.1907. XXVIII. évf.

márc. 6. sz. 11. old.

Hoepfner Guidó és Györgyi Géza, építészek

tervei szerint készült az Egyetem -u. 5. alatti Erzsébet-szállóval kapcsolatos sörözőpince. Tulajdonosa Szabó Imre rendeztette be a komor, régi borpincét. Sándor Béla ecsetje készítette a 12 díszitő képet.

Kukorica Jancsi a sörözőben.
Magyar Iparművészet. 1926. 126.l.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

tervezte az Ibl hirlos szobor talapzatát, melynek szobrászi részét Mayer Ede csinálta. Képét közli:

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője, Bp.
1896. XV. évf. 153. old.

Györgyi Géza MDK

müépitő

Az uj királyi palota építése.
Vas. Ujs. 1891. 129.o.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Telcs Edével és dr. Bánffy Miklóssal közösen készített terve egyik első díjat nyert az Erzsébet-emlékmű pályázaton.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916. évf. 30. sz.
Kép: 177-178. o. 1-2. á

M.D.K.

Görgei Géza, építész

Alpár Ignáccal közösen készített terve a kassai színházi pályázaton első díjat s az építéssel való megbízást nyerte el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1892. XIII. évf.
febr. 16. sz. 3 old.

M.D.K.

Gyürgyi Géza, épitész

kisérleti rajza Mátyás király budai várának rekonstrukciójáról melyet a különböző helyreállitási rajzok figyelembevételével, valamint Schedel krónikájának lévő és egyéb látképek alapján szerkesztett meg.

Hauszmann Alajos: A királyi vár épitéstörténete.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp. 1900. 34. kötet. 232. old. 70. ábra

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

és Hoepfner Guidó
tervei szerint hatalmas bér
palota épül, kb. 5 millió
kor. költséggel a Károly
[ma Tanács]-körut és Dohány
utca sarkán állott egyházi
Huszár-ház helyén

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

Jun. 14. sz. 9. old.

MDK

György Géza, Telcs Ede, Bánffy Miklós

épitészek, I. dij.

Palóczi Antal: Az Erzsébet eml.mü. Épitő Ipar Épitő Müvészet. 1916. 30, 31.sz.

MDK

Gyöngyi Géza és Alpár Ignácz

III.dij

Az orsz.kaszinó ... Ves. Ujs. 1893. 512. l.

MDK

Györgyi Géza épitész

Tervei szerint alakitatta át Ráth György a Városligeti fasor 10.sz. alatti palotat.

Csányi K.: Országos Ráth-György-Múzeum.

Épitő Ipar 3.sz. 1906.jan.21. 20.o.

MDK

Györgyi Géza,

7.sz. Telcs és Bánffy gr.-al közös müve. Egész mü: 6000 K. Hahn szerint változtatással kivitelre alkalmas terv. Hauszmann szerint is. A külföldi biráló bizottsági tagok kijelentették, h. ezt a 7.sz. pályatervet kivánják jutalmazni.
/Hahn müncheni szobrász, Ohmann ép. Bécs./

Hermann-Ohmann: A pályázat eldöntése. Erzsébet-emlékmü. -Magyar Iparmüvészet. 1916. 258.-262.l.

MDK

György Géza épitész

A Rákóczi siremlék pályázat. Épitő Ipar, 1909, okt. 31. 406 l.

MDK

György Géza épitész

1.dij

Egyesületeinkből. Vállalk. Közl. 1907.márc.20. 4.l.

Gyüjtés helye:.....

MDK

György Géza

Dalmát partvidék, of.

N.Szal. tav.tárl. 1922. máj.

György Géza MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Mücsarnokban.
Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

Györgyi Géza, epilén

Hopp Ferenc Andrássy úti házának kertjét (japán kert) tervezte.

Dr. Ferenczy László: Hopp Ferenc 1846 - 1852.

Élet és Tudomány, Gy. - 1973. szept. 28. XXVIII. / 39.

MDK

György Géza

Gorkij fasor 12./Volt Ráth György Muzeum/

Épitette Unger Emil 1880.

1901-ben Györgyi Géza átalakitotta és megtoldotta Ráth György számára, a belső berendezést ekkor Horti Pál készitette.

Itt nyilt meg 1955-ben "A régi és az uj Kina müvészete" állandó kiállitás.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
137.l.

Györgyi Géza

MDK

Erzsébet királyné emléke irta Elek Artur
Az Ujság 1916 jun. 30.

Györgyi Géza MDK

épitész

Az Uj müegyetem.
Magyar Épitőművészet 19o7. 9.sz. 22.o.

MDK

György Géza

szobaberendezés

Magyar Iaprművészet, 1905. 9 l. lo. l. képek.

MDK

György Géza

Rácsozat, ajtórács, fütőtest-burkolat tervei a Mintalapokban.

Müvészet, 1904, 209 l.

MDK

György Géza

emlékalbum

Magyar Iparművészet, 1897. III.l. kép

MDK

György Géza ép.

Különfélék. Magy. Iparmüvészet 1897-98. 230. l.

MDK

György Géza épitész

Hivatalos tudósitások. Magyar Iparmüvészet 1899.
179 l.

Györgyi Géza

~~mülhely~~

Lás +

Önéletrajz

1926: Erzsébet pince Sorozó (Hoepf)

11

.....mühely.

...főnökség!

...v.....hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

...m.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Györgyi Géza müépitész.

Népszava XXXVIII.évf.1910.febr.8.
32 sz. 6 lap.

Az Erzsébet-emlék elhelyezése.

Györgyi Géza, iparmüvész

Iparmüvészet 1896-ban 1.

Györgyi Géza cikke

Pesti Hírlap. 1882. jan. 5. 3.

Tanulmányi rajzok élő
mintákról után

Györgyi Géza építész

Budapesti Szemle, 1913

(CLV) 154-156 l. D: kiállítások.

Györgyi Géza épitész

Népszava XXXVIII.1910 febr.8.
32 sz. 7 lap.
Az Erzsébet-emlék elhelyezése.

György Géza

Borsos József, Brocky Károly, Barabás Miklós művészek az Ernst Muzeum kiállitásán szerepelnek. Jean Preux: "Régi arcképek" cimmel ir a négy művészről, de a többi kiállitó művészt azért nem sorolja fel, mert nem mérhetőek a fenti művészekhez.

A HÉT, Bp. 1913. május 4. XXIV. évf. 18. sz. 294. lap.

GYÖRGYI Géza épitész

György Dénes nagybátyja

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 58.p

Györgyi Géza

Ybl egyik munkatársa volt az Operaház tervezésénél

Vámos Ferenc: Lajta Béla

Bp. 1970

334 old.

György Géza

Az Erzsébet-emlék pályázat első dijat nyert szobrának talapzatát készitette, melyet igen figyelemreméltó alkotásnak tart az „Erzsébet-emlék" c. közlemény a Müvészet c. rovatban.
A szobor Telcs Ede munkája. A két müvészen kivül még Hikisch Rezső vett részt a pályázaton.

A HÉT, Bp. 1913. juni. 1. XXIV. évf.
22. sz. 359. lap.

MDK

György Géza, szobrász

Holló Barnabás, szobrásszal közösen XXXXXXXXX tervezett pályamüve méltán megérdemelte az elsö dijat. Rákóczi fejedelmi alakja fenségesen hat a lepellel letakart pompás ménen.

Illusztr. 1001.1.

A Rákóczi-siremlék. -Vasárnapi Ujság.1909.48.sz. 56.évf. 999-1002.1.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Holló Barnabással közösen készített II. Rákóczi sírem-lékének díjnyertes tervét gipszmintában felállítottak a kassai székesegyházban, végleges döntés végett.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

febr. 1. sz. 14. old.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

és Koepfner Guidó
tervei szerint a Kornyánszky [ma József]-utca 12. sz.
lebontott ház helyén mo-
dern bérpalota épül.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.
ápr. 12. sz. 11. old.

György Géza MDK

Az Erzsébet emlékmü épitészeti terve, gipsz
1:1oo

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

György Géza épitész

Petrik A: A Budapesti Kereskedők Menháza.
Epitő Ipar 1910, jun. 26. 261. l. Képek és ábrák.

Györgyi Géza MDK

épitész
Ybl és Hauszmann nagy müveinek munkatársa

Mücsarnok 1934 dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

György Géza MDK

Az Erzsébet emlékmü épitészeti terve, gipsz

Mücsarnok 1920ó21.Téli kiállitás

György Géza

MDK

A régi szertár kapuja

Műcsarnok 1924 február-március

Jószegi Géza, építész

M.D.K.

Telcs Ede szobrásszal közös pályaműve 15'000 K-ás első díjat nyert a megismételt Erzsébet-emlékmű pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

nyg. 28. sz. 13. old. +

" " 9. old. vezércikk

mdk

Györgyi Géza, Medetz Lajos, Souheitl L.
Hans Gyula építészek

Ybl Miklos munkalarsai

Ybl Ervin: Az Operaház 1962. 11. l

MDK

Györgyi Géza és Hoepfner Guidó épitészek

Az Erzsébet szálló sörözőjének átalakitása.

Kukoricza Jancsi a sörözőben. Magyar iparmüvészet, 1926, 126. l.

MDK

György Géza

I.dij

A kassai székesegyházba szánt Rákóczi siremlék...
Művészet, 1909, 398 l.

MDK

György Géza, műépitész

Az Erzsébet-emlékmű pályázat első dijat nyert müvei: Telcs Ede, gróf Bánffy Miklós és György Géza mintája. Kép. 52.1.

Uj Idők. 1916. XXII. 29.sz. 52.1.

Györgyi Géza

+ Bpest 1934. márc.
23.

Nekrolog.

MMÉE Közl.

1934. 86 l.

1937. IV. SZ.

MDK

Györgyi Géza - Telcs Ede

Erzsébet emlékmü, pályaterv. Az első dij nyertese

Müvészet, XII. évf. 1913, 2o5.

MEK

György Géza - Telcs Ede

Erzsébet emléknü pályaterve

Müvészet XII. évf. 1913, 2o6-11 o.
illusztr. 2o5-36 o. között

M.D.K.

Györgyi Jéza, építész

„a régi gárda legjavából való," szabadon álló oszlopos kör-kompozicióval vett részt a hetedik Erzsébet-emlékmű pályázaton. „Rajzainak csodájára jár a körönség" A teroher Bánffy hirlos készítette a staffage és figurális rajzokat.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.

jul. 19. sz. 3-4. old.

MDK

Györgyi Géza,

ki az uj müegyetem főépületének megalkotásában segitségére volt annak nagynevü alkotójának - Hauszmann Alajos mesternek. /Másik segitárs Zuschmann János volt./

Krónika.- Az uj müegyetem.

Magyar Epitömüvészet. 1907. 9.sz. 22.l.

MDK

Györgyi Géza müépitész és Holló Barnabás szobrász

II. Rákóczi Ferenc siremlékének nagy mintája a kassai Dómban, repr.

Vasárnapi Ujság 1911. 15. sz. 285.1.

M.D.K.

Görgi Géza, építész

Ari Mayer Ede Jbl szobrához a talapzatot tervezte, felszólítást nyert a Magyar Mérnök és Építész egyettől, hogy a túl nagy költségek miatt a tervét dolgozza át.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1895. XIV. évf.

Jan. 20. sz. 23. old.

2 1893 : Grz. Kasino Tarop (Alpár) 3. díj
4 1906 : 3. ost. Vashorovaroad – Tátralomnic vasszállás (Hoepfner)
7 1910 Bf. Keresbedők Menkára (Hoepfner)
(6) Római kiáll m. pav. "

Györgyi Géza
antico
Arverni Cornok Kat.
32. 4. 1926. ápr.
33 – 41. nem vsepel

Tekete László:

Mellig s kissé job
gó hajá fekete; sze
Kálla sötétbarna.
vállától jobb csipöje
ta alól:

Sapientia
navis n

s a Kép körül
Ladislaus T
sis Vice Cap

Vápon, méretei 18
Gr. Csáky László a

MDK

György Géza építész

Ybl E: A budai várpalota építése. Müvtört. Dok. Közp. Évk. 1954-55. 1957, 253-277 l.

253, 268, 272-3, 277 l.

Györgyi Géza szobrai M.D.K.

I. díjjal tüntetés ki az 1916 os Erzsébet királyné emlékmű pályázaton.

Az Erzsébet királyné emlékmű története.
Bp. 1932, 12

György i és Hoepfner

A Művészet c. rovatban Rm.: "Erzsébet királyné emlékére" cimmel ir a szoborpályázatról. A két művész pályamüvével a harmadik dijat nyerte el. Mint a kritika közli, a szobormü elhelyezése elhibázott dolog.

A HÉT, Bp. 1910. febr. 13.
XXI. évf. 7. sz. 111-112. lap.

Györgyi Géza

Rekonstrukciós rajza 1902-ből a budai vár palotáról; fekete-fehér reprodukció.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Horassy Pál, Mérényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem V. (1967-68) Bpest, 1970.

158 l.

Györgyi Géza

1901-ben alakította át a M. Gorkij fa-
sor 12. sz. a. „Kina muzeum" épületét

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 1335

5551

György Géza

Az Erzsébet emlékmű pályázatáról a lap bemutatja Telcs Ede szobrász és György Géza épitész pályamüvét.
Az "Irodalom és Művészet" c. rovatban "Művészeti krónika" cimmel közölt kritika élesen birálja a pályázatra beérkezett valamenynyi alkotást.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. juni. 8. V. évf. 728-739. la

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Alpár Ignáccal közösen készített terve nyerte el a kassai szinházra kiirt pályázat első díját és a megbízást.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesitője, Bp.

1891. X. évf. 61-62. old.

György Géza

A pályadijakat nyert Rákóczi emlékműveket hozza a lap és felsorolja a dijakat nyert művészek nevét:
I. dij: Holló Barnabás és György Géza.
II. " : Füredi, Lechner, Körösfői.
III." egyszer: Hortál Henrik, Tóth István, Révész Imre.
III. dij másodszor: Beck Fülöp és Hikisch Rezső.
IV. dij: Dudits, Markó, Lux.
Versenyen kivüli pályamüvek: Stróbl Alajos és Bobula János.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 7. I. évf. 46. sz. 602, 603, 605, 606. lapokon.

MDK

Györgyi Géza, épitész

a 300 koronás I, díjat nyerte

Hoepfner Guidóval közösen

(Gelb M. és fia, cég.)

„Magy. Iparmův." 1905. 80. l. - Szálloda-noba pályá-
eldőlt pályázatok. zat a kar. kiáll. - alkalmából.

MDK

Györgyi Géza és Hoepfner Guidó építészek

A Herkulesfürdői szálloda pályázaton

első dijat kapta.

Művészet 1907. 134. l.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

munkásságát a királyi vár belső berendezési tárgyainak ornamentális (magyaros) kiképzését illetőleg: mn. asztali erüstkészlet, üveg- és fehérneműnek dekorativ megoldasait emliti:

Hauszmann A.: A királyi vár építéstörténete.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1900. 34. kót. 254. old.

M.D.K.

Györgyi Géza, építész

Királyi vár középkori láthépének rekonstrukciós rajzáról elismeréssel nyilatkozik a szerző s a „finom archeologiai érzékkel" készített rajzot a „távlati szerkesztés valóságos kis remekének" tartja. Topográfiai hűség szempontjából a Schedel fele krónika kelleténél szigorúbb követését kifogásolja – és távolabbi nezőpontot, nagyobb miliéut javasol.

Divald K.: A régi Buda és Pest művészete

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.

1901. 35. köt. 372-373. old.

Györgyi Géza
épitész

Lvod
z
M. Iparmüvészet

1908. 259. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi .....